Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՄԱՇՏՈՑ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԱՇՏԱՄԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

ԸՍՏ ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽՆԵԱՑՆ ՄԵՐՈՑ ՀԱՐՑ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

ՎՍԵՄԱՓԱՌ ԿԱՐԴԻՆԱԼԻՆ Յ. Փ. ՖՐԱՆՍՈՆԵԱՅ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՔԱՐՈԶՈՒԹԵԱՆ

ՈՒՂՂԱՓԱՌ ՀԱՒԱՏՈՅ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

ՅԱՄԻՆ 1839 ՌՄՁԸ.

ՊԵՏԱԿԱՆ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Ի՛ան զեմ՝ վաստակս նախնեացն մերոց Հայոց՝ կարգաւորութեն արարողութեց և պաշտամանց հայաստանեայցս եկեղեցւոյ առաւել շնորհապարտ նոցին զմեզ կացուցանէ։ Քզի նք որ ինչ ջերմեռանդն և մեծավայելուչ կարգս պաշտամանց առ այլ ազինս գտին, ոպ մեղուք ընտրողաբար ծաղկաքաղ արարեալ, հրաշաղան զմեղր յօրինեցին կարգաւորութի։ Բայց թէպէտ և բազմաց 'ի նցէ երախտապարտ գտանիմք մեք պայծառացուցանելոյ նց զեկեղեցիս, այլ յամենայնի 'ի նմ ոպ արև և լուսին յաստեղս՝ պայծառագոյնք փայլեն ջահքն երկոքին պանծալի հայրքն մեր Սահակ և Մեսրովպ, ոպ կարի 'ի ձահ երգէ զնոցանէ եկեղեցի. «Որ երկոքումբք սբ լուսաւորչօք տանս Թորգոմայ՝ հաստատեցեր զեկեղեցիս Հայաստանեայց»։ Քզի սոքա ոչ միայն ածաշունչ տառիցն Թարգմանութբ զլոյս իմաստից 'ի մեզ ծագեցին, զպատգամս ածայինս յեկեղեցիս մեր հնչեցուցանելով, այլ և կարգաւորութի արարողութեց ած խորհրդոց եկեղեցւոյ՝ երանելւոյն Մեսրոպայ վճռալի է յօրինուած, աջակցութբ սրբոյն Սահակայ, որք միշտ անմեկնելին ամոլքն էին 'ի ձգել զակոս բարեզարդութե կրօնից։ Այսր աղագաւ և գիրք արարողական կարգաւորութեց գործնոցին զաւելի անուամբ կալեալ, Մաշտոց կոչեցաւ։ Իսկ յետ նոցա Յովհան հայրապետ Մանդակունի, և այլք յաշակերտաց նց բազում ինչ 'ի վաստակս վարդապետացն յաւելին։

Արդ զսոյն գերապանծ երկասիրութի անստերիւր տպագրութբ 'ի լոյս ընծայելով, առաջնորդ մեզ կալաք զերկաթագիր զվաղեմի զընտիր մաշտոցն մագաղաթեայ, որ 'ի մատենադարանիս մերում պահի գանձ պատուական։ Որ թէպէտ և առ թերութե թերթից ինչ յառաջոյ և յետոյ՝ անթուական է,

այլ յետ հանգամանացն գուշակի գրեալ յՌՀ ՛ք զամս հայր․ Թերևս և յառաջագոյն ևս իսկ 'ի սկիզբն ութերորդ դարու, նախ ՛ք զկաթողիկոսութիւն իմաստասէր հայրապետին Յովհաննու․ զի և տարազ գրչութեան է երկաթագիր ստուար, և կարգաւորութիւնք պաշտամանցն համառօտք․ և չեն իսկ 'ի նմա շարականք, բայց միայն երկու կամ երեք յօրինեալք նախ ՛ք զութերորդ դար։ Իսկ որ ինչ 'ի նմա պակասէին երգք շարականաց և կարգաւորութիւնք յետոյ յաւելեալք, զայն ամ լրացուցաք յայլոց ընտիր ձեռագրաց բաղդատութ՟ օրինակաց իւր ժմնից։

Դարձեալ և 'ի մաշտոցաց գրելոց 'ի Սիս յաւելաք որ ինչ 'ի յետին դարս կարգաւորեցին կամ նորոգեցին հայրապետք ազգիս, Գրիգոր Վկայասէր, և յաջորդք նորին Պահլաւունին և Ներսէս Շնորհալի, և որք զհետ նց կացին 'ի Սիս յառաջին ամս Ռուբինեանց, որոց կարգաւորութիւնք ըունելի եղեն յազգիս․ քանզի հրաման նց յարևելս և յարևմուտս տարածանէր 'ի մեծն Հայս և 'ի Կիլիկիա, մինչև ցբաժանումն աթոռոյ կաթողիկոսութ՟ որ եղև յամին 1441։

Ոչ ահա 'ի Նշէ Կոստանդին Ա․ Բարձրբերդցի, կացեալ կաթողիկոս Հայոց՝ .քան ամաւ յետոյ .քան զմահ Շնորհալւոյն, հրամայեաց զԿարգ խորհրդոյ վերջին օծմանն՝ որ խափանեալ էր յազգիս, վերստին 'ի կիր առեալ պաշտել 'ի վերայ հիւանդաց։ Բայց հայեցեալ նր 'ի կարևորութ՟ խորհրդոյս՝ որ բացայայտ հրամանաւ պատուիրեալ 'ի Յակոբայ առաքելոյ, և յարևելեան և յարևմտեան եկեղեցիս՝ առ հնոյ պաշտէր, խելամուտ եղև՝ զի յանփոյթ առնելոյ ևեթ պաշտոնէից խափանեալ էր այն յազգի մերում, որ և բզմ ուրեք 'ի գիրս մեր աւանդի սովորութիւն այս լեալ 'ի սկզբանէ յազգիս։ Զի անդ ուրեմն Յովհան Մանդակունի 'ի Ճառն ԻԶ, որ վս հմայից գիւթականաց, ասէ․ « Ինքեանք մոլորեալք են, թողեալ զշնորհսն այ զաղօթսն և զիւղն օծման՝ զոր պատուիրանք հրամայեցին հիւանդին ․․․ յուռութս և 'ի գիր զաւածին »։ Եւ դարձեալ․ « Զինչ հրամայեն մեզ պատուիրանք այ․ ոչ առաքէն ամ գործոց մերոց զխաչն հրամայէ պահապան և յօրինիչ, հիւանդաց աղօթս և օծումն իւղոյ, և ըկելոցն 'ի սատանայէ պահս և աղօթս »։

Դարձեալ և իմաստասէր հայրապետն Յովհան օրինադրէ այսպէս․ « Արժան է զհիւանդացն ձէթ՝ քահանային օրհնել

ը̃ լրում աղօթիցն, և ը̃ բաւականութե̃ պահանջելոյ ժա- մուն պիտոյից »:

Եւ Կորիւն, մի յերանաշնորհ Թարգմանչացն, 'ի պատ- մել զվախճան սրբոյն Սահակայ Պարթևի՝ ասէ. « Ի կատարել ամսեանն նաւասարդի, 'ի պաշտաման անուշահոտ խնկոյն՝ հանդերձ ա̃ծահաճոյ աղօթիւք, ծերունւոյն 'ի քս̃ աւանդել »։

Զնոյն իւղ հիւանդաց և Սարգիս վարդապետ յիշատա- կէ. « Առաջին իւղ և մեծ ասեմք զիւղն աւազանին . . . զոր մեռոն սբ̃ անուանեմք . . . և այլ իւղ օծութեան երախայից ըստ օրհնութեան քահանայից, և այլ հիւանդաց »:

Եւ Շնորհալի հայրապետն 'ի նոյն բան Առաքելոյն ասէ. « Բայց թէ ներգործել զայս աղօթիցն էր զօրութե̃, օծման իւ- ղոյն առ ի՞նչ պէտս բժշկեալքն կարօտանային. յայտ է թէ զի յերկուց ելով մեր, ա̃մ ի՞նչ զգալի՝ է և իմանալի իրակութե̃ն առիթ զոյգ էութենս. ո̃պ ջուր և Հոգի, հաց և Աստուած. ը̃ այսմ առցես զօծանելն իւղով »:

Յայս ա̃մ հայեցեալ հայրապետին Կոստանդնի, իբրև գրեաց առ նա յաղագս այսորիկ և Ինովկենտիոս Դ. սրբազան քահանայապետն Հռովմայ յամին 1243, իսկ և իսկ գումա- րեաց ժողով ազգախումբ յարևելեան և յարևմտեան առաջ- նորդաց ազգիս. և անդ ը̃ այլ կանոնս բարեկարգութե̃ց՝ յա- ւել և զկանոն օծութե̃ հիւանդաց, առաջի արարեալ նախ ժո- ղովոյն զյորդոր քահանայապետին եկեղեցւոյ, և ապա զվե- րոյիշեալ կանոն Իմաստասիրին, որպէս պատմէ Կիրակոս:

Հանգոյն այսմ և զիւղն երախայից, ըստ սովորութե̃ ա̃մ ազ- գաց քրիստոնէից, 'ի կիր առնոյր և ազգ մեր 'ի նախնի դարս. որպէս նոյն ինքն Իմաստասէր հայրապետն Յովհան վկայէ այս- պէս. « Երախայութե̃ն օծումն զհրաւիրականն ունի դրոշմ, և աւազանին օծումն զըստ Հոգւոյն մեզ յարմարէ վայելուչ ծնունդ. իսկ որ զկնի մկրտութե̃ն օծումն՝ զորդեգրութե̃ն ա̃յ 'ի մեզ կոչէ շնորհ : . . . Սոցա ապաքէն և աղօթքն և քարոզու- թիւնն և օծմունքն բաժանաբար ըստ իւրաքանչիւրոցն վայել է լինել խորհրդոյ »: Եւ յաղագս անկարգութեանցն 'ի նոսա մուծելոց, յաւելու. « Եւ պատճառ ոչ ունիմ ասել, զան- փոյթն առնելոյ զառաջնոցն այսպիսի խառնաբնդոր և եղծա- գործ սովորութե̃ց, եթէ ժամանակի կարճութե̃, եթէ հիւանդու- թե̃ց 'ի վերայ անկումն, եթէ անպարապութե̃ յաշխարհականացն հարստահարութենէ. զայս 'ի նոսա և յա̃ծ թողլի է : Իսկ

մեզ իբրև հայրախրատ ոմանց որդւոց՝ զառ 'ի նոցանէ անուս մնացեալն, ձեռն տալոյն ոյ՝ ուսանել արժան է, և 'ի բարեկարգութեն և բարեզարդութեն անել»: Նոյ ապա օրինադրէ այսպէս. «Պարտ և արժան է զմկրտութեան ձէթ՝ քահանային օրհնել մի ըստ միոջէ ընդ մկրտելն ըստ բաւականին ժամուն պիտոյից. և նոյնժամայն առ մկրտեալն մերձեցուցանելով՝ զօրհնեալն սպառել, և մի իշխել զմնացեալ օրհնեալն՝ բազում անգամ օրհնել, և միայն օծանել նովաւ զերախայսն… և յայլ խորհուրդ օծման մի իշխեսցէ մատուցանել զնա»: Յաւելու և այլ կանոն վասն կատարելահասակ երախայից. «Պարտ և արժան է զերախային ձեռնադրութեն և զօծումն և զխոստովանելն առ դրունս մկրտարանին կատարել, և ապա տանել 'ի ներքս՝ ուր աւազանն է, և մկրտել»: Փոխել ասէ յառաջագոյն. «Տեսանեմք և զայս ևս, զի ոմանք առ 'ի մկրտութե գալ համբերձելոցն՝ զհրաժարելոյն 'ի սատանայէ, նոցա հարցմամբ ոչ 'ի վերայ բերեն զերդմունս, և ոչ զորբոյ երրորդութեն խոստովանութեն, և ոչ յերախայութեն նախկին մատուցանեն ձեռնադրութե յօծումն»:

Արդ այս հինաւանդ սովորութեն 'ի նոցունց պատճառաց՝ զորս իմաստասէրն կարգէ, կամ 'ի բասրելի պղերգութէ պաշտօնէից, և կամ 'ի տգիտութենէ կարգաւորութեց մաշտոցին. մանաւանդ զի բազում ինչ յազգի մերում ձայնաւոր աւանդութեամբ անցանեն 'ի յաջորդս, խափանեցաւ ըստ խորհրդոյ վերջին օծման 'ի յետին դարս. զի մինչև ցերկոտասաներորդդար և այր ևս գոյր այն, որպ յայտնի է տեսանել 'ի վերայ եդեալ վկայութեն Սարգսի վրդպի և Շնորհալւոյն: Այն զի է առ մեզ և ձեռագիր գրեալ յաւուրս նց, յորում ուրոյն որոշակի գնին նախ աղօթք իւղոյ երախայիցն, և յետ այնորիկ միւռոնին, քարոզն և աղօթք: Այլ և Լամբրոնացի հայրապետն 'ի մեկնութե պատարագին ասէ. «Ձիթոյ ապա զմկրտութեն ոչ խորեւ. թերևս այն ոչ է այսպիսի մեռելութե: . . . Յայտ առնէ զայս և խորհրդածութե մկրտութեն, օծանելն, և 'ի հանդէս մտանելն, և ապա 'ի ջուրն ընկղմել և մեռանել»:

Արդ զգեղեցիկ կարգաւորութեն այսորիկ զատարապարտ խափանած յազգիս տեսանելով, յաւելաք զայն աստանօր ընդ հարազատ ձեռագրաց ընդ այլ ամ կարգաւորութեանս նախնեացն մերոց հարց: Բայց քանզի են ինչ առ նախնիս բառք, որք թէպէտ և ուղիղ մտօք 'ի նոցանէ ասացեալք, այլ յետ մոլո-

րութեանց 'ի վեր երեւելոյ մարթեն երկդիմի տալ իմաստս , առ 'ի բաց բառնալ զամ՛ երկբայս՝ հրամայեաց մեզ Սրբազան Հայրապետն Հռոմայ Գրիգոր ԺԶ . որ այժմ քահանայապետէ , փոփոխումն առնել բառիցն , և այլ փոխանակ այնոցիկ կարգել ազատս յամենայն երկբայանաց :

Ի վե՛ր այսոցիկ և ուրեք ուրեք զվարդապետութիս արարողութեանց պարզաբանեցաք . քանզի և 'ի նոյն իսկ գրչագիրս տեսանեմք զայս անհրաժեշտ հարկ լեալ . զի առաջինք և վաղեմիք համառօտագոյն ունին զվարդապետութիւնս . իսկ մեզ ազօտանալ գրագիտութե յաղգիս մերում , և մեզ յաճախել ոգէտ պաշտօնէից նոր խորհրդոցն , յաւելումն յետինք պարզաբանել մեզ հարկի լիցին , և յաճախել ևս զայնս : Այն հարկ և զմեզ ստիպեաց յաւելուլ 'ի տղայաթաղն զվարդապետութիւն կրկնակ աղօթիցն . զկատարելահասակ տղայոցն , և զնէ ևս հասելոցն 'ի չափ : Քանզի որ չև են ընդունակք մեղաց անմեղ մանկունքն նորածինք վախճանեալք , որպէս մարթ իցէ մաղթել նոցա մեղացն թողութի . այլ ուրեմն յօրինօղք կրկնակ աղօթիցն 'ի պաշտօնեայն ազատեալ առնեն , ըստ հասակի վախճանելոյ մանկանն զպատշաճ աղօթսն մատուցանել : Իսկ քանզի տեսանեմք այժմ անխտրաբար մատուցեալ զայնս 'ի տղայոց ոմանց քահանայից , նմին իրի հարկ համարեցաք առնել զնօտրագիր յաւելուածսն :

Զայս ամ՛ փոյթ զգուշութե յանձին կալեալ , զբազմաշխատ երկանց խայրիս ընծայեմք 'ի վայելումն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյս , հայցելով 'ի նը յաստուածային պաշտամունս լինել յիշման արժանի :

ԿԱՆՈՆ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ

ՅՈՐԺԱՄ

ԶՉԱՓԱՀԱՍ ԶՈՔ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՌՆԵՆ

ԿԱՄ ՅՈՐԺԱՄ

ԶՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ ՏՂԱՅՍ ՄԿՐՏԵՆ

Եթէ կամիս զչափահաս զոք քրիստոնեայ առնել, պարտ է զայս կարգ կատարել: Նախ չէ պարտ յեկեղեցի թողուլ. այլ երախայ յեռանդրեայց յառաջ՝ երեք շաբաթուց կամ աւելի եւս՝ նախ քան զմկրտութիւնն, որով զհաւատն եւ զկարգաւորութիւն եկեղեցւոյ բաւականապէս ուսանել ՚ի վարդապետէն. զայս ուսուցանելով՝ խրատեսցէ աղօթել տէր կալ: Այս կարգաւորութիւն չափահասականն է:

Իսկ եթէ տղայ մկրտեսցի, յորժամ ութօրեայ լինի, առնու քահանայն զերեխայն եւ զկնքահայրն, եւ տանի ՚ի դուռն եկեղեցւոյն: Եւ ասեն սաղմոս նարօտ օրհնելոյ. Ճ:

Տէր ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ զբօսան աչք իմ:

Ոչ գնացի ես ընդ մեծամեծս, եւ ոչ ընդ այնոսիկ՝ որք սքանչելի էին քան զիս:

Բայց թէ խոնարհեցայ ես որպէս մանուկ հա-
տուցեալ 'ի ստենէ մօր իւրոյ, և դարձ նորա
անդրէն 'ի նոյն ։

Այլ հպարտացուցի արդեօք զանձն իմ, այս-
պէս եղիցի հատուցումն անձին իմոյ. յու-
սացաւ Իսրայէլ 'ի Տէր, յայսմ հետէ մինչև
յաւիտեան ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Օրհ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք.
ընկալ, կեցո և ողորմեա ։

Քհ. Խաչակնքէ 'ի վերայ ժողովրդեն ու ասէ ։ Օրհ-
նութիւն և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Դարձեալ կրկնեն, և երեքկնեն նոյն սաղմոս. Տէր
ոչ բարձրացաւ ։ Սա 'ի վճար ամէն ժամին

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Օրհ. Եւ ևս խաղաղութեան ։

Քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր ✠ ։

Սա յառաջն ժամէն [illegible] ։

Սա 'ի վճար սաղմոսին, ասեն շարականս շարս
'ի վերայ ժողովրդեն. Բ.Կ ։

Սրբութիւն անքննելի. և զօրու-
թիւն երկնային. լոյս ծագեալ յաշխարհ.
նման [illegible] հանգուցէք զօրհնութիւնս եր-
գով ։ Որ էջեր յերկնից. այսօր և հան-
գեաւ յառաքեալսն [illegible] սուրբ հոգին.
նման ։ Որ ի խորհուրդս փրկականս. այս-
օր ընդ նշանաւ յառաքեալսն ծանուցաւ մար-
գարէին. նման ։

Քարոզ :

սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութք 'ի տնէ, զի զողորմութն զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր. Տրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի :

Գ. Տէր ողորմեա :

Աղօթք 'ի վերայ երախային նախ քան զմկրտութիւնն :

Քհ. Տր Աժ մեր, Աժ բարերար, որ զվրիպեալս և զհեռացեալս 'ի քէն զազգս մարդկան, զմերժեալս և զանկեալս 'ի դրախտէն փափկութե ոչ կարացեր անտես առնել. այլ գթացեալ խոնարհեցար 'ի քումմէ բարձրութէդ 'ի մեր նուաստ բնութիւն. և առնլով զբոլորս մեր բաց 'ի մեղաց, չարչարանօք և մահու խաչի զփրկութի և զդարձ մեր գնեալ, վերստին շնորհեցեր մեզ կենդանութի : Նոյնպէս և այժմ, բարերար Տր, զբարեյաժարութի ստեղծուածոյս քո, որ դիմեաց մերձենալ 'ի սբ և 'ի միայն Ճշմարիտ Աստուածութիւնդ քո, քրիստոնեայ անուան յանձին կրելով. և տուր սմա զօրութի և օգնութի, և արժանաւորիլ և հասանել 'ի մաքրութի սբ աւազանին ամբիծ կենացդ, և 'ի ժառանգութի որդեգրութե արքայութեդ երկնից, քս յս տէր մեր. ընդ որում հօր, և հոգւոյդ սբյ, վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Ապա ՚ի ժամ Միջօրէական առ դրան եկեղեցւոյն կատարէ քահանայն հանդերձ միաբան ուխտիւն զայս կարգ ՚ի վերայ ողջոյն և ննջեցելոյն ։

Սաղմոս ԻԴ ։

Առ քեզ Տէր Տէր համբարձի զանձն իմ, Աստուած իմ ՚ի քեզ յուսացայ. մի՛ ամաչեցից, և մի՛ ծիծաղեսցին զինև թշնամիք իմ ։
Ամենեքեան որ համբերեն քեզ մի՛ ամաչեսցեն. այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութեան իւրեանց ։
Զճանապարհս քո Տէր ցոյց ինձ. և զշաւիղս քո ուսո՛ ինձ ։
Առաջնորդեա՛ ինձ ՚ի ճշմարտութեան քում, և ուսո՛ զիս. զի դու ես Աստուած փրկիչ իմ, և ես քեզ համբերեմ զօրհանապազ ։
Յիշեա՛ Տէր զգթութիւնս քո և զողորմութիւնս, որ ենն յաւիտենից ։
Զմեղս մանկութեան իմոյ և զանգիտութեան իմոյ մի՛ յիշեր. այլ յիշեա՛ զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում վասն քաղցրութեան քո, զի քաղցր և ուղիղ ես Տէր ։
Վասն այսորիկ օրէնսդէտ առնես զմեղաւորս ՚ի ճանապարհի. առաջնորդես հեզոց ՚ի դատաստանի. ուսուցանես հեզոց զճանապարհս քո ։
Ամենայն ճանապարհք Տեառն ողորմութիւնք և ճշմարտութիւնք են այնոցիկ, որ խնդրեն զուխտ և զվկայութիւնս նորա ։
Վասն անուան քո Տէր քաւեա՛ զմեղս իմ, զի բազում եղեն. ո՞վ է մարդ, որ երկնչի ՚ի Տեառնէ. օրէնսդէտ առնէ զնա ՚ի ճանապարհ, յոր և հաճեցաւ ։

Անձն նորա 'ի բարութե՛ հանգիցէ . և զաւակ նորա ժառանգեսցէ զերկիր :

Զօրութի՛ է Տէր երկիւղածաց իւրոց, և զկտակարանս իւր ուսուցանէ նոցա :

Աչք իմ յամ ժամ առ Տէր . և նա հանէ յորոգայթէ զոտս իմ :

Նայեա՛ առ իս, և ողորմեա՛ ինձ . զի միամօր և աղքատ եմ ես :

Նեղութի՛ք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ . և 'ի վշտաց իմոց հան զիս :

Տե՛ս զխոնարհութիւն իմ, և զվաստակ իմ . և թո՛ղ ինձ զա՛մ մեղս իմ :

Տե՛ս զթշնամիս իմ, զի բազում եղեն . ատելութիւն, զոր 'ի նանիր ատեցին զիս :

Պահեա՛ զանձն իմ, և փրկեա՛ զիս . և մի՛ յամօթ եղէց, զի յուսացայ 'ի քեզ :

Անմեղք և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ, և ես քեզ համբերի . փրկեա՛ Ա՛ծ զԻսրայէլ յա՛մ նեղութե՛ց նորա :

Փառք Հօր : Այժմ և միշտ :

որհ . Եւ ես խաղաղութե՛ զՏ՛ր աղաչեսցուք . ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛ :

քհ . Օրհնութի՛ և փառք Հօր և որդւոյ :

Սաղմոս ի՛ե :

Դատ արա ինձ Տէր, զի ես յամբծութեան իմում գնացի . 'ի Տէր յուսացայ, զի մի՛ եղէց հիւանդ :

Փորձեա՛ զիս Տէր և քննեա՛ զիս . փորձեա՛ զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ :

Ողորմութիւն քո Տէր առաջի աչաց իմոց, և հաճոյ եղէց ճշմարտութե՛ քում :

Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց. և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից:
Ատեցի ես զժողովս չարաց. և ընդ ամպարիշտս ես ոչ նստայց:
Լուացայց սրբութ՟բ զձեռս իմ. և շուրջ եկեց զսեղանով քով Տ՟ր:
Լսել ինձ զձայն օրհնութ՟ե քո, և պատմել զա՟մ սքանչելիս քո:
Տէր սիրեցի զվայելչութ՟ի տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց:
Մի կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձն իմ, և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ:
Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութ՟ե են. և աջ նոցա լի է կաշառօք:
Ես յամբծութ՟ե իմում գնացի. փրկեա զիս, Տ՟ր, և ողորմեա ինձ:
Ոտն իմ կացցէ յուղղութ՟ե. յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Օրհ. Եւ ևս խաղաղութ՟ե զՏ՟ր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա:

Քհ. Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ:

Սաղմոս Ծ:

Ողորմեա ինձ ա՟ծ, ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութ՟ե քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:
Առաւել լուա զիս յանօրէնութ՟է իմմէ. և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:
Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յա՟մ ժամ:
Քեզ միայն մեղայ, Տ՟ր. և չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցես 'ի բանս քո և յաղթող 'ի դատել քեզ :

Անօրէնութեամբ յղացայ և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ :

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր · զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեան քով յայտնեցեր ինձ :

Ցօղեա յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց · լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց :

Լսելի արա ինձ ցնծութիւն և ուրախութիւն · և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք :

Դարձո զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց · և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն :

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս, Աստուած · և հոգի ուղիղ նորոգեա 'ի փորի իմում :

Մի ընկենուր զիս յերեսաց քոց · և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն :

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան · և հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս :

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո · և ամպարիշտք առ քեզ դարձցին :

Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած Աստուած փրկութեան իմոյ · ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում :

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո :

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք · բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար :

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ · զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ :

Բարի արա Տէր կամօք քովք սիոնի · և շինեսցին պարիսպք երուսաղեմի :

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան · ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս :

Փառք հօր : Այժմ և միշտ :

Յետ այսորիկ սաղմոս ժամանակին կցերեկոյն. և փառք 'ի Գերբն Ընծայօրն, ասելով.

Ի քեզ ամենայն ես յարդարումն. յորովայնէ մօր իմոյ դու ես Ած իմ:

Նա ընծայորդն ծանիր ափէ, և սաղմոս կցուրդն 'ի Գերբն Նոր:

Քարոզ:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք:

Վասն երախայիս աղաչեսցուք զմարդասէրն Ած, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութե իւրում, և արժանի արասցէ զսա լուացման վերստին ծննդեան, և զգեստու անապականութե. և զուգաթուեսցէ զսա ընդ հաւատացեալս անուան իւրոյ, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ: Ամենակալ Տր Ած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

քհ. Ընկալ, մարդասէր Տր, զընծայեալս 'ի քեզ զերախայս. սրբեա զմիտս և զխորհուրդս սորա յամենեցունց հակառակորդէն. և արժանի արա զսա 'ի ձեռն սբ աւազանին լուանալ զհնութի մեղաց իւրոց, և նորոգել լուսով շնորհաց Քսի քո: Որպէս զի և սա մեզ հանդերձ փառաւորեսցէ զամենասբ զերրորդութիդ, զՀայր և զՈրդի և զՍբ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դարձեալ սարկաւագն քարոզէ:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք:

Վասն քաւութե մեղաց, և թողութե յանցանաց, և իջանելոյ ողորմութե Այ 'ի վերայ երախայիս զՏր աղաչեսցուք:

Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք։

Քհ. Տէր ա՟ծ մեծ և փառաւորեալ յա՟մ արարածոց. 'ի քո յահաւոր անունդ ապաւինելով ծառայս քո՝ խոնարհեցոյց զգլուխ իւր անուանդ քում ս՟բյ, որում կրկնի ա՟մ ծունր երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց. և ա՟մ լեզու խոստովան լիցի, եթէ տ՟ր. է յ՟ս ք՟ս 'ի փառս ա՟յ հօր: Եւ արդ տ՟ր, յայդմ ահաւոր անուանեդ մասն հաղորդութեան ընկալցի սա, որ հալածեաց զխաբէութիւն դիւաց և զկռապաշտութեան մոլորութիւն. և զա՟մ սատանայական որոգայթս խափանեաց: Հայեաց տ՟ր ողորմութեամբ քո 'ի սա. մերժեա և հեռացո 'ի սմանէ, ամենայաղթ կոչմամբ անուան քո 'ի վերայ սորա, զզօրեալս յայսոց պղծոց զխորհուրդս և զբանս և զգործս, և զա՟մ խարդախութիւն՝ որով սովոր են խաբել և կորուսանել զմարդիկ չար դևք: Որ զի զարհուրեալ 'ի յաղթող անուանէդ տագնապեսցին և ամաչեսցին աներևոյթ տանջանօք, երդմամբ հեռացեալ 'ի սմանէ. և այլ մի ևս դարձցին 'ի սա: Լցո՛ զսա երկնային շնորհօքդ, և զուարճացո՛ ամենաբարի կոչմամբդ՝ քրիստոնեայ անուանելով: Եւ արժանի լիցի 'ի դէպ ժամանակի մկրտութեան վերստին ծննդեան. և ընդունելով զհոգիդ ս՟բ՝ մարմին և անդամ եղիցի եկեղեցւոյ քում ս՟բյ, և անարատ քրիստոնէութեամբ կրօնաւորեալ յայսմ աշխարհիս, և հանդերձելոցն բարեացդ հասցէ ընդ ա՟մ սրբեցօղս անուանդ քում ս՟բյ. փառաւորելով զանփոփոխելի տէրութիւնդ հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սաղմոս Ղ։

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ
հովանեաւ այ երկնից հանգիցէ ։

Ասասցէ տն, ընդունելի իմ ես. ապաւէն իմ
ած, և ես յուսամ 'ի նա ։

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և 'ի
բանից խռովութէ ։

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. 'ի հովանի
թևոց նորա յուսասցիս ։

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքև ճշմարտութիւն
նորա ։

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի. և ոչ 'ի
նետէ, որ թռչի 'ի տուէ ։

Յիրէ որ շրջի 'ի խաւարի, 'ի գայթագղութէ
դիւին 'ի հասարակ աւուր ։

Անկցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք, և բիւրք
ընդ աջմէ քումմէ. որ առ քեզ ինչ ոչ մեր-
ձեսցին ։

Բայց միայն աչօք քով հայեսցիս դու, և զհա-
տուցումն մեղաւորաց տեսցես. զի դու տր
յոյս իմ ես ։

Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն. ոչ հաս-
ցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի մերձես-
ցին 'ի յարկս քո ։

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո
պահել զքեզ յամ ճանապարհս քո ։

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի եր-
բէք հարցես զքարի զոտն քո ։

Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու. և առ-
ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն ։

Քանզի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա. հո-
վանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ ։

կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա. և առ նմա եղէց 'ի նեղութեան:
Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա. երկայնաւուրբս լցուցից, և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ:
Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Քարոզ:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:
Վասն իջանելոյ ողորմութեան Տ՟ն 'ի վերայ երախայիս զՏէր աղաչեսցուք:
Դ. Տէր ողորմեա:

Եւ քահանայն 'ի վերայ երախային դնէ զձեռն, և ասէ զաղօթս:

Տ՟ծ յաւիտենական, զքեզ կարդամք յօգնականութիւն անձանց մերոց. որ ես ստեղծօղ ամ՟ի, երևելեաց և աներևութից: Ի քո ամենազօր անունդ ապաւինեալ ծառայս քո՝ եկն առնուլ զհոգևոր ձեռնադրութիւս զայս, արժանաւորիլ մաքրութե՟ ս՟բ աւազանին: Եւ այժմ պարգևօք ողորմութե՟ քո, երրորդութի՟ ս՟բ, ահա դնեմք մեք զձեռս մեր 'ի վերայ ստեղծուածոյս քո. և դրոշմեմք զսա յանուն քո Հայր և որդի և Հոգիդ ս՟բ. և արգելումք անուամբ քո զա՟մ հոգի մոլորութե՟, և զայսն պիղծ և զհամր. որպէս զի հեռասցի 'ի ստեղծուածոյ պատկերի քո, և 'ի գործոց ձեռաց քոց. և այլ մի ևս հպեսցի 'ի սա: Տուր մեզ Տ՟ծ մեր. ստատեա 'ի նոսա զօրութե՟ քո, և մաքրեա զծառայս քո յա՟մ ներգործութե՟ հակառակորդին. որպէս զի շնորհօք զօրութե՟ քո հրաժարեսցի 'ի Թշնամւոյ մերոյ փրկութե՟:

Եւ ապա հրամայէ քահանայն երախային, կամ կնքահօրն դառնալ յարեւմուտս։ Եւ դառնան՝ յետ ասացուցեալ զ[illegible] հրաժարական. Երախային կնքահայրն 'ի յահեակողմն եկեղեցւոյն, և քահանայն յաջակողմն։ Եւ երդմնեցուցանէ երիցս անգամ, ասելով այսպէս.

Քհ. Հրաժարիմք 'ի քէն, սատանայ, և յամենայն խաբէութենէ քումմէ, 'ի պատրանաց քոց, և 'ի պաշտամանէ քումմէ, 'ի խորհրդոց քոց, 'ի գնացից քոց, 'ի չար կամաց քոց, 'ի չար հրեշտակաց քոց, 'ի չար պաշտօնէից քոց, 'ի չար կամարարաց քոց, և յամենայն չար զօրութենէ քումմէ։

Եւ ապա հարցանէ ցերախային կամ ցկնքահայրն։

Քհ. Հրաժարի՞ս.
Եր. Հրաժարիմ։
Քհ. Հրաժարի՞ս.
Եր. Հրաժարիմ։
Քհ. Հրաժարելո՞վ հրաժարի՞ս.
Եր. Հրաժարելով հրաժարիմ։

Եւ ապա դարձուցանէ քահանայն զերախային կնքահայրն յարեւելս, և տայ վառեալ մոմեղէն 'ի ձեռս երախային կամ կնքահօրն, և ասէ.

Քհ. Դարձի՛ր 'ի լոյս աստուածգիտութեա՛ն։

Եւ կան յաջակողմն եկեղեցւոյն երախային կամ կնքահայրն, և 'ի յահեակողմն քահանայն։ Եւ տայ ասացուցանել զ[illegible] հայցական, խոստովանեցուցանելով զմի աստուածութիւն որ երրորդութեամբն, հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ։ Եւ հարցանէ քահանայն երիցս, այսպէս ասելով։

Հաւատամք յամենասուրբ երրորդութիւնն 'ի հայր և յորդի և 'ի հոգին սուրբ, յերիս անձինս և 'ի

մի բնութ̅ի. Հաւատամ 'ի տնօրէնութի̅ն քրի̅, 'ի յաւետիսն գաբրիելի, յանսերմն յղութիւն 'որ կուսին մարիամու, 'ի կուսական ծնունդն քրի̅, 'ի մկրտութի̅ն, 'ի վարդապետութի̅ն, 'ի մատնումն, 'ի խաչն, 'ի թաղումն, յերեքօրեայ յարութի̅ն, յա̅ծապէս համբարձումն, 'ի նստելն ընդ աջմէ հօր, 'ի միւսանգամ գալուստն, 'ի 'որ կաթողիկէ յառաքելական եկեղեցի, 'ի թողութ̅ի մեղաց, 'ի յարութ̅ի մեռելոց, 'ի դատողական իշխանութի̅ն, 'ի հատուցումն ըստ իւրաքանչիւր գործոց, և 'ի կեանսն յաւիտենից. Հաւատամ:

Եր. Հաւատամ:

Զայս երիցս կրկնէ և հարցանէ քահանայն, և պատասխանէ երախայն կամ կնքահայրն, Հաւատամ:

Դարձեալ հարցանէ.

Քհ. Հաւատա՞մ 'ի հայր.
Եր. Հաւատամ:
Քհ. Հաւատա՞մ յորդի.
Եր. Հաւատամ:
Քհ. Հաւատա՞մ յամենասուրբ հոգին.
Եր. Հաւատամ:

Դարձեալ ասէ.

Քհ. Հաւատա՞մ.
Եր. Հաւատամ:
Քհ. Հաւատա՞մ.
Եր. Հաւատամ:
Քհ. Հաւատով հաւատա՞մ.
Եր. Հաւատով հաւատամ:

Եւ ապա սարկաւագն ձայնէ.

Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի (Իը. 16:)

Յետ յարութեան տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի.

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի Գալիլեա 'ի լեառն, ուր ժամադիր եղև նոցա յ̃ս: Իբրև տեսին զնա, երկիր պագին նմա, և ոմանք երկուացան: Եւ մատուցեալ յ̃ս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ա̃մ իշխանութի̃ յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս հայր, և ես առաքեմ զձեզ: Գնացէք այսուհետև աշակերտեցէք զա̃մ հեթանոսս. մկրտեցէք զնոսա յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ: Ուսուցէք նոցա պահել զա̃մ, զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ: Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զա̃մ աւուրս, մինչև 'ի կատարած աշխարհի:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Եւ պաշտին զՀաւատամքն նիկիայ 'ի բուն:

+հ. Հաւատամք 'ի մի ա̃ծ հայր ամենակալ յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից: Եւ 'ի մի տ̃ր յ̃ս ք̃ս յորդին ա̃յ ծնեալն յ̃այ հօրէ միածին նախ քան զա̃մ յաւիտեանս: Ա̃ծ յ̃այ, լոյս 'ի լուսոյ, ա̃ծ ճշմարիտ յ̃այ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած: Նոյն ինքն համագոյակից հօր, որով ա̃մ ինչ եղև յերկինս և 'ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի մարիամայ ս̃բյ կուսէն հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, հոգի, միտք, և զա̃մ որ ինչ է 'ի մարդ՝ ճշմար-

տապէս և ոչ կարծեօք ։ Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ․ ելեալ յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր ։ Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր՝ դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան ։ Հաւատամք և 'ի սուրբ Հոգին յանեղն և 'ի կատարեալն, որ 'ի Հօրէ և յորդւոյ բղխի ։ Որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս․ որ էջն 'ի Յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, և բնակեցաւ 'ի սրբսն ։ Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի․ 'ի մի մկրտութ̃ի․ յապաշխարութի․ 'ի քաւութ̃ի և 'ի թողութ̃ի մեղաց․ 'ի յարութիւն մեռելոց․ 'ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց․ յարքայութիւնն երկնից, և 'ի կեանսն յաւիտենականս ։

Եւ ապա առնուն զմոմեղէնն 'ի ձեռանէ երախային կամ կնքահօրն ։

Սաղմոս ՃԺԷ ։

Խոստովան եղերուք տ̃ն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Ասասցէ տունն իսրայելի, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Ասասցէ տունն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Ասասցեն երկիւղածք տ̃ն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
'Ի նեղութ̃ե կարդացի առ տէր, և լուաւ ինձ յանդորր ։
Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց․ զի՞ արասցէ ինձ մարդ ։

Տէր է իմ օգնական. և ես տեսից 'ի թշնամիս իմ։

Բարի է յուսալ 'ի Տէր, քան յուսալ 'ի մարդիկ. բարի է յուսալ 'ի Տէր, քան յուսալ յիշխանս։

Ամենայն ազինք շրջեցան զինև, և անուամբ տ՟ն յաղթեցի նոցա։

Շրջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս 'ի միասին. և անուամբ տ՟ն վանեցի զնոսա։

Շուրջ եղեն զինև որպէս մեղուք, վառեցան բորբոքեցան որպէս փուշք 'ի հուր. և անուամբ տ՟ն մերժեցի զնոսա։

'Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ 'ի գլորել, և տ՟ր ընկալաւ զիս։

Զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ Տէր, և եղև ինձ 'ի փրկութի՟։

Ձայն ցնծութե՟ փրկութե՟ 'ի յարկս արդարոց։

Աջ տ՟ն արար զօրութի՟. աջ տ՟ն բարձր արար զիս, և աջ տ՟ն արար զօրութիւն։

Ոչ մեռայց, այլ կեցից և պատմեցից զգործս տեառն։

Խրատելով խրատեաց զիս Տէր, և 'ի մահ ոչ մատնեաց։

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ընդ այն, և խոստովան եղէց տ՟ն։

Նա— մտանեն յեկեղեցին ասելով սաղմոս զԹ։

Աղաղակեցէք առ Տէր ա՟մ երկիր. ծառայեցէք տ՟ն ուրախութ՟բ։

Մտէք առաջի նորա ցնծութ՟բ. ծանիրուք զի նա է տ՟ր ա՟ծ մեր։

Նա արար զմեզ, և ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի նորա։

Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութեամբ, և օրհնութեամբ 'ի յարկս նորա։
Խոստովան եղերուք Տեառն, և օրհնեցէք զանուն նորա։
Զի քաղցր է Տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նորա. առ ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նորա։
Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Քարոզ։

Սրկ. Մեք եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա։

Դպ. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Ի մէջ տաճարիս և առաջի Աստուածընկալ և պայծառացեալ սրբոյ նշանացս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք, սրբոյ զհրաշալի և ըզյաղթող զտէրունիդ քո փառաւորեմք, և քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ Հօր և սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ եղիցի պատրաստ ջուրն երեխային, և բացեալ զշորսն 'ի վերայ ջուրն, և առնէ 'ի սրբոյն խաչ ✠ և 'ի [illegible], 'ի նշան [illegible] ընդդէմ թշնամւոյն, և ասէ.

Օծանեմ զքեզ ձիթով փրկութեան, և մատուցանեմ 'ի Քրիստոս Յիսուս 'ի Տէր մեր առ 'ի ժառանգել զյաւիտենական կեանսն։

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

Աղօթք:

Օրհնեալ ես տէր աստուած մեր, որ ընտրեցեր քեզ ժողովուրդ 'ի քահանայութիւն և 'ի թագաւորութիւն, յազգ սուրբ և 'ի ժողովուրդ սեպհական. ըստ որում յառաջագոյն իսկ օծեր զքահանայս և զթագաւորս և զմարգարէս այսպիսի ամենասուրբ իւղով: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, տէր բարերար, առաքեա զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ ի յիւղս յայս, զի որ օծցի սովաւ; եղիցի նմա 'ի սրբութիւն հոգևոր իմաստութեան, 'ի նահատակութիւն և 'ի յաղթութիւն հակառակամարտին, 'ի զօրութիւն պատուիրանապահութեան առաքինի գործոց, և յամենակատար հրահանգս և 'ի կրթութիւնս աստուածպաշտութեան: Որպէս զի լուսաւորեալ մտօք կեցցէ յայսմ աշխարհի, 'ի փրկութիւն անձին իւրոյ, և 'ի փառս ամենասուրբ երրորդութեան, արժանաւորիլ և հասանել վիճակի ժառանգութեան սիրելեաց անուան յի̄ի քի̄ի տեառն մերոյ, ընդ որում քեզ հօր և սուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ գան առաջի մ͞ծ աւազանին, պատրաստ ունելով զմանուկն մ͞ծ:

Քարոզ:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե զտէր աղաչեսցուք:

Սուրբ իջմանելոյ յիւղս յայս շնորհաց ամենազօր հոգւոյն սրբոյ զտէր աղաչեսցուք, ասասցուք ամենքն միաբանութե:

Գ. Տէր ողորմեա:

Եւ ապա աջովն յաւազանին արկանէ խաչանման:

Նոյն ասէն սաղմոս ԻԸ։

կց․ Ձայն տն՟ 'ի վերայ ջուրց, և ած՟ փառաց որոտաց․ և տր՟ ինքն 'ի վերայ ջուրց բազմաց։

ծխ․ Մատուցէք տն՟ որդիք այ՟․ մատուցէք տն՟ զորդիս խոյոց։
Մատուցէք տն՟ զփառս և զպատիւ․ մատուցէք տն՟ զփառս անուան նորա․ և երկիր պագէք տն՟ 'ի սրահ սրբութե՟ նորա։
Ձայն տն՟ 'ի վր՟ ջուրց, և ած՟ փառաց որոտաց․ և տր՟ ինքն 'ի վր՟ ջուրց բազմաց։
Ձայն տն՟ զօրութե՟ց․ և ձայն տն՟ մեծ վայելչութե՟ց։
Ձայն տն՟ փշրէ զմայրս․ և մանրէ տր՟ զմայրսն լիբանանու։
Մանրեսցէ զնս՟ ոպ՟ մատաղատուանկն լիբանանու․ որ սիրելին է ոպ՟ զորդիս միեղջերոյ։
Ձայն տն՟ հատանէ զբոց հրոյ․ ձայն տն՟ շարժէ զանապատն, և խռովեցուցանէ տր՟ զանապատն կադէս։
Ձայն տեառն հաստատէ զեղջերուս, և յայտնի առնէ զանտառս։
'Ի տաճարի նր՟ ամենեքեան ասասցեն զփառս նորա։
Տէր զջրհեղեղս բնակեցուցանէ և ցածուցանէ․ Թագաւորեսցէ տր՟ յաւիտեան։
Տր՟ զօրութի՟ ժողովրդեան իւրոյ տացէ․ և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութե՟։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յեզեկիէլ մարգարէէ:
(ԼԶ. 25:)

Այսպէս ասէ ադոնայի տ՟ր. և ցանեցից 'ի վ՟ր ձեր ջուր ս՟բ, և սրբեսջիք յամ՟ պղծութե՟ց ձերոց. և յամ՟ կռոց ձերոց սրբեցից զձեզ: Եւ տաց ձեզ սիրտ նոր. և ոգի նոր նորոգեցից 'ի ձեզ: Եւ հանից զսիրտն քարեղէն 'ի մարմնոց ձերոց, և տաց ձեզ սիրտ մարմնեղէն. և զոգի իմ տաց 'ի ձեզ, և արարից՝ զի յարդարութիւս իմ գնայցէք և զիրաւունս իմ պահիցէք, և առնիցէք զն՟ա. և բնակիցէք յերկրին, զոր ետու հարցն ձերոց: Եւ եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ. և ես եղէց ձեզ յա՟ծ:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս:
(Գ. 23:)

Ապա օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ 'ի ք՟ս յ՟ս, զի 'ի հաւատոյն արդարասցուք. այլ իբրև եկին հաւատքն, ոչ ևս ը՟ն դաստիարակաւ եմք: Քանզի ամենեքին որդիք ա՟յ էք հաւատովք 'ի ք՟ս յ՟ս: Որք միանգամ 'ի ք՟ս մկրտեցարուք զք՟ս զգեցեալ էք. չիք խտիր. ոչ հրէի և ոչ հեթանոսի. ոչ ծառայի և ոչ ազատի ոչ արուի և ոչ իգի. զի ամենեքեան դուք մի էք 'ի ք՟ս յ՟ս: Ապա եթէ դուք ք՟սի էք, ուրեմն աբրահամու զաւակ էք ըստ աւետեացն ժառանգք:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր հովուեսցէ զիս և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ:

տղէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Յովհաննու (Գ. 1):

Առ տերամբ մերով Յսիւ Քսիւ.

Եւ էր այր մի ՚ի փարիսեցւոց անտի, Նիկոդեմոս անուն նր, իշխան Հրէից: Սա եկն առ նա գիշերի, եւ ասէ ցնա. ռաբբի գիտեմք եթէ յԱյ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել, զոր դուդ առնես, եթէ ոչ Ած իցէ ընդ նմա: Պատասխանի ետ Յս եւ ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն Այ: Ասէ ցնա Նիկոդեմոս. զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել, որ ծերն իցէ. մի թէ մա՞րթ ինչ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել, եւ ծնանել: Պատասխանի ետ Յս եւ ասէ. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի ՚ի ջրոյ եւ ՚ի Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն Այ: Զի ծնեալն ՚ի մարմնոյ մարմին է, եւ ծնեալն ՚ի Հոգւոյ Հոգի է: Դու մի՛ զարմանար, զի ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել վերստին. զի Հողմ ուր կամի՝ շնչէ, եւ զձայն նր լսես. այլ ոչ գիտես՝ ուստի՛ գայ, կամ յո՛ երթայ. սոյնպէս եւ ամ ծնեալն ՚ի Հոգւոյն:

Փառք քեզ Տր Ած մեր:

Քարոզ ՚ի վերայ Մկրտութեան Ջրոյն:

Որհն. Եւ եւս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք:

Տէր ողորմեա:

Վն ՚ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց զՏր աղաչեսցուք:

Վն խաղաղութեան ամ աշխարհի, եւ հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ զՏր աղաչեսցուք:

Վն սրբազան պապին մերոյ այս անուն կենաց եւ փրկութեան հոգւոյ նորին զՏր աղաչեսցուք:

Վն հայրապետին մերոյ Տն այս անուն կենաց եւ

փրկութեան հոգւոյ նորին . զտէր :

Ս՟ զի տ՟ր ուղղեսցէ զգործս ձեռաց քահա-
նայիս՝ որ առնէ զմկրտութիւս, զտ՟ր աղաչեսցուք :

Ս՟ սրբելոյ առաջիկայ ջրոյս, և տալ՝ի գործակ-
ցութի՟ հոգւոյն ս՟բյ, զտ՟ր :

Ս՟ ընդունելոյ սմա զշնորհութիւն յորդանա-
նու, շնորհօք միածնին՝ որ լուսաւորեացն
զմեզ, զտ՟ր աղաչեսցուք :

Ս՟ լինելոյ սմա 'ի բժշկութի՟ հոգւոց և մար-
մնոց, զտ՟ր աղաչեսցուք :

Ս՟ վերածնելոցս որք 'ի սմա մկրտին, լինել
որդիս լուսոյ, և որդիս տուընջեան, զտ՟ր աղ :

Յիշելով զա՟ծածինն և զմիշտ կոյսն մարիամ,
զմկրտիչն յովհաննէս, և զնախավկայն ս՟բ
զստեփաննոս, և զհայրապետն մեր ս՟բ գրի-
գորիս, և զա՟մ ս՟բս . և նոքօք զտ՟ր աղաչ :

Յիշեա՛ տ՟ր և ողորմեա՛ :

Եւ ևս միաբան վ՟ս Ճշմարիտ և ս՟բ հաւատոյս
մերոյ զտ՟ր աղաչեսցուք :

Տէր ողորմեա՛ :

Զանձինս մեր :

Քեզ տ՟նդ յանձն եղիցուք :

Ողորմեաց մեզ տ՟ր ա՟ծ մեր :

Գ . Տէր ողորմեա՛ :

Եւ կացուցանէ քահանայն զնորընծայն մօտ յաւազանն,
և ասէ զաղօթս զայս 'ի վերայ մկրտութե՟ ջրոյն :

ԺՆ . Դու տ՟ր զօրութե՟ քով մեծաւ արարեր
զծով և զցամաք, և զա՟մ որ 'ի նս՟ արարածք ի-
ցեն : Որոշեցեր և կացուցեր զջուրս 'ի վերոյ
քան զերկինս, 'ի բնակութի՟ լուսեղէն զօրացն, որ
կան յանդադար փառաբանութեան քում : Ա-
ռաքեցեր և զսուրբ զառաքեալսն քո հրաման
տալով քարոզել և մկրտել յանուն հօր և որդւոյ

և Հոգւոյն սրբոյ՝ զամ հեթանոսս։ Այլ և սահմանեցեր անսուտ բանիւդ, ոչ ծնիցելոյն ջրով և Հոգւով՝ ոչ մտանել յարքայութիւն։ Յորմէ բանէ զարհուրեալ ծառայս քո, ցանկանալով մշտնջենաւոր կենացդ, եկն կամաւ 'ի մկրտութիւն հոգևոր ջրոյս այսորիկ։ Աղաչեմք զքեզ տր. առաքեա զՀոգիդ քո սուրբ 'ի ջուրս յայս, և օրհնեա ✠ և սրբեա զսա՝ որպէս սրբեցեր զյորդանան իջանելովդ քո 'ի նմա, ամենասուրբդ 'ի մեղաց տրդ մեր յս քս, յօրինակ այսմ աւազանի մկրտութեան, վերստին ծննդեան ամ մարդկան. և շնորհեա սմա զջուրս զայս, յորում մկրտի այժմիկ, 'ի թողութիւն մեղաց, յընդունելութիւն հոգւոյդ սրբոյ, յորդեգրութիւն հօրդ երկնաւորի, և 'ի ժառանգութիւն արքայութեանդ երկնից։ Որպէս զի սրբեալ 'ի մեղաց, 'ի հաճոյս կամաց քոց կացցէ յայսմ աշխարհիս. և 'ի հանդերձեալդ զանսպառ բարիսդ ընդ ամ սրբս քո ընկալցի. և գոհութեամբ փառաւորեսցէ զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Եւ ապա քահանայն ածցէ 'ի մէջ յիւղոյն յաւազանին խաչանման երիս շիթս, ասելով.

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և սրբեսցի ջուրս այս նշանաւս սուրբ խաչիւս, և սուրբ աւետարանաւս, և սուրբ մեռոնաւս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.

Ժող. Ամէն. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Զայս երիցս կրկնէ քահանայն, և ապա ասէ.

Քհ. Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.

Ժող. Ամէն։

Ապա հրամայէ քահանայն մերկացուցանել զերախայն, և լինել կազմ 'ի լուացումն մէ. և ասէ զաղօթս զայս

Քհ. Որ կոչեցեր զծառայս քո տէր 'ի սրբուն և 'ի լուսաւորուն մկրտութի̄, աղաչեմք զքեզ տէր, արա զսա արժանի մեծի շնորհացդ. մերկեա 'ի սմանէ զհնութի̄ մեղաց, և նորոգեա 'ի կեանս նորս, և լցո զօրութե̄ հոգւոյդ սրբոյ յորդեգրութի̄ կենաց քի̄ քո. որում վայելէ փառք իշխանութի̄ և պատիւ այժմ. և միշտ և յաւիտեանս :

Եւ ապա հարցանէ ցերախայն կամ ցկնքահայրն :

Քհ. Զի՞նչ խնդրես.
Եր. Խնդրեմ մկրտութի̄ :
Քհ. Արդարև խնդրե՞ս.
Եր. Հաւատով խնդրեմ մկրտիլ և մաքրիլ 'ի մեղաց, և ազատիլ 'ի դիւաց, և ծառայել այ̄ :
Քհ. Ըստ հաւատոց քոց եղիցի քեզ :

Ապա խնդրէ քահանայն զանուն երախայէն. և անուանէ իջուցանէ զնորընծայն յաւազանն : Թէ որդի է, ձախ ձեռամբն բռնէ զշլինն, և աջովն զոտսն, գլուխն յարևմուտս և ոտսն յարևելս, գլուխն 'ի բարձր, երեսն 'ի վեր կոյս, և ոտսն 'ի խոնարհ : Եւ ածեալ 'ի սուրբ ջրոյն 'ի վերոյն, ասէ այսպէս.

Քհ. Այս անուն ծառայ այ̄ եկեալ կամաւ յերախայութե̄, յերախայութենէ 'ի մկրտութի̄, մկրտի այժմ 'ի ձեռս իմ յանուն Հօր, և մի ան̄ ջուր հեղու 'ի վր̄ գլխոյ մանկանն. և Որդւոյ, և մի ան̄ այլ հեղու. և Հոգւոյն սբյ̄, և մին ան̄ այլ հեղու : Եւ այս է եռակի մկրտութի̄, յորում արարէ հոգեբարձուն :

Եւ ապա ընկղմեցուցանէ զնա ընդ Ջրովն, և ասէ.
Գնեալ արեամբն քրի 'ի ծառայութ՟է մեղաց, ընդունելով զազատութ՟ի որդեգրութ՟ե հօրդ երկնաւորի, լեալ ժառանգակից քրի, և տաճար հոգւոյդ ս՟բյ:

Եւ ապա երիցս անգամ ասելով, երիցս ընկղմեցուցանէ զնա ընդ Ջրովն, Թաղելով զմեղս հնոյն. որ՟ նշանակէ զերեքօրեայ Թաղմանն քի զհետորդութ՟ի: Եւ լուանալով զԲովանդակ մարմինն, ասէ 'ի ձայն.

Որք 'ի քս մկրտեցարուք, զքս զգեցեալ էք, ալէլուիա. և որք 'ի Հայր լուսաւորեցարուք, ոք Հոգւյն բերկրեսցի ձեզ, ալէլուիա:

Սաղմոս ԼԳ:

Եթէ մկրտեալն տղայ իցէ, Գ տուն ասա:

Բազում նեղութիւնք են արդարոց, յա՟մէ փրկէ զնոսա տ՟ր. և պահէ զա՟մ ոսկերս նց՟, և մի 'ի նոցանէ ոչ փշրեսցի:

Օրհնեցից զտ՟ր յա՟մ ժամ, յա՟մ ժամ օրհնութ՟ի նորա 'ի բերան իմ:
'Ի տ՟ր պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեզք, և ուրախ եղիցին:
Մեծ արարէք զտէր ինև. և բարձր արասցուք զանուն նորա 'ի միասին:
Խնդրեցի 'ի տեառնէ և լուաւ ինձ. յա՟մ նեղութ՟է իմմէ փրկեաց զիս:
Մատիք առ տէր՝ և առէք զլոյս. և երեսք ձեր մի ամաչեսցեն:
Նա աղքատ կարդաց առ տ՟ր, և տէր լուաւ սմա. յա՟մ նեղութ՟է սորա փրկեաց զսա:
Բանակ հրեշտակաց տեառն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք, և պահէ զնս՟:

Ճաշակեցէ՛ք և տեսէ՛ք, զի քաղցր է տէր. ե-
րանեալ է այր որ յուսայ 'ի նա:
Երկերո՛ւք 'ի տ̃նէ ամենայն սուրբք նորա. զի
ոչ ինչ է պակասութիւն երկիւղածաց նորա:
Մեծամեծք աղքատացան և քաղցեան. բայց
որք խնդրեն զտէր, մի՛ պակասեսցէ 'ի նոցա-
նէ ա̃մ բարութ̃ի:
Եկա՛յք որդեակք ի՛մ՝ և լուարո՛ւք ինձ. և զեր-
կիւղ տեառն ուսուցից ձեզ:
Ո՞վ է մարդ՝ որ կամի զկեանս, սիրէ զաւուրս
իւր տեսանել 'ի բարութ̃ե:
Լռեցո՛ զլեզու քո 'ի չարութ̃է. և շրթունք քո
մի՛ խօսեսցին զնենգութ̃ի:
Խոտորեա՛ 'ի չարէ՝ և արա՛ զբարի. խնդրեա՛
զխաղաղութ̃ի, և երթ զհետ նորա:
Աչք տեառն 'ի վերայ արդարոց, և ականջք
նորա 'ի վերայ աղօթից ն̃ց:
Երեսք տեառն 'ի վերայ չարագործաց. սատա-
կել յերկրէ զյիշատակս ն̃ց:
Կարդացին արդարքն առ տէր, և տէր լուաւ նո-
ցա. յամենայն նեղութ̃է նոցա փրկեաց զնոսա:
Մերձ է տէր առ այնոսիկ՝ որ մաշեալ են սրտիւք.
և զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ:
Բազում նեղութ̃իք են արդարոց, յամենայնէ
փրկէ զնոսա տէր. և պահէ զամենայն ոսկերս
նոցա, և մի 'ի նոցանէ ոչ փշրեսցի:
Մահ մեղաւորին չար է. բայց որ ատեայ զար-
դարն, զղջասցի:
Փրկէ տէր զանձինս ծառայից իւրոց. մի՛ զղջաս-
ցին ամենեքեան՝ որք յուսացեալ են 'ի նա:
օրհ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Գ. 13:)

Տէրն մեր Յս Քս

Յայնժամ գայ 'ի գալիլեէ 'ի յորդանան առ յովհաննէս, մկրտել 'ի նմանէ. և յովհաննէս արգելու զնա և ասէ. ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտել, և դու առ իս գաս: Պատասխանի ետ Յս, և ասէ ցնա. Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ արդարութիւնս: Եւ ապա թոյլ ետ նմա: Եւ իբրև մկրտեցաւ Յս, ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի:

Յայս բան հանեալ զերախայն յաւազանէն, տայ ցկնքահայրն. և ապա կարդայ շարականն:

Եւ ահա բացան նմա երկինք. և ետես զհոգին ած, զի իջանէր իբրև զաղաւնի, և գայր 'ի վերայ նորա: Եւ ահա ձայն յերկնից, որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ:

Փառք քեզ տէր ած մեր:

Եւ ապա ասէ Հայր մեր, որ յերկինս. ըն որդեգրացուն ոյ:

Աղօթք:

քհ. Որ լուսաւորեցեր զարարածս քո քս ած, ծագելով զլոյս ածգիտութե 'ի ծառայս քո. ազատեցեր զսա և սրբեցեր և արդարացուցեր, և ետուր զորդեգրութի: Շնորհեա սմա և զկենաց հաւատարութի. պարգևեա զհանապազորդ զանապականութի, խառնելով յարդարս քո 'ի թիւս սիրելեաց քոց, 'ի ձեռն տեառն մերոյ յսի քսի: Ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սբյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ̃ ա̃մն։ Տ̃ր երկր։

Տ̃ր, որ մեծդ ես և մշտնջենաւոր, և ա̃մ գաղտնեաց գիտակ. որ ս̃բ ես և 'ի ս̃բս բնակեալ, փրկիչ ա̃մ մարդկան. որ շնորհես զգիտութ̃ի քո հաւատացելոց քոց. և ետուր իշխանութ̃ի որդիս ա̃յ լինել, 'ի ձեռն վերստին ծննդեան ջրոյ և հոգւոյ։ Որով և զծառայս քո զայս անուանս նորացուցեր քաւութ̃բ սուրբ աւազանի քոյ։ Սուրբ արա զսա ճշմարտութ̃բ քով. լց̃ շնորհօք հոգւոյդ ս̃բյ. զի եղիցի տաճար և բնակութ̃ի անուանդ քո ս̃բյ, և կարասցէ գնալ յա̃մ ճանապարհս արդարութ̃ե, և կալ համարձակութ̃բ և աչալրջութ̃բ առաջի ահաւոր բեմբի միածնի քոյ, տեառն մերոյ յ̃ի ք̃ի։ Որում վայելէ փառք, իշխանութ̃ի, և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԴՐՕՇՄ ՏԱՒՈՅ

Յետ այսորիկ քահանայն առնու զսրբ միւռոնի շիշն ՚ի յաջ ձեռն : Եւ ասեն շարականս. Դ.Ձ :

Որ յառաջագոյն յօրէնս յօրինակ միածնի քոյ հայր երկնաւոր. եւ տուր զօրութիւն ի յիւղ սրբութեան յօծումն օծելոց. հեղ եւ յիւղս յայս զերկնային քո զշնորհս : Որ խոնարհեցար ի մեզ. իւղ թափեալ անուն օծեալդ աստուծոյ. խառնելով զմիութիւնդ օծեալ ըզմարդկային աւերբընութիւն. (1) հեղ : Որ ի վերնատանն իջանելով յառաքեալսն օծումն օծելոց. եւ օծմամբս այսու վերաստեղծեր նորոգ զհոգեղէնս որդիս աստուծոյ. հեղ : Որ զարդարես սուրբ ի հանդերձս լուսափայլս եւ զերապայծառս. զհարսնացեալ եկեղեցի քո սուրբ. մանկունք սորա ընդ հրեշտակս օրհնեն սուրբ զերրորդութիւնդ :

Յետ շարականին քահանայն աջ բթամատն առնու ՚ի սբ միւռոնէն, եւ նշանէ խաչաձեւ ՚ի վերայ ջրոյն զերեքկոյսն ըզնոյն անուամբ :

(1) Ուր ուրեք ոմանք ՚ի նախնի հարց, եթէ Յոյնք, եթէ Լատինք, եւ թէ Հայք, ՚ի Ճառել զխորհրդոյ մարդեղութեան ՚ի կիր արկին զբառս խառնումն, յուղիղ միտս իմանային զայն զանշփոթ միաւորութիւն երկուց բնութեանցն ՚ի Քս, աստուածութեան եւ մարդկութեան :

Նախ զճակատն, ասելով.

Իւղ անոյշ ✠ հեղեալ յանուն քի ՚ի վերայ քո, կնիք երկնաւոր պարգեւացն, յանուն հօր և որդւոյ, և հոգւոյն սրբոյ:

Ապա զաչսն, ասելով.

Կնիքս, որ յանուն յսի քի ✠, լուսաւորեսցէ զաչս քո, զի մի՛ երբէք ննջեսցես ՚ի մահ:

Զականջսն, ասելով.

Օծումն սրբութե ✠ եղիցի քեզ ՚ի լսելութի ածային պատուիրանացն:

Զհոտոտելիսն, ասելով.

Կնիքս այս ✠ յանուն յսի քի եղիցի քեզ ՚ի հոտ անուշութե կենաց ՚ի կեանս:

Զբերանն, ասելով.

Կնիքս այս ✠ յանուն յսի քի եղիցի քեզ ՚ի պահպանութի, և դուռն ամրութե շրթանց քոց:

Զձեռսն, ասելով.

Կնիքս այս՝ որ յանուն յսի քի ✠, եղիցի քեզ ՚ի պատճառս բարեգործութե, առաքինի գործոց և վարուց:

Զսիրտն, ասելով.

Կնիքս ածային սրբութեան ✠ սիրտ սբ հաստատեսցէ ՚ի քեզ, և զհոգի ուղիղ նորոգեսցէ ՚ի փորի քում:

Զթամակն, ասելով.

Կնիքս այս որ յանուն յսի քի ✠, եղիցի քեզ վահան ամրութե. որով կարասցես զամ նետս մուխս չարին շիջուցանել:

Եւ զոտսն, ասելով.

Կնիքս ածային ✠ ուղղեսցէ զգնացս քո ՚ի

կեանսն յաւիտենից. և պահեսցէ զոտն քո, զի մի՛ սասանեսցի։

Եւ յետ այսորիկ ասասցէ քահանայն առ Դրօշակն, խաչակնքելով.

Խաղաղութի՟ւն ✠ ընդ քեզ, փրկեալդ Այ։

Եւ Դրօշակն կամ Քահանայքն ասէ։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Սղս շարական. ԲՂ։

Աստուած խօսեցաւ ի բարձանց. լուարուք բնակիչք երկրի. որ ե՛կն և փրկեաց զամենայն արարածս. զի զանունն Տն կարդասցուք. և տուք օրհնութի՛ւն ի բարձունս։ Որ Իսրայէլ կոչեցաք ի քէն, եղաք բաժինն Տն և ժառան-գակցաց քոյ. զի զանունն։ Ի վիմէն կենդանու-թե ճաշակեցաք զի քաղցր է Տր. և յեւղ սրբու-թեան օծաք հաւատով. զի։ Ի քեզ եմք ապա-ւինեալ. որ մայրդ ես և աղախին քոյ. լեր բա-րեխօս վասն մեր. զի զանունն Տն կարդասցուք և զքեզ մեծարեալ պատուեսցուք։

Սղս առեալ զդրօշակն ի ձեռն, ասէ զաղօթս։

Քհ. Օրհնեալ ես Տէր ամենակալ, Հայր և առաքիչ Տեառն մերոյ Յի Քի. որ ազատե-ցեր զծառայս քո զայս ի խաւարային իշխա-նութենէ թշնամւոյն, և կոչեցեր ի լոյս Ճշմարտութե ի ձեռն սբ աւազանիս։ Օրհնեա՛ ✠ Տէր և

այժմ զպատկս զայս և զհանդերձս, որ են նշա-
նակ լուսոյ. զի եղիցի ա͞միւ արմատացեալ և
պայծառացեալ հաստատուն յուսովդ քո. գը-
նասցէ 'ի լոյս երեսաց քոց, և յանուն քո ցըն-
ծասցէ զօրհանապազ, և փառաւորեսցէ զհայր
և զորդի և զս͞բ հոգին. այժմ և միշտ և յաւ:

Ապա զգեցուցանէ նորընծային հանդերձս նոր, և պատ-
նէ խաչանիշ նարօտիւ, և ծածկէ 'ի վ͞ր ամ͞էն սպիտակ
հանդերձս, և տայ զմոմեղէնսն կարմիր և կանաչ 'ի ձեռն:

Ապա ասէ զաղօթս զայս:

ԺՆ. Օրհնեալ ես բարեխնամողդ ա͞ծ, որ ըզ-
գեցուցեր ծառայի քում հանդերձ փրկութե
և պատմուճան ուրախութե. և եդեր սաղա-
ւարտ փրկութե և պսակ շնորհաց 'ի գլուխ ն͞ր,
զէն անյաղթ ընդդէմ հակառակորդին: Վասն
որոյ և մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր
և զորդի և զս͞բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտ:

Խաղաղութի ամենեցուն: Ա͞յ Երկիր:

Տր ա͞ծ մարդասէր և ողորմած, խնդրեմք 'ի
քէն և աղաչեմք զքեզ. որ արժանի արարեր
զծառայս քո երանելի յուսոյդ և յաւիտենա-
կան փրկութեդ 'ի ձեռն վերստին ծննդեանս
ջրոյ և հոգւոյ, շնորհեա սմա 'ի ձեռնադրու-
թես յայս զպարգևս խաղաղութե հոգւոյդ ս͞բյ,
և զմանաւորութի յաւիտենական և զճշմարիտ
լուսոյ քո. և թուեա զսա 'ի ժողով սրբոցն՝ որ
յերկինս, և արժանի արա փառաւորեալ ար-
քայութե քոյ. զմուտ և զել սորա խաղաղութե
պահեա, 'ի ձեռն տեառն մերոյ յի ք͞սի:
Ընդ որում հօր և հոգւոյդ ս͞բյ վայելէ փառք
իշխանութի և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտ:

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զՄկրտեալն, (որ դեռ էր՝ 'ի գերկն,) և հանէ 'ի բերմէ. և երկրպագեցուցանէ առաջի սբյ սեղանոյն և սբ խաչին, համբուրել տալով զերեսն նորածնին սեղանոյն և խաչին, ասելով.

Ն. յս անուն ծառայ քո Քսի եկեալ կամաւ յերախայութե 'ի մկրտութի, 'ի մկրտութե յերկրպագութի, երկրպագէ Սբյ սեղանոյս. որ մերկացաւ զանօրէնութի, և զգեցաւ զլոյս Աստուածութե. յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սբյ. ամէն:

Եւ ապա տայ զնորընծայն 'ի գիրկս կնքահօրն, և ասէ զաղօթս զայս.

Քհ. Տէր Աստուած ամենակալ Հայր Տեառն մերոյ Յսի Քսի. քեզ խոնարհեցուցանեմք հաւատացեալքս զգլուխս իւրեանց: Զգեա՛ զաներևոյթ աջ քո, և օրհնեա՛ զսոսա, և զգործս ձեռաց սոցա յաջողեա՛. որք 'ի կուսութենէ են, ամրացո՛. և զամենեսին զօրացո՛ ժուժկալութբ յամ Աստուածպաշտութե: Պահեա՛ խաղաղութբ զողջս, մնո՛ և ա՛ծ 'ի չար հասակի. պատրաստեցո՛ զնոսին յիւրաքանչիւր յարկս, համդերձ ամ ուրախութբ 'ի Քս Յս 'ի Տր մեր. ընդ որում քեզ Հօր և Հոգւոյդ Սբյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ:

Եւ ապա, եթէ Մկրտեալն էրէ չափահաս, հաղորդեցուցանէ 'ի սբ խորհրդոյն ասելով.

Մարմին Տեառն մերոյ Յսի Քսի լիցի քեզ 'ի փրկութի և յառաջնորդ յանվախճան 'ի կեանս. ամէն:

Եւ յուղարկէ զնոսա 'ի դուռն եկեղեցւոյն, ասելով.

Սաղմոս Լ̃Ա :

Երանի՜ ում թողութ̃ի եղև մեղաց, և ծածկե-
ցան ա̃մ յանցանք նորա :
Երանի՜ առն՝ որում ոչ համարեսցի տէր զմեղս
նորա, և ոչ գոյ նենգութ̃ի 'ի բերան նորա :
Լռեցի ես, և մաշեցան ա̃մ ոսկերք իմ, առ ա-
ղաղակել ինձ առ տէր զօրհանապազ 'ի տուէ
և 'ի գիշերի :
Ծանրեաց ձեռն քո 'ի վերայ իմ. դարձայ 'ի
թշուառութիւն, զի հարան յիս փուշք :
Զմեղս իմ ցուցից քեզ, և զանօրէնութիւս իմ
ոչ ծածկեցից 'ի քէն :
Ասացի՝ թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ. և դու
թողցես զա̃մ ամպարշտութ̃իս մեղաց իմոց :
Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ա̃մ
սուրբք 'ի ժամ ընդունելի :
Բայց միայն 'ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ
առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցի :
Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղութ̃է յայսմանէ,
որ շուրջ եղեն զինև :
Ցնծութ̃ի իմ, փրկեա՛ զիս յայնցանէ՝ որ պա-
շարեցին զիս :
Իմաստուն արարից զքեզ, և խելամուտ 'ի ճա-
նապարհ՝ յոր և գնասցես. և հաստատեցից
'ի վերայ քո զաչս իմ :
Մ՛ի լինիք որպէս զձի և զջորի՝, զի ոչ գոյ 'ի
նոսա իմաստութ̃ի. 'ի սանձս և 'ի դանդանա-
ւանդս ճմլեսցես զկզակս նոցա, որ առ քեզ
ինչ ոչ մերձեսցին :
Բազում տանջանք են մեղաւորաց. բայց որք
յուսան 'ի տէր՝ ողորմութ̃ի տեառն շուրջ ե-
ղիցի զնոքօք :

Ուրախ եղերուք և ցնծացէք արդարք, 'ի Տէր պարծեցարուք ամենեքեան՝ որք ուղիղ էք սրտիւք:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Եւ առ դրան եկեղեցւոյն քարոզէ սարկաւագն:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:
Վասն 'ի վերուստ օգնականութեան, և փրկութեան, և հաստատութեան նորակնքելս մերոյ զՏէր աղաչեսցուք. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Ժհ. Փառք քեզ Թագաւոր յաւիտենական. որ աճեցուցանես և լցուցանես զեկեղեցի քո լուսով հաւատոց անհամար փրկելոցս 'ի ձեռն ճշմարիտ Աստուածածանօթութեան Քրիստոսի քո. զորս հոգևորական վերածնութեամբ արժանի արարեր որդեգրութեան Հօրդ երկնաւորի, հաղորդելով արժանաւորութեամբ մարմնոյ և արեան միածնի քո: Եւ արդ տէր, պահեա զսա սրբութեամբ հոգւոյդ քոյ. առնել անարատութեամբ զկամս քո, և անմեղութեամբ ժամանել 'ի կեանսդ յաւիտենից: Եւ զամենեսեան զմեզ զմերձաւորքս Տէր օրհնեա շնորհօք և մարդասիրութեամբ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն: Ա. Ն. երկր:

Խաղաղութիւն և հաստիչ խաղաղութեան Յիսուս Քրիստոս, քահանայապետ յաւիտենից, և օծեալ Հօր. ահա ընկալաւ ծառայս քո այս անուն զօծումն

սրբութե՛ան քո։ Սպասեմք զքեզ Տէր, մի՛ ջնջեսցի ՚ի դպրութէ՛ կենաց. և մեք արժանի լիցուք փառաց քոց, յորժամ պսակես զսուրբս քո և զսիրելիս անուան քո. և անդադար փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Շարական. ԲԶ։

Փառաւորեալդ փառօք Երրորդութի՛ւն սուրբ. փառաց արժանի որ ըզծընեալս՝ աւազանաւն՝. Երկնային քո ժառանգութե՛ դ։ Սրբեամբք նահատակացըն բերկրեալ. սոցին բարեխօսութե՛ փառաց։ Սրբութե՛ քում բարեբանեմք՝ ըզքեզ. աղաչանօք սուրբ Ածածնին՝ փառաց։

Որհ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք։ Պոխ. յէՀ 42։
Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քս Աստուած մեր, պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովանեաւ։ Օրհնեալ Տէր մեր և փրկիչ Յս Քս. ամէն։
Հայր մեր, որ յերկինս։

Իսկ մկրտեալն թէ երախայ է, առնեալ տանին ՚ի տուն. իսկ թէ չափահաս իցէ, զեօթն օր յեկեղեցւոջ կայցէ, և առանձնակացեալ լիցի, և զգեստուն ծածկեալ ունիցի զգլու-խն փակեղամբ կամ կտաւովն։ Զգոյշ կայցէ եկեղեցւոյ, և աղօթից պարապեսցէ յամ ժամ. և ՚ի պատարագի հաղորդեսցի մարմնոյ և արեանն Քի։

ԱՂՕԹՔ
ՊՍԱԿ ՎԵՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՑ
'Ի ՄԿՐՏԵԼՈՑ

Ապա յետ ութն աւուր վերացուցանէ քահանայն զնարօտն 'ի գլխոյն. և առնէ զաղօթս զայս 'ի վ̄ր մկրտելոյն։

Որք մկրտեցան և լուսաւորեցան, ետուր նր̄ զսրբութ̃ի քո տէր, տո՛ւր և հաստատուն կալ 'ի սրբութ̃ե քում, պայծառացուցանելով 'ի լոյս ա̃ծութ̃ե քո։ Պահեա՛ հաստատուն 'ի շնորհս, զոր ետուր տէր. հեռացո՛ 'ի մոլորութ̃է թշնամւոյն, և 'ի պատրանաց նր̄, և 'ի գործոց անօրէնութ̃ե. զի լուսով գիտութեամբ քո գնասցէ 'ի պատուիրանս քո, և ուղիղ վարուք հասցէ 'ի խոստացեալ հանգիստ քո։ Զհրեշտակ խաղաղութ̃ե քո առաքեա՛, որ եկեալ պահեսցէ զսա։ Եւ մեզ ամենեքեան արժանի լիցուք յուսով յայտնութ̃ե տեառն մերոյ յ̃ի ք̃ի։ Ընդ որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ ս̃բյ վայելէ փառք իշխանութ̃ի և պատիւ այժմ։

Օրհնեալ տ̃ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եթէ տղայն հիւանդ լինի, և կամ յօրք լինի, պարտ է քահանային զայնպիսին շուտով մկրտել, թէ 'ի տան և թէ 'ի ճանապարհի, և թէ ուր և վտանգի 'ի մահ. Եւ այց հաղորդութ̃ի և երկրպագութ̃ի և այլ արարողութ̃ի չպիտի այնպիսւոյն։ Իսկ եթէ առողջանայ, ածել յեկեղեցին՝ պաշտեսցեն 'ի վերայ նր̄ զկարգն առանց կրկին մկրտելոյ։

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ԶՔԱՌԱՍՆՕՐԵԱՅ ՏՂԱՅ ԱԾԵՆ ՅԵԿԵՂԵՑԻ

Իսկ յորժամ տղայն քառասնօրեայ լինի, առնու մանկաբարձն զնորընծայ երեխայն. և գան 'ի դուռն առ եկեղեցւոյն մայրն և մանկաբարձն և մանուկն։

Եւ ասէ սաղմոս Ճ։

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում։ Գտէր յէջ 6։

Շարական. ԱԶ։

Մարմնացեալդ ի կուսէն նախայաւիտեան բանդ. այսօր ի տաճարին եկիր կատարել զօրէնս. վասն փրկութեան հեթանոսաց։ Որ յանարուեստ աթոռն նստիս բարեբանեալդ ի հրեշտակաց. այսօր ես ի Սիմէոնէ բառնալով ես գիրկս. որ ընծայեցես ըզմեզ ի կեանս նորոգ յաւիտենից։ Որ արձակիչդ ես կապելոց պարգևատու ամենեցուն. այսօր հայցմամբ ծերունւոյն արձակեա և զիս ի բազմամբ մեղս. ի կապանաց մահու ի կեանս նորոգ յաւիտենից։

Եւ ապա քահանայն առէ զտղայն 'ի ձեռաց մօր մանկանն։

Տէր Աստուած մեր, որ եկիր 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան. նայեա 'ի վերայ աղախնոյս քո, և պար-

զւեա՛ սմա ապաւինել 'ի սուրբ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի քո, և հաղորդել պատուական և սուրբ մարմնոյ և արեան քո: 'Ի բա՛ց լուա զաղտ մարմնոյ և զխիծ հոգւոյ սորա 'ի կատարումն լուման քառասնօրեայ աւուրցս. և սրբեա՛ զսա 'ի ձեռն պատուական ուխտի քահանայութեան շնորհի քո: Եւ արժանացո՛ զսա մտանել 'ի տաճար սուրբ փառաց քոց. և վայելել զանսպառ բարիսն, որ առ 'ի քէն: Վասն զի քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Իսկ 'ի Խն տղայոյն առնէ աղօթս այս:

Խաղաղութիւն ամենեցուն: Ս՟ն երկրպ:

Տէր Աստուած, որ նորոգութիւն ես հնացելոց և կեանք մահկանացու ազգի մարդկան. դու ես զօրութիւն և օգնութիւն ապաւինելոցս 'ի քեզ: Հաստատուն լիցի շնորհք ողորմութեան քո 'ի վերայ երեխայիս՝ որ եկեալ կայ քառասնօրեայ, զի եղիցի հզօր և աներկիւղ 'ի թշնամւոյն ներգործութենէ, պահպանութեամբ աջոյդ քո սրբոյ. զի դու ես տէր մերձաւոր առ ամենեսեան, և բարերար ամենեցուն: Պահեա՛ զսա, և սրբեա՛ ճշմարտութեամբ քով. և արժանացո՛ զսա առնուլ սրբութեամբ զառհաւատչեայ հոգւոյդ սրբոյ, մտանել 'ի տաճար սուրբ քո: Աղաչեմք զքեզ տէր, զի եկեսցէ 'ի սա հոգին սուրբ, հոգի ճշմարտութեան, հոգի հեզութեան, և հոգի որդէգրութեան. լինել ամբիծ և անարատ, պսակիլ խաչիւ քո ընդ աջմէ քումմէ, և ժառանգակից լինել սիրելեաց քոց յարքայութեանդ երկնից, Քրիստոս Յիսուս տէր մեր. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ապա հրամայէ ժամհարին. և ժողովեն յեկեղե-ցին, աւելորդ սաղմոս Նբ:

կց. Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ած, որ ուրախ առնէ զմանկութի իմ:

դխ. Դատ արա ինձ ած. և իրաւ արա ինձ 'ի
դատաստանի իմում:
Յաղագս որ ոչ է սբ, 'ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս:
Դու ած հզօրիչ իմ ես, ընդէ՞ր մոռացար զիս. ընդէ՞ր տրտում գնամ ես 'ի նեղել թշնամւոյ իմոյ:
Առաքեա տէր զլոյս քո և զճշմարտութի քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն զիս 'ի լեառն սբ և 'ի յարկս քո:
Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:
Խոստովան եղէց քեզ օրհնութբ ած ած իմ:
Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա առ ած, խոստովանեա նմա. փրկիչ երեսաց իմոց ած է:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Քարոզ:

սրն. Սուրբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տր ողորմեա:

Աղօթք.

ժհ. Ի մէջ տաճարիս, և առաջի ածընկալ և պայծառացեալ սբ նշանացս և սբ սեղանոյս խո-

նարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք․ որ զհրաշալի և զյաղթօղ զտէրունիդ քո փառաւորեմք, և քեզ մատուցանեմք զշնորհակալութիւն և զփառս ընդ հօր և սբ՟ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Եւ կրկնեն ծունր առաջի մէջ սեղանոյն։ Եւ քահանայն առէ զաղօթս ՚ի վերայ քառասնօրեայ տղային և մօրն։

Տէր ա՟ծ մեր, որ յաւուրս քառասուն ըստ օրինացն ՚ի տաճարն եկիր յընծայումն, հանդերձ մարեմաւ մարբ քո, և ՚ի գիրկս արդարոյն սիմէոնի գգուեցար։ Աղաչեմք զքեզ տէր․ ընկալ զծառայս քո այս մանուկ զտղայս․ պահեա և աճեցո զսա շնորհօք անսահմանելի զօրութեամբ քով․ և արժանի արա հասանել մասին ժառանգութեան վիճակի ընտրելոց քոց, և հաղորդել պատուական մարմնոյ և արեան քո․ և պահպանել շնորհօք համագոյական և անբաժանելի սբ՟ երրորդութեանդ։ Զի քեզ ընդ հօր և ընդ սբ՟ հոգւոյդ, վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ․ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զտղայն և տանի ՚ի բեմն, և երեքս երկրպագուցանէ առաջի սեղանոյն, ասելով․

Այս մանուկ Նորընծայ երեխայս՝ ծառայ յ՟ի ք՟սի, եկեալ քառասնօրեայ ՚ի տաճարս յայս յերկրպագութիւն սբ՟ սեղանոյս, երկիր պագանէ յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ․ ամէն։

Եւ յետ երկրպագուցանելոյն, տանէ զտղայն ՚ի դր՟ աստիճանի խորանէն, ընդ աջմէ սեղանոյն․ և տանէ զմայրն ՚ի դր՟ գաւթոյն։

Եւ պաշտեն Մեծածին շարական. ԳՁ։

Մեծածին երկնային դասուն, Աստուածային ձայնիւն աւետարանէր հրեշտակին. ուրախ լեր բերկրեալդ Տր՟ ընդ քեզ։ Ի քերովբէս բազմեալ Ը՟ Հօր, անհամապատկանաբար բանակեալ հանգեաւ ի քում յորովայնի. ուրախ լեր բերկ։ Որ բոցեղէն սրովբէիւք շրջափակեալ պահիւր, այսօր ի մէջ մարդկան ի գիրկս հողեղինի յայտնեալ. ուրախ լեր։

Եւ հրամայէ քահանայն մանկաբարձին, զի առեալ զմանուկն դնէ ի գիրկս կնքահօրն։

Քարոզ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. Ամենակալ Տէր Ած՟ մեր կեցո և ողորմեա։

Կ. Տր՟ ողորմեա։

Եւ քահանայն դնէ զձեռն ի վր՟ գլխոյ տղային և կնքահօրն, և ասէ.

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քս՟ Ած՟ մեր, պահպանեա զծառայքս քո ընդ հովանեաւ սր՟ և պատուական խաչիւդ քո ի խաղաղութեան։ Փրկեա յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամեաց, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Սր՟ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տր՟։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԱՂՕԹՔ

'Ի ՀԱՐԹԵԼ ՏՂԱՅԻՆ

'Քահանայն ասէ զերեքսրբեանն երիցս:

Սուրբ ա՟ծ, ս՟բ և հզօր, ս՟բ և անմահ, ողորմեա՛ մեզ:

Եւ ասէ զաղօթս:

Զքեզ աղաչեմք, տէր ա՟ծ փրկու՟ե մերոյ. որ 'ի լրմանել աւազանին քոյով բարերարու՟թ օրհնեցեր զմանկունսն՝ որ մատուցան առաջի քո, ձեռն դնելով 'ի վ՟ր նց և աղօթելով. ուստի և իջանէր օրհնութ՟ի քո 'ի վ՟ր նց: Օրհնեցեր երբեմն և զմանուկն սամուէլ 'ի ձեռն քահանային 'ի սելով, զոր մատուցանէր մայր նր աննա 'ի փոխ տեառն: Այնպէս օրհնեա՛ ✠ և այժմ զտղայս զայս 'ի ձեռն իմոյ անպիտանիս պաղատանացս, և տնկեա՛ 'ի սմա զհոգիդ քո ս՟բ. ո՟պ զի յառաջանալով հասակաւ և լի աւուրբք, հասցէ մինչև 'ի պարարտութ՟ի ծերութ՟ե, տեսանել զբարութիւնս երուսաղեմի: Զի բարերար և մարդասէր ես ա՟ծ, և քեզ փառս մատուցանեմք ը՟ Հօր և ս՟բ հոգւոյդ այժմ և միշտ և:

Օրհնեալ տ՟ր մեր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ
ՆՇԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Դնեն 'ի մէջ սեղանոյ զնշանն, և սարկաւագն ասէ.

Եւ ես խաղաղութեամբ զտէր աղաչեսցուք, ընկալ, կեցո և ողորմեա: Օրհնեալ տէր:

Քհ. Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Եւ յասէն խօսն շարականն:

Նշան տէրն շարական. Ակ:

Խորհուրդն անճառ ծածկեալն յազգաց և յաւիտենից՝. յայտնեցաւ 'ի ձեռն մի հրեշտակապետին այսօր առ կոյսն Մարիամ. զոր առ որ՝ ուսնիմք բարեխօս վասն անձանց մերոց: Նշանաւորն առ 'ի Հօրէ և անմարմին ծոցածինն ծնունդ. այսօր աւետեօքն գաբրիէլի մարմին զգենու 'ի սրբոյ կուսէն. զոր: Անտանելին 'ի համայնից՝ բովանդակիչ ընութեանց բոլորից. պարագրի՝ այսօր մարդանիրապէս յորովայնի անարատ կուսին. զոր: Աներևոյթ փառացն Հօր նկարագիր անյեղապէս. 'ի ծառայական խոնարհի պատկեր 'ի յարգանդի հոգւով մաքրելոյ. զոր: Նոա համանին յէութեան՝ սահմանելեաց էացուցիչ. 'ի վեր քան՝ զբանն սահմանի այսօր յորովայ-

նի սրբուհւոյ կուսին. զոր։ Ուրախութեան
տրտմեցելոյ բնութեանս բերկրեալ կոյս մա-
րեալ. զոր ողջունաբեր աւետեօք կրեցեր զոր-
ւոյն իքեզ զօրէնս ողջունի. այն նա միշտ բարե-
խօսեա վասն անձանց մերոց.

Խոչ էնէ չամա, ձայն առա. ԱԿ։

Սրբ նշանաւ ամենայաղթ խաչիւ քով քրիս-
տոս. պահպանեա զմեզ մարդասէր յաներեւոյթ
թշնամեաց. զի դու միայն ես թագաւոր փա-
ռաց օրհնեալ յաւիտեան։ Որ ի վերայ սուրբ
տարածեցեր զանարատ բազուկս քո. եւ հեղեր
զարիւն ի փրկութեան մեղաւորաց. զի դու
միայն ես։ Նմանապէս քոյ գալստեանն
յերեւել սուրբ նշանիս. արժանի արա ընծա-
ւայս քո վերստին նորոգման. զի դու միայն։
Խաչ քո եղիցի մեզ ապաւէն բոցանիշ փայլէ-
մամբն իւրով. խորտակեաց ըզթշնամին եւ ե-
լոյծ ըզզաստակնիք. անուանեալ փայտըն կե-
նաց ի փրկութիւն մեղաւորաց։ Սերովբէս ցն-
ծան երկնիք եւ երկիրս ուրախանայ. ընդ յայտ-
նել սրբոյ խաչին սեռականաձեւ քառաթեւին,
որ զաշխարհըս լուսաւորեաց արեգակնակերպ
ճառագայթիւք։ Ցնծացաւ երկնաւոր մ. բեր-
կրեցան հրեշտակք. նորահրաշ զարդարե-
լան քանզի տեսին զյաղթօղ նշանն. արարած ք
ամենայն ի լուսոյն պայծառացան։

Ն— ատէն սաղմոս ժը:

կց. Յարեւու եհար զխորան իւր. և ինքն ո՟պ փեսայ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. և ցնծայ նա ո՟պ սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր:

ժէ. Երկինք պատմեն զփառս ա՟յ, և զարարածս ձեռաց ն՟ր պատմէ հաստատութի՟:
Օր աւուր բղխէ զբան. և գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութի՟:
Ոչ են բանք և ոչ են խօսք, որոց ոչ լսին ձայնք նոցա:
Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, մինչև 'ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա:
Յարեւու եհար զխորան իւր. և ինքն որպէս փեսայ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. և ցնծայ նա որպէս սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր:
'Ի ծագաց երկնից են ելք նորա. և հանգիստ նորա մինչև 'ի ծագս նորուն. և ոչ ոք իցէ որ թաքիցէ 'ի տապոյ նորա:
Օրէնք տեառն ամբիծ են, և դարձուցանեն զհոգիս. վկայութիւն տեառն հաւատարիմ է, և իմաստուն առնէ զտղայս:
Արդարութի՟ տեառն ուղիղ է, և ուրախ առնէ զսիրտս. պատուիրանք տեառն լոյս են, և լոյս տան աչաց. երկիւղ տ՟ն ս՟ր է, և մնայ յաւիտեան:
Դատաստան տեառն ճշմարիտ է, և արդար է 'ի նոյն:
Ցանկալի է նա քան զոսկի և քան զականս պատուականս բազում. քաղցր է նա քան զմեղու խորիսխ:

Քանզի ծառայ քո պահեսցէ զայս. 'ի պահել նմա հատուցումն բազում:

Զյանցուածս իւր ո՞վ կարէ առնուլ 'ի միտ. 'ի գաղտնեաց իմոց սուրբ արա զիս տէր. և յօտարէն պահեա՛ զծառայս քո:

Ապա թէ ոչ տիրեսցեն ինձ, յայնժամ անբիծ եղէց՝ և սուրբ եղէց 'ի մեղաց մեծաց:

Եղիցին քեզ հաճոյ բանք բերանոյ իմոյ, և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ. տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ:

Ընթերցուած յերգոյ երգոյն սողոմոնի:
(Է. 14 :)

Փախի՛ր եղբօրորդի իմ, և նմանեա՛ց այծեմանց կամ որթուց եղանց 'ի վ՛ր լերանց խնկաբերաց: Բարձրասցի թագաւոր մեր յըշտեմարանս և 'ի գահոյս մեր. իբրև արմաւ ոսկեղէն զմուսալից լցցին տաշտք մեր: Դարձցի թագաւոր անդրէն 'ի մանկու՛ն, սիրելին 'ի սենեակս մեր. երգեսցուք զսէր: Ես իսկ եմ երգ սաղմոսարանի. երգեցից ընդ ընկերս իմ. երգեսցուք և ուրախ լիցուք 'ի քեզ, թագաւոր սիրելի. թէպէտ և ծածկեցաք 'ի տեսլենէ, աչք մեր յինաւորք: Տէր արար զքեզ, պատրաստեաց զքեզ, գեղեցիկդ 'ի չանայս. մայր քո ծնցի մարմին անտխեղծ:

Ընթերցուած յովսէէ մարգարէէ:
(Ժ՟. 6 :)

Այսպէս ասէ տ՛ր. եղիցի իբրև զցօղ իսրայէլի, և ծաղկեսցէ իբրև զշուշան, արձակեսցէ զարմատս իւր իբրև զլիբանոս. արձակեսցին

ոստք նր, և եղիցին իբրև զձիթենի պտղալից. և բուրեսցէ հոտ նր իբրև զկնդրկի։ Դարձցին և նստցին ընդ յարկաւ նր. կեցցեն, հաստատեսցին ցորենով. և ծաղկեսցէ իբրև զորթ յիշատակ նորա, և իբրև զգինի լիբանանու եղիցի եփրեմայ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(ԻԷ. 11։)

Կանայք, որ դիմեալ գայք 'ի հանդիսէ, յառաջ մատիք. զի ոչ եթէ ժողովուրդ է, յորում գոյ իմաստութիւն։ Բայց դուք մի մի ժողովեցէք զորդիսդ իսրայէլի։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ հարցեն փող աւագափող, և եկեսցեն ցրուեալքն յերկրէն ասորեստանեայց, և երկիր պագցեն տն 'ի վր լերինն սրբոյ յերուսաղէմ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։
(Դ. 27։)

Որդեակք իմ, գրեալ է. ուրա՛խ լեր ամուլ, որ ոչ ծնանէիր. գոչեա՛ և աղաղակեա՛, որ ոչդ երկնէիր. զի բազում են որդիք սկընդկէդ առաւել քան զայրամբւոյն։ Այլ մեք, եղբարք, ըստ իսահակայ աւետեացն որդիք եմք։ Այլ որպէս յայնժամ որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր, հալածէր զայն՝ որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս և այժմ։ Այլ զի՞նչ ասէ գիր. 'ի բա՛ց հան զաղախինդ և զորդի դորա, զի մի՛ ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն ընդ որդւոյն ազատի։ Ապա որոյ եղբարք, չեմք որդիք աղախնոյն՝ այլ ազատին, ազատութեն՝ որով քս զմեզ ազատեցոյց։ Պինդ կացէք այսուհետև, և մի՛ միւսանգամ ընդ լծով ծառայութե մտանէք։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տեսցես դու զորդիս որդւոց քոց, զխաղաղութի̃ 'ի վերայ իսրայելի:

որէ․ Ալէլուիա օրՀի:

Աւետարան ըստ ղուկասու․ (ա̃․ 26:)

'Ի հօրէն ամենակալէ

Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ գաբրիէլ հրեշտակ 'ի քաղաք մի գալիլեացւոց, որում անուն էր նազարեթ, առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր յովսէփ՝ 'ի տանէ դաւթի․ և անուն կուսին մարիամ: Եւ եկեալ առ նա, ասէ․ ուրա՛խ լեր բերկրեալդ, տէր ընդ քեզ: Եւ նա ընդ բանսն խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի՞ ինչ իցէ ողջոյնս այս: Եւ ասէ ցնա հրեշտակն․ մի՛ երկնչիր մարիամ, զի գտեր շնորհս յա̃յ․ և ահա յղասջիր՝ և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա յս: Նա եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյ կոչեսցի․ և տացէ նմա տ̃ր ա̃ծ զաթոռն դաւթի հօր նորա, և թագաւորեսցէ 'ի վերայ տանն յակովբայ 'ի յաւիտեանս․ և թագաւորութեան նորա վախճան մի՛ լիցի: Եւ ասէ մարիամ ցհրեշտակն․ զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ: Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա․ հոգի սուրբ եկեսցէ 'ի քեզ, և զօրութի̃ բարձրելոյն հովանի լիցի 'ի վերայ քո․ քանզի և որ ծնանելոցն է 'ի քէն՝ սուրբ է, և որդի ա̃յ կոչեսցի: Եւ ահա եղիսաբեթ ազգական քո, և նա յղի է 'ի ծերութե̃ իւրում․ և այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր․ զի ոչ տկարասցի առ յա̃յ ա̃մ բան: Եւ ասէ մարիամ․ ահաւասիկ կամ աղախին տ̃ն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում․ և գնաց 'ի նմանէ հրեշտակն:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Քարոզ ։

սրկ. Վասն 'ի վերուստ պաշտպանութե՟ անձանց հաւատացելոց և հրաւիրելոցս 'ի միութի՟ զՏ՟ր աղաչեսցուք ։

Աղօթք * ։

քհ. Ա՟ծ յաւիտենական և արարիչ ամենայնի, զքեզ աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն՝ որ գթութ՟ քո խնամես զարարածս քո ։ Ընկա՛լ մարդասէր Տ՟ր զխնդրուածս մեր. և որ՟պ զառաջնոցն զուգեցեր զամուսնութի՟ ըստ օրինացն մովսիսի, և յետ յարութե՟ միածնի քո յերկինս վերանալոյ՝ պատուիրան նոր ցուցանէր մեզ սուրբ զխաչս հաստատեալ 'ի զուգաւորութի՟ ամուսնութե՟ հաւատացելոց քոց, 'ի քեզ և 'ի միածինդ քո. տուր Տ՟ր և այժմ զխաչս՝ զայս 'ի զօրութի՟ և յամրութի՟ ապաւինելոցս 'ի քեզ ։ 'Ի ձեռն ամենայաղթ նշանիս հեռասցի 'ի սոցանէ զմիտս կեղծաւորս և զստամբակս, և զայլ ա՟մ խարդախութիս. պահեա՛ զոսա 'ի գարշանաց և յաղջամղջին շաւղաց և 'ի խառն անկողնոց պղծութե՟. համարեսցի փոխումն խաչիս որ առ միմեանս՝ 'ի նուակատիս և 'ի հիմնարկութի՟ հաստատուն հիման շինուածոյ սուրբ ամուսնութե՟, առնուլ զպսակ վայելչութե՟ 'ի գլուխս իւրեանց, և օրհնութ՟ մեր երրորդութե՟դ. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

* Ծանիր, զի հինք փոխանակ աշխարհային խրոյ զՏ՟ր խաչ՟ տային 'ի նշան հարսնախօսութե՟ ։

Խաղաղութ՟ի ա՟մենց: Ա՟Ծ երկր:

Տէր սուրբ և օրհնեալ յա՟մի, որ օրհնեցեր և սրբեցեր զխաչս զայս յանուն միածնի որդւ քո, ՚ի ձեռն մեղաւոր ծառայիս քո օրհնութ՟ե հոգւ-ւոյդ սրբոյ. և այժմ աղաչեմք զքեզ տ՟ր, առաքեա զհոգւոյդ քո սուրբ ՚ի նաւակատիս շինուածոյս իմոյ, զոր հաստատեմ այժմ. պահեսցես անա-րատ առ միմեանս, և առաջնորդեալ հասուսցես զսոսա ՚ի ժա՟մն՝ յորում եղից զԹագ փառաց ՚ի գլուխ սոցա. զի քեզ միայնոյ է պատիւ, և քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա տան զնշանն ՚ի հորանն կամ ՚ի հորանա-ձայրն:

որհ. Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր: Պ՟եր ժէՉԿ2:
+հ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց ք՟ս ա՟ծ մեր, պահպանեա զծառայքս քո:
Օրհնեալ տ՟ր: Տէր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՊՍԱԿԻ ՀԱՆԴԵՐՁ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Նախ ժամն ըզմ բերեն ըզհալաւն առաջի ժամատանն. եւ ժամատանն օրհնէ ըզհանդերձն այսպէս ։

Սրկ. Եւս և խաղաղութ զՏր աղաչեսցուք. ըն կալ, կեցո և ողորմեա ։ Օրհնեալ տէր ։

Քհ. Օրհնութի և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ ։ Եւ յաւիտեանս ամէն ։

Շարական. ԲԿ ։

Այսօր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորացս նորոգման. քանզի նորոգօղն երից Հոգին է ընդ մեր վերնատունն. որով նորոգեցան դասք առաքելոցն ։ Այսօր հողանիւթեայ բնութիւս ցընծայ ընդ Հօր հաշտութեն. քանզի որ եբարձ ըզՀոգին ի մարդկանէ մարմին եղելոց. դարձեալ վերըստին ետ նոյն պարգեւ ։ Այսօր մանկունք եկեղեցւոյ տօնեն ցընծութեամբ զգալուստ Հոգւոյն. որով զարդարեցան ի զգեստս լուսափայլս գերապայծառս. երգեն ընդ սրովբէիւքն զերեքսրբեանն ։

Որ զմիաբանեալսն աշտարակին բաժանմամբ լեզուացըն քակեաց, այսօր ըզբաժանեալ լե-

զուս ազգաց միաբանեաց դարձեալ ի նոր վերնատունն. ամենայն հոգիք օրհնեցէք զհոգին այ։ Որ էջ հոգին տն և առաջնորդեաց երկոտասան ցեղիցն իսրայելի ի յանապատին. այսօր երկոտասան առաքելոցն առաջնորդէ ի յաւետարանն. ամենայն։ Որ ելից հոգին տեառն ըզբեսելիէլ ճարտարապետ խորանին. այսօր շինէ զմարդիկ խորանն սուրբ երրորդութեան. ամենայն։

Մայր լուսոյն մարիամ անհարսնացեալ օրհնեալդ ի կանայս։ Զլոյսն անստուեր յարգանդի կրեցեր. օրհ։ Մի դադարեր վասն մեր բարեխօսել. օրհ։

Ի վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր ըզքո նոր զեկեղեցի. ըզսա պահեա ի խաղաղութեան։ Որ շնորհեցեր ողորմութիւն ի բնակարանըս հրեշտակաց և մարդկան քաւարան. տուր սըմա զանշարժ քո զխաղաղութիւնդ։ Ի տաճարի փառաց սրբութեան քո քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զառատ քո զողորմութիւնդ։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Մերոյ անմահ փեսային եղեր դու մայր մարիամ. բարեխօսեա վասն մեր ի յայնմ աւուր ահեղին։

Սաղմոս խդ:

կդ. Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա. և զընկերս նորա տարցին նմա:

ժխ. Բղխեսցէ սիրտ իմ բան բարի. և ասեմ զգործս իմ թագաւորի:

Լեզու իմ ո՟պ գրիչ արագագիր դպրի. գեղեցիկ տեսլեամբ քան զա՟մ որդիս մարդկան:

Սփռեցան շնորհք ՚ի շրթունս քո. վասն այսորիկ օրհնեաց զքեզ ա՟ծ յաւիտեան:

Ած զսուր ընդ մէջ քո հզօր. զվայելչութիւն գեղոյ քոյ:

Լարեա՛ ուղղեա՛ և թագաւորեա՛. վ՟ն ճշմարտուե՟ հեզուե՟ և արդարուե՟. և առաջնորդեսցէ քեզ սքանչելապէս աջ քո:

Նետք քո սրեալ են հզօր. և ժողովուրդք ՚ի ներքոյ քո անկցին. ՚ի սիրտս թշնամեաց թագաւորի:

Աթոռ քո ա՟ծ յաւիտեանս յաւիտենից. գաւազան ուղղուե՟. գաւազան արքայուե՟ քո:

Սիրեցեր զարդարութիւն. և ատեցեր զանօրէնութիւն:

Վասն այսորիկ օծ զքեզ ա՟ծ ա՟ծ քո իւղով ուրախուե՟ առաւել քան զընկերս քո:

Զմուռս և ստաշխն և կասիայ ՚ի զգեստուց քումմէ. ՚ի տաճարաց փղոսկրեից, ուստի ուրախ արարին զքեզ դստերք թագաւորաց ՚ի պատիւ:

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ. ՚ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ և պաճուճեալ:

Լուր դուստր և տես, խոնարհեցո՛ զունկն քո. մոռա՛ զժողովուրդ քո, և զտուն հօր քո. զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ:

Սա ինքն է տէր քո, երկի՛ր պագցես սմա. և դուստր Ծուրայ երկի՛ր պագցէ սմա. և պատարագօք զերեսս սորա պաշտեսցեն մեծամեծք 'ի ժողովրդոց:

Ամենայն փառք դստեր Թագաւորի 'ի ներքոյ. 'ի վերջաւորս ոսկեհուռն զարդարեալ և պաճուճեալ:

Տարցին Թագաւորի կուսանք զհետ նո՟ր. և զընկերս նո՟ր տարցին նմա:

Ածցեն ցնծութե՟բ և ուրախութե՟բ, և տարցին 'ի տաճար Թագաւորի. և փոխանակ հարց քոց եղիցին որդիք քո:

Կացուսցես զնոսա իշխանս ընդ ա՟մ երկիր. և յիշեսցի անուն քո ընդ ա՟մ ազգս ազգաց:

Վասն այսորիկ ժողովուրդք խոստովան եղիցին առ քեզ յաւիտեան. և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ:
(կա՟. 10:)

Ցնծասցէ անձն իմ 'ի տ՟ր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկուե՟ և պատմուճան ուրախուե՟. իբրև փեսայի եդ ինձ պսակ և իբրև հարսն զարդու զարդարեաց զիս: Եւ իբրև երկիր՝ որ աճեցուցանէ զծաղիկս. և իբրև զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր. այնպէս ծագեսցէ տէր զարդարութիւն իւր և զցնծութի՟ առաջի ա՟մ ազգաց: Եւ եղիցիս պսակ վայելչուե՟ 'ի ձեռին տ՟ն, և Թագ արքայուե՟ 'ի ձեռին ա՟յ քոյ:

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուած։ (Գ․ 1 ։)

Սոյնպէս և կանայք հնազանդ լինել արանց իւրեանց։ Զի եթէ իցեն նոքա ապստամբք 'ի բանէ անտի, յաղագս կանանց գնացից՝ առանց բանից իսկ շահեսցին, դիտել երկիւղիւ զձեր պարկեշտ գնացս։ Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք և ոսկեհուռ ծամակալօք, կամ պաճուճեալ զգեստուք զարդ․ այլ ծածուկ սրտին մարդն, անեղծութեամբ հեզութեան և հանդարտութեան հոգւոյն․ որ է առաջի ա՟յ բազմապատիկ։ Քանզի այսպէս երբեմն և կանայք, որ յուսացեալ էին յա՟ծ, զարդարէին զանձինս հնազանդել իւրեանց արանց․ որպէս և Սառա՝ զի հնազանդ էր Աբրահամու, և տէր իւր կոչէր զնա, որոյ եղերուք դուք որդիք․ բարեգործք էին, և ոչ կասկածէին և ոչ 'ի միոջէ իմիք երկիւղէ։ Սոյնպէս և արք իմաստութեամբ բնակեսցեն ընդ նոսա․ իբրև տկար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց, իբրև ժառանգակցաց շնորհացն կենաց, զի մի խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց։ Իսկ գլուխ ա՟մի․ զի համամիտք իցէք, համակարիք, եղբայրասէրք, ազնուագութք, խոնարհք։ Մի՛ չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս ընդ բամբասանաց․ այլ զորլին հակառակն՝ օրհնել․ զի յայս իսկ կոչեցարուք, զի զօրհնութիւն ժառանգիցէք։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա․

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ ն՟ր․ և զընկերս նորա տարցին նմա։

որհ․ Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յոհաննու. (Բ. 1:)

Ժամն փառաց տն մերոյ յսի քսի.

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի Կանա Գալիլեացւոց, և անդ էր մայրն յսի: Կոչեցաւ և յս, և աշակերտքն նր ՚ի հարսանիսն: Եւ ՚ի պակասել գինւոյն, ասէ մայրն ցյս. գինի ոչ ունին: Եւ ասէ ցնա յս. զի՞ կայ իմ և քո, կին դու. չև է հասեալ ժամանակ իմ: Ասէ մայրն նորա ցսպասաւորսն. որ զինչ ասիցէ ձեզ՝ արասջիք: Անդ էին թակոյկք կճեայք վեց՝ ըստ սրբութե հրէից. տանէին մի մի ՚ի նոցանէ մարս երկուս կմ երիս: Ասէ ցնս յս. լցէք զթակոյկդ ջրով. և լցին զնոսա մինչև ՚ի վեր: Եւ ասէ ցնս, արդ առէք և բերէք տանտարապետին. և նք բերին: Եւ իբրև ճաշակեաց տանտարապետն զջուրն գինի եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ. բայց սպասաւորքն գիտէին, որք արկին զջուրն: Խօսի ընդ փեսային տանտարապետն և ասէ. ամ մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ. և յորժամ արբենան, յայնժամ զյոռին. դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչև ցայժմ: Զայս արար սկիզբն նշանաց յս ՚ի Կանա Գալիլեացւոց. և յայտնեաց զփառս իւր. և հաւատացին ՚ի նա աշակերտքն նորա:

Փառք քեզ տր ած մեր:

որհ. Եւ ես խաղաղութե զտր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա:

ժհ. Օրհնութի և փառք հօր ✠ և որդւոյ:

Եւ ձեռնադրէ քահանայն զհանդերձն, և ասէ զաղօթս:

Օրհնեա ✠ քս ած մեր հոգևոր օրհնութբ զհանդերձս զայս հարսանեաց. զի որք զգեցցին

զսա, մի՛ իշխեսցէ մերձենալ 'ի նոսա չար աղանդ-դիւաց կամ կախարդաց։ Այլ ամրացեալ զօրութեամբ սուրբ խաչի քո, փրկեսցես յամենայն որոգայթից սատանայի։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ.

Եւ խաչակնքէ քահանայն 'ի վերայ հանդերձին, և ասէ.

Յանուն Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ամէն։

Եւ 'ի զգեցուցանելն ասեն շարական. ԳՁ։

Այսօր ցնծան դասք հրեշտակաց ընդ հաստատել քոյ յերկրի. որ վերնեղէն խորան երկնանմանն եկեղեցի սուրբ. ուրախ լեր մայր վէմ պատուական հովանի մեր և յոյս։ Զուարճացիր հարսն անարատ ընքօղարկեալ վայելչապէս. զարդարեալ հանդերձ փառօք և ել ընդառաջ երկնաւոր փեսային. ուրախ լեր մայր ամուլ բազմածին՝ ահա փեսայն գայ առ քեզ։ Այսօր նորոգեցաւ մեզ աւազան մկրտութեան. յորդանան մօր հոգւովն յղացեալ. ծնանելով վերստին զհաւատացեալս 'ի քեզ. ուրախ լեր մայր անմայր յառաջնումն ահա որդին գայ առ քեզ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւ։ Գրեալ յէջ 42։
Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց։
Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Այս կարգ կատարի և յօրհնութիւն հալաւի հարսին. Բայց 'ի զգեցուցանելն զնա առանձինն լուելեայն առանց երգոց։

ԿԱՆՈՆ
ԽԱՉՓՈԽ ԱՌՆԵԼՈՅ

Նախքան զպսակն առնուն զփեսայն, և երթան 'ի տուն հարսին, և բերեն զհարսն յոտն փեսային. և ասեն ։

Գտի զդաւիթ ծառայ իմ. իւղով սրբով իմով օծի զնա ։
Ձեռն իմ ընկալցի զնա. և բազուկ իմ զօրացուսցէ զնա ։

Ապա առնու քահանայն զաջ ձեռն հարսին, և տայ յաջ ձեռն փեսային, ասելով.

Առեալ զձեռն եւայի, տուեալ 'ի յաջն ադամայ ։ Նա ասէ ադամ. այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին 'ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ ։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի ։ Արդ զոր աստուած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ ։

սրկ. Նա եւս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա ։

քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր ✠ և որդւոյ ։

Շարական. գկ ։

Նայեաց ի մեզ և ողորմեա մեզ քս. որ ունիս բազում գթութիւն ։ Որ հայրդ ես որբոց,

Եղամտաւոր ծիրեալց քո․ որ ունիս։ Որ պսակեցեր ես սրբոց․ լուր և մեզ աղօթիւք սոցա քո․ որ ունիս։

Մայր և կոյս աղախին քրիստոսի․ որ բարեխօսդ ես միշտ աշխարհի․ քեզ երգեմք ամենայն ազգք։ Մաքուր աղաւնի, և հարսն երկնից մարիամ․ տաճար և աթոռ աստուծոյ բանին․ քեզ։ Որ և հաճեցան ի մանկալքն ընդ հողեղէնքս․ և քո մերձեցաք ի փայտին կենաց․ քեզ երգեմք։

Յաղթող և զնոր օրհնութի միշտ ի բարձունս երգեսցուք․ Թագաւորին քո հաւատացեալ ժողովուրդք։ Որ եկն ի լուսաւորել զմոլորեալ սբ զեկեղեցի․ և պսակեաց սբ խաչիւն․ նմա ընդ փառս երգեսցուք։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Այսօր և մեք տօնեսցուք զնաւակատիս սուրբ խաչին․ և փրկողին մատուսցուք փառք և պատիւ յաւիտեան։

Ապա ժամարարն դնէ զխաչն 'ի վր գլխոյ փեսային և հարսին, և ասէ զաղօթս զայս 'ի վր նոցա։

Տէր ած յաւիտենական, որ զանզոյգս և զբացորոշեալս զուգակցես 'ի միաւորութի, և միաւորութք կապես անքակտելիս․ որ օրհնեցեր զիսահակ և զռեբեկա․ և ժառանգս զնոսա քո աւետեաց երևեցուցեր, անսուտ բանիւդ զժողո-

վուրդս որ 'ի նոցանէ՝ իբրև զաւազ առ ափն ծո-
վու բազմացուցեալ։ Եւ այժմ, բարերար և ողոր-
մած ա̃ծ, օրհնեա՛ զծառայս քո և զաղախինս
զոր ստացար՝ սրբութ̃ քով. առաջնորդեա՛ մ̃ջ գնալ
'ի գործս բարիս և 'ի ճանապարհս արդարութ̃,
առնել զհաճոյսն առաջի քո. զի քո հրամա-
նաւդ կեցցեն յայսմ աշխարհիս, և տեսցեն
զորդիս որդւոց իւրեանց լի աւուրբք. և 'ի հան-
դերձեալն անսպառ բարեացն և անթառամ
պսակացն հասցեն, 'ի քս̃ յս̃ 'ի տր̃ մեր. որում
վայելէ փառք իշխանութ̃ի և պատիւ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութ̃ի ա̃մյն։ Ա̃յ երկր։

Տէր ա̃ծ, որ 'ի հեթանոսաց խօսեցար քեզ
զեկեղեցի սուրբ՝ յանդիման լինել երկնաւոր
փեսային, և եդիր պսակ զամենայաղթ զսուրբ
նշանն. որ զցրուեալս ժողովես 'ի միասին, և
միաւորես զնոսա 'ի կապս կատարմանց անքակս.
որ օրհնեցեր զնահապետսն, և ժառանգաւոր
քո աւետեացդ ցուցեր զնոսա։ Արդ օրհնեա՛
զծառայս և զաղախինս քո զօրութ̃ խաչի քո.
զի դու ես ողորմած և մարդասէր, և քեզ վայե-
լէ փառք իշխանութ̃ի և պատիւ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

որհ. Սուրբ խաչիւս։ Գ̃ծ̃ յէջ 42։

Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քս̃ ա̃ծ
մեր, պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովա։

Օրհնեալ տ̃ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԿՈՒՍԻ ՊՍԱԿ ԱՌՆԵԼՈՑ

Յետ այսորիկ գան յեկեղեցին հարսն և փեսայն, խոստովանեալ զմեղս իւրեանց. և ասէ սաղմոս Ճի՟ա:

Ուրախ եղէ ես, որք ասէին ցիս. 'ի տուն Տ՟ն
երթիցուք մեք:
Հաստատեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո Երու֊
սաղէմ:
Երուսաղէմ շինեալ որ՟պ քաղաք. և բնակութի՟ն
իւր շուրջ զնովաւ:
Անդ ելին ազգք ազգք Տ՟ն. վկայութի՟ն Իսրայէլի,
խոստովան լինել անուան Տ՟ն:
Անդ արկեալ են աթոռք դատաստանի. աթոռս
արկեալ են 'ի տան Դաւթի:
Հարցէք զողջունէ զԵրուսաղէմի և զշինուէ,
որք սիրէք զնա:
Եղիցի խաղաղութի՟ն 'ի զօրութեան քում. և շի֊
նութի՟ն յաշտարակս ամուրս քո:
Վասն եղբարց և ընկերաց իմոց խօսեցայ զխա֊
ղաղութի՟ն վասն քո, և վ՟ն Տ՟ն Ա՟յ մերոյ խն֊
դրեցաք զբարութի՟ն քեզ:
Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Եւ ապա ոլորեն զնարօտն երեքկոտղի: Երբ ղէե֊տայինն ոլորեն, ասեն սաղմոս Ի՟:

Տէր 'ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագա֊
ւորն. 'ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ:
Զցանկութի՟ն սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս
շրթանց ն՟ր ոչ արգելեր 'ի նմանէ:

Ժամանս արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քո. և եդիր 'ի գլուխ նորա պսակ 'ի քարէ պատուականէ:

Կեանս խնդրեաց 'ի քէն. և ետուր նմա ընդ երկայն աւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից:

Մեծ են փառք նորա 'ի փրկութեան քում. ըզփառս և զմեծվայելչութիւն դիցես 'ի վերայ նորա:

Տացես զնա յօրհնութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. և ուրախ արասցես զնա յուրախութիւն երեսաց քոց:

Թագաւոր յուսացաւ 'ի տէր, յողորմութեան բարձրելոյն նա մի սասանեսցի:

Գտցի ձեռն քո 'ի վերայ թշնամեաց քոց. և աջ քո գտցէ զամենայն ատելիս քո:

Դիցես զնոսա որպէս հնոց 'ի հուր՝ 'ի ժամանակի երեսաց քոց:

Տէր բարկութեամբ իւրով խռովեցուսցէ զնոսա. և հուր կերիցէ զնոսա:

Զպտուղ նոցա յերկրէ կորիցէ. և զաւակ նոցա յորդւոց 'ի մարդկանէ:

Խոտորեցան 'ի քէն չարութեամբ. խորհեցան խորհուրդ, զոր ոչ կարասցեն հաստատել:

Արասցես զնոսա հալածեալս. 'ի մնացուածս քո պատրաստեսցես զերեսս նոցա:

Բարձր լեր տէր 'ի զօրութեան քում. օրհնեսցուք և սաղմոս ասասցուք զօրութեանց քոց:

Եւ յորժամ պսակեսցին ողորմին, ասեն սաղմոս ԽԴ:

Կց. Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա. և զընկերս նորա տարցին նմա:

Փոխ. Բղխեսցէ սիրտ իմ. Գլխ ԽԴ 54:

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զխաչն և գայ կանգնի մօտ հարսին և փեսային. և զգուշութեամբ ուսուցանէ հանդերձելոցն պսակ առնուլ՝ կանխաւ, և պարզել 'ի ձայն հարսանեացն, և խրատէ զնոսա յԱծային օրինացն. և ապա պատգամէ 'ի նոցանէ զխոստովանութիւն յանձնառութե, ասելով.

Խոստանա՞յք առաջի այ, պահել երկիւղիւն այ առ իրեարս զհաստատութիւն ածաւանդ սիրոյն, և նովին սիրով՝ վասն ահին այ՝ յօժարութբ բառնալ զծանրութիւն միմեանց, մանաւանդ ըզմարմնական վտանգս, զկաղութիւն, զկուրութիւն, զերկար և զանբժշկելի հիւանդութիւն, և զայլ վտանգս, որչափ ածային օրէնքն հրամայեն: Խոստանա՞յք, առնո՞ւք յանձն, փութա՞յք 'ի կատարումն ասացելոցս:

Եւ նոքա ասեն. Այո՛:*

Եւ ապա տայ քահանայն զաջ ձեռն հարսինն յաջ ձեռն փեսային, և ասէ ցնա.

Ըստ ածային հրամանին, զոր ետ Ած նախնեացն, ես այս անուն քահանայ զայս հարսն տամ քեզ այժմ 'ի հնազանդութիւն. տէ՞ր ես:

Եւ փեսայն ասէ. Տէր եմ կամաւն այ:

Եւ ասէ քահանայն ցհարսնն. Հնազա՞նդ ես:

Եւ պատասխանէ հարսնն. Հնազանդ եմ ըստ հրամանին այ:

Եւ զայս երեքս անգամ հարցանէ քահանայն, և երեքս անգամ պատասխանի տան նոքա:

* Իսկ եթէ պսակելոցն ոչ հասկանայցեն զգիրս բարբառ, բացատրեսցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զհարցուածն, ոպ զի կամակար և գիտութբ յանձն առնուլ հաւանեսցին:

Եւ ապա քահանայն ասէ.

Արդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ միմեանս սիրովն Տ՟ն, խնամքն Տ՟յ պահեսցէ զձեզ յելս եւ 'ի մուտս, եւ օրհնեսցէ զգործս ձեռաց ձերոց, եւ աճեցուսցէ զձեզ հոգեկան եւ մարմնական բարութ՟բ. զի աստէն խաղաղութ՟բ եւ ա՟ծպաշտութ՟բ կեցեալ, խոստացեալ հանդերձելոց բարեացն արժանի լիջիք հասանել շնորհօքն Ք՟սի. որում վայելէ փառք իշխանութի՟ եւ պատիւ այժմ:

Ապա ասէ.

Ա՟ծ 'ի մէջ սոցա, եւ սոքա մի սասանեսցին. օգնեսցէ սոցա Ա՟ծ 'ի վաղորդենէ մինչեւ 'ի վաղորդայն:

Եւ ապա ասեն սաղմոս ՃԺԷ:

Խոստովան եղերուք Տ՟ն, զի բարի է. Մինչ ցայն վայր. Բացէք ինձ զդրունս ար: Գրեա ՃԺԷ 15:

Եւ բացեալ զդրունսն տաճարին յեկեղեցին, ասելով սաղմոս ՂԹ:

Աղաղակեցէք առ Տ՟ր Ա՟մ երկիր. ծառայեցէք Տ՟ն ուրախութ՟բ:
Մտէք առաջի նորա ցնծութ՟բ. ծանիրուք զի նա է Տ՟ր Ա՟ծ մեր:
Նա արար զմեզ, եւ ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք եւ խաշն արօտի նորա:
Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութ՟բ, եւ օրհնութ՟բ 'ի յարկս նորա:
Խոստովան եղերուք Տ՟ն, եւ օրհնեցէք զանուն նորա:
Քաղցր է Տ՟ր, յաւիտեան է ողորմութի՟ նորա. ազգէ մինչեւ յազգ է ճշմարտութիւն ն՟ր:
Փառք հօր: Այժմ եւ միշտ:

Քարոզ:

Սրկ. Սուրբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհն. Առ դրանս Տէր տաճարիս, և առաջի Աստուծոյ ընկալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս և Տէր տեղւոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք. սուրբ զհրաշալի և զյաղթօղ զտէրութիւնդ քո փառաւորեմք. և քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ Հօր և ընդ Սուրբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա տանի քահանայն զխաչն և զաւետարանն. և կացուցանէ առաջի բեմին:

Ապա ասեն ժամամուտ եկեղեցւոյ:

Զխաղաղութիւն շնորհեա եկեղեցւոյ քում մէջ, զխաղաղութիւն և զանշարժութիւն 'ի թշնամեաց պատերազմէ. և հաստատեա 'ի մի հաւատս զկաթուղիկէ եկեղեցի. զքեզ խոստովանիմք Տէր և Աստուած, կեցո զմեզ:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ:

Սաղմոս ՃԻ:

Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ Տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ:

Հաստատեաց զաշխարհս զի մի սասանեսցի ․ պատրաստ է աթոռ քո, 'ի սկզբանէ յաւիտենից դու ես ։

Համբարձան գետք տր, և ամբարձին գետք ըղձայնս իւրեանց ․ յարիցեն գետք 'ի գնացս իւրեանց ։

'Ի ձայնէ ջուրց բազմաց սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու ։

Սքանչելի ես դու տր 'ի բարձունս ․ վկայութիւնք քո մեք յոյժ հաւատացաք ։

Տան քում վայելէ սրբութի, տր, ընդ երկայն աւուրս ։

Շարական ․ ԳՁ ։

Ուրախ լեր ով եկեղեցի ․ քանզի քրիստոս արքայն երկնից այսօր պսակեաց ըզքեզ խաչիւն իւրով ․ և զարդարեաց զամուրս քո սքանչելի փառօք իւրովք ։ Խնդա յոյժ դուստր սիոնի քանզի երկիրս երկինք եղեն այսօր վերստին քո նորոգմամբ ․ և թագաւորն երկնաւոր հաճեցաւ բնակիլ ի քեզ ։ Ընդ դասս երկնաւոր զօրացն վերաւեալ տօնեմք քեզ այսօր զանդադար փառաւորութիւն ․ ուրախ լեր հարսն անարատ անքննին քո խորհրդովդ ։

Ս— ԲԷ պատարագ լինի հետ պահքին, սարկաւագն ասէ ․ Օրհնեա տր ։

Ս— քահանայն պչէտտաուրեալ ասէ ․ Զի քո է կարողութի, և զօրութի ։

որհ ․ Պռօսխումէ ։

Եւ ասեն դպիրքն երիցս: Սբ ա̄ծ, սբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ: Եւ համբուրեն զխաչն ձեռայն և հարանն:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե զտ̄ր աղաչեսցուք:

Դպ. Տ̄ր ողորմեա:

Վասն խաղաղութե ա̄մ աշխարհի, և հաստատութե. և այլն:

Սրկ. Օրհնեա տ̄ր:

Քհ. Ողորմած և մարդասէր ես ա̄ծ գոլով. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի:

Սաղմոս:

Տ̄ր 'ի զօրութե քում ուրախ եղիցի թագաւորն. 'ի փրկութե քում ցնծասցէ յոյժ:

Զցանկութի սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս շրթանց ն̄ր ոչ արգելեր 'ի նմանէ:

Ժամանն արարեր զնա յօրհնութի քաղցրութե քո. և եդիր 'ի գլուխ ն̄ր պսակ 'ի քարէ պատուականէ:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած 'ի Ծննդոց:
(ա̄ . 26 :)

Եւ ասաց ա̄ծ. արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութե, և իշխեսցէ ձկանց ծովու և թռչնոց երկնից և անասնոց և ա̄մ երկրի, և ա̄մ սողնոց՝ որ սողին 'ի վ̄ր երկրի: Եւ արար ա̄ծ զմարդն 'ի պատկեր իւր. ըստ պատկերի ա̄յ արար զնա, արու և էգ արար զնոսա: Եւ օրհնեաց զնոսա ա̄ծ և ասէ. աճեցէք և բազմացարո՛ւք, և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա: Եւ ասաց տ̄ր ա̄ծ, ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել. արասցուք դմա օգնական ըստ դմա: Եւ արկ տ̄ր ա̄ծ թմբրութի 'ի վ̄ր ադամայ և ննջեաց:

Նա էառ մի 'ի կողից նր՟, և ելից ընդ այնր մար-
մին. և շինեաց տր՟ ած՟ զկողն՝ զոր էառ յադա-
մայ՝ 'ի կին, և ած զնա առ ադամ։ Նա ասէ
ադամ, այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, և
մարմին 'ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի
յառնէ իւրմէ առաւ։ Վասն այսորիկ թողցէ
այր զհայր իւր և զմայր իւր. և երթիցէ զհետ
կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի։

Ընթերցուած յառակաց։
(Գ՟. 20 ։)

Որդեա՛կ, իմոյ իմաստութե՟ անսա՛, և իմոց բա-
նից մատո՛ զունկն քո, զի մի՛ պակասեսցեն աղ-
բիւրք քո։ Պահեա՛ զնոսա 'ի սրտի քում. զի
կեանք են որոց գտանեն զնա, և ամ՟ մարմ-
նոյ բժշկութի՟։ Ամ՟ պահպանութբ՟ պահեա՛ զսիրտ
քո. զի 'ի սոցանէ են ելք կենաց։ Ի բա՛ց արա
'ի քէն զբերան կամակոր, և զշրթունս անի-
րաւս մերժեա՛ 'ի քէն։ Աչք քո ուղիղ հայեսցին, և արտեւանունք քո արդար ակնարկեսցեն։
Զշաւիղս ուղիղս արասցես ոտից քոց, և զճա-
նապարհս քո ուղղեսցես։ Մի՛ յաջ խոտորիցիս
և մի՛ յահեակ. դարձո՛ զոտն քո 'ի ճանապարհէ
չարէ։ Զի զճանապարհս, որ յաջմէ են գիտէ
ած՟. թիւր են ճանապարհք, որ 'ի ձախմէ են։
Նա ինքն ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո, և զճա-
նապարհս քո խաղաղութբ՟ յառաջեցուսցէ։ Որ-
դեա՛կ, իմոյ իմաստութե՟ անսա՛, և իմոց բանից
մատո՛ զունկն քո. զի պահեսցես զխորհուրդս
բարեաց։ Զիմաստութիւն շրթանց իմոց պա-
տուիրեմ քեզ։ Մի՛ հայիր ընդ կին չար, զի մեղր
կաթէ 'ի շրթանց կնոջ պոռնկի. որ առ ժամա-
նակ մի պարարէ զքիմս քո, բայց յետոյ դառ-

նագոյն եւս գտանի քան զլեղի, եւ սրեալ առաւել քան զսուր երկսայրի ։ Ոտք անզգամի իջուցանեն զմերձաւորս նորա մահու հանդերձ 'ի դժոխս, եւ հետք նորա չեն հաստատուն . զի 'ի ճանապարհս կենաց ոչ գնան . զեղխ են ճանապարհք նր, եւ ոչ յայտնիք ։ Արդ որդեակ, լուր ինձ . եւ մի ապախտ առներ զբանս իմ ։ Հեռի արա 'ի նմանէ զճանապարհս քո, եւ մի մերձենար 'ի դրունս տանց նորա . զի մի մատնեսցես օտարաց զկեանս քո, եւ զստացուածս քո անողորմից ։ Զի մի լցցին օտարք 'ի զօրութենէ քումմէ, եւ մի վաստակք քո 'ի տունս այլոց մտանիցեն . եւ զղջասցիս յետոյ, յորժամ մաշիցին անդամք մարմնոյ քո, եւ ասիցես՝ թէ զիարդ ատեցի զխրատ, եւ 'ի յանդիմանութեց խոտորեցաւ սիրտ իմ ։ Ոչ լսէի ձայնի խրատտուի իմոյ, եւ ուսուցչի իմոյ ոչ մատուցանէի զունկն իմ ։ Սակաւիկ մնաց ես, եւ եղեալ էի 'ի մէջ ամ չարեաց, 'ի մէջ եկեղեցւոյ եւ ժողովրդեան ։

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կա . թ ։)

Եւ ծանիցի 'ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, եւ ծնունդք նոցա 'ի մէջ ժողովրդոց ։ Ամենեքին որ տեսանիցեն, ճանաչիցեն զնոսա, թէ սոքա են զաւակ օրհնեալ յՏյ . եւ ուրախութ ուրախ եղիցին 'ի Տր ։ Ցնծասցէ անձն իմ 'ի տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութե եւ պատմուճան ուրախութե . իբրեւ փեսայի եդ ինձ պսակ, եւ իբրեւ հարսն զարդու զարդարեաց զիս . եւ իբրեւ երկիր՝ որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, եւ իբրեւ զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր, այնպէս ծագեսցէ Տր զարդարութի իւր, եւ զցն-

ծութ՟ի առաջի ա՟մ ազգաց : Վասն սիոնի ոչ լռեցից, և վասն երուսաղեմի ոչ ներեցից. մինչև ծագեսցի իբրև զլոյս արդարութ՟ի նորա, և փրկութ՟ի նորա իբրև փայլակն վառեսցի. և տեսցեն ա՟մ հեթանոսք զարդարութ՟ի քո, և թագաւորք զփառս քո. և կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր տ՟ր անուանեսցէ : Եւ եղիցիս պսակ վայելչութ՟ե 'ի ձեռին տ՟ն, և թագ արքայութ՟ե 'ի ձեռին ա՟յ քոյ. և ոչ ևս կոչեսցիս լքեալ, և երկիրն քո ոչ ևս կոչեսցի աւերակ. զի քեզ անուն կոչեսցի՝ կամք իմ. և երկրին քում շինութ՟ի բնակութ՟ե : Զի հաճեսցի տ՟ր ընդ քեզ, և երկիրն քո խառնեսցի 'ի բնակութիւն. զոր օրինակ բնակեսցէ երիտասարդ ընդ կուսի, այնպէս բնակեսցեն որդիք քո 'ի քեզ. զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին, այնպէս ուրախ լիցի տ՟ր 'ի քեզ : Եւ 'ի վերայ պարսպացն քո, երուսաղէմ, պահապանս կացուցից զօրն ողջոյն և զգիշերն ա՟մ, որ մինչև ցայգ մի դադարեսցեն յիշել զտ՟ր. զի ոչ գոյ նման քեզ :

Պօղոսի առաքելոյն յեփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս :
(Ե. 22 :)

Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրև տ՟ն : Զի այր է գլուխ կնոջ. որպէս և ք՟ս գլուխ է եկեղեցւոյ, և ինքն է փրկիչ մարմնոյ : Այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի ք՟սի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի : Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս և ք՟ս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վ՟ն նորա. զի զնա սրբեսցէ սրբութ՟բ աւազանին բանիւ : Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի. զի մի ունիցի ինչ արատ կ՟մ

աղտեղութիւն կամ այլ ինչ յայնպիսեաց, այլ զի իցէ սուրբ և անարատ ։ Նոյնպէս պարտին և արք սիրել զիւրեանց կանայս իբրև զիւրեանց մարմինս ։ Որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ ։ Զի ոչ ոք երբէք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա. որպէս և Քրիստոս զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, 'ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա ։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր. և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին 'ի մարմին մի. խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ 'ի Քրիստոս և յեկեղեցի ։ Այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ, իբրև զիւր անձն. և կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Յարևու եհար զխորան իւր. և ինքն որպէս փեսայ, զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. և ցնծայ նա որպէս սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր ։

որհ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի (ԺԹ. 1) ։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս

Եւ եղև իբրև կատարեաց զբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ 'ի գալիլեէ, և եկն 'ի սահմանս հրէաստանի յայնկոյս յորդանանու ։ Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք, և բժշկեաց զնոսա ։ Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին զնա և ասէին. եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ամենայն վնասու ։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր, թէ որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա, և ասէ. Վասն այսորիկ թողցէ այր զհ-

հայր և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ՚ի մարմին մի. ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ զոր ա՟ծ զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ: Նոյն ցնա. իսկ մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ՝ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձակել: Ասէ ցնոսա. մովսէս վ՟ս խստասրտութե՟ ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ ՚ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս: Բայց ասեմ ձեզ, զի ա՟մ որ արձակեսցէ զկին իւր՝ և ոչ վ՟ս պոռնկութե՟՝ և առնիցէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնիցէ, շնայ:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Հաւատամք ՚ի մի ա՟ծ հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից: Եւ ՚ի մի տ՟ր յ՟ս ք՟ս յորդին ա՟յ ծնեալն յ՟այ հօրէ միածին, այս ինքն յէութենէ հօր: Ա՟ծ յ՟այ, լոյս ՚ի լուսոյ. աստուած ճշմարիտ յ՟այ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած: Նոյն ինքն համագոյակից հօր, որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ՚ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութե՟ իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ՚ի մարիամայ ս՟բ կուսէն հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, հոգի, միտք, և զա՟մ որ ինչ է ՚ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք: Չարչարեալ խաչեալ թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնով նստաւ ընդ աջմէ հօր: Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք հօր ՚ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք և ՚ի ս՟բ հոգին յանեղն և ՚ի կատարեալն, որ ՚ի հօրէ և յորդւոյ բղխի: Որ խօսեցաւ յօրէնս և

'ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն 'ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, և բնակեցաւ 'ի սբսն: Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի. 'ի մի մկրտութի՟. յապաշխարութի՟. 'ի քաւութի՟ և 'ի թողութի՟ մեղաց. 'ի յարութի՟ մեռելոց. 'ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց. յարքայութիւնն երկնից. և 'ի կեանսն յաւիտենականս:

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդի, կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր ս՟բ հոգին. կամ թէ յոչէից եղեն. կամ յայլմէ էութե՟ ասեն լինել զորդին ա՟յ, և կամ զս՟բ հոգին. և թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի:

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիր պագանելով ս՟բյ երրորդութե՟ն և մի ա՟ծութե՟ն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Եւ սարկաւագն քարոզէ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութե՟ զտ՟ր աղաչ: Տէր ողորմեա:

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զտ՟ր աղաչեսցուք:

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զտ՟ր:

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զտ՟ր:

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զտ՟ր:

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և

ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցլն, զ՟որ : Յիշ : Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա՛ց :

Եւ դնէն պսակն առաջի բեմին . և քահանայն օրհնէ պսակն, և տայ պաշօնեայ պայս :

Տէր ա՟ծ զօրութե՟ց . և արարիչ ա՟մ արարածոց . որ առեր հող յերկրէ, և ստեղծեր ըզմարդն ըստ պատկերի քում և ըստ նմանութե՟ . արու և էգ արարեր զնոսա, և օրհնեցեր ասելով՝ աճեցէք և բազմացարո՛ւք, և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա : Նախատպեցին խնամք արարչական սիրոյ քո առ արարածս քո, 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, գալ ծնանել 'ի մէջ կուսէն, և նորոգել զհնութի՟ առաջնաստեղծ մարդոյն . առեալ սկիզբն նշանաց 'ի կանայ գալիլեացւոյն 'ի հարսանիսն, և ա՟ծային սքանչելեօքն զուարճացուցեալ զհարսանիսն, զջուրն 'ի գինի փոխելով : Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տ՟ր . օրհնեա՛ ✠ զամուսնութիւ զայս որպէս զ՟որ նախահարցն, անարատ պահելով զնոսա հոգևոր սիրով և միաբանութ՟բ 'ի կեանս յայսմիկ : Օրհնեա՛ և զպտղաբերութի՟ որդեծնութե՟ սոցա 'ի ժառանգութի՟ փառաց առաքինութե՟, 'ի փառս ամենա՟սբ անուանդ քո . և խաղաղական կենօք, բազմաժամանակեայ ծերութ՟բ յերկարել 'ի յայսմ աշխարհիս . և յանզրաւական ուրախութի՟ վերին հարսնարանին արժանաւորեսցին հասանել ընդ ա՟մ սիրելիս անուանդ քո : Շնորհօք և ողորմութ՟բ միածնի քո, տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի . ընդ որում հօր և ս՟բ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղու՟թ ա՟մն : Ա.Տ երկրպ :

Օրհնեալ ես ամենակալ Ա՟ծ, որ արարեր զա՟մ արարածս քո, զերկնաւորս և զերկրաւորս կենդանական բանիւդ քո, և ստեղծեր զմարդն ձեռօք քո ըստ պատկերի Ա՟ծեղէն կերպարանաց քոց : Կարգեցեր և զուգեցեր նմա բանից ընկեր և կենաց կցորդ զոսկրն՝ զոր առեր յոսկերաց նորա, և մարմին ՚ի մարմնոյ նորա. և եղեն երկոքեան ՚ի մարմին մի : Դու միայն ես ողորմած՝ որ մարդկութե՟ս մերում պատրաստեցեր զերկնաւորս և զերկրաւորս. զերկնաւոր պսակն մեզ կուսանաց, և զերկրաւորս ՚ի զուգաւորութ ամուսնացելոցս : Օրհնեա ✠ Տ՟ր զամուսնութ սոցա ողորմութ՟բ քոյով, որպէս օրհնեցեր զամուսնութիւն աբրահամու և սառայի, զսահակայ և զռեբեկայ, զյակոբայ և զռաքելի : Եւ որպէս ասացեր ՚ի ձեռն առաքելոյն, պատուական է ամուսնութ և սուրբ են անկողինք, սուրբ պահեա զանկողինս ամուսնութ՟ե սոցա. և շնորհեա սոցա զաւակ ըստ կամաց քոց, զի օրհնեսցեն ՚ի բանդ քո կենդանի, զոր ասացեր՝ եթէ աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք զերկիր : Եւ աճեցո զսոսա յաճումն սրբութ՟ե, որպէս զի բազմասցի զաւակ սոցա ՚ի վերայ երկրի. և արժանի լիցին որդեգրութ՟ք ժառանգութեան քում, փառաւորելով զհայր և զորդի և զսբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

Եւ ապա առնու պսակն, և տ՟նագրէ ո՟է խաչիւն, և դնէ ՚ի գլուխ փեսային և հարսինն. և ասէ զաղօթս :

Քհ. Յանունդ քո կենդանի, Ա՟ծ և Տ՟ր, արարիչդ երկնի և երկրի, որ արարեր զա՟մ ինչ բանիւ հրամանաւ քով. ստեղծեր զմարդն առաջին զադամ, և հաստատեցեր ՚ի նմանէ զամուս

նութ՟ի եւայի · պսակեցեր զնա փառօք քովք , և ասացեր՝ ահա բարի են յոյժ : Օրհնեցեր զամուսնութ՟ի սեթայ , և 'ի նմանէ աճեաց երկիր մինչև ցնոյ : Օրհնեցեր զամուսնութ՟ի նոյի , և 'ի նմանէ ժառանգեցաւ երկիր մինչև ցաբրահամ : Օրհնեցեր զամուսնութ՟ի աբրահամուն և զսառային , զսահակայն և զհռաբեկայն , զյակոբայն և զռաքելին · և աճեցին յերկրի , և 'ի յերկինս պսակեցան : Օրհնեցեր 'ի ցեղէն յուդայ զդաւիթ , և 'ի զաւակէ դաւթի զմարիամ կոյս , և 'ի նմանէ ծնաւ փրկիչ աշխարհի · քանզի դու եղեր պսակիչ ամ՟ սրբոց : Նոյնու օրհնութ՟բ օրհնեսցի պսակս այս , և ամուսնութ՟ի սոցա · զի ծառայս քո և աղախինս խաղաղութ՟բ վարեսցեն զկեանս իւրեանց ամ՟ ա՟ծպաշտութ՟բ · զի հեռասցի սատանայ 'ի միջոյ սոցա , և եկեսցէ ողորմութ՟ի քո 'ի վերայ սոցա : Եւ քեզ հանցուք զօրհնութ՟ի և զփառս ընդ հօր և հոգւոյդ ս՟բյ այժմ և միշտ :

Եւ ապա սարկաւագն ժողովէ · Եւ ևս հաւատով · և մատչի պատարագն , և հաղորդեն ս՟բ խորհըրդոյն : Եւ ասէ պատարագին շարականն · ԲԿ :

Ո՛վ երանելի՛դ ամենեցուն տիեզերակա՛ն իշխանութեամբ ընկալար 'ի քէն զզթայ պարծանաց · ո՛վ թէ՛ ողջոյն մե՛ծ թագաւոր վասն մե՛ր բարեխօսեա առ թագաւորն երկնաւոր : Ո՛ր քոյին սուրբ աղօթիւքդ վանեցեր զդթշնամին · կոխելով զսատանայ ընդ երկնայինսն զանեցար · ո՛վ : Ուստի և մեք հաւատացեալքս տօնեմք զքո յիշատակս · օրհ-

նութեան առաքելովդ ընդ քեզ պսակողին. ո՛վ Թէոդոս :

Արհ. Մի խաչիւս աղաչեսցուք : Գետ ժէԶ 42 :
Փհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քս Ած մեր, պահպանեա զծառայքս քո ընդ հով :
Օրհնեալ Տէր : Հայր մեր, որ յերկինս :
Եւ եթէ չարարի պատարագն, երթան 'ի տուն :

Իսկ եթէ առանց պատարագի կատարեսցեն, ըստ շարականին Ուրախ լեր, առ շարականս Տէր 'ի զօրութենէ քում, և ընթերցուածն չորրորդ, և չորրորդ պատէշն առա 'ի ըման :

Յայց 'ի գնալն 'ի տուն՝ ասեն շարական . ԴԶ :

Թագաւոր փառաց գոլով քո յաշխարհ մտեր ի քաղաքն Երուսաղէմ. նստեալ ի վերայ հողեղէն նոր յաւանակի. կոչել զհեթանոսս յերկրպագութիւն : Ծերքն ոստովք ձիթենեօք և տղայքն ոստովք ընդառաջեցին. և երամ դասուքն աղաղակէին. ովսաննա օրհնեալ եկեալդ ի յանուն տեառն : Յընծայեցաւ սուրբ սիոն ընկալեալ սուրբ եկեղեցի. և խնդութեամբ բարձմամբ ելին ընդ առաջ. օրհնէին զթագաւորս քո փրկիչ յաշխարհս :

ԿԱՆՈՆ
ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ
ԲԱԺԱԿԻ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ

Եւ մտեալ 'ի տունն, նստուցանեն զփեսայն 'ի բարձի, և զհարսնն 'ի յաջ կողմն փեսային: Եւ օրհնեալ բաժակ յաման ինչ, ասեն սաղմոս Ի̅Բ̅:

Տ̅ր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ:
'Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:
Դարձոյց զանձն իմ առ իս. և առաջնորդեաց ինձ 'ի ճանապարհս արդարութ̅ե վասն անուան իւրոյ:
Եթէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց 'ի չարէ. զի դու Տ̅ր ընդ իս ես:
Ցուպ քո և գաւազան նոքա մխիթարեսցեն զիս:
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ա̅կն յանդիման նեղչաց իմոց:
Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:
Ողորմութ̅ի քո Տ̅ր զհետ իմ եկեսցէ զա̅մ աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ 'ի տան Տ̅ն ընդ երկայն աւուրս:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Քարոզ:

Օրհ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութ̅բ 'ի Տ̅նէ, զի ողորմութ̅ե զշնորհս իւր արասցէ 'ի

վերայ մեր տէրն ամենակալ, կեցուսցէ և ողոր-մեսցի ։

Գ. Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Տէր Աստուած մեր, որ զամենայն իմաստութեամբ արարեր, և հաստատեցեր զտիեզերս. և զար-դարեցեր զհարսանիսն 'ի կանա գալիլեացւոցն, և զբաժակն 'ի վերնատանն օրհնեցեր ։ Օրհ-նեա ✠ տէր զբաժակս զայս սուրբ խաչիւս, 'ի միաւորութիւն ծառայիցս քոց, և 'ի բժշկութիւն հոգւոց և մարմնոց ։ Զի արժանի լիցին փա-ռաւորել զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Նա տնագրէ զբաժակն, և տայ ըմպել նոցա ։

Որհ. Մեք խաչիւս աղաչեսցուք ։ Պ.էր ժէՀ 42 ։

Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայքս քո ընդ հով ։

Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Եւ ժողովուրդն արձակեն խաղաղութեամբ 'ի յարկս իւ-րեանց ։ Իսկ պսակեալքն ուր կենան ութ օր, կամ որչափ սահմանեալ է առաջնորդ վիճակին ։

ԿԱՆՈՆ

ԹԱԳ ՎԵՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՅ

Բերեն շնորհանն և շքեղայն, և դնեն գլուխ զգլու-
խէ և ասեն շարականն ԴԿ։

Երջանաւ ամէն նախանձ խաչիւրդ քո քրիստոս. պանծացեալ զմեզ մարդասէր յաներևոյթ թշնամւոյն. զի դու միայն ես. Թագաւոր փառաց օրհնեալ յաւիտեան։ Որ ի վերայ սորա տարածեցեր զանարատ բազուկս քո՝ և հեղեր զարիւնդ ի փրկութիւն ամենեցուն. զի դու միայն։ Ի միանգամ քո գալստեանն յերևել սուրբ նշանին՝ արժանի արա զծառայս քո վերստին նորոգման. զի դու։

Սաղմոս ԽԴ։

ԺԱ. Լո՛ւր դուստր և տես. խոնարհեցո՛ զունկն քո, մոռա՛ զժողովուրդ քո և զտուն հօր քոյ. զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ։
Բ. Բղխեաց սիրտ իմ բան բարի. և ասեմ զգործս իմ Թագաւորի։ Գիւտ ջէջ 54։

Եւ ապա քահանայն առնու զթագն 'ի գլխոյ նորա. և ասէ զաղօթս զայս:

Տէր ած ամենակալ, 'ի քէն օրհնեցան պըսակք ծառայիս քոյ և աղախնոյ 'ի տաճարի փառաց սրբութե քո, 'ի խորանի սբյ սեղանոյ քոյ, առաջի ածընկալ և պատուական սբ խաչի քո: Նոյն օրհնութք, Տր և արարիչ, օրհնեա ✠ զսոսա; և հրամայեա լինել առնուլ զթագս 'ի գլխոց սոցա: Դու փոխանակ պսակացս հանդերձելոցս, որ հրամայեցաւ 'ի քումմէ պատուիրանէդ, ընհրեշտակ խաղաղութե քո առաքեա, որ եկեալ պահեսցէ զսոսա սբս և անարատս. միաշունչս և միախորհուրդս ահիւ և երկիւղիւ կեալ 'ի փառաբանութի ամենասբ երրորդութեդ, մինչև յօր տեառն մերոյ յսի քսի: Եւ 'ի կարգեալ ժամանակի բերկրեսցին զաւակօք իւրեանց, փըրկեալք 'ի պատրանաց բանսարկուին. և եղիցին քեզ ժողովուրդք, և փառաբանիչք ամենասբ երրորդութեդ, հօր և որդւոյ և սբ հոգւոյն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

սղմ. Մի խաչիւս աղաչեսցուք զտր: Դէտ յէջ 42:

Զ. Տէր ողորմեա:

քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քս ած մեր, պահպանեա զնոր փեսայս և զհարսնս ընդհովանեաւ սբ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութե. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն. արժանաւորեա գոհութբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սբյ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Օրհնեալ եղերո՛ւք 'ի շնորհաց սբ հոգւոյն, երթայք խաղաղութք, և տր եղիցի ը ձեզ. ամէն:

ԿԱՆՈՆ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊՍԱԿԻ
ԱՅՍԻՆՔՆ
ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԱՅՐԵԱՑ

Բերեն զնոսա յեկեղեցին, և քահանայն խոստովա-նեցուցանէ զնոսա: Եւ յետ այնորիկ տայ զձեռն 'ի ձեռն, և հարցանէ պատուիրելով.

Խոստանամք առաջի ա՟յ, պահել երկիւղիւն ա՟յ առ իրեարս զհաստատութ՟ի ա՟ծաւանդ սի-րոյն, և նոյնն սիրովն վասն ահին ա՟յ յօժարութ՟բ բառնալ զծանրութ՟ի միմեանց, մանաւանդ ըզ-մարմնական վտանգս, զկաղութ՟ի, զկուրութ՟ի, զեր-կար և զանբժշկելի հիւանդութ՟ի, և զայլ վտանգս, որչափ ա՟ծային օրէնքն հրամայեն: Խոստա-նամք, առնումք յանձն, փութամք 'ի կատարումն ասացելոցս:

Եւ նոքա ասեն. Այո՛: *

Եւ ապա տայ քահանայն զաջ ձեռն հարսինն յաջ ձեռն փեսային, և ասէ ցնա.

Ըստ ա՟ծային հրամանին, զոր ետ ա՟ծ նախ-նեացն, ես այս անուն քահանայ զայս հարսն տամ քեզ այժմ 'ի հնազանդութ՟ի. տէ՞ր ես:

Եւ փեսայն ասէ. *Տէր եմ կամաւն ա՟յ:*

* Իսկ եթէ պսակեալքն ոչ հասկանայցեն զգրոց բարբառ, բացատրեսցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զհարցուածն, որպ՟ զի կամակար և գիտութ՟բ յանձն առեալ հաւանեսցին:

Եւ ասէ քահանայն ցհարսնն. Հնազա՞նդ ես։
Եւ պատասխանէ հարսնն. Հնազանդ եմ ըստ հրամանին ա՟յ։

Եւ զայս երիցս անգամ հարցանէ քահանայն, և երիցս անգամ պատասխանի տան նոքա։

Եւ ապա քահանայն ասէ.

Արդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ մի֊միեանս սիրովն ա՟յ, խնամքն ա՟յ պահեսցէ զձեզ յելս և 'ի մուտս, և օրհնեսցէ զգործս ձեռաց ձերոց, և աճեցուսցէ զձեզ հոգեկան և մարմնա֊կան բարութ՟. զի աստէն խաղաղութ՟ և ա՟ծպաշ֊տութ՟ կեցեալ, խոստացեալ հանդերձելոց բա֊րեացն արժանի լիջիք հասանել շնորհօքն ք՟ի. որում վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ապա ասէ.

Ա՟ծ 'ի մէջ սոցա, և սոքա մի սասանեսցին. օգնեսցէ սոցա ա՟ծ 'ի վաղորդենէ մինչև 'ի վա֊ղորդայն։

Եւ ապա ասէ սաղմոս Ի՟։

Տէր 'ի զօրութ՟ե քում ուրախ եղիցի թագա֊ւորն. 'ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ։
Զցանկութ՟ի սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր 'ի նմանէ։
Ժամման արարեր զնա յօրհնութ՟ի քաղցրութ՟ե֊քո. և եդիր 'ի գլուխ նորա պսակ 'ի քարէ պատուականէ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Պօղոսի առաքելոյն յեփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս : (Ե. 22 :)

Կանայք՝ իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրեւ Տեառն : Զի այր է գլուխ կնոջ. որպէս եւ Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, եւ ինքն է փրկիչ մարմնոյ : Այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյնպէս եւ կանայք իւրեանց արանց յամենայնի : Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս եւ Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, եւ զանձն իւր մատնեաց վասն նորա, զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ : Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի. զի մի ունիցի ինչ արատ կամ աղտեղութիւն կամ այլ ինչ յայնպիսեաց, այլ զի իցէ սուրբ եւ անարատ : Նոյնպէս պարտին եւ արք սիրել զիւրեանց կանայս իբրեւ զիւրեանց մարմինս : Որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ : Զի ոչ ոք երբէք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ եւ դարմանէ զնա. որպէս եւ Քրիստոս զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, ՚ի մարմնոյ նորա եւ յոսկերաց նորա : Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր. եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկոքին ՚ի մարմին մի. խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ ՚ի Քրիստոս եւ յեկեղեցի : Այլ եւ դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ, իբրեւ զիւր անձն. եւ կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ, ՚ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ եւ պաճուճեալ :

Տն. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԹ. 1։)

Տէրն մեր յս քս

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց զբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ 'ի Գալիլեէ, և եկն 'ի սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու։ Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք, և բժշկեաց զնոսա։ Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին զնա և ասէին. Եթէ արժա՞ն իցէ ուրուք արձակել զկին իւր ըստ ամ վնասու։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր, թէ որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա, և ասէ. Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր, և՛ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի. ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ զոր ած զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ։ Ասեն ցնա. իսկ Մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ՝ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձակել։ Ասէ ցնոսա. Մովսէս վն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ 'ի սկզբանէ ոչ եղեւ այնպէս։ Բայց ասեմ ձեզ, զի ամ որ արձակեսցէ զկին իւր՝ և ոչ վն պոռնկութեան և առնիցէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնիցէ, շնայ։

Փառք քեզ Տր Ած մեր։

Կարգ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի Ճանապարհս խաղաղութեան զՏր աղաչ։ Տր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զՏր աղաչեսցուք։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զՏէր։
Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զՏէր։
Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զՏէր։
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր։ Յիշ։
Եւ եւս միաբան. Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛յ։

Եւ ապա քահանայն կարդայ զաղօթս զայս։

Տէր Աստուած մեր, որ 'ի հրեշտակաց խօսեցեալ բանդ, 'ի մարգարէից քարոզեալ, և յառաքելոցն աւետարանեալ. որ անարատ յայտնութեամբ քո կեանս աշխարհի պարգևեցեր։ Օրհնեա՛ Տէր և այժմ զամուսնութիւն ծառայիս քո և աղախնոյս, որպէս օրհնեցեր զհարսանիսն 'ի Կանա Գալիլեացւոց, զջուրն 'ի գինի սքանչելագործելով պատուեցեր զամուսնութիւն։ Օրհնեա՛ Տէր և այժմ զծառայս քո, զզուգաւորեալս այժմուս դարձեալ յերկրորդ ամուսնութիւն. զի ընդունելով զերկրորդ ամուսնութիւն զայս յանձինս իւրեանց, միաւորեսցին հաւատով և յուսով և սիրով ընդ մէջ եկեղեցւոյ. և յառաջեալք 'ի պատուիրանս քո, եղիցին 'ի միաւորութեան հոգւով և մարմնով. և պարգևեա՛ սոցա ողորմութիւն որդեծնութեան։ Թո՛ղ Տէր զմեղս և զյանցանս սոցա զկամայ և զակամայ։ Ընկա՛լ Տէր զաղօթս և զխնդրուածս սոցա, և սրբեա՛ զհոգի և զմարմին սոցա. և շինեա՛ զսոսա որպէս զառաջինսն, վարուք առաքինութեամբ կեալ յաշխարհիս։ Օրհնեա՛ Տէր և զծնունդ որովայնի սոցա, զի եղիցին 'ի հաճոյս քեզ արար-

չիդ եւ հ՟յդ մերոյ. որ սրբես եւ կեցուցանես զանձինս մեր։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս։

Քարոզ։

Սրկ. Լուիցէ տ՟ր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո եւ ողորմեա։

Եւ քահանայն դնէ զպսակն 'ի գլուխ նոցա, եւ ասէ զաղօթս։

Աստուած մշտնջենաւոր եւ անճառ արարչագործ. որ զօրութ՟բ քով, եւ որդւոյ քո սիրելւոյ տ՟ն մերոյ եւ փրկչին յ՟ի ք՟ի, եւ ամենասուրբ հոգւոյդ, արարեր յոչընչէ զա՟մ արարածս՝ ըզծով եւ զցամաք, եւ զա՟մ որ 'ի նոսա։ Շինեցեր գեղեցկազարդ տեսութ՟բ զդրախտն, վայելուչ եւ ծաղկապայծառ ոստովք զարդարեալ զտունկս դրախտին, յորում տնկեցաւ փայտն կենաց։ Որ եւ 'ի վախճան ժամանակի 'ի ձեռն ս՟բ որդւոյ քոյ տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, նոյն կենաց փայտիւն ազատեցեր զանկեալն ընդ պատրանօք բանսարկուին։ Դու նոյն ինքն տ՟ր մեր եւ ա՟ծ ամենեցուն, օրհնեա ✠ եւ սրբեա զերկրորդ պսակս զայս ամուսնութ՟ն ծառայիս քո եւ աղախնոյս, անարատ պահելով զսոսա. զի կեցցեն հոգեւոր սիրով, եւ միաշունչ խորհրդով միաբանութեամբ 'ի կեանս յայսոսիկ։ Օրհնեա տ՟ր զպտղաբերութի՟ որդեծնութ՟ն սոցա, խաղաղական կենօք աճեցեալ. զի լցցին շնորհօք քո ապրեալք, եւ հանդերձեալ բարեացն հանդիպելոյ արժանի լիցին։ Եւ քեզ հանցուք զօրհնութի՟ եւ զփառս ընդ որդւոյ եւ ընդ ս՟բ հոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։

Խաղաղութի ա՟մ՟ն ։ Ա՟ն երկր ։

Տէր ա՟ծ մեր, որ գաղտնեաց և ծածկուեց մարդկան գիտակդ ես, նայեա՛ բարերարութ՟բ քո 'ի ծառայքս քո. և տո՛ւր զլուծ սիրոյ քո սոյա, և խաղաղացո՛, զի օրհնութ՟բ քո ընկալցին զերկրորդ պսակս՝ արդարութե՟ն պատճառ. և հրամանաւ քով ընակեսցեն 'ի միասին միով խորհրդով և միով կամօք 'ի ս՟ր յանկողինս իւրեանց ։ Հեռասցին 'ի չար գործոց, և կացցեն ամօթխածութ՟բ առ միմեանս պարկեշտ վարուք և սիրով, և լցցին արժանաւորք առաքինութե՟ն գործոց. և քեզ հանցեն զօրհնութի և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ ս՟ր, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Քարոզ ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ՟ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՟ն իւրոյ. ամենակալ տէր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց ք՟ս ա՟ծ մեր. պահպանեա՛ զծառայքս քո ընդ հովանեաւ ս՟ր և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա՛ գոհութ՟բ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ԿԻՆՆ

՚Ի ՏՂԱԲԵՐՍՆ ԼԻՆԻ ԴԺՈՒԱՐ

Նորբեայ ժամանայն, եւ ասէ սաղմոս ձիր։

Առ քեզ տէր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես յերկինս։
Որպէս աչք ծառայի ՚ի ձեռն տն իւրոյ. և որպէս աչք աղախնոյ ՚ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ։
Նոյնպէս են աչք մեր առ քեզ տէր ած մեր, մինչև ողորմեսցիս ՚ի վերայ մեր։
Ողորմեա՛ց մեզ տր, ողորմեա՛ց մեզ. զի բազում լցաք արհամարհանօք։
Առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք, որք նախատէին զմեզ. և արհամարհանօք ամբարտաւանից։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(կզ. դ։)

Այսպէս ասէ տր. մինչ չև իցէ յղւոյն ծնեալ, և մինչ չև հասեալ իցեն ցաւք երկանց, ապրեցաւ և ծնաւ արու։ Ո՛ լուաւ, ո՛ ետես այսպիսի ինչ. եթէ երկնեաց երկիր ՚ի միում աւուր, և ծնաւ ազգ մի ողջոյն միանգամայն. զի երկնեաց սիոն, և ծնաւ զմանկունս իւր։ Ես ետու քեզ զյոյս զայդ, և դու ոչ յիշեցեր զիս՝ ասէ տր. ոչ ապաքէն զամուլն և զծնըղս դականն ես արարի, ասէ ած քո։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։
(ԺԱ. 8 ։)

Հաւատովք, որ Աբրահամն կոչեցաւ, ունկնդիր եղեւ ելանել ՚ի տեղին. զոր առնլոց էր ՚ի ժառանգութիւն ։ Ել գնաց, եւ ոչ գիտէր յո երթիցէ ։ Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրեւ յօտարութեան. խորանօք բնակեաց սահակաւ եւ յակոբաւ համադերձ՝ ժառանգակցօք նորին աւետեաց ։ Քանզի ակն ունէր հիմամբք հաստատելոյ քաղաքին. որոյ ճարտարապետ եւ արարիչ ած է ։ Հաւատովք եւ ինքն սառայ, որ ամուլն էր, զօրութիւն առնլոյ զսերմն որդեծնութեան ընդունէր, եւ ՚ի տարաժամ հասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն ։ Վասն որոյ եւ ՚ի միոջէն ծնանէին, եւ այն յանցեալ ժամանակի, իբրեւ զաստեղս երկնից բազմութբ. եւ իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու՝ առանց թուոյ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր ՚ի նեղութեան յիշեցաք զքեզ, զի փոքր մի նեղութիւն քո խրատ է ՚ի վերայ մեր. որպէս երկունք յղւոյ, զի հասեալ իցէ ՚ի ժամանակս ծննդեան, եւ առ ցաւս իւր ճչիցէ ։

արհ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԶ. 20 ։)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի լայջիք եւ ողբասջիք դուք, եւ աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի ։ Կին յորժամ ծնանիցի, տրտմութիւն է

նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ զնեղութիւն վասն խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Քարոզ։

Սրկ. Վասն հիւանդաց և ա՟մ վշտացելոց աղաչեսցուք զփրկիչն մեր ք՟ս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութե՟ իւրում, և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիւնս հոգւոց և մարմնոց ծառայից իւրոց, և կատարեալ առողջութ՟ հասուսցէ զամենեսեան 'ի մշտնջենաւոր և յանախտ կեանս. որ առաքեցաւ 'ի հօրէ 'ի բժշկութի՟ ազգի մարդկան, միածին որդին ա՟յ, տ՟ր մեր և փրկիչ յ՟ս ք՟ս. կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք։

Քհ. Փարատեա՛ զցաւս և բժշկեա՛ զհիւանդութիւնս 'ի ժողովրդենէ քումմէ, տ՟ր ա՟ծ մեր. և շնորհեա՛ ամենեցուն զկատարեալ առողջութի՟ նշանաւ ամենայաղթ խաչիւ քո. որով բարձեր զտկարութի՟ ազգի մարդկան, և դատապարտեցեր զթշնամին կենաց և փրկութե՟ մերոյ։ Դու ես կեանք մեր և փրկութի՟, բարերար և բազումողորմ ա՟ծ. որ միայն կարող ես թողուլ զմեղս, և մերժել զախտս և զհիւանդութիւնս 'ի մէնջ։ Որում յայտնի են պէտք կարեաց մերոց, պարգևիչդ բարեաց, պարգևեա՛ զառատ ողորմութի՟ քո 'ի վերայ արարածոց քոց ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից. յորոց համապազ փառաւորեալ գովի ամենամբ երրորդութիւնդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յիշեա՛ Տ՟ր, և ողորմեա՛.

Բարերար և բազումողորմ Ա՟ծ՝ քո անմո-ռաց գիտութ՟բք և անբաւ մարդասիրութ՟բք. յիշեա՛ զա՟մ հաւատացեալս 'ի քեզ, և ողոր-մեա՛ ամենեցուն: Օգնեա՛, և փրկեա՛ յուրա-քանչիւր վտանգից և 'ի փորձութ՟ց. արժանա-ւորեա՛ գոհութ՟բ փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍ՟բ Հոգի այժմ և միշտ յաւիտեանս յաւի:

Օրհնեալ Տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ
ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՉԵԼՈՑ

Ապա քահանայն յառնէ, և զմեղուցեալն 'ի ծունր իջուցանէ. և ապաշխարողն ասէ.

Մեղայ ամենասուրբ երրորդութեանն հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ. մեղուցեալ եմ առաջի ա՟յ: Խոստովանիմ առաջի ա՟յ և առաջի քո, հայր սուրբ, զա՟մ զմեղս իմ. քանզի մեղայ ա՟յ խորհրդով բանիւ և գործով, կամայ և ակամայ, գիտութ՟բ և անգիտութ՟բ:

Ապա ասէ որոշ որոշ զմեղսն յանուանէ, զոր գործեալ է 'ի հարստահարութենէ մարմնոյն և յորոգայթից սատանայի. և ապա ասէ.

Հայր ս՟բ, զքեզ ունիմ միջնորդ հաշտութեան, և բարեխօս առ միածին որդին, զի իշխանութ՟դ որ տուեալ է քեզ, արձակեսցես զիս 'ի կապից մեղաց իմոց աղաչեմ:

Ապա քահանայն արասցէ թողութիւն մեղաց մեղուցելոյն և տայ դեղ հիւանդին՝ ապաշխարանս, որպէս և հրամայէ կանոնքն. և ապա տայցէ արձակումն 'ի մեղաց:

Ողորմեսցի քեզ մարդասէրն ա՟ծ, և թողութի՟ն շնորհեսցէ ա՟մ յանցանաց քոց, խոստովանեցելոց և մոռացելոց: Եւ ես 'ի կարգէս քահանայութեան, իշխանութ՟բ ա՟ծային հրամանաւն,

թէ զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս, նովին բանիւն արձակեմ ✠ զքեզ յա՟մ մասնակցութ՟է մեղաց, 'ի խորհրդոց, 'ի բանից, և 'ի գործոց, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն ս՟բյ: Եւ դարձեալ տամ զքեզ 'ի խորհուրդ ս՟բ եկեղեցւոյ. զոր ինչ գործեսցես, եղիցի քեզ 'ի բարեգործու՟ե և 'ի փառս հանդերձեալ կենացն. ամէն:

Տեղումն արեան Որդւոյն ա՟յ, զոր եհեղ 'ի խաչին, և ազատեաց զմարդկային բնութիւնս 'ի դժոխոց, ազատեսցէ զքեզ 'ի քո մեղացն. ամէն:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԱՂՕԹՔ

Ի ՎԵՐԱՅ

ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ՋԵՐՄՆՈՏԱՑ

Յորժամ առ հիւանդն երթան, այսպէս աղաչեն :
Ըստ երգն Եզեկիայ արքային :

Ես ասացի 'ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես 'ի դրունս դժոխոց :

Թողի զա̃մ յետին իմ, և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութի̃ն յերկրի կենդանեաց. և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք համդերձ :

Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև թողի լքի զա̃մ զկեանս իմ :

Ել գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ 'ի հատանել :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որպէս 'ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ :

Որպէս ծիծառն այնպէս ճչեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ :

Հայեցայ 'ի բարձունս առ տ̃ր ա̃ծ իմ. որ փրկեաց զիս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ :

Տէր վասն այնորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթուցեր զանձն իմ. դարձուցեր զոգի իմ, մխիթարեցայ և կեցի :

Ահա 'ի խաղաղութիւն դարձաւ դառնութիւն իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զամ՟ զմեղս իմ:

Զի ոչ թէ որ 'ի դժոխս են խոստովան առնին առ քեզ. և ոչ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ յուսասցին 'ի ճշմարտութիւն քո ամենեքեան, որ իջանեն 'ի դժոխս:

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տ՟ր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիւն քո, տ՟ր փրկութ՟ե իմոյ:

Եւ ոչ ես դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութիւն նոր զամ՟ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ տ՟յ:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Եւ ասէն զԿԲ 'ի շարականացս ըստ յայնէն:

ԱԶ:

Յոյս և յարութիւն ազգի մարդկան քրիստոս աստուած. զհիւանդութիւն հոգւոյ իմոյ կենդանացո. որպէս երբեմըն զեզեկիայն: Զչարչարանս և ըզմահ յանձն առեր կենդանատու ամենեցուն. զհիւանդութիւն հոգւոյ իմոյ առողջացո. որպէս երբեմըն: Առ քեզ ապաւինիմք' խորան և տաճար աստուծոյ բանին. մարիամ մայր եւ կոյս' բարեխօսեա առ քրիստոս վ՟ն անձանց մերոց:

ԱԿ:

Աղաչեցի ըզողորմութիւնդ քո աստուած. և լուար ձայնի խնդրուածոց իմոց. զի նուաղեցան աչք իմ ի տեսանելոյ. և յինէն փարատեցոյց զցաւս անձին իմոյ: Զթա-

գամաւոճն ըրն քրիստոս բարերարն նեցեք. որ ի յանձն էառ ըզմահ խաչի և խափանեաց ըզմահու թագաւորութիւնն. և յինն: փութացիր յօգնութիւն սուրբ աստուածածին. և աղաչեա զնա ի քէն ըզմարմնացեալ բանն աստուած. զի յահաւոր և ի միւսանգամ գալստեանն իւրոյ. պահպանեսցէ մեզ ըզկեանս մերն յաւիտենից:

ԻԶ:

Ո՛վ երկնային քեզ մաղթեմ հառաչմամբ սրտի իմոյ. որ վասն իմ խոնարհեցար ի յերկնից. յոյս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ տէր: Որ ի խաչին բարձեր ըզդատակնիք մահու. տարածելով ըզբազուկս քո. անձկեալ և զիս ի կապանաց բանսարկուին. յոյս կենդա: Որ յամենայն ազգաց երանեցար սրբուհի և կոյս մարիամ. աղաչեա զնա ի քէն ըզմարմնացեալն աստուած. ապրեցուցանել ըզմեզ ի սպառնալեաց գեհենոյն:

ԻԷ:

Անմահ թագաւոր՝ որ կամիս ըզկեանս ամենայն մարդկան. որք կարդան առ քեզ՝ լուր աղաչանաց մերոց՝ և նորոգեա հոգւով գիտութեան: Որ զատուժամանակեայ ըզցաւսըն բարձեր ի մարմնոյն եզեկիայ. մեզ շնորջենաւոր ցուցանելով նորա ըզհոգևորական

առողջութիւն · լո՛ւր աղաչեմ: Անոխակալդ և բարերարդ՝ · բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ անարատ մօր քո և կուսի · լո՛ւր:

ԳՁ:

Առաւելեցի զանլուծելի շնորհութիւնն աբարերարութեան աստուածոյ · և լուաւ ինձ ի լենել սրբոյ հոգւոյ · և եհան զպէտս ի մ յապականութենէ: Վերբեանց հզօրահօս կարողութիւնն · որ՝ խաչեցաւ վասն մեր՝ · և յարեաւ ի մեռելոց որպէս յամենայնի կարող · փրկելով զմեզ: Աստուած է որ ծնաւ ի մէջ կուսին՝ ի փրկութիւն ազգի մարդկան՝ · լուսաւորելով զմտի եղերս ի գիտութիւն ճշմարտութեան · և բարերարնեամբ մեծութեան բարեգթութեան: Զանարատն օրհնեսցուք զաստուածածինն · որ՝ կոյս մնաց յետ ծննդեանն · և տարաւ յորովայնի զանտանելին ամենեցուն · զհամաբնակիցն հօր և ամենասուրբ հոգւոյն:

ԳԿ:

Զեկեղեցայն քեզ՝ մաղթեմ փրկիչ · որ կենարար՝ բանիւ քո լուծեր զերկունս մահու · փարատեա և զիմ զհիւանդութիւնս յոյս կենդանութեան մեր՝ կեցո զմեզ: Որ անմահաբար քո՝ մեռելութեան՝ աւերելով զդրունս դժոխոց մեռուցեր զմահ · կենդանարարեա և զիս զմեղօք ըմբռնեալս · յոյս: Մաքուր և անբիծ կոյս՝ յետ ծննդեան՝ · որ մայր ծը-

նար զմրձակօղն ի կապից մահու՝. բարեխօս լեր վասն անձանց մերոց՝ փրկել ի սպառնալեաց գեհեննոյն ։

ԻԶ ։

Յոյս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ՝ տէր աստուած իմ. յիշեա զիս որպէս երբեմն զեզեկիայն. և դարձո զհոգի իմ ի դրանց դժոխոց ։ Որ կամաւոր մահուամբ քո մեռուցեր զմահ քրիստոս աստուած. և լուսափայլ յարութեամբ քո կենդանագործեցեր զաշխարհս. կենդանագործեա և զիս զմեղօք ըղմեռեալս ։ Առ քեզ ապաւինիմք ով աստուածածին. բարեխօսեա անդադար առ որդի քո և աստուած մեր՝ փրկել զմեզ ի փորձութենէ և յամենայն վտանգից մերոց ։

ԻԷ ։

Ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց տէր օգնեա ինձ միայն մարդասէր ։ Օ չարչարանըս խաչի և մահու յանձն առեր տէր ։ Բարեխօսութեամբ սուրբ աստուածածնի և միշտ կուսի տէր ։

Նա ապա ասէն սաղմոս Խ. ’Ե ձայն ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Երանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկն. յաւուր չարի փրկէ զնա տր ։
Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ. երանելի առնէ

զնա 'ի վերայ երկրի, և ոչ մատնէ զնա 'ի ձեռս թշնամեաց իւրոց:

Տէր օգնական է նմա 'ի մահիճս ցաւոց իւրոց. զա̃մ անկողինս նորա դարձուցանէ 'ի հիւանդութե̃ նորա:

Ես ասացի տ̃ր ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ:

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. Ե՞րբ իցէ՝ զի մեռցի, և կորիցէ անուն նորա:

Մտանէր տեսանել զնանրուն̃. խօսէր 'ի սրտի իւրում, և ժողովէր զանօրէնութ̃իս յանձն իւր:

Արտաքս ելանէր, և զնոյն խօսէր. զինէն շշնջէին ա̃մ թշնամիք իմ:

Խորհեցան չար 'ի վերայ իմ. բան անօրէնութե̃ եդին 'ի վերայ իմ:

Մի՛ թէ որ ննջիցէն, այլ ո՞չ ևս յաւելուցու յառնել. քանզի և այրն խաղաղութե̃ իմոյ, յոր և եմն յուսացայ:

Որ ուտէր զհաց իմ, յաճախեաց առնել ինձ խաբէութի̃:

Այլ դու տ̃ր իմ, ողորմեա ինձ. կանգնեա զիս, և ես հատուցից նոցա:

Յայսմ ծանեայ, թէ հաճեցար ընդ իս. զի մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ:

Այլ զիս յամբծութե̃ իմում ընկալար. հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան:

Օրհնեալ տ̃ր ա̃ծ իսրայէլի յաւիտեանս յաւիտենից. եղիցի եղիցի:

Եւ այլն ընթեռնուն աւետարան բժշկութե̃:

Գրած է յառաջիկայդ կարգ աւետարանաց բժշկութե̃. յէջ 105:

Քարոզ :

Սրկ. Վասն հիւանդաց և ա՟մ վշտացելոց աղաչեսցուք զփրկիչն մեր ք՟ս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութե իւրում, և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիս հոգւոց և մարմնոց ծառայից իւրոց . և կատարեալ առողջութե հասուսցէ զամենեսեան 'ի մշտնջենաւոր և յանախտ կեանս . որ առաքեցաւ 'ի հօրէ 'ի բժշկութի ազգի մարդկան, միածին որդին ա՟յ, որ մեր և փրկիչ յ՟ս ք՟ս կեցո և ողորմեա :

Գ՟. Տէր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ. Ամենակալ ա՟ծ արարիչ ա՟մ արարածոց . որ առաքեցեր յաշխարհ զմիածին որդին քո, որ եկն և փրկեաց զտիեզերս 'ի մեղաց, և բժշկեաց զա՟մ ախտս և զհիւանդութիս ժողովրդեան քո . ընկղմեաց զմահ, և փոխեաց զմեզ 'ի կեանս և յանմահութի : Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տ՟ր ա՟ծ մեր . դիր զամենակարող աջ քո 'ի վերայ հիւանդիս այսորիկ, և բժշկեսցի 'ի ցաւոց և 'ի հիւանդութե իւրմէ : Զի զքեզ փառաւորեսցէ զառողջացուցիչդ և զբժիշկդ հոգւոյ և մարմնոյ . և խոստովան լիցի ամենայն երրորդութեդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղութի ա՟մն : Ա՟յ երկր :

Տէր մեր յ՟ս ք՟ս, ա՟ծ յաւիտենական, որ իջեր 'ի ստորին կողմ երկրի, և զշնորհս ծաւալեալ սփռեցեր յարարածս քո : Առաքեցեր և զերանելի առաքեալսն, հրաման տալով նոցա բժշկել զա՟մ ախտս և զհիւանդութիս ժողովր-

դեանս քո ։ Եւ արդ ես ծառայս քո տկարս եւ անարժանս դնեմ զձեռս իմ 'ի վերայ հիւանդիս այսորիկ․ եւ կարդամ զահեղ ա͞ծուն քո, եւ խնդրեմ յառատ բարերարութ͞էդ քումմէ․ առաքեա՛ զառատ ողորմութի͞դ քո․ եւ բժշկեա՛ զախտս եւ զհիւանդութի͞ս ծառայիս քո այսորիկ, նշանաւ ✠ ամենայաղթ խաչիւ քով․ որով բարձեր զտկարութի͞ ազգի մարդկան, եւ դատապարտեցեր զթշնամին կենաց եւ փրկութե͞ մերոյ ։ Զի դու ես ա͞ծ մեր, եւ բժիշկ հոգւոց եւ մարմնոյ ծառայից քոց, եւ փարատիչ ա͞մ ախտաւորութե͞ց մերոց․ եւ քեզ ընդ Հօր ամենակալի եւ ընդ հոգւոյդ Ճշմարտի վայելէ փառք իշխանութի եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն ։

Իսկ եթէ կամիս, զայս աղօթս ասա ։

Տէր ա͞ծ մեր որ գթած ես եւ ողորմած, հայր տ͞ն մերոյ յ͞ի ք͞ի․ դու ես աղբիւր բժըշկութե͞, եւ սկիզբն առողջութե͞․ դու առաքեցեր ողորմութե͞բ քով զմիածին որդիդ քո յաշխարհս, որ ձայնիւ զմեռեալս յարոյց, եւ բանիւ զբորոտս սրբեաց, եւ 'ի ձգել զձեռն իւր, փախեաւ ջերմն եւ սարսուռ․ եւ 'ի պատմուճանէ նորա բղխեցին բազում բժշկութի͞ւք․ որ ետ իշխանութի ծառայից քոց աշակերտացն, եւ ասաց ցնոսա․ յորժամ մտանիցէք 'ի գեօղս կա͞մ յագարակս, դիջիք զձեռս ձեր 'ի վերայ հիւանդաց, եւ բժշկեսջիք զնոսա․ եւ ես ընդ ձեզ եմ 'ի բժշկել զնոսա ։ Եւ արդ ես մեղուցեալ ծառայս քո դնեմ զձեռն իմ 'ի վերայ հիւանդիս այսորիկ․ եւ կարդամ զահեղ անուն ա͞ծութե͞դ

քո ։ Դու Տ՟ր առաքեա՛ 'ի սա զառողջութ՟ի, և 'ի բա՛ց փարատեա 'ի սմանէ զցաւս, զյայտնի և զգաղտնի. և հեռի՛ արա զսատանայ զհակառակորդն մեր. զի ծանիցեն և հաւատասցեն, եթէ դու միայն ես Ճշմարիտ Ա՟ծ ։ Եւ քեզ երգեսցուք զօրհնութ՟ի և զփառս ընդ որդւոյ և ընդ հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ Տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԱՂՕԹՔ

'Ի ՎԵՐԱՅ ԱՅՍԱՀԱՐԱՑ

Տէր Ա՟ծ զօրութ՟եց, որ բժշկես զախտս և զհիւանդութիւնս ժողովրդեան քում, և փառաւորիս համապազ 'ի ծառայից քոց. գթա՛ 'ի զրկեալս յայս յայսոց չարաց. և մի՛ թողուր 'ի ձեռաց քոց, Տ՟ր բարերար ։ Սաստեա՛ այսոց պղծոց, և խորտակեա՛ զսատանայ 'ի ներքոյ ոտից մերոց ։ Սրբեա՛ զծառայս քո. և նորոգեա՛ զսա հոգւով սբ՟լ. և խառնեա՛ զսա 'ի միաբանութ՟ի եկեղեցւոյ քում սրբոյ, շնորհօք և մարդասիրութ՟բ Տ՟ն մերոյ Յ՟ի Ք՟ի. որում վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Ի ՉՈՐՍ ԳԼՈՒԽ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ԿԱՐԳԱՒ

Յորոց զոր կամիս կարդա, ըստ պէտս պէտս բժշկելի ախտից։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԸՍՏ
ՄԱՏԹԷԻ

ԲՈՐՈՏԻ. Է. 29։

Տէրն մեր յս քս

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց յս զբանս զայսոսիկ, զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդապետութի նորա. զի իբրեւ իշխանութբ ուսուցանէր, և ոչ որպէս դպիրքն։ Այլ իբրեւ էջ 'ի լեռնէ անտի, գնացին զկնի նորա ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի, երկիր պագանէր նմա և ասէր. տր, եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։ Ձգեաց զձեռն իւր, և հասոյց 'ի նա յս, և ասէ. կամիմ, սրբեաց. և վաղվաղակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորոտութին։ Եւ ասէ ցնա յս. զգոյշ լեր, մի ումեք ասիցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային. և մատո զպատարագն, զոր հրամայեաց մովսէս 'ի վկայութի նոցա։

ԳՕՍԱՑԵԼՈՅ· ԺԲ· 9:

Տէրն մեր յս քս

Եւ գնացեալ անտի եկն 'ի ժողովուրդն նո-
ցա. և անդ էր այր մի, որոյ ձեռն իւր գօսացեալ
էր: Հարցին զնա, և ասեն՝ եթէ պա՞րտ իցէ 'ի
շաբաթու բժշկել. զի չարախօսեսցեն զնմանէ:
Եւ նա ասէ ցնոսա. ո՞վ է 'ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն 'ի խորխորատ
'ի շաբաթու, մի՞ թէ ո՞չ ունիցի և յարուցանի-
ցէ զնա: Իսկ արդ ո՞րչափ ևս առաւել է մարդ
քան զոչխար. ապա ուրեմն պարտ է 'ի շաբա-
թու բարիս գործել: Յայնժամ ասէ ցայրն.
ձգեա զձեռն քո. և նա ձգեաց, և եղև ողջ իբ-
րև զմիւսն: Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս՝
խորհուրդ առին զնմանէ, թէ ո՛րպէս կորուս-
ցեն զնա: Եւ յս իբրև գիտաց, մեկնեցաւ ան-
տի. և գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բա-
զումք, և բժշկեաց զամենեսեան:

ԱՅՍԱՀԱՐԻ· ԺԵ· 21:

Տէրն մեր յս քս

Ելեալ անտի, գնաց 'ի կողմանս տիւրոսի և
սիդոնի: Եւ ահա կին մի քանանացի 'ի սահ-
մանաց անտի նոցա ելեալ աղաղակէր, և ա-
սէր. ողորմեա ինձ տր, որդի դաւթի. դուստր
իմ չարաչար այսահարի. և նա ոչ ետ նմա պա-
տասխանի: Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա
աղաչէին զնա, և ասէին. արձակեա զնա, զի

աղաղակէ զհետ մեր։ Նա պատասխանի ետ, և ասէ. ոչ ուրեք առաքեցայ, եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայէլի։ Եւ նա մատուցեալ երկիր պագանէր նմա, և ասէր. տ՟ր, օգնեա ինձ։ Պատասխանի ետ նմա, և ասէ. ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց, և արկանել շանց։ Եւ նա ասէ. այո՛ տ՟ր, քանզի և շունք կերակրին 'ի փշրանաց անկելոց 'ի սեղանոյ տ՟ն իւրեանց։ Յայնժամ պատասխանի ետ նմա յ՟ս, և ասէ. ո՛վ կին դու, մեծ են հաւատք քո. եղիցի քեզ որպէս և կամիս. և բժշկեցաւ դուստր նորա 'ի նմին ժամու։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԸՍՏ
ՄԱՐԿՈՍԻ

ՏՆՈՒԱՏՆՍԻՆ. Ե. 21։

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Եւ իբրև եանց միւսանգամ յայն կողմն, ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում. և էր առ ծովեզերբն։ Եւ ահա մի 'ի ժողովրդապետացն գայր, որում անուն էր Յայրոս. և իբրև ետես զնա, անկաւ առ ոտս նորա։ Աղաչէր զնա յոյժ, և ասէր՝ թէ դուստր նորա մերձ է 'ի մահ. զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն, որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ. և գնաց ընդ նմա։ Երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ նորա, և նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր 'ի տեռատեսութե՟ն արեան զերկոտասան ամ. և յոյժ վշտացեալ 'ի բազում բժշ-

կաց, և ծախեալ զինչս իւր զամ, և չէր ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ։ Իբրև լուաւ զՅսէ, եկն 'ի մէջ ամբոխին յետոյ, և բուռն եհար զհանդերձէ նորա։ Քանզի խորհէր 'ի միտ. թէ միայն մերձեցայց 'ի հանդերձս նորա, փրկեցայց։ Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա. և գիտաց 'ի մարմին իւր՝ թէ բժշկեցաւ 'ի տանջանացն։ Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց յս յանձն իւր զզօրութիւն, որ ել 'ի նմանէ. դարձաւ յամբոխն, և ասէ. ո՞վ մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ։ Եւ ասեն ցնա աշակերտքն. տեսանես, զի ամբոխդ նեղէ զքեզ. և ասես թէ ո՞վ մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ։ Եւ շուրջ հայէր, տեսանել, թէ ո՞վ զայն արար։ Եւ կինն զարհուրեալ և դողացեալ՝ վասն որոյ գաղտն արար. քանզի գիտէր՝ զինչ եղև նմա. եկն անկաւ առաջի նորա, և ասաց զամ իրսն ստուգութբ։ Եւ յս ասէ ցնա. դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ. երթ 'ի խաղաղութն, և եղիջիր ողջ 'ի տանջանաց քոց։

ԿՈՒՐԻ. Ը. 22։

Տերամբ մերով յսիւ քսիւ

Գան 'ի բեթսայիդա, և ածեն առաջի նորա կոյր մի. և աղաչէին զնա, զի մերձեսցի 'ի նա։ Եւ առեալ զձեռանէ կուրին, եհան արտաքոյ շինին. եթուք յաչս նորա, և ձեռն եդ 'ի վերայ նորա. և հարցանէր զնա, թէ տեսանիցէ՞ ինչ։ Հայեցաւ, և ասէր. տեսանեմ զմարդիկ, զի շրջին իբրև զծառս։ Դարձեալ եդ ձեռս 'ի վերայ աչաց նորա. եբաց, և տեսանէր.

ողջացաւ, և տեսանէր համարձակ զա̃մ: Արձակեաց զնա 'ի տուն իւր, և ասէ. 'ի շէնդ մի մտանիցես, այլ երթ 'ի տուն քո. և յորժամ 'ի շէնն մտանիցես, մի ումեք ասիցես 'ի շինին:

ԼՈՒՍՆՈՏԻ. Թ. 13:

Տէրամբ մերով յի̃ւ քի̃ւ.

Եկեալ առ աշակերտսն, տեսին ամբոխ շուրջ զնոքօք. և զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա: Եւ վաղվաղակի ա̃մ ժողովուրդքն իբրև տեսին զնա զարմացան. և ընդ առաջ ընթացեալ, ողջոյն տային նմա: Եւ եհարց ցնոսա. թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա: Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի ժողովրդենէն, և ասէ. վարդապետ, ածի զորդի իմ առ քեզ, զոր ունի այս համր. և ուր հասանէ, զարկուցանէ զնա. և փրփրէ, և կրճտէ զատամունս իւր, և ցամաքի. և ասացի ցաշակերտսն քո՝ զի հանցեն, և ոչ կարացին հանել զնա: Պատասխանի ետ նոցա, և ասէ. ո՜վ ազգ անհաւատ, մինչև յե՞րբ լիցեմ առ ձեզ, մինչև ցե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ածէ՛ք զնա առ իս. և ածին զնա առ նա: Իբրև ետես զնա այսն, վաղվաղակի շարժլեաց զնա. և անկեալ յերկիր՝ թաւալէր, և փրփրեայր: Եհարց ցհայրն նորա, և ասէ. քանի՞ ժամանակք են, յորմէ հետէ այդ եղև դմա: Եւ նա ասէ. 'ի մանկութենէ. բազում անգամ 'ի հուր արկանէ զդա և 'ի ջուր, զի կորուսցէ. արդ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա՛ մեզ տ̃ր, գթացեալ 'ի վերայ մեր: Եւ յ̃ս ասէ ցնա. ասացեր թէ կարող ես. ա̃մ ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւատայն: Եւ

վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն, և ասէ. հաւատամ, օգնեա՛ անհաւատութեանս իմում: Իբրև ետես յս̃՝ եթէ կուտի ժողովուրդն ՚ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. համր և խուլ այս, ես տամ քեզ հրաման. ե՛լ ՚ի դմանէ, և այլ ևս մի՛ մտանիցես ՚ի դա: Եւ աղաղակեաց, և յոյժ լլկեաց զնա, և ել. և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ, մինչև բազմաց իսկ ասել՝ թէ մեռաւ: Եւ յս̃ կալեալ զձեռանէ նորա. յարոյց զնա, և կանգնեցաւ: Եւ իբրև եմուտ նա ՚ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին զնա. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա: Եւ ասէ ցնոսա. այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահովք և աղօթիւք:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԸՍՏ
ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ՋԵՐՄՆՈՏԻ. Դ. 31.

Տէրն մեր յս̃ քս̃

Եւ էջ ՚ի կափառնաում, ՚ի քաղաքն գալիլեացւոց. և ուսուցանէր զնոսա ՚ի շաբաթուն. և զարմանային ընդ վարդապետութ̃ին նորա, զի իշխանութ̃բ էր բան նորա: Եւ էր ՚ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր այս դիւի պղծոյ. և աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ, և ասէ. Թուլացո՛, զի՞ կայ մեր և քո յս̃ Նազովրեցի. եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք զքեզ՝ ով ես, սբ̃դ ա̃յ: Սաստեաց ՚ի նա յս̃, և ասէ. պապանձեա՛ց, և

ել 'ի դմանէ: Զգետնեաց զնա դեւն 'ի միջի անդ, եւ ել 'ի նմանէ. եւ ինչ ոչ վնասեաց նմա: Եւ եղեն զարմանալիք 'ի վերայ ամենեցուն. խօսէին ընդ միմեանս, եւ ասէին. զի՞նչ է բանս այս. զի իշխանութ՟բ եւ զօրութ՟բ սաստէ այսոց պղծոց, եւ ելանեն: Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ա՟մ տեղիս, շուրջ զգաւառաւն: Եւ յարուցեալ 'ի ժողովրդենէ անտի եմուտ 'ի տուն Սիմովնի: Զօքանչ Սիմովնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, եւ աղաչեցին զնա վասն նորա: Եկաց առ նմա. սաստեաց ջերմանն, եւ եթող զնա. եւ վաղվաղակի յարեաւ, եւ պաշտէր զնոսա: Եւ ընդ արեւուն մտանել, ամենեքեան որոց էին հիւանդք 'ի պէսպէս ցաւս, բերէին զնոսա առ նա: Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք 'ի նոցանէ դնէր ձեռս, եւ բժշկէր զնոսա: Ելանէին դեւք 'ի բազմաց, աղաղակէին եւ ասէին, եթէ դու ես որդին ա՟յ. եւ նա սաստէր, եւ ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել. զի գիտէին զնա, թէ ք՟ն է:

ՀԻՒԱՆԴ ԾԱՌԱՅԻ. Է. 1:

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն զբանս իւր 'ի լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ 'ի կափառնաում: Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր 'ի վախճանել, որ էր նմա պատուական: Իբրեւ լուաւ զյ՟սէ՝ առաքեաց զծերսն 'ի հրէից. աղաչէր զնա, զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծառայն նորա: Եւ նոքա եկեալ առ յ՟ս՝ աղաչէին զնա ստէպ, եւ ասէին.

թէ արժանի է, որում զշնորհս զայս առնես․ զի սիրէ զազգն մեր, և զժողովրդարանս նա շինեաց մեզ։ Եւ յս̃ գնաց ընդ նոսա։ Իբրև ոչ ինչ կարի հեռի էր ՚ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ ցնա․ տէր, մի ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես, վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ․ այլ ասա́ բանիւ, և բժշկեսցի մանուկս իմ։ Քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութե̃․ ունիմ ընդ ինև զինուորս, և ասեմ սմա՝ Ե՛րթ, և երթայ․ և այլում՝ թէ եկ, և գայ․ և ծառայի իմում՝ թէ արա́ զայս, և առնէ։ Եւ իբրև լուաւ զայս յս̃, զարմացաւ․ դարձաւ առ ժողովուրդն՝ որ երթային զհետ նորա, և ասէ․ ամէն ասեմ ձեզ, թէ և ոչ յիսրայէլի այսչափ հաւատս գտի։ Եւ դարձան անդրէն պատգամաւորքն ՚ի տուն, և գտին զծառայն հիւանդ բժշկեալ։

ՀԻՒԱՆԴ ԴՍՏԵՐ․ Ը․ 49։

Տէրն մեր յս̃ քս̃

Մինչ դեռ խօսէր, գայ ոմն ՚ի տանէ ժողովրդապետին, և ասէ ցնա․ մեռաւ դուստրն քո, մի աշխատ առներ զվ̃դ։ Իսկ յս̃ իբրև լուաւ, պատասխանի ետ և ասէ․ մի երկնչիր՝ միայն հաւատա́, և կեցցէ։ Եւ մտեալ ՚ի տունն, ոչ զոք եթող մտանել, բայց միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս, և զհայր մանկանն, և զմայր նորա։ Եւ լային ամենեքեան, և կոծէին զնա․ և նա ասէ, մի լայք․ զի չէ մեռեալ, այլ

ննջէ ։ Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա. զի գիտէին, թէ մեռաւ ։ Եւ նորա հանեալ զամենեսին արտաքս, կալաւ զձեռանէ նորա. բարբառեցաւ, և ասէ. արի կաց մանուկ դու ։ Եւ դարձաւ ոգի նորա, և կանգնեցաւ վաղվաղակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել ։ Եւ զարմացան ծնօղքն նորա. և նա պատուիրէր մի ումեք ասել, որ ինչ եղեւն ։

ՋՐԳՈՂԻ. ԺԴ. 1 ։

Տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի

Ի մտանելն 'ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու՝ ուտել հաց, և նոքա սպասէին նմա ։ Եւ ահա այր ոմն էր անդ ջրգողեալ առաջի նորա ։ Պատասխանի ետ յ՟ս, և ասէ ցօրինաւորսն և ցփարիսեցիս. եթէ արժա՞ն իցէ 'ի շաբաթու բժշկել. և նոքա լուռ եղեն ։ Եւ բուռն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա, և արձակեաց ։ Եւ ասէ ցնոսա. ո՞յր ուրուք 'ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի 'ի ջրհոր, և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու. և ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ այն ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ՀԻՒԱՆԴ ՈՐԴԻՈՅ · Դ · 43 ։

Տէրն մեր յս̅ ք̅ս

Յետ երկուց աւուրց ել անտի, և գնաց 'ի գալիլեա . զի ինքն իսկ վկայեաց, թէ մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի ։ Եւ յորժամ եկն նա 'ի գալիլեա, ընկալան զնա գալիլեացիքն . զի տեսեալ էր զա̅մ նշանսն, զոր արար յերուսաղէմ 'ի տօնին . քանզի և նոքա եկեալ էին 'ի տօնն ։ Եկն դարձեալ 'ի կանա գալիլեացւոց, ուր արար զջուրն գինի . և անդ էր թագաւորազն մի, որոյ որդի նորա հիւանդ կայր 'ի կափառնաում ։ Նա իբրև լուաւ, թէ յս̅ եկեալ է 'ի հրէաստանէ 'ի գալիլեա, եկն առ նա . և աղաչէր, զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի նորա, քանզի մերձ էր 'ի մեռանել ։ Ասէ ցնա . եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսանիցէք, ոչ հաւատայք ։ Ասէ ցնա թագաւորազն, տէր էջ, մինչչև մեռեալ իցէ մանուկն իմ ։ Ասէ ցնա յս̅ . երթ, որդին քո կենդանի է . և հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց նմա յս̅, և գնաց ։ Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդ առաջ եղեն նմա ծառայքն նորա . աւետիս ետուն և ասեն, թէ մանուկն նորա կենդանի է ։ Հարցանէր ցնոսա վ̅ ժամուն՝ յորում ապաքինեաց . և ասեն ցնա . երէկ յեօթներորդ ժամուն եթող զնա ջերմն ։ Գիտաց հայրն նորա՝ եթէ յայնմ ժամու, յո-

րում ասացն ցնա յս̃՝ թէ որդին քո կենդանի է. եւ հաւատաց ինքն, եւ ա̃մ տուն իւր: Զայս դարձեալ երկրորդ նշանս արար յս̃, եկեալ 'ի հրէաստանէ 'ի գալիլեա:

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾԻ. Ե. 1:

Ա̃ռ տէրամբ մերով յ̃իւ ք̃իւ:

Յետ այսորիկ տօն էր հրէից. եւ ել յս̃ յերուսաղէմ: Եւ էր յերուսաղէմ 'ի պրոբատիկէ աւազանին, որ կոչէր եբրայեցերէն բեթհեզդա, հինգ սրահ: Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոյն յուզելոյ: Եւ հրեշտակ տն̃ իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն, եւ յուզէր զջուրսն. եւ որ նախ 'ի շարժումն ջուրցն իջանէր՝ բժշկէր, ոչ ունելով նշան հիւանդութե̃: Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն եւ ութ ամ էր 'ի հիւանդութե̃ իւրում: Զնա իբրեւ ետես յս̃՝ զի անկեալ դնէր, եւ գիտաց̃ եթէ բազում ժամանակք են այնուհետեւ, ասէ ցնա. կամիս ողջ լինել: Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. տր̃, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզեսցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. եւ մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ: Ասէ ցնա յս̃. արի՛ ա՛ռ զմահիճս քո, եւ գնա՛: Եւ ողջացաւ այրն, եւ յարեաւ. եառ զմահիճս իւր, եւ շրջէր. եւ էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ: Ա̃սէն հրէայքն ցբժշկեալն. շաբաթ է, եւ ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո: Պատասխանի ետ նոցա, եւ ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց ցիս. ա՛ռ զմահիճս քո, եւ գնա՛: Հարցին

ցնա, և ասեն. ո՛վ է այրն՝ որ ասաց ցքեզ, առ զմահիճս քո, և շրջեաց: Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր, թէ ո՛վ իցէ. քանզի Յս խոյս ետ վասն ամբոխին 'ի տեղւոջէ անտի: Յետ այսորիկ գտանէ զնա Յս 'ի տաճարին, և ասէ ցնա. ահաւասիկ ողջացար, մի՛ ևս մեղանչէր. զի մի՛ չար ևս ինչ լինիցի քեզ: Գնաց այրն, և պատմեաց Հրէիցն, եթէ Յս էր՝ որ բժշկեացն զնա. և վասն այնորիկ հալածէին զՅս Հրեայքն, զի զայն առնէր 'ի շաբաթու: Եւ Յս պատասխանի ետ նոցա. Հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ, և ես գործեմ: Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին Հրեայքն սպանանել զնա. զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս, այլ և Հայր իւր կոչէր զԱծ, և հաւասար առնէր զանձն Այ:

ԱՂՕԹՔ

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՅ
ՎԱՍՆ
ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Որդ ես ծնունդս մեղաց, որդիս մահացու երկանց՝ արդարև անսահման բիւրուց քանքարաց տուժից զոմ հատուցանող 'ի միում աւուր: Ոչ եթէ առ փոքրութի մարդկայինն միայն հայցեմ ներողութի, այլ առ աննուազ լիութի փրկչիդ յոյ քո պաղատիմ մարդասիրութի: Որ չէի երբեմն, և ստեղծեր. չմաղթեցի, և դու արարեր. չև ևս եկեալ 'ի լոյս,

և տեսեր ։ Ոչ յայտնեցեալ իմ, և գթացար. ոչ կարդացեալ, և խնամարկեցեր. ոչ համբարձեալ ձեռն, և նայեցար. ոչ պաղատեալ, և ողորմեցար. ոչ կերպացեալ ձայնիս, և լուար. ոչ հեծեծեալ, և ունկնդրեցեր. գիտելով զարդեան դիպուածոյս, և չանտեսեցեր. նաև խահայեացդ աչօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութեան, և յօրինեցեր ։ Եւ արդ զքո արարեալս, և զքև փրկեալս, և զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս, մի՛ իսպառ կորուսցէ մեղացն հարուած, գիտակ բանսարկուին. մի՛ յաղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ. մի՛ սրտիս կարծրութիւն երկայնամիտ քաղցրութեանդ. մի՛ մահացու մեղիս՝ ամենակարող լրութեան. մի՛ տկարութիւնս նիւթոյ անպարտելիդ բարձրութեան ։

Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո, հզօր. արասցես ողջ իբրև զառաջինն, մինչ 'ի դրախտին փափկութեան զպտուղն կենաց կթէի ։

Աշխանդեալ գօսացեալ 'ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տագնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ սատանայական բուռն կապանօք, զի մի՛ զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն. խոնարհեա՛ց առ իս, միայն ողորմած, զի բարձրացուսցես զփայտս խոնարհ բանաւոր անկեալ, և զչորացեալս ծաղկեցուսցես 'ի բարի կրօնս վայելչութեան, ըստ աստուածաբանութեան ՚նբ մարգարէին ։

Որպէս զ'ի ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ տեսարան, որով զտեղծչիդ նկատեալ զկերպ՝ մաղթեցից. հզօր բարեգութ, միայն դու պաշտպան, ակնարկեալ խնամովք անձառ քո սիրոյ,

'ի շնչական խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութիւն լուսոյ հաստեցես ։

Ընդ երկոտասանամեայ չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ ։ Հայեաց 'ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ, ուր ոչ է քղանց ձեռաստեղծական վերարկութիւն ձորձոյ, այլ տարածումն հրաշից ա͞մ ուրեք զօրացեալ ։

Եւ օծութեան իւղոյ՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարշապարդ՝ զկաթիլ աչացս վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հաւատս համբարձմամբ բազկացս, ստոյգ դաւանմամբ հոգւոյ ողջունիւ, շրթանց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ ․ խառնեալ հեծութեամբ աղերսս արտասուաց՝ բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ ։

Տանեալ մեղանօք հոգւոյս գոյութիւն լուծեալ մեղկութեամբ, և յերկուց կայից միայնակ կողմամբ անհաստատ հետովք զընթացից գործին նահանջմամբ չարին ․ զհետևականն բարձողութիւն շինուածոյ մարմնոյս առ ելս ծառոյն կենսառիթ պտղոյն խափանեցելոյ, պատսպարեսցես անդրէն վերստին՝ միայն հնարաւորդ առ 'ի փրկութիւն ։

Օ փառաբանարան հաստուածոյ կերպիս 'ի քէն եղելոյ՝ ամրափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմ բանսարկուին ․ հոգիդ քո ազդեալ մեծդ ողորմութեամբ, ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառապէս բարեգործեսցես, բանդ կենդանի, ինձ խօսողութիւն անայլայթաքելի ։

Ընկեալ կամ չարեօք 'ի մահիճս ախտից անկողնոց մեղաց՝ դի կենդանի և խօսուն մեռեալ ․ կարեկցեալ իմում թշուառութեան ողբականօք գգուանաց ձայնից, ո՛վ բարերար որդի ա͞յ, օրհ-

նաքանեալ աչացդ ցօղով վերականգնեսցես 'ի կենդանութի՟, եթէ զսիրելին 'ի յանշնչական մեռելութենէ ։

Սոյդ դառնացօղս 'ի գբի մեղաց կամ տարակուսեալ. ձեռն մատուցեալ, արև անստուեր որդի բարձրելոյ, հանցես զիս 'ի լոյս քումդ նշուլից ։

Ընդ աղխողորմ թշուառութե՟ կականման ձայնի այրւոյն 'ի Նային, մօր միամօր մեռելոյն, տատանմամբ մատանցն, կոծմամբ կրծիցն, հառմամբ արտասուացն, տուայտանօք տխրութեան դիմացն և ես պաղատիմ վերջին հեծութբս. տուր յուսահատելոյս զքաջալերութի՟ մխիթարութե՟ զթած քո բանիդ, ասելով և ինձ գովեալդ բարի, ստեղծիչդ աշխարհի, թէ մի՛ լար դերի, բազմաց ողբալի. որով ընդ պատանւոյն կենդանացելոյ 'ի վշտացելոյ ծնողին սփոփանս, զամենապարտ ոգիս ընկալայց 'ի քէն, ընդ նմին կրկին նորոգեալ ։

Ընդ այսակիր անզգայացելոյն, դիւալլուկ և քարակոշկոճ հեղձամղձուկ եղկելի անձանցն՝ քստմնելի զխախուխ հերացն, վայրենաբրես բանդագուշելոյն, 'ի քէն ողորմեալ, փրկիչ բոլորից, իբրև զնոսին առ քեզ դիմեցից. հերքեալ մերժեսցես զգունդս չարացն ապականողաց 'ի քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ քո բարի այսրէն հանգիցէ. լցեալ զմարմինս մաքրութե՟ շնչոյս, զգեցմամբ անդամոցս՝ զգաստ արասցես զխելագարեալս ամենաթշուառ ։

Ընդ գերեցեալ դժոխաբնակաց վտարանդելոցն հոգւոց արդելեալ կամ 'ի վտանգի. զճառագայթ ողորմութեան փառաց քոց ծագեալ, լոյսդ իմ անձկութե՟, 'ի կապանաց օցտողին զերծեալ զիս ապրեցուսցես ։

Գաղտնորոգայթ աններեւութերակ վրիպակ արահետ գարշութեամբ մեղացս ջրդողեցեալ ոգւոյս կերպարան կայ 'ի տագնապի. զծածկեցեալն 'ի տեսողութենէ զչարագործին թունիցն այտուցմունս քո ինքնաւորդ զօրեղութեբ, որդի Այ, գթածաբար առողջացուսցես ։ Զբազմազան տարազս ցեղիցն զանազանից ախտաւորութենց մահացուցանողաց, իւրականօքն կորստեան բերիւք՝ դժնդակարմատն շառաւիղօք հաստատեցելովք 'ի յանդաստանի անօրէն մարմնոյս, տարակորզեսցես 'ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի, որ արօրադրեալ միշտ մշակես ըզսահման հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւնատրութե ։

Եւ քանզի էանց ըստ նմանութն օրինակութեց յանցուածոցս վէր, ըստ ճարակօղն քաղցկեղի առ բնաւ անդամս մասնաւորեալ զախտին տարածմունս, չիք սպեղանի իբր խորայելի առ անչափութի խարանացն մատուցանել. 'ի խարշախաց բարձիցս մինչեւ ցավն կառուցման լրութե անդամոցս չիք առողջութի, այլ ամենեւին անբժշկութի ։ Իսկ դու, ողորմած բարերար օրհնեալ եւ երկայնամիտ Թագաւոր անմահ, լո՛ւր պաղատանացս արգահատուն սրտիս վտանգի, որ կարդամ առ քեզ Տր 'ի նեղութե. եւ քեզ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ԿԱՆՈՆ
ՀԱՂՈՐԴ ՏԱԼՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Առնու քահանայն զփրկական խորհուրդն, և խաչ առաջի և բուրվառ, և երթայ առ հիւանդն։ Որոյ արժան է հիւանդին նախ խօսս առնել առ ընտանեան իւր և առ Ած ող զղջմամբք. և եթէ ունիցի ինչ խէթ զումեքէ, թողուցու։ Նա ապա տայ քահանային խոստովանութե̄ մեղաց իւրոց, և քահանայն տայ զարձակումն։ Իսկ յերթալն առ հիւանդն՝ ասեն զԱնբիծսն ՚ի բուն։

Սաղմոս ՃԺԸ։

Երանեալ են անբիծք ՚ի ճանապարհի, և որք գնան յօրէնս Տն̄։

Երանի, որք քննեն զվկայութի̄ նր̄. բոլորով սրտիւ խնդրեսցեն զնա։

Ոչ թէ որք գործեն զանօրէնութիւն, ՚ի ճանապարհս նորա գնացին։

Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո՝ ՚ի պահել յոյժ։

Երանի թէ յաջողեալ էին ինձ ճանապարհք իմ, ՚ի պահել ինձ զարդարութի̄ս քո։

Յայնժամ ես ոչ ամաչէի, ՚ի զգուշանալ ինձ ՚ի պատուիրանս քո։

Խոստովան եղէց քեզ տր̄ յուղղութիւն սրտի իմոյ, ոմ̄ ուսայց զիրաւունս արդարութե̄ քո։

Զիրաւունս քո պահեցի. մի թողուր զիս մինչ իսպառ։

Ի՞ւ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանապարհս իւր, այլ ՚ի պահել զբանս քո։

Բոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ. մի՛ մերժեր զիս 'ի պատուիրանաց քոց։

'Ի սրտի իմում թագուցի զբանս քո, ո՟պ զի մի՛ մեղայց քեզ։

Օրհնեալ ես դու տ՟ր. ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Շրթամբք իմովք պատմեցից զա՟մ իրաւունս բերանոյ քո։

'Ի ճանապարհս վկայութե՟ց քոց զուարճացայ, ո՟պ յա՟մ 'ի մեծութե՟ն։

'Ի պատուիրանս քո հոգացայ. և զգուշացայ 'ի ճանապարհս քո։

Զիրաւունս քո խօսեցայ, և ոչ մոռացայ զբանս քո։

Հատո՛ ծառայի քում, զի կեցից և պահեցից զբանս քո։

Զարթո՛ զաչս իմ, և նայեցայց 'ի սքանչելիս օրինաց քոց։

Պանդուխտ եմ ես յերկրի. մի՛ թագուցաներ յինէն զպատուիրանս քո։

Փափագեաց անձն իմ, 'ի ցանկալ ինձ յիրաւունս քո յա՟մ ժամ։

Սաստեցեր ամբարտաւանից. անիծեալ՝ ոյք խոտորեցան 'ի պատուիրանաց քոց։

'Ի բաց արա յինէն զնախատինս և զարհամարհանս, զի զվկայութի՟ս խնդրեցի։

Քանզի նստան իշխանք՝ և չարախօսէին զինէն. այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո։

Զի վկայութի՟նք քո խօսք իմ էին, և խորհուրդք իմ արդարութի՟ք քո։

Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող. տ՟ր կեցո՛ զիս ըստ բանի քում։

Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ, և լուար ինձ. ուսո՛ ինձ զարդարութի՟ս քո։

'Ի ճանապարհս արդարութեանց քոց իմաստուն արա զիս. և քննեցից զսքանչելիս քո։
Տքնեցաւ անձն իմ առ 'ի ձանձրանալ. հաստատեա զիս 'ի բանս քո։
Զճանապարհս մեղաց 'ի բաց արա յինէն. և յօրէնս քո ողորմեա ինձ։
Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի. և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ։
Մերձեցայ ես 'ի վկայութիւնս քո, Տէր մի՛ յամօթ առներ զիս։
'Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ. զի անդորր արարեր սրտի իմոյ։
Օրէնսդիր արա զիս Տէր 'ի ճանապարհս իրաւանց քոց. և խնդրեցից զնա յամենայն ժամ։
Իմաստուն արա զիս. և քննեցից զօրէնս քո, և պահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով։
Առաջնորդեա ինձ 'ի շաւիղս պատուիրանաց քոց. զի ընդ նոսա հաճեցայ։
Խոնարհեցո զսիրտ իմ 'ի վկայութիւնս քո, և մի՛ յագահութիւն։
Դարձո զաչս իմ, զի մի՛ տեսից զնանրութիւն. 'ի ճանապարհս քո կեցո զիս։
Հաստատեա ծառայի քում զբան քո յերկիւղ քո։
Հան յինէն զնախատինս, զոր և կարծեցի. զի դատաստանք քո քաղցր են։
Ահա ցանկացայ պատուիրանաց քոց, յարդարութեան քում կեցո զիս։
Եկեսցէ 'ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր, և փրկութիւն քո ըստ բանի քում։
Տաց պատասխանի որք նախատեն զիս բանիւք. զի ես 'ի բանս քո յուսացայ։
Մի՛ 'ի բացէ առներ 'ի բերանոյ իմմէ զբան

ճշմարտութե՟ մինչև յոյժ. զի յիրաւունս քո յուսացայ:

Պահեցի զօրէնս քո յա՟մ ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից:

Գնայի ես յանդորրու. զի զպատուիրանս քո խնդրեցի:

Խօսէի զվկայութի՟ս քո առաջի թագաւորաց, և ոչ ամաչէի:

Խորհէի 'ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի:

Համբարձի զձեռս իմ 'ի պատուիրանս քո՝ զոր սիրեցի. և խորհէի յարդարութեան քում.

Յիշեա՛ զբան ծառայի քո, յոր և յուսացուցեր զիս:

Սա մխիթարեաց զիս 'ի խոնարհութե՟ իմում, զի բան քո կեցոյց զիս:

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ:

Տրտմութի՟ կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց, և ոյք թողին զօրէնս քո:

Գովելի են ինձ իրաւունք քո, 'ի տեղւոջ պանդխտութե՟ իմոյ:

Յիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո Տ՟ր. և պահեցի զօրէնս քո:

Սա եղև ինձ ճանապարհ 'ի կեանս. զի զարդարութի՟ս քո խնդրեցի:

Բաժին իմ ես դու Տ՟ր, ասացի պահել ինձ զօրէնս քո:

Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով. ողորմեա՛ ինձ ըստ բանի քում:

Խորհեցայ 'ի ճանապարհս իմ. և դարձուցի զոտս իմ 'ի վկայութի՟ս քո:

Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ. զի պահեցի զպատուիրանս քո:

Ցուանք մեղաց պատեցան զինև․ այլ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։

'Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինել առ քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո ։

Հաղորդ էի ես ամենայն երկիւղածաց քոց, որոց պահեալ է զպատուիրանս քո ։

Ողորմութ՟բ տ՟ն լի եղև երկիր․ զարդարութ՟իս քո ուսո՛ ինձ ։

Քաղցրութ՟ի արարեր ընդ ծառայի քում, տ՟ր, ըստ բանի քում ։

Քաղցրութիւն, զխրատ, և զգիտութիւն ուսո՛ ինձ․ զի 'ի պատուիրանս քո ես հաւատացի ։

Մինչև խոնարհեալ էի ես՝ մեղայ․ վ՟ն այսորիկ զբանս քո պահեցի յոյժ ։

Քաղցր ես դու տ՟ր, և քաղցրութ՟բ քով ուսո՛ ինձ զարդարութ՟իս քո ։

Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտաւանից․ այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի զպատուիրանս քո ։

Մածեաւ ո՟պ կաթն սիրտք ն՟ց․ այլ ես զօրէնս քո խոկեցայ ։

Բարի է ինձ, զի խոնարհ արարեր զիս․ ո՟պ ուսայց զարդարութ՟իս քո ։

Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ քո, քան զհազարս ոսկւոյ և արծաթոյ ։

Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս․ իմաստո՛ւն արա զիս, և ուսայց զպատուիրանս քո ։

Երկիւղածք քո տեսցեն զիս, և ուրախ եղիցին․ զի ես 'ի բանս քո յուսացայ ։

Ծանեայ տ՟ր զի արդարութեամբ են դատաստանք քո․ յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս ։

Եղիցի ողորմութ՟ի քո 'ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում, զծառայս քո ։

Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո՝ և կեցից. զի օրէնք քո խօսք իմ էին։

Ամաչեսցեն ամբարտաւանք՝ որք 'ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս. այլ ես հոգացայ 'ի պատուիրանս քո։

Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս քո։

Եղիցի սիրտ իմ անբիծ յարդարութեան քում, զի մի ամաչեցից։

Կարօտացաւ անձն իմ 'ի փրկութիւնս քո. զի ես 'ի բանս քո յուսացայ։

Սպասեցին աչք իմ բանի քում. ասացի երբ մխիթարեսցէ զիս։

Եղէ ես որպէս տիկ 'ի պարզի. զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Քանի՞ ինչ են աւուրք ծառայի քո. երբ արասցես ինձ իրաւունս 'ի հալածչաց իմոց։

Պատմեցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս. այլ ոչ որպէս զօրէնս քո։

Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են. 'ի նանիր հալածեցին զիս, օգնեա՛ ինձ։

Փոքր մի եւս՝ և կորուսանէին զիս յերկրի. այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո։

Ըստ ողորմութեան քում կեցո՛ զիս. և պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո։

Յաւիտեան Տէր՝ բան քո կայ յերկինս. ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն քո։

Հաստատեցեր զերկիր, և կայ։

Հրամանի քում մնայ տիւ. զի ամենայն ծառայ քո է։

Եթէ ոչ օրէնք քո խօսք իմ էին, կանխաւ ես արդեօք կորուսեալ էի 'ի խոնարհութեան իմում։

Յաւիտեան ոչ մոռացայց զարդարութիւնս քո. զի նոքօք կեցուցեր զիս։

Քո եմ ես, և կեցո զիս. զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի:

Ինձ սպասեցին մեղաւորք ՚ի կորուսանել, զի զվկայութիւնս քո ես ՚ի միտ առի:

Յամենայն կատարածի տեսի զվախճան. յոյժ անդորր են ինձ պատուիրանք քո:

Որպէս սիրեցի զօրէնս քո. զօր հանապազ խօսք իմ են:

Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս ՚ի պատուիրանս քո. զի յաւիտեան իմ են:

Քան զամենայն ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ. զի վկայութիւնք քո խօսք իմ են:

Քան զծերս իմաստուն եղէ. զի զպատուիրանս քո քննեցի:

Յամենայն ճանապարհաց չարաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո:

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս:

Որպէս զի քաղցր են ՚ի քիմս իմ բանք քո, քան զմեղր՝ բերանոյ իմոյ:

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ՝ ատեցի զա՟մ ճանապարհս չարաց. զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս:

Ճրագ է բան քո ոտից իմոց, և լոյս շաւղաց իմոց:

Երդուայ և հաստատեցի, զի պահեցից զա՟մ իրաւունս արդարութե՟ քո:

Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. տ՟ր, կեցո զիս ըստ բանի քում:

Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա՛ տ՟ր. և զիրաւունս քո ուսո՛ ինձ:

Անձն իմ ՚ի ձեռս քո է յա՟մ ժամ. և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ:

Արկին ինձ մեղաւորք որոգայթ. ՚ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ։

Ժառանգեցի զվկայութ̄իս քո յաւիտեան. զի ցնծութ̄ի է սրտի իմոյ։

Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ, առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան վասն հատուցմանն։

Զանօրէնս ատեցի, եւ զօրէնս քո սիրեցի։

Օգնական եւ փրկիչ իմ ես դու. եւ ես ՚ի բանս քո յուսացայ։

Ի բաց եղերուք յինէն չարք. եւ քննեցից զպատուիրանս ա̄յ իմոյ։

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում, եւ կեցո զիս. եւ մի յամօթ առներ զիս ՚ի յուսոյ իմմէ։

Օգնեա ինձ, եւ ապրեցո զիս. եւ խորհեցայց յիրաւունս քո յա̄մ ժամ։

Անարգեցեր զամենեսեան՝ որ ապստամբ եղեն յարդարութ̄եց քոց. զի անիրաւութ̄ք էին խորհուրդք նոցա։

Յանցաւորս համարեցայ զա̄մ մեղաւորս երկրի. վ̄ն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Բեւեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմինս իմ. զի ՚ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Արարի իրաւունս եւ արդարութիւն. մի մատներ զիս ՚ի ձեռս նեղչաց իմոց։

Ընկալ զծառայս քո ՚ի բարի, զի մի ամբարտաւանք զզուեսցեն զիս։

Սպասեցին աչք իմ փրկութ̄ե քում տ̄ր, եւ բանից արդարութ̄ե քո։

Արա ընդ ծառայի քում տ̄ր ըստ ողորմութ̄ե քում. զարդարութ̄իս քո ուսո ինձ։

Ծառայ քո եմ ես, իմաստուն արա զիս, եւ ծանեայց զվկայութ̄իս քո։

Ժամ է պաշտել զտ̄ր. խափանեցին զօրէնս քո։

Վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո, քան զամենայն ոսկի և զտպազիոն։

Ամենայն պատուիրանք քո յաջողեցան ինձ. զի ատեցի ես զճանապարհս չարաց։

Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վասն այսորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ։

Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւոր և իմաստուն առնէ զտղայս։

Զբերան իմ բացի, և առի զհոգի. 'ի պատուիրանս քո փափագեաց անձն իմ։

Նայեա՛ առ իս, և ողորմեա՛ ինձ ըստ իրաւունս սիրողաց անուան քո։

Զճանապարհս իմ ուղի՛ղ արա ինձ ըստ բանի քում. և մի՛ տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք։

Փրկեա՛ զիս 'ի զրպարտութենէ մարդկան. և պահեցից զպատուիրանս քո։

Երեւեցո՛ զերեսս քո 'ի ծառայս քո, և ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Ստակք ջուրց իջին յաչաց իմոց. զի ոչ պահեցին զօրէնս քո։

Արդար ես դու Տէր, և ուղիղ են դատաստանք քո։

Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց քոց. և ճշմարիտ են յոյժ։

Մաշեաց զիս նախանձ քո, զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ։

Ընտրեալ է բան քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեաց զսա։

Մանուկ եմ ես և արհամարհեալ. և զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Արդարութիւն քո՝ արդարութիւն յաւիտենից. և օրէնք քո ճշմարիտ են։

Նեղութիւնք և վիշտք գտին զիս. և պատուիրանք քո խօսք իմ էին։

Արդարութիւն են վկայութիւնք քո յաւիտեան . իմաստո՛ւն արա և կեցո՛ զիս ։

Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով . լո՛ւր ինձ Տէր, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի ։

Աղաղակեցի առ քեզ, և փրկեա՛ զիս . և պահեցից զվկայութիւնս քո ։

Կանխեցի տարաժամու, աղաղակեցի . և ես 'ի բանս քո յուսացայ ։

Կանխեցին աչք իմ առաւօտու . 'ի խօսել ինձ զբանս քո ։

Զձայն իմ լո՛ւր Տէր՝ ըստ ողորմութեան քում . Տէր՝, յիրաւունս քո կեցո՛ զիս ։

Մերձեցուցին յիս հալածիչք իմ զանօրէնութիւն . զի յօրինաց քոց հեռի եղեն ։

Մերձ ես դու Տէր . և ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են ։

'Ի սկզբանէ ծանեայ 'ի վկայութեանց քոց . զի յաւիտեան հաստատեցեր զնոսա ։

Տես զխոնարհութիւն իմ, և փրկեա՛ զիս . զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։

Դատեա՛ զդատաստանս իմ, և փրկեա՛ զիս . և ըստ բանի քում կեցո՛ զիս ։

Հեռի է 'ի մեղաւորաց փրկութիւն, զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին ։

Գթութիւնք քո բազում են Տէր, և ըստ իրաւանց քոց կեցո՛ զիս ։

Բազում են, որ հալածեն և նեղեն զիս . 'ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ ։

Հայէի յանագորոյնս՝ և մաշէի, զի զպատուիրանս քո ոչ պահեցին ։

Տես զի զպատուիրանս քո սիրեցի . Տէր, ողորմութեամբ քո կեցո՛ զիս ։

Սկիզբն բանից քոց ճշմարտութիւն է . յաւիտեան են ամենայն իրաւունք արդարութեան քո ։

Իշխանք հալածեցին զիս 'ի նանիր. և 'ի բա-
նից քոց երկեաւ սիրտ իմ:
Ցնծացայ ես 'ի բանս քո, ո՛պ այն, որ գտանէ
աւար բազում:
Զմեղս ատեցի և անարգեցի, և զօրէնս քո սի-
րեցի:
Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ, վասն ի-
րաւանց և արդարութեան քո:
Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ՝ որ սիրեն զօ-
րէնս քո. և ոչ գոյ 'ի նոսա գայթագղութիւն:
Սպասեցի փրկութեան քում տէր, և զպատուիրանս
քո սիրեցի:
Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո, և սիրեաց
զնոսա յոյժ:
Պահեցից զպատուիրանս և զվկայութիւնս քո. զի
ամենայն ճանապարհք իմ առաջի քո են:
Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր.
ըստ բանի քում իմաստո՛ւն արա զիս:
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր. և բանիւ
քո փրկեա՛ զիս:
Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո, յոր-
ժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնս քո:
Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամենայն պատուի-
րանք քո արդարութիւնք են:
Եղիցի ձեռն քո 'ի կեցուցանել զիս. զի զպա-
տուիրանս քո ընտրեցի:
Ցանկացայ փրկութեան քում տէր, և օրէնք քո
խօսք իմ էին:
Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ. և իրաւունք
քո օգնեսցեն ինձ:
Մոլորեցայ ես ո՛պ զոչխար կորուսեալ. խնդրեա՛
զծառայս քո, զի զպատուիրանս քո ես ոչ
մոռացայ:

Աղ̃ա օրհնու̃ն յովնանու:

Ի նեղութեան իմում ես առ տ̃ր կարդացի. լուաւ ա̃ծ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում:

Լուր տ̃ր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղձան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ո̃չ աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութ̃է կեանք իմ:

Առ քեզ, տ̃ր ա̃ծ իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ տ̃ր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար ս̃բ քո:

Զի որք պահէին զունայնութ̃ի և զստութ̃ի, յողորմութ̃է իւրեանց մերժեցան:

Այլ ես 'ի ձայն օրհնութ̃ե խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս տ̃ն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութ̃է:

Եւ ա̃ա շարական. ԲՁ:

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տըւր զըն կենդանութեան. եւ լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. և եհան ըզկեանս ի մ յապականութենէ: Յորժամ ընկլայ ես ի խորս

անդ ընդ ոց . ըմբըշ ունեցայ ի ժամուս վերջապէս. եւ փրկեաց զիս փրկիչն աշխարհի. և ե-հան: Միայն օրհնեալ սրբութեամբդ ի կամայս. բնակարան և առագաստ արարչին. քարեբ խօսեա առ տէր վասն անձանց մերոց. զի փըր-կեսցէ ըզմեզ ի սպառնալեաց գեհենոյն:

Յետ այսորիկ երգեն զերեքսրբեանն:

Սուրբ Աստուած, սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ: Երիցս:

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն:

Վասն վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:
Վասն լսելի լինելոյ տ՟ն ա՟յ ձայնի աղաչանաց մերոց զՏէր:
Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ ա՟յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զՏէր:
Վասն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏէր:
Վասն զի մի ընդ խոտանս դատեսցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան զՏէր:
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարտիւ և ու-ղիղ հաւատով 'ի ք՟ն ննջեցին զՏէր: Յիշեա:
Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա:
Գ. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Ժհ. Օրհնեալ ես Տէր Աստուած ամենակալ արարիչ ա՟մ արարածոց, որ արժանի արարեր զա՟մ հաւատացեալս 'ի քեզ հաղորդել մարմնոյ և արեան քո: Արժանաւորեա զծառայս քո զայս

անուան, լինել արժանի յետին թոշակիս, որ հետեւի սովաւ ’ի կեանսդ յաւիտենից։ Վասնզի դու իսկ ասացեր քո ամենամաքուր բերանովդ. եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն նր, ոչ ունիք կեանս յանձինս։ Արդ ’ի ձեռն կենսաբեր մարմնոյ քո, և արեան քո սրբոյ ազատեա զսա ’ի յանցանաց մեղաց և մահու. սրբեա զթարախեալ մարմին նր, և մաքրեա զզազրացեալ որովայն նր. զի ճաշակեալ ’ի մարմնոյ և յարենէ քումմէ, սրբեալ և մաքրեալ ’ի մեղաց, արժանաւոր լիցի լուսոյ արքայութեդ երկնից։ Եւ հանցէ զօրհնութի և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սբյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Նշան աւն սաղմոս Ծ. ողորմեայն։

Կց. Ցօղեա յիս մշտկաւ, և նր եղէց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Քոխ. Ողորմեա ինձ ած, ըստ մեծի ողորմութե քում. ըստ բազում գթութե քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութէ իմմէ. և ’ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։

Քեզ միայն մեղայ, տր. և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցես ’ի բանս քո, և յաղթող ’ի դատել քեզ։

Անօրէնութեամբ յղացաւ և ’ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու տր զճշմարտութի սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութե քում յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ, և ս՟ր եղէց. լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։
Լսելի՛ արա ինձ ցնծութիւն և ուրախութի՟ւ, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։
Դարձո՛ զերեսս քո ՚ի մեղաց իմոց. և զամ՟ան օրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։
Սիրտ ս՟ր հաստատեա՛ յիս, ա՟ծ. և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ՚ի փորի իմում։
Մի՛ ընկենուր զիս տ՟ր յերեսաց քոց. և զհոգի քո ս՟ր մի՛ հաներ յինէն։
Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. և հոգւով պետութե՟ քոյ հաստատեա՛ զիս։
Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամ՟պարիշտք առ քեզ դարձցին։
Փրկեա՛ զիս յարենէ, ա՟ծ ա՟ծ փրկութե՟ իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութե՟ քում։
Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութի՟ս քո։
Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։
Պատարագ ա՟յ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ ա՟ծ ոչ արհամարհէ։
Բարի՛ արա տ՟ր կամօք քովք սիովնի, և շինեսցին պարիսպք երուսաղէմի։
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութե՟. ուխտից պատարագս հանցեն ՚ի սեղան քո զուարակս։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(խա՟. 21։)

Յո՛ւշ լիցի քեզ այդ, յակոբ. և իսրայէլ, զի ծառայ իմ ես դու. ինձ ստեղծի զքեզ ՚ի ծա-

ռայութի̃. և իսրայէլ, մի մոռանար զիս. զի ահաւասիկ ջնջեցից իբրև զամպ զանօրէնութիւնս քո, և իբրև զմէգ զմեղս քո. դարձ առ իս, և փրկեցից զքեզ։ Բայց պատմեա դու նախ զանօրէնութիւնս քո, զի արդարասցիս։ Ես եմ, ես եմ նոյն, որ ջնջեմ զանօրէնութիւնս քո վ̃ն իմ. և զմեղս քո այլ ոչ ևս յիշեցից։

Յովհաննու առաքելոյն 'ի կաթողիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։ (ա̃ . է։)

Սիրելիք, մարմին և արիւն յի̃ի քի̃ի որդւոյն ա̃յ սրբէ զմեզ յա̃մ մեղաց։ Եթէ ասիցեմք, եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք, և ճշմարտութի̃ 'ի մեզ ոչ գոյ։ Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար, առ 'ի թողուլ զմեղս մեր, և սրբել զմեզ յա̃մ անիրաւութէ̃։ Եւ եթէ ասիցեմք, եթէ ոչ ինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա. և բան նորա ոչ է 'ի մեզ։ Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ, զի մի մեղիցէք։ Եւ եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ հ̃ծ զյի̃ս քի̃ս զարդարն և զանարատն։ Եւ նա է քաւութի̃ մեղաց մերոց. և ոչ եթէ մերոցն միայն, այլ և ա̃մ աշխարհի։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։ (Ժ . 1 :)

Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտք իցէք. զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին, և ամենեքին ընդ ծովն անցին, և ամենեքին 'ի մովսէս մկրտեցան յամպն և 'ի ծովն. և ամենեքին զնոյն հոգեւոր կերակուրն կերին, և ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին. զի ըմպէին 'ի

հոգևոր վիմէն, որ երթայր զհետ նց. և վէմն էր ինքն քս:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Օրհնեցից զտր յմ ժամ, յմ ժամ օրհնութի նր 'ի բերան իմ:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (գլ. 45:)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Ամենայն որ լսէ 'ի հօրէ, և ուսանի, գայ առ իս: Իբրև ոչ եթէ զհայր ուրուք տեսեալ իցէ. եթէ ոչ որ էն յայ, նա ետես զհայր: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի՞ որ հաւատայ յիս՝ ընդունի զկեանսն յաւիտենականս: Ես եմ հացն կենաց. հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին, և մեռան: Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք 'ի սմանէ, մի մեռանիցի: Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից իջեալ. եթէ ոք ուտիցէ 'ի հացէ յայսմանէ, կեցցէ յաւիտեան: Եւ հացն՝ զոր ես տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց վն կենաց աշխարհի: Մարտնչէին ընդ միմեանս հրեայքն, և ասէին. զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր յուտել: Ասէ ցնս յս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն նր, ոչ ունիք կեանս յանձինս: Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, ունի ըզկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Զի մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է. և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է: Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, և ես 'ի նմա: Որպ առաքեաց զիս կենդանին հայր, և ես կենդանի եմ վասն հօր. և որ ուտէն զիս, և նա կեցցէ վն իմ: Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ. ոչ որպ կերան հարքն

ձեր զմանանայն, և մեռան. որ ուտէ զՀացս կեցցէ յաւիտեան:

Փառք քեզ տէր ա̃ծ մեր:

Եւ ապա ասեն զՀաւատամքն, և զնորին քարոզն և զաղօթքն:

Հաւատամք 'ի մի ա̃ծ Հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից: Եւ 'ի մի տ̃ր յ̃ս ք̃ս յորդին ա̃յ ծնեալն յա̃յ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր: Ա̃ծ յա̃յ, լոյս 'ի լուսոյ. աստուած ճշմարիտ յա̃յ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած: Նոյն ինքն համագոյակից Հօր, որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և 'ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութե̃ իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի մարիամայ ս̃բյ կուսէն Հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, Հոգի, միտք, և զա̃մ որ ինչ է 'ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք: Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնով նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր 'ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք և 'ի ս̃բ Հոգին յանեղն և 'ի կատարեալն, որ 'ի Հօրէ և յորդւոյ բղխի: Որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն 'ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, և բնակեցաւ 'ի ս̃բսն: Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և առաքելական եկեղեցի. 'ի մի մկրտութ̃ի. յապաշխարութ̃ի. 'ի քաւութ̃ի և 'ի թողութ̃ի մեղաց. 'ի յարութ̃ի մեռելոց. 'ի դատաստանն յաւիտենից Հոգւոց և մարմնոց. յար-

քայութիւնն երկնից. և 'ի կեանսն յաւիտենականս ։

Իսկ որք ասենն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդի, կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր սբ հոգին. կամ թէ յոչէից եղեն. կամ յայլմէ էութէ ասեն լինել զորդին այ, և կամ զսբ հոգին. և թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի ։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիր պագանելով սբյ երրորդութեն և մի ածութեն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութե զտէր աղաչեսցուք ։

Տէր ողորմեա ։

Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք 'ի տնէ այ, և 'ի փրկչէն մերմէ յսէ քսէ 'ի ժամուս պաշտաման և աղօթից ։ Զի արժանի ընդունելութե արասցէ, լուիցէ ձայնի աղաչանաց մերոց. ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց, թողցէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի 'ի վերայ մեր ։ Աղօթք մեր և խնդրուածք յամ ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութե նորա ։ Եւ նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով, արդարութբ վաստակել 'ի գործս բարիս ։ Զի զողորմութե զշնորհսն իւր արասցէ 'ի վերայ մեր, տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։ Ասեցո՛ տր ։

Զժամս և զառաջիկայ օրս խաղաղութբ անցուցանել հաւատով 'ի տեառնէ խնդրեսցուք ։

Շնորհեա՛ տէր ։

Զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց ՚ի տ՟նէ խնդրեսցուք ։ Շնորհեա՛ տէր ։

Զքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց ՚ի տ՟նէ խնդրեսցուք ։ Շնորհեա՛ տէր ։

Զսրբոյ խաչին մեծ և կարող զօրութիւն յօգնականութիւն անձանց մերոց ՚ի տ՟նէ խնդրեսցուք ։ Շնորհեա՛ տէր ։

Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ց ։
Գ. Տէր ողորմեա՛ ։

Եւ քահանայն ասէ զաղօթս ։

Տէր մեր և փրկիչ յ՟ս ք՟ս, որ մեծդ ես ողորմութեամբ և առատ պարգևօք բարերարութեան քո ։ Որ դու քոյին կամաւ ՚ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչի և մահու յաղագս մեղաց մերոց, և պարգևեցեր առատապէս ըզպարգևս հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն ։ Հաղորդս արա և զմեզ տ՟ր, աղաչեմք զքեզ, ա՟ծային պարգևացդ, թողութեան մեղաց և ընդունելութեան հոգւոյդ սրբոյ . որ՟պս զի արժանաւորք եղիցուք գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Խաղաղութի ամ՟ն ։ Ա՟յ երկրպ ։

Խաղաղութեամբ քով ք՟ս փրկիչ մեր, որ ՚ի վեր է քան զա՟մ միտս և զբանս, ամրացո՛ զմեզ, և աներկիւղ պահեա՛ յա՟մ չարէ . հաւասարեա՛ զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո, որ հոգւով և ճշմարտութեամբ քեզ երկիր պագանեն ։ Վասն զի ամենասուրբ երրորդութեանդ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն ։

Եւ ասեն զՀայր մեր յերկինս ։

Եւ ապա աղօթէ ժամարարն:

Որ աղբիւրդ ես կենաց, և բղխումն ողորմութե͞, Հոգիդ ս͞բ, ողորմեա ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկիր պագանեն ա͞ծութե͞դ քո: Պահեա զսոսա ամբողջս. տպաւորեա յոգւոջ սոցա զձեւ մարմնոյ ցուցակի, առ 'ի ժառանգութի͞ և 'ի վիճակ հանդերձելոցդ բարեաց, ք͞իւ յ͞իւ տերամբ մերով. ընդ որում քեզ Հոգւոյդ ս͞բոյ, և Հօր ամենակալի վայելէ փառք իշխանութի͞ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Հաւատամ 'ի Հայր ա͞ծ ճշմարիտ. Հաւատամ յորդին ա͞ծ ճշմարիտ. Հաւատամ 'ի Հոգին ս͞բ ա͞ծ ճշմարիտ: Խոստովանիմ և հաւատամ, զի սա է ճշմարիտ մարմին և արիւն որդւոյն ա͞յ. որ լինի մեզ 'ի քաւութի͞ և 'ի թողութի͞ մեղաց:

Եւ ապա ասեն հասարակ:

Ք͞ս պատարագեալ բաշխի 'ի միջի մերում. ալէլուիա:
Զմարմին իւր տայ մեզ կերակուր, և ս͞բ զարիւն իւր ցօղէ 'ի մեզ. ալէլուիա:
Մատիք առ տէր, և առէք զլոյս. ալէլուիա:
Ճաշակեցէք և տեսէք, զի քաղցր է տ͞ր. ալ:

Եւ քահանայն տայ զերկնային ս͞բ խորհուրդն հնազանդին զհաղորդութի͞, և ասէ.

Մարմին տ͞ն մերոյ յ͞ի ք͞ի լիցի քեզ 'ի փրկութի͞ և յառաջնորդ յանվախճան 'ի կեանս. ամէն:
Զբերան իմ բացի, և առի զՀոգի. 'ի պատուիրանս քո փափաքեաց անձն իմ:
Զբաժակ փրկութե͞ ընկալայց և զանուն տ͞ն կարդացից:

Սոյն ձայն շարական. ԳԶ:

Որ կամեցեր սիրով խորհրդոյդ. եւ արբուցեր յանմահական բաժակէն սրբոց քոց առաքելոցն այսօր 'ի սուրբ վերնատանն. աղաչեմք փրկիչ ողորմեա:

Սոյն երգն ճաշակէ, փոխասացն, եւ աւետն:

Լցաք 'ի բարութեց քոց Տէր, ճաշակելով զմարմին քո եւ զարիւն. փառք 'ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ: Որ եւ հանապազ կերակրես զմեզ, առաքեա 'ի մեզ զհոգեւոր քո զօրհնութի. փառք 'ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ:

Քարոզ:

Օրհ. Եւ ես խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք:
Եւ ես հաւատով ընկալեալքն յածային սբ յերկնային յանմահ յանարատ եւ յանապական խորհրդոյս, զՏէր գոհացարուք:
Գոհանամք զքէն Տր, որ կերակրեցեր զմեզ յանմահական սեղանոյ քոյ, բաշխելով զմարմին եւ զարիւնդ 'ի փրկութի աշխարհի, եւ կեանք անձանց մերոց:

Եւ ապա քահանայն ասէ զգոհութեան աղօթս:

Գոհանամք զքէն Հայր Տն մերոյ Յսի Քսի, որ արժանի արարեր զմեզ զծառայքս քո ածային եւ երկնաւոր պարգեւացս այսօրիկ, հաղորդել Ճշմարիտ մարմնոյ եւ արեան միածնի որդ-

ւոյ քո, տն մերոյ և փրկչին յսի քսի: Աղա-չեմք զքեզ տր, մի լիցի սա մեզ 'ի դատապար-տութի յաղագս բազում յանցանաց մերոց, այլ շնորհեա զսա մեզ յառողջութի հոգւոց և մարմ-նոց մերոց, և 'ի զգաստութի խորհրդոց, և 'ի կատարումն գործոց բարեաց և տմ առաքի-նութեց: Ո՟ զի սրբեալ սորա զմեր շունչս, զմիտս և զմարմինս, արասցէ զմեզ տաճար ոք երրոր-դութեդ. առ 'ի գտանել մեզ զողորմութի առա-ջի ահաւոր բեմի միածնի որդւոյ քո, տն մերոյ և փրկչին յսի քսի, ընդ տմ ոքս քո. և գոհա-նալով փառաւորել զմիամնակամն ոք զերրորդու-թիդ զհայր և զորդի և զոք հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Որհ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սո-վաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց. և կեցուսցէ շը-նորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տէր տծ մեր կեցո և ողորմեա:

Քհ. Պահպանիչ և լոյս հաւատացելոց քո տծ մեր. պահպանեա զծառայքս քո ընդ հո-վանեաւ ոք և պատուական խաչիւդ քով 'ի խա-ղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց, արժանաւորեա գոհութե փառա-ւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Բայց եթէ հիւանդն մերձ իցէ 'ի մահ, քահանայն զինքն տալոց զարձակումն՝ ասասցէ զՀաւատամ 'ի հայր տծ ճշմարիտն և տայ զերկնային տն խոր-հուրդն. և զհոգեհանութե աղօթսն կատարեսցէ:

ԿԱՐԳ

ՕԾՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Յորժամ կամենան օծանել զհիւանդն, զինչ որ հա-ղորդութեան գայ, քահանայն առ հիւանդին ունելով զօրհ-նած ձէթն հիւանդաց ընդ իւր։

Նա տաղն շարական. ԳԿ։

ԶԵզեկիային քեզ՝ մաղթեմ փըրկիչ. որ կենարար՝ բանիւ քո լուծեր զերկունս մահու. փարատեա և զիմ զհիւանդութիւնս. յոյս կեն-դանութեան մեր՝ կեցո ըզմեզ։ Որ անմահա-բար քո մեռելութեամբն՝ աւերելով ըզդըրու-նըս դըժոխոց մեռուցեր ըզմահ. կենդանագոր-ծեա և զիս զմեղօք ըզմեռեալս. յոյս։ Մա-քուր և անբիծ կոյս՝ յետ ծննդեան՝. որ մարմնով ծընար զարձակողն ի կապից մահու՝. բարեխօս լեր վասն անձանց մերոց՝ փըրկել ի սպառնալեաց գեհենոյն։

Սաղմոս Լէ։

Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։
Ողորմեա ինձ Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Եւ անձն իմ յոյժ խռովեցաւ. և դու Տէր մինչև յե՞րբ։
Դարձ Տէր և փրկեա՛ զանձն իմ. կեցո՛ զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում։
Զի ոչ ոք է՝ որ ՚ի մահու յիշէ զքեզ, կամ ՚ի դժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ։
Աշխատեցայ ես ՚ի հեծութեան իմում. լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ. և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի։
Խռովեցաւ ՚ի սրտմտութենէ ակն իմ. և մաշեցայ ես ՚ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց։
՚Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն։
Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ Տէր աղօթից իմոց. և Տէր զխնդրուածս իմ ընկալաւ։
Ամաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ. դարձցին յետս, և ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

Յակոբու առաքելոյն ՚ի կաթողիկեայց թղթոյն ընթերցուած։
(Ե. 14։)

Հիւանդանայցէ ոք ՚ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն, և արասցեն ՚ի վերայ նորա աղօթս. օծցեն իւղով յանուն Տեառն. և աղօթքն հաւատով փրկեսցեն զաշխատեալն, և յարուսցէ զնա Տէր. և եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ, թողցի նմա։ Խոստովան եղերուք միմեանց զմեղս, և աղօթս արարէք ՚ի վերայ միմեանց՝ որպէս զի բժշկեսջիք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոց յօգնականութեամբ։
Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.
Օծեր իւղով զգլուխ իմ, բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։
Փխ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Զ. Է։)

Տէրն մեր յս քս

Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն, եւ սկը-
սաւ առաքել զնս երկուս երկուս. եւ տայր նց
իշխանութի ՚ի վերայ այսոց պղծոց։ Եւ պա-
տուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն ՚ի ճանա-
պարհ, բայց միայն գաւազան. մի պարկ, մի հաց,
մի պղինձ ՚ի գօտիս. այլ ագանել հողաթափս.
եւ մի զգենուցուք ասէ՝ երկուս պարեգօտս։
Եւ ասէր ցնս. յոր տուն մտանիցէք, անդէն
օթեվանս կալջիք՝ մինչեւ ելանիցէք անտի։ Եւ
որ ոչ ընկալցին զձեզ, եւ ոչ լուիցեն ձեզ, յոր-
ժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի
ոտից ձերոց ՚ի վկայութի նց։ Եւ ելեալ քարո-
զէին՝ զի ապաշխարեսցեն. եւ դեւս բազումս հա
նէին, եւ օծանէին իւղով զբազում հիւանդս,
եւ բժշկէին զնս։

Եւ ասէ քահանայն պարզախօսիւ զայս ՚ի վերայ հի-
ւանդին։

Որդեակ իմ. եթէ պատահեալ ինչ իցէ քեզ
յանցանք յայսմ անցաւոր կեանս, զոր ծանեար,
եւ զոր յանցեար պատրանօք ընդունայնութե,
որչափ մեր է իշխանութի արձակեալ ✠ եւ վերըս-
տին սրբեալ լիցիս ՚ի մէնջ. եւ տն այ ողորմու-
թեամբն եղիցիս արձակեալ յամ ապաշխարու-
թեանց եւ յամ բանադրանաց եւ ՚ի կապանաց
լիցիս արձակեալ. եւ հաճոյ եւ ընդունելի՝ ՚ի
լոյսն յաւիտենից փոխիլ արժանաւորեսցիս, զոր
ինքն շնորհեսցէ յս քս. որ է օրհնեալ յաւի-
տեանս. ամէն։

Աղօթք յառաջ քան զօծանելն։

Քհ. Ամենակարող և յաւիտենական Ած՟, որ 'ի ձեռն երանելոյն յակոբայ առաքելոյն քո ասացեր, եթէ հիւանդանայցէ ոք 'ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն, և աղօթեսցեն 'ի վերայ նորա. օծցեն զնա իւղով յանուն Տն՟, և աղօթքն հաւատով կեցուսցեն զհիւանդն, և յարուսցէ զնա Տր՟. և եթէ մեղս ինչ է գործեալ, թողցին նմա։ Արդ խոնարհեալ աղաչեմք զքեզ, թող զծառայիս քո զսմ՟ զմեղս սպասաւորութ՟ մերոյ օծութեան՝ և գթութ՟դ քո. և 'ի կեանս յաւիտենականս ժամանեցո զսա շնորհօք Տն՟ մերոյ Յի՟ Քի՟, և ամենասուրբ հոգւովդ. և քեզ վայել է փառք իշխանութ՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Առնու քահանայն աջ բթամբն զիւղն տէր՝ 'ի բամբակ֊ կնքէ նախ զաչս հիւանդին, ասելով.

Սովին նշ՟ օծութ՟ս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար տեսանելեօքդ. ամէն։

Զականջսն, ասելով.

Սովին նշ՟ օծութ՟, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար լսելեօքդ. ամէն։

Օ հոտոտելեաց, ասելով.

Սովին սբ օծութբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար հոտոտելեօքդ. ամէն:

Օ շրթանց, ասելով.

Սովին սբ օծութբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար ճաշակելեօքդ. ամէն:

Օ ձեռաց, ասելով.

Սովին սբ օծութբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար շօշափելեօքդ. ամէն:

Օ ոտից, ասելով.

Սովին սբ օծութբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար գնացիւքդ. ամէն:

Օ սրտին (եթէ իցէ այր,) ասելով.

Սովին սբ օծութբս, ✠ և իւրով ամենագութ ողորմութեամբն, թողցէ քեզ տէր զոր ինչ մեղար հեշտութեամբ միջացդ. ամէն:

Բայց թէ հիւանդն մերձ իցէ 'ի մահ, օծցէ ձիթով զհինգ զգայարանսն մարմնոյն, ասելով։

Սովին օծութեամբ, և խորով ամենառատ ողորմութեամբն, Թողցէ քեզ Տէր զոր ինչ յանցեար տեսանելեօք, լսելեօք, ճաշակելեօք, հոտոտելեօք, և շօշափելեօքդ. և յամենայն չարէ ազատեսցէ զքեզ Տէր Յիսուս Քրիստոս։

Պատասխանեն. Ամէն։

Եւ ասէ աղօթս քահանայն։

Իւղովս օրհնութեամբ յանուն Աստուծոյ հօր ամենակալի, և Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ նորա Տեառն մերոյ, և հոգւոյն սրբոյ, մի՛ մերձեսցի 'ի սա հոգի անսուրբ. և մի՛ յամենայն յօդուածս անդամոց սորա, և մի՛ 'ի խորհուրդս սորա, այլ բնակեսցէ 'ի սա զօրութիւն բարձրելոյն. և 'ի ձեռն աղօթիցս և օրհնեալ ձիթոյս օծութեամբ զպատրաստեալ առողջութիւնն արժանի լիցի առնուլ շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, և նմա փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Քահանայն դնէ զձեռն 'ի վերայ գլխոյ հիւանդին, և ասէ զաղօթս։

Զսուրբ և զերապատուեալ անուն փառաց քոց կարդամք, Տէր երկնաւոր, Հայր ամենակալ. որ արարեր զերկինս և զերկիր, զծով և զամենայն որ 'ի նոսա. Տէր Աբրահամու, Տէր Իսահակայ, Տէր Յակոբայ, Տէր որ 'ի բարձունս բնակեալդ ես, և 'ի խոնարհս հայիս, հայեա՛ 'ի վերայ սորա՝ յոր եդեալ է ձեռք մեր. և զոր առնեմք 'ի վերայ ծառայիս քո, յոր զձեռս մարմնաւոր մերձեցուցանեմք, հոգևորապէս զօրութիւն փառաց քոց մեր-

ձեսցի 'ի սա ։ Տո՛ւր սմա, Տ՟ր, առողջութ՟ի մարմ-նոյ, ամբծութ՟ի մտաց, և խորհել զհաճոյսն քո ։ Արժանի՛ արա զսա հասանել առ քեզ, և յա՟մ փորձութ՟է փրկեա՛ զսա ո՟պ փրկեցեր զղովտ 'ի սոդոմայ. զորդիսն իսրայէլի յերկրէն եգիպ-տացւոց. զյովնան 'ի խորոց ծովուն, ողորմելով քաղաքին նինուէի՝ որ բնակեալ էին 'ի նմա աւ-ւելի քան զերկոտասան բիւր մարդիկ. զշուշան 'ի սուտ վկայութ՟եց. զդանիէլ 'ի գբոյ առիւ-ծուցն. մեռեալս յարուցեր 'ի ձեռն մարգարէին եղիայի և եղիսէի. զեզեկիա թագաւորն իսրայէ-լի դարձուցեր 'ի մահուանէ. բազում և պէս-պէս հրաշս ներգործեցեր 'ի մէջ հնոյն իսրայէ-լի ։ Իսկ 'ի նորումն արձակեցեր զառաքեալն պետրոս 'ի պահապանաց բանտին. զպօղոս 'ի կա-պանաց. յարուցեր զտաբիթայն 'ի մահուանէ, զեւտիքոս 'ի մեռելութենէ. զթեկղիա 'ի միջոյ տեսողացն. բազում և անթիւ զքանչելիս և նշանս արարեր, և առնես մինչև 'ի կատարած աշխարհի ։ Դու և այժմ ծառայիս քո օգնա-կա՟ն լեր և պաշտպան, զօրավիգն և պահապան ։ Ազատեա՛ զսա 'ի հիւանդութ՟եց մարմնոյ և 'ի բանադրութ՟եց հոգւոյ. և արժանացո՛ զսա մտա-նել յարքայութ՟ի քո երկնայի՛ն, շնորհօք ո՟ղ մե-րոյ յ՟ի ք՟ի. ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ ս՟բյ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ ո՟վ ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՑՈՐԺԱՄ ՍԿՍԱՆԻ ՀԻՒԱՆԴՆ ԱՒԱՆԴԵԼ ԶՀՈԳԻՆ

Քահանայն առընթեր կատարէ զայս կարգս, և ասէ.

Տէր ուղղեա զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան. Տէր ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և ամ հաւատացելոց՝ գնալ յարդարութեան ճանապարհն, և 'ի կեանսն յաւիտենից:

Եւ ասեն շարական. Դկ:

Ճանապարհ. և ճշմարտութիւն. և կեանք Քրիստոս. առաջնորդեա հոգւոց մերոց. յերկրէ ելանել յերկինս: Դուռն կենաց մըտից յիսուս. մուծ և զմեզ առ հայր քո և հոգի. երգել միշտ ըզփառս:

Յորդորակ:

Ճանապարհ բարի Քրիստոս և ճշմարտութիւն. առաջնորդ հոգւոց մերոց յերկրէ ի յերկինս: Դուռն կենաց մըտից յիսուս. աստուած ճշմարիտ. մուծ և զմեզ առ հայր քո հոգւովդ սրբով:

Եւ քահանայն ասէ Ճ. Տէր ողորմեա. և ընծէ պաշտօնն :

Հայր երկնաւոր ա՟ծ, ողորմեա հոգւոյ հրաժարելոյս :

Ժողովուրդն հետ ամէն տան ասէն. Ամէն :

Որդի միածին, յ՟ս ք՟ս ա՟ծ, ողորմեա հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն :

Հոգի ճշմարիտ ա՟ծ, ողորմեա հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն :

Երեքսրբեան տէրու՟ն և մի ա՟ծու՟թի, ողորմեա հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն :

Ամէնօրհնեալ ՚ոք ա՟ծածին և կոյս մարիամ.

Ժող. Բարեխօսեա վ՟ն հոգւոյ հրաժարելոյս :

Ա՟մ հրեշտակք և հրեշտակապետք և ա՟մ երկնային զօրութի՟նք. բարեխօսեցէք վ՟ն :

Ա՟մ նահապետք և մարգարէք և արդարք առաջինք. բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրա :

Ա՟մ առաքեալք, և ա՟մ դասք ՚ոք հայրապետաց. բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս :

Ա՟մ վկայքդ յաղթօղք և գունդք մարտիրոսացն. բարեխօսեցէք :

Ա՟մ ճգնաւորք միանձնացեալք, և խումբք ՚ոք կուսանացն. բարեխօսեցէք :

Տէր ա՟ծ մեր. որ սրբու՟ն մէջ ես, և քաւիչ մեղաւորաց :

Ժող. Փրկեա զսա :

՚Ի սրտմտութ՟է քումմէ, և ՚ի տանջանաց դըժոխոց. փրկ :

՚Ի յաւիտենական պատժոցն, և յիշխանութ՟է դիւացն. փրկ :

՚Ի ձեռաց և ՚ի ժանեաց սատանայի. փրկ :

՚Ի տեսութ՟է օդոյս իշխանութ՟ե, և յերկեղէ թշնամեացն. փրկ :

Ի յընկերակցութենէ չարացն, և ՚ի տեղւոջէ խաւարին. փրկ։
Ի յամ նեղութեանց և ՚ի մեղաց. փրկ։
Վս մարմնանալոյ քո. փրկ։
Վս ծննդեան քո. փրկ։
Վս թլփատութեան քո. փրկ։
Վս սբ խաչի քո և թաղման. փրկ։
Վս սբ յարութեան և համբարձման քո. փրկ։
Վս հոգւոյն սբյ. փրկ։
Յահեղ աւուր դատաստանին. փրկ։
Ի ժամ մահուս՝ ժամանեա՛ յօգնականութիւն սորա, մեղաւորքս զքեզ աղաչեմք։

Աղօթ. Տուր մեզ սուրբ։

Որ զխաղաղութիւն քո տուր մեզ, զքեզ աղա։
Որ զթողութիւն սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Որ զքաղցրութիւն մեծ սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Որ զկեանս անանց սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Որ զսբ ժառանգութիւն դրախտին սմա շնորհեսցես, զքեզ աղ։
Որ զողորմութիւն քո սմա պարգևեսցես, զքեզ աղ։
Որ զմեղս սորա մի յիշեսցես, զքեզ աղաչեմք։
Որ զերկնային հատուցումն սմա արասցես, զքեզ աղ։
Որ յամ չարաց ազատեա զսա, զքեզ աղաչեմք։
Որ մերոց աղաչանացս՝ որ վս սորա, լսել արժանի արասցես, զքեզ։

Դարձեալ քահանայն ասէ աղօթս։

Հրաժարեա՛ հոգի քրիստոնեայ յայսմ աշխարհէս, և երթ ՚ի խաղաղութիւն։
Աղօթ. Ամէն։

Յանուն ա՟յ հօր ամենակալի, որ ստեղծ զքեզ 'ի մարմնի, հրաժարեալ հոգի. եւ այլն:

Յանուն յի՟ն ք՟ի որդւոյ ա՟յ կենդանւոյ, որ վ՟ն քո չարչարեցաւ, հրաժ:

Յանուն հոգւոյն սրբոյ, որ հեղաւ 'ի քեզ, հրաժ:

Յանուն ս՟բ կուսին մարիամու ա՟ծածնին, հրաժ:

Յանուն հրեշտակացն եւ հրեշտակապետացն եւ ա՟մ երկնային զօրացն, հրաժ:

Յանուն նահապետացն եւ մարգարէից եւ ա՟մ արդարոց, հրաժ:

Յանուն երջանիկ առաքելոցն, եւ ա՟մ ս՟բ հայրապետացն, հրաժ:

Յանուն ս՟բ վկայիցն, եւ յաղթօղ մարտիրոսացն, հրաժ:

Յանուն ս՟բ ճգնաւորացն եւ ա՟մ ս՟բ կուսանացն, հրաժ:

Յայսմ աւուր եղիցի խաղաղութ՟ն տեղւոյն քո, եւ բնակութ՟ն քո վերինն երուսաղէմ:

Ժող. Ամէն:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո յա՟մ վտանգէ դժոխոցն, եւ 'ի տեղւոջէ տանջանացն, եւ 'ի բոցոյ դեհենոյն, եւ յա՟մ պատահարաց չարաց:

Ժող. Փրկեա՛ զսա:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո այս անուն ո՟պ փրկեցեր զնոյ 'ի ջրհեղեղէ ջուրցն. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զենովք եւ զեղիա 'ի հասարակաց մահուանէ աշխարհիս. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զաբրահամ հաւատովքն եւ ուխտիւքն. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո. ո՟պ փրկեցեր զղովտ 'ի սոդոմայ, եւ յայրմանէ հրոյն. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր

զիսահակ 'ի զենմանէ հօրն իւրոյ աբրահամու. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զյակոբ օրհնութ՟ հօրն իւրոյ իսահակայ. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զմովսէս և զահարոն և զժողովուրդն իսրայէլի 'ի ձեռաց փարաւոնի արքային եգիպտացւոց. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զդաւիթ 'ի ձեռաց սաւուղայ, և յամ՟ կապանաց ն՟ր. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զյունան 'ի փոր կիտին. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զդանիէլ 'ի գբոյ առիւծուցն. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զերիս մանկունսն 'ի հնոցէ հրոյն, և 'ի ձեռաց անօրէն թագաւորին. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զշուշան 'ի սուտ վկայութ՟եցն. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զամ՟ ազգս մարդկան չարչարանօք տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զպետրոս և զպօղոս 'ի բանտէն. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զթեկղ 'ի տանջանաց. փրկ:

Փրկեա՛ տ՟ր զհոգի ծառայիս քո, ո՟պ փրկեցեր զամ՟ ս՟ս քո 'ի գայթակղութ՟է յայսմ աշխարհիս. փրկ:

Նոյնպէս փրկել արժանացո՛, տ՟ր ա՟ծ ամենակարօղ, զհոգի ծառայիս քո յամ՟ վտանգէ և 'ի նեղութ՟եց. և ընդ քեզ բնակել միշտ պարգևեա՛ յերկնային բարիսդ և յուրախութ՟իդ, շնորհօք

տն մերոյ յսի քսի. ընդ որում քեզ Հօր ամենա-
կալի և Հոգւոյդ սբյ վայելէ փառք իշխանութի
և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից. ամէն։

Եւ ապա աղօթէ քահանայն։

Քեզ յանձն առնեմք տր զհոգի ծառայիս
քո. և աղաչեմք զքեզ, փրկիչ աշխարհի, զի ստեղ-
ծուածս քո մարմինս այս՝ որ 'ի հող քո գթու-
թեց կամօք իջանելոց է, զհոգի սորա 'ի գոգ նա-
հապետացն հանգուցես։ Եւ մի դարձուցա-
ներ զերեսս քո, այլ ողորմեա՛ սմա. որ կենդա-
նի ես ընդ հօր, և Թագաւորեալ միուԹ սբ հոգ-
ւոյն ած 'ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դարձեալ աղօթէ։

Ընկա՛լ տր զհոգի ծառայիս քո. զի լցեալ
զժամանակս իւր, յաշխարհէս առ քեզ դառ-
նայ. և եղեալ յեգիպտոսական կողմանէս՝ առ
քեզ փութայ հասանել։ Առաքեա՛ տր զհրեշ-
տակ քո սբ ընդ առաջ սր. և զճանապարհն ար-
դարութե ցոյց սմա։ Բա՛ց տր սմա զդուռն ար-
քայութե, և հալածեա՛ 'ի սմանէ զսմ իշխա-
նութիս խաւարի։ Ծանի՛ր տր զհաւատացեալս
քո և տե՛ս, զի քո է ստեղծուած։ Ընկա՛լ տր
զծառայս քո. զի ոչ այլոյ այ է ստեղծեալ, այլ
'ի քէն միայն, ած կենդանի և ճշմարիտ. զի
ոչ գոյ այլ ած բաց 'ի քէն տր, և ոչ ոք զգործս
քո։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պա-
տիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն։

Իսկ եթէ կամին կրօնաւոր առնել, բերեն զչուխն,
և գաւազանաւն օրհնէ այսպէս:

Ամենակալ և յաւիտենական Ա̃ծ. որ մեղաւորաց և ապաշխարողաց գթութ̃ք ողորմիս, և զյանցանս թողուս. աղաչեմք զմարդասիրու̃նդ քո, զի զայս վերարկուս օրհնել ✠ և սրբել հաճեսցիս. զի որք զսա վ̃ մեղաց իւրեանց զգենուն, թողութ̃ե և առատու̃ե ողորմութ̃եդ քո արժանասցին: Եւ քեզ հօր ընդ որդւոյ, և ամենասուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութ̃ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տանեն օրհնած ջուր, և լուանան զհերն, և ագուցանեն զշորեսն:

Եւ եթէ յերկարէ հոգեվարքն, կարդան զխաչելութ̃ե աւետարաններն յամէն գլուխ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ

Խ Ա Չ Ե Լ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Ի ՉՈՐՍ ԳԼՈՒԽ ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԿԱՐԳԱՒ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՏԹԷԻ ԻԷ. Ա.

Վասն չարչարմանց և խաչելու՟ն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի.

Իբրև այգ եղև, խորհուրդ արարին ա՟մ քա-
հանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վ՟ս յ՟ի
սպանանել զնա։ Կապեցին զնա, և տարին գնա-
ցին. և ետուն 'ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատո-
սի դատաւորի։ Յայնժամ տեսեալ յուդայի
որ մատնեացն զնա, թէ պարտաւորեցաւ, զղջա-
ցաւ. և դարձոյց զարծաթն առ քահանայա-
պետսն և ծերս ժողովրդեանն՝ և ասէ, մեղայ
զի մատնեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն.
մեզ չէ փոյթ, դու գիտես։ Նա ընկեց զար-
ծաթն 'ի տաճարին՝ և գնաց, և չոգաւ խեղ-
դեցաւ։ Իսկ քահանայապետսին առեալ զար-
ծաթն՝ ասեն. ոչ է արժան ընդունել զայդ 'ի
կորբանն, քանզի գինք արեան են։ Խորհուրդ
արարեալ, գնեցին այնու զագարակն բրուտի 'ի
գերեզմանս օտարաց։ Վասն այնորիկ կոչեցաւ
ագարակն այն, ագարակ արեան՝ մինչև ցայսօր։
Յայնժամ լցաւ որ ասացաւն 'ի ձեռն երեմիայի

մարգարէի. և առին զերեսուն արծաթին ըզգինս վաճառելոյն, զոր արկին յորդւոցն իսրայելի. և ետուն զնա յագարակն բրտի, որպէս հրամայեաց ինձ տր̅: Եւ յս̅ եկաց առաջի դատաւորին: Եհարց ցնա դատաւորն՝ և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն հրէից: Եւ յս̅ ասէ. դու ասես: Եւ 'ի չարախօսելն նր̅ 'ի քահանայապետիցն և 'ի ծերոց, ոչ ինչ ետ պատասխանի: Յայնժամ ասէ ցնա պիղատոս. ո՞չ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վկայեն: Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև զարմանալ դատաւորին յոյժ: Բայց ըստ տօնի սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին: Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում անուն էր յեսու բարաբբայ: Իբրև ժողովեցան, ասէ ցնոսա պիղատոս. զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ, զյեսո՞ւ բարաբբայ՝ եթէ զյս̅ զանուանեալն քս̅: Քանզի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա: Եւ մինչ նստէր յատենին, առաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ. չկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ, զի բազում անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վս̅ նր̅: Իսկ քահանայապետքն և ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն, զի խնդրեսցեն զբարաբբայն՝ և զյս̅ կորուսցեն: Պատասխանի ետ դատաւորն՝ և ասէ ցնոսա. զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց այտի: Եւ նոքա ասեն, զբարաբբա: Ասէ ցնոսա պիղատոս. իսկ զի՞ արարից զյս̅ զանուանեալն քս̅: Ասեն ամենեքեան՝ խաչեսցի: Եւ նա ասէ, զի՞նչ չար արար: Եւ նոքա առաւել ևս աղաղակէին և ասէին, խաչեսցի: Եւ տեսեալ պիղատոսի՝ թէ ոչ ինչ օգնէ, այլ առաւել խռովութի̅ լինի, առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝

և ասէ. քաւեալ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ. դուք գիտասջիք: Պատասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն, և ասէ. արիւն դորա 'ի վերայ մեր, և 'ի վերայ որդւոց մերոց: Յայնժամ արձակեաց նոցա զբարաբբայն. և զՅս̄ գան հարեալ, ետ 'ի ձեռս՝ զի խաչեսցի: Յայնժամ զինուորք դատաւորին առին զՅս̄ յապարանս. և ժողովեցին 'ի վերայ նր̄ զամ̄ զգունդն: Մերկացին զնա, և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր: Եւ բոլորեալ պսակ 'ի փշոց՝ եդին 'ի գլուխ նր̄, և եղէգն յաջոյ ձեռին նր̄. 'ի ծունր իջեալ առաջի նորա՝ կատակէին և ասէին. ողջ եր թագաւոր հրէից: Եւ թքեալ 'ի նա, առնուին զեղէգնն և ծեծէին զգլուխ նորա: Եւ յորժամ ձաղեցին զնա, մերկացուցին 'ի նմանէ զքղամիդն, և ագուցին նմա զիւր հանդերձն, և տարան զնա 'ի խաչ հանել: Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին այր մի կիւրենացի՝ անուն սիմովն, զնա կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա: Եւ եկեալ 'ի տեղին անուանեալ գողգոթա, որ է տեղի կառափելոյ, ետուն նմա ըմպել գինի ընդ լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշակեաց, ոչ կամէր ըմպել: Եւ հանեալ զնա 'ի խաչ, բաժանեցին զհանդերձս նորա վիճակաւ. զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի մարգարէէն. բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս, և 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին, և նստեալ պահէին զնա: Եւ եդին 'ի վերայ գլխոյ նորա գրեալ զվնաս նորա, թէ այս է Յս̄ թագաւորն հրէից: Յայնժամ հանին ընդ նմա 'ի խաչ երկուս աւազակս, մի յաջմէ նորա, և մի յահեկէ: Եւ որ անցանէինն՝ հայհոյէին զնա. շարժէին զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վա՜հ, որ քակէիր զտաճարն, և զերիս աւուրս շինէիր զնա.

ապրեցո՛ զքեզ, թէ որդի ես այ՝ էջ 'ի խաչէդ: Նոյնպէս և քահանայապետքն ծաղրէին համդերձ դպրօքն և ծերովք, և ասէին. զայլս ապրեցոյց, զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ թագաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ 'ի խաչէդ, և հաւատասցուք դմա. եթէ յուսացաւ յած, փըրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա. քանզի ասաց՝ եթէ այ որդի եմ: Զնոյն և աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա: Եւ 'ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղև 'ի վերայ ամ երկրի մինչև ցինն ժամ: Եւ զինն ժամաւն գոչեաց յս 'ի ձայն մեծ և ասէ. էլի, էլի, լա՛մա սաբաքթանի. այս ինքն է. ած իմ, ած իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս: Ոմանք յայնցանէ որ անդն կային, իբրև լուան՝ ասէին. զեղիա կարդայ դա: Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ոմն 'ի նոցանէ, առ սպունգ լի քացախով՝ հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա: Եւ կէսքն ասէին. թո՛ղ տեսցուք եթէ գա՞յ եղիա փրկել զդա: Եւ յս դարձեալ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, և արձակեաց զոգին: Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ յերկուս 'ի վերուստ մինչև 'ի վայր: Եւ երկիր շարժեցաւ, և վէմք պատառեցան, և գերեզմանք բացան, և բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան. և ելեալ 'ի գերեզմանաց յետ յարութեն նորա, մտին 'ի քաղաքն սուրբ, և երևեցան բազմաց: Իսկ հարիւրապետն և որ ընդ նմա պահէին զյս, իբրև տեսին զշարժումն և զեղեալսն, երկեան յոյժ և ասեն. արդարև այ որդի էր սա: Էին անդ կանայք բազումք, կային 'ի հեռաստանէ՝ և հայէին, որք եկին զկնի յսի 'ի գալիլեէ պաշտել զնա: Յորս էր մարիամ մագդաղենացի, և մարիամ՝ յակովբայ և յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն զեբեդեայ,

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՐԿՈՍԻ ԺԵ. 1:

Վասն չարչարանաց և խաչելութեան տն մերոյ յսի քսի:

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և դպրօք՝ և ամ ատեանն, կապեցին զյս և տարան մատնեցին պիղատոսի: Եւ հարց զնա պիղատոս և ասէ. դու ես թագաւորն հրէից. Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ՝ դու ասես: Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն. և նա ոչ ինչ տայր պատասխանի: Իսկ պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ո՞չ ինչ տաս պատասխանի, տե՛ս քանի՛ ամբաստանեն զքէն: Եւ յս այնուհետև ոչ ինչ ետ պատասխանի, մինչև զարմանալ յոյժ պիղատոսի: Բայց ըստ տօնի՝ արձակէր նց զմի ոք զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին: Եւ էր որում անուն էր բարաբբա՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց 'ի խռովէին՝ այր մի սպանեալ էր: 'Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդրել որպ սովոր էր, զի արձակեսցէ նց զբարաբբայն: Պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զարքայն հրէից: Քանզի գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն. որք և զամբոխն հաւանեցուցին զի արձակեսցէ նոցա զբարաբբայն: Դարձեալ պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. իսկ զի՞նչ կամիք

թէ արարից զարքայն հրէից ։ Եւ նոքա դար-
ձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք 'ի քահանայապե-
տիցն, 'ի խա՛չ հան զդա ։ Ասէ ցնոսա պիղատոս.
զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա. և նոքա առա-
ւել ևս աղաղակէին և ասէին, 'ի խա՛չ հան զդա ։
Իսկ պիղատոս իբրև զմիտս կամեցաւ հաճել
զամբոխին, արձակեաց նոցա զբարաբբայն. և զՅ̄ս
գան հարեալ՝ ետ 'ի ձեռս, զի 'ի խաչ ելանիցէ ։
Եւ զինուորքն տարան զնա 'ի ներքս 'ի գաւիթն՝
ուր հրապարակն էր, և կոչեն միանգամայն զա̄մ
գունդն. և զգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր
և ծիրանիս, և եդին 'ի գլուխ նր̄ պսակ արարեալ
'ի փշոց. և սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել.
ո՜ղջ եր արքայդ հրէից ։ Եւ ծեծէին զգլուխն
եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս, և 'ի ծունր
իջեալ՝ երկիր պագանէին նմա ։ Եւ իբրև կա-
տակեցին զնա, մերկացուցին զքղամիդն և զծի-
րանիս, և զգեցուցին նմա զիւր հանդերձն. և
ածին արտաքս զի 'ի խաչ հանցեն զնա ։ Եւ ու-
նէին պահակ զսիմոն կիւրենացի՝ որ ընդ այն
անցանէր եկեալ յագարակէ, զհայրն աղեք-
սանդրի և ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն
նորա ։ Եւ ածեն զնա 'ի գողգոթա տեղի մի,
որ թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ ։ Եւ տային
նմա գինի զմռսեալ, և նա ոչ առ. և հանին
զնա 'ի խաչ ։ Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա,
արկեալ վիճակս 'ի վերայ՝ թէ ո՛ զի՞նչ առնու-
ցու ։ Էր ժամ երրորդ, և հանին զնա 'ի խաչ ։
Եւ էր գիր վնասու նր̄ գրեալ, թէ թագաւոր
է հրէից ։ Եւ ընդ նմա հանին 'ի խաչ երկուս
աւազակս. մի ընդ աջմէ, և մի ընդ ահեկէ նորա ։
Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ անօրէնս հա-
մարեցաւ ։ Եւ որք անցանէինն հայհոյէին զնա՝
շարժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վա՜հ,

որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շինէիր․ ապրեցո՛ զանձն քո, և է՛ջ 'ի խաչէդ ։ Նոյնպէս և քահանայապետից այպն արարեալ ընդ միմեանս համդերձ դպրօքն՝ ասէին․ զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել, քր̃դ արքայդ իսրայէլի, իջցէ այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հաւատասցուք դմա ։ Եւ որ ընդ նմա 'ի խաչն ելեալ էին՝ նախատէին զնա ։ Եւ իբրև վեց ժամ եղև, խաւար կալաւ զա̃մ երկիր մինչև ցինն ժամն ։ Եւ յիններորդ ժամուն աղաղակեաց յս̃ 'ի ձայն մեծ՝ և ասէ․ էլի էլի լա՛մա սաբաքթանի․ որ թարգմանի, ա̃ծ իմ, ա̃ծ իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս ։ Եւ ումանք 'ի նոցանէ՝ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրև լուան, ասէին՝ թէ զեղիա կարդայ ։ Եւ ընթացեալ մի ո̃մն ելից սպունգ մի քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, և ասէ․ թո՛յլ տուր, տեսցուք՝ գա՞յ եղիա իջուցանել զդա ։ Եւ յս̃ արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զոգի ։ Եւ վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յերկուս 'ի վերուստ մինչև 'ի խոնարհ ։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զոգի, ասէ․ արդարև այրս այս որդի ա̃յ էր ։ Էին և կանայք, որ հայէին 'ի հեռաստանէ․ յորս էր մարիամ մագդաղենացի, և մարիամ՝ յակովբու փոքրկան և յովսեայ մայրն, և սողովմէ․ որք յորժամ էրն 'ի գալիլեա՝ ընհետ շրջէին նորա, և պաշտէին զնա․ և այլ բազում կանայք՝ որք ընդ նմա իսկ եկեալ էին յերուսաղէմ ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԻԳ. 1։

Վասն չարչարանաց և խաչելութ՟ն տն՟ մերոյ յի՟ ք՟ի ։

Եւ յարուցեալ ա՟մ բազմութ՟ին նոցա , ածին զնա առ պիղատոս ։ Եւ սկսան չարախօս լինել զնմանէ , և ասել . գտաք զսա զի թիւրէր զազգս մեր , և արգելոյր 'ի տալոյ հարկս կայսեր , և ասէր զանձնէ՝ թէ ք՟ն իցէ թագաւոր ։ Իսկ պիղատոս եհարց զնա և ասէ . դո՞ւ ես թագաւորն հրէից . նա պատասխանի ետ նմա և ասէ . դու ասացեր ։ Ասէ պիղատոս ցքահանայապետսն և ցժողովուրդսն . չգտանեմ ինչ վնաս յառնս յայսմիկ ։ Եւ նոքա պնդէին , և ասէին , թէ խռովէ զժողովուրդս , ուսուցանէ ընդ ա՟մ հրէաստան՝ սկսեալ 'ի գալիլեէ մինչև ցայսր ։ Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զգալիլեէ , եհարց եթէ գալիլեացի՞ է այրն . և իբրև գիտաց թէ յիշխանութ՟է հերովդի է , ետ տանել զնա առ հերովդէս . քանզի և նա յերուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ ։ Եւ հերովդէս իբրև ետես զյ՟ս , ուրախ եղև յոյժ . զի ցանկայր 'ի բազում ժամանակաց տեսանել զնա . քանզի լսէր բազում անգամ զնմանէ , և ակն ունէր նշան ինչ լեալ՝ տեսանել 'ի նմանէ ։ Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք , և նա ոչ ինչ ետ նմա պատասխանի ։ Կային քահանայապետքն և դպիրք , և պընդագոյնս չարախօսէին զնմանէ ։ Արհամար-

Հեաց զնա և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն. և այսպէս արարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ պիղատոս: Եւ եղեն բարեկամք պիղատոս և Հերովդէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց: Կոչեաց պիղատոս զքահանայապետսն և զիշխանս և զժողովուրդն, և ասէ ցնս. ածէք մատուցէք ինձ զայրս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն. և ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և վնաս ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ, զորոց դուք չարախօսեցէքդ զդմանէ: Այլ և ոչ Հերովդէս, քանզի ետու տանել զդա առ նա. և արդ՝ ոչ ինչ մահու արժանի է գործեալ դորա. խրատեցից զդա, և արձակեցից: Զի հարկ էր մի մի ըստ տօնի արձակել նոցա: Եւ նոքա աղաղակէին ամ բազմութեամբն և ասէին. բարձ զդա, և արձակեա մեզ զբարաբբա. որ էր վն խռովութե իրիք եղելոյ 'ի քաղաքին և սպանութե մտեալ 'ի բանտ: Դարձեալ պիղատոս սկսաւ խօսել, քանզի կամէր արձակել զՅս: Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին և ասէին. 'ի խաչ հան զդա: Եւ նա երիցս ասէ ցնոսա. զի՞նչ չար արար սա. ոչ ինչ վնաս մահու գտի 'ի սմա. խրատեցից զսա, և արձակեցից: Եւ նոքա ստիպէին մեծաձայն և խնդրէին զնա՝ 'ի խաչ հանել. և զօրանային բարբառքն նոցա և քահանայապետիցն: Եւ պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս նց: Արձակեաց նոցա զբարաբբայն, զոր վն խռովութե և սպանութե արկեալ էր 'ի բանտ, զոր և խնդրէինն իսկ. և զՅս մատնեաց կամացն նոցա: Իբրև առին գնացին զնա, ըմբռնեցին զոմն սիմովն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ. եդին 'ի վերայ նորա զխաչն՝ բերել զկնի յի: Եւ երթայր

զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն, և կանանց՝ որ կոծէին և աշխարէին զնա: Դարձաւ Յիսուս և ասէ ցնոսա. դստերք Երուսաղէմի՝ մի՛ լայք ՚ի վերայ իմ, այլ լացէք ՚ի վերայ անձանց և ՚ի վերայ որդւոց ձերոց. զի եկեսցեն աւուրք յորս ասիցեն, թէ երանի՜ ամլոց և որովայնից՝ որ ոչ ծնան, և ստեանց՝ որ ոչ դիեցուցին: Յայնժամ սկսանիցեն ասել լերանց՝ թէ անկերո՛ւք ՚ի վերայ մեր, և բլրոց՝ թէ ծածկեցէ՛ք զմեզ: Զի եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի: Ածին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել ընդ նմա: Իբրև չոգան ՚ի տեղին՝ կոչեցեալ գագաթն, անդ հանին զնա ՚ի խաչ. և զչարագործսն՝ զոմն ընդ աջմէ, և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին: Եւ յս ասէ. հայր՝ թո՛ղ դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն: Եւ ՚ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին վիճակս. և կայր ժողովուրդն հայեցեալ: Անգոսնէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք՝ և ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ և զանձն՝ եթէ դա է քս որդի այ ընտրեալն: Այպն առնէին զնա և զինուորքն, եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ, և ասէին. եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ փրկեա՛ զանձն քո: Եւ էր գիր գրեալ ՚ի վերայ նորա, յունարէն և դաղմատերէն և եբրայեցերէն գրով, թէ սա է արքայն հրէից: Իսկ մի ոմն ՚ի կախելոց չարագործացն հայհոյէր զնա՝ և ասէր. ո՞չ դու ես քսն, փրկեա՛ զանձն քո և զմեզ: Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա՝ և ասէ. չերկնչի՞ս դու յայ՝ զի ՚ի նմին պատժի կաս. և մեք՝ յիրաւի, զի արժանի որոց գործեցաքն՝ առնումք զհատուցումն. և սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց: Եւ ասէ ցյս. յիշեա՛ զիս տէր՝

յորժամ գայցես արքայութ̃ քով։ Եւ ասէ ցնա
յ̃ս. ամէն ասեմ քեզ. այսօր ընդ իս լիցիս 'ի
դրախտին։ Եւ էր իբրև վեցերորդ ժամ. և
խաւար եղև 'ի վերայ ա̃մ երկրի մինչև ցիննե-
րորդ ժամն. խաւարեցաւ արեգակն, և հեր-
ձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ։ Եւ կար-
դաց յ̃ս 'ի ձայն մեծ, և ասէ. Հայր՝ 'ի ձեռս քո
աւանդեմ զհոգի իմ. զայս իբրև ասաց, եհան
զոգի։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ
եղևն, փառաւոր արար զա̃ծ՝ և ասէ. արդարև
այրս այս արդար էր։ Եւ ա̃մ ժողովուրդքն
որ եկեալ էին, և տեսանէին զտեսիլն զայն և
զգործ, բախէին զկուրծս և դառնային։ Կային
և ա̃մ ծանօթքն նորա 'ի հեռաստանէ. և կա-
նայք՝ որ եկեալ էին զհետ նորա 'ի գալիլեէ, և
տեսանէին զայն։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԺԸ. 28.

Վասն չարչարանաց և խաչելու՟ տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի ։

Եւ ածեն զյս՟ ՚ի վանացն կայիափայ յապարանս դատաւորին. և էր այգուց ։ Եւ նոքա ոչ մտին յապարանսն, զի մի՛ պղծիցին, այլ զի ուտիցեն զզատիկն ։ Ել արդ նոսա պիղատոս արտաքս՝ և ասէ. զի՞նչ չարախօսութի մատուցանէք զառնէն զայնմանէ ։ Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնեաք զնա քեզ ։ Ասէ ցնոսա պիղատոս. առէ՛ք զնա դուք և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք. ասեն ցնա հրեայքն. մեզ չէ արժան սպանանել զոք ։ Զի լցցի բանն յսի զոր ասաց, նշանակեալ թէ որո՛վ մահու մեռանելոց իցէ ։ Եմուտ միւսանգամ յապարանսն պիղատոս. կոչեաց զյս՟, և ասէ ցնա. դո՞ւ ես թագաւորն հրէից ։ Պատասխանի ետ յս՟. ՚ի քէ՞ն ասես զայդ, եթէ այլք ասացին քեզ զինէն ։ Պատասխանի ետ պիղատոս. մի՛ թէ և ես հրեա՞յ իցեմ. ազգն քո և քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ, զի՞նչ գործ գործեալ է քո ։ Պատասխանի ետ յս՟. իմ արքայութի չէ յայսմ աշխարհէ. եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութիւն իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի՛ մատնեցայց հրէից. բայց արդ թագաւորութի իմ չէ աստի ։ Ասէ ցնա պիղատոս. ապա

թէ այդպէս իցէ, թագաւոր ո՞ւն ես դու։ Պատասխանի ետ յս՟․ դու ասես՝ թէ թագաւոր իցեմ․ բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, և ՚ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմարտութեան․ ամ՟ որ ՚ի ճշմարտութենէ է, լսէ բարբառոյ իմոյ։ Ասէ ցնա պիղատոս․ զի՞նչ է ճշմարտութիւն․ զայս իբրև ասաց, դարձեալ ել առ հրեայսն և ասէ ցն՟ա․ ես և ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ ՚ի նմա։ Բայց է ձեր սովորութիւն, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ՚ի զատկիս․ արդ կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն հրէից։ Աղաղակեցին ամենեքեան և ասէին․ մի զդա, այլ զբարաբբա․ և էր բարաբբայն այն աւազակ։ Յայնժամ առ պիղատոս զյս՟, և գան եհար։ Եւ զինուորացն արարեալ պսակ ՚ի փշոց՝ եդին ՚ի գլուխ նորա, և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի․ և գային առ նա և ասէին, ո՛ղջ եր արքայ հրէից․ և հանէին նմա ապտակս։ Եւ դարձեալ պիղատոս արտաքս և ասէ ցն՟ա․ ահա ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես վնաս ինչ ՚ի նմա ոչ գտանեմ։ Եւ յս՟ արտաքս, և ունէր պսակ ՚ի փշոց և հանդերձ ծիրանի․ և ասէ ցն՟ա․ ահա այրդ ցձեզ։ Իբրև տեսին զնա քահանայապետքն և սպասաւորք՝ զաղաղակ բարձին և ասեն․ ՚ի խա՛չ հան, ՚ի խա՛չ հան զդա․ ասէ ցն՟ա պիղատոս․ առէ՛ք զդա ՚ի ՚ի ձեզ, և ձեզէն հանէ՛ք ՚ի խաչ․ զի ես ՚ի դմա վնաս ինչ ոչ գտանեմ։ Պատասխանի ետուն նմա հրեայքն․ մեք օրէնս ունիմք, և ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել․ զի զանձն իւր որդի այ՟ արար։ Իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ պիղատոս, առաւել ևս երկեաւ։ Եմուտ դարձեալ անդրէն յապարանսն, և ասէ ցյս՟․ ուստի՞ ես դու․ և յս՟ ոչ ետ նմա պատասխանի։

Ասէ ցնա պիղատոս . ընդ իս ոչ խօսիս , ո՞չ գի-
տես եթէ իշխանութի̃ ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ,
և իշխանութի̃ ունիմ արձակել զքեզ : Պատաս-
խանի ետ յս̃ . ոչ ունէիր դու իշխանութի̃ 'ի վե-
րայ իմ և ոչ մի , եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի
վերուստ . վասն այնորիկ որ մատնեաց զիս քեզ,
նորա մեծ մեղք են : Եւ յայնմհետէ պիղատոս
խնդրէր արձակել զնա . և հրեայքն աղաղակէին
և ասէին . եթէ զդա արձակես , չես բարեկամ
կայսեր . ա̃մ ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր,
հակառակ է կայսեր : Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ
զբանս զայսոսիկ , ած զյս̃ արտաքս , և նստաւ 'ի
վերայ բեմին 'ի տեղւոջն՝ որ կոչէր քարայատակ,
և եբրայեցերէն՝ կապպաթա : Էր ուրբաթն
զատկի . և էր ժամ իբրև վեցերորդ , և ասէ
ցհրեայսն . ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ : Եւ
նոքա աղաղակէին . բա՛րձ 'ի միջոյ , բա՛րձ 'ի միջոյ ,
և հա՛ն զդա 'ի խաչ : Ասէ ցնս̃ պիղատոս . ես
զթագաւո՞րդ ձեր 'ի խաչ հանիցեմ . պատաս-
խանի ետուն քահանայապետքն չիք մեր թա-
գաւոր բաց 'ի կայսերէ : Յայնժամ ետ զնա 'ի
ձեռս նոցա , զի 'ի խաչ ելանիցէ : Եւ նոքա ա-
ռեալ տանէին զնա . և բարձեալ էր ինքնին ըզ-
խաչափայտն , և ելանէր 'ի տեղին՝ որ անուա-
նէր գագաթան , և կոչէր եբրայեցերէն գող-
գոթա . ուր և 'ի խաչն իսկ հանին զնա . և ընդ
նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի , և 'ի միջի
զյս̃ : Գրեաց և տախտակ պիղատոս , և եդ 'ի
վերայ խաչին . և էր գրեալ . յս̃ նազովրեցի
թագաւոր հրէից : Զայն տախտակ ընթերցան
բազումք 'ի հրէից , զի մօտ էր 'ի քաղաք անդր
տեղին՝ ուր խաչեցաւն յս̃ . և էր գրեալ եբ-
րայեցերէն՝ դաղմատերէն՝ և յունարէն : Ա-
սեն ցպիղատոս քահանայապետքն . մի՛ գրեր

Թագաւոր Հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ Թագաւոր եմ Հրէից։ Պատասխանի ետ պիղատոս. զոր ինչ գրեցի, գրեցի։ Իսկ զինուորքն իբրեւ հանին 'ի խաչ զյս̅, առին զհանդերձս նորա եւ արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն. եւ զպատմուճանն, քանզի էր առանց կարանի 'ի վերուստ փորանկեալ ամենեւին, ասեն ցմիմեանս. մի՛ պատառեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս 'ի վերայ դորա ում եւ ելցէ. զի լցցի գիրն որ ասէ. բաժանեցան զհանդերձս իմ յիւրեանս, եւ 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին։ Զինուորքն՝ զայս ինչ գործեցին։ Եւ կային առ խաչին յսի̅ մայրն նր̅, եւ քոյր մօր նորա մարիամ կղէովպայ, եւ մարիամ մագդաղենացի։ Յիսուս իբրեւ ետես զմայրն եւ զաշակերտն զոր սիրէր՝ զի կայր մօտ, ասէ ցմայրն. կին դու, ահա որդի քո. ապա ասէ ցաշակերտն. ահա մայր քո. եւ յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ իւր։ Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց յս̅, եթէ ահա ա̅մ ինչ կատարեալ է, զի կատարեսցի գիրն, ասէ. ծարաւի եմ։ Եւ անդ կայր աման լի քացախով. եւ նոցա սպունգ լցեալ քացախով ը̅ լեղւոյ, շուրջ եդեալ զմշտկաւ զոպայի, մատուցին 'ի բերան նորա։ Իբրեւ առ յս̅ զքացախն հանդերձ լեղւովն, ասէ. ա̅մ ինչ կատարեալ է։ Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխն աւանդեաց զոգին։ Իսկ հրեայքն քանզի ուրբաթ էր, զի մի՛ անդէն 'ի խաչին ագանիցին մարմինքն մինչեւ ցշաբաթն, զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ, աղաչեցին զպիղատոս զի խորտակեսցեն զբարձս նոցա, եւ բարձցեն։ Եկին զինուորքն, եւ զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս եւ զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա 'ի խաչին ելեալ էր։ Բայց իբրեւ եկին առ

յս̅, եւ տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նորա. այլ մի ոմն ՚ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա. եւ վաղվաղակի ել արիւն եւ ջուր: Եւ որ ետեսն վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայուն̅ նորա. եւ նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ, զի եւ դուք հաւատասջիք: Այս եղեւ, զի լցցի գիրն՝ եթէ ոսկր նորա մի փշրեսցի. եւ դարձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայեսցին ՚ի նա յոր խոցեցինն:

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՅԵՏ ԱՒԱՆԴՄԱՆ ՀՈԳՒՈՅՆ

Երգեն սաղմոս ճխբ։

կց. Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ։

ճխ. Տ՟ր լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խնդրուածոյ իմոյ ճշմարտութեամբ քով։

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, և մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ա՟մ կենդանի։

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի խաւարի ո՟պ մեռեալ յաւիտենից։

Ձանձրացաւ յիս հոգի իմ. և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յա՟մ գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Անձն իմ ո՟պ երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղվաղակի լուր ինձ Տ՟ր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանիցիմ այնոցիկ, որք իջանեն 'ի գուբ։

Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւն քո. զի ես 'ի քեզ Տ՟ր յուսացայ։

Յոյց ինձ ճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ Տ՟ր համբարձի զանձն իմ։

Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց, Տ՟ր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես ա՟ծ իմ:
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ:
Վ՟ն անուան քո տ՟ր կեցուսցես զիս. արդարութբ՟ քով հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ:
Ողորմութբ՟ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. և կորուսցես զա՟մ նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ:
որհ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (գ՟. 35:)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս, ո՛չ քաղցիցէ. և որ հաւատայ յիս, ոչ երբէք ծարաւեսցի: Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք: Զա՟մ զոր տայ ինձ հայր, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ հանից արտաքս: Զի իջի ես յերկնից, ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեաց զիս: Այս են կամք հօր իմոյ, որ առաքեաց զիս. զի զա՟մ՝ զոր ետ ցիս հայր, ոչ կորուսից 'ի նմանէ. այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Այս են կամք հօր իմոյ, զի ա՟մ որ տեսանիցէ զորդի և հաւատայցէ 'ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Մաղթանք:

քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք՟ս ա՟ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՟. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութի՟ յանցանաց:

Քարոզ։

Սրկ. Վ՛ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Ք՛ս, զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տ՛ր Ա՛ծ մեր կեցո և ողորմեա։

Գ. Տ՛ր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհն. Ք՛ս որդի Ա՛յ անոխակալ և բարեգութ՝ գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ Ս՛րբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տ՛ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տ՛ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՄՕՐԷՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ ԱՌ 'Ի ԹԱՂՈՒՄՆ

Մերձեան յառաջ ժամանային և պաշտօնեայքն 'ի տուն վախճանելոյն խռնին . և դնեն զվախճանեալն 'ի դագաղ։ Եւ այս կանոն կատարի։

Նախ ասէ ժամանայն։

Օրհնեալ Հոգին Տէր Աստուած ճշմարիտ . ամէն։

Եւ ասեն սաղմոս Ծ։

Ողորմեա՛ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում . ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։
Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ . և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։
Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ . և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։
Քեզ միայն մեղայ Տէր . և չար առաջի քո արարի։
Որպէս արդար եղիցես 'ի բանս քո . և յաղթող 'ի դատել քեզ։
Անօրէնութեամբ յղացայ, և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։
Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր . զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։
Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց . լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի՛ արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութի՛ւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։
Դարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. և զամ անօրէնութի՛ւս իմ քաւեա՛ յինէն։
Սիրտ ս՟բ հաստատեա՛ յիս ա՟ծ, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ 'ի փորի իմում։
Մի՛ ընկեներ զիս տ՟ր յերեսաց քոց, և զհոգի քո ս՟բ մի՛ հաներ յինէն։
Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա՛ զիս։
Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամպարիշտք առ քեզ դարձցին։
Փրկեա՛ զիս յարենէ ա՟ծ ա՟ծ փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։
Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։
Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։
Պատարագ ա՟յ հոգի խոնարհ. զսիրտ ս՟բ և ըզհոգի խոնարհ ա՟ծ ոչ արհամարհէ։
Բարե՛ արա տ՟ր կամօք քովք սիոնի. և շինեսցին պարիսպք երուսաղէմի։
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Մաղթանք։

ժն. Ցա՟մ ժամ աղաչանք իմ այս են. 'ի մեղաց իմոց ս՟բ արա՛ զիս տ՟ր, և յօտարէն պահեա՛ զծառայս քո, մարդասէր տ՟ր։

օրհ. Դու ես խաղաղութեան զո՟ր աղաչեսցուք՝ ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛։

ջն. Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ:

Եթէ կամիս, զԵրկինք պատմենն ասա ՚ի բուռն մինչև ցԴատեայն, յետ ամէն գործելոյն ասելով Եւ ես խաղաղութիւն: Օրհնութիւն և փառք Հօր: Բայց եթէ զԵրկինք պատմենն կամես, զՈղորմեայն անպատճառ ՚ի լման ասա:

Սա տաղ ասէն կանոնագլուխ ԴԿ զճակատ պատերազմին ասելոյ:

Դատեա Տէր զայնոսիկ որ դատին զիս. ալէլուիա:

Մարտեա ընդ այնոսիկ, որ մարտնչին ընդ իս. ալէլուիա:

Առ ըզզէն և զասպար քո, և արի յօգնել ինձ. Հան ըզսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնոսա. և ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո եմ ես. ալէ:

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին ոյք խնդրեին զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որ խորհէին ինձ չար. ա:

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և հրեշտակ Տեառն նեղեսցէ զնոսա. ա:

Եղիցին ճանապարհք նոցա ՚ի խաւար և ՚ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ Տեառն հալածեսցէ զնոսա. ա:

Ի նմանէր թագուցին ինձ որոգայթ յապակա-նուէ իւրեանց, և 'ի նմանէր նախատեցին զանձն իմ. ալ:

Տէր յերկինս է ողորմութիւն քո. ճշմար-տութիւն քո մինչև յամպս. ալէլուիա ալէլուիա:

Արդարութիւն քո ոպ լերինք ած. իրաւունք քո որպէս խորք բազումք. զմարդիկ և զա-նասուն կեցուցանես դու տէր. ալէ:

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո ած. այլ որդիք մարդկան 'ի հովանի թևոց քոց յուսասցին. ալ:

Արբեսցին նոքա 'ի պարարտութէ տան քո. և զուղխս փափկութե քո տացես ըմպել նո-ցա. ալ:

Ի քէն է ար աղբիւր կենաց. և լուսով երե-սաց քոց տեսանեմք ըզլոյս. ալ:

Ձգեա զողորմութիւնս քո ոյք ճանաչեն ըզ-քեզ, զարդարութիւնս քո որ ուղիղ են սր-տիւք. ա:

Մի եկեսցէ 'ի վր մեր ոտն ամբարտաւանից. և ձեռք մեղաւորաց մի դողացուսցեն ըզ-մեզ. ալ:

Անդ անկցին ամենեքեան՝ ոյք գործեն զանօ-րէնութի. մերժեսցին և այլ մի կարասցեն հաստատել. ալ:

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն.
Ալէլուիա ալէլուիա:

Որհ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա:

Բաղձանայն խոտնիկ արկանէ ու ասէ.

Օրհնութիւն և փառք հօր ✠ և որդւոյ:

Եւ ասեն զօրհնութիւն Եզեկիայ հանդերձ շարականաւ այսուիկ:

Օրհնութիւն Եզեկիայ:

Ես ասացի ՚ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես ՚ի դրունս դժոխոց:
Թողի զամս յետին իմ. և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութիւն Այ յերկիր կենդանեաց, և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք խուռվք հանդերձ:

Շարական հանգստեան. Դկ:

Ես ասացի, Տր ողորմեա հոգւոյ իմոյ բազմամեղի. որ բնակեալդ ես ՚ի յերկինս և յանմարմնոց փառաբանիս. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ:

Սաղմոս:

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև լքի թողի զամ զկեանս իմ:
Ելև գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ ՚ի հատանել:

Շարական :

Պակասեցայ յազգատոհմէ՝, լքեալ թողի զկեանս աշխարհի. և մարմին ունայնութե դարձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փա :

Սաղմոս :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ ոպ 'ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ :

Որպէս ծիծառն այնպէս ձչեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ :

Շարական :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ 'ի ձեռս ահեղ հրապարակին. և առ քեզ ապաւինիմ ստեղծող բնաւից, տէր բոլորից. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փառատեցո :

Սաղմոս :

Հայեցայ 'ի բարձունս առ տր ած իմ. որ փրկեաց զիս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ :

Տէր մի այնորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթուցեր զանձն իմ, դարձուցեր զոգի իմ. մխիթարեցայ և կեցի :

Շարական :

Հայեցայ 'ի բարձունս՝ առ քեզ կարօղ յաւիտենայնի. ընկալ՝ զիս յարկս արդարոց, ամրածածուկ աջովդ քո. յիս մարդասիրեա :

Սաղմոս։

Ահա 'ի խաղաղութի դարձաւ դառնութի իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զամ զկեանս իմ։

Զի ոչ թէ որ 'ի դժոխս են, խոստովան առնին առ քեզ. և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն ըզքեզ. և ոչ յուսասցին 'ի ճշմարտութիս քո ամենեքեան, որ իջանեն 'ի դժոխս։

Շարական։

Ահա է խաղաղութիւն՝ դարձայ ի հող, յորմէ ստեղծայ. նորոգող ճարտարապետ պարգևատու ողորմութեան. յիս մարդասէր։

Սաղմոս։

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիս քո, տր փրկութե իմոյ։

Ես ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութի նոր, զամ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ տյ։

Շարական։

Այլ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ՝ քրիստոս թագաւոր յաւիտենից. որ փառօք փառաւորիս ի յերկնայնոց և յերկրայնոցս. յիս մարդասիրեան։

Եւ ապա ասէ շարական. ԴԿ։

Ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց տէր ածր. օգնեա ինձ միայն մարդասէր։ Զչարչարանս խաչի և մահու յանձն առեր տէր ածր օգ-

նեա : Բարեխօսութեամբ սրբոյ աստուածածնին և միշտ կուսին . տէր Աստուած մեր օգնեա ինձ :

Ամենասուրբ երրորդութեանդ երկրպագեն զօրք երկնայինք . և ստեղծուածք անմարմինք ձեռացդ . փառաւորելով զտէրութիւնդ քո հանապազ : Ամենազօր խաչի քո տէր՝ երկրպագեսցուք . որով բարձեր զդատակնիք մահու քո արարածոց . փառաւորե : Ամենօրհնեալ աստուածամայր մարիամ . քերովբէական աթոռ արարչին՝ մերոյ տրնօրհնութեան . զոր երանեն ամենայն ազինք հանապազ :

Ողորմութեանց տուող քո ի միւսանգամ քոյ գալստեանն՝ . շնորհեա և մեր ննջեցելոցս կալ ի յաջմէ քումմէ որ ողորմած դու ես յամենայնի : Յորժամ զանմահութիւն կենաց՝ շնորհես . և ի կեանս հրաւիրես՝ . ընդ կամարարս անուանեալ քո ընդ ննջեցեալըն մեր դասաւորեա . որ ողորմած դու ես :

Քրիստոս տէր ծ յոյս ապաշխարողաց . շնորհեա զթողութիւն բազում յանցանաց իմոց : Առ քեզ բազմագութ ապաւինեալ կարդամք մի մերժեր ըզմեզ յողորմութենէ քումմէ : Որպէս զաւազակն աղաղակեմ առ քեզ . յիշեա և զիս տէր ի քում արքայութեանդ :

Յիսուս միածին անմահութեանց պարգևատուն երևեցար ընդ մեզ . խափանեաց

զօրութեան մահու ։ Ընդխմամբ մը արտասուաց Մարեամու և Մարթայի անկեալ առ ոտըն տեառն . խնդրեն զնորոգումն եղբօրն ։ Բանիւ բանն ած կենագործեաց զՂազարոս ի թաղմանէն . և եկեալ արտաքս անապական ։

Յարեար երևեցար առաքելոցն . և մեզ փըրկեչ ողորմեա ։ Քեզ քոյ թագաւորիդ անմահի . Երկիր պագանեմք և զյարութիւնդ քո փառաւորեմք ։ Փառք փրկողիդ և միածնիդ անմահի . փրկեա զժողովուրդս քո զոր ըստացար պատուական արեամբդ քո սուրբ ։

Սուրբ կենաց բաշխող շնորհաց հոգիդ իջեալ ի բարձանց . զհանապազական պարգևս քո բաժանեցեր յառաքեալսն ։ Որ ի վերայ ջուրցըն գոլ ստեղծանէիր զարարածս . իջեալ ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս այ ։ Որ զարդարեալ նորոգես միշտ ըզնոր քո զեկեղեցի . պէսպէս շնորհաց քոց պարգևօք փայլեն մանկունք սորա ։

Ի քեզ եմք ապաւինեալ քոյ մայր այ մերոյ ։ Որ քան զերկինս բարձրագոյն Մարիամ պարծանք եկեղեցւոյ քոյ մայր ։ Որ քան զարեգակըն պայծառագոյն Մարիամ . մի դադարեր բարեխօսել վասըն մեր . քոյ ։

Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ

քում սրբոց․ որով դատապարտեալ պարտեցաւ Թշնամին։ Սովաւ պահպանեա զժողովուրդս քո Քրիստոս․ որով երկրպագեմք քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյդ։ Ի քեզ ապաւինիմք Քրիստոս․ որ գալոց ես խաչիւ․ որպէս զի փրկեսցես զմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին։

Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Ընդ սուրբս քո դասեա և ընդ արդարսն պսակեա․ ի տեղի անկելոց հրեշտակաց զննջեցեալսն մեր կարգաւորեա․ որ ողորմած ես յամենայնի։

Եւ աւրհնութեան կարդայ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ՚ի ճանապարհս խաղաղութեան զՏէր աղաչ։ Տէր ողորմեա։
Վասն ցրելոյ ՚ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զՏէր աղաչեսցուք։
Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զՏէր։
Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զՏէր։
Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զՏէր։
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր։ Յիշ։
Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա։

Աղօթք։

Քահ. Աստուած յաւիտենական, անսկիզբն, անեղ, անիմանալի անհասանելի խորհուրդ․ հայր բա

րեխնամօղ. ծնող միածնի որդւոյ քոյ, և ա-
ռաքողի Հոգւոյն սրբոյ՝ որ 'ի քէն ելանէ և լնու
զամենայն արարածս: Դու Տէր, ամենակարող
զօրութեամբ քո առեալ հող յերկրէ, արարեր
զմարդն, և բնակեցուցեր զնա յանցաւ և յանաշ-
խատ 'ի կեանս անմահականս տնկագործ տըն-
կոցն վայելչութեան. և պատուիրանադրութե՟
զգեցուցեր զնա անամօթ փառօք 'ի դրախտին
փափկութե՟: Սակայն չարին խանդացեալ ընդ
մեծութի՟ պատուի նորա, զոր 'ի քումմէ բարե-
րարութեէդ ընկալեալ էր, և պատրեալ զնա յա-
ղագս անհասից ցանկութե՟, որ և զիւրն ոչ պա-
հեաց տեղի փառաց, կամակոր եղեալ յերեսաց
քոց Տէր: Իսկ յանցանել նր զպատուիրանաւ
քո Տէր, հանեալ եղիր զնա արտաքոյ դրախտին
փափկութե՟, զգեցուցեր նմա զմաշկեղէն հան-
դերձն, զխորալի և զախտաւոր մարմինս, և սահ-
մանեցեր հողադարձիլ հողոյն: Բայց ոչ այնու ան-
տես արարեր, այլ առաքեցեր զմիածին որդին
քո. որ եկեալ մարմնացաւ 'ի սբ. և յանարատ
և յանապական կուսէն մարիամայ, զգեցեալ
զհնացեալ մարմին ծառայութե՟ մերոյ, զոր ծա-
ռայէաքն մահու մեղաց՝ տարադրութե՟ 'ի ձեռն
կնոջն դաւաճանութե՟, ազատեցոյց տնօրէնութե՟ իւրով
'ի ձեռն կենդանարար խաչին իւրոյ, և անապա-
կան Թաղման: Որ զոր անասելի բանիւդ քո
հարկիւ պարտապան էաք մեռանել, եբարձ ըս-
քանչելագործ յարութե՟ն իւրով, և լուսաւո-
րեաց զազգս որդւոց մարդկան 'ի նոյն նմանութե՟
պատկերի քոյ, որով ստեղծեր զնախնին մեր
զհայրն, և ծանոյց մեզ զանուն քո, որով ար-
ժանաւորեցաք կոչել զքեզ հայր: Արդ զի նստե-
լով ընդ աջմէ քումմէ մարմնովն՝ զոր 'ի մէնջ
էառ, և մեզ խոստացաւ յարութի՟ կենաց 'ի միւս

անդամ գալստեանն 'ի դատաստան յաւուրն յետնում: Եւ պարգեւեաց մեզ ժամադրութի գործոց բարեաց զանցաւոր զկեանս, որով մարթասցուք գտանել զերկիրն կենդանեաց" ի ձեռն վարդապետութե մեջ առաքելոց, որով եբարձ զդիւամոլ կռապաշտութի յաշխարհէ: Եւ այժմ տր բարերար եւ բազումողորմ, ընկալ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ՝ որ ելից զժամանակ պանդխտութե նժդեհութե իւրոյ 'ի վերայ երկրի, եւ ընկալաւ զլուծումն յաշխատութենց եւ յաշխարահեծ պատրողական խաբէութենց. եւ դասաւորեա զսա ընդ սրբս քո յարքայութե քում, ուստի մերժեալ են ցաւք եւ տրտմութիք եւ հեծութիք, միշտ յարազուարճ բերկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ տծային փառաց քոյ, ուր ուրախանան տմ ընտրեալք քո. ընդ նոսին դասաւորեա տր զհոգի հանգուցելոյս մերոյ: Օ ի եւ մեք սովաւ հանդերձ փառաւորեսցուք զՀայր եւ զորդի եւ զսբ հոգիդ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ամցն: Եւ երկր:

Հայր մեր, որ յերկինս եւ յերկրի եւ յամի· տբ եղիցի անուն քո 'ի վերայ մեր. եկեսցէ արքայութի քո. եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս եւ յերկրի. եւ փառաւորեսցի անուն քո սբ յաւիտեան: Որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութենցս զանախտ եւ զանաշխատ կեանսդ: Որ 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սպաներ զմահ, եւ շնորհեցեր մեզ զկեանս եւ զանեղծութի: Որ փրկեցեր զմեզ քո յիշխանութէ խաւարի, եւ փոխեցեր յարքայութի որդւոյ քո սիրելոյ տն մերոյ եւ փրկչին յսի քսի: Ընկալ մարդասէր տր, աղաչեմք զքեզ, զհոգի սորա ընդ արդարս քո 'ի հանգստեան քում.

և թուեմ ՚ի համարս ո՛րց քոց ՚ի ձեռն փրկութե՛ միածնի քո, և նորոգութե՛ կենդանարար և ազատիչ ո՛յ հոգւոյդ. որում վայելէ փառք իշխանութի՛ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ասէ սաղմոս ԼԸ. ողբաձայն:

կց. Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրութե՛ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ա՛մ մարդ մնեղի:

ԺԵ. Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ, զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով:
Եդի պահապան բերանոյ իմոյ ՚ի հակառակել մեղաւորին առաջի իմ:
Խուլ եղէ, և խոնարհեցայ. լռեցի ՚ի բարւոյ, և ցաւք իմ նորոգեցան յիս:
Ջեռաւ սիրտ իմ ՚ի փորի իմում. և ՚ի խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր:
Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի, ցո՛յց ինձ տ՛ր զկատարած իմ և զթիւ աւուրց իմոց՝ քանի՛օն է, զի գիտացից թէ ո՛րչափ ինչ պակասեալ է յինէն:
Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրութե՛ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ա՛մ մարդ մնեղի:
Ապաքէն որպէս ՚ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի. գանձէ, և ոչ գիտէ ում ժողովէ:
Իսկ արդ ո՞վ է համբերութի՛ իմ, թէ ոչ դու տէր. կամ կար զօրութե՛ իմոյ, թէ ոչ ՚ի քէն:
Յամենայն անօրէնութե՛ իմմէ փրկեցեր զիս. նախատինս անզգամաց արարեր զիս:

Խուլ եղէ, և ոչ բացի զբերան իմ. զի դու արարեր:

Ի բաց արա յինէն զտանջանս իմ. զի 'ի զօրութ՟է ձեռին քո ես պակասեցայ:

Կշտամբութ՟բ վասն մեղաց խրատեցեր զմարդ, մաշեցեր որպէս սարդոստայն զանձն նորա. սակայն ընդունայն է ա՟մ մարդ:

Լո՛ւր տ՟ր աղօթից իմոց, ո՛ւնկն դիր խնդրուածաց իմոց. արտասուաց իմոց մի՛ լռեր:

Պանդուխտ եմ ես առաջի քո. նժդեհ և անցաւոր, որպէս ա՟մ հարք իմ:

Թո՛յլ արա ինձ, զի հանգեայց. մինչև երթեալ իցեմ, ուստի այլ ոչ ևս գտանիցիմ:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս: (ա՟. 3:)

Օրհնեալ է ա՟ծ և հայր տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի հայր գթութ՟ց և ա՟ծ ա՟մ մխիթարութ՟ն, որ մխիթարէն զմեզ յա՟մ նեղութ՟ս մեր. առ 'ի կարող լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ, որ յա՟մ նեղութ՟ս իցեն, մխիթարութ՟բն՝ որով մեք մխիթարիմք յ՟այ: Զի որպէս առաւելան չարչարանքն ք՟ի 'ի մեզ, նոյնպէս և 'ի ձեռն ք՟ի առաւել լիցի մխիթարութ՟ի մեր: Զի եթէ նեղիմք, վ՟ս ձերոյ մխիթարութ՟ն և փրկութ՟ն. և եթէ մխիթարիմք, վ՟ս ձերոյ մխիթարութ՟ն և փրկութ՟ն, որ յաջողեալն է համբերութ՟բ նոցին չարչարանաց, զոր և մեքն չարչարիմք. և յոյսն մեր հաստատուն է վ՟ս ձեր: Քանզի գիտեմք, եթէ որպէս կցորդ եմք չարչարանացն, նոյնպէս և մխիթարութ՟ն: Քանզի ոչ կամիմ տգէտս լինել ձեզ, եղբարք, վ՟ս նեղութ՟ն մերոյ եղելոյ յասիա. զի առաւել քան զկար մեր ծան-

րացաք, մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և 'ի կենաց. այլ անձամբ յանձինս զվճիռ մահու ընկալաք. զի մի յանձինս ապաստանիցիմք, այլ յած՝ որ յարուցանէ զմեռեալս, որ յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ, և փրկեսցէ: Քանզի յուսացեալ եմ, եթէ տակաւին փրկեսցէ օգնականութբ աղօթից ձերոց վս մեր:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Զայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի ձայնիւ իմով զտր աղաչեցի:

Որհ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ե. 19:)

Տէրն մեր յս քս

Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. Ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զհայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նման գործէ: Զի հայր սիրէ զորդի, և զամ ինչ ցուցանէ նմա, զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք: Զի որպէս հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի զորս կամի՝ կենդանի առնէ: Եւ ոչ եթէ հայր դատի զոք, այլ զամ դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի, որպէս պատուեն զհայր. որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ պատուէ զհայր զառաքիչն նորա:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Սարկաւագն ասասցէ ։

Վ՟ն 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յա՟մ ժամու խօսել մեզ զբան ա՟ն, զՏ՟ր աղաչ։ Տ՟ր ողորմ։
Վ՟ն չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութիւն, որում ոչ կարեմք հանդուրժել, զՏ՟ր ։
Վ՟ն անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին ք՟ի զՏ՟ր ։
Վ՟ն առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զՏ՟ր ։
Վ՟ն արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութեան զՏ՟ր ։
Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցելն զՏ՟ր ։ Յիշեա՛։
Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Ա՟ծ հոգւոց և ստեղծիչ մարմնոց, որ զմահ խափանեցեր, և զսատանայ կոխեցեր, և աշխարհի կեանս պարգևեցեր ։ Հանգո՛ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի տեղւոջ լուսոյ, և 'ի տեղւոջ հանգստեան, ուստի 'ի բաց մերժեալ են ա՟մ ցաւք և տրտմութիւնք, և աշխատութիւնք և հեծութիւնք ։ Եւ ա՟մ մեղաց առ 'ի սմանէ գործելոց եթէ բանիւ, և կամ գործով, կամ մտածութեամբ, դու որպէս բարերար և մարդասէր և ողորմած ա՟ծ, թողութիւն շնորհեա՛ սմա ։ Վ՟ն զի ո՞վ է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ. և բանք քո ճշմարիտ են ։ Զի դու ես կեանք և յարութիւն ա՟մ ննջեցելոց. և քեզ վայելէ փառք իշ-

խանութի՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւի-տեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի՛ն ամե՛ն : Ա՛ծ երկր :

Ամենակալ տէր Ա՛ծ մեր, որ բարերարութե՛դ քով զաշխարհս արարեր. և ստեղծեր զմարդն 'ի հողոյ, և եդիր զնա 'ի կեանս և 'ի փառաւորութե՛ն: Ցուցեր զնա բարւոք պարգևօք և առատ ողորմութե՛բ քով. և դարձեալ անդրէն առ քեզ դարձուցեր, և հանգուցեր 'ի հանգիստ կամաց քոց: Վ՟ն որոյ աղաչեմք զքեզ հայր երկնաւոր 'ի վերայ ա՟մ ննջեցելոց, մանաւանդ որ այժմ հանգուցեալս է. ընկա՛լ զհոգի սորա խաղաղութե՛բ, և հանգո՛ ընդ ա՟րս քո յարքայութե՛ն քում: Եւ զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ առնու քահանայն զբուրվառն 'ի ձեռն. և երթայ 'ի վերայ ննջեցելոյն: Եւ ասեն շարականն:

Զմիածի՟ն ըստ հօր՝ զորդին՝ փառաւորեմք անլռելի. որ իջեր յարգանդ կուսին՝ զադամային առեր մարմին՝ աղաչանօք ա՟ծածնին՝ անապական քում ծնողին. ողորմեա քո ստեղծուածոյս, յուսով ի քեզ ննջեցելոյս:

Երևեցար մարմնով յերկրի. որ ես հօրէ անմեկնելի. ընդ հողեղինս՝ բնակեցար՝ ի հրեղինաց երկրպագեալդ. պաղատանօք երկնաւորաց՝ փառաբանիչ քոց հրեշտակաց. ողորմեա:

Տաղ։

Ո՛րքան է մարդասէր անոխակալ և բարեգութ. որ գովի ի սրբոց վերնոց մեր դատաւոր արդարութեան. ընդ սրբոց առաքելոց մեր պսակեա զմեր ննջեցեալսն. ողորմեա տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոց։

Տրբէ հարս, ղայս սամ։

Ես մնացի ի վերանալ յինէն անուրց իմոց. յո՞ր վերթայցեմ ես այսօր. յառաջին օթեվանին զոր ոչ գիտէի. ծնեալ և ինձ քրիստոս այսօր. յառաջին ձանձապարհին. և ի միասնգամ գալըստեանն քոյ ծնեալ ինձ։

Մաղթանք։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Զհանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Գ. Տր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Քրիստոս որդի այ անոխակալ և բարերարութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգու-

ցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛ քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ՚սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես ՚տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ ՚տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Եւ բառնան զննջեցեալն տանել յեկեղեցին. եւ ՚ի ճանապարհին ասեն շարական հանգստեան: Իսկ յեկեղեցւոջ այս կարգ կատարի: Բայց թէ տանին եւ թէ ոչ, զկարգն կատարել պարտ է:

Շարական. ԳԿ:

Անող ա՛ծ ծր ի ծոց հօր, վասն մերոյ փրկութեան ի յերկնից խոնարհեցար. զի զմեզ նորոգեսցես ի կեանս. ա՛ծ ըծ հարցն մերոց: Որ հանդերձեալ ես գալ փառօք հօր զարթուցանել զննջեցեալսն ի ՚սբ անունդ-քո. նորոգեա և զմեր ննջեցեալսն. ա՛ծ ըծ: Անմահութեանց տուող քո և պարգևիչ կեն-

դանութեան. ի միւսանգամ գալըստեանն՝ և յաշխարհական ամենեքին, թողութիւն շնորհեա մեր ննջեցելոցն՝ տէր։ Որ նըստիս ընդ աջմէ հօր ծընողի իւրոյ. և մարդասիրապէս խնամէ զարարածըս. բարձր արարէք ըզնա յաւիտեան։ Որ ըստ հոգացեալ բնութիւն մարդկան՝ նորոգէ իւր տնօրէնութեամբն. և կենագործէ ի կեանս անմահ. բարձր։

Նակից հօր և հոգւոյն՝ անըսկիզբն որդի անմահ յառաջնումն անդրանիկ. և ընդ հօր յաւիտեան։

Ի ծոցոյ հօր առաքեալ. էջեալ ի մըսուր յանբանից. բանդ աստըրուած յայտնեցաւ։

Քրիստոս ծընեալ ի քաղաքի դաւթի քարոզեն հովիւքն ընդ հրեշտակս. և մոգք հանդերձ աստեղըն։

Յանըսկըզբնական ծոցոյ հօր խոնարհեալ բանըդ՝ մարմնացար ի կուսէն վասըն փըրկութեան մերոյ. աղաչեմք ըզքեզ. զննջեցեալըսն մեր ի քեզ ուղիղ հաւատով՝ յիշեա տէր յորժամ գաս թագաւորութեամբդ քո։ Նախակալ քաղցրութեամբ որդի տն՝ հանձեցար բանալ ըզմեզս աշխարհի քո խաչելութեամբդ. աղաչեմք ըզքեզ. զննջեցեալըսն մեր ի քեզ։ Կամաւորական մահուամբ քո լուծեր զերկու-

նըս մահու՝. և արժանի արարեր՝ թողութեան
յանցանաց քաւեչ քո արեամբ. աղաչեմք ըզ-
քեզ. զննջեցեալսն մեր Ե քեզ։ Որ փոխա-
նակ մեղաւորաց ըզմեռանել յանձն առեր ի-
ջանելովն ի դժոխըս փրկեցեր ի մեղսասէր բան-
տէն ըզգերեալսն. աղաչեմք ըզքեզ։ Բարե-
բանեմք զանչափ քո զմարդասիրութիւն. որ ե-
րեքօրեայ յարուցեալ զկենդանութիւն պարգևե-
ցեր աշխարհի. աղաչեմք ըզքեզ. զննջեցեա-
լսն մեր Ե քեզ ուղղ հաւա։

Լոյս ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա. որ փա-
ռօք հօր՝ հանդերձեալ ես գալ ի դատել զեր-
կիր. արժանաւորեա և ըզմեր ըզննջե-
ցեալսն՝ անճառ խոստմանց՝ քոց ընդ որս քո։
Հօր և հոգւոյ համագոյակից. ի տեղերա-
կան աջէդ ատենին. արժանաւորեա և ըզ-
մեր ըզնոյն։ Երկնի և երկրի արդար դատա-
ւոր. յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւ-
րաքանչիւրոց. արժանաւորեա և ըզ մեր ըզ-
ննջեցեալսն։

Որ արարիչդ ես հրեղինաց և հողեղինաց.
և մշտընջենաւոր փառաբանիս ի բանաւոր
պաշտօնէից ի քէն հայցեմք թողու-
թիւն շնորհեա ննջեցելոց մերոց։ Որ ի յերկ-
րի երևեցար՝ և ընդ մարդկան բնակեցար.
և անմահութիւն պարգևեցեր մեզ մահա-

ցեղոց. ի քէն: Յորժամ նստիս յաթոռ փառաց դատողական իշխանութեամբ. և փառաւորես զսա ի քէն փառօք ըզգեցնս արեան քոյ տէր. ի քէն:

Որ անբաւ քո մարդասիրութեամբդ գըթացար յազգըս մարդկան. ծնեալ ի կուսէն. ըզծըննեալսդ որ աւազանաւն ընծըջեցեալըն ըմեր ընդ սուրբս քո հանգո թագաւորը յաւիտենից: Որ ի վերայ խաչին զենեալ որպէս գառն՝ և զմարմին և զարիւնդ քո բաշխեցեր ի փրկութիւն աշխարհի. զհանգուցեալսդ մարմնոյ քո և արեան. ընդունելի: Որ ըստ նըմանութեան մահու քո տըր նկանէլ ցարարեր. և երկնից արքայութեան ժառանգորդ լինել խոստացար՝. զհանգուցեալսդ զարգաստեան քո տէր. ընդ:

Նա ասա ասէն սաղմոս ձգ:

կց. Երանի ամենեցուն, որ բնակեալ են 'ի տան Տն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ:

Տն. Որպէս սիրելի են յարկք քո, Տէր զօրութեանց. ցանկայ և փափագէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո:
Սիրտ իմ և մարմին իմ ցնծացեն առ Աստուած կենդանի:
Քանզի ճնճղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ բոյն, ուր դիցէ զձագս իւր:

Սեղան քո Տ՟ր զօրութեանց, Թագաւոր իմ և Ա՟ծ իմ։

Երանի՛ ամենեցուն, որ բնակեալ են 'ի տան Տ՟ն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։

Երանեալ է այր, որոյ օգնութի՟ իւր 'ի քէն է. ելս եդ 'ի մտի իւրում 'ի հովտէս տրտմութե՟ 'ի տեղւոջ յորում ուխտեաց։

Զօրհնութի՟ տասցի, որ զօրէնս դնէ. գնասցէ նա 'ի զօրութէ՟ 'ի զօրութի՟, և երևեսցի Ա՟ծ հրեշտակաց 'ի սիոն։

Տ՟ր Ա՟ծ զօրութեանց, լո՛ւր աղօթից իմոց. ո՛ւնկն դիր Ա՟ծ յակոբայ։

Ընդունելի ես դու, Տ՟ր մեր. տե՛ս Ա՟ծ, և նայեա՛ յերեսս օծելոյ քո։

Վասն զի լաւ է ինձ՝ մի օր 'ի գաւիթս քո քան զհազարս։

Ընտրեցի ընդ աղբ գալ 'ի տան Ա՟յ, առաւել քան զբնականալ 'ի յարկս մեղաւորաց։

Զողորմութի՟ և զճշմարտութի՟ սիրէ Տ՟ր Ա՟ծ. զշնորհս և զփառս տացէ։

Տ՟ր ոչ պակաս առնէ զողորմութի՟ իւր յայնցանէ, որ գնան յամբծութե՟։

Տ՟ր Ա՟ծ զօրութեանց, երանեալ է այր՝ որ յուսայ 'ի քեզ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի Թեսաղոնիկեցւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։ (Դ՟. 12։)

Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտ իցէք վ՟ ննջեցելոցն. զի մի՛ տրտմիցիք որպէս և այլքն, որոց ոչ գոյ յոյս։ Եթէ հաւատամք եթէ յ՟ս մեռաւ և յարեաւ, նոյնպէս և Ա՟ծ զննջեցեալսն 'ի ձեռն յ՟ի ածցէ ընդ նմա։ Բայց զայս ասեմք

տ՟ն բանիւ, եթէ մեք՝ որ կենդանիքս եմք մնացեալք, 'ի գալստեանն տ՟ն ոչ ժամանեմք ննջեցելոցն: Զի ինքնին տ՟ր հրամանաւ 'ի ձայն հրեշտակապետի և 'ի փող ա՟յ իջանէ յերկնից. և մեռեալք 'ի ք՟ս յարիցեն յառաջագոյն: Ապա և մեք, որ կենդանւոյն մնացեալ իցեմք, նոքօք հանդերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդառաջ տ՟ն յօդս. և այնպէս յա՟մ ժամ ընդ տ՟ն լինիցիմք: Այսուհետև մխիթարեցէք ըզմիմեանս բանիւքս այսոքիւք:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Բարձր առնեմ զքեզ, տէր, զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս:

որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ժբ. 24:)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եմն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Քարոզ:

որէ. Եւ ևս խաղաղութ՟ զտ՟ր աղաչեսցուք:

Տ՟ր ողորմեա:

Վ՟ն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց 'ի ք՟ս զտ՟ր:
Վ՟ն որք լքին զապականացու կենցաղս, և հե-

տեսցան 'ի վիճակն երկնաւոր առ քս ար-
քայն երկնից, զտր։

Վն քաւութեն մեղաց եւ թողութեն յանցանաց սորա, եւ մեր ամենեցուն, զտր։

Վն առաջնորդելոյ սմա յանստուեր յօթեվանսն, զոր պատրաստեաց 'ի տան հօր իւրոյ միածին որդին, զտր։

Վն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, եւ վերանալոյ ընդ առաջ փրկչին, զտր։

Վն արժանի լինելոյ սմա դասու յաջակողմեան դասուն զտր։

Զողորմութիւն տն, եւ զարքայութիւն երկնից, եւ զթողութի մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգուցելոյս եւ մեր ամենեցուն, զտր։

Վն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր։

Եւ եւս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեաց։

Աղօթք։

Քհ. Որ թագաւորդ ես յաւիտենից եւ ես. որ առնես զամ ինչ առաւել քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք. որ զամ ինչ 'ի բարի մատակարարեցեր որդւոց մարդկան. ընկա՛լ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ. եւ հանգո՛ ընդ սրբս քո, որք 'ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ. ընկա՛լ զսա ընդ արդարս քո, եւ 'ի խորանս զքեզ սիրողաց բնակեցո՛ զսա։ Եւ եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա, բանիւ կամ գործով կամ մտածութբ, դու որպէս բարերար եւ մարդասէր եւ ողորմած ած, թողութի շնորհեա՛ սմա. եւ զմեր ամենեցուն եւս յաշխարհէս խաղաղութբ աջողեա՛, լինել ժառանգորդ երկնից արքայութեդ։ Զի եւ մեք արժանի լիցուք յամ ժամ գոհանալով

փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Խաղաղութ տմն ։ Ն․Ձ երկր ։

Գ․ Օծեալ և մարդասէր Տէր, հանգո՛ զհոգի ծառայիս քո այսօրիկ յօթեւանս արդարոց․ և զմեր կատարումն քրիստոնէութեան առանց մեղաց պարգեւեա՛, պահելով յա՛մ բանս և՚ի գործս բարութե․ շնորհօք և մարդասիրութբ տն մերոյ և փրկչին յի քի, որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ ։

Ն․ ձայն շարական ։

Ըստ օրինացն մովսէսի ընծայեցար ի տաճարին․ զի ըղձութիւնըս մարդկային ընծայեսցես Հօր ի յերկինս․ խնդրուածովք սուրբ ծերունւոյն՝ քև ի կապից արձակելոյն․ ողորմեա քո ստեղծուածոյս, յուսով ի քեզ ննջեցելոյս ։

Թագաւորդ հրեղինաց որ ընդ մարդկան հողեղինաց․ շրջեցար անօրինաբար կրեցեր ըզ խիրըս մարդկաբար․ որ վասըն մեր զայս ամենայն ի յանձն առեր խոնարհութբ․ ողոր ։

Նոր․

Յորժամ գրեանքըն կան տարեալքըն որ զայնմ աւուր մեզ պատմեսցեն․ մարգարէից բանքըն յորդեալքըն առաքելոցըն վերձարեն՝ ողորմեա տէր ողորմեա հոգւոցըն մեր ննջեցելոց ։

Ենէ ձայն, ղայս սոս :

Ն՛կն Եհարեալս յօր վախճանի իմոյ՝ լուսաւորեալ ողորմութեան եւ աշխարհութեան. սիրեալ բա իմ խոռովեցաւ յիս. եւ ոսկերք իմ ցամաքեցան՝. օգնեա եւ ինձ Քրիստոս այսօր. յահաւորին ձայնապարհելն. եւ ի մեծանդամ գալստեանըդ քոյ՝ օգնեա ինձ :

Մաղթանք :

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո Տէր, արա հանգիստ եւ ողորմութիւն. եւ մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց :

Քարոզ :

Սրկ. Զ՟ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո եւ ողորմեա :

Գ. Տէր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ եւ բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն : Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան եւ թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն : Զի դու ես Տէր եւ արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց. եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր : Հայր մեր, որ յերկինս :

Այս ապա Եօանան ընթերցեալն դագաղաւ, տանել 'ի գերեզմանն. և 'ի ճանապարհին ասեն զՍ̃ֆեեծքն 'ի Եօսն: Գիւտ ջէջ 121:

Աղօ̃ օրհնութ̃ յովնանու:

Ի նեղութեան իմում ես առ տ̃ր կարդացի. լուաւ ա̃ծ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում:

Լուր տ̃ր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Սմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ո̃պ աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութէ̃ կեանք իմ:

Առ քեզ, տ̃ր ա̃ծ իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ տ̃ր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար ս̃բ քո:

Զի որք պահէին զունայնութի̃ և զստութի̃, յողորմութէ̃ իւրեանց մերժեցան:

Այլ ես 'ի ձայն օրհնութե̃ խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս տ̃ն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութե̃:

Նշ— ղկնոյ տաեն շարաչան. ԴՁ:

Տեսեալ ըզքեզ մահու լուծաւ. և դը-
ժոխոց սարսեալ դողային. որ ըզմահ մա-
հու ծանուցեր մահ: Որ հոգւո-
վըդ քո սրբով ծանուցար քո արա-
րածոցս. որ էնդ և եսդ և էդ-
աստուած: Հովանացեալ սուրբ հոգւոյն ի
վերայ քո սուրբ կոյս մարիամ. որ ծընար
մարմնով ըզբանն աստուած:

Որ փառօք հօր հանդերձեալ ես գալ ի
դատել զերկիր. արեգակն արդարութեան.
զի ըզհողեղէն ըզմնութիւնս մեր վերաւեալ
նորոգեսցես ի կեանս. ընդ աջմէ քո տէր աս-
տուած հայրըն ը մերոց: Որ աստուածայ-
ին բարկութեամբըդ դատես ըզհընացեալըս
մեղօք լուսատու տի եզերաց. լուսաւորեա
և ըզմեր ըզննջեցեալսն անճառելի աստուա-
ծային լուսովդ. ընդ աջմէ: Որ նըստիս ի
վերայ բազմաչեայ քերովբէից, թագաւոր
խաղաղութեան. հանգո և ըզմեր ըզննջե-
ցեալսն ի վերինըդ քո երուսաղէմ. ընդ աջ-
մէ: Որ յահեղակերպ հայրենի կաս ընդ
հօր փառակից կենդանին յաւիտենից, և իշ-
խանութեամբ դատի զամենայն արարածս.
որհընեցէք. և բարձր արարէք ըզնա

յաւիտեան ։ Միաբան հայցեմք ի քէն որ հոգիդ կենդանարար . աղաչանօք սուրբ աստուածածնին՝ . արա արժանի և ըղձեր, ընդընջեցեալըն մըտանել ի յերկնային քո սուրբ առագաստ . և ընդ վերին զօրւն օրհն-նեմ մւ սուրբ զերրորդութիւնդ ։

Բազմերամք վեհագունիցըն հոյլքըն՝ յոդ-նախմ սմբս է զանա կէին՝ . Երգս առեալ մատուցանէն զերաժըշտականաց զերանաւէտ զհո գեղէն հընչմունս՝ . քե ՁԶ զ էմմա-նուէլ . որ ծընար տըղայաբար՝ և վերածեր զազգըս մարդկան հօր յորդէ գրութի . աղաչանօք հայցեմք ի քէն . ընդընջեցեալըն մեր ընդ սուրբըս քո հանգո ։ Գեղգե-ղեալ գովեն ըղքեզ գերապայծառ գունդք հոգե ղինաց՝ . հեզաբար թևապարիլ պա-րունակեալ ծածկէն ըղդէմս յա հէ փա-ռացքոց՝ . քեզ էմմանուէլ ։ Օնոյն և մեք եր-գեմք քեզ րաբունական ձայնիւ զե րգըս հոգևորս՝ առքերելով քեզ պատարագ ծակէ կընդրակ զը մուռս և զհալուէս . քեզ էմ-մանուէլ ։

Յորժամ հարկանի փող զարթստեան քոյ տէր՝ . յայնժամ զարհուրեալ դողան արա-րածք ի յահէ քումմէ . աղաչեմք ըզքեզ փըրկիչ . հանգո և ըզմեր ընդընջեցեալըն ընդ

սուրբըս քո․ որ միայնդ ես բազումողորմ: Յահաբեկ՝ լուսոյ ծագման քո տէր․ ցնծան դասք առաքինեացն ի վերայ լուսեղէն ամպոյն․ աղաչեմք ըզ: Անոխակալդ՝ բազմագութ ողորմած տէր՝․ մի անտես առներ ըզ մեղուցեալքըս յահագին աւուրն՝․ որ միայնդ:

Բանզի զքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից թագաւոր փառաց, ամենակալ ամենակարող․ թող ըզմեղս մեր ննջեցելոցս․ և հանգո ի խորանի քում ի յարքայական ի հանդերձեան: Որ ի նախնումն ըզմարդարէն մովսէս լուսաւորեցեր աստուածային փառօք՝ տեսլեամբ աստուածութեանդ քո․ լուսաւորեա և ըզմեր ըզննջեցեալսն․ և հանգո ի խորանի: Բարեխօսութեամբ սուրբ աստուածածնի ծնողի և մօր քո յիշեա զգինս արեան քո տէր․ և դասաւորեա յերանաւէտ յանթառամ և յանտրտում ի կեանսդ․ ի յարքայական ի հանդերձեան:

Փառք քեզ հայր՝․ որ կենդանարար ես մարմնոյ և գոյացուցիչ հոգւոյ․ ընկալ զօրհնաբանութ հոգիս յանմահական քո հանգիստ: Մարդասիրի հօր որդի․ որ պատկերակից եղեր հողեղինացս և խաչեցար․ ընկալ զօրհն: Ամենազօր սուրբ հոգի․ որ անդորրիչ ես նեղելոց՝ և մխիթարիչ հոգւոց՝․ ընկալ զօրհն:

Ի հանգիստ քո տէր՝, ուր ամենայն սուրբք քո հանգչին․ հանգո՛ զհոգիս ծառայից քոց․ ընդ սուրբս հանգո մարդասէր ։ Պատուեալ ծ որ իջեր 'ի դժոխս․ զերկունս մահու լուծեր․ ըզկապեալսն արձակեցեր․ և զհոգիս ծառայից քոց ընդ ։ Ընդ հոգւոցն արդարոց կատարելոց, և զհոգիս ծառայից քոց՝ ընդ սուրբս հանգո մարդասէր ։

Ապա հասեալ 'ի պատշաճաւոր տեղի ինչ՝ դադարեցուցանեն զննջեցեալն, և հանգիստ առնեն․ և ասեն նախ․

Ալէլուիա, ալէլուիա․

Ճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում․ և մի տիրեսցեն ինձ ամ մեղք ։

Փրկեա զիս 'ի զրպարտութենէ մարդկան, և պահեցից զպատուիրանս քո ։

Որհ․ Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի․ (ժա․ 25 ։)

Տէրն մեր յս քս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ․ գոհանամ զքէն հայր, տր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց ։ Այո՝ հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո․ ամ ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ, և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ հայր․ և ոչ զհայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի․ և ում որդին կամիցի յայտնել ։ Եկայք առ իս ամ վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հան-

գուցից զձեզ։ Առէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ, և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի։

Փառք քեզ տր ած մեր։

Եւ ասեն շարական։

Կեանք ի կենաց լոյս ի լուսոյ. որ ընտրեցեր զմեզ ի հողոյ՝. նորոգեցեր դարձեալ կրկին ծննդեամբ սրբոյ աւազանին՝. զոր կեցուցեր շնորհիւ՝ քոյին ի մահուանէն այն առաջին՝. ի յօթեւանս հօր՝ քո լուսոյ՝ ընդ ննջեցելոցս՝ մեր հանգո։

Հոգւով լցեր զմարդն առաջին. զոր կորուսեալ խաբմամբ չարին՝. ընդ նոյն հոգի՝ բանի քոյին հեղեր յոգիս մեր վերստին՝. նովին հոգւով սուրբ և բարի առաջնորդեա հոգւոյ սուրին՝. ի յօթեւանս։

Մրգ։

Ի վերինն երուսաղէմ ի բնակարանս հրեշտակաց. ուր ենովք և հեղիաս կան ծերացեալք. ուր նահապետք ի դրախտին եդեմական՝ պայծառացեալ արժանապէս օղորմած տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոց։

Եթէ կամիս, ասա սա։

Ի մահէ անձն իմ զարթուցին զիս՝ պահանջօղք հոգւոյ իմոյ՝. տանէին զիս

Ճանապարհ հեռաւոր զոր ոչ գիտէի՝ օգնեա́ եւ ինձ Քրիստոս այսօր՝. յառաջին ճանապարհին. եւ՛ ի միւսանգամ գալստեանըդ քոյ՝ օգնեա ինձ։

Մաղթանք։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս Ած, արա հանգիստ եւ ողորմութիւն. եւ մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Վս հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տր Ած մեր կեցո եւ ողորմեա։

Գ. Տր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Քս որդի Այ անոխակալ եւ բարեգութ, գթա́ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա́ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա́ արժանի ողորմութեան, քաւութեան եւ թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո́ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տր եւ արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց. եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ապա բառնան զննջեցեալն, և տանել տանին մինչև 'ի գերեզմանն, ուր թաղելոցն են: Ապա 'ի ճանապարհին ասեն շարական. Դ.Ձ:

Ժամանակ դարձի իմոյ եհաս ի յերկիր. արդ տէր ընկալ զծառայս քո. եւ հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ: Խոստովանող հոգիս. որ ելից զունայնութեան ընթացս աշխարհի. արդ տէր: Ի վերջնումն աւուր մեծի՝ յորժամ առնես այցելութիւն՝ քոյոց սիրողաց. յայնժամ խնայեա ի ծառայս քո. եւ հոգի՛:

Ապա ասեն այլ ևս շարականս հանգստեան: Ապա հասեալ 'ի տեղի թաղմանն, դնեն զննջեցեալն յեզր գերեզմանին, և ասեն շարական. Դ.Ձ:

Մերձեցայ ես ի դրունս գերեզմանին՝ եւ եհաս ինձ ժամանակ մտանել ի յարգանդ երկրի. յորմէ ստեղծեալ եմք ամենեքեան. բժիշկ իմաստուն եւ ճարտարապետ. բժշկեա զհոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. Արարող եւ յոյս փրկութեան մերոյ: Լիցի ձեռն քո պահապան անձին իմոյ. եւ աջ քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յարդարութիւն. բժիշկ: Ողորմեսցես առ իս ըստ գթութ մարդասիրութեանդ. եւ յանդերձեալ կենաց լուացես զմեղս անձին իմոյ. բժիշկ: Կեց-

ցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ. զամենայն աւուրս կենաց իմոց. Եւ առ քեզ ապաւինիմ հովիւ բանաւոր հօտի. դարձո զմոլորեալս ի հօտ քո. Քրիստոս. բժիշկ:

Անսկիզբն աստուած սկիզբն արարչութեան ի հողոյ ստեղծեր զմարդն առաջին. գործել և պահել յանպատում ի կեանս. իսկ ի ստնգանել հրամանի քո տէր. զվճիռ մահու ի վերայ եղեալ. հող էիր անդրէն և ի հող դարձցիս. և այժմ աղաչեմք զստեղծողդ ամենից. ընկալ և հանգո զհրաժարեալ հոգիս. յեօթնաստեղեան լուսեղէն խորանս ուր ժողովքն են սրբոցն ի խաղաղութեան. հոգւով հեզութեամբ յերկնից բարութեան: Ոսկի եղեալքս անպիտանացան. զգեղեցկայարմար շինուածոյս քակտումն. իմաստունս յիմարեցայ ի յալեաց մեղաց որ ընկղմեցայ. և այժմ աղաչեմք: Կոչօղն եհաս վերին կոչողին. կոչնատէրն ահեղ կոչօղն ահաւոր. դատաւորն անաչառ դատաստանն արդար. հրեշտակք անողորմ դատին զմեղաւորս. և այժմ:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:
Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամ խորհուրդս չարին զտէր:

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զտր :

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զտր :

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զտր :

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի քս ննջեցին, զտր : Յիշ :

Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեաց :

Աղօթք :

*հ. Աստուած յոյս ամենեցուն, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, և երկրպագիս ՚ի սրբոց հրեշտակապետաց. և ընդունիս զաղաչանս մարդկան, և գթաս ՚ի հոգիս հանգուցելոց՝ հաւատացելոց ամենասբ երրորդութեանդ. զծառայս քո, զոր այժմ առ քեզ կոչեցեր՝ արժանի արա ողորմութե քում. և զամ մեղս, զոր գործեալ է սորա, թողցես սմա զկամայն և զակամայն : Եւ զհոգի սորա ընկալ խաղաղութբ յարքայութեանդ երկնից ընդ սբս քո. և զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ :

Խաղաղութի ամէն : Այ երկր :

Դու ես տր ած մեր, որ բնակեալդ ես ՚ի յերկինս, և բարեբանիս երեքսրբեան օրհներգութբ, և քաղցրութբ քո խնամես զամ արարածս : Որ ընտրեցեր քեզ յամ ազգաց ժողովուրդ նր, փառաւորել զանուն քո նր. և խոստացար տալ զհանգիստն անանց բարութեանցն, սիրողացն ըզքեզ : Ընկալ տր զհոգի ծառայիս քո այսորիկ ընդ սբս քո, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. և զամ յանցանս սորա, զոր յանցեալ է առա-

ջի քո, թո՛ղ սմա ողորմութեամբ քով. եւ ազատեա՛ զհոգի սորա յանմաքուր գործոց, եւ 'ի կապանաց մեղաց, եւ հանգո՛ 'ի դասս սրբց քոց: Եւ զմեզ արժանի՛ արա փառաւորել զհայր եւ զորդի եւ զսբ հոգին այժմ եւ միշտ եւ յաւիտ:

Եւ ապա ասեն սաղմոս Ճժդ ողբաձայն, 'ի վերայ գերեզմանին:

կց. Դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո. զի Տր կոչեաց զքեզ:

ձհ. Սիրեցի, զի լուիցէ Տր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, եւ ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա:
Շրջեցան զինեւ երկունք մահու, եւ վիշտք դժոխոց գտին զիս:
Զնեղութիւն եւ զանձկութիւն գտի, եւ զանուն Տն կարդացի:
Ո՛վ Տր փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած եւ արդար է Տր Ած մեր, ողորմի եւ պահէ զտղայս Տր:
Ես խոնարհ եղէ, եւ Տր կեցոյց զիս. դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տր կոչեաց զքեզ:
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, եւ զոտս իմ 'ի գայթակղութենէ. հաճոյ եղէց առաջի Տն յերկրին կենդանեաց:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (ժե. 12:)

Ապա եթէ Քս քարոզի, թէ 'ի մեռելոց յարուցեալ է, զիա՞րդ ասեն ոմանք 'ի ձէնջ՝ եթէ յարութիւն մեռելոց չիք: Եթէ յարութիւն մե-

ռելոց չիք, ապա և ք՟ս չէ յարուցեալ: Եւ եթէ ք՟ս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութ՟ին մեր, ընդունայն են և հաւատքն ձեր. և գտանիմք սուտ վկայք ա՟յ, զի վկայեցաք զա՟յ՝ թէ յարոյց զք՟ս. զոր ոչն արդեօք յարոյց, եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն: Իսկ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն, ապա և ք՟ս չէ յարուցեալ. և եթէ ք՟ս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն են հաւատք ձեր. և տակաւին 'ի նմին մեղս կայք: Իսկ արդ. որք ննջեցինն 'ի ք՟ս, կորեա՞ն արդեօք. եթէ այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք 'ի ք՟ս, ողորմելի եմք քան զա՟մ մարդիկ: Այլ արդ. ք՟ս յարուցեալ է 'ի մեռելոց, առաջին պտուղ ննջեցելոց: Քանզի մարդով եղև մահ, և մարդով յարութ՟ի մեռելոց. որպէս ադամաւն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս և ք՟սիւ ամենեքեան կենդանասցին, իւրաքանչիւր յիւրում կարգի. նախ ք՟ս, և ապա քրիստոսեանք 'ի գալստեան նորա. և ապա կատարած:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

տրէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ե. 24:)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ՝ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և 'ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ 'ի մահուանէ 'ի կեանս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ, և արդէն իսկ է. յորժամ մե-

ռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն այ. և որք լսի-ցենն, կեցցեն։ Զի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում, և իշխանութի ետ նմա դատաստան առնել. և զի որդի մարդոյ է, ընդ այն զի՞ զարմանայք։ Զի եկեսցէ ժամանակ, յորում ամենեքին՝ որ ՚ի գերեզմանս կայցեն՝ լուիցեն ձայնի նորա, և եկեսցեն արտաքս. ո-րոց բարիս գործեալ իցէ, ՚ի յարութի կենաց. և որոց զչար արարեալ, ՚ի յարութի դատաս-տանաց։ Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչ ինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, և դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։

Սարկաւագն քարոզէ։

Վասն գտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի ՚ի բարերար տնէ մերմէ զտր։ Տր ողորմեա։

Վասն փրկելոյ զմեզ ՚ի զրպարտութէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի զտր աղ։

Վասն ամ անձանց քրիստոնէից, և տանց հա-ւատացելոց զտր աղ։

Վասն որք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի փապարս բնա-կեալ են սք հարքն մեր զտր աղ։

Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութբ կատարեն զամ ժամանակս կենաց իւրեանց զտր աղ։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի քս ննջեցին, զտր։ Յիշ։ Նաև միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեաց։

Աղօթք։

քհ. Աստուած հոգւոց, և ստեղծիչ մարմնոց. տր ես կենդանեաց և յարութի մեռելոց. տուիչ

ես քարեաց, և մխիթարիչ ա՟մ վշտացելոց. և քաղցր տ՟րութ՟ինդ քո աւետարանութ՟ի է ա՟մ նննջեցելոց, զոր ժողովեցեր ճշմարտութ՟բ քո 'ի կոչումն հաւատոյ. և խոստացար հաւատացելոց քոց զհանգիստն յաւիտենական կենացն անվախճանից: Քանզի հրամայեցեր նախահօրն մերում զանմահական զկեանսն, և կացուցեր զնա 'ի վերայ ա՟մ ձեռակերտաց քոց. և 'ի ձեռն յանցանաց նորա կոչեցեր յերկիր՝ ուստի առաւ: Եւ դարձեալ խոստացար 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քոյ գալստեան յաշխարհս, անճառելի խոստմամբ յարուցանել զմեռեալս. և ասացեր ամենակարող և հզօր բանիւդ քո, եթէ՝ եկայք առ իս ա՟մ աշխատեալք և բեռնաւորք. և ես հանգուցից զձեզ: Հանգո՛, տ՟ր ա՟ծ մեր, զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի ձեռն բանիդ այդորիկ. և գրեա՛ զսա 'ի գիր հանգստեան փառաւոր արքայութ՟ե քո. և պարգևեա՛ սմա մասն և բաժին 'ի խորանսդ յաւիտենից: Եւ եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա 'ի յանցանս յաշխարհիս այսորիկ, անվախճան բանիւդ քո թողութ՟ի շնորհեա՛ սմա, և յա՟մ մեղաց և 'ի մնոտի խաբէութ՟եց զհոգի սորա ազատեա՛, և ընկա՛լ 'ի հանգիստ քո: Եւ զա՟մ ժողովուրդս քո օրհնեա՛. զի 'ի բերանոյ ա՟մ արարածոց փառաւորի ս՟բ երրորդութ՟իդ այժմ և միշտ և:

Խաղաղութ՟ի ա՟մց՟ն: Ա՟ծ երկր:

Արդ խնդրեմք 'ի քէն, թագաւոր թագաւորաց և տ՟ր տերանց, յորժամ գաս քո, և երևիս մեծութ՟բ քով, դունդք հրեշտակաց և զօրութ՟ի առաջի քո ընթանան. գաս հիացմամբ, և ձայնիւ փողոյ զարթուցանես զննջեցեալսն, յարուցանես զմեռեալսն, կանգնես զգլորեալսն, բժշկես զվիրաւորեալսն: Դաս

բոցով, և դատիս անշէջ հրով. ծագես 'ի վե-րուստ յարևելից կողմանէ, և սբ խաչն առաջի քո. յայտնեալ երևիս երկրի, և հատուցանես իւրաքանչիւր ումեք: Բանին դպրութիւնք. կարգին աթոռք. լինի ահեղ դատաստան. դնին կշիռք արդարութե, և ընդունի իւրաքանչիւր ըք ըստ գործոց իւրոց: Վկայքն պսակին ը ճգնութեն, մեղաւորքն ըստ տանջանացն. դատիս զխաչեցողսն, տանջես զմեղաւորսն, պսակես զուրացողսն: Յայնժամ յայտնին կառք հրեղէնք յերկնից, լինի ձայն փողոյ մեծի, ընթանան զօրութիւնք, սարսափին հրեշտակք, փայլատակէ հուր, խաւարի արեգակն և լուսին. թօթափին աստեղք, խառնակին ամպք, ցամաքի ծով, հիմնան արարածք ամ: Ուրախանան բարիքն, և ողբան չարքն. բերկրին երկրպագուքն քի, և հառաչեն ուրացողքն. պըսակքն յայտնին, և կուսանքն խնդան: Բագաստն զարդարի, և իմաստուն կուսանքն պատրաստ մտանեն՝ ճրագունք վառեալք: Իսկ յիմար կուսանքն դատարկացեալք, ճրագք անցեալք, գլուխք խոնարհեալք, միրտք տըրմեալք, հալածին 'ի ձայնէ փեսային, որ ասէ՝ եթէ ոչ գիտեմ զձեզ: Խնդան աջակողմանքն, և լան ձախակողմանքն. խայտան օդիքն, և մերժին այծիքն յերեսաց քոց տր. լոյսն պայծառանայ, և խաւարն նուաղի. դժոխք աղաղակեն, և սատանայ յամօթ լինի. ցանկութիւն անցանէ, և որդնն ոչ մեռանի: Յայնժամ բարերար և մարդասէր ած, յորժամ այս ամ կարգի 'ի քումն մեծութեդ և 'ի զօրութեդ, զհոգի ծառայիս քո այսորիկ դասաւորեա և պայծառացո ընդ սբս քո յարքայութեանդ երկնից: Եւ զամ ինչ զոր մեղուցեալ է

սորա բանիւ կամ գործով կամ մտածութբ, զկամայ և զակամայ, զգիտուն և զանգիտուն, ներեա և թող սմա քոյով մարդասիրութբդ. վասն զի ո՞վ է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արքայութ քո արքայութիւն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ: Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասեն շարական:

Ձայնեցեր առ Ղազարոս՝ որով ետուր մեռելոց յոյս. կենդանութեամբ չորեքօրեայն կենդանանայցեն որք յադամայ. կենաց ձայնիւ վերջին փողոյ՝ կոչեա ըզսա յայսըրմ հողոյ. և յօթեւանս հօր՝ քո լուսոյ՝ ըզննջեցեալս մեր հանգո:

Պօղեալ սարսեա՞ց պահակ մահու՝ ի կենարար՝ ձայնին լըրոյ. ահրագապէս զդոյգ ըզնդ բանին՝ եա ըզմեռեալն ըստ հրամանին. և իշխանք օդոյս այս սարսեցեն զհոգի սորա մի արգելցեն. ի յօթեւանս:

Երգ:

Թագաւոր փառաց քրիստոս. որ ժամանեալ գաս ի յերկնից. ի վերայ թևոց հողմոց քո հայրենի կերպարանօք. Եւ առնես հրափող ձայնութեամբ ըզքննութիւն որդւոց մարդկան. ողորմեա տէր դու զորմեա հոգւոց ը մեր ննջեցելոցն:

Ասէ ձայնս, շարս տաս :

Նայեցայ յաջ, և ոչ ոք էր որ՝ օգնէր ինձ. ապաւինեցայ յաստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ հոգի իմ յարքայութեան քում. օգնեա և ինձ Քրիստոս այսօր. յառաջին ճանապարհին. և ի միւսանգամ գալստեանն քո՝ օգնեա ինձ :

Մաղթանք :

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց :

Քարոզ :

Սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա :

Գ. Տէր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն : Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն : Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Օրհնեալ Տէր : Հայր մեր, որ յերկինս :

Եւ յառաջ քան զմտանելն 'ի գերեզման եկեղեցականքն, սարկաւագն քարոզէ :

Եւ ևս խաղաղութե՛ զՏ՛ր աղաչեսցուք . ընկալ կեցո և ողորմեա՛ :

Եւ քահանայն առնու երեք ափ հող, խաչակնքէ 'ի վերայ հողոյն, և ասէ .

Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՛բյ . ամէն :

սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՛ :

քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՛բյ . ամէն :

սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՛ :

քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՛բյ . ամէն :

Եւ առեալ զհողն՝ ցանէ 'ի մէջ գերեզմանին, ասելով .

Հողս օրհնութե՛ լիցի 'ի գերեզման ծառայիս ա՛յ , յանուն Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՛բյ . ամէն :

Եւ ապա եկեղեցականքն զննջեցեալն 'ի գերեզման . և յետ դնելոյ մարմնոյն, սարկաւագն քարոզէ .

Եւ ևս խաղաղութեան :

Եւ քահանայն առեալ յօրհնեալ հողոյն արկանէ խաչաձև 'ի վերայ ննջեցելոյն, և ասէ .

Յիշեա՛ Տ՛ր զծառայս քո, զի հող էր և ըստ հրամանի քում 'ի հող դարձաւ :

Եւ խաչակնքէ ասելով .

Օրհնութի ա՛ծային լիցի 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՛բյ . ամէն :

սրկ. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յոհաննու ։ (ժզ. 28) ։

Տէրն մեր յ̃ս. ք̃ս ասէ .

Ելի 'ի հօրէ, և եկի յաշխարհ. դարձեալ թողում զաշխարհ և երթամ առ հայր ։

Սաղմոս իբ ։

Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ ։
'Ի վայրի դալարւոյ՝ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս ։
Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ 'ի ճանապարհս արդարութե̃ վասն անուան իւրոյ ։
Թէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց 'ի չարէ . զի դու տ̃ր ընդ իս ես ։
Ցուպ քո և գաւազան, ն̃ք մխիթարեսցեն զիս ։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիման նեղչաց իմոց ։
Օծեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս ։
Ողորմութի̃ քո տ̃ր զհետ իմ եկեսցէ զա̃մ աւուրս կենաց իմոց . բնակել ինձ 'ի տան տ̃ն ընդ երկայն աւուրս ։
Ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից, զի առ քեզ տ̃ր համբարձի զանձն իմ ։
Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց իմոց, տ̃ր . զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի ։
Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո . զի դու ես ա̃ծ իմ ։
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ ։
Վասն անուան քո տ̃ր կեցուսցես զիս . արդա-

Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏ՟ր:

Վ՟ն զի մի ընդ խոտանս դասեսցիմք յաւուրն պատասխանատուութե՟ն զՏ՟ր:

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՚ ի ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր: Յիշեա՛: Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:

Գ. Տ՟ր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Քհ. Բարերար Ա՟ծ, և ա՟մ բարեաց առաջնորդ, որ յօրինեցեր ճանապարհ կենաց և արդարութե՟ն սբ՟ց քոց. զի դու իսկ մարմնով գնացեր յերկրի ընդ անձուկ ճանապարհն արդարութե՟ն, և նովաւ ջանացան սիրելիք քո մտանել ներքս՟ ՚ի հանգիստ մշտնջենաւոր կենացդ. որպ՟ ծառայս քո այս այս անուն, որ ընտրեաց բարեյօժարութ՟բ հրաժարել յաշխարհէս յաւելորդ զբաղմանց. խոնարհեցաւ ընդ լծով պատուիրանաց քոց, և տարժանեցաւ ՚ի ճգնութիւնս խստամբերութե՟ պահոց և ծարաւոյ և տքնութեան և աղօթից. և այժմ ՚ի հրամանէ անհնարկելոյ քոյ աւարտեցաւ ՚ի մարմնի: Եւ մեք ժողովեալքս ՚ի յղարկումն եղբօրս մերոյ գթով և արտասուօք, հոգւով զհոգս ծածկեմք. և աղօթիւք զհոգի սորա յուղարկեմք ՚ի ձեռն քահանայական շնորհիս: Որով պաղատիմք առ քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր. հայեաց Տ՟ր ՚ի սրբութ՟է քումմէ ՚ի խոնարհ ժողովուրդս քո, և ընկալ զաղաչանս մեր, զոր մատուցանեմք ՚ի վախճանի եղբօրս մերոյ: Մի՟ լիցի իշխանութ՟ի սատանայի և դիւաց նորա ՚ի վերայ սորա. և մի՟ տրտմեցուսցէ զհոգի սորա հոգի չարութե՟. այլ հոգի քո Տ՟ր և բարի առաջ-

նորոգեսցէ սմա 'ի յերկնի ուղիղ. անցո զպատուհաս, զերծո 'ի դատապարտութենէ մեղաց, եւ հանգո 'ի դասս սրբոց քոց: Որ փրկիչ մեր, տուր սմա համարձակութիւն կալ առաջի ածուե քո. անտես արա զմեղս սորա որ բարեգութ, զկամայ եւ զակամայ: Մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քո, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամ մնեղի. այլ ըստ բազում ողորմութե քո մարդասիրեա, եւ ընկալ զսա յարկս մեծ հարցն՝ բարեխօսութե սբ ածածնի, եւ սբց առաքելոց եւ մարգարէից, եւ մարտիրոսաց. զի դու ես որ բազումողորմ եւ մարդասէր, դատաւոր եւ կարող յամի. եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութի եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա ասեն սաղմոս ողբաձայն ՃԽԱ :

կց. Աղաղակեցի առ քեզ Տէր եւ ասացի. դու ես յոյս եւ բաժին իմ յերկրին կենդանեաց:

Ջուխ. Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի. ձայնիւ իմով զՏէր աղաչեցի:
Սփռեցից առաջի նորա զաղօթս իմ. եւ զնեղութիւն իմ առաջի նորա պատմեցից:
Ի նուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ, դու Տէր ծանեար զշաւիղս իմ. 'ի ճանապարհ՝ յոր եւ գնայի թաքուցաւ ինձ որոգայթ:
Հայէի յաջմէ, եւ տեսանէի, եւ ոչ ոք էր՝ որ ճանաչէր զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, եւ ոչ ոք էր՝ որ խնդրէր զանձն իմ:
Աղաղակեցի առ քեզ Տէր եւ ասացի. դու ես յոյս եւ բաժին իմ յերկրին կենդանեաց:

Շարական :

Հաւատ ունելով հոգւոյ խաղաղութեան . երթ առ արարիչն հայցելով . մատուցեալ եմ հանգստեան : Որ ետուր հոգի յիսուս . ընդ պա-հեա . զի քո խաչի և յարութեանդ հաւա-տամք՝ Թագաւոր երկնաւոր . հանգո զհոգի սո-րա յիշելով զորա զհաւատս : Ի քաղաք տեառն զօրութեանց՝ և ի քաղաք Թագաւո-րին մեծի . ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղա-ղութեան . զնայցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս . տեսանել զԼոյսն յաւիտենից :

Եւ ապա ասեն միաբան ժողովրդովք զՓառս 'ի բար-ձունս, զի միաբանեալքն սիրով ձայնեցին միաբա-նան փառաց երգելով :

Փառք 'ի բարձունս Ա՟յ, և յերկիր խաղա-ղութի՟, 'ի մարդիկ հաճութի՟ : Եւ օրհնութի՟ քեզ 'ի բարձունս . օրհնեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ . խոստովա-նիմք Տ՟ր զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ . փա-ռաւորեմք զքեզ, գոհանամք Տ՟ր զքէն վասն մեծի փառաց քոյ . Տ՟ր Թագաւոր, Ա՟ծ, երկ-նային, Ա՟ծ և Հայր ամենակալ : Տէր և որդի Հօր միածին, Յ՟ս Ք՟ս, և սուրբ հոգի . Տ՟ր Ա՟ծ, գառն Ա՟յ, և որդի Հօր, որ առեր զմերս 'ի կու-սէն . ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի : Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր . Տ՟ր որ նըս-տիս ընդ աջմէ Հօր, ողորմեա մեզ . զի դու

միայն սբ՟, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն Տր՟ մեր Յս՟ Քս՟ : Տր՟ և Հոգիդ սբ՟ որ 'ի փառս ած՟ ընդ Հօր . ամէն :

Եւ յամ ժամ օրհնեմք զքեզ, Տր՟ . և գովեմք զանուն սբ՟ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից : Արժանի արա Տր՟ զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա՛ զմեզ : Օրհնեալ ես Տր՟ ած՟ հարցն մերոց . գովեալ և փառաւորեալ է անուն սբ՟ քո յաւիտեանս . ամէն : Օրհնեալ Տր՟, ուսո՛ ինձ զարդարութի՟ս քո . Երիցս կրկնեա՛ : Տր՟ ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ . ես ասացի, Տր՟ ողորմեա՛ ինձ, և բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ : Յո՛յց մեզ Տր՟, զողորմութի՟ս քո, և զփրկութի՟ս քո տուր մեզ : Տէր, ողորմութի՟ քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ : Տէր իմ զքեզ ապաւէն ինձ արարի . ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես ած՟ իմ : Ի քէն է Տր՟ աղբիւր կենդանութե՟ . և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս : Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո, ոյք ճանաչեն զքեզ Տր՟ :

Եւ 'ի կատարման քահանայն ասէ .

Փառք պատիւ և երկրպագութի՟ 'ի բարձունս Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սբ՟յ այժմ և միշտ և :

Երգ :

Եդին զիս 'ի գբի ներքնումն, 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու :

Տր՟ ած՟ փրկութե՟ իմոյ, 'ի տուէ կարդացի, և գիշերի առաջի քո :

Քարոզ:

Նաեւ ես խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք:

Տէր ողորմեա՛:

Վասն ՚ի վերուստ պահպանութե առ ՚ի մնէ անձանց մերոց, եւ հաճոյական աղօթս առաքելոյ զՏր:

Վասն ընդունելոյ Տն Այ զհոգւի հանգուցելոյս մերոյ ՚ի հանգիստն արքայութե զՏր:

Վասն թողլոյ սմա զյանցանս իւր զկամայ եւ զակամայ զՏր:

Վասն արժանի լինելոյ սմա խաղաղութե եւ մեծաւ յուսով սպասել տեառնագալուստ փողոյն զՏր:

Վասն քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զահաւոր զձայնն, եթէ արի՛ք ահա գայ Քս, զՏր:

Վասն համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանապական եւ զանստուեր լոյսն զՏր:

Վասն աչալրջութե, եւ առանց ամօթոյ կալ սմա առաջի ատենին Քի զՏր:

Վասն տալոյ սմա տեղի հայրական խնամոցն՝ յառաջագահ դասուն զՏր:

Վասն լսելոյ սմա զերանաւէտ զձայնն, որ ասէ՝ Եկայք օրհնեալք հօր իմոյ ՚ի տեղի հանգստեան, զՏր:

Վասն պարգեւելոյ սմա զերկնային պսակն կենաց եւ անմահութե զՏր:

Վն հրեշտակի խաղաղութե աւանդել զհոգւի սորա ՚ի հանգիստ արդարոց զՏր:

Վասն առաքման շնորհաց մեծի եւ ամենազօր աջոյն Քի ՚ի հողանիւթեայ յարկ տապանի սորա զՏր:

Վասն կնքելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խաչիւն իւրով մինչեւ ՚ի գալուստն իւր երք զՏր:

Վասն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն մեզ 'ի սիրտս լրողաց՝ հաւատացելոց անուան քո, զՏէր :

Վասն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք 'ի ձեռն ողորմութեան քո զՏէր :

Վասն պահելոյ զմնացորդս սորա յամենայն հնարից սատանայի զՏէր :

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր :

Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա :

Գ. Տէր ողորմեա :

Աղօթք ննջեցելոյ աշխարհականին :

Քհ. Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ, և փչեցեր յերեսս նորա շունչ կենդանի, լինելով նմա կամօք քո 'ի հոգի կենդանարար. և եդիր զնա 'ի դրախտին փափկութեան, գործել զնա և պահել : Եւ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քո, հանեալ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեան, յերկիր ուստի առաւ. մատնելով զնա տաժանաւոր և ախտալից կենցաղոյս այսորիկ. եդիր նմա սահման, ասելով. հող էիր և 'ի հող դարձցիս : Եւ այժմ, Տէր Աստուած մեր բարերար, ընկալ զծառայս քո, որ ելից զժամանակ պանդխտութեան իւրոյ 'ի վերայ երկրի, և ըստ հրամանի քում մերձեցաւ մտանել յարգանդ երկրի՝ յորմէ ծնանելոց է : Եւ արդ Տէր Աստուած մեր, ձգեա զպահպանական աջ քո, և կնքեա զտեղի հանգստեան սորա : Եւ զհոգի սորա, զոր աւանդեցեր 'ի ձեռն հրեշտակի քո, մերձեցո առ սուրբ փառաց աթոռ քո, ընդ այլ պայծառացեալ հոգիսն, ցնծալ պարիլ և զուարճանալ շուրջ զարքունական աթոռովդ, մինչև յօր կրկնակի գալստեան

քո յերկնից փառօք Հօր և ա՟մ Հրեշտակօք սըր-
բովք. յորժամ գաս միւսանգամ նորոգել և
կանգնել զպատկերս քո։ Այցելուն արա՛, տ՟ր
բարերար, ծառայիս քո այսորիկ. և հա՛ն մասն
և բաժին յարքայութեան երկնից, ընդ այնոսիկ՝
որք սիրեցին զքեզ յա՟մ սրտէ, և յա՟մ անձնէ
իւրեանց. զի յա՟մի մեծացեալ և փառաւորեալ
եղիցի տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս. ընդ որում Հօր ամենա-
կալի համդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ
Հոգւովդ, վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ։

Խաղաղութ՟ի ա՟մցն։ Ձ՟յ երկր։

Տ՟ր մեր և փրկիչ յ՟ս ք՟ս, որդի ա՟յ կենդա-
նւոյ, կեանք և կենդանարար. կերպարան և
կնիք Հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադամայ,
անկելոյն յանցանօք 'ի փառակենցաղ դրախ-
տէն, կամաւ Հօր և հաճութ՟բ Հոգւոյն ս՟բ խո-
նարհեցար յերկնից, և իջեր յերկիր. առեր
մարմին 'ի ս՟բ կուսէն, խաչիւ և անապական ա-
րեամբ քո զհնացեալսն մեղօք վերստին նորոգե-
ցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ ա-
ւանց ապականութ՟ե էր, 'ի համդերձեալ յա-
րութ՟են մեռելոց երևեսցի։ Եւ դու ինքնին
տ՟ր, վասն մերոյ փրկութ՟ե իջեր 'ի գերեզման.
աւարեցեր զդժոխս, ողորմելով արկելոցն 'ի նմա
հոգւոցն. լուծեր զերկունս մահու թաղմամբ,
և ա՟ծաքանչ յարութ՟բ քո ազատութ՟ի և նո-
րոգութ՟ի շնորհեցեր յուսացելոցս 'ի քեզ։ Եւ
արդ դու նոյն ինքն տ՟ր ա՟ծ մեր բարերար, գթա՛
'ի մեղուցեալ ծառայս քո, որ վախճանեաց
զկեանս իւր. և բարեխօսութ՟բ ս՟բ ա՟ծածնին և
ա՟մ ս՟բց քոց, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ,
ներեա՛, քաւեա՛, և թո՛ղ սմա զմեղս իւր զոր
գործեաց՝ զկամայ և զակամայ. քանզի ոչ ար-
դարանայ առաջի քո ա՟մ մնեղի։ Օրհնեա՛ ✠

և զհողանկութեայ յարկս տապանի սորա. և կնքեա անարատ աջովդ. և պատուական խաչիւդ, յորում հեղեր զկենդանարար արիւնդ 'ի թողութի մեղաց մերոց: Օրհնեա տր և զմնացորդս սորա, սփոփեա և մխիթարեա, և փարատեցո յանձանց սոցա զսուգ և զտրտմութի. խաղաղական կենօք աճեցուցեալ զարգացո, և միացո 'ի սէր սրբութե քո: Ընդ նոսին և աշխատողացս և համօրէն զկնի եկելոցս ողորմեա տր, և տուր զբարի պարգևաց քոց զհատուցումն: Հալածեա և հեռացո 'ի սոցանէ զխորամանկութի սատանայի. զգաստութբ առաջնորդեա 'ի շաւիղս արդարութե քո, հասանել 'ի կոչումն փողագոչ ձայնի հրեշտակապետին, զարթուցեալ յայսմ մահահանգիստ քնոյս, վերաթռիչ լինելով լուսեղէն ամպօք ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ. և արժանի լինել 'ի պարս սրովբէադասունդ բանակացդ՝ բարեբանական փառաւորութբ օրհնել զքեզ, քս ած, ընդ հօր և ամենասրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սա տաղն շարական:

Ուրախութեան ամբ զօրք երկնային՝ յերկնից յերկրի իջանէին. յորժամ յարեար ի մեռելոց՝ լոյս ծագեցար արարածոց. սուրբ յարութեամբ քո կենարար՝ յարո ըզմա ի կեանս անմահ. լի լապտերօք մօյծ յառագաստ՝ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Զհանդուրժեալ պահապանացն՝ ի յերկնիղէ երկնաւորաց. որք աւետիս տային կանանց

թէ մահ լուծաւ մահկանացուաց. սա որ մահու քո ընկալակից՝ լոյս՝ կենացդ հաղորդակից. եւ լապտերօք:

Նրգ.

Ի գնել բեմին բազմին փեսային եւ առագաստին զարդարել. գերբերկեան փողին գոչէ սուրբք ամենայն անդ հաւաքին. արդարոց դասքն բերկրին. եւ մեղաւորքն թախծին. ողորմած տէր ողորմեա հոգւոյս մեր նոր ննջեցելոյս:

Նռէ ձայն, պայս այս.

Գրեցայ ես ի գիր կենդանութեան. եւ մոռացեալ եմ երթալ առ արարիչն երկնի եւ երկրի. օգնեա եւ ինձ քրիստոս այսօր. յաւուրն ձայնապարհին. եւ ի մեծանդամ գալստեանդ քո՝ օգնեա ինձ:

Մաղթանք.

Եւ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ եւ ողորմութիւն. եւ մեզ մեղաւորաց շնորհեա զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ.

Որէ. Զհանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո եւ ողորմեա:

Գ. Տր ողորմեա:

Աղօթք ։

քհ. Տէ՛ր որդի Այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգու-ցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժա-նի ողորմութե՛, քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դա-սաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակող-մեան դասուն ։ Զի դու ես Տր և արարիչ ա-մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ Տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Ասէ ժողովրդ սարկաւագն ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏր աղաչեսցուք՝ ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա՛ ։ Օրհնեա՛ Տր ։

քհ. Օրհնութի և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Ապա օրհնէ քահանայն գերեզմանն ասելով ։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզ-մանն և ոսկերք ծառայիս Այ, նշանաւ Տր խա-չիւս և բանիւ Տր աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յա-ւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՛ զՏր աղաչեսցուք ։

քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շի-րիմ և ոսկերք ծառայիս Այ, նշանաւ Տր խա-չիւս և բանիւ Տր աւետարանաւս յանուն հօր ։

սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՛ զՏր աղաչեսցուք ։

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գամ-
բարան և ոսկերք ծառայիս այ նշանաւ որ խա-
չիւս և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն Հօր և։

Դպ. Եւ ևս խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք։

Քհ. Անշարժ եղիցի կնիք տէրունե՛ 'ի վերայ գե-
րեզմանի ծառայիս այ այս անուն, մինչև 'ի գա-
լուստն քո, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ
փառօք 'ի փառս. ամէն։

Օրհնութի և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ և Հո-
գւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից. ամէն։

Օրհնեալ տր։ Հայր մեր որ յերկինս։

Եւ օրհնէն ժողովուրդն. և գնան տաղաւարջանէն
'ի խաղաղութի։

Եւ երգեն 'ի տուն հանգստանելոյն. և ասեն սաղմոս խգ։

Այս ամ եկն 'ի վերայ մեր, և մեք զքեզ ոչ
մոռացաք. և ոչ ստեցաք ուխտի քում, և ոչ
դարձաք յետս սրտիւք մերովք։

Դու դարձուցեր զշաւիղս մեր 'ի ճանապար-
հաց քոց. խոնարհ արարեր զմեզ 'ի տեղի
չարչարանաց, և ծածկեցին զմեզ ստուերք
մահու։

Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն այ մերոյ, կամ
ձգեալ իցէ զձեռս մեր յած օտարս։

Ապա այ խնդրէ զայս. զի նա քննէ զգաղտ-
նիս սրտից մերոց։

Վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարե-
ցաք որպէս զոչխար 'ի սպանումն։

Զարթիր, ընդէր ննջես տր. արի, և մի մեր-
ժեր զմեզ իսպառ։

Օ մէ՞ դարձուցանես զերեսս քո 'ի մէնջ. մո-
ռանաս զաղքատութիւն և զնեղութիւնս մեր:
Խոնարհ եղեն մինչև 'ի հող անձինք մեր, և
յերկիր կցեցան մէջք մեր:
Արի՛ Տէր, օգնեա՛ մեզ. և փրկեա՛ զմեզ վասն
անուան քո:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Քարոզ:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:
Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած զՀայր Տեառն մե-
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ առաքեաց զՀոգին Սուրբ 'ի դաս
առաքելոցն, և մխիթարեաց զնոսա, զի մխի-
թարեսցէ զվշտագնեալս սրտիւք, և կեցուսցէ
շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած
մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

Գ. Տէր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Քհ. Հայր գթութեանց, և Աստուած ամենայն մխիթարութեանց,
որ մխիթարես զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր: Որ հար-
կանես Տէր, և դու ինքնին բժշկես. և ոչ երբեք
թողուս 'ի ձեռանէ քումմէ զստեղծուածս քո:
Տուր մեզ Տէր գթութեամբդ քո հոգի զգաստութեան,
հոգի մխիթարութեան. և մխիթարեա՛ զվշտագ-
նեալս սրտիւք, և բժշկեա՛ զվէրս հոգւոց և
մարմնոց սոցա. զի հաստատուն քո յուսովդ ա-
ռողջացեալք 'ի սգոյ և 'ի տրտմութենէ, մխի-
թարութեամբ քո Տէր արժանի լիցին հասանել յան-
տրտում և յանաշխատ կեանսդ արքայութեանդ
երկնից: Եւ փառաւորեսցեն զամենասուրբ զեր-
րորդութիւնդ զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սաղմոս:

Ժն. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Տ՟ր Ա՟ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Ս՟ր հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զՓրկիչն մեր Ք՟ս, զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. Ամենակալ Տ՟ր Ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

Գ. Տ՟ր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Ժն. Ք՟ս որդի Ա՟յ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ս՟ս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես Տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Իսկ յերկրորդում աւուր յորժամ յայգալուսն ժողովին, գան 'ի գերեզմանն՝ աւետերձ 'ի ճանապարհէ ըն-Բէթան 'ի Բուսն : Տե՛ս յէջ 121 : Եւ ապա այս կանոնն կատարի :

Նախ սարկաւագն ասէ .

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք . ընկալ, կեցո և ողորմեա :

Եւ քահանայն խոնարհ արձանէ, և ասէ .

Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ :

Եւ ապա ասեն շարական . Դկ :

Յիսուս միածինն անմահութեանց պարգեւատուն երեւեցաւ ընդ . խափանեաց զզօրութիւն մահու : Իղձմամբ արտասուաց Մարեամու եւ՝ Մարթայի անկելոյ առ ոտսըն տեառն . խնդրէին զյարութիւն եղբօրն : Ինքն ու բանն Ած կենագործեաց ըզՂազարոս ի թաղմանէ . եւ եկեալ արտաքս անապական :

Յովսէփ քեզ հաւատացեալ Պիղատոսէ աղերսէր . շնորհել զտէրունեանն մարմին : Զանապական զաստուածացեալ մարմինդ՝

պատեալ սուրբ կտաւովք և եդ ՚ի դերեզմանի։ Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալդ ՚ի քերովբէս, վիմով կնքեցար յերկրի։

Սաղմոս ճիթ։

ճհ. Մտցեն ականջք քո ՚ի լսել զձայն աղօթից իմոց։

ճիթ. Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում։
Մտցեն ականջք քո ՚ի լսել զձայն աղօթից իմոց։
Եթէ զանօրէնութիւնս իմ քննես Տէր, Տէր ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ՚ի քէն է քաւութիւն։
Սան անուան քո համբերի Տէր. համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ՚ի Տէր։
՚Ի պահէ առաւօտու մինչև ցերեկոյ, ՚ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ ՚ի Տէր։
՚Ի Տեառնէ է ողորմութիւն բազում, և ՚ի նմանէ է փրկութիւն. և նա փրկեաց զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի Թեսաղոնիկեցւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս։ (Բ. 12։)

Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱստուած յամենայն ժամ վասն ձեր, եղբարք սիրեցեալք ՚ի Տեառնէ. զի ընտրեաց զձեզ Աստուած ՚ի սկզբանէ ՚ի փրկութիւն, սրբութեամբ հոգւոյն և հաւատովքն ճշմարտութեամբ. յոր և կոչեաց զձեզ աւետարանաւն մերով ՚ի փրկութիւն փառաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Այսուհետև, եղբարք, հաստատուն կացէք. և պինդ

կալարուք զաւանդութիւն զոր ուսարուք, եթէ բանիւ, և եթէ թղթով մերով։ Այլ ինքն Տր մեր Յս Քս, և Ած և Հայր մեր, որ սիրեաց զմեզ, և ետ մեզ մխիթարութիւն յաւիտենից և յոյս բարեաց շնորհօք, մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր, և հաստատեսցէ յամ բանս և 'ի գործս բարութեան։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք, առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն։

Երգ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (Լա. 34.)

Տէրն մեր Յս Քս ասէ.

Զգո՛յշ լերուք անձանց. գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութբ և արբեցութբ և հոգովք աշխարհականօք. և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն։ Զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ամ երեսս երկրի։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև. յամ ժամ աղօ՛թս արարէք. զի արժանի լինիցիք զերծանել յայնմ ամէ, որ լինելոցն է. և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն որ կոչէր Ձիթենեաց. և ամ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն, լսել 'ի նմանէ։

Փառք քեզ Տր Ած մեր։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Վասն ընդունելոյ զհոգի ծառայիս այսորիկ 'ի խորան սրբյն զՏր։ Տր ողորմեա։

Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և վերանալոյ ընդ առաջ փեսային զՏր։

Վասն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն և յանսպառ ուրախութեան զՏր։

Վասն կարգելոյ զսա 'ի տեղի անկելոց հրեշտակացն, և արժանի առնելոյ անթառամ պսակացն զՏր աղաչեսցուք։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քն ննջեցին, զՏր։ Յիշ։ Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Եւ քահանայն ասէ զաղօթս զայս. զոր ասացեալ է սբ հօրն մերոյ Բարսղի կեսարու հայրապետին։

Գոհանամք զքեն Հայր Տն մերոյ Յսի Քսի, որ յայց ելեր մարդասիրութբ քով, փրկեցեր 'ի մեքենայից սատանայի զմերժեալ և զհեռացեալ ազգ մարդկան, զոր նախանձեցաւ և եհան զմեզ պատրանօք 'ի յաւերժական կենացն, արտասահմանելով 'ի կորուստ և յապականութի։ Նայլ դու, բարերար և մարդասէր Ած, ոչ թողեր զնորա դառնութի թիւնիցն 'ի մեզ յարակայ։ Վն որոյ մահ կոչեցեր, և հեղեր 'ի վերայ արարածոց, զի մի անմահ մնասցէ չարութին պատահեալ, այլ բառնալով զմեզ 'ի կենացս յայսցանէ, և հատանելով 'ի մեղաց, եղև փրկութի բարերարին պատուհասդ։ Իսկ 'ի վախճան աւուրց առաքեցեր զմիածին որդին քո սիրելի 'ի կերպարանս մահու մեղաց, և դատապարտեաց զմեղս մարմնով իւրով, և կամաւոր խաչելութբ իւրով խորտակեաց զզօրութին թշնամւոյն. եղև առաջին պտուղն ննջեցելոց, և ճանապարհ յարութբ իւրով հրաւիրեաց զմեզ յիւր անմահութին. յոր հաւատացեալ ծա

ռայս քո այս մկրտեցաւ 'ի մահ քսի քո։ Մն որոյ աղաչեմք զքեզ Հայր տր, միջնորդութեբ մարմնոյ և արեան քսի քոյ, հայեաց 'ի խոստովանողս տր անուանն քո. Թող սմա զամ զպարտիս իւր զկամայ և զակամայ, զոր վիրաւորեաց անմարմին Թշնամին պատրանօք խաբմամբ։ Զի դու միայն տր և բարերար տր ես, որ յանդոյութէ 'ի գոյութի ածեր զամ։ Եւ այժմ ըղձերս սորա բժշկեա՛, և խաղաղութեբ անցո՛ ընդ խաւարային իշխանութիւնն. զի մի զհուրեանց չարութիւնն 'ի ծառայս քո գտցեն, այլ ջնջեա՛ տր զձեռագիր նոցա ներգործութեցն, զոր 'ի սմա սերմանեցին. և տուր սմա Ճանապարհ բարի։ Բացակայ եղիցի 'ի սմանէ բոցեղէն սուրն՝ որ պահէր զՃանապարհ ծառոյն կենաց, պատկառելով 'ի փրկական նշանէ խաչին՝ որ զպտուղն կենաց մեզ ընծայեցոյց, առհաւատչեայ յաւիտենական կենացն և առաջնորդ. յոր ապաւինեալ ծառայս քո՝ սովաւ հասցէ 'ի հանգիստ, ուր որք ամ հաւաքեալ սպասեն մեծի հարսանեացդ յերևելն մեծին այ և փրկչին 'ի ձայն փողոյ մեծի, յորժամ սարսեն տարրեղէն արարածք, գալարին երկինք, նսեմանան լուսաւորք, Թօթափին աստեղք, ցոլանան գետք հրեղէնք, երևին բանակք անմահից, յակնարկել դատաւորին՝ սասանի երկիր, և բանին կնքեալ գերեզմանք. չինին հողացեալ մարմինք, և հոգիքն սլացեալ իբրև զարծուիս՝ անդր հասեալ, և զգենուն զանապական մարմին. 'ի վայրկեան ժամանակի ժամանեսցեն յիւրաքանչիւր տեղիս. աղաչեմք զքեզ տր, ժամանեսցէ զծառայս քո յանապատ ուրախութիւն։ Եւ զմեզ զամենեսեան զհաւատացեալքս 'ի քեզ օրհնեա՛. զի արժանաւորք եղիցուք փառաւո-

րել զՀայր եւ զՈրդի եւ զՔո Հոգիդ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղութի ամ̃ցն : Ո. Ձ երկր :

Օրհնեալ ես Տ̃ր Ա̃ծ մեր , որ ներելոց ես անդորրութի , ընդունող ես հոգւոց հանգուցելոց . ընկալ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի բարի . եւ փարատեա զսուգ եւ զտրտմութի 'ի սիրելեաց ս̃ր , որք հետեւեցան յուղարկել զսա զերկրայնածին ճանապարհն . եւ մորմոքին 'ի վերայ անդառնալի ուղեգնացութե սորա , եւ յաւէտ անջատելոյ 'ի սմանէ առ ժամանակ մի , մինչեւ յուղլի անկեալ խուրեանց յայսմ բազմաժողով ծովածուփ կենցաղոյս . եւ զչափաւոր զարտասուս սոցա ընկալ 'ի հաճոյս քեզ , եւ մի 'ի զայրացումն : Դու մխիթարեալ սփոփեա զլքեալ սիրտս սոցա , գալստեամբ քոյոյ շնորհիդ . եւ զօրացուսցես զտարակուսեալ հոգիս սոցա առաքմամբ ս̃յ հոգւոյդ : Դու կնքեալ պահեսցես զգերեզմանս փակեալ յանուն քո , նշանաւ ամենայաղթ խաչիւդ քո , մինչեւ յօր վերջնում կրկնակի գալստեան քո : Օ ի քո ամենակարող զօրութեդ եղեամապատ եւ ձիւնաթաղեալ պահին ամ̃ արմատք . եւ սերմանիք թաղեալք յերկիր մեռանին , մինչեւ 'ի ժամանակս որոտընդոստ գարնանային յարութեն զուարճացեալ պայծառանան . զոր կարգեցեր մեզ 'ի սպաս պիտոյից մերոց , իսկ զբանաւոր կենդանիքս ըստ պատկերի քում գոյացուցեր : Ո՛ որոյ խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ մեզ լինել նմանակից , հացդ անմահութե , որ ոչ մնացեր 'ի քոյում մշտնջենաւոր անմահութեան , այլ հացդ կենդանութե զմահ յանձն առեր , զի բազում արասցես որդիս : Իջեր 'ի գերեզման , եւ լուծեր զերկունս մահու զդժոխս աւարեցեր :

Յերկնաւորաց օրհնիս, յերկրաւորաց երկրպագիս, և 'ի սանդարամետաց. լի են ա՟մ փառօք քո: Պահեա՛ ամենազօր տ՟ր՝ զհոգի սորա առ ա՟մ մե՟ց և սիրողաց անուանդ քում սրբոյ: Եւ զգերեզմանս ծառայիս քո կնքեալ պահեսցես, որ փակես զխորս և կնքես ամենազօր աջով քո: Երկինք և երկնից երկինք և երկիր հաստատեալ կան բանիւ քո. այսպէս անշարժ եղիցի կնիք տ՟րութե՟ քո 'ի վերայ բնակութե՟ սորա և պահարանի ծառայիս քո. և մի՛ իշխեսցէ մերձենալ 'ի սա պիղծ և անմաքուր դևն, ո՛չ 'ի մարմին և յոգիս հեթանոսաց, որք ոչ ունին զծնունդ ս՟բ աւազանին և զկնիք ահաւոր 'ի վերայ գերեզմանացն: Այլ ծառայս քո այս, որ կոչեցեալ հրաւիրեցաւ 'ի քոյ հրաւիրողաց, և հաւատացեալ 'ի քեզ 'ի կենդանութե՟ իւրում, թաղեցաւ ընդ քեզ մկրտութ՟բ 'ի մահ, և սերմանեալ պահեցաւ, 'ի քէն կոչեցեալ՝ յերկիր դարձաւ, ընկա՛լ աղաչանաց մերոց մարդասէր տ՟ր, և թո՛ղ սմա զամենայն զմեղս իւր, զոր մեղաւ. և քաւիչ լեր ա՟մ սխալանաց նորա, եթէ կամայ և եթէ ակամայ, եթէ բանիւ և եթէ գործով, եթէ մտածութեամբ և եթէ խորհրդով: Ո՛ ա՟մ կատակ չարին պատառեա՛. զձեռագիր մեղացն ջնջեա՛ տ՟ր, և զախտ հնութե՟ն լուա՛. զի անպատկառ լիցի 'ի մեծի աւուրն որոտընդոստ համօրէն 'ի վերջին պահպանելոցն՝ ընդ առաջ վերանալ քեզ, նորափետուր արփիափայլ հրաշիւք զարդարեալ 'ի զարդ անկողոպտելի, յորժամ գաս տ՟ծդ 'ի մէջ տ՟ծացելոցն բաժանել և որոշել զպատիւ զանազանեալ սիրողաց քոց: Եւ զմեզ զամենեսեան զհաւատացեալքս 'ի քեզ արժանի՛ արա զայս ահաւոր և զսոսկալի օրս հանապազ տպաւորել առաջի աչաց մերոց: Յա՟մ

զգալի և 'ի պատրողական կենցաղավարութեցս պատապարեալ զմիտս և զզգայարանս մեր: Պատկերացո՛ տէր զանհրաժեշտ գալուստ քո առաջի աչաց մերոց. դի՛ր տէր քաղցրութիւն քո քաւարան գործելոց մեղաց մերոց. 'ի հանդերձեալ գեհենին փրկեա՛ զմեզ, և ժամանեցո՛ զմեզ զամենեսեան արժանապէս հանդիպել քում գալըստեանդ, ամենագութ տէր: Նորոգեա՛ զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ անեղծ փառաց քոց, քս ած մեր. ընդ որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ սբյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Նա տաղն շարական:

Պարակցեալ անմարմնականքն՝ առ կենսատու սուրբ գերեզմանն տան աւետիս ազգի մարդկան՝ վասն կենացն յաւէժական. դասաւորեալ պարուց՝ նոցին ընդ ընտրեցեալս յօրըն վերջին՝. Լի լապտերօք մեծ յուսադրաւ՝ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Զահաւորեալ՝ նշան խաչին՝ յարուցելոց փայլեալ ծագին՝. հաւատացեալքն ի՝ քեզ բերկրին՝ և ուրացողքն կոծեցին. զերկըրպագուս սրբոյ՝ խաչին՝ պայծառացո լուսով նորին՝. Լի լապ:

Նրգ:

Յօրժամ հընչէ ձայն փողոյն լինի և ղւտական գերերն յայտնի. Ձայնաւոր յԹ-սըրբոյ խաչին յարուցելոց փառօք ծա-

գին ․ Հրեշտակաց զուարթք ծառայելին Հրեշտակապետք պարոնակին ․ ողորմած տէր ո՛ ողորմեալ հոգւոյս մեր նոր նշխ ցերոյն ։

Նոյն ձայն, ըստ այս ասա ։

Յանձնատուեալ եմ և յանեղ լուսոյն հեռացեալ եմ ․ խաւարամամբ խաւարային ճաշակեցի ընդ մահհամութ պտղոյն ․ հեղանաց պատկեր բարերար ստեղծողին ․ օգնեա և ինձ Քրիստոս այսօր ․ յառաջին ճանապարհին ․ և ի միւսանգամ գալստեանդ քո՝ օգնեա ինձ ։

Մաղթանք ։

Քհ․ Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա հանգիստ և ողորմութիւն ․ և մեզ մեղաւորացս շնորհեա թողութիւն յանցանաց ։

Քարոզ ։

Ժող․ Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ․ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ ․ Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ․ Քրիստոս որդին Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժա-

նի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացոյ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ տնագրէ զգերեզմանն նշանաւ սբ խաչին, ասելով.

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերքս ծառայիս Տյ, նշանաւ սբ խաչիւս և բանիւ սբ աւետարանաւս, յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆ ԱՒՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀԱԹԱՂԻՆ

Յեօթներորդում աւուր երթան 'ի գերեզման ննջե-ցելոյն, եւ 'ի ճանապարհէն ասեն շ[illegible]: Գտ՟ յէջ 121:

Եւ ասեն շարական հանգստեան. Դկ:

Յիսուս միածինն անմահութեանց պար-գեւատուն երեւեցաւ ըմբ՟ղ. խափանեաց զզօրութիւն մահու: Ողջախմամբ արտա-սուաց Մարեմու եւ` Մարթայի անկեալ առ ոտս տեառն. խնդրեցին զնորոգումն եղ-բօրն: Որով բանն Ած կենդանագործեաց ըզ-Ղազարոս 'ի թաղմանէ. եւ ետ կեանս արտաքս անմահական:

Սղմ. աւ սաղմոս ՁԷ:

Տէր Ած փրկութե իմոյ, 'ի տուէ կարդացի եւ գիշերի առաջի քո:
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տր, խոնարհեցո զունկն քո 'ի խնդրուածս իմ:
Զի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, եւ կեանք իմ 'ի դժոխս մերձեցան. եւ համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որք իջանեն 'ի գուբ:
Եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի, եւ 'ի մեռեալս ազատ:

Որպէս վիրաւորս, որք ննջեն 'ի գերեզմանի :
Զորս դու ոչ յիշեցեր, նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան :
Եդին զիս 'ի գբի ներքնում, 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու :
Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո . զա̃մ զբօ-սանս քո ածեր 'ի վերայ իմ :
Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդին զիս նշաւակ իւրեանց :
Մատնեցայ, և ոչ ելանէի . աչք իմ տկարացան յաղքատութ̃է :
Աղաղակեցի առ տ̃ր զօրհանապազ, և համբար-ձի առ քեզ զձեռս իմ :
Մի՞ թէ մեռելո՞ց առնիցես սքանչելիս . կամ բժիշկք յարուցանիցեն, և խոստովան առ-նիցին առ քեզ :
Մի՞ թէ պատմեսցե՞ն ոք երբէք 'ի գերեզմանի զո-ղորմութ̃իս քո, կամ զճշմարտութ̃իս քո 'ի կորստեան :
Մի՞ թէ ճանաչիցի՞ն 'ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութ̃իւն քո յերկիր մոռացեալ :
Ես առ քեզ տէր աղաղակեցի, առաւօտու ա-ղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ :
Ընդէ՞ր տ̃ր մերժես զանձն իմ, կամ դարձու-ցանես զերեսս քո յինէն :
Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես 'ի մանկութ̃է իմմէ, 'ի բարձրութ̃է խոնարհեցայ և ապշեցայ :
Յիս հաստատեցաւ բարկութ̃ի քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս :
Շրջեցան զինև որպէս ջուր, զօր ա̃մ պաշա-րեցին զիս 'ի միասին :
Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ և զծա-նօթս իմ վասն թշուառութ̃է իմոյ :

Ալէլուիա, ալէլուիա :

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կզ ․ 18 ։)

Այսպէս ասէ տէր ․ գամ ժողովել զամենայն ազգս և զլեզուս , եկեսցեն և տեսցեն զփառս իմ ․ և թողից 'ի վերայ նոցա նշան ․ և առաքեցից 'ի նոցանէ փրկեալս յազգս , 'ի Թարսիս , և 'ի փուդ , և 'ի լուդ , և 'ի մոսոդ , և 'ի թոբէլ , և յելլադա , և 'ի կղզիս հեռաւորս ․ որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ , և ոչ տեսեալ զփառս իմ ․ և պատմեսցեն զփառս իմ , և զանուն իմ 'ի մէջ ազգաց ․ և ածցեն զեղբարս իւրեանց յամենայն ազգաց՝ պատարագ տեառն , հեծեալս կառօք , համդերձ պալարակապ երիվարօք , հովանոցօք 'ի սուրբ քաղաքն երուսաղէմ , ասէ տէր ։ Որպէս մատուցին ինձ որդիքն իսրայէլի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք 'ի տան տեառն , և 'ի նոցանէ առից ինձ 'ի քահանայս և 'ի ղևտացիս , ասէ տէր ։ Զոր օրինակ երկինք նոր և երկիր նոր , զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ , ասէ տէր , նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր ։ Եւ եղիցի ամիս յամսոյ , և շաբաթ 'ի շաբաթէ , եկեսցէ ամենայն մարմին երկիր պագանել առաջի իմ յերուսաղէմ , ասէ տէր աստուած ։ Եւ ելցեն և տեսցեն զոսկերս մարդկան առ իս յանցուցելոց ․ զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի , և հուր նոցա ոչ շիջցի ։ Եւ եղիցին 'ի տեսիլ ամենայն մսեղեաց ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ժե ․ 35 ։)

Այլ ասիցէ ոք ․ զիա՞րդ յառնիցեն մեռեալք , կամ որո՞վ մարմնով գայցեն ։ Անմիտ , դու զոր սերմանեսն՝ ոչ կենդանանայ , եթէ ոչ մեռա

նիցի . և զոր սերմանեմն , ոչ զնոյն մարմինն՝ զոր ծնանելոցն իցէ՝ սերմանես . այլ հատ մերկ , եթէ ցորենոյ իցէ , և եթէ այլոց սերմանեաց ։ Նա ա̅ծ տայ նմա մարմին , որպէս և կամի . և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին ։ Ոչ ա̅մ մարմին նոյն մարմին է . այլ՝ այլ մարմին է մարդկան , և այլ մարմին անասնոց . այլ մարմին թռչնոց , և այլ մարմին ձկանց ։ Եւ մարմինք երկնաւորք , և մարմինք երկրաւորք . այլ՝ այլ փառք երկնաւորաց , և այլ փառք երկրաւորաց ։ Այլ փառք արեգական , և այլ փառք լուսնի , և այլ փառք աստեղաց . և աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք ։ Նոյնպէս և յարուե̅ն մեռելոց սերմանի ապականուբ̅ , և յառնէ առանց ապականուե̅ . սերմանի անարգուբ̅ , և յառնէ փառօք . սերմանի տկարուբ̅ , և յառնէ զօրուբ̅ . սերմանի մարմին շնչաւոր , և յառնէ մարմին հոգևոր . եթէ գոյ մարմին շնչաւոր , գոյ և հոգևոր ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Տէր ողորմուե̅ քո յաւիտեան . զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ ։

տրն. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու . (ԺԷ̅ . 11 ։)

Տէրն մեր Յս̅ Քս̅ ասէ .

Հայր սբ̅ , պահեա՛ զնոսա յանուն քո , որով ետուր ինձ . զի եղիցին մի , որպէս և մեք մի եմք ։ Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա , ես պահէի զնոսա յանուն քո , որով ետուր ինձ . և պահեցի . և ոչ ոք 'ի նոցանէ կորեաւ , բայց որդին կորստեան , զի գիրն լցցի ։ Բայց արդ առ

քեզ գամ, և զայս խօսիմ յաշխարհի. զի ու-
նիցին զուրախութի̃ն իմ լիով յանձինս իւրեանց:
Ես ետու նոցա զբանն քո, և աշխարհս ատեաց
զնոսա. զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես չեմ
յաշխարհէ: Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնո-
սա յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնոսա 'ի չարէ:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Եւ սարկաւագն քարոզէ:

Վ̃ն 'ի վերուստ խաղաղութե̃ և փրկութե̃ ան-
ձանց մերոց զտ̃ր աղաչեսցուք: Տ̃ր ողորմեա՛:
Վ̃ն լսելի լինելոյ ա̃ն ա̃յ ձայնի աղաչանաց մե-
րոց զտ̃ր:
Վ̃ն քաւիչ և ներող լինելոյ ա̃յ 'ի վերայ մեղաց
մերոց զտ̃ր:
Վ̃ն թողլոյ մեզ զա̃մ յանցանս մեր զկամայ և
զակամայ զտ̃ր:
Վ̃ն զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն
պատասխանատուութե̃ զտ̃ր:
Վ̃ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ և ու-
ղիղ հաւատով 'ի քս̃ննջեցին, զտ̃ր: Յիշեա՛:
Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛:
Գ. Տ̃ր ողորմեա՛:

Աղօթք:

ԺԴ. Տէր ա̃ծ յաւիտենական և թագաւոր անմահ, որ ստեղծեր զմարդն 'ի հողոյ, և եդիր զնա 'ի դրախտին փափկութե̃, գործել զնա և պահել. և պատուիրանադրեցեր նմա կեալ ըստ հրամանի քում: Իսկ բանսարկուն սատանայ պատրողական բանիւք խրատեաց զնա խաբ-մամբ, լուծանել զա̃ծական հրամանդ: Եւ 'ի նա ունկնդիր եղեալ չարին, արտաքսեցաւ 'ի

լուսեղէն փառացն, և փոխանակ անմահութե՟ն մահու եղև ժառանգաւոր, ըստ արարչական հրամանիդ՝ զոր ասացեր, թէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս. և յայնմ օրէ ա՟մ արարածք ոչ կարացին հնացուցանել զհրամայեալն 'ի քէն: Եւ արդ տ՟ր ա՟ծ մեր, ողորմած և մարդասէր, հայեա՛ց 'ի ծառայս քո, որ ելից և կատարեաց զկեանս իւր զերկրաւոր, և ըստ հրամանի քում դարձաւ 'ի հող: Վասն որոյ աղաչեմք զմարդասիրութ՟դ քո, ընկա՛լ զհոգի սորա, և խառնեա՛ 'ի գունդս հրեշտակաց. և դասաւորեա՛ ընդ ս՟բս քո. և զմեզ արժանաւորեա՛ գոհանալով փառաւորել զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ա՟մցն: Ա՟յ երկր:

Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ մեր, յոյս ա՟մ արարածոց, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, և բարեբանեալ երկրպագիս յերկնաւորաց և յերկրաւորաց: Որ կոչեցեր զծառայս քո 'ի հանգերձեալ կեանսդ, զոր խոստացար ա՟մ հաւատացելոց քոց: Գթա՛ 'ի ստեղծուածս ձեռաց քոց, և հանգո՛ զհոգի սորա 'ի խորանսդ լուսոյ, բարեխօսութե՟բ մօր քո ս՟բյ կուսին մարիամու: Լո՛ւր պաղատանաց ժողովրդեանս, որք հայցեն 'ի քէն զթողութիւն մեղաց իւրեանց. զի դու ես ա՟ծ արդարոց և մեղաւորաց. և հանգիստ աշխատելոց: Ընկա՛լ զհոգի ննջեցելոյս մերոյ 'ի տեղւոջ լուսոյ և հանգստեան՝ 'ի թիւ ս՟բց և 'ի համարս արդարոց, և հանգո՛ զսա 'ի գոգն աբրահամու ընդ այլ պայծառացեալ ս՟բցն: Եւ զմեզ, տ՟ր, արժանի՛ արա հասանել մասին ժառանգութե՟ն ս՟բցն 'ի լոյս: Զի ընդ նոսին միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի:

Նա— տուէն շարական :

Ցուցանին գաղտնիք՝ մարդկան խորաքան-
չիւր որ գործեցան. բարեաց գործօղքըն պըս-
սակին՝ չարացն՝ ի հուրն անշէջ մատնին. յայն
ժամ յիշեա զօրա՝ բարին գործըք մեղացըն
ջընջեցին. դասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել
ըզփառս ընդ զուարթնոցն :

Ի ծուլին պըսակք զանազանեալ. և պատ-
մուճանք լուսափայլեալ. սուրբ վըկայիցն ի
գլուխ եդեալ և անդամոցըն զարդարեալ. հա-
զորդս արա հայցմամբ նոցին ըզսա լուսոյ փա-
ռացն նոցին. զսա :

Նրգ :

Ո՛ հեղ խորհրդ ուրդ քահանայից բանդ
կատարած կայր ի բեմին սուրբ տաճարի սե-
ղանոյն. հուր չիջանէր խաւար մերժէր
տըրտմեալ հոգիք ուրախանային. զի
թողութիւն մեղաց լինէր. օղորմած տէր
ողորմեա հոգւոցըն մեր նոցին ննջեցելոց :

Նրէ ձայն, շայս տան :

Յանջատմանն հոգւոյս ի մարմնոյս ի
քակտել գեղեցիկ շինուածոյս. զարհու-
րիմ ի սպառնալեաց թագաւորին. թէ
պահանջէ յինէն զտաղանդ պատուիրա-
նին. օգնեա և ինձ քրիստոս այսօր. յա-

ռաջի՜ն ճանապարհին. և ի միւսանգամ գալստեանն Որդւոյ քոյ՝ օգնեա՛ իմմ ինձ ։

Մաղթանք ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո՛ Տէր, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց ։

Քարոզ ։

Սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զՓրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Գ. Տէր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Օրհնեսցի ☩ և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ նշանաւ Տէրունական խաչիւս և բանիւ Տէրունական աւետարանաւս. յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն ։

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՀՆԳԵՏԱՍԱՆԵԱՑՆ ԵՒ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ԱՒՈՒՐՆ ԵՒ ՏԱՐԵԼՑԻՆ

Գնան 'ի գերեզմանն ննջեցելոյն, ասելով 'ի ճանապարհին զԱ՛մենեծոյն : Գտես յէջ 121 :

Եւ ապա ասէ շարական հանգստեան յաւուր ձայնէն :

Ձայն առաջնոյ Ձա :

կց. Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմնի իմ. նմանեցայ ես հաւալուսն անապատի :

Փխ. Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն :
Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո. յորում աւուր կարդամ առ քեզ՝ վաղվաղակի լուր ինձ :
Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք իմ որպէս խուխ չորացան :
Հարաւ որպէս խոտ, և ցամաքեաց սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ 'ի ձայնէ հեծութեան իմոյ :
Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմնի իմ. նմանեցայ ես հաւալուսն յանապատի :
Եղէ ես որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ, և եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն 'ի տանիս :
Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ. և գովիչք իմ ինև երդնուին :

Զմոխիր որպէս հաց կերի. և զըմպելին իմ արտասուօք խառնեցի։

Յերեսաց բարկութե̃ սրտմտութե̃ քո. զի դու բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս։

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին, և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ։

Դու տ̃ր յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո յազգէ մինչև յազգ։

Դու յարուցեալ գթասցիս 'ի վերայ սիոնի. ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

ընթերցուած յերեմիայ մարգարէէ։
(Բարուք. Դ̃. 36։)

Այսպէս ասէ տ̃ր. քաջալերեա՛ց Երուսաղէմ, և տե՛ս զեկեալ ուրախութիւն քեզ յա̃յ. ահաւասիկ գան որդիքն քո, զորս յուղարկեցեր. գան ժողովեալք յարևելից մինչև 'ի մուտս արևու, բանիւ ս̃րբյն. խնդացեալք փառօքն ա̃յ։ Մերկեա՛ Երուսաղէմ զհանդերձ սգոյ և լլկանաց քոց, և զգեցի՛ր զվայելչութի̃ փառացն ա̃յ յաւիտեան։ Արկ զքև զկրկնոցն արդարութե̃ յա̃յ. դի՛ր խոյր 'ի գլուխ քո զփառաց յաւիտենականին։ Զի ցուցցէ ա̃ծ 'ի ներքոյ երկնից զա̃մ լուսաւորութիւն քո. և կոչեսցի քեզ անուն յա̃յ յաւիտեան. խաղաղութի̃, արդարութի̃, և փառք ա̃ծպաշտութե̃։ Արի՛ Երուսաղէմ, և կա՛ց 'ի վերայ բարձու, և հայեա՛ց ընդ արևելս, և տե՛ս ժողովեալ զորդիսն քո յարևելից մինչև յարևմուտս բանիւ ս̃րբյն, զուարճացեալս յա̃յ յիշատակօք։ Զի ելին 'ի քէն հետևակք վարեալք 'ի թշնամեաց. և ածցէ զնոսա առ քեզ ա̃ծ ամբարձեալս փառօք իբրև զաթոռ թագա-

ւորութե՟։ Զի հրաման ետ ա՟ծ խոնարհել ա՟մ լերանց բարձանց, և բլրոց մշտնջենաւորաց, և լնուլ ձորոց 'ի հարթութի՟ երկրի. զի գնասցէ իսրայէլ զգուշութ՟ փառացն ա՟յ. և հովանի լիցին նմա ա՟մ անտառք, և ա՟մ փայտ անուշութե՟ իսրայէլի, հրամանաւ ա՟յ։ Զի առաջնորդեսցէ ա՟ծ իսրայէլի ուրախութ՟, լուսով փառաց իւրոց, հանդերձ ողորմութ՟ և արդարութ՟։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կողոսացւոց թղթոյն է ընթերցուած։
(Գ. 1։)

Եթէ յարեայք ընդ քսի՟, ապա զվերինն խնդրեցէք, ուր քս՟ նստի ընդ աջմէ ա՟յ։ Զվերինն խորհեցարուք, մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է։ Քանզի մեռայք, և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ քսի՟ յա՟ծ։ Իսկ յորժամ քս՟ յայտնեսցի կեանքն ձեր, յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ։

տն. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԴ. 15։)

Տէրն մեր յի՟ քս՟ ասէ.

Եթէ սիրէք զիս, զպատուիրանս իմ պահեսջիք. և ես աղաչեցից զհայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ յաւիտեան. զհոգին ճշմարտութե՟՝ զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ

ձեզ բնակեսցէ, և ընդ ձեզ եղիցի։ Ոչ թողից զձեզ որբս, գամ առ ձեզ։ Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես 'ի Հօր իմում, և դուք յիս, և ես 'ի ձեզ։ Որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ զիս. և որ սիրէն զիս, սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ. և ես սիրեցից զնա, և երևեցուցից նմա զիս։ Ասէ ցնա Յուդա ոչ սկարիովտացին. Տ՟ր՝ զի՞ եղև, զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ, և ոչ աշխարհի։ Պատասխանի ետ Յ՟ս, և ասէ ցնա։ Եթէ ոք սիրէ զիս, զբանն իմ պահեսցէ. և Հայր իմ սիրեսցէ զնա, և առ նա եկեսցուք, և օթևվանս առ նմա արասցուք։ Եւ որ ոչն սիրէ զիս, զբանս իմ ոչ պահէ։ Եւ բանն իմ զոր լուէք, ոչ է իմ. այլ Հօրն, որ առաքեացն զիս։

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Վ՟ն 'ի վերուստ խաղաղութե՟ն և փրկութե՟ն անձանց մերոց զՏ՟ր աղաչեսցուք։ Տ՟ր ողորմեա՛։

Վ՟ն լսելի լինելոյ ա՟ն ա՟յ ձայնի աղաչանաց մերոց զՏ՟ր։

Վ՟ն քաւիչ և ներող լինելոյ Ա՟յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զՏ՟ր։

Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏ՟ր։

Վ՟ն զի մի՛ ընդ խոստմունս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե՟ն զՏ՟ր։

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր։ Յիշեա՛։

Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Գ. Տ՟ր ողորմեա՛։

Աղօթք։

ԺՀ. Օրհնեալ ես միածին որդի Այ, Տէր մեր Յս Քս. որ ամենառատ գթութեամբ քո մարմնացար ՚ի սրբոյ կուսէն, և պատարագեցար ՚ի խաչին նուէր հաշտութեան հօր, հեղմամբ արեամբ քով սրբով. և իջեալ ՚ի գերեզման՝ ազատեցեր զգերեալսն որ ՚ի նմա, ՚ի սուրբ միաշաբաթին յարուցեալդ ՚ի մեռելոց. և ձայնեցեր որոց ՚ի կապանսն էին, թէ ելէք. և որք ՚ի խաւարին, թէ յայտնեցարուք։ Ուստի և մեք ՚ի սքանչելի և ՚ի լուսաւոր օր յարութեան եկեալ ՚ի գերեզմանս մեռելոցն, և կենդանատու սուրբ խաչիւս և սուրբ աւետարանաւս աւետարանեցաք ննջեցելոցն զս-քանչելի և զանսուտ յոյս նորոգութեան վերստին, զոր խոստացար մեզ։ Վասն որոյ աղաչեմք, ամենագութ փրկիչ, միաբան ծառայքս քո. խոնարհեա՛ց և էջ առ հոգիս եղբարց մերոց ննջեցելոց, և մխիթարեա՛ զնոսա շնորհօք ողորմութեան քո, յուսով կենդանարար յարութեան քո։ Զի որպէս տնկակից են նմանութեան մահու քո, և յարութեանդ լինիցին. և վայելեսցեն յերկնից արքայութեանդ, զոր պատրաստեցեր ՚ի սկզբանէ [illegible] աշխարհի սրբոց քոց։ Եւ ընդ նոսին միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր և ընդ սուրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։ Առ Այ երկրպ։

Տէր յոյս յարութեան մերոյ և խաղաղութեան, աւետարանեցեր խաղաղութիւն հեռաւորաց և մերձաւորաց, սպանանելով զթշնամութիւն մեղաց ՚ի մարմնի քում. գոհանամք զքէն, որ առատ ես յամ մարդասիրութեանդ քո. զանէծս լուծեր, զգժոխս աւերեցեր, և զմեզ զամենեսեան ՚ի վե-

րին երուսաղէմ 'ի դասակցութիւն հրեշտակաց խառնեսցէր . որով յուսով եղբարքս մեր թողեալ զմարմինս ամփոփեալս 'ի դիրս հանգըստեան՝ եկեալ ժամանեսցեն յառհաւատչեայ կենացդ 'ի դուռն երկնային առագաստին ։ Եւ այժմ ժողովեալ մեր 'ի հանգստարանի սոցա , հնչեցաք զաւետիս յարութեան ճշմարիտ բարբառով աւետարանի քո . և խոնարհեալ առաջի բարեգութ մարդասիրութեանդ քո , աղաչեմք զքեզ ողորմած և մարդասէր տէր , հանգո՛ զհոգի սորա ընդ ընտրեալս քո , և ժառանգակից արա երկնից արքայութեանդ ընդ ամ սբս քո ։ Եւ զմեզ արժանի արա յարազուարձ բերկրանօք օրհնել զքեզ , գովել և փառս մատուցանել ընդ հօր և ամենասուրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Եւ— ասեն շարական ։

Փառաց ի փառս բարձրանան աջակողմեանքըն վերանան . յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման . նընջեցելոյս մեր լսեցո զաստուածային բարբառս քո . դասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զուարթնոցն ։

Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք ՚ի քէն տէր բարեգութ . ընդ նընջեցեալըս հաւատով ընկա՛լ ըզմեզ նոյնին յուսով . յերուսաղէմ քաղաք՝ վերին յորում արդարքըն ժողովին . փառս երգել միշտ ընդ նոսին երրորդութեանդ երրեակ անձին ։

Նրգ.

Մովսէս աստուածախօսն և Ահա-րոն փրըղէ լուացին. մարգարէքն Իսրա-յելի և քահանայք հին օրինին. յառա-ջագոյն մեզ ծանուցին ըզգալուստ սուրբ միածնին. ի փրկութիւն մեզ յայտ-նեցին յանապատի կերպ կրելին. որով-մեծ տէր ողորմեա հոգւոց ըմեր նըն-ջեցելոցն ։

Նուէ չափս, ղայս սան ։

Աստուածածին մարդացեալ աստուած իմ յիսուս. յայնմաւուր աշխարհ ամենայն ըղ-գենս արեան քո մի ղամտամպարտեր. օգ-նեա և ինձ քրիստոս այսօր. յառաջին ձանամպարհէն. և ի միասնագամ գալըստեան-ն քոյ՝ օգնեա ինձ ։

Մաղթանք ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց ։

Քարոզ ։

Աղթ. Ով հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասես-ցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք։

Քհ. Տէր որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ խաչիւս, և բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ԶՎԱԽՃԱՆԵԱԼ ՏՂԱՅՍ ԱՌ ՔՐԻՍՏՈՍ ՅՈՒՂԱՐԿԵԼՈՅ

Մ՝ինչև երկոտասան կամ հնգետասան ամաց լինին:

Ներքեան 'ի տուն վախճանելոյն. և այս կանոն կատարի: Նախ ասէ քահանայն.

Օրհնեալ հոգիդ որ ած ճշմարիտ. ամէն:

Եւ ասեն սաղմոս Ծ:

Ողորմեա ինձ ած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ:

Քեզ միայն մեղայ ած. և չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցես 'ի բանս քո, և յաղթող 'ի դատել քեզ:

Անօրէնութեամբ յղացայ, և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու ած զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեան քոյ յայտնեցեր ինձ:

Ցօղեա յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո՛ զերեսս քո ՚ի մեղաց իմոց. և զա՟մ անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն:

Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս ա՟ծ, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ՚ի փորի իմում:

Մի՛ ընկենուր զիս տ՟ր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն:

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութ՟ե. և հոգւով պետութ՟ե քոյ հաստատեա՛ զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամ՟պարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա՛ զիս յարենէ ա՟ծ ա՟ծ փրկութ՟ե իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութ՟ե քում:

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ եր՟գեսցէ զօրհնութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցա՟նէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հա՟ճեցար:

Պատարագ ա՟յ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և ըզ՟հոգի խոնարհ ա՟ծ ոչ արհամարհէ:

Բարի՛ արա տ՟ր կամօք քովք սիոնի. և շինես՟ցին պարիսպք երուսաղէմի:

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդա՟րութ՟ե. ուխտից պատարագս հանցեն ՚ի սե՟ղան քո զուարակս:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Մաղթանք:

Քհ. Յա՟մ ժամ աղաչանք իմ այս էն. ՚ի մե՟ղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս տ՟ր, և յօտարէն պահեա՛ զծառայս քո, մարդասէր տ՟ր:

Ժղ. Եւ ևս խաղաղութ՟ե զտ՟ր աղաչեսցուք. ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛:

Քհ. Օրհնութի՟ւ և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ:

Նոքէ նամս, զՆորկինք պատմենն տէր 'ի բուռն, յետ ամէն գուբեղայն ատեան. Նու ես խաղաղութե: Օրհնութի և փառք հօր: Որայց Նէ զՆորկինք պատմենն չաւես, զԱղորմեայն անպարճառ 'ի չմն տէր:

Նոր տաղ նանաձայնագլուխ. ԴԿ:

Սիրեցից ըզքեզ տէր զօրութիւն իմ. ալէլուիա:

Տէր հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ, և փրկիչ իմ. ալէլու:

Աստուած օգնական իմ. և ես յուսամ ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ ընդունելի իմ է. ալ:

Օրհնելով կարդացից առ տէր. և ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց. ալ:

Շուրջ եղեն զինև երկունք մահու, և ուղխք անօրէնութե խռովեցուցին զիս. ալ:

Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զիս. և ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու. ալ:

Ի նեղութեան իմում ես առ տէր կարդացի. և առ աստուած իմ աղաղակեցի. ալ:

Ո զգեցուցեր ինձ զօրութի ի պատերազմի, զյարուցեալսն ի վերայ իմ, ներքոյ իմ արարեր, ալէլուիա ալէլուիա:

Զթշնամիս իմ հալածականս արարեր. և զատելիս իմ սատակեցեր. ալ:

Աղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա. կարդացին առ Տէր, և ոչ լուաւ նոցա. ալ:

Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և որպէս կաւ դուեհաց կոխեցից զնոսա. ալ:

Փրկեսցէ զիս Տէր ի հակառակութենէ ժողովրդոց. և կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց. ալ:

Ժողովուրդ զոր ոչ գիտէի` ծառայեաց ինձ. և ի լուր ականջաց լուաւ ինձ. ալ:

Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան, և կաղացան ի շաւղաց իւրեանց. ալ:

Կենդանի է Տէր, և օրհնեալ է Աստուած. և բարձր եղիցի Աստուած փրկութեան իմոյ. ալ:

Աստուած է որ խնդրէ զվրէժ իմ. և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինև. ալ:

Փրկիչ իմ ի թշնամեաց իմոց` բարկացողաց, յայնցանէ որք յարուցեալ են ի վերայ իմ, բարձր արարեր զիս. և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս. ալ:

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ի հեթանոսս. և անուան քում սաղմոս ասացից. ալ:

Մեծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա`. առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի. և ընդ զաւակի նորա յազգէ մինչև յազգ. ալ:

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ

և մի՛շտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէ՛ն.
ալէլուիա ա՛լէլուիա՛:

Ապա ասեն սաղմոս ՃԺԲ:

Օրհնեցէք մանկունք զՏ՟ր. և օրհնեցէք զա-
նուն Տ՟ն:
Եղիցի անուն Տ՟ն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև
յաւիտեան:
Յարևելից մինչև 'ի մուտս արևու՝ օրհնեալ է
անուն Տ՟ն:
Բարձր է 'ի վերայ ա՟մ ազգաց Տ՟ր. և յեր-
կինս են փառք նորա:
Ո՞վ է որպէս Տ՟ր Ա՟ծ մեր 'ի բարձունս բնակեալ,
և զխոնարհս տեսանէ յերկինս և յերկրի:
Յարուցանէ զաղքատ յերկրէ, և բարձր առ-
նէ զտառապեալս յաղբեաց:
Նստուցանէ զնոսա իշխանս՝ ընդ իշխանս ժո-
ղովրդեան իւրոյ:
Բնակեցուցանէ զամուլն 'ի տան ուրախամիտ,
որպէս մայր որդւոց բերկրեալ:

Եւ ապա ասէ շարական հանգստեան 'ի ձայնէն:

Եւ սարկաւագն քարոզէ.

Վ՟ն 'ի վերուստ խաղաղութե և փրկութե ան-
ձանց մերոց զՏ՟ր աղաչեսցուք: Տ՟ր ողորմեա:
Վ՟ն լսելի լինելոյ Տ՟ն Ա՟յ ձայնի աղաչանաց մե-
րոց զՏ՟ր:
Վ՟ն քաւիչ և ներող լինելոյ Ա՟յ 'ի վերայ մեղաց
մերոց զՏ՟ր:
Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և
զակամայ զՏ՟ր:
Վ՟ն զի մի ընդ խոտանս դատեսցիմք յաւուր
պատասխանատուութե զՏ՟ր:

Ս՟ր հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Ք՟ս ննջեցին զտ՟ր։ Յիշեա՛։ Եւ ես միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Գ. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթ՟ք։

Մե՛ծ ես տ՟ր ա՟ծ մեր հզօր և ահաւոր. հայր գթութեանց և ա՟ծ ողորմութեանց. որ նստիս 'ի բարձունս, և բարեբանիս 'ի ս՟րբց քոց, և խնամես քաղցրութ՟բ զարարածս քո։ Որ վասն անբաւ սիրոյ քոյ գթացեալ 'ի ստեղծուածս անարատ ձեռաց քոց, առաքեցեր յաշխարհ ողորմութ՟բ քով զծոցածին որդին քո. առ 'ի փրկել զգրաւեալս մահու զորդիս մարդկան 'ի ձեռաց դժոխոց։ Որ եկեալ մարմնացաւ յանարատ և 'ի ս՟րբ կուսէն մարիամայ, և ծնաւ տղայապէս։ Խանձարրօք պատեցաւ, և յանբանից մսուր եդաւ. և 'ի կուսական ստեանցն կերակրեցաւ, որ բանայ զձեռն իւր և կերակրէ զարարածս։ Մանուկ մատաղ ըստ եսայեայ էարկ զձեռն իւր 'ի ծակ իժից, և ելոյծ զզօրութ՟ի աներևոյթ օձին։ Ա՟-բար զօրութ՟իս բազումս և մեծամեծս, ա՟ծահրաշ ներգործութ՟բն իւրով. և ծանոյց զանուն քո հայր, տ՟մ աշխարհի։ Նստաւ խոնարհութ՟բ 'ի վերայ յաւանակի, և բարեբանեցաւ 'ի տղայոց, ըստ նախաձայն բանի երգողին դաւթայ։ Եւ կատարեաց զա՟ծագործ տնօրէնութ՟ն իւր, յանձն էառ զմահ մարմնով. թաղեցաւ յերկրի և յարեաւ ինքնիշխան զօրութ՟բն իւրով. և ետ յոյս յարութ՟ե հաւատացելոց իւրոց։ Եւ արդ տ՟ր բարերար, ընկա՛լ զհոգի տղայիս այսորիկ, որ հաւատացեալ յանուն միածնի քո ծնաւ 'ի ս՟րբ աւազանէն վերստին ծննդեամբ. և այժմ

'ի տղայական հասակին կոչեցաւ առ քեզ ։ Ըն-
կա՛լ զսա և դասեա՛ ընդ ս՟րս քո . և հանգո՛ 'ի
խորանաց երկնից . զի դու ես ա՟ծ մեր . և բաց
'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք ։ Եւ քեզ ընդ որ-
դւոյ և հոգւոյդ ս՟յ վայելէ փառք իշխանութի ։

Խաղաղութ՟ի ա՟մեն ։ Ա՟ծ երկր ։

Օրհնեալ ես արդարադատ և ողորմած ա՟ծ .
որոյ ճշմարտութի՟դ անպատում է, և ողորմու-
թե՟դ քո ոչ գոյ թիւ ։ Որ վասն բազում մար-
դասիրութեանդ քո լուծեր 'ի հող զշնչաւոր
մարմինս զպատրեալս 'ի բանսարկուէն, ասե-
լով . հող էիր և 'ի հող դարձցիս . ըստ որում
խոնարհեցաք 'ի ծերոց մինչև 'ի տղայս , և յեր-
կիր մածան մէջք մեր ։ Իսկ դու վ՟ն բազում
ողորմութե՟ քո խոնարհեցար՝ մարդասէր տ՟ր, նո-
րոգել զմարմին հողևոր ։ Ծաքեցար դու ինք-
նին միածինդ հօր, և տղայացեալ 'ի ս՟բ կուսէն,
տպաւորեցեր յանձին քո կամաւորութ՟բ զմեր
մահս . զի տացես մեզ զքո անմահութի՟դ ։ Իջեր
'ի գերեզման՝ համարելով ընդ մեռեալս ։ Յա-
րուցեալ համբարձար յերկինս . և զսիրելին քո
զմարմին խոնարհութե՟ մերոյ՝ անկակից և կեր-
պարանակից առնել խոստացար մարմնոյ փառաց
քոց՝ յերևել յայտնութե՟ քո 'ի փող յետնի ,
յորժամ գայցես տալ վարձս սիրելեաց քոց ։
Աղաչեմք զքեզ տ՟ր, արա՛ զսա արժանի փառա-
ւոր յարութե՟ քո, ընդ արդարս քո, յաւուր
յայնմիկ հանդիպել քեզ զուարթ երեսօք ընդ
ս՟րս քո . և ընդ նոսին գոհութ՟բ փառաւորել ընդ
հայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Սաղմոս Ը։

Կց. Ի բերանոյ մանկանց տղայոց ստնդիեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն։

Ժփ. Տ՟ր տ՟ր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն քո ՚ի վերայ ա՟մ երկրի։
Համբարձաւ մեծ վայելչութիւն քո ՚ի վերոյ քան զերկինս. ՚ի բերանոյ մանկանց տղայոց ստընդիեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն։
Վ՟ս թշնամեաց քոց տէր, զի եղծցէ թշնամին և հակառակորդն։
Տեսից զերկինս, զգործս մատանց քոց. զլուսին և զաստեղս, զորս դու հաստատեցեր։
Ո՞վ է մարդ, զի յիշես դու զնա. կամ որդի մարդոյ, թէ այց ինչ արասցես դու նմա։
Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո. փառօք և պատուով պսակեցեր զնա, և կացուցեր զնա ՚ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց քոց։
Զա՟մ ինչ հնազանդ արարեր ՚ի ներքոյ ոտից նորա, զխաշն և զարջառ և զամենայն ինչ։
Նաև զերէ վայրի, զթռչունս երկնից, զձկունս ծովու, որք շրջին ընդ շաւիղս ծովու։
Տ՟ր տ՟ր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն քո յամենայն երկրի։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(ԻԵ. 9։)

Ահաւասիկ տ՟ր ա՟ծ մեր յոր յուսացեալ էաք, և ապրեցուսցէ զմեզ. զի սա է տ՟ր, և սպասէաք նմա։ Ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք ՚ի փրկու-

թէ մերում. և տացէ մեզ տ՟ր ա՟ծ հանգիստ 'ի 'ի լերին սրբութեան իւրոյ։ Եւ մնացէ 'ի նմա ժողովուրդ, որ պահէ զարդարութիւն և զճշմարտութիւն. վերակացու է ճշմարտութեան, և պահէ ըզխաղաղութիւն։ Եւ արդ մխիթարեսցիս զքեզ, ասէ տ՟ր, յա՟մ տրտմութենէ քոյ։

Ընթերցուած 'ի վարդապետութենէ սրբոյն գրիգորի հայոց լուսաւորչին ։ (Ագաթ ։)

Այլ մեք, որ կենդանիքս մնացեալ լինիմք 'ի գալստեանն տ՟ն՝ հանգուցելովքն հանդերձ յափշտակիմք ընդ ամպս ընդ առաջ լինել տ՟ն 'ի վերայ օդոց. և այնպէս յա՟մ ժամ ընդ տ՟ն լինիցիմք, խառնեալ 'ի գունդն ք՟ի, թռուցեալ 'ի թռիչս երագուն, 'ի լուսափետուր սպիտակ երամն աղաւնեաց, որք առին յանձինս զկերպարանս որդւոյն ա՟յ, որ երևեցաւ նոցա, և զնոյն պատուիրեաց յանձինս մատուցանել, զի բուսուսցէ նոցա թեւս հոգևորս, խառնել 'ի գունդն ա՟ծական։ Արդ զարմացեալք հարցանիցեն զօրք վերինք լուսեղէնք, յորժամ տեսանիցեն զնոր-նագունդ մէջ մարմնականաց, զի առ տէրն 'ի ներքուստ թռուցեալ վերացեալ գայցեն, թէ ո՞վ են սոքա, որ իբրև զամպս թռուցեալ՝ և իբրև զաղաւնիս ձագախառն երամովքն գան առ տ՟ր։ Ապա լուիցեն յինքենին տ՟նէ պատասխանի, եթէ սոքա յիս յուսացեալ են. տարայց զնոսա 'ի լեառն սրբութեան իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա 'ի տաճարի իմում։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուած։
(Ժբ. 22։)

Այլ մատուցեալ էք ՚ի սիոն լեառն, և ՚ի քաղաք ա՟յ կենդանւոյ յերուսաղէմ յերկինս, և ՚ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, և յեկեղեցիս անդրանկաց գրելոց յերկինս. և առ դատաւորն ամենեցուն ա՟ծ, և յոգիս արդարոց կատարելոց, և ՚ի նորոյ կտակարանաց միջնորդն յ՟ս. և ՚ի հեղումն արեան նորա, որ առաւել խօսի քան զհաբելին։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Առաքեա՛ տ՟ր զլոյս քո և զճշմարտութի՟ քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն զիս ՚ի լեառն ս՟բ և ՚ի յարկս քո։

Աւե. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Ժ. 13։)

Առ տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Մատուցանէին մանկտի, զի ձեռն դիցէ նոցա։ Իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որ մատուցանէինն։ Իբրև ետես յ՟ս, բարկացեալ՝ սաստեաց նոցա, և ասէ. Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, և մի՛ արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայութի՟ ա՟յ։ Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ ընկալցի զարքայութի՟ ա՟յ իբրև զմանուկ, ոչ մտցէ ՚ի նա։ Եւ առեալ զնոսա ՚ի գիրկս, ձեռն եդ ՚ի վերայ, և օրհնեաց զնոսա։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վն 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յամ ժամու խօսել մեզ զբան տն, զՏր աղաչ։ Տր ողորմ։
Վն չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութի, որում ոչ կարեմք հանդուրժել, զՏր ։
Վն անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին Քի զՏր ։
Վն առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զՏր ։
Վն արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութե զՏր ։
Վն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քն ննջեցին, զՏր ։ Յիշեա՛։
Նաև ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Տէր ած թագաւոր յաւիտենից, ընկա՛լ զաղաչանս մեր, և գթա՛ 'ի հոգի հանգուցելոյ ծառայիս այսորիկ. ընկա՛լ զսա 'ի դասս անդրանկաց գրելոցն 'ի յերկինս, 'ի լուսեղէն առագաստին, յաբրահամեան բազմականին. յոր լիցի ամենեցուն մեզ հասանել շնորհօք և մարդասիրութբն Քի. որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութի ամցն ։ Այ երկր ։

Որդի այ և բան հօր, որ վասն մեր տղայացար 'ի սբյ կուսէն, սրբելով զտղայացեալսն 'ի ձեռն սբ աւազանին վերստին ծննդեան. զի որք մկրտեալ լուսաւորին՝ առնուն զորդեգրութե ըդ-պատիւն 'ի ձեռն մկրտութե շնորհին, զոր պարգևեցեր հաւատացելոյս 'ի քեզ՝ 'ի ձեռն առաքելական հրամանին, եթէ մկրտեցէք զնոսա

յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ: Ընդ-ընկալ զլուսաւորեալսդ աւազանաւն, և զհաղորդեալսդ մարմնոյ և արեան քո. և խառնեա՛ 'ի սդ կատարեալ մանկունսն, որք ոստովք տերևեալ ձիթենեօք օրհնէին զգալուստ քո յերուսաղէմ: Եւ զմեզ արժանի՛ արա սովաւ հանդերձ փառաւորել զքեզ, հանդերձ Հարբ և ամենասուրբ Հոգւովդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յետ այսորիկ տանին յեկեղեցին. և 'ի ճանապարհին ասեն շարական. Դկ:

Երանելի են սուրբ մանկունքն՝ որպէս քաջ նահատակք ետուն զանձինս նուրեանց ի մահ. փոխանակ որդւոյն աստուծոյ: Եւ դխակոնք սուրբ մանկանցն՝ որպէս ընծայք նորանենեաց հարեալ են կարկտէ. և անկեալ են սուրբ ընթացէմ: Եւ Հոգիք սուրբ մանկանցն՝ որպէս զերամս թռչնեաց թռուցեալ են յերկինս. և դասեալ ընդ զուարթունս երկնից:

Ի Հարաշարժ աղբերէն՝ անհատահոսրդ վտակ. կենդանարար սուրբ Հոգի օրհնեալ ես լոյս Հրաշմարին: Այսօր են սուրբ վերնատունն էկեալ աստուած Հրաշմարին. Հրաշա-

զարդեալց զմաքրեալսն ի լոյս փառաց քոց հո-
գի ։ Հրճուանօք զմականն խնդութեամբ մշա-
կերտացն լցեալ․ փառաւորեալ երգելն օրհ-
նեալ ես լոյս գերազանց ։

Խնդրեմք ի քէն թագաւոր փառաց փա-
ռաւորեալդ ի զօրութենէ․ ըզնընջեցեալսն
մեր ընկալ մարդասէր տէր․ և հանգո ընդ
սուրբս քո ։ Յորժամ գաս փառօք հօր դա-
տել զերկիր արդարութեան արեգակն․ ըղ ։
Ի նստել քո յատենի դատաւոր ահեղ քո
փրկիչ մեր և յոյս․ ըղ ։

Դու՝ ծաղիկ անթառամ տոհմի սեռին
մարդկութեան․ և շնաւալիղ օրհնութեան՝
նախնւոյ ծնողին մեր բնութեան՝․ բարեխօ-
սեա միածնին աստուածածին մայր բանին ։
Երկնաւոր արքային՝ եղեր տաճար ըստ երգո-
ղին՝․ յանկարծակի փեսային՝ ի յառագաստ
բազմեալ քոյին՝․ բարեխօսեա ։ Զօրք երկ-
նից անմարմնոց ի մանկանեացըն զօրութեանց
իջեալ յերկնից ի յերկիր սպասաւորել մեծ
արքային՝․ բարեխօսեա ։

Խաչի քո քրիստոս երկրպագեն արարածք
ամենայն որ ի փրկութիւն մեզ կանգնեցաւ․
սա Եղիցի մեզ պահապան յաղթող․ ապրե-
ցուցանել զմեզ ի պատրանաց բանսարկուին ։
Ի սմա բարձրացար բարձրեալդ անբծից․ որ փա-

ռաւորեմք ես ընդ Հօր . ծնողին և ընդՀե-ռացեալըն կենսաբեր փայտիւն . ամպ :

Փառք Հօր : Այժմ և միշտ :

Սովաւ լուսաւորեցան արարածք ամենայն. սմա սպասեին որդելեալքն ի մեղսաւոր բանտին՝ որ ազատեաց զմեզ ի պատրանաց բանին :

Կարգ յեկեղեցւոջն առ սաղմոս ՃԺԴ :

Կց. Ո՛վ տէր փրկեա՛ զանձն իմ, ողորմած և արդար է տէր աստուած մեր, ողորմի և պաՀէ զտղայս տէր :

Ժե. Սիրեցի, զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարՀեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :
Շրջեցան զինև երկունք մաՀու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս :
Զնեղութիւն և զանձկութիւն գտի, և զանուն տեառն կարդացի :
Ո՛վ տէր փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած և արդար է տէր աստուած մեր, ողորմի և պաՀէ զտղայս տէր :
Ես խոնարՀ եղէ, և տէր կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ ՚ի Հանգիստ քո, զի տէր օգնեաց քեզ:
Փրկեաց զանձն իմ ՚ի մաՀուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ ՚ի գայթակղութենէ. Հաճոյ եղէց առաջի տեառն յերկրին կենդանեաց:
Ալէլուիա, ալէլուիա :

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ :
(Կ. 19:)

Այսպէս ասէ տ՟ր. ոչ ևս եղիցի քեզ արեգակն 'ի լոյս տունջեան, և ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս 'ի գիշերի. այլ եղիցի քեզ տ՟ր լոյս յաւիտենական, և փառք քո ա՟ծ. ոչ մտցէ քեզ արեգակն, և լուսին 'ի քէն ոչ պակասեսցէ. զի եղիցի քեզ տ՟ր լոյս յաւիտենական :

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս :
(Դ. 1:)

Զայս ասեմ. ցորքան ժամանակս ժառանգն տղայ է, չէ ինչ առաւել քան զծառայն, թէպէտ և տ՟ր իցէ ամենեցուն. այլ ընդ հազարապետօք է և ընդ գաւառապետօք, մինչև 'ի ժամանակակէտ հօրն. Նոյնպէս և մեք մինչ տղայքն էաք, ընդ տարերբք աշխարհիս 'ի ծառայութե կայաք : Այլ իբրև եկն լրումն ժամանակին, առաքեաց ա՟ծ զորդին իւր. որ եղև 'ի կնոջէ, և եմուտ ընդ օրինօք. զի զնոսա որք ընդ օրինօքն իցեն գնեսցէ. զի մեք զորդեգրութի ընկալցուք : Իսկ զի էք դուք որդիք, առաքեաց ա՟ծ զհոգի որդւոյն իւրոյ 'ի սիրտս մեր, որ աղաղակէ, աբբայ հայր : Այսուհետև չես ծառայ, այլ որդի. եթէ որդի, և ժառանգ ա՟յ :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին. որպէս մայրքն լիբանանու բազումք եղիցին :

Տնէ. Ալէլուիա օրհնի :

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ժա. 25.)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ա-սէ. գոհանամ զքէն հայր, տէր երկնի և երկ-րի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտ-նոց, և յայտնեցեր տղայոց. այո՛ հայր, զի այս-պէս հաճոյ եղև առաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ: Եւ ոչ ոք ճանաչէ զոր-դի, եթէ ոչ հայր. և ոչ զհայր ոք ճանաչէ, ե-թէ ոչ որդի, և ում որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռ-նաւորք, և ես հանգուցից զձեզ. առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ, և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խո-նարհ սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձե-րոց. զի լուծ իմ քաղցր է. և բեռն իմ փոքրոգի:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Եւ սարկաւագն քարոզէ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութե̃ զտ̃ր աղաչ: Տ̃ր ողորմեա՛:

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զտ̃ր աղաչեսցուք:

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զտ̃ր:

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենա-զօր աջոյն իւրոյ զտ̃ր:

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվա-ղակի ընդ ոտիւք մերովք զտ̃ր:

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք̃ս ննջեցին, զտ̃ր: Յիշ:

Եւ ես միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:

Աղօթք։

ժհ․ Փառք քեզ Թագաւոր անմահ, որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութենէս՝ զանախտ և զանաշխատ կեանսդ 'ի հանդերձեալ աշխարհին 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քոյ սիրելւոյ, տ՟ն մերոյ և փրկչին յ՟ի ք՟ի․ որ խափանեաց զմահ, և լուսաւորեաց զկեանս, և ետ մեզ զանմահութ՟ի․ և փրկեաց զմեզ յիշխանութ՟է խաւարի, և փոխեաց յարքայութ՟ի իւր։ Ընդ որում քեզ հօր միանգամայն և հոգւոյդ ս՟բյ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Խաղաղութ՟ի ա՟մէն։ Ա՟յ երկր։

Գոհանամք զքէն Ճշմարիտդ ա՟ծ, որ ընտրեցեր քեզ հօտ 'ի հեթանոսաց, և ընկալար զզաւակս նոցա․ և յանձն արարեր սիմոնի վիմի, և ասացեր, արածեա՛ զզաւակս իմ։ Ո՛վ դու ես յոյս յուսացելոց 'ի քեզ, և պահապան տղայոց, և 'ի քեզ հաստատին մանկունք յարգանդէ յորովայնէ մօր իւրեանց․ ո՟պ և գրեալ է, հայր իմ և մայր իմ թողին զիս, և տ՟ր իմ ընկալաւ զիս։ Ընկա՛լ զհոգի տղայոյս այսորիկ 'ի դասս տղայական երամոցն․ որք լուսաթռիչք եղեն 'ի վերինն երուսաղէմ, Ճշմարիտ վկայք ծննդեան քո տ՟ր․ ընդ նոսին երամակից լինելով մեր ամենեցուն, բարեխօսութ՟բ սրբուհւոյ ա՟ծածնին, և ա՟մ ս՟բց։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Ապա բառնան զվախճանեալ տղայն, տանել 'ի գերեզմանն. և 'ի ճանապարհին ասեն զՄեծացուսցէն: Գտցես յէջ 121:

Ապա ասա օրհնութիւն Յովնանու:

Ի նեղութեան իմում ես առ Տր կարդացի. լուաւ Ած յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում:

Լուր Տր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ոպ աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութենէ կեանք իմ:

Առ քեզ Տր Ած իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար Սբ քո:

Զի ոյք պահէին զունայնութիւն և զստութիւն, յողորմութենէ իւրեանց մերժեցան:

Այլ ես 'ի ձայն օրհնութեան խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս Տն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութեն:

Նա— ապա ասէ շարական հանգստեան ։ Նա— հասեալ 'ի գերեզմանն, ասեն սաղմոս ՃԺԴ. սողովէ ։

Կց. Դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո. զի Տր̃ կոչեաց զքեզ ։

Ձխ. Սիրեցի, զի լուիցէ Տր̃ զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա ։
Շրջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս ։
Զնեղութի և զանձկութիւն գտի, և զանուն Տն կարդացի ։
Ո՛ Տր փրկեա զանձն իմ. ողորմած և արդար է Տր Ած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տր ։
Նս խոնարհ եղէ, և Տր կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տր կոչեաց զքեզ ։
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղութենէ ։ Հաճոյ եղէց առաջի Տն յերկրին կենդանեաց ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կ. 8 ։)

Ո՞վ են սոքա, որ իբրև զամպս թռուցեալ են, և իբրև զաղաւնիս ձագաւխառն երամովքն գան առ իս ։ Ինձ ակն ունին կղզիք և նաւք թարսիսի, յառաջագոյն ածել զորդիս քո 'ի հեռաստանէ, զարծաթն և զոսկի ընդ իւրեանս, վն անուան Տն սբյն, և վասն սբյն իսրայէլի փառաւորելոյ ։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս:
(Բ. 14:)

Արդ որովհետեւ մանկունք հաղորդեցին արեան եւ մարմնոյ, եւ ինքն իսկ մերձաւորութ͞բ կցորդ եղեւ նոցունց. զի մահու իւրով խափանեսցէ զայն, որ զիշխանութ͞ի մահու ունէր, այսինքն է զսատանայ: Եւ ապրեցուսցէ զայնոսիկ, որ մահու երկիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք ՚ի ծառայութ͞ի: Քանզի ոչ երբէք զհրեշտակաց բուռն հարկանէ, այլ զզաւակէն աբրահամու բուռն հարկանէ: Ուստի պարտ իսկ էր նմա ա͞միւ եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի եւ հաւատարիմ քահանայապետ յա͞ծա կոյս կողմանէ անտի, առ ՚ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն: Զի որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ, կարող է եւ փորձանաւորաց օգնական լինել:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Կարդացին արդարքն առ տ͞ր, եւ տ͞ր լուաւ նոցա. յա͞մ նեղութ͞է նոցա փրկեաց զնոսա:

Տնէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ի͞Ա. 15:)

Յետ յարութե͞ տ͞ն մերոյ յի͞ս ք͞սի.

Եւ իբրեւ ճաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս յ͞ս. Սիմոն յովհաննու, սիրե՞ս զիս առաւել քան զդոսա: Ասէ ցնա. այո՛ տ͞ր, եւ դու գիտես զի սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա. արածեա՛ զգառինս իմ: Դարձեալ ասէ ցնա. Սիմոն յովհաննու, սիրե՞ս զիս. ասէ ցնա. այո՛ տ͞ր, եւ դու գիտես զի սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա. արածեա՛ զոչխարս իմ:

Ասէ ցնա երիցս անգամ․ սիմոն յովնանու, սիրես զիս։ Տրտմեցաւ պետրոս, զի ասաց նմա երիցս՝ թէ սիրես զիս, և ասէ ցնա․ տ՟ր դու զա՟մ գիտես, և դու իսկ զա՟մ ճանաչես․ և եթէ սիրեմ զքեզ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Սարկաւագն քարոզէ։

Վասն գտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի՟ 'ի բարերար տ՟նէ մերմէ զտ՟ր։ Տ՟ր ողորմեա՛։
Վասն փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտութէ՟ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զտ՟ր աղ։
Վասն ա՟մ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց, զտ՟ր աղ։
Վասն որք 'ի լերինս յայրս և 'ի փապարս բնակեալ են ս՟ք հարքն մեր զտ՟ր աղ։
Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութ՟բ կատարեն զա՟մ ժամանակս կենաց իւրեանց զտ՟ր աղ։
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զտ՟ր։ Յիշ՟։ Սւ եւ միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛յ։

Աղօթք։

ժհ․ Հայր երկնաւոր, քաղցր և երկայնամիտ և բազումողորմ, կեանք և կենդանացուցիչ, զքեզ ա՟ծ խոստովանիմք 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո, և կենդանարար հոգւոյդ ս՟բյ, մի ա՟ծութի կատարեալ, միասնական անբաժանելի և անքակ երրորդութի՟ ս՟բ․ որ խոստացար բերանով միածնի քո, հանգիստ աշխատելոցն, և նորոգումն յուսացելոցս 'ի քեզ որդւոց մարդկան։ Հաւատովք խոստովանիմք զամենամեծ և բղ-

հզօր զբարձրեալ և զքանչելագործ անուն քո, յա՟մ սրտէ, և յա՟մ անձնէ, և յա՟մ զօրութ՟է մերմէ, 'ի սէր քո կանխեալ միշտ, և զանուն քո անուանեմք զօրհանապազ. և բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք: Դու ես ա՟ծ յերկինս 'ի վեր, և յերկիր 'ի խոնարհ. գրգիչ կենդանեաց և հանգուցիչ մեռելոց, որ յառաջ քան զստեղծանելն ճանաչես զստեղծուածն. ըստ առաքելոյն պօղոսի՝ որ ընտրեցեր զնա յառաջ քան զլինելն աշխարհի. և ըստ մարգարէութ՟ն, թէ մինչչև ստեղծեալ էր զքեզ՝ յորովայնէ գիտեմ զքեզ: Որ յառաջ քան զստեղծանելն իսահակայ առ աբրահամու, դրօշմեալ կոչէիր զանազան սքանչելեօք զանունն՝ եթէ եղիցի քեզ որդի, և իսահակ կոչեսցես զանուն նորա: Նւ զմարգարէն երեմիայ յորովայնէ սրբեցեր՝ մարգարէ 'ի հեթանոսս դնելով: Ընկա՛լ և այժմ զանուանեալս յանուն քրիստոնէութ՟ե, զպտուղ որ աւազանի քո, անարատ պատարագ և խունկ ընդունելի անխաղ ա՟ծութ՟եդ քո, անկարօտ ա՟ծ. և կարգաւորեա՛ 'ի գրգանս հանգստեան անմուաղ լուսոյ պայծառահրաշ շնորհացդ: Զի դու ես մարդասէր 'ի տղայութ՟ե և 'ի չափ հասակի և 'ի ժամանակի ծերութ՟ե. և քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ՟ի ա՟մ՟ն: Ա՟ն երկր:

Գոհանամք զքէն Ճշմարիտ ա՟ծ, որ ստեղծեր 'ի հողոյ զմահկանացու բնութ՟ի մեր. և յետ զրպարտութ՟ե բանսարկուին, հրամայեցեր ա՟ծային բերանովդ՝ եթէ հող էիր և 'ի հող դարձցիս. ըստ որում նմանութ՟ե խոնարհեցաք մինչև 'ի հող և յերկիր կցեցան մէջք մեր: Այլ միւսանգամ կամեցար նորոգել զմեզ. դու ինքնին առա-

քեցար 'ի հայրական ծոցոյ, և մարմնացար 'ի մէջ կուսէն. յանձն առեր զչարչարանս խաչի և մահու, և իջեր 'ի գերեզման, ընդ մեռեալս համարեցար. յարեար յաւուր երրորդի, և զամենեսեան յարուցեր 'ի մահուանէ, և հաղորդս արարեր ա՟ծուե՟դ քո. և հատուցանես ըստ գործոց 'ի վերջին աւուրն մեծի: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տ՟ր, գթա՛ 'ի վերայ հանգուցելոյս, և շնորհեա՛ սմա մասն և բաժին ընդ ա՟մ ս՟րբս քո յարքայութեանդ երկնից: Եւ ըզմեզ արժանի՛ արա յա՟մ ժամ փառաւորել ըզհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասեն շարական:

Սարսափին տարերք երկրի՝ յորժամ փառօք գաս հայրենի՝. արեգական լոյս խաւարի՝ լուսինն աստեղքըն նուաղին՝. ըզսա յաւուրն ահեղի՝ լուսաւորեա լուսով քոյին՝. դասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնոցն:

Վերնական զօրացըն պետ՝ փողէ բարբառ աւետաբեր՝. որք մեռեալք ողջ յոգամայ՝ քանզի ահա եկըն փեսայ՝. ընդ հարսնացեալ մաքուր հոգւոց՝ կարգեա՝ ըզսա ի թիւ սըրբոց՝. դասաւորեա:

Երգ:

Տէրամահաղօն ըդչարչա բանծեք ի յանձն առեր ըզմահ խաչին. և փայտին բարձող

եղեր վասն ադամայ նախաստեղծին. ո՜ղորմած տէր ո՜ղորմեա հոգւոյս մերոյ ննջեցելոյն :

Եթէ վախճանեալն չիցէ հասեալ ՚ի տիս ճանաչողութեան, ասասցէ քահանայն զմաղթանս զայս :

Հոգւոցն հանգուցելոց, քս՟ ած՟, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց :

Քարոզ :

Սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս՟, զի զնոսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր՟ ած՟ մեր կեցո և ողորմեա :

Գ. Տէր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհն. Քրիստոս որդի այ՟ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց : Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն : Զի դու ես տր՟ և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Օրհնեալ տր՟ : Հայր մեր, որ յերկինս :

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ էիցէ ՚ի տիս բանաւո-
րութեան, ասասցէ շարականս զայս ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս՟ ած՟, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն․ և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց ։

Քարոզ ։

Սրկ. Վ՟ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս՟, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ․ ամենակալ տ՟ր ած՟ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Գ. Տ՟ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Քս՟ որդի այ՟ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց․ դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց․ և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Եւ յառաջ քան զմեռեալն ՚ի գերեզման իջուցանելն,
սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտ՟ր աղաչեսցուք․ ընկա՛լ կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Եւ քահանայն առնու երեք ափ հող, խաչաձեւ ձգէ 'ի վերայ հողոյն, եւ ասէ.

Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Ժող. Եւ ես խաղաղութիւն:

Քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Ժող. Եւ ես խաղաղութիւն:

Քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Եւ առեալ զհողն՝ ցանէ 'ի վերայ գերեզմանին, ասելով.

Հողս օրհնութիւն լիցի 'ի գերեզման ծառայիս Աստուծոյ, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Եւ ապա իջուցանեն զննջեցեալն 'ի գերեզմանն. եւ յետ դնելոյ մարմնոյն, սարկաւագն քարոզէ.

Եւ ես խաղաղութեան:

Եւ քահանայն առեալ յօրհնեալ հողոյն արկանէ խաչաձեւ 'ի վերայ ննջեցելոյն, եւ ասէ.

Յիշեա Տէր զծառայս քո, զի հող էր եւ ըստ հրամանի քում 'ի հող դարձաւ:

Եւ խաչաձեւ ասելով.

Օրհնութիւն Աստուածային լիցի 'ի հող մահու սորին, եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Եւ ապա ասեն բարձր ձայնիւ շարական, կցորդով՝ փառն առ փառն:

Սաղմոս ՃԺԲ:

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր, եւ օրհնեցէք զանունն Տեառն:

Շարական. ԲԿ:

Հաւատ ծնելով հոգւով խաղաղութեամբն. Երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո:

Սաղմոս:

Եղիցի անուն տն օրհնեալ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան:

Շարական:

Հաւատ ծնելով հոգւով խաղաղութեամբն. Երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո:

Սաղմոս:

Յարևելից մինչև ՚ի մուտս արևու օրհնեալ է անուն տն:

Շարական:

Հաւատ ծնելով հոգւով խաղաղութեամբն. Երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո: Որ ետուր հոգի յիսուս. զսա պահեա. զի քո խաչն և յարութեանդ հաւատամ՝ թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի սորա յիշելով զորա զհաւատս: Ի քաղաքն տեառն զօրութեանց՝ և ի քաղաք թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղաղութեան. գնասցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս. տեսանել ըզլոյսն յաւիտենից:

Եւ զկնի ասեն մեծաւ ժողովրդովք զՓառս 'ի բար-
ձունսն, զի մխիթարեսցեն սիրտք ծնողացն մխիթարու-
թեան յուսոյ յարութեան :

Փառք 'ի բարձունս ա՟յ, և յերկիր խաղաղութիւն, 'ի մարդիկ հաճութիւն : Եւ օրհնութիւն քեզ 'ի բարձունս. օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովանիմք տ՟ր զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք տ՟ր զքէն վասն մեծի փառաց քոց. տ՟ր թագաւոր, ս՟բդ, երկնային, ա՟ծ և հայր ամենակալ : Տէր և որդի հօր միածին, յ՟ս ք՟ս, և սուրբ որդի. տ՟ր ա՟ծ, գառն ա՟յ, և որդի հօր, որ առեր զմեղս 'ի կուսէն. ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի : Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. ս՟բդ որ նըստիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեա՛ց մեզ. զի դու միայն ս՟բ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս : Տ՟ր և հոգիդ ս՟բ որ 'ի փառս ա՟ծ ընդ հօր. ամէն :

Եւ յա՟մ ժամ օրհնեմք զքեզ, տ՟ր. և գովեմք զանուն ս՟բ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից : Արժանի արա տ՟ր զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա՛ զմեզ : Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անուն՛ ս՟բ քո յաւիտեանս. ամէն : Օրհնեալ տ՟ր. ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո. երիցս կրկնեա՛ : Տ՟ր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ. ես ասացի, տ՟ր ողորմեա՛ ինձ, և բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ : Ցո՛յց մեզ, տ՟ր, զողորմութիւնս քո, և զփրկութիւնս քո տո՛ւր մեզ : Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ : Տէր իմ զքեզ

ապաւէն ինձ արարի . ուստի ինձ առնել զկամս քո , զի դու ես ա՟ծ իմ : ’Ի քէն է տ՟ր աղբիւր կենդանութեան . և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս : Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո , որք ճանաչեն զքեզ տ՟ր :

Եւ ’ի կատարման թաղմանն ասէ .

Փառք պատիւ և երկրպագութի՟ւն ’ի բարձունս հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ այժմ և միշտ և :

Երգ :

Եդին զիս ’ի գբի ներքնումն , ’ի խաւարի և ’ի ստուերս մահու :

Տ՟ր ա՟ծ փրկութեան իմոյ , ’ի տուէ կարդացի , և գիշերի առաջի քո :

Եթէ վախճանեալն չէ հասեալ ’ի տիս բանականութեան , քարոզէ սարկաւագն :

Վասն ’ի վերուստ պահպանութեան առ ’ի տ՟նէ անձանց մերոց և հաճոյական աղօթս առնելոյ զտ՟ր աղաչեսցուք : Տ՟ր ողորմեա :

Վասն հրաժարելոյ անձանց , որք հաւատով ’ի ք՟ս ննջեցին , զտ՟ր աղ՟ :

Վասն որք լքեալ թողին զապականացու կենցաղս , և հետևեցան երկնից արքայութեան , զտ՟ր աղ՟ :

Վ՟ն առաջնորդելոյ սմա յանստուեր օթևանս , զոր պատրաստեաց ’ի տան հօր իւրոյ միածին որդին , զտ՟ր աղ՟ :

Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն , և վերանալ ընդ առաջ ք՟ի , զտ՟ր աղ՟ :

Վասն արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան դասուն , զտ՟ր աղ՟ :

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր: Յիշ: Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:

Աղօթք:

Քհ. Բարեբանեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ ամենակալ, որ զամենայն արարածս բանիւդ քո ներգործեցեր, և յանէից և յոչէից 'ի գոյութի՟ ածեր: Դու ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ, և կենդանացուցեր փչմամբ քո 'ի նմա զհոգի բանական. և պատկերաւ քո պատուեալ, եդեր զնա 'ի դրախտին փափկութեան 'ի կեանս անմահականս: Եւ նորա անկեալ ընդ մեղօք՝ պատրանօք բանսարկուին, և դու ոչ անտես արարեր. այլ առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի 'ի խնդիր դրամին կորուսելոյ: Որ եկն և մարմնացաւ 'ի սրբուհւոյ կուսէն՝ մեզ լինելով նմանակից, անշփոթ միաւորութ՟բ մարդ ճշմարիտ եղեալ հոգւով և մտօք և բանականութ՟բ, հաւաստապէս և առանց կարծեաց. և խաչի և մահու համբերեալ, արար փրկութի՟ ա՟մ յաւիտենից ննջեցելոցն՝ Ա՟ծահրաշ և անապական յարութ՟բն իւրով 'ի մեռելոց: Նա որոյ աղաչեմք զքեզ, ամենողորմ և մարդասէր, տէր գթա՛ 'ի հոգի հանգուցելոյ տղայոյս այսորիկ, և ձգեա՛ զամենազօր ձեռն քո Տ՟ր 'ի բնակութի՟ քումդ, և կնքեա՛ զտեղի հանգստեան սորա: Եւ զհոգի սորա դասաւորեա՛ ընդ ընտրեալ քո արդարոցն, 'ի ժողովս անդրանկացն երջանկացելոց. որպէս զի ընդ լուսերամիցն այնոցիկ վերաթռուցեալ, ժառանգեսցէ զանանց բարեացդ քոց զխոստումն: Եւ որք հետեւեցան յուղարկել զսա, ազատեա՛ զհոգի սոցա յա՟մ անմաքուր գործոց,

և 'ի կապանաց մեղաց. և տուր սոցա հատու-
ցումն բարի յառատ քոց պարգևացդ: Եւ ըդ-
մեզ արժանի արա փառաւորել զՀայր և զՈրդի
և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

Իսկ եթէ վախճանելոյն հասեալ իցէ 'ի տիս բանաւո-
րութեան, քարոզէ սարկաւագն:

Վասն քաւութեան և թողութեան հոգւոյ հանգու-
ցելոյս զՏէր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:
Վասն ընդունելոյ զհոգի սորա 'ի խորանս արդա-
րոց զՏէր աղ:
Վասն առաջնորդելոյ սմա ընդ նեղ դուռն անձ-
կացեալ ճանապարհին զՏէր աղ:
Վասն արժանի լինելոյ սմա ընդ առաջ վերանալ
փրկչին զՏէր աղ:
Վասն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն յան-
բաւ բարութեան զՏէր աղ:
Վասն արժանի լինելոյ սմա անթառամ պսակին
զՏէր աղ:
Վասն կարգելոյ սմա 'ի տեղի անկելոց հրեշտա-
կացն զՏէր աղ:
Վասն լսելոյ սմա զերանաւէտ ձայնն, եթէ եկայք
օրհնեալք Հօր իմոյ, զՏէր աղ:
Վասն առաքման մեծի և ամենազօր աջոյն Քրիստոսի
'ի հողանիւթեայ յարկ տապանի սորա զՏէր:
Վասն կնքելոյ զգերեզման սորա նշանաւ խաչին
իւրով մինչև 'ի գալուստն իւր երկրորդ զՏէր աղ:
Վասն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն սրբոյ 'ի սիրտ
ծնողաց հաւատացելոց անուան իւրոյ զՏէր:
Վասն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք 'ի ձեռն
ողորմութեան իւրոյ զՏէր աղ:

Վ՟ն պահելոյ զմնացորդս սորա յա՟մ հնարից սատանայի զՏ՟ր աղ։

Վ՟ն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր։ Յիշ։ Եւ ես միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Աղօթք։

Քհ. Օրհնեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ մեր, որ ստեղծեր զմարդն 'ի հողոյ երկրի. և փչեցեր յերեսս ն՟ր շունչ կենդանի. և եդեր զնա 'ի դրախտին փափկութ՟ե գործել զնա, և պահել։ Եւ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քո, հանեալ եդեր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութ՟ե՝ մատնելով զնա տարժամանաւոր և ախտալից կենցաղոյս այսորիկ. և եդեր սահման ասելով, հող էիր և 'ի հող դարձցիս։ Եւ այժմ Տ՟ր Ա՟ծ մեր ընկա՛լ զծառայս քո զայս, որ ելից զապականացու կենցաղոյս ընթացս, և 'ի տարաժամ հասակի դարձաւ 'ի հող ըստ հրամանի քում։ Օրհնեա՛ ✠ Տ՟ր զգերեզման ծառայիս քո, ամենազօր աջովդ քո, զի եղիցին 'ի զգուշութ՟ե և 'ի պահպանութ՟ե ոսկերք սորա, իբրև զգանձս պատուականս աստուածութ՟ե քո։ Եւ զհոգի սորա Տ՟ր, զոր աւանդեցեր 'ի ձեռն հրեշտակի քո, մերձեցո՛ առ ն՟ր փառաց աթոռ քո՝ ընդ այլ պայծառացեալ հոգիսն ցնծալ և պարել և զուարճանալ շուրջ զարքունական աթոռովդ, և փառաւորել զամենաս՟բ երրորդութ՟ինդ զհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խ— տաէն շարաչան։

Տէրն յետ ստեղծման արարածոց հան-
գեաւ՝ յեօթն օրն ի գործոց. այն որ հանգիստ տա
աշխատելոց և կամքին գործ է երգելոց. ուս-
տի և մեք յայս հաստատուն եւ հանգըս-
տեամբքն շաբաթուն. թէ սա գործել
զգործ Աստուծոյ՝ անդ է հանգչել ընդ Աս-
տուծոյ՝։

Բարունաբար վարդապետիմք. յորինակէ
տեաւըն խրատիմք. որ ի յերկրորդ արարչու-
թեանն յետ կատարման տնօրէնութեանն.
յեօթներորդ օր հանգըստեանն իջեալ մարմ-
նովն ի գերեզման. զկապեալ հոգիսըն վերա-
ծեաց, զանանց՝ հանգիստըն պատրաստեաց։

Խրգ։

Զարհուրեցան զօրք երկնայինք
յորժամ տեսին զտէրդ ի խաչին. արեգա-
կան լոյս քօ զարկեալ. և լոյս լուսնին
նրբաւ զեցաւ. յահեղ փառաց աստուա-
ծորդւոյն խաւար եղև ընդ տիեզերս. ո՜
զարմանք տէր ո զարմեալ հաւատոցը մեր
նոր նշան ցելոյն։

Իսկ եթէ վախճանեալն չէ հասեալ ՚ի տիս բանաւորութե,
ասասցէ քահանայն զմաղթանս զայս ։

Հոգւոյն հանգուցելոյ, Քս̅ ա̅ծ, արա հանգիստ և ողորմութի̅. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի̅ յանցանաց ։

Քարոզ ։

Սրկ. Վ̅ն հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս̅, զի զնոսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե̅ իւրոյ. ամենակալ տ̅ր ա̅ծ մեր կեցո և ողորմեա ։
Դ. Տ̅ր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհն. Քս̅ որդի ա̅յ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց ։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե̅ քո, արա արժանի ողորմութե̅, քաւութե̅ և թողութե̅ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես տ̅ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։
Օրհնեալ տ̅ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ է ՚ի տիս բանաւորութեան, ասասցէ զմաղթանս զայս ։

Քհն. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս̅ ա̅ծ, արա հանգիստ և ողորմութի̅. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի̅ յանցանաց ։

Քարոզ։

Սրկ․ Վ՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր ք՟ս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ Տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։
Գ․ Տ՟ր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ․ Ք՟ս որդի ա՟յ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛, քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ս՟ս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
Օրհնեալ Տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ապա քարոզէ սարկաւագն։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏ՟ր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա՛։ Օրհնեա՛ Տ՟ր։

Քհ․ Օրհնութի՟ւ և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Եւ տանագրէ քահանայն ի գերեզմանն տանելով։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս ա՟յ նշանաւ ս՟բ խա-

չիւս և բանիւ ո՛ր աւետարանաւս յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՟ զՏ՟ր աղաչեսցուք:

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս ա՟յ նշանաւ ո՛ր խաչիւս և բանիւ ո՛ր աւետարանաւս յանուն Հօր:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՟ զՏ՟ր աղաչեսցուք:

Քհ. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գամբարան և ոսկերք ծառայիս ա՟յ նշանաւ ո՛ր խաչիւս և բանիւ ո՛ր աւետարանաւս յանուն Հօր և:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութե՟ զՏ՟ր աղաչեսցուք:

Քհ. Անշարժ եղիցի կնիք տէրունի 'ի վերայ գերեզմանի ծառայիս ա՟յ այս անուն, մինչև 'ի գալուստն ք՟ի, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք 'ի փառս. ամէն:

Օրհնութի և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տ՟ր: Հայր մեր որ յերկինս:

Եւ օրհնեն ժողովուրդն. և դառնան պաղարջակէն 'ի խաղաղութե:

Եւ երթան 'ի դուռն ննջեցելոյն. և ասեն սաղմոս խ՟գ:

Այս ամ՟ եկն 'ի վերայ մեր, և մեք զքեզ ոչ մոռացաք. և ոչ ստեցաք ուխտի քում, և ոչ դարձաք յետս սրտիւք մերովք:

Զի դարձուցեր զշաւիղս մեր 'ի ճանապարհաց քոց. խոնարհ արարեր զմեզ 'ի տեղի չարչարանաց, և ծածկեցին զմեզ ստուերք մահու:

Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն ա՟յ մերոյ, կամ ձգեալ իցէ զձեռս մեր յա՟ծս օտարս :

Սակայն ա՟ծ խնդրէ զայս . զի նա քննէ զգաղտնիս սրտից մերոց :

Վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ . համարեցաք որպէս զոչխար 'ի սպանումն :

Զարթի՛ր, ընդէ՞ր ննջես տ՟ր . արի՛, և մի՛ մերժեր զմեզ իսպառ :

Զմէ՞ դարձուցանես զերեսս քո 'ի մէնջ . մոռանաս զաղքատութիւն և զնեղութիւն մեր :

Խոնարհ եղեն մինչև 'ի հող անձինք մեր, և յերկիր կցեցան մէջք մեր :

Արի՛ տ՟ր, օգնեա՛ մեզ . և փրկեա՛ զմեզ վասն անուան քո :

Փառք հօր : Այժմ և միշտ :

Քարոզ :

Եւ ևս խաղաղութե՟ զտէր աղաչեսցուք .

Խնդրեսցուք հաւատով 'ի հօրէ վասն քաւութե՟ մեղաց, և թողութե՟ յանցանաց . փրկելոյ զմեզ 'ի վշտաց և 'ի նեղութե՟ց . իջանելոյ 'ի վերայ մեր ողորմութե՟ և գթութե՟ տ՟ն ա՟յ ամենակալին, կեցո՛ և ողորմեա՛ :

Աղօթք :

Քհ. Հայր գթութե՟ց, և ա՟ծ ա՟մ մխիթարութե՟ց, որ մխիթարես զմեզ յա՟մ նեղութիւնս մեր : Որ հարկանես տ՟ր, և դու ինքնին բժշկես, և ոչ երբէք թողուս 'ի ձեռանէ քումմէ զստեղծուածս քո : Տո՛ւր մեզ տ՟ր գթութի՟դ քո հոգի զգաստութե՟, հոգի մխիթարութե՟ . և մխիթարեա՛ զվշտագնեալս սրտիւք, և բժշկեա՛ զվէրս հոգւոց և մարմնոց սոցա . զի հաստատուն քո յուսովդ ա-

ւողջացեալք 'ի սգոյ և 'ի տրտմութենէ, մխիթարութեան քո Տր արժանի լիցին հասանել՝ յանտրտում և յանաշխատ կեանսդ արքայութեանդ երկնից։ Եւ փառաւորեսցեն զամենասբ զերրորդութիւնդ զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Մաղթանք։

Քհ. Հոգւոյն հանգուցելոյ, Քս ած, արա հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զնոսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Ժ. Տր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Քս որդի Այ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ 'ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն
ՏՂԱՅԱԹԱՂԻ ԱՅԳՈՒՑՆ

Իսկ յերկրորդումն առաւօտ այգուցն երթան 'ի գերեզմանն, առեալ 'ի ճանապարհին սաղմոս Ղ:

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ այ յերկնից հանգիցէ:
Ասասցէ տն, ընդունելի իմ ես. ապաւէն իմ ած, և ես յուսամ 'ի նա:
Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և 'ի բանիցն խռովութէ:
'Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. 'ի հովանի թևոց նորա յուսասցիս:
Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքև ճշմարտութիւն նորա:
Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի. և ոչ 'ի նետէ, որ թռչի 'ի տուէ:
Յիրէ որ շրջի 'ի խաւարի, 'ի գայթագղութէ դիւին 'ի հասարակ աւուր:
Անկցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք, և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ. որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին:
Բայց միայն աչօք քով հայեսցիս դու, և զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես. զի դու տր յոյս իմ ես:
Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն. ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի մերձեսցին 'ի յարկս քո:
Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո պահել զքեզ յամ ճանապարհս քո:

'Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո ։
'Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու. և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն ։
Զի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ ։
Կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա. և առ նմա եղէց 'ի նեղութեան ։
Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա. երկայնաւուրբք լցուցից, և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ ։

Փառք Հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Նա ապա օրհնութիւն յովնանու ։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. լուաւ Աստուած յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում ։
Լուր Տէր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս ։
Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց ։
Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս ։
Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ոչ աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութենէ կեանք իմ ։
Առ քեզ Տէր Աստուած իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տէր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար սուրբ քո ։
Օ՜ ովք պահէին զունայնութիւն և զսուտ, յողորմութենէ իւրեանց մերժեցան ։

Եւ ես 'ի ձայն օրհնութե խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս քն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութե։

որհ. Եւ ես խաղաղութե զքո աղաչեսցուք, ընկալ, կեցո և ողորմեա։

փհ. Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ։

Եւ ասեն շարական ԴԿ։

Երանելի սուրբ մանկունքն՝ որպէս քաջ նահատակք եռեալ զանձինս ներքեանց ի մէջ հրոյ. փոխանակ որդւոյն աստուծոյ։ Եւ դիականք սուրբ մանկանցն՝ որպէս ընդ ծաղիկ նորանենեաց հարեալ ի կայծակէ հրոյ. և անկեալ ի սուրբ բեթղեէմ։ Եւ հոգիք սուրբ մանկանցն՝ որպէս զերամս աղաւնեաց թռուցեալ ի յերկինս. և դասեալք ընդ զուարթունս երկնից։

Յիսուս միածին անմահութեան պարգևատուն երևեցաւ ընդ մեզ. խափանեաց զզօրութիւն մահու։ Բղխումն մեծ արտասուաց մարիամու և մարթայի անկեալ առ ոտս տեառն. խնդրէին զյարութիւն եղբօրն։ Ձայնիւ բանն աստուած կենդանագործեաց զղազարոս ի թաղմանէ հրոյ. և եկեալ արտաքս անապական։

Ալ՟ա աւէն սաղմոս ՃԺԲ։

Օրհնեցէք մանկունք զտ՟ր. եւ օրհնեցէք զա-նուն տ՟ն։
Եղիցի անուն տ՟ն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան։
Յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու՝ օրհնեալ է անուն տ՟ն։
Բարձր է 'ի վերայ ա՟մ ազգաց տ՟ր. եւ յեր-կինս են փառք նորա։
Ո՞վ է ո՟պ տ՟ր ա՟ծ մեր. 'ի բարձունս բնակեալ, եւ զխոնարհս տեսանէ յերկինս եւ յերկրի։
Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ, եւ բարձր առ-նէ զտառապեալս յաղբեաց։
Նստուցանէ զնոսա իշխանս ընդ իշխանս ժո-ղովրդեան իւրոյ։
Բնակեցուցանէ զամուլն 'ի տան ուրախամիտ, որպէս մայր որդւոց բերկրեալ։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յառակաց։ (իմաստ. դ. գ։)

Արդարն եթէ հասցէ 'ի վախճանել, 'ի հանգստեան եղիցի. զի ծերութ՟ի պատուական ոչ բազմաժամանակեայն է, եւ ոչ որ թուով ա-մացն չափիցի, այլ ալիք իմաստու՟ի մարդոյ են, եւ հասակ ծերու՟ն կեանք անարատք։ Որ հա-ճոյ եղեւ ա՟յ սիրեցաւ, եւ կենդանւոյն 'ի մի-ջոյ մեղաւորաց փոխեցաւ։ Յափշտակեցաւ, զի մի չարութ՟ի ինչ շրջեսցէ զիմաստութ՟ի նորա, կամ նենգութ՟ի պատրեսցէ զանձն նորա։ Զի չարակնութ՟ի անզգամութ՟ե շլացուցանէ զբարիս. եւ յածումն ցանկութ՟ե խուճապէ զմիտս ան-

մերս ։ Կատարեալ 'ի սակաւուն ելից ժամանակս երկայնս զի ցանկալի էր ա͞ծ անձն նորա ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (Ժ͞Գ . 11 ։)

Մինչ տղայն էի, իբրեւ զտղայ խօսէի, իբրեւ զտղայ խորհէի, իբրեւ զտղայ համարէի . այլ յորժամ եղէ այր, զտղայութեն 'ի բաց խափանեցի ։ Արդ տեսանեմք իբրեւ ընդ հայելի օրինակաւ, այլ յայնժամ դէմ յանդիմանս . այժմ խելամուտ եմ փոքր 'ի շատէ, այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս եւ նայն ծանեաւ զիս ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին . որպէս զմայրսն լիբանանու բազումք եղիցին ։

տ͞րն· Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Ղուկասու . (Ծ . 21 ։)

Տէրն մեր յ͞ս ք͞ս

Ի նմին ժամու ցնծացաւ հոգւովն ս͞րվ, եւ ասէ . գոհանամ զքէն հայր, տ͞ր երկնից եւ երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ 'ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր զայս տղայոց . այո հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո ։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ . եւ ոչ ոք գիտէ թէ ով է որդի, եթէ ոչ հայր . եւ ո՛ է հայր՝ եթէ ոչ որդի, եւ ում կամիցի որդին յայտնել ։

Փառք քեզ տ͞ր ա͞ծ մեր ։

Նու՝ սուրբ Աստուածն ժողովէ :

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մե-րոց զՏէր աղաչեսցուք : Տէր ողորմեա :
Վասն ընդունելոյ Տեառն Աստուծոյ ընդ արդարս զհոգի սո-րա, եւ մեզ պարգեւելոյ թողութիւն մեղաց զՏէր :
Վասն պարգեւելոյ սմա հանգիստ յանձառ լուսն եւ յերանաւէտ խորանսն զՏէր :
Վասն զի տէր ուղղեսցէ զճանապարհս սորա, եւ զմեզ պահեսցէ հոգւովն իւրով Սրբով, զՏէր :
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր : Յիշ :
Նու եւ ես միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեաց :

Աղօթք :

Քհ. Փառաւորեալ է անուն քո Տէր, թագաւոր անմահ, որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեանց զանախտ եւ զանանց եւ զանաշխատ կեանս ՚ի հանդերձեալ աշխարհին՝ ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ. որ սպան զմահ, եւ լուսաւորեաց զմեզ ՚ի կեանս եւ յանեղծութիւն. եւ փրկեաց զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, եւ փոխեաց յարքայութիւն երկնից : Արդ աղաչեմք եւ խնդրեմք ՚ի քէն մարդասէր Տէր. առաքեա զպահպանողական աջ քո, եւ օրհնեա ✠ զտեղի հանգստեան սորա : Զի ՚ի քեզ է ապաւինեալ ծառայս քո, եւ ՚ի գոչել փողոյ գալստեան միածնի քո նորոգեսցի սա սրաթռիչ թեւօք ընդ առաջ Տեառն յօդս զուարթ երեսօք. փառաւորելով զՀայր եւ զՈրդի եւ զՍուրբ Հոգին այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Խաղաղութ՟ ամ՟ցն։ Մ.Յ̃ երկր։

Տէր ա՟ծ յաւիտենական, որ կոչեցեր զծառայս քո դառնալ անդրէն 'ի հող՝ ուստի ստեղծեր զսա։ Եւ այժմ բարերար և մարդասէր տ՟ր, օրհնեա ✠ զհողախառն բնակութիւն ծառայիս քո. և կնքեա և պահեա զոսկերս սորա ընդ ամրածածուկ աջովդ քով սրբով, զի 'ի հօտէ խաշանց քոց է, և 'ի հաւատացելոց 'ի ք՟ս յս՟ 'ի տ՟րդ մեր։ Աղաչեմք զքեզ տ՟ր 'ի վերայ հանգուցելոյ տղայիս այսորիկ, յիշեա զհոգի սորա, և խառնեա 'ի գունդս հրեշտակաց, և 'ի թիւս այնոցիկ՝ որք սիրեցին զքեզ և զօր երևելի գալստեան քո։ Եւ 'ի գոչել ա՟ծային փողոյն և յերևել սուրբ նշանին՝ պայծառասցի սա դասելով յաննանց լուսոյն, և ընկալցի զանանց գեղ կերպարանացն. զուարթերես կացցէ առաջի ահաւոր բեմիդ առանց ամօթոյ. և տեսցէ զթագաւորդ փառաց. և արժանի լիցի լսել զձայնն, որ ասէ. Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութ՟ն։ Ընդ որս և զմեզ արժանի արասցես ընդ ն՟ս և ընդ սիրելիս անուան քո գոհանալով փառաւորել զամենասուրբ զերրորդութիդ զհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ասեն շարական։

Յօղդ որ ի քոյդ կողէ ցօղեալ բըժըշկեացէ ըզհանգուցեալսն. իջցէ ի հող մահու նոցին և բուսուսցէ յօրըն վերջին. կենդանարար ձայնիւ ըրդ քո կոչեա զնոսա ի կեանըս քո.

և դասեցո ընդ արդարոցն. երգել՝ քեզ փառս ընդ զուարթնոցն։

Լուծեալ զմահութիւնս կենաց ուղիղ դարձոյց յանցանքն ի մահու հող. իսկ անմահին դմուելութիւնս շնորհեաց՝ դարձեալ զանմահութիւն. զորս եւ ընդ քեզ թաղեալ մահուամբ՝ աւազանին մկրտութեամբ. յորս ընդ քեզ քո յին փառօք արեգական նման լուսաւորեսցես։

Սրբ։

Ուրախացան ազգք մարդկան յորժամ լուան զքո յարութիւնդ. նորափետուր զարդարեցան ի յարութեան սուրբ մանկունք. ողորմեա տէր ողորմեալ հոգւոցն մեր նորընծայեցելոցն։

Սոյն [illegible],
[illegible] ։

Հոգւոցն հանգուցելոց, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց ։

Քարոզ։

Որհ. Սո հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զնոսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա՛ արժանի ողորմութե քաւութե և թողութե մեղաց․ դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես Տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց․ և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն ։

Օրհնեալ Տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ իցէ ՚ի տիս բանականութեան, ասասցէ զմաղթանս զայս ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս ած, արա՛ հանդիստ և ողորմութի․ և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութի յանցանաց ։

Քարոզ ։

Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ․ ամենակալ Տր ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Գ. Տր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգու-

ցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛, քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւ տր խաչիւս և բանիւ տր աւետարանաւս յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՅԱԹԱՂԻ ԵՕԹՆ ԱՒՈՒՐՆ, ԵՒ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ԱՒՈՒՐՆ, ԵՒ ՏԱՐԵԼՑԻՆ

Գնան 'ի գերեզմանն ննջեցելոյն, ասելով 'ի ճանապարհէն զՍաղմոսսն : Գտցես յէջ 121 :

Ապա ասեն շարական հանգստեան 'ի ձայնէն, և յառաջել շարականին՝ ասեն սաղմոս ձգ :

Որպէս սիրելի են յարկք քո, Տէր զօրութեանց. ցանկայ և փափագէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո։
Սիրտ իմ և մարմին իմ ցնծասցեն առ Աստուած կենդանի :
Քանզի ճնճղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ զբոյն, ուր դիցէ զձագս իւր :
Սեղան քո Տէր զօրութեանց, թագաւոր իմ և Աստուած իմ :
Երանի՛ ամենեցուն, որ բնակեալ են 'ի տան Տեառն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ՝
Երանեալ է այր, որոյ օգնութիւն իւր 'ի քէն է. ելս եդ 'ի մտի իւրում 'ի հովտէս տրտմութեան 'ի տեղւոջ յորում ուխտեաց :
Օ օրհնութիւն տացի, որ զօրէնս դնէ. գնասցէ նա 'ի զօրութենէ 'ի զօրութիւն, և երևեսցի Աստուած հրեշտակաց 'ի Սիոն :
Տէր Աստուած զօրութեանց, լո՛ւր աղօթից իմոց. ունկն դիր Աստուած յակոբայ :
Ընդունելի ես դու, Տէր մեր. տես Աստուած, և նայեա՛ յերեսս օծելոյ քոյ :

Վասն զի լաւ է ինձ մի օր 'ի գաւիթս քո քան զհազարս ։

Ընտրեցի ընդ աղբ գալ 'ի տան Այ, առաւել քան զբնականալ 'ի յարկս մեղաւորաց ։

Զողորմութի և զճշմարտութի սիրէ Տր Ած. զշնորհս և զփառս տացէ ։

Տր ոչ պակաս առնէ զողորմութի իւր յայնցանէ, որ գնան յամբծութե ։

Տր Ած զօրութեց, երանեալ է այր՝ որ յուսայ 'ի քեզ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

ընթերցուած յառակաց. (Իմաստ. Ե. 16 ։)

Արդարք յաւիտեան կացցեն, և 'ի Տնէ վարձք նոցա. և խնամք նոցա 'ի բարձրելոյն ։ Վն այնորիկ ընկալցին զարքայութեն վայելչութե. և զթագն գեղեցկութե 'ի ձեռանէ Տն ։ Զի աջով իւրով հովանի լիցի նոցա ։ Առցէ սպառազինութի զնախանձ ։

ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կզ. 12 ։)

Այսպէս ասէ Տր. աՀաւասիկ ես դարձուցանեմ 'ի դոսա իբրև գետ՝ զխաղաղութի, և իբրև զհեղեղատ յորդեալ՝ զփառս հեթանոսաց. զմանկունս դոցա 'ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն. և 'ի վերայ ծնգաց իւրեանց գգուիցեն ։ Որպէս մայր որ զմանուկ իւր գգուիցէ, այնպէս գգուեցից զձեզ. և յերուսաղէմ մխիթարեսջիք ։ Եւ տեսջիք, և խնդասցեն սիրտք ձեր. և ոսկերք ձեր իբրև զդալարի զուարճասցին ։ Եւ ծանիցի ձեռն Տն երկիւղածաց իւրոց, և սպառնասցի անհաւատիցն ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (ԺԳ. 11:)

Մինչ տղայն էի, իբրև զտղայ խօսէի, իբրև զտղայ խորհէի, իբրև զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ այր, զտղայութեն 'ի բաց խափանեցի: Արդ տեսանեմք իբրև ընդ հայելի օրինակաւ, այլ յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ խելամուտ եմ փոքր 'ի շատէ, այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս և նայն ծանեաւ զիս: Բայց արդ մնան հաւատք, յոյս, սէր. սոքա երեքեան, և մեծ քան զսոսա սէր է: Զհետ երթայք սիրոյ, և նախանձաւոր լերուք հոգևորացն, առաւել զի և դուք մարգարէանայցէք:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լոյս իմ և կեանք իմ, ես յումմէ երկեայց. տր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումմէ դողացայց:

սղ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԱ. 1:)

Տէրն մեր յս քս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ. գոհանամ զքէն հայր, տր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց: Այո՛ հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո. ամ ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ, և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ հայր. և ոչ զհայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. և ում որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամ վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ: Առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ, և ու-

սարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց ։ զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի ։

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր ։

Նա սարկաւագն քարոզէ ։

Վ՟ն 'ի վերուստ խաղաղութե՟ և փրկութե՟ ան-ձանց մերոց զՏ՟ր աղաչեսցուք ։ Տ՟ր ողորմեա՛ ։

Վ՟ն լսելի լինելոյ Տ՟ն Ա՟յ ձայնի աղաչանաց մե-րոց զՏ՟ր ։

Վ՟ն քաւիչ և ներող լինելոյ Ա՟յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զՏ՟ր ։

Վ՟ն թողլոյ մեզ զա՟մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏ՟ր ։

Վ՟ն զի մի ընդ խոտանս դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե՟ զՏ՟ր ։

Վ՟ն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ու-ղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր ։ Յիշեա՛ ։

Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛ց ։

Գ. Տէր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Տէր Ա՟ծ թագաւոր յաւիտենից ։ ընկալ զաղաչանս մեր, և գթա՛ 'ի հոգի ննջեցելոյս այսորիկ ։ և հանգո՛ 'ի դասս անդրանկաց դրե-լոց յերկինս, 'ի լուսեղէն առագաստին ընդ ի-մաստուն կուսանացն ։ Զի դու ես կարող յամե՟, և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։ ամէն ։

Խաղաղութի՟ ա՟մցն ։ Ա՟յ երկր ։

Գթած և մարդասէր Տ՟ր Ա՟ծ մեր, գթա՛ 'ի հոգի հանգուցելոյ տղայոյս այսորիկ ։ որ յակ-

նարկել հրամանի բարերար կամաց քոց՝ ելից զչափաւոր կեանս իւր։ Ընկալ զհոգի սորա ընդ տղայոցն, որք ստուգեալք արմանեանեօք ելին ընդ առաջ քո, և զգալուստ քո յաշխարհս փառաւորեցին։ Ընկալ զհոգի տղայիս, և արժանի արա զսա բարեբանակից լինել ընդ մեծ քոց. ընդ որս և զմեզ արժանի արասցես փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Նա․ տանէն շարական։

Փայլեն արդարքն յարքայութեանն՝ և ճգնաւորքն ի հանդերձեան. մարտիրոսքն պսակին. և կուսանաց լապտերք վառին. դասեցո՝ տէր ընդ նոսին որ զքեզ աստուած խոստովանին. որդարութեամբ մի դատեսցին. այլ գթութեամբ քո քաւեսցին։

Ո՛վ անպատում խնամարհութեամբդ. որ թաղեցար մեռելութեամբ. և յարուցեր ի յորդւոց մարդկան. որք հաւատով ի քեզ անկան. յորս և զմեզ արդարութեամբ. և զննջեցեալսն ողորմութեամբ. զի կենդանեացն բարեբանով տացեն՝ քեզ փառս ընդ Հօր Հոգւոյդ։

Նրգ։

Ողջամիտք սրբոյ խաչին և անբարբառ բարեխօսին. և սրբոյ աստուածածնին և յովհաննու կարապետին. և սրբոյ ստեփաննոսին և առաջին մար-

տիրոսին. և սրբոյ լուսաւորչին հայաստանեայց հայրապետին. և սրբոց առաքելոց. և համօրէն մարտիրոսաց. ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոցն։

Եթէ վախճանեալն չիցէ հանեալ ՚ի տնէ քահանայքն, ասասցէ քահանայն զաղօթս զայս։

Հոգւոյն հանգուցելոց, ք՜ս ա՜ծ, արա հանգիստ և ողորմութի՜ւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի՜ւն յանցանաց։

Քարոզ։

սրկ. Վ՜ն հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր ք՜ս, զի զնոսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՜ն իւրոյ. ամենակալ տ՜ր ա՜ծ մեր կեցո և ողորմեա։
Գ. Տ՜ր ողորմեա։

Աղօթք։

քհ. Ք՜ս որդի ա՜յ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՜ն քո, արա արժանի ողորմութե՜ն, քաւութե՜ն և թողութե՜ն մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես տ՜ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
Օրհնեալ տ՜ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Իսկ եթէ վախճանեալն հասեալ իցէ 'ի տիս բանաւորութեան, տասցէ զմաղթանս զայս:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս Ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Զհանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տր Ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

Դ. Տր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Քհ. Քս որդի Այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես Տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս Այ, նշանաւ Տր խաչիւս, և բանիւ Տր աւետարանաւս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՑՈՐԺԱՄ ԿՐՕՆԱՒՈՐ ՎԱԽՃԱՆԻ ԱՅՍՊԷՍ ՑՈՒՂԱՐԿԵՆ

Զարդեն զննջեցեալն, նոյնին սքեմովն բաժկոնակաւն և այծենեաւն, և ստացմուեն զՍ. Տէրէծուն : Տե՛ս յէջ 121 :

Սարկաւագն քարոզէ :

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա :

Քահանայն խունկ արկանէ և ասէ .

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ :

Եւ ասեն զօրհնութիւն Եզեկիայ հանդերձ շարականաւ այսպէս :

Օրհնութիւն Եզեկիայ :

Ես ասացի ՚ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես ՚ի դրունս դժոխոց :
Թողի զամս յետինս իմ. և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութիւն Աստուծոյ յերկրի կենդանեաց, և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք հանդերձ :

Շարական հանգստեան . Դ.Կ :

Ես ամայցի՛, Տէր ողորմեա հոգւոյ իմոյ բազմամեղի . որ ընկեցայ ես ի յերկինս և յանմարմնոց փառաբանելս . յիս մարդասիրեա

բազմագութ փրկիչ, և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ:

Սաղմոս:

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև ւքի թողի զմն զկեանս իմ:

Եւ գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ 'ի հատանել:

Շարական:

Պակասեցայ յազգատոհմէ, մերժեալ թողի զկեանս աշխարհի. և մարմին ունայնութեն դարձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փա:

Սաղմոս:

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որպէս 'ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ:

Որպէս ծիծառն այնպէս ձչեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ:

Շարական:

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ի ձեռս ահեղ հրապարակին. և առ քեզ ապաւինիմ ստեղծող բնաւից, տէր բոլորից. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փարատեցո:

Սաղմոս:

Հայեցայ 'ի բարձունս առ տր ած իմ. որ փրկեաց զիս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ:

Տէր մի այնորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթուցեր զանձն իմ, դարձուցեր զոգի իմ. մխիթարեցայ և կեցի:

Շարական:

Հայեցեալ ի բարձունս՝ առ քեզ կարօղ յամենայնի. ընկալ զիս յարկս արդարոց, ամրածածուկ աջովդ քո. յիս մարդասիրեա:

Սաղմոս:

Ահա ՚ի խաղաղութեան դարձաւ դառնութիւն իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զամենայն զմեղանս իմ:

Զի ոչ թէ որ ՚ի դժոխս են, խոստովան առնիցին առ քեզ. և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ. և ոչ յուսասցին ՚ի ճշմարտութիւն քո ամենեքեան, որ իջանեն ՚ի դժոխս:

Շարական:

Ահա է խաղաղութիւն՝ դարձայ ի հող յորմէ ստեղծայ. նորոգող ճարտարապետ պարգեւատու ողորմութեան. յիս մարդասէր:

Սաղմոս:

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ Տէր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիւն քո, Տէր փրկութեան իմոյ:

Ես ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութիւն նոր, զամենայն աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ ա̃յ:

Շարական:

Այլ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ՝ քրիստոս թագաւոր յաւիտենից. որ փառօք փառա-

ւորիս է՝ յերկնայնոց և յերկրայնոցս. յես մարդասիրեա՟ :

Նոյն աղա աւէ շարականն. Դ.Կ :

Ի՛ վերանա՛լ յինէն աւուրց իմոց տէ՟ձր. օգնեա՟ ինձ միա՟յն մարդասէ՟ր : Օ՛ չարչարա՛նըս խաչի՛ և մահու յանձն առե՛ր տէ՟ձր օգնեա՟ : Բարեխօսութեա՛մբ սուրբ աստուածածնի և մի՛շտ կուսի. տէ՟ձր օգնեա՟ ինձ :

Ամենայն երրորդութեանդ երկրպագեն զօրք երկնայինք. և ստեղծուածք անարատ ձեռացդ. փառաւորեալ զօրութիւնդ քո հանապազ : Ամենազօր խաչի՛ քո տէր՝ երկրպագեսցուք. որով բարձեր ըզգատակնիք մահու քո արարածոց. փառաւորեալ : Ամենօրհնեալ աստուածածին մարիամ. քերովբէական աթոռ արարչին՝ մերոյ տնօրէնութեան. զոր երանեն ամենայն ազինք հանապազ :

Ողորմութեանց տուող քո՛ ի միւսանգամ քոյ գալըստեանն՝. շնորհեա՛ և մեր նընջեցելոցըն կա՛լ ի՛ յաջմէ քումմէ որ ողորմա՛ծդ ես՝ յամենայնի : Յորժամ զանմահութիւն կենաց՝ շնորհես. և ի կեանըս հրաւիրես՝. ընդ կամարարս անուանելդ քո ընդ նընջեցեալըն մեր դասաւորեա՛. որ ողորմած ես :

Քրիստոս աստուած յոյս ապաշխարողաց.

շնորհեալ զթողութիւն բազում յանցանաց ի-
մոց։ Մաքրեա զբազմագունեալ ապականեալ կար-
դամբքս մի մերժեր ըզմեզ յողորմութենէ քում-
մէ։ Որպէս զաւազակն աղաղակեալն առ քեզ․
յիշեա և զիս տէր ի քում յարքայութեանդ։

Յիսուս միածին անմահութեանց պար-
գևատուն երևեցար ըմբռնողացդ․ խափանեաց
զզօրութիւն մահու։ Իշխանութեամբ մեք աւետա-
սուաց մարմնաւոր և մարթայն անկեալ առ ոտ-
սն տեառն․ խնդրէին զյարութիւն եղ-
բօրն։ Ի նմին աւուր բանն աստուած կենդանագոր-
ծեաց ըզղազարոս ի թաղմանէ․ և ե-
կեալ արտաքս անապական։

Յարեար երևեցար առաքելոցն․ և մեզ փըր-
կիչ ողորմեա։ Զքեզ քրիստոսի թագաւորի դ-
անմահի․ երկիր պագանեմք և զյարութիւ-
նդ քո փառաւորեմք։ Փառք փըրկողի դ-
և միածնի դ անմահի․ փրկեա զժողովուրդս
քո զոր ըստացար պատուական արեամբդ քո
սրբով։

Մաքուր կենաց բաշխող շնորհաց հոգի դ ի-
ջեալ ի բարձանց․ զանապական պարգևս քո
բաշխեցեր յառաքեալսն։ Որ ի վերայ ջուր-
ցըն գոլ ի ստեղծանէիր զարարածս․ իջեալ
ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս աստու-
ծոյ։ Որ զարդարեալ նորոգես միշտ ըզնոր քո

զեկեղեցի · պէսպէս շնորհաց քոց պարգեւօք փայլեն մանկունք սորա ։

Ի քեզ եմք ապաւինեալ. քո Մայր Աստուծոյ մերոյ ։ Որ քան զերկինս բարձրագոյն Մարիամ պարծանք եկեղեցւոյ քո Մայր ։ Որ քան զարեգակն պայծառագոյն Մարիամ · մի դադարեր բարեխօսել վասն մեր · քո ։

Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ քում սրբոյ · որով դատապարտեալ պարտեցաւ Թշնամին ։ Սովաւ պահպանեա ըզժողովուրդս քո Քրիստոս · որով երկրպագեմք քեզ ընդ Հօր եւ Հոգւոյդ ։ Ի քեզ ապաւինիմք Քրիստոս · որ դատեցես խաչիւդ · որպէս զի փրկեսցես ըզմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին ։

Փառք Հօր ։ Այժմ եւ միշտ ։

Ընդ սուրբս քո դասեա եւ ընդ արդարսն պսակեա · ի տեղի անկելոց հրեշտակաց ըզնընջեցեալսն մեր կարգաւորեա · որ ողորմածդ ես յամենայնի ։

Նա սարկաւագն քարոզէ ։

Առ ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք ։ Տէր ողորմեա ։

Առ լուելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց զՏէր ։

Առ քաւիչ եւ ներող լինելոյ Աստուծոյ ՚ի վերայ մեղաց մերոց զՏէր ։

Առ Թողուլ մեզ զա՛մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏ՛ր։
Առ զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե՛ զՏ՛ր։
Առ հոգւոյն հանգուցելոյ, ոյք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի ք՛ս ննջեցին, զՏ՛ր։ Յիշեա։
Եւ ես միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։
Գ, Տ՛ր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Բարերար ա՛ծ, և ա՛մ բարեաց առաջնորդ, որ յօրինեցեր ճանապարհ կենաց և արդարութե՛ ս՛րց քոց. զի դու իսկ մարմնով գնացեր յերկրի ընդ անձուկ ճանապարհն արդարութե՛, և նովաւ ջանացան սիրելիք քո մտանել ներքս ՚ի հանգիստ մշտնջենաւոր կենացդ. ո՛ղ ծառայս քո այս այս անուն, որ ընտրեաց բարեյօժարութե՛ հրաժարել յաշխարհէս յաւելորդ զբաղմանց. խոնարհեցաւ ընդ լծով պատուիրանաց քոց, և տարժանեցաւ ՚ի ճգնութիս խստամբերութե՛ պահոց և ծարաւոյ և տքնութեան և աղօթից. և այժմ ՚ի հրամանէ ախնարկելոյ քոյ աւարտեցաւ ՚ի մարմնի։ Եւ մեք ժողովեալքս ՚ի յղարկումն եղբօրս մերոյ գթով և արտասուօք, հողով զհողս ծածկեմք. և աղօթիւք զհոգի սորա յուղարկեմք ՚ի ձեռն քահանայական շնորհիս։ Որով պաղատիմք առ քեզ Տ՛ր Ա՛ծ մեր. հայեաց Տ՛ր ՚ի սրբութէ՛ քումմէ ՚ի խոնարհ ժողովուրդս քո, և ընկալ զաղաչանս մեր, զոր մատուցանեմք ՚ի վախճանի եղբօրս մերոյ։ Մ՛ի լիցի իշխանութի՛ սատանայի և դիւաց նորա ՚ի վերայ սորա. և մի տրտմեցուսցէ զհոգի սորա հոգի չարութե՛. այլ հոգի քո ս՛բ և բարի առաջ-

նորոգեսցէ սմա 'ի յերկիր ուղիղ. անցո՛ զպատուհասն, ջերձո՛ 'ի դատապարտութենէ մեղաց, և հանգո՛ 'ի դասս սրբոց քոց: Ո՜վ փրկիչ մեր, տո՛ւր սմա համարձակութիւն կալ առաջի ա՟ծութե քո. անտես արա զմեղս սորա տ՟ր բարեգութ, զկամայ և զակամայ: Մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քո, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ա՟մ մնեղի. այլ ըստ բազում ողորմութե. քո մարդասիրեա՛, և ընկա՛լ զսա յարկս ս՟բց հարցն՝ բարեխօսութբ ս՟բ ա՟ծածնին, և ս՟բց առաքելոց և մարգարէից, և մարտիրոսաց. զի դու ես տ՟ր բազումողորմ և մարդասէր, դատաւոր և կարող յա՟մի. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա ասէն սաղմոս ողբաձայն Ճ՟ԽԱ:

կց. Աղաղակեցի առ քեզ տ՟ր և ասացի. դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց:

ձխ. Ձայնիւ իմով ես առ տ՟ր կարդացի. ձայնիւ իմով զտ՟ր աղաչեցի:
Սփռեցից առաջի տ՟ն զաղօթս իմ. և զնեղութիւն իմ առաջի նորա պատմեցից:
Ի նուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ, դու տ՟ր ծանեար զշաւիղս իմ. 'ի ճանապարհ՝ յոր և գնայի՝ թաքուցաւ ինձ որոգայթ:
Հայէի յաջմէ, և տեսանէի, և ոչ ոք էր՝ որ ճանաչէր զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, և ոչ ոք էր՝ որ խնդրէր զանձն իմ:
Աղաղակեցի առ քեզ տ՟ր և ասացի. դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց:

ՙՆայեա՛ց տ̃ր յաղօթս իմ, զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո՛ զիս 'ի հալածչաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս ։

Տէր հա՛ն 'ի բանտէ զանձն իմ, գոհանամ զա-նուանէ քումմէ ։

Ինձ սպասեն արդարք քո, մինչև հատուսցես ինձ ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ըն-թերցուածս ։ (Դ. 16 ։)

Եղբարք, թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ ։ Զի առժամայն յաճախու̃ թեթև-նեղութ̃ս մերում 'ի յաւիտենականն առա-ւելու̃ զմեծու̃ փառացն գործէ 'ի մեզ ։ Քանզի ոչ դիտեմք զերևելիսս, այլ զաներևոյթսն. զի երևելիքս առ ժամանակ մի են, և աներև-ոյթքն յաւիտենականք ։ Քանզի գիտեմք եթէ երկրաւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտես-ցի, շինուած յ̃յ ունիմք տաճար առանց ձե-ռագործի՝ յաւիտենական յերկինս ։ Եւ ընդ այս տաղտկամք. քանզի զբնակու̃ երկնից փա-փագեմք զգենուլ. միայն թէ յորժամ զգենու-ցումքն, ոչ մերկ գտանիցիմք ։ Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ, տաղտկամք ծան-րացեալք. զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր զգենուլ. զի ընկղմեսցի մահկանա-ցուս 'ի կենաց անտի ։ Այլ որ յաջողեաց մեզ 'ի սոյն, Ա̃ծ է. որ ետ մեզ զառհաւատչեայ հոգ-ւոյն ։ Արդ համարձակ լինիմք յա̃մ ժամ. և գի-տեմք՝ եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի աստ, օտարանամք 'ի տ̃նէ. զի հաւատովք գնամք, և ոչ կարծեօք ։ Այլ համարձակ լինիմք, և առաւել

Եւ հաճեալ եմք ելանել 'ի մարմնոյ աստի . և մտանել առ ած : Ա՟ն որոյ և առատանամք . զի եթէ յամիցեմք , և՝ եթէ ելանիցեմք , հաճոյ ևեթ լիցեմք նմա : Քանզի ամենեցուն մեզ յանդիման լինել կայ առաջի ատենին քրի . զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով , զոր ինչ գործեաց յառաջ , եթէ բարի , և եթէ չար :

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Լուր տէր արդարութեան , և նայեա 'ի խնդրուածս իմ . ունկն դիր աղօթից իմոց , զի ոչ շրթամբք նենգաւորօք :

տնէ . Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յովհաննու . (գլ . 35 :)

Տէրն մեր յս քս ասէ .

Ես եմ հացն կենաց . որ գայ առ իս ոչ քաղցիցէ . և որ հաւատայ յիս , ոչ երբէք ծարաւեսցի : Այլ ասացի ձեզ . թէ տեսէք զիս , և ոչ հաւատայք : Զամ զոր տայ ինձ հայր , առ իս եկեսցէ . և որ գայ առ իս , ոչ հանից արտաքս : Զի իջի ես յերկնից , ոչ զի զկամս իմ արարից , այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս : Այս են կամք հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զիս . զի զամ զոր ետ ցիս հայր , ոչ կորուսից 'ի նմանէ , այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում : Այս են կամք հօր իմոյ . զի ամ որ տեսանիցէ զորդի , և հաւատայցէ 'ի նա , ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս . և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում :

Փառք քեզ տր ած մեր :

Սարկաւագն ասասցէ ։

Վ՛ն 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յամ ժամու խօսել մեզ զբան ա՛ծ զՏ՛ր աղաչես ։ Տ՛ր ողորմ ։

Վ՛ն չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութի՛ն, որում ոչ կարեմք հանդուրժել, զՏ՛ր ։

Վ՛ն անքուն և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին ք՛ի զՏ՛ր ։

Վ՛ն առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զՏ՛ր ։

Վ՛ն արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութե՛ն զՏ՛ր ։

Վ՛ն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՛ո ննջեցին, զՏ՛ր ։ Յիշ ։
Եւ ես միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Փառաւորեմք զանճառ բարերարութի՛նդ քո, որդի ա՛յ, որ լուսաւորեցեր զհաւատացեալս անուամբ քո ս՛բ. և փրկեցեր 'ի խաւարային գայթակղութե՛ց, և յամ պատրանաց սատանայի ։ Գոհանամք զքէն տ՛ր, և աղաչեմք ամ սրտիւք մերովք, հանգո՛ զծառայս քո զայս, որ կատարեցաւ 'ի խոստովանութե՛ քում. գրեա՛ զանուն սորա 'ի դպրութե՛ կենաց. և ջնջեա՛ զձեռագիր յանցանաց սորա, զոր ինչ 'ի մեղանչական կենցաղումս մեղուցեալ իցէ բանիւ կամ խորհրդովք կամ գործովք զկամայ և զակամայ ։ Աղաչեմք ամենեքեան զբարերար մարդասիրութի՛նդ քո՝ կարգեա՛ զհոգի սորա ընդ արդարս քո. և լուսաւորեալ պայծառացո՛ ընդ որս քո և ընդ ճշմարիտ պատուիրանապահս քո. որպէս արժանի արարեր ուխտի կրօնից և

կարգաց ժուժկալութե̃ աստիճանի սբ առաջնոր-
դացն, նոցին սբ պսակացն ժառանգակից ա-
րա զսա ։ Տէր տերանց Հոգիդ սբ, կատարեա
՚ի բարի զխնդրուածս ծառայից քոց, և հանգո՛
ընդ սուրբս քո ։ Ա̃ զի ամենասբ երրորդութե̃դ
վայելէ փառք իշխանութի̃ և պատիւ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Եւ բառնան տանին ՚ի գերեզմանն, տանելով ՚ի ճանապարհին օրհնութի̃ Յովնանու ։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տ̃ր կարդացի․ լուաւ Ա̃ծ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում ։

Լուր Տ̃ր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ՚ի խորս ծովու․ և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս ։

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին ՚ի վերայ իմ․ և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց ։

Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել ՚ի տաճար սուրբ քո․ զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ․ և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս ։

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց․ իջի ես ՚ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ո՛չ աղխք յաւիտենից․ և ելցեն յապականութե̃ կեանք իմ ։

Եւ քեզ Տ̃ր Ա̃ծ իմ, ՚ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տ̃ր յիշեցի․ և մտցեն աղօթք իմ ՚ի տաճար սբ քո ։

Զի ոյք պահէին զունայնութի̃ և զսուտ, յողորմութե̃ իւրեանց մերժեցան ։

Այլ ես ՚ի ձայն օրհնութե̃ խոստովան եղէց քեզ․ մատուցից պատարագս Տ̃ն, և կատարեցից զուխտ իմ ՚ի փրկութե̃ ։

Ն— այլ շարական. ԲՁ:

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ Տէր Աստուած կենդանութեան. Եւ լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. և եհան ըզկեանս իմ յապականութենէ: Յորժամ ընկլայ ես ի խորս անդընդոց. ըմբռնեցայ ի ժանիս վիշապին. Եւ փրկեաց զիս փրկիչն աշխարհի. և եհան: Միայն օրհնեալ սրբուհիդ ի կանայս. ընդ նմին կարդամ և առաքեալս արարչին. բարեխօսեա առ տէր վասն անձանց մերոց. զի փրկեսցէ ըզմեզ ի սպառնալեաց գեհենոյն:

Ն— այլ ամէն շարական հանգստեան. Ն հաւէտ 'ի գերեզմանն, սարկաւագն ասասցէ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր: Գրէ. յէջ 277:

Աղօթք:

ՃՀ. Ամենազօր Տէր, որ իշխանդ ես կենաց և մահու, մարդասիրապէս խոնարհեցար 'ի մահկանացու բնութիւն մեր, մինչև 'ի գերեզման իջանելով, զփորձ առեալ անապական Աստուածային մարմնովդ զմերոյ բնութեանս առանց մեղաց: Ընկալ զխոստովանող մարմինս որոշեալ 'ի հող ըստ դարձի մահկանացուաց, որ 'ի քէն ընկալաւ զդատաւճիռ յարդար քոց պատուիրանացդ. ողորմութիւն շնորհեա ծառայիս քո յարդար քո դատաստանիդ, բարւոք պատասխանատուութեամբ կալ առաջի ահաւոր բեմիդ. և ընդունել զողորմութիւն 'ի քէն, ընդ որս քո փառաւորելով զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի̃ ամ̃ցն : Ա.Տ երկր :

Որ աղբիւրդ ես շնորհաց, և պարգևատու՝ որք ճշմարտապէս ճանաչեն զհոգիդ ՙր ճշմարտութ̃ե. որով կնքեցաւ ծառայս քո այս անուն քոյին դրոշմաւ ՚ի սուրբ աւազանէն, պաշտել զքո̃ հաւատ քրիստոնէութեան. արժանի եղև քոյին առատապարգև շնորհիդ և կրօնաւորական կոչմանս այսորիկ, և ՚ի կատարման կենաց իւրում յղարկեցաւ քոյին յուսովդ ՚ի հանդերձեալ աշխարհդ. աղաչեմք զքարերար և զբազմագութ և զողորմած հոգիդ ՙր. մի՛ թողուր ՚ի պահպանական զօրութենէդ քումմէ արտաքս, այլ հանգիցէ ՚ի պատրաստեալ բնակութեանդ: Եւ յորժամ առաքիս ՚ի սրբութենէդ քումմէ՝ նորոգել զերեսս երկրի, և ստանաս զընտրեալս քո, խառնեա՛ զսա ՚ի դասս արդարոց, անցո՛ զպատուհասիւ, զերծո՛ ՚ի դատապարտութենէ մեղաց. որպէս զի քեզ յանձն առնելով զհոգի սորա, հաւատասցուք լսելի լինել աղօթից մերոց. զի դու ես կենդանարար, և նորոգիչ հոգւոց մերոց. և զքեզ փառաւորեսցուք այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասեն սաղմոս, ողբաձայն. ՃԺԴ :

Կց. Դարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո. զի Տ̃ր կոչեաց զքեզ :

ՃԺԴ. Սիրեցի, զի լուիցէ Տ̃ր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :

Շրջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս :

Օնեղութ̃ի և զանձկութիւն գտի, և զանուն Տ̃ն կարդացի :

Ո՛ Տէր փրկեա՛ զանձն իմ․ ողորմած և արդար է Տէր Աստուած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տէր։ Ես խոնարհ եղէ, և Տէր կեցոյց զիս․ դա՛րձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տէր կոչեաց զքեզ։ Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղութենէ։ Հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկրին կենդանեաց։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի Թեսաղոնիկեցւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս։ (Բ․ 1։)

Եղբարք, դուք ինքնին գիտէք զմուտն մեր առ ձեզ․ զի ոչ ընդունայն ինչ եղև։ Այլ յառաջագոյն չարչարեալք և թշնամանեալք, որպէս և դուք իսկ գիտէք, 'ի մէջ փիլիպեցւոց համարձակեցաք աստուծով մերով, պատմել ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ մեծաւ պատերազմաւ։ Զի մխիթարութիւն մեր ոչ 'ի մոլորութենէ է, և ոչ 'ի պղծութենէ, և ոչ նենգութեամբ։ Այլ որպէս ընտրեցաք յԱստուծոյ հաւատարիմ լինել աւետարանին, նոյնպէս և խօսիմք ոչ իբրև մարդկան հաճոյ լինել, այլ Աստուծոյ՝ որ քննէն զսիրտս մեր։ Զի ոչ երբէք բանիւք ողոքանաց եղեաք առ ձեզ, որպէս և դուք իսկ գիտէք․ և ոչ 'ի պատճառս ագահութեան, որպէս և Աստուած վկայ է․ և ոչ խնդրեցաք փառս 'ի մարդկանէ․ ոչ 'ի ձէնջ, և ոչ յայլոց։ Կարօղ էաք իբրև Քրիստոսի առաքեալս ծանրանալ, այլ եղաք հեզք 'ի միջի ձերում։ Որպէս դայեակ մի՝ որ սնուցանիցէ մանկունս, նոյնպէս և մեք գթայաք 'ի ձեզ։ Հաճոյ թուէր մեզ տալ ձեզ՝ ոչ միայն զաւետարանն Աստուծոյ, այլ և զանձինս մեր․ քանզի սիրելիք մեր եղերուք։ Յիշէք եղբարք զվաստակսն մեր և զջանս, զի զցայգ և զցերեկ գործէաք վասն չծանրանալոյ ումեք 'ի ձէնջ, և քարոզէաք ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ։ Դուք ինք-

նին վկայեք և ա՟ծ, որպէս սրբութ՟ք և արդա-
րութ՟ք և ամբծութ՟ք՝ ձեզ հաւատացելոցդ եղեաք.
որպէս և գիտէք իսկ, զի զիւրաքանչիւր ոք 'ի
ձէնջ իբրև հայր զորդիս մխիթարեաք, և դնէաք
վկայութի՟, գնալ ձեզ արժանապէս ա՟յ, որ կո-
չեացն զձեզ յիւր արքայութի՟ն և 'ի փառս:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Հաւատացի, զոր և խօսեցայ. և ես խո-
նարհ եղէ յոյժ:

արէ. Ալէլուիա օրհնի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Է. 33:)

Տէրն մեր յս՟ քս՟ ասէ.

Փոքր միւս ես ժամանակ ընդ ձեզ եմ. և եր-
թամ առ այն, որ առաքեացն զիս: Խնդրիցէք
զիս, և ոչ գտանիցէք. և ուր եմ երթամ, դուք
ոչ կարէք գալ: Ասեն հրեայքն ընդ միմեանս.
իսկ յո՞ երթայցէ դա, զի մեք ոչ գտանիցեմք
զդա. մի՞ թէ 'ի սփիւռս հեթանոսաց երթայ-
ցէ, և ուսուցանիցէ զհեթանոսս: Զինչ է
բանն այն, զոր ասաց. խնդրիցէք զիս, և ոչ
գտանիցէք. և ուր եմ երթամ, դուք ոչ կա-
րէք գալ: 'Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր
յս՟, աղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի
իցէ, եկեսցէ առ իս, և արբցէ: Որ հաւատայ
յիս, որպէս և ասեն գիրք, գետք յորովայնէ
նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութե՟: Զայս ա-
սէր վս՟ հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին, որ հա-
ւատային. զի չև էր հոգի, քանզի յս՟ չև էր
փառաւորեալ: Ոմանք 'ի ժողովրդենէն իբրև
լսէին զբանս զայս, ասէին. սա է ճշմարիտ մար-
գարէն. այլքն ասէին, սա է քս՟ն:

Փառք քեզ տր՟ ա՟ծ մեր:

Եւ յառաջ քան զմեռեալն 'ի գերեզման իջուցանելն, սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք . ընկալ կեցո և ողորմեա ։

Եւ քահանայն առնու երեք ափ հող, խաչակնքէ 'ի վերայ հողոյն, և ասէ .

Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան ։

Քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն ։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան ։

Քհ. Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն ։

Եւ առեալ զհողն՝ ցանէ 'ի վր գերեզմանին, ասելով

Հողս օրհնութեան իջցէ 'ի գերեզման ծառայիս Աստուծոյ, յանուն Հօր ✠ և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն ։

Եւ ապա իջուցանեն զննջեցեալն 'ի գերեզման . և յետ դնելոյ մարմնոյն, սարկաւագն քարոզէ .

Եւ ևս խաղաղութեան ։

Եւ քահանայն առեալ յօրհնեալ հողոյն արկանէ խաչաձև 'ի վերայ ննջեցելոյն, և ասէ .

Յիշեա Տէր զծառայս քո, զի հող էր և ըստ հրամանի քում 'ի հող դարձաւ ։

Եւ խաչակնքէ ասելով.

Օրհնութիւն Աստուածային իջցէ 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն ։

Սրկ. Ալէլուիա օրհնի ։

Եւ ապա ասեն բարձր ձայնիւ շարական, հորդորումն
փոխն առ փոխն:

Սաղմոս ՃԺԵ:

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհ
եղէ յոյժ:

Շարական. ԲԿ:

Հաւատ ննջեցելոց հոգւոց խաղաղութեան.
երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած
իմ հանգո:

Սաղմոս:

Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում, թէ ամ մարդ
սուտ է:

Շարական:

Հաւատ ննջեցելոց հոգւոց խաղաղութեան.
երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած
իմ հանգո:

Սաղմոս:

Զճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի
քում, և մի տիրեսցեն ինձ ամ մեղք:

Շարական:

Հաւատ ննջեցելոց հոգւոց խաղաղութեան.
երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ
հանգո: Որ ետուր հոգի յիսուս. ընդ սա պա-
հեա. զի քո խաչի և յարութեանդ հաւա-
տաց՝ թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի սո-
րա յիշելով զանուն զ[illegible]ուտոս: Ի քաղաք

տեառըն զօրութեանց՝ և՛ ի քաղա՛ք թագաւո-րին մեծի. ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղա-ղութեան՝. գնասցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս. տեսանել զլոյսն յաւիտենից:

Նոյն սարկաւագն քարոզէ:

Վն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց 'ի Քս զՏր:
Վն որք լքին զապականացու կենցաղս, և հե-տևեցան 'ի վիճակն երկնաւոր առ Քս ար-քային երկնից, զՏր:
Վն քաւութե մեղաց և թողութե յանցանաց սորա, և մեր ամենեցուն, զՏր:
Վն առաջնորդելոյ սմա յանստուեր յօթե-ւանսն, զոր պատրաստեաց 'ի տան հօր իւրոյ միածին որդին, զՏր:
Վն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և վե-րանալոյ ընդ առաջ փրկչին, զՏր:
Վն արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան դասուն զՏր:
Զողորմութիւն Այ, և զարքայութիւն երկնից, և զթողութի մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգու-ցելոյս և մեր ամենեցուն, զՏր:
Վն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քս ննջեցին, զՏր:
Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:

Աղօթք:

Քհ. Աստուած հոգւոց, և ստեղծիչ մարմնոց. Տր ես կենդանեաց և յարուցիչ մեռելոց. տուիչ ես բարեաց, և մխիթարիչ Ամ վշտացելոց. և

քաղցր տէրութ՟իդ քո աւետարանութ՟ի է ա՟մ ննջեցելոց, զոր ժողովեցեր ճշմարտութ՟ք քո 'ի կոչումն հաւատոց. և խոստացար հաւատացելոց քոց զհանգիստն յաւիտենական կենացն անվախճանից։ Քանզի հրամայեցեր նախահօրն մերում զանմահական զկեանսն, և կացուցեր զնա 'ի վերայ ա՟մ ձեռակերտաց քոց. և 'ի ձեռն յանցանաց նորա կոչեցեր յերկիր՝ ուստի առաւ։ Եւ դարձեալ խոստացար 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քոյ գալստեան յաշխարհս, անճառելի խոստմամբ յարուցանել զմեռեալս. և ասացեր ամենակարող և հզօր բանիւդ քո, եթէ եկայք առ իս ա՟մ աշխատեալք և բեռնաւորք. և ես հանգուցից զձեզ։ Հանգո՛, տ՟ր ա՟ծ մեր, զհոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի ձեռն բանիդ այդորիկ. և գրեա՛ զսա 'ի գիր հանգըստեան փառաւոր արքայութ՟ե քո. և պարգևեա՛ սմա մասն և բաժին 'ի խորանսդ յաւիտենից։ Եւ եթէ յանցեաւ ինչ իցէ սորա 'ի յանցանս յաշխարհիս այսորիկ, անվախճան բանիւդ քո թողութ՟ի շնորհեա՛ սմա, և յա՟մ մեղաց և 'ի մնոտի խաբէութ՟եց զհոգի սորա ազատեա՛, և ընկա՛լ 'ի հանգիստ քո։ Եւ զա՟մ ժողովուրդս քո օրհնեա՛. զի 'ի բերանոյ ա՟մ արարածոց փառաւորի ս՟բ երրորդութ՟իդ այժմ և միշտ։

Խաղաղութ՟ի ա՟մն։ Ա՟ջ երկր։

Արդ խնդրեմք 'ի քէն, թագաւոր թագաւորաց և տ՟ր տերանց, յորժամ գաս ք՟ս, և երևիս մեծութ՟ք քով, զունդք հրեշտակաց և զօրութ՟իք առաջի քո ընթանան. գաս հիացմամբ, և ձայնիւ փողով զարթուցանես զննջեցեալսն, յարուցանես զմեռեալսն, կանգնես զգլորեալսն, բժշկես զվիրաւորեալսն։ Գաս բոցով, և դատիս անշէջ հրով. ծագես 'ի վե-

րուստ յաջնելից կողմանէ , և՛որ խաչն առաջի
քո . յայտնեալ երևիս երկրի , և հատուցանես
իւրաքանչիւր ումեք ։ Բանին դպրունք , կար-
գին աթոռք . լինի ահեղ դատաստան , դնին
կշիռք արդարութ , և ընդունի իւրաքանչիւր ոք
ըստ գործոց իւրոց ։ Վկայքն պսակին ը̃ ճըգ-
նութեն , մեղաւորքն ըստ տանջանաց . դատիս
զխաչեցողսն , տանջես զմեղաւորսն , պսակես
զուրացողսն ։ Յայնժամ յայտնին կառք հրե-
ղէնք յերկնից , լինի ձայն փողոյ մեծի , ընթա-
նան զօրութիք , սարսափին հրեշտակք , փայ-
լատակէ հուր , խաւարի արեգակն և լուսին .
Թօթափին աստեղք , խառնակին ամպք ցա-
մաքի ծով , հիմնան արարածք ա̃մ ։ Ուրախա-
նան բարիքն , և ողբան չարքն . բերկրին երկր-
պագուքն քո̃ , և հառաչեն ուրացողքն . պ-
սակքն յայտնին , և կուսանքն խնդան ։ Առա-
գաստն զարդարի , և իմաստուն կուսանքն պատ-
րաստ մտանեն՝ ճրագունք վառեալք ։ Իսկ յի-
մար կուսանքն դատարկացեալք , ճրագք ան-
ցեալք , գլուխք խոնարհեալք , սիրտք տրտ-
մեալք , հալածին 'ի ձայնէ փեսային , որ ասէ
եթէ ոչ գիտեմ զձեզ ։ Խնդան աջակողմանքն ,
և լան ձախակողմանքն . խայտան օդիքն , և
մերժին այծիքն յերեսաց քոց տր̃ . լցան պայ-
ծառանայ , և խաւարն նուաղի . դժոխք աղա-
ղակեն , և սատանայ յամօթ լինի . ցանկութին
անցանէ , և որդնն ոչ մեռանի ։ Յայնժամ բա-
րերար և մարդասէր ա̃ծ , յորժամ այս ա̃մ
կարգի 'ի քումդ մեծութէդ և 'ի զօրութէդ ,
զհոգի ծառայիս քո այսորիկ . դասաւորեա
և պայծառացո ընդ սուրբս քո յարքայութեդ
երկնից ։ Եւ զա̃մ ինչ զոր մեղուցեալ է սորա
բանիւ կամ գործով կամ մտածութեամբ ,

զկամայ և զակամայ, զգիտունս և զանգիտունս, ներեա՛ և թո՛ղ սմա քոյով մարդասիրութեա՛դ. վասն զի ո՞վ է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արքայու՟ն քո արքայութ՟ն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ: Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութ՟ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա ասեն միաբան ժողովրդովք զՓառս ՚ի բարձունս, զի մխիթարեսցին սիրտք հաւատացելոցն մխիթարական ձայնաւ երգոյն:

Փառք ՚ի բարձունս ա՟յ, և յերկիր խաղաղութ՟ն, ՚ի մարդիկ հաճութ՟ն: Եւ օրհնութ՟ն քեզ ՚ի բարձունս. օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովանիմք տ՟ր զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք տ՟ր զքէն վասն մեծի փառաց քոց. տ՟ր թագաւոր, ս՟բդ, երկնային, ա՟ծ և հայր ամենակալ: Տէր և որդի հօր միածին, յ՟ս ք՟ս, և սուրբ հոգի. տ՟ր ա՟ծ, գառն ա՟յ, և որդի հօր, որ առեր զմեղս ՚ի կուսէն. ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի: Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. ս՟բդ որ նըստիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեա՛ց մեզ. զի դու միայն ս՟բ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս: Տ՟ր և հոգիդ ս՟բ որ ՚ի փառս ա՟ծ ընդ հօր. ամէն:

Եւ յա՟մ ժամ օրհնեմք զքեզ, տ՟ր. և գովեմք զանուն ս՟բ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից: Արժանի արա տ՟ր զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա՛ զմեզ: Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անուն ս՟բ քո յաւիտեանս.

ամէն ։ Օրհնեալ տէր, ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո․ Երեցս կրկնեա ։ Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգ է յազգ․ Ես ասացի, տէր ողորմեա՛ ինձ, և բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ ։ Յո՛յց մեզ տէր, զողորմութիւնս քո, և զփրկութիւնս քո տուր մեզ ։ Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ ։ Տէր իմ, զքեզ ապաւէն ինձ արարի․ ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես աստուած իմ ։ ՚Ի քեզ է տէր աղբիւր կենդանութեան․ և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս ։ Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո, որք ճանաչեն զքեզ տէր ։

Եւ ՚ի կատարման քահանայն ասէ․

Փառք պատիւ և երկրպագութիւն ՚ի բարձունս հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և ։

Երգ ։

Եդին զիս ՚ի գբի ներքնումն, ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու ։

Տէր աստուած փրկութեան իմոյ, ՚ի տուէ կարդացի, և գիշերի առաջի քո ։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վասն գտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութիւն ՚ի բարերար տեառնէ մերմէ զտէր ։ Տէր ողորմեա՛ ։

Վասն փրկելոյ զմեզ ՚ի զրպարտութենէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զտէր աղ ։

Վասն ամենայն անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց, զտէր աղ ։

Վասն որք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի փապարս բնակեալ են սուրբ հարքն մեր զտէր աղ ։

Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութեամբ կատարեն զամենայն ժամանակս կենաց իւրեանց զտէր աղ ։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի քս ննջեցին, զՏր։ Յիշ։ Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Աղօթք։

Տէր մեր և փրկիչ յս քս, որդի այ կենդանւոյ, կեանք և կենդանարար. կերպարան և կնիք հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադամայ, անկելոյն յանցանօք ՚ի փառակենցաղ դրախտէն, կամաւ հօր և հաճութբ հոգւոյն սբյ խոնարհեցար յերկնից, և իջեր յերկիր. առեր մարմին ՚ի սբ կուսէն, խաչիւ և անապական արեամբ քո զհնացեալսն մեղօք վերստին նորոգեցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ աւանց ապականութն էր, ՚ի հանդերձեալ յարութեն մեռելոց երևեսցի։ Զի դու ինքնին տր, վասն մերոյ փրկութն իջեր ՚ի գերեզման. աւարեցեր զդժոխս, ողորմելով արկելոցն ՚ի նմա հոգւոցն. լուծեր զերկուսս մահու թագմամբ, և ածասքանչ յարութբ քո ազատութի և նորոգութի շնորհեցեր յուսացելոցս ՚ի քեզ։ Եւ արդ դու նոյն ինքն տր ած մեր բարերար, գթա՛ ՚ի մեղուցեալ ծառայս քո, որ վախճանեաց զկեանս իւր. և բարեխօսութբ սբ ածածնին և ամ սբց քոց, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ, ներեա՛, քաւեա՛, և թո՛ղ սմա զմեղս իւր զոր գործեաց՝ զկամայ և զակամայ. քանզի ոչ արդարանայ առաջի քո ամ մսեղի։ Օրհնեա՛ ✠ և զհողանիւթեայ յարկս տապանի սորա. և կնքեա՛ անարատ աջովդ. և պատուական խաչիւդ, յորում հեղեր զկենդանարար արիւնդ ՚ի թողութի մեղաց մերոց։ Օրհնեա՛ տր և զմնացորդս սորա, սփոփեա՛ և մխիթարեա՛, և փարատեցո՛ յանձանց սոցա զսուգ և զտրտմութի.

խաղաղական կենօք աճեցուցեալ զարգացո՛, և միացո՛ 'ի սէր որդութե՟ քո ։ Ընդ նոսին և աշխատողացս և համօրէն զկնի եկելոցս ողորմեա՛ ծ՟ր, և տուր զբարի պարգևաց քոց զհատուցումն ։ Խաղաղեա՛ և հեռացո՛ 'ի սոցանէ զխորամանկութի սատանայի ․ զգաստութե՟ առաջնորդեա՛ 'ի շաւիղս արդարութե՟ քո, հասանել 'ի կոչումն փողազոչ ձայնի հրեշտակապետին, զարթուցեալ յայսմ մահահանդիստ քնոյս, վերաթռիչ լինելով լուսեղէն ամպօք ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ ․ և արժանի լինել 'ի պարս սրովբէագունդ բանակացդ՝ բարեբանական փառաւորութե՟ օրհնել զքեզ, ք՟ս ա՟ծ, ընդ հօր և ամենասուրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Ն— տուէն շարական ։

Փայլեն արդարքն յարքայութեանն՝ և ճըգնաւորքն ի հանգըստեանն՝ ․ մարտիրոսքըն պըսակին ․ և կուսանաց լապտերքն վառին՝ ․ դասեցո՝ տէր ընդ նոսին որ զքեզ աստուած խոստովանին ․ արդարութեամբ մի դատեսցին ․ այլ գըթութե՟ քո քաւեսցին ։

Որ անպատում խոնարհութեամբդ ․ որ թաղեցար մեռելութեամբ՝ ․ և յարուցեր յորդւոց մարդկան ․ որք հաւատով ի քեզ անկան ․ յորո և զմեզ արդարութեամբ ․ և զննջեցեալսն ողորմութեամբ՝ ․ զի կենդանեացըս բերանով տացեն՝ քեզ փառս ընդ հօր հոգւով ։

Երգ.

Սոսկալի Տէր է օր վախճանին. և ահեղ Տէրդ է օր քոյ դատաստանին. յայնժամ ատեանն ահեղ ատենին զգլխոյ արեան Տեառն քոյ մի անուանես մանուկ. զի պատկեր Տեառն ես բարերարդ սուրբ ծնողին. օգնեա Տէր և ինձ Քրիստոս այսօր. յառաջին ձայնապարհին. և ի միւսանգամ գալստեանն քոյ օգնեա Տէր իմ ինձ։

Սաղմոսք։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա։

Գ. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարերարութ, գթա քո արարչական սիրովդ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ապա ժողովէ սարկաւագն :

Եւս եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛ : Օրհնեա՛ Տէր :
ժղ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ :

Ապա ծնագրէ քահանայն զգերեզմանն ասելով :

Օրհնեսցի ✠ եւ կնքեալ պահեսցի գերեզմանս եւ ոսկերք ծառայիս ա̃յ նշանաւ ս̃բ խաչիւս, եւ բանիւ ս̃բ աւետարանաւս, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն ս̃բյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

սրկ. Եւս եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք :
ժղ. Օրհնեսցի ✠ եւ կնքեալ պահեսցի շիրիմ եւ ոսկերք ծառայիս ա̃յ նշանաւ ս̃բ խաչիւս, եւ բանիւ ս̃բ աւետարանաւս, յանուն Հօր :
սրկ. Եւս եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք :
ժղ. Օրհնեսցի ✠ եւ կնքեալ պահեսցի դամբարան եւ ոսկերք ծառայիս ա̃յ նշանաւ ս̃բ խաչիւս, եւ բանիւ ս̃բ աւետարանաւս, յանուն Հօր եւ :
սրկ. Եւս եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք :
ժղ. Անշարժ եղիցի կնիք տէրունի 'ի վերայ գերեզմանի ծառայիս ա̃յ այս անուն, մինչեւ 'ի գալուստն քո, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցես փառօք 'ի փառս. ամէն :

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն ս̃բյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Օրհնեալ Տէր : Հայր մեր որ յերկինս :

Ապա օրհնէ զժողովուրդն. եւ դառնան տաղով առաջնորդեն 'ի խաղաղութիւն :

Իսկ այգալոյն հանգստականն է : Տե՛ս յէջ 236 :

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՅՈՐԺԱՄ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՄ ՔԱՀԱՆԱՅ
ԿԱՄ ՈՒԽՏԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԿԱՏԱՐԻ ՄԱՀՈՒԱՄԲ
ԱՅՍՊԷՍ ՅՈՒՂԱՐԿԵՍՑԵՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

Մարմնոյ եպիսկոպոսին կամ քահանային զգեստաւորութ͞ե ուխտին, եւ եդեալ նախ ՚ի տեղւոջն՝ ուր զհանգիստն կամին պատրաստել. եւ ասեն սաղմոս ՁԹ. ողբաձայն:

Հյ. Զգործս ձեռաց մերոց ուղղեա՛ արա ՚ի մեզ Տ͞ր. եւ զգործս ձեռաց մերոց աջողեա՛ ՚ի մեզ:

Ձեւ. Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ մինչեւ յազգ, մինչչեւ լերինք հաստատեալ էին, մինչչեւ ստեղծեալ զերկիր եւ զա͞մ տիեզերս:
Յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս դու ես. եւ մի դարձուցաներ զմարդ ՚ի տառապանս. եւ ասացեր, դարձարո՛ւք առ իս որդիք մարդկան:
Հազար ամ յաչս Տ͞ն որպէս օր երեկի, զի անց. որպէս պահ մի գիշերոյ. եւ ամք նոցա անարգութ͞ք եղիցին:
Ընդ առաւօտս որպէս դալարի բուսցին, ընդ առաւօտս ո͞ղ դալարի զուարճասցին եւ ծաղկեսցին. ընդ երեկոյս թարշամեսցին, չորասցին եւ անկցին:
Նուաղեցաք մեք ՚ի բարկութ͞ե քումմէ. եւ ՚ի սրտմտութ͞ե քումմէ խռովեցաք:
Եդիր զմեղս մեր առաջի քո. եւ զկեանս մեր ՚ի լոյս երեսաց քոց:

Ամենայն աւուրք մեր նուաղեցան . և 'ի բար-
կութ՟ քումմէ խռովեցաք :
Ժամանակ ամաց մերոց անդադար ոչ սարդի .
և Թիւ աւուրց ամաց մերոց 'ի նոսա եօթա-
նասուն ամ :
Ապա թէ առաւել են՝ ութսուն ամ . որ ինչ
աւելի քան զայն՝ ցաւօք և հեծութբ՟ :
Եկն 'ի վերայ մեր հեզութի, և խրատեցաք . իսկ
արդ ո՞ գիտասցէ զզօրութի բարկութե՟ քո,
կամ յահէ քումմէ զսրտմտութի քո համա-
րեսցի :
Այսպէս ցո՛յց ինձ զաջ քո, և որ խոնարհ են
սրտիւք՝ զիմաստութիւ քո :
Դա՛րձ տէր, մինչև յե՞րբ . մխիթարեա՛ 'ի ծա-
ռայս քո :
Լցաք առաւօտու ողորմութբ՟ քո . ցնծացաք և
ուրախ եղաք զա՟մ աւուրս կենաց մերոց :
Ուրախ եղաք փոխանակ աւուրցն, յորս խո-
նարհ արարեր զմեզ . և ամացն՝ յորս տեսաք
զչարչարանս :
Հայեա՛ց տ՟ր 'ի ծառայս քո, և 'ի գործս ձե-
ռաց քոց . և առաջնորդեա՛ որդւոց նոցա .
եղիցի լոյս տ՟ն այ՟ 'ի վերայ մեր :
Զգործս ձեռաց մերոց ուղի՛ղ արա 'ի մեզ տ՟ր .
և զգործս ձեռաց մերոց աջողեա՛ 'ի մեզ :

Ընթերցուած յառակաց : (Ժ՟ . 1 :)

Իմաստութի շինեաց իւր տուն, և կանգնեաց սիւնս եօթն : Զեն զզենլիս իւր, և խառնեաց 'ի խառնելիս զգինի իւր . և պատրաստեաց ըզ-սեղան իւր : Եւ առաքեաց զծառայս իւր կո-չել բարձր քարոզութբ՟ 'ի խառնելիս իւր, և ասէ : Որ ոք իցէ անզգամ, եկեսցէ առ իս . և ցպակա

սամիտոն ասէ . եկա՛յք կերա՛յք 'ի հացէ իմմէ , և արբէ՛ք զգինի իմ , զոր խառնեցի ձեզ . թողէ՛ք զանզգամութի և կեցջի՛ք . խնդրեցէ՛ք զիմաստութի , զի ապրեսջի՛ք . և ուղղեցէ՛ք գիտութբ զհանճար . և ուղիղ ճանապարհաւ իմացարո՛ւք զխրատ :

Ընթերցուած յԱնգեայ մարգարէէ :
(Բ . 3 :)

Այսպէս ասէ տր . ո՞յր 'ի ձէնջ տեսեալ իցէ զտունս զայս 'ի փառաւորութե իւրում զառաջինն . և ո՞րպէս արդ տեսանէք զդա որպէս զոչինչ առաջի ձեր : Եւ արդ զօրացի՛ր դու զօրաբաբէլ , ասէ տր . և զօրացի՛ր յեսու յովսեդեկեայ քահանայ մեծ . և զօրասցի ամ ժողովուրդ երկրիդ , ասէ տր . և գործեցէ՛ք , զի ես ընդ ձեզ եմ , ասէ տր ամենակալ :

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս :
(Գ . 1 :)

Ուստի , եղբա՛րք սբք՝ երկնաւոր կոչմանն բաժանորդք , նայեցարո՛ւք ընդ առաքեալն և ընդ քահանայապետն խոստովանութե մերոյ ընդ յս քս . որ հաւատարիմ է արարչին իւրոյ , ոպ և մովսէս յամ 'ի տան նորա : Զի առաւել ևս փառաց քան զմովսէս արժանի եղև , որչափ առաւել պատիւ ունիցի քան զտունն՝ տանն առնելի : Զի ամ տուն կազմի՝ յումեքէ կազմի . իսկ որ զամ արար , ած է :

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Որպէս սիրելի են յարկք քո տր զօրութեց , ցանկայ և փափաքէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո :

տղ . Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ԺԹ. 5։)

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս

Իբրեւ եկն 'ի տեղին, հայեցաւ 'ի վեր, եւ ասէ ցնա. Զակքէ, փութա՛ էջ այտի, զի այսօր 'ի տան քում արժան է ինձ ագանել։ Փութացաւ եւ էջ, եւ ընկալաւ զնա ուրախութ՟։ Իբրեւ տեսին ամենեքին, տրտնջէին եւ ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։ Եկն եկաց Զակքէոս, եւ ասէ ցտէր. Տ՟ր ահա զկէս ընչից իմոց տամ աղքատաց. եւ եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին։ Եւ ասէ ցնա Յ՟ս. այսօր եղեւ փրկութ՟ի տանս այսմիկ, քանզի եւ սա որդի Աբրահամու է։ Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն։

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Ա՟ռ 'ի վերուստ խաղաղութե՟ եւ փրկութե՟ անձանց մերոց զՏ՟ր աղաչեսցուք։ Տ՟ր ողորմեա՛։

Ա՟ռ լսելի լինելոյ ա՟ն ա՟յ ձայնի աղաչանաց մերոց զՏ՟ր։

Ա՟ռ քաւիչ եւ ներող լինելոյ ա՟յ 'ի վերայ մեղաց մերոց զՏ՟ր։

Ա՟ռ թողլոյ մեզ զՏ՟ն յանցանս մեր զկամաց եւ զակամայ զՏ՟ր։

Ա՟ռ զի մի՛ ընդ խոստմանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե՟ զՏ՟ր։

Ա՟ռ հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր։ Յիշեա՛։

Եւ եւս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց։

Գ. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք ։

Քհ․ Փառք քեզ Թագաւոր թագաւորաց, յոյս և ակնկալութիւն ամենայն ծագաց երկրի։ Ի քեզ յուսացաք, որ փոխանակ ապականացու կենացս՝ զանապական և զանվախճան կեանսդ պարգևեցես մեզ, և փոխանակ անոտի և ունայն աշխարհիս՝ պարգևեցեր մեզ զվերինն երուսաղէմ, և զզուարճալից ուրախութիւնդ։ Արդ աղաչեմք զքեզ Տէր, օրհնեա ✠ զբնակութիւն ծառայիս քո, զոր շնորհեցեր տաճար հանգստեան․ և զհոգի սորա հանգո ընդ սուրբս քո, շնորհօք և մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի․ որում վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ։

Ապա առեալ քահանայն զբրիչն, խաչանման նշէ զտեղին, և տայ ցժողովուրդն գործել զխորութիւն վիրապին վեց կամ եօթն թզաւ։

Եւ ապա գան քահանայն և ուխտի մանկունքն ի տունն, ուր վախճանեալն է։ Բայց նախ ագուցանեն վախճանելոյն պարեգօտ սպիտակ և գուլպայս, և [illegible] յոտան, և գօտի ընդ մէջն, և կնգուղ սպիտակ ի գլուխն, և [illegible], և փիլոն սպիտակ շուրջն, բուրվառ յաջոյ ձեռինն, և փոքր դաստառակ խունկ ի ձախոյ ձեռինն, և խաչն և աւետարանն ի գիրկսն։ Իսկ եթէ կրօնաւոր իցէ, իւր զգեստսն պարտ է դնել։ Եւ դիցեն զվախճանեալն, գլուխ յարևմուտս և դէմք յարևելս․ և դասք պաշտօնէիցն ակումբ առեալ շուրջ զվախճանելովն, ապա սկիզբն առնեն։

Նախ ասէ քահանայն ։

Օրհնեալ հոգին ս՟բ ա՟ծ ճշմարիտ. ամէն ։

Եւ ասեն սաղմոս Ծ ։

Ողորմեա ինձ ա՟ծ ըստ մեծի ողորմու՟ե քում. ըստ բազում գթութ՟ե քում քաւեա զանօրէնութ՟իս իմ ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութ՟է իմմէ. և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս ։

Զանօրէնու՟իս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յա՟մ ժամ ։

Քեզ միայն մեղայ տ՟ր. և չար առաջի քո արարի ։

Որպէս արդար եղիցես 'ի բանս քո, և յաղթող 'ի դատել քեզ ։

Անօրէնութ՟ե յղացաւ, և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ ։

Դու տ՟ր զճշմարտութ՟ի սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստու՟ե քով յայտնեցեր ինձ ։

Ցօղեա յիս մշտկաւ, և ս՟բ եղէց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց ։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութ՟ի, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք ։

Դարձո զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. և զա՟մ անօրէնութ՟իս իմ քաւեա յինէն ։

Սիրտ ս՟բ հաստատեա յիս ա՟ծ, և հոգի ուղիղ նորոգեա 'ի փորի իմում ։

Մի ընկենուր զիս տ՟ր յերեսաց քոց, և զհոգի քո ս՟բ մի հաներ յինէն ։

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութ՟ե. և հոգւով պետութ՟ե քո հաստատեա զիս ։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամպարիշտք առ քեզ դարձցին։
Փրկեա զիս յարենէ ա՟ծ ա՟ծ փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։
Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։
Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։
Պատարագ ա՟յ հոգի խոնարհ. զսիրտ ս՟բ և ըզհոգի խոնարհ ա՟ծ ոչ արհամարհէ։
Բարի արա տ՟ր կամօք քովք սիոնի. և շինեսցին պարիսպք երուսաղէմի։
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Մաղթանք։

քհ. Յա՟մ ժամ աղաչանք իմ այս են. 'ի մեղաց իմոց ս՟բ արա զիս տ՟ր, և յօտարէն պահեա զծառայս քո, մարդասէր տ՟ր։

սրկ. Նաև ևս խաղաղութեան զտ՟ր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա։

քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ։

Եթէ կամիս, զ'Ի նեղութեան կանոնն ասա՛ զ քարոզղայ. յետ ամէն քարոզղայն ասելոյ՝ Նաև ևս խաղաղութեան։ Օրհնութիւն և փառք հօր։ Իսկ եթէ զ'Ի նեղութենն չասես, զՈղորմեա այն ամպարտան 'ի չքան ասա։

Եւ ապա ասեն կանոնագլուխս. Դկ։

Սաղմոս. Ճխե։

Օրհնեա անձն իմ զտէր. օրհնեցից զտէր ՚ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից ա՟ծոյ իմոյ, մինչև եմ ես։
Մի՛ յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան. զի ոչ գոյ փրկութիւն ՚ի նոսա։
Ելցէ հոգի ՚ի նոցանէ, և դարձցին անդրէն ՚ի հող. և յայնմ աւուր կորիցեն ա՟մ խորհուրդք նոցա։
Երանի ազգի, որում տ՟ր ա՟ծ յակոբայ օգնական է նմա. և յոյս նորա ՚ի տ՟ր ա՟ծ է։
Որ արար զերկինս և զերկիր. զծով և զա՟մ որ է ՚ի նոսա։
Պահէ զճշմարտութիւն յաւիտեան. և առնէ իրաւունս զրկելոց։
Տայ հաց քաղցելոց, և արձակէ զկապեալս տ՟ր։
Տէր բանայ զաչս կուրաց. և կանգնէ զգլորեալս։
Տէր սիրէ զարդարս. տ՟ր պահէ զպանդուխտս. զորբս և զայրիս ընդունի տ՟ր. և զճանապարհս ամպարշտաց կորուսանէ։
Թագաւորեսցէ տ՟ր յաւիտեան ա՟ծ քո սիովն. յազգէ մինչև յազգ։

Երգ։

Օրհնեցից ըզքեզ գոհութեամբ ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից քեզ քրիստոս Թագաւոր յաղթական նոր երգով օրհնութեամբ։ Երիցս կրկնեա։

Սաղմոս ՃԽԶ:

Օրհնեցէք զՏր, զի բարի են սաղմոսք. Այ մե-
րում քաղցրասցի օրհնուի:
Շինէ զԵրուսաղէմ Տր. և զցրուեալսն Իս-
րայէլի ժողովէ:
Բժշկէ զբեկեալ սիրտս, և պատէ զամ վէրս նց:
Թուէ զբազմութիւն աստեղաց, և զամենեսեան
զնոսա յանուանէ կոչէ:
Մեծ է Տր մեր, և մեծ է զօրուի նորա. իմաս-
տուե նորա ոչ գոյ թիւ:
Ընդունի զհեզս Տր, և խոնարհ առնէ զամբար-
տաւանս մինչև յերկիր:
Օրհնեցէք զՏր խոստովանուե. սաղմոս ասա-
ցէք նմա օրհնուե:
Որ զգեցոյց զերկինս ամպովք. պատրաստ արար
զանձրև իւր յերկիր:
Բուսոյց զխոտ ՚ի լերինս. զդալարի ՚ի ծառայու-
թի մարդկան:
Որ տայ անասնոց զկերակուր իւրեանց. ձագուց
ագռաւուց, որ կարդան առ նա:
Ոչ թէ ընդ զօրուիս ձիոյ կամեցաւ Տր, և ոչ
ընդ իրանս առն սկայի հաճեցաւ:
Այլ հաճեցաւ Տր յերկիւղածս իւր. և ընդ
այնոսիկ, ոյք յուսան յողորմուի նորա:

Շրկ.

Քաղցրացին քեզ քրիստոս գոհութիւնք
երկիւղածաց անուան քոյ. զոր յուսացու-
ցեր ողորմութեամբ քո ՚ի խորհուրդս կեն-
սաբեր գալստեանդ քո: Երիցս կրկնեա:

Սաղմոս ճխէ։

Գովեա՛ Երուսաղէմ զՏր. և օրհնեա՛ զԱծ քո Սիովն։
Զի զօրացոյց զնիգս դրանց քոց. և օրհնեաց զորդիս քո 'ի քեզ։
Որ եդ զսահմանս քո 'ի խաղաղութի. պարարտութ ցորենոյ լցոյց զքեզ։
Որ առաքէ զբան իւր յերկիր. վաղվաղ ընթանան պատգամք նորա։
Դնէ զձիւն որպէս զասր. և զմէգ որպէս փոշի ցանեաց։
Արկանէ զսառն ոպ պատառս. առաջի ցրտոյ նորա ո՛ կարէ կալ։
Առաքէ զբան իւր, և հալէ զնոսա. շնչեսցեն հողմք և գնասցեն ջուրք։
Պատմէ զբան իւր յակովբայ. զարդարութի և զիրաւունս իսրայէլի։
Ոչ այսպէս արար ամ ազգաց Տր. և զդատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա։

Երգ։

Զքեզ քրիստոս զոր վէմ եկեղեցի փրկեալ քո սուրբ. ցնծալով տեսանէ ընդքեզ ընդփրկողդ եկեալ հայրական ճշմարտութեամբ ի պանկել ընդ զուրբս քո։ Երկիցս կրկնեա։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Զքեզ քրիստոս զոր վէմ եկեղեցի. և այլն։

Երկ. Սուրբ ես խաղաղութեան զՏր աղա։
Ձն. Օրհնութի և փառք հօր ✠ և որդւոյ։

Նա- ապա առէն օրհնութե՞ զաղօթս ամբակումայ մարգարէի:

Տէր զլուր քո լուայ, և երկեայ Տէր. հայեցայ 'ի գործս քո, և զարհուրեցայ:
'Ի մէջ երկուց գազանաց ծանիցիս. 'ի մերձենալ ամացն յայտնեսցիս. 'ի հասանել ժամանակին երևեսցիս:
'Ի խռովել անձին իմոյ, 'ի բարկութեան զողորմութի յիշեսցես:
Աստուած 'ի Հարաւոյ եկեսցէ, և սուրբն 'ի փառան լեռնէ:
Յայտնեսցեն երկինք զվայելչութի փառաց նորա. և օրհնութբ նորա լցան տիեզերք:
Ճառագայթք որպէս 'ի լուսոյ հատան 'ի նմանէ, և եղջիւրք 'ի ձեռին նորա գտան. և անդ հաստատեցաւ զօրութի փառաց նորա:
Յերեսաց նորա ելցեն հարուածք. և զհետ շաւղաց նր երթիցեն մեծամեծք 'ի թռչնոց:
Եկաց և չափեաց զերկիր. հայեցաւ և զխռեաց զհեթանոսս:
Լերինք հալեսցին, և անտառք վատնեսցին. Ճանապարհք՝ որ 'ի սկզբանէն էին՝ կուրասցին. և 'ի նմանէ դողասցի ամ երկիր:
Տեսի զբանակն քուշացւոց. խռովեսցին ամ բնակիչք վրանացն մադիամու:
Մի՞ թէ 'ի վերայ գետոց բարկանաս դու Տէր, կամ սրտմտութի քո 'ի վերայ գետոց, կամ բարկութիւն քո 'ի վերայ ծովու:
Ելեր դու 'ի կառս քո. հեծելութիւնդ քո փրկութի եղև յելանելդ քո:
Զարթեաւ աղեղն քո, զնետս կապարճից քոյ արբեցուցեր. զգետս ցրեցեր, և զերկիր դո-

զայցուսցես 'ի սաստկութ՟է անձրևի, որ անցա–
նէն ընդ սա։

Անդունդք աղաղակեցին մեծաձայն. լոյս փայլ–
ման արեգական արգելաւ, և ծագումն լուս–
նի դադարեաց։

Որպէս 'ի նշոյլս սլաքաց քոց գնասցես, որպէս
'ի լոյս փայլատակման սրոյ քոյ։

Բարկութ՟բ զարթիցես 'ի վերայ երկրի. բարկութ՟բ
կալցիս զհեթանոսս։

Երևեցար 'ի փրկութիւն ժողովրդեան քո, 'ի
փրկել զընտրեալս քո։

Նետաձիգ եղեր 'ի գլուխս մարդկան ամբար–
տաւանից. մինչև յանդունդս ծովու ընկղ–
մեցան։

Խնդրեցեր զվրէժ զօրութ՟բ քով 'ի զօրագլխացն
մեղաւորաց, որք յուսացեալն էին յանդգնու–
թիւն իւրեանց. զի կերան զաղքատն 'ի գաղտ–
նիս։

Առաքեցեր 'ի վերայ ծովու զերիվարս քո. խռո–
վեցան յաղթ ջուրք անդնդոց։

Կացի ես, և գելան աղիք իմ 'ի ձայնէ բերա–
նոյ իմոյ. եմուտ դողումն յոսկերս իմ, և ես
յանձն իմ խռովեցայ։

Զայս պահեցեր յաւուր նեղութ՟ե ածել 'ի
վերայ ազգի, որ մարտնչին ընդ ժողովրդեան
քում։

Թզենի ոչ տացէ զպտուղ իւր, և այգւոյ բեր
մի գտցի. ձիթենիք մնասցին, և երկիր մի
բուսուսցէ զդալարի։

Պակասեսցեն հօտք 'ի գոմոց, և եզինք մի ևս
գտցին 'ի մսուրս։

Ես 'ի տ՟ր յուսացայ, ցնծացայ և ուրախ եղէ
յա՟ծ փրկիչ իմ։

Տէր տէր ետ ինձ զօրութ՟ի, և կացոյց զոտս իմ

'ի հաստատութե. 'ի վերայ պարանոցի թշնամ-
ւոյն կարգեաց զխս, և համգոյց զխս արագ
արագ :

Զկնի աւէն շարական. Դ.Կ :

Իծուայ զսքանչելի տնօրէնութեան քո ըղ-
ձուր. քանզի յերկնից խոնարհեալ մարմնա-
ցար 'ի սուրբ կուսէն. և խաչեցար ընդ աւա-
զակս. և զարհուրեալ հիացայ ընդ քո ընդ
անհաս մարդասիրութիւնդ : Ոչխարաբար
զյարութիւնդ գուշակեաց մեզ մարգարէն.
մսէ եղեր դու 'ի կառըս քո. հեծելութիւնդ
քո՝ քրիստոս փրկութիւն եղեւ յէգլա-
նելըդ քո : Արևեցար ի փրկել զարարածս
ի մահուանէ՝ և դժոխք հիացեալ սասա-
նեցան ի յահէ ամենազօր փառաց քոց:

Եւ սարկաւագն ասասցէ:

Եւ ես խաղաղութե զմեր աղաչեսցուք. ըն-
կալ, կեցո և ողորմեա:

Եւ քահանայն խունկ արկանէ, և ասէ.

Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ :

Եւ ասեն զօրհնութիւն եզեկիայ հանդերձ շարականաւս
այսուիկ :

Օրհնութիւն եզեկիայ :

Ես ասացի 'ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց,
թէ գնացի ես 'ի դրունս դժոխոց :

Թողլի զա՟մ յետինս իմ. և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զփրկութի՟ն տ՟ն յերկիր կենդանեաց, և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք հանդերձ:

Շարական հանգստեան. ԴԿ:

Ես անանցի, որ ողորմեալ հոգւոյ իմոյ բազմամեղի. որ բնակեալդ ես ի յերկինս և յանմարմնոց փառաբանիս. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փարատեսցես զցաւս անձին իմոյ:

Սաղմոս:

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև լքի թողլի զա՟մ զկեանս իմ:

Ել գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, ո՟պ զայն՝ որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես ո՟պ զոստայն սատարաց մերձ 'ի հատանել:

Շարական:

Պակասեցայ յազգատոհմէ, լքեալ թողլի զկեանս աշխարհի. և մարմինս ունայնութեան դարձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ. յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փա:

Սաղմոս:

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ ո՟պ 'ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ:

Որպէս ծիծառն այնպէս ճչեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ:

Շարական :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայց ի ձեռս ահեղ հրապարակին . և առ քեզ ապաւինիմ ստեղծող բնաւից , տէր բոլորից . յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ , և փարատեցո :

Սաղմոս :

Կայեցայ 'ի բարձունս առ Տր ած իմ . որ փրկեաց զիս , և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ :

Տէր վն այնորիկ պատմեցաւ քեզ . զարթուցեր զանձն իմ , դարձուցեր զոգի իմ . մխիթարեցայ և կեցի :

Շարական :

Կայեցայ ի բարձունս՝ առ քեզ կարօղ յամենայնի . ընկալ՝ զիս յարկս արդարոց , անմածածուկ աջովդ քո . յիս մարդասիրեա :

Սաղմոս :

Ահա 'ի խաղաղութի դարձաւ դառնութի իմ . փրկեցեր զանձն իմ , զի մի կորեայց . և ընկեցեր յետոյ զամ զմեղանս իմ :

Զի ոչ թէ որ 'ի դժոխս են , խոստովան առնիցին առ քեզ . և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ . և ոչ յուսասցին 'ի ճշմարտութիւն քո ամենեքեան , որ իջանեն 'ի դժոխս :

Շարական :

Ահա ի խաղաղութիւն՝ դարձայ ի հող յորմէ ստեղծայ . նորոգող ճարտարապետ պատգե սատու ողորմութեան . յիս մարդասէր :

Սաղմոս ։

Մ.ԺԼ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տէր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիս քո, տէր փրկութեան իմոյ ։
Եւ ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութեան նոր, զամ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ տյ ։

Շարական ։

Մ.ԺԼ կենդանիքս օրհնեմք ըզքեզ՝ քրիստոս թագաւոր յաւիտենից. որ փառօք փառաւորիս ի՝ յերկնայնոց և յերկրայնոցս. յիս մարդասիրեալ ։

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ։
Տէր ողորմեա ։
Վասն հրաժարելոյ քահանայիս, այս անուն, յերկրաւոր կենցաղոյս, և արժանաւոր լինել երկնից արքայութեան, զտէր աղաչեսցուք ։
Վասն որք 'ի ծովածուփ և 'ի մահավտանգ աշխատութեանցս յուղարկեցան հասանել 'ի նաւահանգիստն խաղաղութեան զտէր աղ ։
Վն զի որք փոխեցան յախտալից և 'ի տխրական կենցաղոյս, զի զանանց զկենանն ժառանգեսցեն, զտէր աղ ։
Վասն զի արժանի արասցէ զսա մտանել ընդ նեղ դուռն, և կալ առաջի ահաւոր բեմին քրի, զտէր աղ ։
Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտէր ։

Եւ եւս միաբանս ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեայց ։
Գ̃. Տէր ողորմեա ։

Ա̃ղօթք ։

ԺԴ. Տէր ա̃ծ արարիչ ա̃մ արարածոց, դու զօրութ̃բ քոյով մեծաւ իջեր 'ի սանդարամետս դժոխոց, եւ լուծեր զզօրութի մահու. եւ ազատեցեր որ 'ի նմա զհոգիսն, վերափոխեալ յանմահական քո հանդիստդ ։ Աղաչեմք զքեզ տ̃ր, զհոգի այս անուն քահանայիս խառնեա 'ի դասս սիրողաց անուանդ քո ս̃բ. եւ զմեզ զժողովուրդս քո, որ կամք առաջի քո, օրհնեա եւ արժանաւորեա փառաւորել զքեզ ընդ հօր եւ ս̃բ հոգւոյդ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութ̃ ա̃մն ։ Ա̃յ երկր ։

Աղաչեմք զքեզ տ̃ր, յահաւոր քո գալստեանդ 'ի գոչել ա̃ծային փողոյն՝ արա զսա արժանի նորոգման, կալ զուարթերես յաջակողմեան դասուն, մտանել յերկնային քո ս̃բ յառագաստդ, պայծառացեալ առաջի քո ա̃ծային լուսոյդ ։ Ընդ մովսէսի եւ ընդ ահարոնի համարեսցի քահանայութ̃ի սորա, ընդ մելքիսեդեկի, եւ ընդ այլ ուղղափառ նահապետացն. լինել հաղորդս խոստացեալ քոց բարեացդ, ք̃ս յ̃ս տ̃ր մեր. ընդ որում հօր եւ հոգւոյդ ս̃բ վայելէ փառք իշխանութ̃ի եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից՝. ամէն ։

Եւ ապա ասեն կանոնագլուխ Դ. Կ սղմոսս Պատուէրայն ալէլուիաւ :

Դատեա տէր զայնոսիկ՝ որ դատին զիս. ալէլուիա :

Մարտիր ընդ այնոսիկ, որ մարտնչին ընդ իս. ալէլուիա :

Առ զզէն և զասպար քո, և արի յօգնել ինձ. հան զսուսեր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնոսա. և ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո ես եմ. ալէ :

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին որք խնդրեն զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որ խորհէին ինձ չար. ալ :

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և հրեշտակ տեառն նեղեսցէ զնոսա. ալ :

Եղիցին ճանապարհք նոցա ի խաւար և ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ տեառն հալածեսցէ զնոսա. ալ :

Զի նանիր թաքուցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց, և ի նանիր նախատեցին զանձն իմ. ալ :

Տէր յերկինս է ողորմութիւն քո. ճշմարտութիւն քո մինչև յամպս. ալէլուիա ալէլուիա :

Արդարութիւն քո որպէս լերինք Աստուծոյ. իրաւունք

քո որպէս խորք բազումք. զմարդիկ և զա-
նասունս կեցուցանես Տէր. ալէ:

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո Ած. այլ որդիք մարդկան 'ի հովանի թևոց քոց յուսասցին. ալ:

Արբեսցին նոքա 'ի պարարտութենէ տան քո. և զուղխս փափկութե քո տացես ըմպել նոցա. ալ:

Ի քէն է աղբիւր կենաց. և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս. ալ:

Ձգեա զողորմութիւնս քո այք ճանաչեն զքեզ, զարդարութիւնս քո որ ուղիղ են սրտիւք. ալ:

Մի եկեսցէ 'ի վր մեր ոտն ամբարտաւանից. և ձեռք մեղաւորաց մի դողացուսցեն զմեզ. ալ:

Անդ անկցին ամենեքեան՝ որք գործեն զանօրէնութիւն. մերժեսցին և այլ մի կարասցեն հաստատել. ալ:

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն. ալէլուիա ալէլուիա:

Եւ սարկաւագն ասէ:

Եւ ևս խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա:

Քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ:

Եւ ապա ասեն զօրհնութիւնն Մովսէսի :

Ծանիրո՛ւք և տեսէ՛ք՝ զի ես եմ. և ոչ գոյ այլ Ած բաց յինէն :

Ես սպանանեմ, և ես կեցուցանեմ. հարկանեմ, և ես բժշկեմ. և ո՛չ ոք իցէ՝ որ հանիցէ զձեզ 'ի ձեռաց իմոց :

Համբարձի յերկինս զձեռս իմ. երդուայ աջով իմով, և ասացի թէ կենդանի եմ ես յաւիտեան :

Սրեցից որպէս փայլակն զսուսեր իմ, և 'ի խնդիր վրիժուց արձակեցից զաջ իմ :

Հատուցից զհատուցումն թշնամեաց իմոց. և ատելեաց իմոց հատուցից զհատուցումն նոցա նոցին :

Արբեցուցից զնետս իմ յարենէ նոցա. և սուր իմ կերիցէ միս, յարենէ վիրաւորելոց գերելոց գլխոց իշխանաց՝ թշնամեաց նոցա :

Ուրախ եղիցին երկինք նովաւ. և երկիր պագցեն նմա ամ որդիք այ :

Ուրա՛խ եղերուք հեթանոսք ընդ ժողովրդեան նր. և զօրացուսցեն զնա ամ հրեշտակք այ :

Խնդրելով խնդրեսցէ վրէժ արեան որդւոց նոցա. հատուցումն թշնամեաց նոցա՝ հատուցաւ նոցա :

Հատուցումն ատելեաց նոցա հատուցաւ նոցա. սրբեսցէ տր զերկիր ժողովրդեան իւրոյ :

Օրհնի ասեն շարական. ԱՁ :

Ծա՛նեա՛ք ընդ քեզ քրիստոս թագաւո՛ր յաւիտենից. և՛ տեսա՛ք ընդ քեզ իշխա՛ն մա՛հու և կենա՛ց. զի դո՛ւ ես տէր՝ և՛ չի՛ք այլ ո՛ք բա՛ց յ

ի՛ քէ՛ն : Ո՛ջոխ. քո բարձրե՛լոյ առաջե՛ս ըզվրէժս ի թըշնամեաց . և՛ նե՛տըք քո ա՛րբեցեն զա՛րի՛ւն նորա . զի : Ո՛ր յա՛րեա՛րդ ի մեռե՛լոց . նորո՛գեցեր զա՛զգըս մարդկա՛ն . սո՛ւրբ հո՛գւոյն աղաչանօք հաստատեա՛ զհիմո՛ւնս ե՛կե՛ղեցւոյ սո՛ւրբոյ քո . զի դու :

Նոյն տաղաչափական ձայնիւ :

Նաև ես խաղաղութե՛ զՏ՛ր աղաչեսցուք :
Տէր ողորմեա՛ :

Վասն խոստովանողական հոգւոյս , որ հրաժարեցաւ 'ի մէնջ , զՏ՛ր աղաչեսցուք :

Վասն քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց սորա և մեր ամենեցուն զՏ՛ր աղ :

Վասն առաջնորդելոյ սմա հրեշտակի՛ն խաղաղութե՛ յօթեւանս սրբոցն զՏ՛ր աղ :

Վասն պարգեւելոյ սմա մասն և բաժին ընդ ժառանգաւորս արքայութե՛ երկնից զՏ՛ր աղ :

Վասն ընդունելոյ զպաղատանս միաբան ժողովելոցս զՏ՛ր աղ :

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց , որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քն ննջեցին , զՏ՛ր : Յիշ :

Նաև ես միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա՛ց :
Գ . Տ՛ր ողորմեա՛ :

Աղօթք :

Քհ . Տէր մեծ յոյս ամենեցուն . որ նստիս յաթոռս քերովբէից , և երկրպագիս 'ի մէջ հրեշտակաց , և ընդունիս զաղաչանս մարդկան , և գթաս 'ի հոգիս հանգուցելոց , 'ի հաւատացեալս ամենասրբ երրորդութեդ : Նաև զքահա-

նայս զոր ընտրեցեր 'ի սպասաւորութիւն եկեղեց-
ւոյ քում ս̃բյ՝ 'ի հաճոյս քո պաշտել զքեզ, և
զարձեալ անդրէն դարձուցեր, ուստի ստեղ-
ծեր զսա. ըստ բանի քում զոր ասացեր՝ եթէ
հող էիր, և 'ի հող դարձցիս: Եւ այժմ 'ի ձեռն
կոչման քո տ̃ր, զհանգիստ քո շնորհեա սմա:
Եւ զա̃մ մեղս զոր գործեալ իցէ, թող զկա-
մայ և զակամայ. և զհոգի սորա խաղաղութ̃բ
ընկալ տ̃ր յերկնային խորանսդ. և զմեզ ար-
ժանի արա փառաւորել զհայր և զորդի և զս̃բ
հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
նից. ամէն:

Խաղաղութիւն ա̃մն: Ա̃ջ երկր:

Ս̃բ ես տ̃ր ա̃ծ մեր, որ բնակեալդ ես յեր-
կինս, և բարեբանիս երեքսրբեան օրհներգութ̃բ,
և քաղցրութ̃բ խնամես զարարածս քո: Որ ընտ-
րեցեր քեզ ժողովուրդ յա̃մ ազգաց, փառա-
ւորել զանուն քո ս̃բ, և խոստացար մեզ զան-
անց բարութենցդ զհանգիստ: Ընկալ և օրհ-
նեա և դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո այս
անուն քահանայի ընդ ա̃մ ս̃բս քո, որք յաւիտե-
նից հաճոյ եղեն քեզ, 'ի խոստացեալ հանգըս-
տեան քում. և զա̃մ յանցանս, զոր յանցեալ
իցէ առաջի քոյ, ներեա և թող սմա. և ողոր-
մութ̃բ քո ազատեա զհոգի սորա յանմաքուր
գործոց, և 'ի կապանաց մեղաց. և հանգո 'ի
դասս ս̃բց քոց. և զմեզ արժանաւորեա փառա-
ւորել զհայր և զորդի և զս̃բ հոգիդ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ տեառնագրեն զդին ա̃մ քահանայքն:

Ասա տուն սաղմոս ԼԸ· ողբաձայն :

Նշ· Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կայր զօրութէ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ· սակայն ընդունայն է ամ մարդ մնեղի :

Փխ· Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ, զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով :
Եդի պահապան բերանոյ իմոյ 'ի հակառակել մեղաւորին առաջի իմ:
Խուլ եղէ, և խոնարհեցայ· լռեցի 'ի բարութէ, և ցաւք իմ նորոգեցան յիս :
Ջեռաւ սիրտ իմ 'ի փորի իմում· և 'ի խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր :
Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի, ցո՛յց ինձ Տէր զկատարած իմ և զթիւ աւուրց իմոց՝ քանի՛ոն է, զի գիտացից թէ ո՛րչափ ինչ պակասեալ է յինէն :
Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կայր զօրութէ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ· սակայն ընդունայն է ամ մարդ մնեղի :
Ապաքէն որպէս 'ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի· գանձէ, և ոչ գիտէ ում ժողովէ :
Եւ արդ ո՛վ է համբերութիւն իմ, թէ ոչ դու Տէր· կամ կայր զօրութէ իմոյ, թէ ոչ 'ի քէն:
Յամենայն անօրէնութե իմմէ փրկեցեր զիս· նախատինս անզգամաց արարեր զիս :
Խուլ եղէ, և ոչ բացի զբերան իմ· զի դու արարեր :
'Ի բա՛ց արա յինէն զտանջանս իմ· զի 'ի զօրութէ ձեռին քո ես պակասեցայ :
Աշտամբութբ վասն մեղաց խրատեցեր զմարդ,

մաշեցեր որպէս սարդիոստայն զանձն նորա · սակայն ընդունայն է ամ մարդ ։

Լուր տր աղօթից իմոց, ունկն դիր խնդրուածաց իմոց · արտասուաց իմոց մի լռեր ։

Պանդուխտ եմ ես առաջի քո · նժդեհ և անցաւոր, որպէս ամ հարք իմ ։

Թոյլ տուր ինձ, զի հանգեայց · մինչև երթեալ իցեմ, ուստի այլ ոչ ևս գտանիցիմ ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։ (կա · 6 ։)

Բայց դուք քահանայք տն կոչեսջիք, և պաշտօնեայք այ մերոյ անուանեսջիք · զզօրութի ազգաց կերիջիք, և մեծութբ նոցա սքանչելի լինիջիք ։ Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրախութի · և փոխանակ անարգանաց ձերոց՝ ցնծութի · և ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն, և ուրախութի յաւիտենից 'ի վերայ գլխոց նոցա ։ Զի ես եմ տէր, որ սիրեմ զարդարութի, և ատեամ զյափշտակութի յանիրաւութէ · տաց զվաստակս նոցա արդարոց, և ուխտ յաւիտենից ուխտեցից ընդ նոսա ։ Եւ ծանիցի 'ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, և ծնունդք նոցա 'ի մէջ ժողովրդոց ։ Ամենեքին որ տեսանիցեն · ճանաչիցեն զնոսա՝ թէ սոքա են զաւակ օրհնեալ յայ · և ուրախութբ ուրախ եղիցին 'ի տր ։

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայ երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ա · 10 ։)

Վասն որոյ եղբարք, առաւել փութասջիք՝ զի բարեաւն գործովք հաստատուն զձեր կոչումն և զընտրութին պահիցէք · զայս արարեալ, ոչ երբէք յանցանիցէք ։ Զի այսպէս առատապէս

շնորհեսցի ձեզ մուտ 'ի յաւիտենական արքայութիւն տն մերոյ և փրկչին յսի քսի : Որով պատրաստեցիմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել վն սոցին առաւել եւս գիտակացն և հաստատելոցն եկեալ հասեալ ճշմարտութեն : Քանզի իրաւունս համարիմ, մինչ դեռ եմ 'ի մարմնի աստ, զարթուցանել զձեզ յիշատակօք : Գիտեմ թէ վաղվաղակի է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս, որպ և տր մեր յս քս եցոյց ինձ : Եւ փութամ ձեպիմ միշտ զձեզ յորդորել. զի և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս առնիցէք զյիշատակս այսոցիկ :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Որպէս սիրելի են յարկք քո տր զօրութեց. ցանկայ և փափաքէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո :

որէ. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ժդ. 31 :)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Այժմ փառաւորեցաւ որդի մարդոյ. և այ փառաւորեցաւ 'ի նմա : Եւ եթէ այ փառաւորեցաւ 'ի նմա. և այ փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա: Որդեակք իմ, փոքր ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս, և որպ ասացի ցհրեայսն, եթէ ուր եսն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ, և արդ ձեզ ասեմ: Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս. որպ սիրեցի ես զձեզ. զի և դուք սիրեսջիք զմիմեանս : Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս : Ասէ ցնա սիմոն պետրոս. տր յով երթաս : Պատասխանի ետ յս. ուր եսն

երթամ, դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ. բայց ապա եկեսցես զկնի իմ: Ասէ ցնա պետրոս. Տէր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ իսկ եդից 'ի վերայ քո: Պատասխանի ետ Յս. զա՞նձն քո դիցես 'ի վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, չէ իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս: Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւատացէք յԱծ, և յիս հաւատացէք: 'Ի տան հօր իմոյ օթեվանք բազում են. ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ պատրաստեմ ձեզ տեղի: Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ և առնում զձեզ առ իս. զի ուր եմ իցեմ, և դուք ընդ իցէք. և ուր երթամն՝ գիտիցէք. և զճանապարհն գիտիցէք: Ասէ ցնա Թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք յո՛ երթաս, և զիա՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել: Ասէ ցնա Յս. Ես եմ ճանապարհ, և ճշմարտութի և կեանք: Ոչ ոք գայ առ հայր, եթէ ոչ ինև: Եթէ զիս գիտէիք, ապա և զհայրն իմ գիտէիք. և այսուհետև գիտասջիք զնա:

Փառք քեզ Տէր Այ մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վ՟ 'ի վերուստ խաղաղութե և փրկութե անձանց մերոց զՏր աղաչեսցուք: Տր ողորմեա:

Վ՟ լսելի լինելոյ Տն Այ ձայնի աղաչանաց մերոյ զՏր:

Վ՟ քաւիչ և ներող լինելոյ Այ 'ի վերայ մեղաց մերոց զՏր:

Վ՟ թողլոյ մեզ զԱմ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏր:

Վ՟ զի մի ընդ խոտանս դատնիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե զՏր:

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ու-ղիղ հաւատով ՚ի ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր։ Յիշեա՛։ Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեայ։ Գ. Տ՟ր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Ա՟ծ յաւիտենական, անսկիզբն, անեղ, անիմանալի անհասանելի խորհուրդ. հայր բա-րեխնամօղ, ծնօղ միածնի որդւոյ քո, և առա-քօղի հոգւոյդ սրբոյ՝ որ ՚ի քէն ելանէ և լնու զամենայն արարածս։ Դու Տ՟ր, ամենակարօղ զօրութ՟բ քո առեալ հող յերկրէ, արարեր ըզ-մարդն, և բնակեցուցեր զնա յանցաւ և յանաշ-խատ ՚ի կեանս անմահականս յա՟ծագործ տըն-կոցն վայելչութեան. և պատուիրանադրութ՟բ զգեցուցեր զնա անամօթ փառօք ՚ի դրախտին փափկութ՟ե։ Սակայն չարին խանդացեալ ընդ մեծութ՟ե պատուի նորա, զոր ՚ի քումմէ բարե-րարութեէդ ընկալեալ էր, և պատրեալ զնա յա-ղագս անհասից ցանկութ՟ե. որ և զիւրն ոչ պա-հեաց տեղի փառաց, կամակոր եղեալ յերեսաց քոց Տ՟ր։ Իսկ յանցանել նորա զպատուիրանա-քո Տ՟ր, հանեալ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութ՟ե, զգեցուցեր նմա զմաշկեղէն հան-դերձն, զտխրալի և զախտաւոր մարմինս, և սահ-մանեցեր հողադարձիլ հողոյն։ Եւ ոչ այնու ան-տես արարեր, այլ առաքեցեր զմիածին որդին քո. որ եկեալ մարմնացաւ ՚ի ս՟բ և յանարատ և յանապական կուսէն մարիամայ, զգեցեալ զհնացեալ մարմին ծառայութ՟ե մերոյ, զոր ծա-ռայեաքն մահու մեղաց՝ տարագրութ՟ք ՚ի ձեռն կնոջն դաւաճանութ՟ե, ազատեցոյց ա՟ծութ՟բ իւրով ՚ի ձեռն կենդանարար խաչին իւրոյ, և անապա-

կան Թաղման ։ Զի զոր անսուտ բանիւդ քո հարկիւ պարտապան էաք մեռանել, եբարձ զքանչելագործ յարութե՟ն իւրով, և լուսաւորեաց զազգս որդւոց մարդկան 'ի նոյն նմանութ՟ի պատկերի քոյ, որով ստեղծեր զնախնին մեր զհայրն, և ծանոյց մեզ զանուն քո, որով արժանաւորեցաք կոչել զքեզ Հայր ։ Ա՟ծ զի նստելով ընդ աջմէ քումմէ մարմնովն՝ զոր 'ի մէնջ էառ, և մեզ խոստացաւ յարութ՟ի կենաց 'ի միւսանգամ գալստեանն 'ի դատաստան յաւուրն յետնում ։ Նաև պարգևեաց մեզ ժամադրութ՟ի գործոց բարեաց զանցաւոր զկեանս, որով մարթասցուք գտանել զերկիրն կենդանեաց՝ 'ի ձեռն վարդապետութե՟ սրբոց առաքելոց, որով եբարձ զխաւարն կռապաշտութ՟ի յաշխարհէ ։ Նաև այժմ Տ՟ր բարերար և բազումողորմ, ընկա՛լ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ՝ որ ելից զժամանակ պանդխտութե՟ նժդեհութե՟ իւրոյ 'ի վերայ երկրի, և ընկալաւ զլուծումն յաշխատութենէ և յաշխարահեծ պատրողական խաբէութենէ . և դասաւորեա՛ զսա ընդ Տ՟րս քո յարքայութե՟ քում, ուստի մերժեալ են ցաւք և տրտմութիւք և հեծութիւք, միշտ յարագուարձ բերկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ Ա՟ծային փառաց քոց, ուր ուրախանան Ա՟մ ընտրեալք քո . ընդ նոսին դասաւորեա՛ Տ՟ր զհոգի հանգուցելոյս մերոյ ։ Զի և մեք սովաւ համարձ փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Խաղաղութ՟ի Ա՟մն ։ Ա՟Ծ երկր ։

Հայր մեր, որ յերկինս և յերկրի և յամի . Տ՟ր եղիցի անուն քո 'ի վերայ մեր . եկեսցէ արքայութ՟ի քո . եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս և յերկրի . և փառաւորեսցի անուն քո Տ՟ր յա-

ւիտեան ։ Որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեցս զանախտ և զանաշխատ կեանսդ ։ Որ 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սպաներ զմահ, և շնորհեցեր մեզ զկեանս և զանեղծութի ։ Որ փրկեցեր զմեզ քո յիշխանութէ խաւարի, և փոխեցեր յարքայութի որդւոյ քո սիրելւոյ Տն մերոյ և փրկչին յի քի ։ Ընկալ մարդասէր Տր, աղաչեմք զքեզ, զհոգի սորա ընդ արդարս քո 'ի հանգստեան քում. և թուեա 'ի համարս սրց քոց 'ի ձեռն փրկութե միածնի քո, և նորոգութբ կենդանարար և ազատիչ սբ հոգւոյդ. որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Ապա բառնան քահանայքն, և տանին 'ի դուրս ։ Թէ եպիսկոպոս է, զաթոռն և զգաւազանն պատուով առաջի բերեն ։

Ապա ասեն սաղմոս ՃԼԷ. ողբաձայն ։

կց. Տէր ողորմութի քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ ։

Սղ. Խոստովան եղէց քեզ Տր բոլորով սրտիւ իմով. առաջի հրեշտակաց սաղմոս ասացից քեզ ։
Զի լուար զբանս բերանոյ իմոյ. երկիր պագից 'ի տաճար սբ քոյ, և խոստովան եղէց անուան քում վասն ողորմութե և ճշմարտութեան քո ։
Մեծ արարեր յամի զանուն սբ քո. յորում

աւուր կարդամ առ քեզ, վաղվաղակի լո՛ւր ինձ. և բազում արասցես զզօրութիւն յանձն իմ:

Խոստովան եղիցին առ քեզ Տէր ամենայն Թագաւորք երկրի. զի լուան զբանս բերանոյ քոյ, և օրհնեսցեն զճանապարհս քո:

Մեծ են փառք Տեառն. բարձր է Տէր, զխոնարհս տեսանէ, և զբարձունս 'ի հեռաստանէ ճանաչէ:

Թէ գնացից ես 'ի մէջ նեղութեանց, կեցուսցես զիս 'ի բարկութենէ թշնամւոյն:

Ձգեցեր զձեռն քո, և փրկեաց զիս աջ քո. և Տէր հատուսցէ ընդ իմ:

Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ:

Ընթերցուած յերեմիայ մարգարէէ:
(ողբ. Գ. 1:)

Ես հզօր, հայեցայ յաղքատութիւն իմ. 'ի ձեռն գաւազանի սրտմտութեան իւրոյ ընկլոյց զիս. և ած 'ի վերայ իմ խաւար, և ոչ լոյս: Բայց սակայն դարձոյց 'ի վերայ իմ զձեռն իւր հանապազ: Մաշեաց զմորթ և զմարմին իմ. զոսկերս իմ փշրեաց առ հասարակ. շինեաց 'ի վերայ իմ, և պատեաց զգլխով իմով, և ջանացաւ նստոյց զիս 'ի խաւարի իբրև զմեռեալ յաւիտենից: Պատեաց 'ի վերայ իմ, և ոչ ևս կարեմ խլրտել: Ծանրացոյց 'ի վերայ իմ քան զպղինձ. զի թէպէտ և ասացի, թէ կարդացից և աղաղակեցից, փակեալ և արգելեալ է առաջի իւր զաղօթս իմ: Երկ արգել ճանապարհաց իմոց, և խից 'ի խրտուտիլ զշաւիղս իմ. եղև ինձ իբրև արջ դարանակալ, և իբրև առիւծ թա-

քուցեալ եմուտ զհետ իմ. հալածեաց և եհաս, և լքոյց զիս. և արար զիս յապականութիւն։ Մ`ուտ ընդ գիրկս իւր, և ելից զիս նետիւք, իբրև զնպատակ. կորեաց ընդ մէջ զերիկամունս իմ. արար զիս նետաւլից, և ծաղր ժողովրդեան իմոյ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս։ (Դ. 14։)

Զայս գիտեմք, եթէ որ յարոյցն զՏր, և զմեզ ընդ Յի յարուսցէ. և յանդիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ։ Զի ամ ինչ վասն ձեր է. զի շնորհքն յաճախեալք 'ի բազմաց գոհութենէ առատ, առաւելեսցեն 'ի փառս այ։ Վն որոյ և ոչ ձանձրանամք. այլ թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ։ Զի առժամայն յաճախուն թեթև նեղութեն մերում` 'ի յաւիտենականն առաւելուն զմեծուն փառացն գործէ 'ի մեզ։ Քանզի ոչ դիտեմք զերևելիս, այլ զաներևոյթսն. զի երևելիքս առժամանակ մի են, և աներևոյթքն յաւիտենականք։ Քանզի գիտեմք, եթէ երկրաւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտեսցի, շինուած յայ ունիմք, տաճար առանց ձեռագործի յաւիտենական յերկինս։ Եւ ընդ այս տաղտկամք. քանզի զբնակութի երկնից փափագեմք զգենուլ. միայն թէ յորժամ զգենուցումքն, ոչ մերկ գտանիցիմք։ Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ, տաղտկամք ծանրացեալք. զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր զգենուլ. զի ընկղմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց անտի։ Իսկ որ յաջողէն մեզ 'ի սոյն, ած է. որ ետ մեզ զառհաւատչեայ հոգւոյն։ Արդ համարձակիմք

յո՟մ ժամ, և գիտեմք, եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմ՟նի աստ, օտարանամք 'ի տ՟նէ ։ Զի հաւատովք գնամք և ոչ կարծեօք ։ Այլ համարձակիմք և առաւել ևս հաճեալ եմք ելանել 'ի մարմնոյ աստի, և մտանել առ ա՟ծ վասն որոյ և առատանամք. զի եթէ յամիցեմք և եթէ ելանիցեմք, հաճոյ ևեթ իցեմք նմա ։ Վասնզի ամենեցուն մեզ յանդիմանն լինել կայ առաջի ատենին ք՟ի. զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով զոր ինչ գործեաց յառաջ, եթէ բարի, և եթէ չար ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհ եղէ յոյժ ։

Տրէ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ յոհաննու. (ԺԴ. 15։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Եթէ սիրէք զիս, զպատուիրանս իմ պահեսջիք. և ես աղաչեցից զՀայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ 'ի յաւիտեան. զհոգին ճշմարտութ՟եան՝ զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ, և ընդ ձեզ եղիցի ։ Ոչ թողից զձեզ որբս, գամ առ ձեզ ։ Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք ։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես 'ի հօր իմում, և դուք յիս, և ես 'ի ձեզ ։ Որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ զիս. և որ սիրէն զիս,

սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ . և ես սիրեցից զնա , և երևեցուցից նմա զիս ։ Ասէ ցնա Յուդա , ոչ սխարիովտացին . տ՟ր՝ զի՞ եղև , զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ , և ոչ աշխարհի ։ Պատասխանի ետ յի՟ս , և ասէ ցնա . եթէ ոք սիրէ զիս , զբանն իմ պահեսցէ . և Հայր իմ սիրեսցէ զնա , և առ նա եկեսցուք , և օթևվանս առ նմա արասցուք ։ Իսկ որ ոչն սիրէ զիս , զբանս իմ ոչ պահէ ։ Եւ բանն իմ զոր լուայք , ոչ է իմ . այլ Հօրն , որ առաքեացն զիս ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վ՟ն 'ի գիշերի և 'ի տուընջեան և յամ ժամու խօսել մեզ զբան տ՟ն զ՟տր աղաչես ։ Տ՟ր ողորմ ։

Վ՟ն չանկանելոյ մեզ 'ի փորձութի՟ն , որում ոչ կարեմք հանդուրժել , զ՟տր ։

Վ՟ն անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղ ատենին ք՟սի զ՟տր ։

Վ՟ն առաջնորդելոյ մեզ 'ի նաւահանգիստն կենաց անվախճանից զ՟տր ։

Վ՟ն արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութե՟ն զ՟տր ։

Վ՟ն հոգւոցն հանգուցելոց , որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք՟ս ննջեցին , զ՟տր ։ Յիշեա՟ ։ Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեայ ։

Աղօթք ։

ժհ. Օրհնեալ ես արդարադատ և ողորմած ա՟ծ , որոյ ճշմարտութի՟ն անպատում է , և ողորմութեանդ ոչ գոյ թիւ , որ վասն արդար դատաստանի քո լուծեր 'ի հող զնախաւոր մարմինս մեր , զպատրեալս 'ի բանսարկուէն , ասելով .

հող էիր և 'ի հող դարձցիս: Ըստ որում խո-
նարհեցան անձինք մեր, և յերկիր կցեցան մէջք
մեր: Իսկ դու վ՟ս բազում ողորմութ՟ե քո, մար-
դասէր տ՟ր, խոնարհեցար նորոգել զմարմին հո-
գւոյ: Առաքեցար դու ինքնին միածին բանդ
հօր, և տպաւորեցեր յանձին քում կամաւո-
րութ՟բ զմեր մահս, ո՛չ զի տացես մեզ զքո ան-
մահութիւնդ. եդար 'ի գերեզմանի՝ համարելով
ընդ մեռեալս. յարուցեալ համբարձար փառօք
յերկինս, և նստար ընդ աջմէ հօր. և զտնկա-
կիցս նմանութ՟ե մահու քո, խոստացար լինել
նմանակիցս յարութ՟ե քո, զքո սիրելիսն. և զմար-
մին խոնարհութ՟ե նոցա կերպարանակից առնել
ըստ նմանութ՟ե քոյոց փառացդ՝ յերևել յայտնութ՟ե
քո 'ի փող յետին, յորժամ գաս տալ նոցա
վարձս: Վ՟ս որոյ աղաչեմք զքեզ, տ՟ր բարերար.
արա՛ զսա արժանի փառաւոր յարութ՟ենդ ընդ
ս՟րբս քո յաւուր յայնմիկ հանդիպել քեզ փա-
ռօք. որպէս զի զուարթերես կացցէ յաջակող-
մեան ընդ ընտրելոց քոց, և զնոցին խոստա-
ցեալ բարիսն ժառանգեսցէ. և գոհանալով
փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ՟ի ամ՟ն: Ե՟ւ երկր:

Որ յերկնային զինուորութ՟եցդ անդադար
փառաբանիս սրբասացութեամբ, 'ի հրեշտակաց
և 'ի հրեշտակապետաց, յաթոռոց և 'ի տէ-
րութ՟եց, յիշխանութ՟եց, 'ի պետութ՟եց, 'ի զօրութ՟եց,
'ի սրովբէից և 'ի քրովբէից, որք անլռելի պա-
րակցութ՟բ հանապազ զքեզ գովելով փառաւո-
րեն, հաճեցար և 'ի տորնայնոցս առնել եր-
կրպագութ՟ի: Դու տ՟ր, անսուտ բանիւ քո խոս-
տացար և ասացեր՝ եթէ որ հաւատայ յիս,
զմահ մի՛ տեսցէ յաւիտեան. և զփոխումն ո՛չ

'ի մահուանէ 'ի կեանս օրհնադրեցեր, կոչելով զքեզ ած կենդանեաց . վասն զի ամենեքին քեզ կենդանիք են : Ընկալ մարդասէր տր, աղաչեմք զքեզ, զխնդրուածս մեր . և դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո այս անուն քահանայի ընդ ամ սրբս քո յաջադաս դասուն 'ի միւսանգամ քո գալստեանդ : Զի և սա արժանի լիցի գոհութե փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Սա տեառնագրեն զդէն ամ ժամանայէն . և բառնան տանել 'ի դուռն որահի եկեղեցւոյն : Բայց 'ի ճանապարհէն 'ի պատեհ տեղւոջ դնեն հանգիստ չորս . և մինչև գան յառաջին հանգիստն , ասեն շարակ . ԱԶ :

Այսօր գոլով ի բեթանիա . քո ամենազօր հրամանաւդ . ձայնեցեր զղազարու և դողացաւ մահ . դժոխք պարտեցան . ապականութիւն լուծաւ . կենդանարար քրիստոս կեցո զմեզ : Այսօր գոլով ի բեթանիա զքո զաշխարհակեցոյց սուրբ զյարութիւնդ . յառաջագոյն ծանուցեր անապականաբար կոչմամբ զչորեքօրեայն ի թաղմանէ . կեն : Այսօր գոլով ի բեթանիա . երրայեցւոց մանկունքն ընքանչացեալ ասէին . զմարթայու և զեղբայրն ի թաղմանէ յարուցեալ որդւոյն մարիամու . կենդան :

որէ . Օրթի :

Աւետարան ըստ Մատթէոսի . (ժա . 1 :)

Տէրն մեր յս քս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ . գոհանամ զքէն հայր , տր երկնի և երկրի , զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց , և յայտնեցեր տղայոց : Այո՛ հայր , զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո . ամ ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ , և ոչ ոք ճանաչէ զորդի , եթէ ոչ հայր . և ոչ զհայր ոք ճանաչէ , եթէ ոչ որդի . և ում որդին կամիցի յայտնել : Եկա՛յք առ իս ամ վաստակեալք և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ : Առէ՛ք զլուծ իմ 'ի ձեզ , և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ , և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց . զի լուծ իմ քաղցր է , և բեռն իմ փոքրոգի :

Փառք քեզ տր ած մեր :

Պարզեալ բառնան քահանայքն , և մինչև գան յերկրորդ հանգիստն , ասեն շարականն . ԱԶ :

Կենդանութեանց բաշխող քրիստոս ի բեթանիա եկաւորեալ այսօր . բարեկամին ղազարու պարգևէ զկենդանութիւն : Տնօրինաբար արտասուելով ընդ մարթայի և ընդ մարիամու . ողբակցէր և որպէս մարդ հարցանէր ուր եդիք զղազարոս : Եւ որպէս զաստուած բարբառով յարուցանէ ի մեռելոց զղ-

չորեքօրեայն · և զուգընթաց ձայնին մեռեալն եկն արտաքս անապական :

Տէր· Օրհնի :

Աւետարան ըստ Մարկոսի · (Ժ · 28 :)

Աւ տէրն մեր Յս Քս

Սկսաւ ասել Պետրոս · ահաւասիկ մեք թողաք զամ և եկաք զկնի քո : Պատասխանի ետ Յս և ասէ · ամէն ասեմ ձեզ, ոչ ոք է՝ որ եթող զտուն կամ զեղբարս կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր կամ զորդիս կամ զագարակս վասն իմ կամ վասն աւետարանին, եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի՝ տունս և եղբարս և քորս և մարս և որդիս և ագարակս, հալածանօք հանդերձ · և յաշխարհին՝ որ գալոցն է, զկեանս յաւիտենականս : Այլ բազումք եղիցին առաջինք յետինք, և յետինք առաջինք :

Փառք քեզ Տր Ած մեր :

Դարձեալ բառնան քահանայքն · և մինչև գան յերրորդ հանգիստն, ասեն շարական · Բ Ձ :

Յաստուածային ձայնէ՝ դժոխոցն սարսեցին դողալով կարապետքն դժոխոցն · և մեռեալն եկն արտաքս անապական : Կոչեաց ի դուրս այրին և ձայնէր ամենարարողն բարբառովն ի գերեզմանն · Ղազարէ եկ արտաքս մն

ամպականն։ Ելեալ ի գերեզմանէն երկրա-պլինդ պատանօքըն մեռելոյն. հրամայեաց լուծանել ի կեանսըն յաւիտենից։

սրկ. Օրթի։

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (իա. 34։)

Տէրն մեր յս. քս. ասէ.

Զգոյշ լերուք անձանց. դուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ. և արբեցութ. և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրև որոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ամ. երեսս երկրի։ Արթուն կացէք այսուհետև. յամ. ժամ. աղօթս արարէք, զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ամէ՝ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր. և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն, որ կոչի ձիթենեաց։ Եւ ամ. ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն, լսել 'ի նմանէ։

Փառք քեզ տր ած մեր։

Եւ բառնան քահանայքն. և մինչև գան 'ի [illegible] հանգստարանն, ասեն շարական. Դ.Զ։

Աղբեր անմահութեան բղխեալ ի բեթանիա. կենագործեաց ըզղազարոս ի թաղմանէ։ Կանխեալ մարիամանցն արտասուալից հառաչմամբ. գտին կենդանացեալ զեղբե-

քօրեայ զմեռեալն : Յաստուածային ձայնէ գոչմանն սարսեցին դողալով դժոխք . Եւ երի զայլինդ մեռեալն ըզգեցան զանմահութիւն :

Օրհ . Օրթի :

Աւետարան ըստ Յովհաննու . (Ժբ . 46 :)

Տէրն մեր յս քս ասէ .

Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամ որ հաւատայ յիս՝ 'ի խաւարի մի մնասցէ : Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց, և ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ զնա. քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ : Որ անարգէ զիս, և ոչ ընդունի զբանս իմ, գոյ որ դատի զնա . բանն զոր ես խօսեցայ՝ նա դատի զնա յաւուրն յետնում : Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ . այլ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա ետ ինձ պատուէր զինչ ասացից և զինչ խօսեցայց : Եւ գիտեմ թէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենականք : Արդ զոր եսն խօսիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ :

Փառք քեզ տր ած մեր :

Ապա տէառնագրեն զդին ամենայն քահանայքն . և բառնան բերեն մինչև 'ի դուռն սրահի եկեղեցւոյն , առնելով շարական հանգստեան : Եւ 'ի դրանն այս կանոն կատարի :

Այէն սաղմոս ԼԳ. ողէրաջայն :

Կց. Այս աղքատ կարդաց առ Տէր, եւ տէր լուաւ նմա. յամենայն նեղութեանց նորա փրկեաց զնա :

Քեւ. Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա 'ի բերան իմ :
'Ի Տէր պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեզք եւ ուրախ եղիցին :
Մեծ արարէք զՏէր ինեւ, եւ բարձր արասցուք զանուն նորա 'ի միասին :
Խնդրեցի 'ի Տեառնէ, եւ լուաւ ինձ. յամենայն նեղութեանց իմոց փրկեաց զիս :
Մատիք առ Տէր, եւ առէք զլոյս. եւ երեսք ձեր մի ամաչեսցեն :
Այս աղքատ կարդաց առ Տէր, եւ Տէր լուաւ նմա. յամենայն նեղութեանց նորա փրկեաց զնա :
Բանակ հրեշտակաց Տեառն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք, եւ պահէ զնոսա :
Ճաշակեցէք եւ տեսէք, զի քաղցր է Տէր. երանեալ է այր, որ յուսայ 'ի նա :
Երկերուք 'ի Տեառնէ ամենայն սուրբք նորա. զի ոչ ինչ է պակասութիւն երկիւղածաց նորա :
Մեծամեծք աղքատացան, եւ քաղցեան. բայց որք խնդրեն զՏէր, մի պակասեսցէ 'ի նոցանէ ամենայն բարութիւն :
Եկայք որդիք իմ, եւ լուարուք ինձ. եւ զերկիւղ Տեառն ուսուցից ձեզ :
Ո՞վ է մարդ, որ կամի զկեանս, սիրէ զաւուրս իւր տեսանել 'ի բարութեան :
Լռեցո զլեզու քո 'ի չարութենէ. շրթունք քո մի խօսեսցին զնենգութիւն :

Խոտորեա՛ 'ի չարէ, և արա՛ զբարի. խնդրեա՛ զխաղաղու՟թ, և երթ զհետ նորա:

Աչք տ՟ն 'ի վերայ արդարոց. ականջք նորա 'ի վերայ աղօթից նոցա:

Երեսք տ՟ն 'ի վերայ չարագործաց. սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա:

Կարդացին արդարքն առ տ՟ր, և տ՟ր լուաւ ն՟ց. յա՟մ նեղու՟թէ նոցա փրկեաց զնոսա:

Մերձ է տ՟ր առ այնոսիկ, որ մաշեալ են սրտիւք. և զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ:

Բազում նեղութիք են արդարոց, յա՟մէ փրկէ զն՟ս տ՟ր. և պահէ զա՟մ ոսկերս նոցա, և մի 'ի նոցանէ ոչ փշրեսցի:

Մահ մեղաւորի չար է. բայց որ ատեայ զարդարն՝ զղջասցի:

Փրկէ տ՟ր զանձինս ծառայից իւրոց. մի՛ զղջասցին ամենեքեան, որք յուսացեալ են 'ի նա:

Ընթերցուած Երեմիայ մարգարէի:
(Ողբ. Ե. Ա:)

Յիշեա՛ տ՟ր, որ ինչ անցք անցին ընդ մեզ. նայեա՛ց և տե՛ս զնախատինս մեր: Ժառանգու՟թ մեր դարձաւ յօտարու՟թ, և բնակու՟թ մեր 'ի նժդեհու՟թ. որբ մնացաք մեք, և ոչ գոյր մեր հայր. մարք մեր իբրև այրիք 'ի ժամանակաց մերոց. զջուր մեր գնոյ արբաք, և փայտն մեր առանց փոխանակի եկն 'ի վերայ պարանոցի մերոյ: Հալածական եղեաք, և ոչ գտաք հանգիստ. ձեռնամձիգ եղեն եգիպտացիք, և ասորեստանեայքն՝ յագեցուցանել հացիւ. հարք մեր մեղան, և չիք ուրեք 'ի միջի. և մեղք հարցն այն ընդ մեզ եղին. ծառայք տիրեցին մեզ, և այն որ փրկէրն զմեզ 'ի ձեռաց նոցա չիք 'ի միջի:

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ա. 3 ։)

Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմութեան իւրում ծնաւ ըզմեզ վերստին 'ի յոյսն կենդանի 'ի ձեռն յարութեան Քրիստոսի 'ի մեռելոց, յանեղծ և յանարատ և յանթառամ ժառանգութիւն՝ որ պահեալ է յերկինս ձեզ ։ Որ զօրութեամբն Աստուծոյ պահեալ էիք հաւատովք 'ի պատրաստեալ փրկութիւն՝ յայտնեալ 'ի յետին ժամանակս ։ Որով ուրախ լինիջիք, որ այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատշաճի իրացդ տրտմեալ էք 'ի պէսպէս փորձութիւնս ։ Զի հանդէս ձերոյ հաւատոյն առաւել քան զոսկի կորստական պատուական է, որ հրով փորձեալ գտաւ 'ի գովութիւն և 'ի փառս և 'ի պատիւ յայտնութեան Յիսուսի Քրիստոսի ։ Զոր ոչն տեսէք, և սիրեցէք. ընդ որ այժմ ոչ հայեցեալ, բայց հաւատացէք. և ուրախ էք անճառ և փառաւորեալ խնդութեամբ, ընկալեալ զկատարումն հաւատոյն ձերոյ զոգւոյն փրկութիւն ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լոյս իմ, և կեանք իմ, ես յումմէ՞ երկեայց. Տէր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումմէ՞ դողացայց ։

Տրէ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (ժդ. 25 ։)

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս էի ։ Իսկ մխիթարիչն Հոգին Սուրբ, զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զամենայն,

և յիշեցուսցէ ձեզ զա̃մ՝ որ ինչ ասացի ձեզ։ Խաղաղութի̃ն թողում ձեզ, զխաղաղութի̃ն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր, և մի՛ զանգիտեսցեն։ Լուայք՝ զի ասացի ես ձեզ, թէ երթամ և գամ առ ձեզ։ Եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ թէ ես առ Հայր երթամ. զի Հայր իմ մեծ է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ՝ մինչչև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք։ Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. օ՛ն, արի՛ք գնասցուք աստի։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր։

Սարկաւագն քարոզէ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի Ճանապարհս խաղաղութե̃ զտ̃ր աղաչ։ Տ̃ր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զտ̃ր աղաչեսցուք։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զտ̃ր։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զտ̃ր։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զտ̃ր։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք̃ս ննջեցին, զտ̃ր։ Յիշ՝ Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա՛ց՝

Գ̄. Տ̃ր ողորմեա։

Աղօթ.:

Քհ. Աստուած մարդասէր փրկիչ մեր, կարդամք հանապազ զմեծ և զամենազօր անունդ քո՝ աղաչանօք ս՟բ ա՟ծածնիդ և ա՟մ սրբոց քոց: Որք միաբանեալ հայցեմք 'ի քո առատ մարդասիրութենէդ. շնորհեա՛ զթողութիւն մեղաց սորա. զի դու ես ա՟ծ, որ շնորհեցեր ծառայի քում առաջնորդութի՟ն, հովուել զժողովուրդ քո: Նոյն ինքն և այժմ շնորհեա՛ սմա ընդ երջանկացեալ հայրապետացն վերադասիլ. զի ընդ նոսին փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զս՟բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Խաղաղութի՟ ա՟մյն: Մ.Ջ երկր:

Ո՛վ ա՟ծ ամենեցուն և արարիչ, և առաւելապէս այսմ ստեղծուածոյս. ո՛վ ա՟ծ ամենեցուն և հայր և ուղղիչ. ո՛վ կենաց և մահու ա՟ծ. ո՛վ հոգւոց և մարմնոց շտեմարան և բարեգործ. որ առնես զա՟մ, և փոփոխես արուեստաւոր բանիւդ ըստ ժամանակի՝ որպէս դու ինքնին գիտես քո իմաստութեա՟մբդ: Ընկա՛լ և այժմ զաղաչանս մեր, և զհոգի սորա հանգո՛ ընդ ս՟րբս քո, և արա՛ արժանի վերստին նորոգման, 'ի լսել զձայն ա՟ծայինն փողոյն՝ ընդ առաջ ելանել քեզ փառօք. զի կացցէ առաջի քո զուարթերես և պայծառ: Ընկալցիս և զմեզ յետոյ 'ի դէպ ժամանակի, մաքրակարգեալս 'ի մարմնի՝ որքան արդեօք իցէ օգտակարագոյն: Եւ եղիցուք յաղագս քո երկիւղիդ պատրաստեալք, և ոչ խռովեալք 'ի վերջին աւուրն. այլ յօժարեալք առ այդր կեանսդ երկնայինս և յաւիտենականս: Շնորհօք և մարդասիրութեա՟մբ տեառն մերոյ և փրկչիդ յ՟սի ք՟սի. որում վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Յետ աւետարանագրելն գրեն զմ ժամանայցն. և բառնան և բերեն մինչև 'ի սրահ եկեղեցւոյն. և դնեն առաջի սբ խաչին, առելով շարական համբարձման. և ապա այս կանոն կատարի:

Մեծն սաղմոս իե :

կց. Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և ըզ-տեղի յարկի փառաց քոց:

Ժե. Դատ արա ինձ Տէր, զի ես յամբծութեան իմում գնացի. 'ի Տէր յուսացայ, զի մի՛ եղէց հիւանդ:

Փորձեա՛ զիս Տէր, և քննեա՛ զիս. փորձեա՛ զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ:

Ողորմութիւն քո Տէր առաջի աչաց իմոց, և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում:

Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց. և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից:

Ատեցի ես զժողովս չարաց. և ընդ ամպարիշտս ես ոչ նստայց:

Լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ, և շուրջ եղէց զսեղանով քո Տէր:

Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քո, և պատմել զամ սքանչելիս քո:

Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց:

Մի՛ կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձն իմ. և մի՛ ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ:

Որոց ձեռք խորհեանց յանօրէնութեան են. և աջ նոցա լի է կաշառօք:

Ես յամբծութեան իմում գնացի. փրկեա՛ զիս Տէր և ողորմեա՛ ինձ:

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան, յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս։
(Ժգ. 17։)

Ունկնդիր լերուք առաջնորդաց ձերոց, և հպատակ կացէք նոցա. զի նոքա տքնին վասն ոգւոց ձերոց, որպէս թէ համարս տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ արասցեն զայն, և մի՛ յոգւոց հանելով. զի այն ոչ յօգուտ ձեր է։ Աղօթս արարէք վասն մեր. զի հաստատեալ գիտեմք՝ եթէ բարւոք միտս ունիմք. յամենայնի կամիմք բարւոք գնացս ցուցանել։ Եւս առաւել աղաչեմք, զի զայն առնիցէք, զի վաղագոյն պատրաստեցայց ձեզ։ Եւ Աստուած խաղաղութեան, որ եհան 'ի մեռելոց զհովիւն հօտից զմեծն արեամբ յաւիտենական ուխտին՝ զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, հաստատեսցէ զձեզ 'ի գործս բարութեան, առնել զկամս նորա. և արասցէ 'ի մեզ զհաճոյսն առաջի իւր՝ 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք յաւիտեանս. ամէն։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ. Աստուած իմ 'ի քեզ յուսացայ, մի՛ ամաչեցից, և մի՛ ծիծաղեսցին զինև թշնամիք իմ։

Տրէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (ԺԵ. 11։)

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւն իմ 'ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախութիւն լցեալ ե-

լիցի ։ Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս , որպէս և ես զձեզ սիրեցի ։ Մեծ ևս քան զայս սէր ոչ ոք ունի, եթէ զանձն իւր դիցէ 'ի վերայ բարեկամաց իւրոց ։ Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք զոր ես պատուիրեմ ձեզ ։ Ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա . այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զա̃մ զոր լուայ 'ի Հօրէ իմմէ ծանուցի ձեզ ։ Ոչ եթէ դուք ընտրեցիք զիս . այլ ես ընտրեցի զձեզ, և եդի զձեզ, զի դուք երթայցէք և պտղաբերք լինիցիք , և պտուղն ձեր կայցէ . և զոր ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ՝ յանուն իմ, տացէ ձեզ ։ Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս ։ Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ , գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց ։ Եթէ յաշխարհէ աստի էիք, աշխարհ զիւրն սիրէր արդեօք . բայց զի չէք յաշխարհէ, այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ ։ Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտ̃ր իւր . եթէ զիս հալածեցին, ապա և զձեզ հալածեսցեն . եթէ զբանն իմ պահեցին , ապա և զձերն պահեսցեն . այլ զնոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ . զի ոչ գիտեն զայն , որ առաքեացն զիս ։ Իմ եթէ չէր եկեալ և խօսեցեալ ընդ նոսա , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ չիք պատճառք վասն մեղաց իւրեանց ։ Որ զիս ատեայ , և զՀայրն իմ ատեայ ։ Եթէ զգործսն չէր գործեալ 'ի նոսա , զոր ոչ այլ ոք գործեաց , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ տեսին և ատեցին և զիս և զՀայր իմ ։ Այլ զի լցցի բանն , որ յօրէնս նոցա գրեալ է , թէ ատեցին զիս տարապարտուց ։ Բայց յորժամ եկեսցէ մխիթարիչն , զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի

Հօրէ, զՀոգին Ճշմարտութե՟ն որ 'ի Հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. և դուք վկայէք, զի 'ի սկզբանէ ընդ իս էք: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի մի՛ գայթակղեսջիք. 'ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ, զի ամ՟ որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատուցանել այ՟. և զայս արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զՀայր, և ոչ զիս: Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեսցէ ժամանակն՝ յիշիցէք թէ ես ասացի ձեզ: Զայս 'ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի:

Փառք քեզ տր՟ ած՟ մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վասն դատանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի՟ 'ի բարերար տ՟նէ մերմէ զտ՟ր: Տ՟ր ողորմեա:
Վասն փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտութէ՟ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զտ՟ր աղ:
Վասն ամ՟ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց, զտ՟ր աղ:
Վասն որք 'ի լերինս յայրս և 'ի փապարս բնակեալ են ո՟ք հարքն մեր զտ՟ր աղ:
Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութ՟բ կատարեն զամ՟ ժամանակս կենաց իւրեանց զտ՟ր աղ:
Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս՟ ննջեցին, զտ՟ր: Յիշ:
Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Հովուապետ բարի քս՟, գտակ կորուսելոցս, և խնդրող մոլորելոցս. որ եղբարս անուանեցեր քեզ 'ի հողեղինացս զոր զառաքեալսն.

և նորօք որսացեր զմարդիկ 'ի կեանսդ յաւի-
տենականս ։ Եւ այժմ ծառայս քո այս անուն
քահանայ, զոր ընտրեցեր պաշտել զքեզ, ա-
ւանդեաց զհոգի իւր 'ի ձեռս քո. զի և սա եղև
փոքր 'ի շատէ սպասաւոր տէրութեդ քո ։ Յիշեա՛
զհոգի և զմարմին սորա, որ կայ առաջի քո,
և թո՛ղ զմեղս սորա զկամայ և զակամայ, 'ի
ձեռն կենսաբեր խաչի քո, բարեխօսութ՟բ սուրբ
ա՟ծածնիդ և ա՟մ ս՟րց քոց. և հա՛ն սմա մասն
և բաժին ընդ ս՟բս քո յարքայութ՟ն քում ։ Եւ
զմեզ արժանաւորեա՛ գոհութ՟բ փառաւորել
զքեզ ընդ հօր և ս՟բ հոգւոյդ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութ՟ի ամ՟ն ։ Ա՟Տ երկրպ ։

Դարձեալ մատուցանեմք զաղօթս մեր առ
դրան եկեղեցւոյ քում ս՟բյ քահանայքս և ժո-
ղովուրդքս. մի՛ թողուր զմեզ 'ի ձեռաց քոց,
և մի՛ տար օտարաց զժառանգութ՟իս քո ։ Եւ 'ի
կատարման ծառայիս քո այս անուն քահանայիս,
յա՛նձն արա զմեզ ուղղափառ հովուի, զի 'ի
կեանս սորա դու պահէիր զմեզ և պահեցեր.
և այժմ ոչ ես հեռի 'ի մէնջ. ս՟բ հոգւովդ և
կենսաբեր ս՟բ խաչիւդ քո պահեա՛ զմեզ ։ Եւ
զվերակացուս մեր, որ փոխեցաւ 'ի մէնջ, դա-
սակից և աթոռակի՛ց արա ս՟րց հարց և հայրա-
պետաց ։ Զի ահաւասիկ հրաժարեալ 'ի մէնջ
ողջունիւ, և ըստ հրամանի քում դառնայ 'ի
հող, ուստի ստեղծեր զսա ։ Դու տ՟ր, եղիցի
պահապան մարմնոյ սորա, և հանգիստ հոգւոյ
սորա, և յոյս յարութ՟ե 'ի մեծի աւուր գալըս-
տեան քո. յորժամ գաս ժողովել զկենդանիս
և զմեռեալս, ք՟ս յոյս մեր և ապաւէն և պսակ
պարծանաց հաւատացելոցս 'ի քեզ, յիշեա՛ ըզ-
ծառայս քո զայս անուն քահանայ զվախճանեալս,

և կացո՛ յաջակողմեան քո ընդ սիրելիս երկնաւոր Հօրդ 'ի ժառանգութի՛ 'ի ձեռն նորոգօղ սբ Հոգ-ւոյդ, որում վայել է փառք իշխանութի՛ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա տանին 'ի դուռն եկեղեցւոյն, առեալ շուր-ջան հանգուցեալն. և 'ի հասանելն ճաշէն պղտուանն:

Ապա ասեն սաղմոս ՃԺԷ:

Կց. Բացէ՛ք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ընդ այն, և խոստովան եղէց Տն:

Ճխ. Խոստովան եղերո՛ւք Տն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութի՛ նր:
Ասասցէ տունն Իսրայէլի, զի բարի է, զի յաւի-տեան է ողորմութի նր:
Ասասցէ տունն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողոր-մութի՛ նր:
Ասասցեն երկիւղածք Տն, զի բարի է, զի յա-ւիտեան է ողորմութի՛ նր:
'Ի նեղութե՛ կարդացի առ Տր, և լուաւ ինձ յանդորր:
Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ:
Տէր է իմ օգնական, և ես տեսից 'ի թշնամիս իմ:
Բարի է յուսալ 'ի Տր, քան յուսալ 'ի մարդիկ. բարի է յուսալ 'ի Տր, քան յուսալ յիշխանս:
Ամենայն ազգք շրջեցան զինեւ, և անուամբ Տն յաղթեցի նց:
Շրջելով շրջեցան զինեւ, պաշարեցին զիս 'ի միասին. և անուամբ Տն վանեցի զնս:

Շրջեցան զինև որպէս մեղուք. վառեցան բոր-
բոքեցան որպէս փուշք 'ի հուր, և անուամբ
տն մերժեցի զնս:

Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ 'ի գլորել.
և տր իմ ընկալաւ զիս:

Զօրութի իմ և օրհնութի իմ տր, և եղև ինձ
'ի փրկութի:

Զայն ցնծութեան փրկութեան 'ի յարկս ար-
դարոց:

Աջ տն արար զօրութի. աջ տն բարձր արար զիս,
և աջ տն արար զօրութի:

Ոչ մեռայց, այլ կեցից, և պատմեցից զգործս
տեառն:

Խրատելով խրատեաց զիս տր, և 'ի մահ ոչ
մատնեաց:

Բացէք ինձ զդրունս արդարութե, զի մտից ընդ
այն, և խոստովան եղէց տն:

Յայս ժամս բացեալ զդրունսն, մտանեն յեկեղեցին: Եւ
դնեն առաջի բեմին՝ մինչև կատարեն զաղօթսն:

Այս դուռն տն է, և արդարք մտանեն ընդ սա:

Խոստովան եղէց քեզ տր, զի լուար ինձ, և ե-
ղեր ինձ 'ի փրկութի:

Վէմն, զոր անարգեցին շինօղքն, նա եղև
գլուխ անկեան:

Ի տնէ եղև այս, և է սքանչելի առաջի աչաց
մերոց:

Այսօր է զոր արար տր, եկայք ցնծասցուք և
ուրախ եղիցուք 'ի սմա:

Ո՛ տր փրկեա, ո՛ տր առաջնորդեա. օրհնեալ
որ գալոցդ ես յանուն տն, և օրհնեցաք ըզ-
քեզ յանուանէ տն:

Տէր ած մեր երևեցաւ մեզ. արարէք տօնս ու-
րախութե կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ:

Ած իմ ես դու, և խոստովան եղէց քեզ. ած իմ ես դու, և բարձր արարից զքեզ:
Խոստովան եղէց քեզ տր, զի լուար ինձ, և եղեր ինձ 'ի փրկութի:
Խոստովան եղերուք տն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութի նորա:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ:
(ծբ. է:)

Իբրև զի գեղեցիկ են 'ի վերայ լերանց ոտք աւետարանչի համբաւոյն խաղաղութե, իբրև աւետարանչի բարութեանց, զի լսելի արարից զփրկութի քո, ասել սիոնի՝ թէ թագաւորեսցէ քեզ ած: Ի ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ, և 'ի նոյն բարբառ առ հասարակ ցնծասցեն. զի դէմ յանդիման տեսցեն զժամանակն, յորում ողորմեսցի տր սիոնի: Երկինք գոչեսցեն աւերակօքն համդերձ երուսաղեմի ցնծութի. զի ողորմեցաւ նմա տր, և փրկեաց զերուսաղէմ. և յայտնի արասցէ տր զբազուկ իւր սուրբ առաջի ամ ազգաց. և տեսցեն ամ ծագք երկրի զփրկութի այ մերոյ:

Ընթերցուած 'ի մաղաքեայ մարգարէէ:
(բ. 5:)

Այսպէս ասէ տր. ուխտն իմ որ ընդ նմա, կենաց և խաղաղութե. ես ետու նմա երկիւղ, երկնչել յինէն, և յերեսաց անուան իմոյ խորշել: Օրէնք ճշմարտութե էին 'ի բերան նորա, և անօրէնութի ոչ գտաւ 'ի շրթունս նորա: Խաղաղութբ և ուղղութբ գնաց ընդ իս,

և զբաղումս դարձոյց յանիրաւութենէ: Զի շրթունք քահանային զգուշասցին գիտութ՟ն, և օրէնս խնդրեսցեն 'ի բերանոյ ն՟ր. զի հրեշտակ տ՟ն ամենակալի է:

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (Ե. 1:)

Զերիցունս այսուհետև աղաչեմ, իբրև երիցակից և վկայ չարչարանացն ք՟ի. որ և հանդերձելոց փառացն յայտնելոց հաղորդ: Արածեցէք որ 'ի ձեզ հօտդ է ա՟յ, վերակացու լինել մի՛ իբրև ակամայ, այլ կամաւ ըստ ա՟յ. մի՛ զօշաքաղութ՟բ, այլ յօժարութ՟բ. մի՛ իբրև տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօտին: Զի յերևել հովուապետին՝ ընդունիջիք զանթառամ փառաց պսակն:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ողորմեա՛ ինձ ա՟ծ ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութ՟ն քում քաւեա՛ զանօրէնութ՟իս իմ:

որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԶ. 5:)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ. և ոչ ոք 'ի ձէնջ հարցանէ ցիս, թէ յո՞ երթաս. այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութի ելից զսիրտս ձեր: Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ, եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ երթայց, մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ: Եւ նա եկեալ, յանդիմանեսցէ զաշխարհ վ՟ս

մեղաց, և վասն արդարութեան, և վասն դատաստանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս. վասն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ երթամ, և ոչ ևս տեսանէք զիս. վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է։ Դեռ բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կարէք համբառնալ այժմիկ. յորժամ եկեսցէ նա, Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ա՟մ ճշմարտութիւն. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լուիցէ խօսեսցի, և զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։ Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ անտի առնուցու և պատմեսցէ ձեզ։ Զա՟մ ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առնուցու և պատմեսցէ ձեզ։ Փոքր մի, և ոչ ևս տեսանիցէք զիս. և ապա սակաւիկ մի, և տեսանիցէք զիս. և ես երթամ առ Հայր։ Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս. զի՞նչ է այս՝ զոր ասէս ցմեզ, թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս. և եթէ ես առ Հայր իմ երթամ. և ասէին, զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս ևս, չգիտեմք զի՞նչ խօսի։ Գիտաց Յ՟ս եթէ կամին զնա հարցանել, և ասէ ցնոսա. վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս, զի ասացի՝ թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւս ևս տեսանիցէք զիս։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լայջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի։ Կին յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ զնեղութիւն վասն խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։ Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ,

և ուրախ լիցին սիրտք ձեր. և զուրախութիւն ձեր ոչ ոք հանիցէ 'ի ձէնջ: Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի զոր ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Մինչև ցայժմ ոչ ինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրեցէք և առնուցուք. զի ուրախութիւն ձեր լցեալ եղիցի: Զայս առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ ևս առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ, այլ յայտնապէս զՀօրէ պատմեցից ձեզ: Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն իմ. և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր. զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ, զի դուք զիս սիրեցէք, և հաւատացէք եթէ ես յայ ելի: Ելի 'ի Հօրէ՝ և եկի յաշխարհ. դարձեալ թողում զաշխարհ, և երթամ առ Հայր:

Փառք քեզ Տ͞ր Ա͞ծ մեր:

Սարկաւագն ասէ:

Վասն քաւութեան և թողութեան մեղաց հոգւոյ հանգուցելոյս զՏ͞ր: Տէր ողորմեա:

Վասն առաջնորդելոյ սմա ընդ նեղ դուռն անձկացեալ ճանապարհին զՏ͞ր:

Վասն ընդունելոյ զհոգի սորա 'ի խորանս սրբոց իւրոց զՏ͞ր:

Վասն լսելոյ սմա զձայն երկնաւոր կոչմանն, և վերանալոյ ընդ առաջ փեսային, զՏ͞ր:

Վասն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն զՏ͞ր:

Վասն արժանի լինելոյ սմա անթառամ պսակին զՏ͞ր:

Վասն պարգևելոյ սմա հանգիստ յերկնից արքայութեան զՏ͞ր:

Վասն կարգելոյ զհոգի սորա 'ի տեղի անկելոց հրեշտակաց զՏ͞ր:

Մ՛ի հոգւոյն հանգուցելոց որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ի քն ննջեցին զտր : Յիշեա՛ : Եւ ես միաբա : Օ անձինս մեր : Ողորմեա՛ց : Գ. Տէր ողորմեա՛ :

Եւ ելանէ քահանայն 'ի բեմն և ասէ զաղօթս :

Տէր ած փրկիչ մեր ած յաւիտենական, արարիչ և իշխան հրեշտակաց և մարդկան, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց : Օրհնեմք զքո մարդասիրութիւնդ, որ վասն բազում ողորմութեն քո՝ ոչ կարացեր անտես առնել զստեղծուածս ձեռաց քոց զվիրաւորեալս 'ի բանսարկու թշնամւոյն. այլ կամաւ հօր և հաճութե սբ հոգւոյն՝ խոնարհեցար յարգանդ սբ կուսին. և հրաշափառ և սբ ծննդեամբդ զանիծիցն լուծեր զդատակնիք : Մեռանեծդ ած, որ վասն մեր աղքատացար, փառաւորեմք զքո անմահ թագաւորութիւնդ, զի զկերպարանս ծառայի առեր, բեւեռեցար 'ի խաչին, և սբ և պատուական արեամբ քո զգրաւեալսն 'ի ծառայութենէ թշնամւոյն ազատեցեր 'ի կեանս: Երկրպագութի և փառս մատուցանեմք քեզ, հովիւ բանաւոր հօտի, տէրդ մեր և փրկիչդ յս քս. որ զցրուեալսն յաներևոյթ և յանմարմին դիւէն՝ ժողովեցեր առ 'ի բնակութի սբց հրեշտակաց. և պարապեալ նշանաւ սբ խաչիդ, կարգեցեր հովիւս տեսուչս և առաջնորդս, հովուել իմաստութե զժողովուրդս քո: Իսկ ծառայս քո այս անուն քահանայ, զոր շնորհեցեր մեզ 'ի ձեռն սբց քոց առաքելոցն, այսօր հրաժարեաց 'ի մէնջ, և դարձաւ 'ի հող՝ ուստի ստեղծեր զնա: Եւ մեք ժողովուրդքս քո և մեղուցեալ ծառայքս քո՝ 'ի տաճարի փառաց

սրբութե քո աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն, բարեխօսութբ սբ ածածնին, և ամ սբց քոց՝ որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. ընկալ զբանս ողջունի սորա 'ի սբ եկեղեցւոջս, և առաջի սբց սեղանոյս, և հանգո՛ զհոգի ծառայիս քո 'ի խորանս սրբոց քոց. թո՛ղ սմա զյանցանս իւր և զմոռացութիւնս սորա՝ որ գործով և որ խորհրդով. զի դու ես միայն կարող ես թողուլ զմեղս: Շնորհեա՛ սմա յարդար դատաստանի քում ընդ պետրոսեան աթոռակցութեանն վերապատուիլ: Եւ զմեզ զամենեսեան օրհնեա՛ հոգևոր օրհնութբ քոյով. զի սրբեալք 'ի մեղաց՝ գոհութբ փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր և սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:
Աստուծոյ երկիր:

'Ի մէջ եկեղեցւոյ քո և առաջի սբց սեղանոյս քեզ երկիր պագանեմք. և աղաչեմք զանհաս զգթութիւնդ քո, որ ես երկայնամիտ առ ամենեսեան քն ած մեր: Ընկալ և այժմ տէր բարերար, ողորմութբ քոյով զխնդրուածս մեր. և հեղ զաղբիւրաբար զառատաբուղխ շնորհս քո 'ի գանձս յայս պատուականս, որ է տաճար կենաց քոց սբց. ընկալցին նշխարք ոսկերաց սբ զօրութի բժշկութե, և հալածումն սևագունդ դիւացն և մեծ պարծանք քրիստոնէութե, և յոյ մեծապէս սբ խոստովանութե, որ 'ի հայր և յորդի և 'ի սբ հոգին: Որով ընկալեալ սորա զսբ օծումն, և այդր ևս ճշմարտապէս գահակալեսցէ. և ընդ այլ ճշմարիտ հովիւսն՝ զբերաբիոնն յաղթութե ընկալցի 'ի քէն քն. և ամ սրբովք ուրախացեալ, փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զսբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտ,

Ապա տայ պատարագ մատչէ. և յաւուր պատարա-գին, հաւ եթէ պատարագ ոչ մատչիցի, յաւուր տօ-նիցն բառնան ճաշանայքն պշտօնեայքն և հանեն 'ի բեմն, և դնեն առաջի սէյ սեղանոյն:

Ապա ասեն սաղմոս լէ. ողբաձայն:

Կց. *Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիման նեղչաց իմոց. օծեր իւղով ըզ-գլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ ար-բեցոյց զիս:*

Փխ. *Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պա-կասեսցէ:*
Ի տեղւոջ դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:
Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ 'ի ճանապարհս արդարութեան վասն ա-նուան իւրոյ:
Թէպէտ և գնայցեմ ես 'ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց 'ի չարէ. զի դու տ̃ր ընդ իս ես:
Ցուպ քո և գաւազան, նոքա մխիթարեսցեն զիս:
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յան-դիման նեղչաց իմոց:
Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:
Ողորմութիւն քո տ̃ր զհետ իմ եկեսցէ զա̃մ ա-ւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ 'ի տան տ̃ն ընդ երկայն աւուրս:

Եւ համբուրեն զսբ սեղանն որպէս յերեսաց հան-գուցելոյն, եւ զխորանն, եւ զամ սրբութիւնսն . եւ 'ի համբուրելն ասեն .

Սաղմոս ճիա :

Ուրախ եղէ ես, որք ասէին ցիս . 'ի տուն տն երթիցուք մեք :
Հասեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո Երուսաղէմ :

Շարական . Բկ . սաեղէ :

Ողջոյն քեզ սուրբ եկեղեցի . ողջոյն քեզ սեղան սրբութեան . ողջոյն ձեզ դասք քահանայութեան . ես Ճանապարհորդեցի առ արարիչն իմ :

Սաղմոս :

Երուսաղէմ շինեալ քաղաք . և բնակութի իւր շուրջ զնովաւ :
Անդ ելին ազգք ազգք տն, վկայութիք իսրայէլի, խոստովան լինել անուան տն :

Շարական :

Ողջոյն քեզ սուրբ եկեղեցի . ողջոյն քեզ սեղան սրբութեան . ողջոյն ձեզ դասք քահանայութեան . ես Ճանապարհորդեցի առ արարիչն իմ :

Սաղմոս։

Մինչ արկեալ են աթոռք դատաստանի, աթոռս արկեալ 'ի տան Դաւթի։
Հարցէք զողջունէ զերուսաղեմի, զշինութէ, ոյք սիրէք զնա։

Շարական։

Ողջո՜յն քե՜զ սո՛ւրբ եկեղեցի. ո՛ղջո՜յն քե՜զ սե՛ղան սրբութեան՝. ո՛ղջո՜յն ձե՜զ դա՛սք քահանայութեան՝. Ե՛ս Ճանապարհո՛րդեցի առ արա՛րիչն իմ։

Սաղմոս։

Խնդրեցի խաղաղութի 'ի զօրութե քում. և շինութի յաշտարակս ամուրս քո։
Վասն եղբարց և ընկերաց իմոց խօսեցայ զխաղաղութի. վասն քո և վասն տան տեառն այ խնդրեցաք զբարութի քեզ։

Եւ էջուցանեն զվախճանեալն 'ի բեմէն յեկեղեցին. և համբուրեն զբոլոր եկեղեցին. և դարձեալ երթան առաջի սբյ սեղանոյն, և համբուրեն զմիմեանս քահանայքն կարգաւ. և երկրպագելով վախճանելոյն, համբուրեն զխաչն, և զաւետարանն, և զաջն։ Եւ յէջուցանելն 'ի բեմէն՝ փոխեն զսաղմոսն, և զողջոյնն, և ասեն.

Սաղմոս ձզ։

Հիմունք նորա 'ի լեառն սբ նորա. սիրէ տէր զդրունս սիոնի քան զամ յարկսն յակովբայ։
Փառաւորեալն խօսեցաւ վասն քո. ահաւադիկ քաղաքդ այ։

Շարական. ԲԿ:

Ողջոյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ. ող-
ջոյն ձեզ հաւատացեալ եղբարք իմ ի
Քրիստոս. ողջոյն ձեզ համօրէն ժողո-
վրդականք. ես ճանապարհորդեցի առ
Քրիստոս յոյժ ամենեցուն:

Սաղմոս:

Յիշեցի զռահաբ և զբաբելոն, ոյք ճանաչեն
զիս. ահա այլազգիք և ծուր, և ժողովուրդք
հնդկաց, սոքա եղեն անդ:

Սիովնի ասի մայր. և մարդ ծնաւ ՚ի նմա. և
ինքն հիմունս արկ նմա բարձրեալն:

Շարական:

Ողջոյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ. ող-
ջոյն ձեզ հաւատացեալ եղբարք իմ ի
Քրիստոս. ողջոյն ձեզ համօրէն ժողո-
վրդականք. ես ճանապարհորդեցի առ
Քրիստոս յոյժ ամենեցուն:

Սաղմոս:

Տէր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան՝ իշխա-
նացս այսոցիկ՝ որ եղեն անդ:

Որպէս զի ուրախ լիցին ամենեքեան, որոց բնա
կութիւն իւրեանց ՚ի քեզ է:

Շարական:

Ողջոյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ. ող-
ջոյն ձեզ հաւատացեալ եղբարք իմ ի
Քրիստոս. ողջոյն ձեզ համօրէն ժողո-

վերդարձանք՝ . ես ճանապարհորդեցի առ՝ քրիստոս յոյս ամենեցուն :

Դարձեալ ասեն սաղմոս ՃԼԸ :

Տէր, փորձեցեր զիս, և ծանեար զիս, դու ծանեար զնստել իմ և զյառնել իմ:
'Ի միտ առեր զխորհուրդս իմ 'ի հեռաստանէ . զշաւիղս իմ և զվիճակս իմ դու քններ ցեր . և զամ ճանապարհս իմ յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութիւն 'ի լեզուի իմում:

Կցուրդ . Բ Կ :

Ահա հրաժարեմ ի քէն՝ սուրբ եկեղեցի՝ ահա մեկնիմ ի ձէնջ սիրելի եղբարք . ե կոչումն վերանորոգողին քրիստոսի աստուծոյ մերոյ :

Սաղմոս :

Ահա դու ծանեար զյետինն իմ, և զառաջինն իմ . դու ստեղծեր զիս, և եդեր զձեռն քո 'ի վերայ իմ:
Սքանչելի եղև գիտութիւն քո յինէն . զօրացաւ և ոչ հանդարտեմ նմա :

Կցուրդ :

Ահա հրաժարեմ ի քէն՝ սուրբ եկեղեցի՝ ահա մեկնիմ ի ձէնջ սիրելի եղբարք . ե կոչումն վերանորոգողին քրիստոսի աստուծոյ մերոյ :

Սաղմոս:

Յո՞ երթայց ես յոգւոյ քումմէ. կամ յերեսաց քոց ես յո՞ փախեայց:
Թէ ելանեմ յերկինս, դու անդ ես. և թէ իջանեմ 'ի դժոխս, և անդր մօտ ես:

Կցուրդ:

Ահա հրաժարեմք ի քէն՝ սուրբ եկեղեցի՝ ահա մեկնիմք ի ձէնջ սիրելի եղբարք. ի կոչումն վերանորոգողին քրիստոսի աստուծոյ մերոյ:

Սաղմոս:

Խոստովան եղէց քեզ Տէր, զի ահեղ և սքանչելի ես. սքանչելի են գործք քո, և անձն իմ գիտաց յոյժ:
Ոչ թաքեաւ ոսկր իմ 'ի քէն, զոր արարեր 'ի ծածուկ. և կար զօրութեն իմոյ ընդ ստորինս երկրի:

Կցուրդ:

Աղօթս արարէք վասն իմ հարք իմ եղբարք և որդիք. և օրհնեսցէ զձեզ քրիստոս փրկիչ մեր. պահեսցէ հաստատուն ի հաւատս ձեր մինչև ի սահմանեալ կէտ կոչմանս այսորիկ, և խաղաղութիւն իւր եղիցի ընդ ձեզ յաւիտենից յաւիտեանս ամէն:

Սաղմոս ։

Զանգործս իմ տեսին աչք քո. և 'ի գիրս քո ամենեքեան գրեսցին ։

'Ի տուէ մոլորեցան, և ոչ ոք էր որ առաջնորդէր նոցա ։

Կցուրդ ։

Աղօթս արարէք վասն իմ հայրք իմ, եղբարք և որդիք. և օրհնեսցէ զձեզ քրիստոս փրկիչ մեր. պահեսցէ հաստատուն ի հաւատս ձեր մինչև ի սահմանեալ կէտ կոչմանս այսորիկ. և խաղաղութիւն տեառն եղիցի ընդ ձեզ յաւիտենից յաւիտեանս ամէն ։

Սաղմոս ։

Ինձ յոյժ մեծարու եղեն բարեկամք քո Աստուած. և յոյժ զօրացան իշխանք նոցա ։

Թուեցի զնոսա, և քան զաւազ բազմասցին. զարթեայ, և արդ ընդ քեզ եմ ։

Կցուրդ ։

Աղօթս արարէք վասն իմ հայրք իմ, եղբարք և որդիք. և օրհնեսցէ զձեզ քրիստոս փրկիչ մեր. պահեսցէ հաստատուն ի հաւատս ձեր մինչև ի սահմանեալ կէտ կոչմանս այսորիկ. և խաղաղութիւն տեառն եղիցի ընդ ձեզ յաւիտենից յաւիտեանս ամէն ։

Եւ ամ ժողովուրդն համբուրեն զխաչն և զաւետարան և զաջն, որպէս և քահանայքն: Եւ ասեն կցուրդ:

Հրաժարելով յաշխարհական կենցաղոյս 'ի կոչումն 'ի հանդերձեալ քո դատաստանդ: Արդ զինչ տաց պատասխանի վասն գործոց իմոց. այլ դու բազմագութ մարդասէր Տէր խնայեա յիս, և ողորմեա:

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն:

Միաբան ամենեքեան աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած յաղագս ննջեցեալ քահանայիս այսորիկ: Արդասէր քահանայք և բազմամբոխ ժողովուրդք, հայցեսցէք 'ի Քրիստոսէ՝ զի շնորհեսցէ սմա թողութիւն մեղաց. զի հանգուսցէ զհոգի սորա յերկնային խորանսն յանսպառ ուրախութեան: Յառաջնումն համարեսցի զսա ընդ Մովսէսի և ընդ Ահարոնի, և ընդ այլ մարգարէիցն: Յերկրորդումն համարեսցի զսա ընդ Պետրոսի և ընդ Պօղոսի, և ընդ այլ սրբոց առաքելոցն: Եւ զաղաչանս մեղուցելոցս ընկալցի 'ի յիշատակ հոգւոցն հանգուցելոց՝ ընդ սմին իւր դասելով, զՏէր աղաչ: Տէր ողորմեա: Եւ ես միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեաց:

Գ. Տէր ողորմեա:

Եւ ելանէ եպիսկոպոսն կամ այլ ոք 'ի գլխաւոր քահանայից 'ի բեմն, և ասէ զաղօթս, զոր ասացեալ է 'ի վերջն քարոզին:

Արարչագործ Աստուած, որ 'ի ձեռն Աստուածային խորհրդոյ քո՝ զառաջնաստեղծ մարդոյն զկերպա-

րանս պատկերակից և նմանակից քեզ արարեր, և լուսեղէն փառօք զարդարեցեր. և պատկերաւն փառակից գոլով հրեղինացն, և ծածկեցաւ հողեղէն մարմնին լուսեղէն փառօքն. իսկ աթոռոյն գերագոյն քան զհրեշտակս, որում ցանկային բաղձմունք վերնոցն, խանդացաւ թշնամին ընդ փառս նորա. մահաբեր Ճաշակմամբն պտղոյն խաբեաց, և ընկէց 'ի փառացն, և եհան 'ի վայելչական դրախտէն: Իսկ նորա տեսեալ զինքն մերկացեալ 'ի լուսեղէն զգեստիցն, սաղարթապատ լինելով ընդ տնկով դրախտին: Իսկ նորա՝ որ լուծեալ էր 'ի պատուիրանէն, և արտաքս ելեալ էր 'ի դրախտէն, և ոչ եգիտ վշտակցութեան մխիթարութի, եթէ չէր ասացեալ քո կենարարիդ, եթէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս: Այս այնուհետև ցանկայր մահու հասանել. զի մահուամբն զկենդանութի գրացէ: Իսկ դու տէր գթացեալ 'ի յանարատ ձեռին քոյ ստեղծուածս, ոչ կարացեր անտես առնել զնմանութե պատկերի քո կորուստ, նախաստեղծ մարդոյն: Խոնարհեցար յերկնից 'ի լուսեղէն աթոռոյն, 'ի հայրական ծոցոյ. ըղմարմին ծառայի 'ի կուսէն Ճշմարտապէս յանձն առեր. զհողաստեղծն լուսեղէն փառօքն ծածկեցեր. և զլուսեղէն ածուիդ 'ի հողեղէն կերպարանս նմանակիցս արարեր քոյաստեղծ պատկերին: Ո զրպարտեալս 'ի պատրողէն՝ առաջին զգեստիւն զարդարեցեր. և զմեզ նորոգեցեր ընդ նախահօրն մերում ադամայ քո կենսաբեր չարչարանօքդ 'ի վերայ կենսաբեր փայտին. և արբուցեր մեզ յանմահական բաժակէն 'ի կողահոս աղբերէդ. զմեռելութիս մեր կենդանացուցեր անշնչութբ քո 'ի վերայ խաչին: Նա և իջանելով քո 'ի գերեզմանն, և յարութբ քո 'ի

մեռելոց՝ զարգելեալսն 'ի բանտարկութեն 'ի մեղսասէր բանտին՝ ազատեցեր. և զկարծիսն կարծեալ իշխանին կործանեցեր. և զըմբռնեալսն 'ի նմանէն արժանաւորեցեր երկնային դըրախտին կենաց. և զմեզ քեզ կարգեցեր քահանայս 'ի տաճարի փառաց սրբութեան քո, զոր հիմնեցուցեր 'ի վերայ առաքելական վիմի, խոստմամբ կեփայի՝ եթէ դու ես վէմ, և 'ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ. և դրունք դժոխոց զդա մի յաղթահարեսցեն: Եւ այժմ Տ՟ր բարերար, ծառայս քո այս, զոր արժանաւորեցեր առնուլ զպատիւ քահանայութ՟ե, զպսակ պարծանաց, ընտրեցեր զսա լինել սպասաւոր ընդ որդիսն որոտման: Սա նմանեալ մելքիսեդեկի, և լցեալ շնորհիւն ա՟յ: Սա նմանեալ մովսէսի նախադոյ մարգարէին, առաջնորդ լինելով ժողովրդեանն, 'ի մթապատ մեղացն եգիպտացւոց՝ մուծանել 'ի տուն ա՟ն և 'ի գաւիթս ա՟յ. և ոչ արեամբ ցլուց և նոխազաց, այլ արեամբ ք՟սի մտանէր 'ի սրբութիւն սրբութ՟եցն: Սա նմանեալ ահարոնի վակասակիր պատմուճանաւն, ոչ ակամբ երկոտասանիւք ընդելուզեալ, այլ երկոտասան առաքելոցն փառաւորութ՟ե համեմատեալ. և ոչ ակն յանդիմանութ՟ե վակասուն կրելով, որով զմահ և զկեանս ժողովրդեանն ճանաչէր, այլ զմարմին և զարիւնն ք՟սի 'ի վերայ բաղկաց բերելով, որով զմեղս և զանօրէնութ՟իս մեր քաւէր: Սա նմանեալ սամուէլի, արկեալ զիւրեաւ զկրկնոցն և զեփուտն քահանայական իշխանութեանն, և յանշարժ տապանակին հովուէր զժողովուրդն ա՟ն: Սա տաճարի ա՟ն գործօղ. սա սեղանոյ ա՟ն պաշտօնեայ. սա պատարագիչ ք՟սի ա՟յ մերոյ. սա բաշխիչ մարմնոյ

և արեամն տն. սա մկրտիչ ծնիցելոց աւազանին ջրով և հոգւով. սա պսակիչ զուգակցելոց յամուսնութն՝ տնագրութբ սբ խաչին, և բոլորեալ պսակաւն. սա մեղաւորաց դարձուցիչ՝ կոչելով յապաշխարութի քաղցրալուր բարբառով. սա ընթերցող մարգարէական տառիցն. սա քարոզող ժողովրդեանն, նմանեալ առաքելոցն. սա տօնախմբող մարտիրոսացն՝ յիշատակ սբ ճգնաւորացն. սա յիշատակ ննջեցելոց՝ հաշտարար պատարագաւն. սա փառաւորիչ սուրբ երրորդութեն՝ վերնականացն նմանեալ: Նու այժմ, տր, առ քեզ կոչեցեր. և խափանեցաւ պաշտօն սորա 'ի սուրբ եկեղեցւոյ քումմէ և 'ի ժողովրդենէ: Այսմ որոյ աղաչեմք զքեզ բազմագութ տր, ընկալ զհոգի սորա ընդ ընտրեալսն, և ընդ կամարարս անուանս քո սբյ. խառնեա 'ի թիւ աշակերտաց քոց տր. և եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա ըստ մարդկային բնութես, և ըստ պատրողին խաբէութեցն, թող տր սմա: Յանճառ և յահեղ միւսանգամ գալստեանդ, յորժամ նշան սբ խաչին յարևելից ճառագայթէ կարապետ գալստեան քո տր, և զօրութիք երկնից շարժին, և զօրք հրեշտակաց առաջի ընթանան, և հրեշտակապետն ազդեցուի առնէ զփող գալստեանն, և ազդ առնէ տիեզերաց յաւիտենից ննջեցելոցն՝ և զարթուցանէ 'ի մահահանգստ քնոյ, և յառնեն 'ի մեռելոց 'ի գերեզմանաց իւրեանց, և հոգիքն զգենուն զիւրաքանչիւր զպատկեր, և եկեալ կան առաջի ահեղ ատենին և 'ի տիեզերական 'ի հրապարակին, յայնմ աւուր ահեղին՝ յանուանէ կոչեաւ զծառայս քո զայս անուն քահանայ. և ընդ աջմէ քումմէ կացո օդաթուիչ թևօք թևապարիւ՝ 'ի վերինն երուսաղէմ,

'ի մայր մեր ամենեցուն. 'ի լուսեղէն առագաս-
տն, յաւիտենական և յանանցանելի կեանսն:
Նաև զաշակերտակիցս սորա և զյուղարկիչս, և
զյարմարօղ ծառայիս քո՝ համդերձ երկրպա-
գող ժողովրդեամբս արժանաւորեա՛ երանաւէտ
կոչմանն քո քս̃ ա̃ծ մեր. զի դու ես տ̃ր կենաց
և ա̃ծ ողորմութ̃ե. և քեզ վայելէ փառք իշխա-
նութ̃ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ:

Եւ յետ այսորիկ տեառնագրեն զերեսն ա̃մ քահա-
նայքն. և բառնան և հանեն 'ի դուրս ընդ դրունն
եկեղեցւոյն. և եթէ եպիսկոպոս իցէ, կամ հայր վա-
նից, զաթոռն և զգաւազանն յեկեղեցին դնեն մինչ-
ա̃ծ այլ յաջորդեսցէ: Եւ առ դրանն առաջի ոտից խա-
չին այս կանոն կատարի:

Ասեն սաղմոս ճխբ:

Կց. Յոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից, զի առ
քեզ տ̃ր համբարձի զանձն իմ:

Ձեւ. Տ̃ր լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խնդ-
րուածաց իմոց ճշմարտութ̃բ քով:
Լուր ինձ արդարութ̃բ քով, և մի մտաներ 'ի
դատաստան ընդ ծառայի քում. զի ոչ ար-
դարանայ առաջի քո ա̃մ կենդանի:
Հալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ ա-
րար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի
խաւարի ո̃պ մեռեալ յաւիտենից:
Զանձրացաւ յիս հոգի իմ. և սիրտ իմ խռո-
վեցաւ յիս:
Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամ

գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհե-
ցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղ-
վաղակի լուր ինձ Տէր, զի նուաղեցաւ յինէն
հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանի-
ցիմ այնոցիկ, որք իջանեն 'ի գուբ։

Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւն քո,
զի ես 'ի քեզ Տէր յուսացայ։

Ցո՛յց ինձ ճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ
Տէր համբարձի զաչս իմ։

Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ
ապաւէն ինձ արարի։

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ։

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր
ուղիղ։

Վասն անուան քո Տէր կեցուսցես զիս. արդարու-
թեամբ քով հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ։

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ.
և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես
ծառայ քո եմ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած 'ի գործոց առաքելոց։ (Ի. 17։)

Եւ 'ի միլիտեայ յղեալ յեփեսոս, կո-
չեաց զերիցունս եկեղեցւոյն։ Եւ իբրև եկին
առ նա, ասէ ցնոսա. դուք ձեզէն գիտէք յորէ
յաւուրէ յորմէ եկի յասիա՝ որպէս ընդ ձեզ
զամենայն ժամանակսն եղէ. ծառայել Տեառն ամենայն
խոնարհութեամբ, և բազում արտասուօք և փոր-
ձութեամբք, որ դիպեցան ինձ 'ի նենգութենէ հրէից։
Որպէս ոչ ինչ զանգիտեցի՝ յօգտակարացն չպատ-
մել ձեզ, և ուսուցանել զձեզ հրապարակաւ և

առ տնկին. տալ վկայութի՟ հրէից և հեթանոսաց՝ զապաշխարութե՟ն որ առ ա՟ծ, և զհաւատոյն՝ որ 'ի տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս: Եւ արդ ահաւասիկ ես կապեալ հոգւով երթամ յերուսաղէմ. և որ ինչ անդ ընդ իս անցանելոց իցէ՝ չգիտեմ: Բայց զի հոգին սուրբ ըստ քաղաքաց քաղաքաց վկայէ ինձ, և ասէ՝ եթէ կապանք և նեղութի՟ք մնան քեզ: Այլ և ոչ իւիք համարիմ զանձն իմ պատուական, որպէս զկատարել զընթացս իմ ուրախութ՟բ, և զպաշտօնն զոր առի 'ի տեառնէ յ՟սէ, վկայ լինել աւետարանի շնորհացն ա՟յ: Եւ արդ ահաւասիկ գիտեմ ես, թէ ոչ ևս տեսանելոց էք զերեսս իմ դուք ամենեքեան, յորս շրջեցայ քարոզել զարքայութի՟ն: Վ՟ա որոյ վկայութի՟ դնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ, զի սուրբ եմ յարենէ ամենեցուն: Քանզի ոչ խորշեցայ 'ի չպատմելոյ ձեզ զա՟մ կամս ա՟յ: Զգոյշ կացէք անձանց և ա՟մ հօտիդ՝ յորում եդ զձեզ հոգին ս՟ր տեսուչս, հովուել զժողովուրդ տ՟ն, զոր ապրեցոյց արեամբն իւրով: Քանզի գիտեմ ես, եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ գայցեն գայլք յափշտակօղք 'ի ձեզ, որ ոչ խնայեսցեն հօտին: Եւ 'ի ձէնջ յարիցեն արք, որք խօսիցին թիւրս, ձգել զաշակերտսն զկնի իւրեանց: Վասն այսորիկ արթուն կացէք, և յիշեցէք, զի զերկեամ մի զցայգ և ըզցերեկ ոչ դադարեցի արտասուօք խրատել զմի մի իւրաքանչիւր: Եւ արդ յանձն առնեմ ըզձեզ ա՟յ, և բանի շնորհաց նորա, որ կարօղն է շինել, և տալ ձեզ ժառանգութի՟ ընդ ս՟րբս ա՟մ: Արծաթոյ կամ ոսկւոյ կամ հանդերձից՝ ոչ ուրուք 'ի ձէնջ ցանկացայ: Դուք ինքնին գիտէք, զի զպէտսն իմ և որոց ընդ իսն էին՝ պաշտեցին ձեռքս այս: Եւ զա՟մ ինչ ցուցի ձեզ. զի

այսպէս պարտ է վաստակել, և դարմանել ըզ-հիւանդս. և յիշել զբանն տ̃ն յ̃սի, զոր ինքն իսկ ասաց. երանելի է մանաւանդ տալ՝ քան առնուլ: Եւ զայս իբրև ասաց, եդեալ ծունր ամենեքումբք, եկաց յաղօթս: Բազում լալումն եղև ամենեցուն. և անկեալ զպարանոցաւն պօղոսի, համբուրէին զնա: Մորմոքէին մանաւանդ 'ի վերայ բանին զոր ասէր. թէ ոչ ևս տեսանելոց են զերեսս նորա. և յուղարկեցին զնա 'ի նաւ անդր:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կողոսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս:
(Գ. 1:)

Եթէ յարեայք ընդ ք̃ի, ապա զվերինն խնդրեցէք, ուր ք̃ս նստի ընդ աջմէ ա̃յ: Զվերինն խորհեցարուք, մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է. քանզի մեռայք, և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ ք̃ի յա̃ծ: Իսկ յորժամ ք̃ս յայտնեսցի կեանքն ձեր, յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Օրհնեա՛ անձն իմ զտ̃ր, և ա̃մ ոսկերք իմ զանուն ս̃բ նորա:

Որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԶ. 33:)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս զխաղաղութի̃ւն ունիցիք. յաշխարհի աստ նեղութի̃ւն ունիցիք. այլ քաջալերեցարո՛ւք, զի ես յաղթեցի աշխարհի: Զայս իբրև խօսեցաւ յ̃ս,

ամբարձ զաչս իւր յերկինս, և ասէ. Հա՛յր, հասեալ է ժամ. փառաւորեա՛ զորդի քո, զի և որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ: Որպէս ետուր նմա իշխանութի՟ն ա՟մ մարմնոյ, զի ա՟մի՝ զոր ետուր նմա՝ տացէ զկեանս յաւիտենականս: Այս են յաւիտենական կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ ա՟ծ, և զոր առաքեցեր զյ՟ս ք՟ս: Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի, զոր ետուր ցիս՝ զի արարից: Եւ այժմ փառաւորեա՛ զիս, Հայր, առ 'ի քէն փառօքն՝ զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ 'ի քէն: Յայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս ետուրն ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ ետուր զնո՟. և զբանն քո պահեցին. արդ գիտացին, եթէ զա՟մ ինչ՝ զոր ետուր ինձ՝ առ 'ի քէն են: Զի զբանն, զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան ճշմարտու՟թ՝ թէ առ 'ի քէն ելի. և հաւատացին, եթէ դու առաքեցեր զիս: Ես վասն նոցա աղաչեմ, և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նոցա, զորս ետուրն ինձ, զի քո են: Եւ որ ինչ իմ է, ա՟մ քո է. և որ ինչ քո է, այն իմ է. և փառաւորեալ եմ 'ի նոսա: Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշխարհի են. և ես առ քեզ գամ: Հա՛յր ս՟ր, պահեա՛ զնո՟ յանուն քո, որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի, ո՟պ և մեք մի եմք: Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնո՟ յանուն քո, որով ետուրն ինձ, և պահեցի. և ոչ ոք 'ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի: Բայց արդ առ քեզ գամ, և զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութի՟ն իմ լիով յանձինս իւրեանց: Ես ետու նոցա զբանն քո, և աշխարհ ատեաց զնո՟. զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես

չեմ յաշխարհէ ։ Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա 'ի չարէ ։ Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ ։ Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութե̃քով. զի քո բանդ ճշմարտութի̃ է ։ Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ ։ Եւ 'ի վերայ նոցա ես ս̃րբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութ̃ե ։ Եւ ոչ վասն ն̃ց միայն աղաչեմ, այլ և վասն ա̃մ հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս ։ Զի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու հայր յիս և ես 'ի քեզ. զի և նոքա 'ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ, եթէ դու առաքեցեր զիս ։ Եւ ես զփառսն՝ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. զի իցեն մի, որպէս և մեք մի եմք ։ Ես 'ի նոսա, և դու յիս. զի եղիցին կատարեալք 'ի մի. և գիտասցէ աշխարհ, եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զն̃ս, որպէս դու զիս սիրեցեր ։ Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմն եմ, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի ։ Հայր արդար, և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ, և նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս ։ Եւ ծանուցի նոցա զանունն քո, և ծանուցից. զի սէրն՝ զոր սիրեցեր զիս՝ 'ի նոսա իցէ, և ես 'ի նոսա ։ Զայս իբրև ասաց յ̃ս, ել աշակերտօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի, ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն և աշակերտօքն իւր ։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր ։

Սարկաւագն ասէ :

Վասն առաքման հրեշտակի խաղաղութեան, որ եկեալ տարցի զհոգի սորա խաղաղութեամբ յանդորրաւէտ օթեւանսն զՏէր աղաչեսցուք : Տէր ող :

Վասն որ բարեմտութեամբ կատարեաց զկեանս անձին իւրոյ, զՏէր :

Վասն շնորհելոյ սմա հանգիստ յաւիտենական յարքայութեան արդարոց զՏէր :

Վասն դասելոյ սմա 'ի դասս առաքելոց և մարգարէից զՏէր :

Վասն տալոյ սմա տեղի յաջագահ դասուն զՏէր :

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր : Յիշ : Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ. Եկեալ եմք երկիր պագանել առաջի մեծի փառաց աթոռոյ քո 'ի խորանի սրբութեան քո. և զպաղատանս մեր մատուցանեմք առաջի գթութեանց քոց վասն ծառայիս քո՝ զոր կոչեցեր յառաջնորդութիւն ժողովրդեան քում, և 'ի սպասաւորութիւն սրբոյ եկեղեցւոյ քո, հովուել զժողովուրդս քո. քանզի քո հրամանաւդ կոչեցեր յօծումն, և կատարեալ զժամանակս ըստ հրամանի քում, փոխեցաւ գալ առ քեզ՝ Բաղցր և բարերար Տէր, զպատարագս և ըղձանուէրս վասն մեղաց՝ զոր մատուցեալ է առաջի քո, և զյիշատակս ննջեցելոցն՝ զոր 'ի վերայ սեղանոյդ սրբոյ անուանդ քո կատարեալ է, ընկալ 'ի հաճոյս քեզ, և ողորմեա ըստ մեծի ողորմութեան քում. և հոգւոյ սորա առաջնորդեա յերկիր ուղիղ, որ տանի 'ի կեանսն յա-

ւիտենից, 'ի ք՟ս յ՟ս 'ի տ՟ր մեր որում փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ՟ի ամ՟ն : Ա՟յ երկր :

Յոյս արարածոց և փրկիչ աշխարհի, որ վ՟ն մեղաւորաց խոնարհեցար յանճառ փառաց. մարմնացար յանարատ կուսէն, եկիր կամաւ 'ի չարչարանս խաչի. եդար 'ի գերեզմանի, մտեր 'ի մէջ դժոխոց, և զթշնամին կապեցեր յան-լոյծ կապանս. յարեար 'ի մեռելոց, և մեզ նորոգութ՟ի խոստացար 'ի միւսանգամ գալըս-տեան: Յիշեա զծառայս քո զայս, որ 'ի սնո-տի կենցաղոյս փոխեցաւ. զքահանայութի՟ն զոր կատարեաց յաշխարհի՝ ընկալ.քեզ 'ի հաճոյս, և տուր սմա բաժին ընդ արժանաւորս և ընդ-սիրելիս անուանդ.քում, որք սրբու՟թ պաշտեցին զքեզ. և զոր ինչ յանցեալ իցէ բանիւք կամ գործովք կամ մտածութ՟բ, թող սմա. քանզի դու ես ողորմած և անոխակալ տ՟ր. և քեզ վայե-լէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ:

Այս տեառնագրեն զդին ամենայն քահանայքն. և բառնան և տանին 'ի ձախոյ կողմանէն յարեւելս, ասե-լով շարական խաչի. ԱԶ:

Որ զանարատ բազուկս քո 'ի խաչին տարածեցեր քրիստոս աստուած. և նշան յաղթութեան՝ եդուր մեզ. սուրբ ըզկեանըս մեր պահեա: Որ զաշխարհակեցոյց բազկա-տարածութի՟ն խաչի քո՝ քրիստոս աստ-ուած, զաւազան զօրութեան եդուր մեզ. սուրբ: Որ ըզմեռեալն ի ճաշակմանէ փայ-

տե՛ն յանցա՛նաց · կե՛նաց փա՛յտի՛ւն կե՛նա-գործե՛ցեր · սո՛վաւ ըզկեա՛նս մեր պա՛հեա ։

Եւ ասեն սաղմոս ճիգ · ողբաձայն ։

կց · Օգնութի̃ է մեզ յանուանէ տ̃ն, որ արար զերկինս և զերկիր ։

ձխ · Եթէ ոչ տ̃ր էր առ մեզ, ասասցէ իսրայէլ, եթէ ոչ տ̃ր էր առ մեզ ։
Ընդ յառնել մարդկան ՚ի վերայ մեր, կենդանւոյն կամեցան կլանել զմեզ ։
՚Ի բարկանալ սրտմտութ̃ե նոցա ՚ի վերայ մեր, ապա և ջուրք ուրեմն ընկլուզանէին զմեզ ։
Ընդ ուղխս անցին անձինք մեր · անցին անձինք մեր ընդ ջուրս անդադարս ։
Օրհնեալ է տ̃ր, որ ոչ ետ զմեզ յորս ատամանց նոցա ։
Անձինք մեր ապրեցան որպէս ճնճղուկ յորոգայթէ որսողաց ։
Որոգայթք նոցա փշրեցան, և մեք ապրեցաք ։
Օգնութի̃ է մեզ յանուանէ տ̃ն, որ արար զերկինս և զերկիր ։
որհ · Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ մատթէոսի · (ժգ · 43 ։)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս ասէ ·

Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութ̃ե երկնից · որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Դարձեալ նման է արքայութ̃ի երկնից գանձի ծածկելոյ յագարա-

կի, զոր գտեալ մարդոյ թագոյց. և 'ի խնդութենէ անտի երթայ վաճառէ զա՟մ ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն։ Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի, որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս։ Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զա՟մ ինչ զոր ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ։ Դարձեալ նման է արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով և յա՟մ ազգաց ժողովելոյ։ Զոր, իբրև լցաւ, հանեալ 'ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս և զխոտանն 'ի բաց ընկեցին։ Այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք, և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ արդարոց, և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։ Ասէ ցնոսա Յ՟ս. իմացարո՞ւք զայս ա՟մ։ Ասեն ցնա. այո՛ Տ՟ր։ Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն այսորիկ ա՟մ դպիր աշակերտեալ արքայութեան երկնից, նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ 'ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին։

Փառք քեզ Տ՟ր ա՟մ մեր։

Եւ տէառնագրեն զդին ա՟մ քահանայքն. և բառնան զանէն 'ի կողմն հիւսիսոյ յաջակողմն, ասելով շարական ձայնէ. Ակ։

Խա՛չ քո եղի՛ցի մեզ ապաւէ՞ն բոցանիշ փա՛յլմամբն իւրո՛վ. խո՛րտակեաց ըզթը՛շնամի՞ն և ելո՛յծ ը՛զգատականնը. ա՛նուանեա՛լ փայտը՛ն կե՛նաց ի փը՛րկութիւն՝ տի՛եզերաց։ Սերա՛ւեա՛լ ցըմնծա՛ն ե՛րկի՞նք և երկի՛րս ո՛ւրախանա՛յ. ը՛նդ յա՛յտնել սըրբո՛յ խա՛չին սեռակնաձե՝

քաւութեան․ որ զաշխարհս լուսաւորեա՛ց արեգակնակերպ ճառագայթիւք ։ Ցնծացաւ Երուսաղէմ․ բերկրեցան հաւատացեալք․ նորահրաշ զարդարեցան քանզի տեսին զյաղթող նշանն․ արարածք ամենայն ի լուսոյն պայծառացան ։

Նու աւէն սաղմոս ճխէ․ ողբաձայն ։

կց․ Երանի ազգի, որում տր ած յակոբայ օգնական է նմա․ և յոյս նորա 'ի տր ած է ։

ձխ․ Օրհնեա անձն իմ զտէր․ օրհնեցից զտէր 'ի կեանս իմ․ սաղմոս ասացից այ իմոյ, մինչև եմ ես ։

Մի՛ յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան․ զի ոչ գոյ փրկութի 'ի նոսա ։

Ելցէ հոգի 'ի նոցանէ, և դարձցին անդրէն 'ի հող․ և յայնմ աւուր կորիցեն ամ խորհուրդք նոցա ։

Երանի ազգի, որում տր ած յակոբայ օգնական է նմա․ և յոյս նորա 'ի տր ած է ։

Որ արար զերկինս և զերկիր․ զծով և զամ որ է 'ի նոսա ։

Պահէ զճշմարտութի յաւիտեան, և առնէ իրաւունս զրկելոց ։

Տայ հաց քաղցելոց, և արձակէ զկապեալս տր։

Տէր բանայ զաչս կուրաց․ և կանգնէ զգլորեալս ։

Տէր սիրէ զարդարս, տր պահէ զպանդուխտս․ զորբս և զայրիս ընդունի տր, և զճանապարհս ամպարշտաց կորուսանէ ։

Թագաւորեսցէ տ՟ր յաւիտեան ա՟ծ քո սիովն,
յազգէ մինչև յազգ։
Օրհ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ԺԳ. 32։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ. ոչ հրեշտակք յերկինս, և ոչ որդի, բայց միայն հայր։ Զգո՛յշ եղերուք և կացէ՛ք յաղօթս. զի ոչ գիտէք՝ երբ ժամանակն իցէ։ Որպէս այր մի գնացեալ ՚ի տար աշխարհ, թողուցու զտուն իւր, և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանու՟ն, և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի։ Արդ արթո՛ւն կացէք, զի ոչ գիտէք՝ երբ տ՟ր տանն գայցէ. յերեկորեա՞յ, եթէ ՚ի մէջ գիշերի, եթէ ՚ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս. գուցէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ ՚ի քուն։ Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ, արթո՛ւն կացէք։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Եւ աւետարանագրեն զերին տՀ քահանայքն. և բառնան զանեալ ՚ի կողմն արևմտից, առեալ շարական խաղս. ԲՁ։

Այսօ՛ր խընդրի պա՛տուականն փա՛յտ խա՛չին աւա՛նդեալն ի գողգոթա՛յ ի ձե՛ռն աստուա՛ծասէ՛ր դըշխոյին՝ ե՛կա՛յք հաւատացեա՛լք ե՛րկըրպա՛գե՛սցուք աստուածայի՛ն ո՛ր

նըշանս ։ Այսօր ընծայէ գողգոթա ընծա-
կեանս ի յերկրի․ վերաբերեալ անուշահոտ
խնկովք ի ձեռն երանելոյն յուդայի․ Ե ։
Այսօր ի ձեռն փրկական սուրբ խաչին կե-
նագործի պատմանին մեռեալ․ Եւ ողջոյն սա-
տանայ ընկործանեցին իւր․ Իսկ մեք քրիստո-
սի՝ հաւատացեալք․ Երկրպ ։

Նոյն աւուր սաղմոս ՃԼԲ․ ողբերգային ։

Կց․ Անդ պատրաստեաց Տէր զօրհնութիւն, և ըզ-կեանս յաւիտենից ։

Ձյն․ Ո՜վ բարի, կամ զի՛ վայելուչ, զի բնա-կեն եղբարք ՚ի միասին ։
Որպէս իւղ, զի իջանէ ՚ի գլուխ և ՚ի մօրուս ահարոնի, և ՚ի մօրուացն իջանէ ՚ի գրապանս զգեստու նորա ։
Որպէս ցօղ զի ցօղէ ՚ի հերմոնէ ՚ի վերայ լերինն սիոնի ։
Անդ պատրաստեաց Տէր զօրհնութիւն, և զկեանս յաւիտենից ։
Փխ․ Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ ղուկասու․ (ԻԲ․ 24 ։)

Առ տէրամբ մերով յիսուսիւ քրիստոսիւ․

Եւ եղև հակառակութիւն ՚ի մէջ աշակեր-տացն, թէ ո ՚ի նոցանէ համարեսցի մեծ ։ Եւ նա ասէ ցնոսա․ թագաւորք ազգաց տիրեն նոցա․ և որ իշխեն նոցա, բարերարք կոչին ։ Այլ դուք

ոչ այնպէս. այլ որ մեծն է ՚ի ձեզ, եղիցի իբրեւ զկրտսերն. եւ առաջնորդն իբրեւ զսպասաւորն: Ո՞վ է մեծ. բազմեալն, եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն բազմեալն. բայց ես եմ ՚ի միջի ձերում որպէս սպասաւոր: Եւ դուք էք, որք ցանգ կայ-ք ընդ իս ՚ի փորձութիս իմ: Եւ ես ուխտեմ ձեզ, որպէս եւ Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայութի՟, զի ուտիցէք եւ ըմպիցէք ՚ի սեղանն իմ յարքայութե՟ իմում, եւ նստիցէք յերկոտասան աթոռ դատել զերկոտասան ազգ Իսրայէլի:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Եւ տեառնագրեն զիւղն ամենայն ժողովրդեան. եւ բառնան զանօթն ՚ի կողմն հարաւոյ, ասելով շարական խաչի. Բ Կ:

Աստուածային կենարար որ եղեւ ընդ մեզ փրկութիւն. սուրբ խաչ ամենեքեան երգեսցուք բարեբանեմք: Որ ի հօրէ ընտրեալ լոյս ճառագայթեալ ի յերկրի. եւ դաւանեալ զօրութեան հաւատացելոց. սուրբ խաչ: Որ լուսափայլ ծագմամբ հրաշափառապէս ընդ մեզ ե-ցուցաւ. ի յօգնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. սուրբ խաչ:

Եւ ասեն սաղմոս ՃԼԳ. ողբաձայն:

Կց. Օրհնեսցէ զքեզ տ՟ր ՚ի սիոնէ, որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Ձխ. Ահա օրհնեցէք ա՟մ ծառայք տ՟ն զտ՟ր. Որ կայք ՚ի տան տ՟ն, եւ ՚ի գաւիթս ա՟յ մերոյ:

՚Ի գիշերի համբարձէք զձեռս ձեր ՚ի սրբութի՛ւն, և օրհնեցէք զՏէր :
Օրհնեսցէ զմեզ Տէր ՚ի Սիոնէ, որ արար զեր- կինս և զերկիր :
որհ. Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Զ. 35 :)

Տէրն մեր յիս. քս

Ասէ ցնս. ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս, ոչ քաղցիցէ. և որ հաւատայ յիս, ոչ երբէք ծա- րաւեսցի : Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք : Զամ զոր տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ հանից արտաքս : Զի իջի ես յերկնից, ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս : Այս է կամք Հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զիս. զի զամ զոր ետ ցիս Հայր, ոչ կորուսից ՚ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում : Այս է կամք Հօր իմոյ. զի ամ որ տեսանիցէ զՈրդի, և հաւատասցէ ՚ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտե- նականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետ- նում :

Փառք քեզ տր ած մեր :

Եւ զաւետարանագիրն ըրէն ամ քահանայքն, և բառ- նան զմեռեալն ՚ի հանգստեան տեղին. և ՚ի ճանապարհին ասեն զՄեծացն ձայնիւ և ալէլուիա ձայն ՚ի բնէ, մինչև յԻշխանք համաձայնեցին : Դիտ յէջ 121 :

Ողջա առէն կենդանագրութեն ։

Իշխանք հալածեցին զիս՝ ի նանի՛ր․ ալէլ-
ուիա․
Եւ 'ի բանից քոց երկեա՛ւ սիրտ ի՛մ․ ալէ՞ ։
Ցնծացա՛յ ես ի բանս քո․ որպէս այն որ գտա-
նէ աւա՞ր բազո՛ւմ․ ալէ՛ ։
Զմէղս ատեցի և անարգեցի․ և զօրէնս քո՝
սի՞րեցի․ ալէ՞ ։
Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցի՛ց զքեզ․ վս
իրաւանց և արդա՛րութեան քո՛․ ալէ՞ ։
Խաղաղութի՛ւն բազում է այնոցիկ որ սիրեն
զօրէնս քո․ և ո՛չ գոյ ի նոսա գայթա՞կղու-
թի՛ւն․ ալէ՞ ։
Սպասեցի փրկութեա՛ն քում տր․ և զպա-
տուիրանս քո՝ սի՞րեցի․ ալէ՞ ։
Պահեա՛ց անձն իմ զվկայութի՛ւնս քո․ և
սիրեա՛ց զնո՛սա յոյժ․ ալէ՞ ։
Պահեցի՛ց զպատուիրանս և զվկայութի՛ւնս
քո․ զի ամենայն ճանապարհք իմ առաջի՞
քո են․ ալէ՞ ։
Մերձեսցի՛ն խնդրուածք իմ առաջի՛ քո տր․
ըստ բանի քում իմաստո՛ւն արա՛ զիս․ ալէ՞ ։
Մտցեն աղօթք իմ առաջի՛ քո տէր․ և բա-
նիւ քո՛վ փրկեա՛ զիս․ ալէ՞ ։
Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս

քո. յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնս քո. ալէ:

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամ պատուիրանք քո արդարութիւնք են. ալէ:

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս. զի զպատուիրանս քո ընտրեցի. ալէ:

Յանկացայ փրկութեան քում Տր. և օրէնք քո խոհք իմ էին. ալէ:

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ. և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ. ալէ:

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ. խնդրեա զծառայս քո. զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ. ալէ:

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն. ալէ:

Մաղ շարական. ԴԶ:

Այսօր զազատեալն յանցանաց նախամօրն ըղկուսութեան մայրն. փոխադրեաց բանն աստուած յերկնայինսն դասելով յաստուածակերտ խորանն և յանպատում ի կեանս. վասն որոյ հրճուածական ձայնիւ քեզ երգէ եկեղեցին սուրբ. ընդ որս զօրհնաբանութիւն: Այսօր տէրամայր սրբուհին կոյսն. աւանդեաց զսրբազնեալ հոգին ի ձեռն հրեշտակական դասուց. որպէս գեր

արփի փառօք յղեալ ահեղին ցուցն նորոգմանեալ հրեղինաց դասուցն. վասն որոյ: Այսօր վերամբարձեալ ընդ մաքրականն մարմնոյն աստուածամօր կուսին. անմարմնոյն զուարթնոցն ամփոփեալ ի տեղի գերականայիցն. յերևելի ընդդաւթեանցս անձառելիցն առնել հաղորդս. վասն որոյ: Այսօր յուսապատար խնդութեամբ և յաւէժ ժամբար հրճուանօք. նուագեմք քեզ հոգեղէն նքս ընդ հրաբուն սերուբիցն. տօնախմբեալ զպէշտան կուսի մաքրոյ և մօր Քրիստոսի. վասն որոյ:

Յորժամ հարկանի փող դատաստանի քո Տէր. յայնժամ զարհուրեալ դողան արարածք ի յահէ քումմէ. աղաչեմք զքեզ փրկիչ, հանգո և ընդ մեր ընտրելոցս ընդ սուրբս քո. որ միշտ ընդ ես բազմողորմ: Յահաւեակ լուսոյ ծագման քո Տէր. ցնծան դասք առաքելոցն ի վերայ լուսեղէն աթոռոյն. աղաչեմք զքեզ: Անխափան բազմագութ ողորմած Տէր. մի անտես առներ զհամբ ղուցեալ քս յահաւէն առուրն. Տէր:

Եւ տաղ սարկաւագն ասասցէ:

Որ ցօղելոյ ՚ի մեզ Տէր գցօղ ողորմութեան, և փրկելոյ զմեզ ՚ի հրոյն յաւիտենից զոր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:

Որ երևելոյ մեզ լուսոյ ձառագայթից Որ խա-

չին, որ փայլէ յարևելից 'ի մուտանդամ գալստեանն, զտ̃ր :

Ա̃ւր ահագին գուշման փողոյն, և աւետաւոր հրեշտակին՝ որ ժողովէ զմարդիկ 'ի կեանս յաւիտենից, զտ̃ր :

Ա̃ւր լսելոյ մեզ զերանաւէտ ձայնն, որ ասէ. Եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութի̃ն 'ի սկզբանէ աշխարհի, զտ̃ր :

Ա̃ւր հոգւոյն հանգուցելոյս, ըստ Աշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քն̃ննջեցին, զտ̃ր : Յիշեա՛:

Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեա՛ց :

Է. Տէ՛ր ողորմեա՛ :

Մղթ. :

Քհ. Տէր ա̃ծ մեր և յոյս, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, և օրհնիս 'ի դասուց հրեշտակաց, և փառաբանիս 'ի մարդկանէ: Ծաւալեալ է անուն ս̃ր երրորդութե̃դ ընդ ա̃մ տիեզերս. և ընդունիս գթութ̃բ քո զաղաչանս մարդկան : Լո՛ւր մեզ տ̃ր, և մարդասիրութ̃բ քո թո՛ղ զյանցանս սորա, զծածուկս և զյայտնիս. զի ոչ ոք է առանց մեղաց 'ի վերայ երկրի՝ այլ դու միայն՝ որ մեղաց սրբիչդ ես և քաւիչ՝ թո՛ղ զմեղս, քաւեա՛ զանօրէնութի̃ւն սորա. քանզի դու կացուցեր զսա քահանայ և հովիւ ժողովրդեան քո. և զորոյ զմեղս 'ի ժողովրդենէ քումմէ խնդրեալ իցէ 'ի ձեռն ս̃ր պատարագին, զենմամբ որդւոյ քո 'ի վերայ ս̃ր սեղանոյն, հաշտեա՛ տ̃ր և թո՛ղ, որ կարօղդ ես յա̃մի. և զանուն սորա գրեա՛ 'ի դպրութ̃ն կենաց. և զհոգի սորա հանգո՛ 'ի խորանս սր̃ց քոց : Եւ մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի

և ս՟բ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-ւիտենից. ամէն։

Խաղաղութ՟ի ա՟մն ։ Ա՟տ երկր։

Տէր ա՟ծ լուսաւորիչ հոգւոց, և պահապան մարմնոց. որ և զմարմինս արանց արդարոց փա-ռաւորեցեր, որք զքեզ բարեպաշտութ՟բ պաշ-տեցին. ցուցանելով ամենեցուն, եթէ ոչ միայն 'ի հոգիս արդարոց կայր զօրութ՟ի, այլ և 'ի մար-մինս։ Նու այժմ աղաչեմք զքեզ մարդասէր տ՟ր և բարերար, ընկա՛լ զպաղատանս ծառայից քոց, և համարեա՛ զհոգի սորա 'ի դասս առաքելոցն և մարգարէիցն։ Նու մեք գոհանալով փառա-ւորեսցուք զհայր և զորդի և զ՟ս՟բ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ապա ասէն սաղմոս ՃԺԴ. ողբաձայն։

Կց. Դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո. զի տ՟ր կոչեաց զքեզ։

ճժդ. Սիրեցի, զի լուիցէ տ՟ր զձայն աղօթից ի-մոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա։
Ըմբռնեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժո-խոց գտին զիս։
Զնեղութ՟ի և զանձկութիւն գտի, և զանուն տ՟ն կարդացի։
Ո՛ տ՟ր փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած և արդար է տ՟ր ա՟ծ մեր, ողորմի և պահէ զտղայս տ՟ր։
Նա խոնարհ եղէ, և տ՟ր կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի տ՟ր կոչեաց զքեզ։
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղութ՟է. հաճոյ եղէց առաջի տ՟ն յերկրին կենդանեաց։

Ընթերցուած յառակաց։ (իմաստ. բ. 23։)

Զի ա̄ծ հաստատեաց զմարդն յանեղծութի̄. և ՚ի պատկեր իւրոյ բարերարութե̄ն արար զնա։ Նախանձու բանսարկուին եմուտ մահ յաշխարհ. և փորձեն զնա որ նորա վիճակին սակի են։ Բայց ոգիք արդարոց ՚ի ձեռին ա̄յ են, և ոչ մերձեսցի ՚ի նոսա մահ։ Թուեցան յաչս անզգամաց՝ թէ մեռան, և համարեցան չարչարանք ելք նոցա, և գնալն ՚ի մէնջ՝ բեկումն. բայց նոքա են ՚ի խաղաղութե̄։ Զի թէպէտ յաչս մարդկան տանջեցան, այլ յոյս նոցա լի է անմահութբ̄. և սակաւիկ ինչ խրատեալք, գտցեն զմեծ բարութի̄ւ։ Զի ա̄ծ փորձեաց զն̄ս, և եգիտ իւր արժանիս. իբրև զոսկի ՚ի բովս քննեաց զնոսա, և որպէս զողջակէզս զոհի ընկալաւ զնոսա։ Ի ժամանակի այցելութե̄ իւրեանց պայծառասցին։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։ (կ. 20։)

Որպէս ասէ տէր. և կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ. և ժողովուրդ քո ամենեքին արդար. և յաւիտեան ժառանգեսցեն զերկիր, պահել զնորատունկ գործոց ձեռաց իւրեանց ՚ի փառս։ Սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի, և կրտսերն յազգ մեծ. զի ես տ̄ր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա։ Հոգի տ̄ն ՚ի վերայ իմ. վասն որոյ և էօծ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել գերեաց զթողութի̄, և կուրաց տեսանել։ Կոչել ա̄մ տ̄ն ընդունելի, և օր հատուցման ա̄յ մերոյ, մխիթարել զամենայն սգա-

ւորս, տալ սգաւորաց Սիոնի փառս. փոխանակ մոխրոյն՝ օծումն ուրախութեան. և սգաւորացն հանդերձ փառաց՝ փոխանակ ոգոյն վհատութեան:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (ԺԵ. 51:)

Արդ խորհուրդ մի ասեմ ձեզ. ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ոչ ամենեքեան նորոգեսցուք: Յանկարծակի յական թօթափել 'ի փող յետին. քանզի փող հարկանի, և մեռեալք յարիցեն առանց ապականութեան. և մեք նորոգեսցուք: Զի պարտ է ապականութեանս այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն, և մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութիւն: Այլ յորժամ մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն, և ապականացուս զանապականութիւն, յայնժամ եղիցի բանն՝ որ գրեալ, եթէ ընկլաւ մահ 'ի յաղթութիւն: Ո՞ւր է, մահ, յաղթութիւն քո. ո՞ւր, դժոխք, խայթոց քո: Խայթոց մահու մեղք են, և զօրութիւն մեղաց օրէնք: Այլ շնորհք ա՟յ, որ ետ մեզ զյաղթութիւն 'ի ձեռն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

'Ի քեզ տ՟ր յուսացայ, մի ամաչեցից յաւիտեան, յարդարութեան քում փրկեա զիս և ապրեցո զիս:

Երգ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԹ. 27:)

Առ տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ. ահաւասիկ մեք թողաք զա՟մ, և եկաք զկնի

քո. արդ զի՞նչ լինիցի մեզ: Եւ ցնս Յս. ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք որ եկիք զկնի իմ, 'ի միւսանգամ գալստեան՝ յորժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք և դուք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն իսրայէլի: Եւ ամենայն որ ոք եթող զտուն, կամ զեղբարս, կամ զքորս, կամ զհայր, կամ զմայր, կամ զկին, կամ զորդիս, կմ զագարակս վասն անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ: Բազումք եղիցին առաջինք յետինք, և յետինք առաջինք:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վասն գտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմութի 'ի բարերար տնէ մերմէ զտր: Տր ողորմեա:
Վասն փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտութե մարդկան, և յորոգայթից սատանայի զտր աղ:
Վասն ամ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց զտր, աղ:
Վասն որք 'ի լերինս յայրս և 'ի փապարս բնակեալ են սբ հարքն մեր զտր աղ:
Վասն որք սաղմոսիւք և օրհնութե կատարեն զամ ժամանակս կենաց իւրեանց զտր աղ:
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր: Յիշ: Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Օրհնեալ ես տր ած մեր, որ մարդասիրութե քո առեր հող յերկրէ, և ամենայնը ձե-

ւոք քո արարեր զմարդն ը՟ նմանութե՟ քո պատկերին. և վասն յանցանաց նորա՝ մահ տիրեցուցեր նմա, ասելով՝ հող էիր և՛ի հող դարձցիս. և արդ ծառայս քո դարձաւ ՚ի հող, ուստի ստեղծեր զսա: Մաղթեմք զքեզ, տ՟ր բարերար, առաքեա՛ զհոգին քո ս՟բ, և օրհնեա՛ ✠ զհողս զայս, մտանելով ՚ի սմա ոսկերաց ծառայիս քո այս անուն քահանայի, ընկալցի զբարւոք հանգիստ յառատ բարերարութե՟դ քումմէ, և առաքեա՛ զհրեշտակ խաղաղութե՟ քո, և ընկալ զսա յօթևանս մե՟ց քոց. և թո՛ղ սմա զա՟մ յանցանս՝ զոր մեղաւ առաջի քո գիտութ՟ և անգիտութ՟. քանզի հաւատաց յամենա՟սբ երրորդութ՟իդ ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ քո տ՟ն մերոյ յ՟սի ք՟սի, որ ունի իշխանութի դատել զկենդանիս և զմեռեալս. զի յա՟մի գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զս՟բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ա՟մն: Ս՟տ երկր:

Ա՟ծ ճշմարտութ՟ և տ՟ր ողորմութեց, հայեաց ՚ի պատրաստ ընակութ՟ քումմէ ՚ի պաղատանս ժողովրդեան, զոր մատուցանեմք հաւատով վասն ծառայիս քո այս անուն քահանայի. զի դու կարգեցեր զմարդիկ հողեղէն՝ սպասաւորս անտանելի փառաց էութե՟դ քո: Դու կոչեցեր զնախամարգարէն ՚ի մօրենւոյն բանիւք քո, և առաքեցեր զնա փրկիչ ժողովրդեանն քո: Դու ընտրեցեր զահարոն և զորդիս նորա ՚ի պաշտօն սրբութե՟ց, և փառաւորեցեր զնա մեծարեալ օծմամբ, և վակասակիր պատմուճանաւն քոյին տեսչութեամբ. և հրամայեցեր նմա ելանել ՚ի լեառնն, և աւանդեցեր զհոգի նորա առ քեզ, և ընդ ամբածածուկ աջով քո ամփոփեցեր ըզմարմին նորա: Եւ ահա այժմ ծառայս քո այս

տեառն, և առաջնորդ հօտի քո, զոր ընտրե-ցեր 'ի գլուխ ժողովրդեանն, կատարեաց զասպա-րէզ նախաշաւիղ օրինադրութեան քո, և ձեպեաց հոգի սորա ըստ հրամանի կոչման քո, հան-գուցեալ 'ի տարժամմանէ մարմնական աղետից։ Արդ աղաչեմք զգթութիւն քո Տէր, ընկա՛լ զսա յանտրտում ուրախութիւն, և զուարճացո՛ ըզ-հոգի սորա յանանց խոստմանց քոց վայելող։ Յիշեա՛ Տէր զուխտս և զժառանգութիւնս քո, զոր փրկեցեր արեամբ քո։ Օրհնեա՛ ✠ Տէր զբնակութիւն սորա և զոսկերս. պահպանական աջով քո վե-րակացու լեր հոգւոյ սորա և մարմնոյ. զի դու ես ժողովարան քոյոց կամարարաց, և շտեմա-րան անկապտելի. որ ամփոփես նախահոգութ զվաստակաւորս քո, և հանգուցանես 'ի գըր-կանս մշտնջենաւորուարձս երկնաւոր դրախտին, որ միայն պահի յուսացելոցս 'ի Քս Յս 'ի Տր մեր. Եւ զմեզ արժանաւորս արա՛ գնալ 'ի հաճոյս քո, և 'ի դէպ ժամանակի ընդ սրբս քո հասա-նել 'ի խոստացեալ հանգիստն. և ընդ նոսին գոհացողական երգով փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւի-տեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ տեառնագրեն շիրիմն ամենայն քահանայքն, և խնկարկեն։

Եւ սարկաւագն քարոզէ։

Եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք՝ ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛։

Եւ ապա առեալ քահանայն ՟Տ՟ ած հող. և խաչաձեւ ասելով.

Օրհնեա՛ ✠ Տէր ողորմութեամբ քո զհոգիս ծառայիս քո. և յիշեա զսա, զի հող էր, և ըստ հրամանի քում ՚ի հող դարձաւ:

Եւ արկանէ զհողն ՚ի գերեզմանն. և էջուցանեն զննջեցեալն ՚ի գերեզմանն, ասելով.

Սաղմոս ԻԲ:

Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ:

՚Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ ՚ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ:

Թէպէտ և գնայցեմ ես ՚ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ՚ի չարէ. զի դու Տէր ընդ իս ես:

Ցուպ քո և գաւազան, նոքա մխիթարեսցեն զիս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

Ողորմութիւն քո Տէր զհետ իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ ՚ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Ցո՛յց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից, զի առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ:

Փրկեա՛ զիս ՚ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի:

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ:

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Վասն անուան քո Տէր կեցուսցես զիս. արդարութեամբ քով հանցես 'ի նեղութենէ զանձն իմ: Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ. զի ես ծառայ քո եմ:

Մաղթանք:

Քհ. Տէր ուղղեա զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան. Տէր ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և ամենայն հաւատացելոց, գնալ յարդարութեան ճանապարհն և 'ի կեանսն յաւիտենից:

Քարոզ:

Սրկ. Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած, զի յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւրոց 'ի բարի և 'ի խաղաղութիւն. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Առաջնորդ կենաց և պարգևիչ խաղաղութեան, Քրիստոս Աստուած մեր, առաջնորդեա մեզ գնալ 'ի ճանապարհս քո արդարութեամբ, և խաղաղութեամբ ժամանել 'ի նաւահանգիստն կենաց և փրկութեան շնորհօք ողորմութեան քո: Զի դու ես օգնական և փրկիչ մեր. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Խաղաղութիւն ամենեցուն: Ա՛ծ երկիր:

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած փրկիչ մեր, որ յամենայն ժամ ընդ մեզ ես, և ոչ երբէք թողուս 'ի ձեռանէ քումմէ զայնոսիկ, որք հաւատով և ճշմարտութեամբ կարդան առ քեզ. աղաչեմք և

խնդրեմք 'ի քէն Տէր, Ճանապարհորդակից լեր ծառայից քոց՝ քոյին վերակացութեամբդ պահելով 'ի խաղաղութեան, և առաջնորդեա մեզ՝ միւսանգամ խաղաղութեամբ և խնդութեամբ հասանել յերաքանչիւր 'ի բնակութիս, 'ի Քրիստոս Յիսուս 'ի Տէր մեր. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Եւ տարչեալ զանգած հող օրհնէ քահանայն, և արկանէ խաչաձև 'ի վերայ մարմնոյն:

Սրկ. Եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. Ընկալ կեցո և ողորմեա:

Քհ. Օրհնութիւն Աստուածային իջցէ 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Սրկ. Եւս խաղաղութեան:

Քհ. Օրհնութիւն Աստուածային իջցէ 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Սրկ. Եւս խաղաղութեան:

Քհ. Օրհնութիւն Աստուածային իջցէ 'ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ սկսանին ծածկել հողով. և ամենեքեան ծունր դնեն և խնդրեն յԱստուծոյ ողորմութիւն և թողութիւն ննջեցելոյն. և ասեն.

Սաղմոս ՃԺԸ:

Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող. Տէր կեցո զիս ըստ բանի քում:

Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ, և լուար ինձ, ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո :
'Ի ճանապարհս արդարութեանց քոց իմաստուն արա զիս, և քննեցից զսքանչելիս քո :
Տքնեցաւ անձն իմ առ 'ի ձանձրանալ. հաստատեա զիս 'ի բանս քո :

Շարական ողբաձայնի . ԲԿ :

Մերձեցաւ անձըն իմ ի հող յորժամ ստեղծամն . քանզի պատուիրանան մեղայ . և ճաշակեցի ըզդառնութիւն մահու . տէր յոյս իմ օգնեա ինձ :

Սաղմոս :

Զճանապարհս մեղաց 'ի բաց արա յինէն, և յօրէնս քո ողորմեաց ինձ :
Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի, և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ :
Մերձեցայ ես 'ի վկայութիւնս քո, տէր մի՛ յամօթ առներ զիս :
'Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ . զի անդորր արարեր սրտի իմոյ :

Շարական :

Զճանապարհս քո ես ոչ պահեցի . քանզի ոչ ժամանեցի ապաշխարել . այլ հեղգացայ . այլ առ քեզ միայն պաղատիմ հայր երկնաւոր . տէր յոյս իմ . օգնեա ինձ :

Սաղմոս :

Օրէնսդէտ արա զիս տէր 'ի ճանապարհս իրաւանց քոց . և խնդրեցից զնա յամ ժամ :

Իմաստուն արա զիս, և քննեցից զօրէնս քո. և պահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով:

Առաջնորդեա́ ինձ 'ի շաւիղս պատուիրանաց քոց, զի ընդ նոսա հաճեցայ:

Խոնարհեցո́ զսիրտ իմ 'ի վկայութիւնս քո, և մի՛ յագահութիւն:

Դարձո́ զաչս իմ, զի մի՛ տեսից զնանրութիւն. 'ի ճանապարհս քո կեցո́ զիս:

Շարական:

Օրէնսգէտ արա զիս տէր՝ ի ճանապարհի քում. քանզի խնդրեցի զալ առ քեզ. դառնամ անդրէն ի հող յորմէ ստեղծայ. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ հայր երկնաւոր. տէր յոյս իմ. օգնեա ինձ:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Կցուրդ. Բ կ:

Ահա մերձեցաւ որ պահանջէ յինէն ըզ հոգիս: Եւ եկեալ հասեմ առ դրանն ը գերեզմանին. և ի հող մերձեցայ: Քանզի զարհուրեալ դողամ ի յանմերձելի տանջանացն. և ի հրոյն բռնութենէն: Այլ դու բազմագութ փրկիչ խնայեա ի մեղուցեալ ը քո ծառայս. և ողորմեա:

Ծ՝խէն խոռնէ. եւ խճէաղ ղճէրէղմանն մնչեւ 'ի նէ֊
էրածին, աւէն ատղմոռ ձէ. ատողղգէ, ողբաչայն:

Կց. Եդին զիս 'ի գբի ներքնում, 'ի խաւարի
և 'ի ստուերս մահու:

Փխ. Տէր ած՟ փրկութե՟ իմոյ, 'ի տուէ կար֊
դացի և գիշերի առաջի քո:
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տր՟, խոնարհեա
ցի ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ:
Զի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, և կեանք իմ
'ի դժոխս մերձեցան. և համարեցայ ես ընդ
այնոսիկ՝ որք իջանեն 'ի գուբ:
Եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի, և 'ի
մեռեալս ազատ:
Որպէս վիրաւորս, որք ննջեն 'ի գերեզմանի.
Զորս դու ոչ յիշեցեր, նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ
մերժեցան:
Եդին զիս 'ի գբի ներքնում, 'ի խաւարի և 'ի
ստուերս մահու:
Յիս հաստատեցաւ սրտմտութի՟ քո. զա՟մ զբօ֊
սանս քո ածեր 'ի վերայ իմ:
Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդին
զիս նշաւակ իւրեանց:
Մատնեցայ, և ոչ ելանէի. աչք իմ տկարացան
յաղքատութե՟:
Կարդացի առ տր՟ զօր հանապազ, և համբար֊
ձի առ քեզ զձեռս իմ:
Միթէ մեռելոց առնիցես սքանչելիս. կամ
բժիշկք յարուցանիցեն, և խոստովա՟ն առ֊
նիցին առ քեզ:
Միթէ պատմեսցեն որք երբէք 'ի գերեզմանի զո֊
ղորմութի՟ս քո, կամ զճշմարտութի՟ս քո 'ի
կորստեան:

Միթէ ճանաչիցի՞ն ՚ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո յերկիր մոռացեալ։

Եւ ես առ քեզ Տէր աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։

Ընդէ՞ր Տր մերժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։

Տնանկ եւ վաստակաւոր եմ ես ՚ի մանկութենէ իմմէ, ՚ի բարձրութենէ խոնարհեցայ եւ ապշեցայ։

Յիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս։

Շրջեցան զինեւ որպէս ջուր, զօր ամ պաշարեցին զիս ՚ի միասին։

Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ եւ զծանօթս իմ վասն թշուառութեան իմոյ։

Ընթերցուած յոբայ։ (իա. 31։)

Ո՞ պատմեսցէ յանդիման նր զճանապարհս նորա. եւ զոր ինչ ինքն գործեաց, ո՛ հատուսցէ նմա։ Եւ ինքն ՚ի գերեզմանի գնաց. եւ ՚ի տապանի արթնեցաւ։ Քաղցրացան նմա խիճք հեղեղատի. եւ զհետ նորա ամ մարդ գնասցէ, եւ յառաջ քան զնա անթիւք։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի տիմոթէոսի երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս։ (դ. 1։)

Զայս վկայութիւն դնեմ առաջի այ, եւ յի քի, որ դատելոց է զկենդանիս եւ զմեռեալս ՚ի յայտնութեան իւրում եւ յարքայութեան։ Եւ դու քարոզեա՛ զբանն, հա՛ս ՚ի վերայ ժամու եւ տարաժամու, յանդիմանեա՛, սաստեա՛, մխիթարեա՛ ամ երկայնմտութբ եւ վարդապետութբ։ Զանզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտութեան վար-

դապետութեն ոչ անսայցեն. այլ ըստ խորաքան-
ջիւր ցանկութեց կուտեսցեն իւրեանց վարդա-
պետս՝ ըստ մարմաջելոյ լսելեաց իւրեանց. և
'ի ճշմարտութե անտի դարձուցանիցեն զլսելիս, և
յառասպելս կործանեսցին: Այլ դու զուարթ
կաց յամի, ճգնեա՛ց, զգործս աւետարանչի գոր-
ծեա՛. զպաշտօնդ քո կատարեալ կա՛լ: Զի ես
այսուհետև նուիրեալ եմ, և ժամանակ դար-
ձի իմոյ հասեալ կայ: Զբարւոք պատերազմ
պատերազմեցայ, զընթացսն կատարեցի, զհա-
ւատսն պահեցի: Այսուհետև կայ մնայ ինձ
արդարութե պսակն, զոր հատուսցէ ինձ տր յա-
ւուր յայնմիկ արդարն դատաւոր. ոչ միայն ինձ,
այլ և ամենեցուն որ սիրեցին զյայտնութի նորա:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութի, և
սրբք քո ցնծալով ցնծասցեն:

ԲՆ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԻԵ. 31:)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Եւ յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք
իւրովք, և ամ հրեշտակք ընդ նմա, յայն
ժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց, և ժողո-
վեսցին առաջի նորա ամ ազգք, և մեկնեսցէ
զնոսա 'ի միմեանց, որպէս հովիւ՝ զի մեկնեսցէ
զօդիս յայծեաց: Եւ կացուսցէ զօդիսն ընդ
աջմէ իւրմէ, և զայծիսն 'ի ձախմէ: Յայնժամ
ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն
իցեն. եկա՛յք օրհնեալք հօր իմոյ, ժառան-
գեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութին 'ի
սկզբանէ աշխարհի: Զի քաղցեայ, և ետուք

ինձ ուտել · ծարաւեցի, և արբուցէք ինձ · օտար էի, և ժողովեցէք զիս · մերկ, և զգեցուցէք զիս · հիւանդ էի, և տեսէք զիս · 'ի բանտի էի, և եկիք առ իս ։ Յայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն և ասասցեն · տ՟ր երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ, և կերակրեցաք · կամ ծարաւի, և արբուցաք ։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ օտար, և ժողովեցաք · կամ մերկ, և զգեցուցաք ։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ 'ի բանտի, և եկաք առ քեզ ։ Պատասխանի տացէ թագաւորն, և ասասցէ ցնոսա · ամէն ասեմ ձեզ, որովհետև արարէք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարէք ։ Յայնժամ ասասցէ և ցայնոսիկ, որ ընդ ահեկէն իցեն · երթա՛յք յինէն անիծեալք 'ի հուրն յաւիտենական, որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա ։ Զի քաղցեայ, և ոչ ետուք ինձ ուտել · ծարաւեցի, և ոչ արբուցէք զիս · օտար էի, և ոչ ժողովեցէք զիս · մերկ էի, և ոչ զգեցուցէք զիս · հիւանդ և 'ի բանտի, և ոչ տեսէք զիս ։ Յայնժամ պատասխանի տացեն և նոքա, և ասասցեն · տ՟ր երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ 'ի բանտի, և ոչ պաշտեցաք զքեզ ։ Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա, և ասասցէ · ամէն ասեմ ձեզ · որովհետև ոչ արարէք միում 'ի փոքրկանցս յայսցանէ, և ոչ ինձ արարէք ։ Եւ երթիցեն նոքա 'ի տանջանս յաւիտենականս · և արդարքն 'ի կեանս յաւիտենականս ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Եւս եղբայրական ճառ մի ոսկ. 'ի գլխաւոր երիցանցն,
նախորդաւմբ ընթերցանու պաշտօնս ։

Հանգիստ սրբոյն յովհաննու առաքելոյն և աւետարանչին ։

Էր ընդ եղբարսն երանելին յովհաննէս մեծաւ ուրախութե՛ 'ի տր ։ Եւ յաւուր միում կիւրակէի եղբարք նմ ժողովեալ էին առ նա, սկսաւ խօսել ընդ նոսա այսպէս ։ Եղբարք իմ և ծառայակիցք և ժառանգակիցք և հաղորդք նն արքայութեն, գիտէք եթէ քանի զօրութի 'ի ձեռն իմ ետ ձեզ տծ, քանի նշանս, քանի արուեստս, ո՜րչափ շնորհս ․ որպիսի վարդապետութիւնս, վերակացութիւնս, հանգիստս, սպասաւորութիւնս, փառս, հաւատս, միաբանութիւնս, ձիրս, պարգեւս ․ ո՜րչափ և քանի տեսէք աչօք ձերովք զտուեալսն ձեզ, որք ոչ երեւին աչաց այսոցիկ, և ոչ ականջաց այսոցիկ լսելի լինիցին ։

Արդ՝ հաստատեցարուք 'ի նա, յիշելով զնա յամ 'ի գործս ձեր ։ Գիտէք զխորհուրդ մատակարարութեն որ եղև 'ի մարդիկ, եթէ ո՞յր աղագաւ արար տր ։ Աղաչէ զձեզ եղբարք՝ ինքնին տր 'ի ձեռն իմ և մաղթէ՝ կալ մնալ առանց թշնամանաց, առանց նենգութե, առանց անառակութե ։ Քանզի գիտէ զթշնամանսն որ 'ի ձէնջ, գիտէ և զանարգութիւնս, գիտէ և զնենգութիւնս, գիտէ և զանառակութիւնս 'ի ստուգանելն ձեր 'ի սըրբոց պատուիրանաց նորա ։ Արդ մի տրտմեսցի 'ի ձէնջ բարերարն տծ, գթածն և ողորմածն, որն, յստակն, անարատն, անհիւթն, միայնն, մինն, անփոփոխն, ստոյգն, աննենգն, անցասումն ․ որ 'ի վեր է քան զամ ասելի և իմանալի անուն՝ տծ իմ յս ։ Արդ ուրախ լիցի 'ի

բարւոք կրօնաւորութեան մերում. խնդասցէ 'ի տէր կեանս մեր. հանգիցէ 'ի պարկեշտ վարս մեր. անհոգ լիցի 'ի ժուժկալութեանս մերում. հաճեսցի 'ի միաբանութեան մերում. ժպտեսցի 'ի զգաստութեան մերում. բերկրեսցի 'ի սիրելս մերում զնա :

Զայս այժմ խօսիմ ընդ ձեզ՝ եղբարք, փութացեալ 'ի յառաջակայ գործս ձեր, արդէն իսկ կատարեալ 'ի տէր : Վասնզի զի՞նչ այլ ունիցիմ ասել ձեզ. ունիք զԱստուծոյ ձերոյ զգրաւականն, ունիք զբարերարութիւն նորա զտուրս, ունիք զանհրաժեշտ գալուստ նորա : Զի թէ ոչ ես մեղիցէք, զոր յանգիտութեան գործեցէք՝ թողցէ ձեզ Աստուած. ապա թէ և գիտացեալ զնա, և 'ի նմանէն ողորմութիւն գտեալ, և նոյնպէս վարիք, և զառաջինսն ես համարեսցի ձեզ. և ոչ ընկալջիք 'ի նմանէ ողորմութիւն : Եւ զայս ասացեալ առ նոսա, յաղօթս եկաց այսպէս. ո՛վ որ զպատկս զայս հիւսեցեր քոյով հիւսմամբդ քո. ո՛վ որ զբաղում ծաղիկս զայս յանթառամելի ծաղկիդ քո յօդեցեր. ո՛վ որ սերմանեցեր ըղկենդանարար բանս քո զայսոսիկ. ո՛վ որ միայնդ ես խնամակալ քոց ծառայից, և բժիշկ՝ որ ձրի բժշկես : Ո՛վ որ միայնդ ես բարերար և անամբարտաւան. ո՛վ որ միայն գթած ես և մարդասէր. ո՛վ որ միայն փրկիչ և արդար. ո՛վ որ միշտ ես և յամենեսին, և ամենայն ուրեք մերձ ես Աստուած իմ Յիսուս. դու քոյով պարգևօքդ ծածկեա զամենեսեան որ 'ի քեզ յուսան : Ո՛վ որ գիտես ըղչարախօսին մերոյ ամենայն ուրեք զմեքենայս և ըղբռնութիւն :

Եւ ապա խնդրեաց հաց, և գոհացաւ այսպէս : Զո՞ր օրհնութիւն կամ զո՞ր պատարագ կամ զո՞ր գոհութիւն 'ի բեկանել հացիս անուանեացուք, այլ միայն զքեզ Յիսուս Քրիստոս : Փառաւորեմք

տ՟ր զքո ասացեալ հօր անուն. փառաւորեմք զմուտ դրան քո. փառաւորեմք զյարութ՟ն քո, որ ցուցաւ մեզ. փառաւորեմք զճանապարհն քո: Փառաւորեմք զսերմն քո, զբանն, զշնորհն, զհաւատն, զաղն, զանհաս մարգարիտն, ըզգանձն, զարօրն, զուռկանն, զմեծութի՟ն՝ որ վասն մեր կոչեցար որդի մարդոյ. զճշմարտութի՟ն, զհանգիստն, զգիտութի՟ն, զզօրութի՟ն, զպատուիրանն, զհամարձակութի՟ն, զազատութի՟ն, զառ 'ի քեզ փախուստն: Ո՜վ դու ես տ՟ր՝ արմատ անմահութե՟, և աղբիւր անապականութե՟, և հիմն յաւիտենից. անուանեալ զայս ա՟մ մ՟ն մեր: Որպէս զի մեր կոչեցեալ զքեզ այսոքիւք, գիտասցուք զմեծութի՟դ քո՝ որ է անտես 'ի մէնջ 'ի ժամանակիս յայսմիկ. որ սրբոց միայն է տեսանելի, և 'ի միայնոջ 'ի քում մարդն կերպարանեալ:

Եւ բերեալ զհացն կարկառ նոցա. և 'ի վերայ իւրաքանչիւր եղբօր աղօթս առնելով, արժանի լինել շնորհացն ա՟ն և սրբոյ գոհութե՟ն, և ճաշակեալ նորա նոյնպէս, և ասացեալ՝ թէ և ինձ մասն եղիցի ընդ ձեզ, և խաղաղութի՟ ընդ ձեզ սիրելիք իմ, և ասէ ցբիւռոս. ա՛ռ ընդ քեզ երկուս յեղբարցդ՝ հանդերձ երկու որդւովք, և փայտատօք, և եկ զկնի իմ: Եւ բիւռոս առանց յապաղելոյ արար զոր հրամայեաց նմա ծառայն ա՟յ յովհաննէս: Եւ ելեալ երանելին յովհաննէս 'ի տանէն գնայր առաջի դրացն. հրամայեալ բազմութե՟ մեկուսանալ 'ի նմանէ. և հասեալ 'ի շիրիմ ինչ եղբօր մերոյ՝ ասաց ցպատանիսն. բրեցէ՛ք որդեակք. և նոքա բրէին: Իսկ նա ստիպէր զնոսա և ասէր. խորագոյն լիցի բրածդ: Եւ նա 'ի բրելն նոցա խօսէր ընդ նոսա զբանն կենաց, և յորդորէր

զեկեալսն ընդ նմա 'ի տանէն, շինելով և հաստատելով զնոսա 'ի մեծութ͞ի ա͞ն. և աղօթս առնելով 'ի վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ամենեցուն. իսկ մեք ոչ ինչ իմանայաք ամենևին:

Եւ իբրև կատարեցին զբրածն պատանիքն շուրջանակաւ, մերկանայր երանելին զհանդերձն զոր զգեցեալն էր, և տարածանէր իբրև զանկողին ինչ 'ի խորութ͞ե բրածին. և միայն նափորտամբն կացեալ՝ համբարձ զձեռս իւր 'ի վեր, և յաղօթս կայր այսպէս: Ո՛ որ ընտրեցեր զմեզ յառաքելութ͞ի հեթանոսաց. ո՛ որ առաքեցեր զմեզ յաշխարհ՞ ա͞ծ. ո՛ որ ցուցեր զքեզ 'ի ձեռն մարգարէիցն քոց. ո՛ որ ո՛չ դադարեցեր երբէք, այլ միշտ կեցուցեր զկարօտեալսն. ո՛ որ 'ի ձեռն ամենայն բնուէ͞ց զքեզ ծանուցեր. ո՛ որ և անասնոց անդամ քարոզեցար. ո՛ որ զանապատ և վայրենի հոգւին՝ զգօն և հանդարտ արարեր. ո՛ որ ծարաւելոյն նմ͞ քոյով բանիւ զքեզ իսկ ետուր. ո՛ որ մեռելոյն նմա արագ յայտնեցար. ո՛ որ ընկղմելոյն նմա յանօրէնութ͞ի արագօրէն ցուցար. ո՛ որ հերքելոյն նմա բնաւին 'ի սատանայէ՝ ընծայեցար փրկիչ: Ո՛ որ յաղթեցեր հակառակորդին՝ և այցելու եղեր 'ի քեզ ապաւինելոցն. ո՛ որ ետուր նմա զքո ձեռնդ, և յարուցեր զնա 'ի դժոխական իրաց. ո՛ որ ոչ թողեր զնա 'ի մարմնի կրօնաւորել. ո՛ որ ցուցեր նմա զթշնամին իւր. ո՛ որ զգիտութ͞ի սուրբ արարեր՝ ա͞ծ իմ յո͞: Ո՛ որ հայրդ ես որոց 'ի վեր քան զերկինս, և ա͞ծ երկրաւորաց. ո՛ որ օրէնքդ ես եթերականաց, և օդականաց ընթացք, երկրաւորաց պահապան, և երկիւղ սանդարամետականաց, ընկա՛լ և զքոյոյ յովհաննու զհոգիս, թերևս արժանի եղելոյ 'ի քէն ողորմութ͞ե: Ո՛ որ զիս պահեցեր մինչև 'ի ժամանակս

յայս՝ անմերձ 'ի խառնակութենէ կանանց . ո՛ր և զհայելն ինձ 'ի կին մարդ՝ ծանր գրեցեր . ո՛ր յառաժամանակեայ կենացս փրկեցեր զիս , և 'ի մշտնջենաւորն առաջնորդեցեր . ո՛ր 'ի մարմնաւոր աղտեղութ՟է որոշեցեր զիս . ո՛ր 'ի դառն մահուանէ զերծուցեր զիս , և 'ի քեզ միայն հաստատեցեր ։ Ո՛ որ զծածուկ ախտ ոգւոյ իմոյ սանձեցեր , և զյայտնի գործս նորին խափանեցեր . ո՛ր նեղեցեր և հալածեցեր ըզխռովարարն որ յիս . ո՛ր անբիծ զճանապարհն իմ որ առ քեզ հաստատեցեր . ո՛ր առանց սայթաքելոյ պահեցեր զշաւիղս իմ որ 'ի քեզ ։ Ո՛ որ աներկմիտ ետուր զհաւատս իմ որ 'ի քեզ . ո՛ր զո՟ր զխոստութ՟ին որ 'ի քեզ սահմանեցեր ինձ . ո՛ր գործոց իւրաքանչիւր վարձս հատուցանես . ո՛ր եդիր յօգուտ իմում, մի՛ ինչ ստացուած պատուական քան զքեզ համարել ։

Արդ տ՟ր յ՟ս ք՟ս , զմատակարարութիւնն զոր ընկալայ 'ի քէն՝ կատարեցի . արժանաւորեա՛ զիս քում հանդստեանդ , զքո զողորմութ՟իդ շնորհելով ինձ , որ է անփախուստ և անճառ փրկութ՟ի ։ Ահա 'ի գալս իմում առ քեզ , ընկրկեսցի հուրն , վանեսցի խաւարն , տկարասցի վիհն , համրասցի հնոցն , շիջցի գեհենն , ամաչեսցեն հրեշտակք չարին , երկիցեն դևք , զմռեսցին իշխանք , զօրութիւնք նորա ընկճեսցին , աջակողմանքն կայցեն , ձախակողմանքն մի՛ մնասցեն ։ Բանսարկուն պապանձեսցի , սատանայ զարհուրեսցի , սրտմտութ՟ի նորա տոչորեսցի , մոլորութ՟ի նորա սաստեսցի , տանջանարանք նորա պատկառեսցին , յարձակմունք ն՟ր կապտեսցին , մանկունք նորա չարչարեսցին , և ա՟մ արմատ նորա տարակուսեսցի , և սգասցի մինչև իսպառ ։ Արդ տո՛ւր ինձ զճանապարհս իմ որ

առ քեզ՝ անբասիր և անբռնադատ վճարել․ անձուլ զայն զոր խոստացաքն այնոցիկ՝ որ սըրբութ͞բ կեցին, և պարկեշտութ͞բ սիրեցին զքեզ։ Եւ ապա կնքեալ զձ͞մ զկնքն, և ասացեալ՝ Թէ դու լեր ընդ իս տ͞ր իմ յ͞ս ք͞ս, և կողմնեցաւ 'ի խորափտին, ուր զհանդերձն իւր տարածեաց։ Եւ ասացեալ ցմեզ՝ խաղաղու͞թ ընդ ձեզ եղբարք․ և մինչդեռ մեք ուրախ էաք և լայաք, աւանդեաց զհոգին 'ի ձեռն տ͞ն 'ոք առաքեալն և աւետարանիչն յովհաննէս։ Եւ յ͞ոի փառք, և ք͞ւի պատիւ և զօրութ͞ի յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Եւ ապա ծածկեն հողով զգերեզմանն, ասելով շարական․ Բ Կ։

Հաւատ ունելով հոգւոյ խաղաղութեան․ Երթ առ արարիչն հայցելով․ աստուած իմ հանգո։ Որ եռուր հոգի յիսուս․ ըզսա պահեա․ զի քո խաչի և յարութեանդ հաւատամք՝ Թագաւոր երկնաւոր․ հանգո զհոգի սորա յիշելով զսորա զհաւատս։ Ի քաղաք տեառըն զօրութեանց՝ և ի քաղաք Թագաւորին մեծի․ ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղաղութեան՝․ գնասցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս․ տեսանել ըզլոյսն յաւիտենից։

Եւ սկսանի ամէն դպրաց ժողովրդովք զՓառս 'ի բար-ձունսն, զի Թովմարեայն սերոբէ Հրեշտակերգուն Թովմարա-չան ձայնաւ երգեցին :

Փառք 'ի բարձունս ա՟յ, և յերկիր խաղաղութի՟ւն, 'ի մարդիկ հաճութի՟ւն : Եւ օրհնութի՟ւն քեզ 'ի բարձունս. օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովանիմք տ՟ր զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք տ՟ր զքէն վասն մեծի փառաց քոց. տ՟ր թագաւոր, ո՟րդ, երկնային, ա՟ծ և հայր ամենակալ : Տէր և որդի հօր միածին, յ՟ս ք՟ս, և սուրբ որդի. տ՟ր ա՟ծ, գառն ա՟յ, և որդի հօր, որ առեր զմերս 'ի կուսէն. ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի : Եւ արդ ընկա՛լ զաղաչանս մեր. ո՟րդ որ նստիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեա՛ց մեզ. զի դու միայն ս՟բ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս : Տ՟ր և հոգին ս՟բ որ 'ի փառս ա՟ծ ընդ հօր. ամէն :

Եւ յա՟մ ժամ օրհնեմք զքեզ, տ՟ր. և գովեմք զանուն ս՟բ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից : Արժանի՛ արա տ՟ր զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա՛ զմեզ : Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անուն ս՟բ քո յաւիտեանս. ամէն : Օրհնեալ տ՟ր, ուսո՛ ինձ զարդարութի՟ս քո. երիցս կրկնել : Տ՟ր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ. ես ասացի, տ՟ր ողորմեա՛ ինձ, և բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ : Յո՛յց մեզ տ՟ր, զողորմութի՟ս քո, և զփրկութի՟ս քո տո՛ւր մեզ : Տէր, ողորմութի՟ւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ . Տէր իմ, զքեզ

ապաւէն լինձ արարի. ուսո՛ լինձ առնել զկամս քո, զի դու ես ա̃ծ իմ: Ի քէն է տ̃ր աղբիւր կենդանութե̃ն. և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս: Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո, որք ճանաչեն զքեզ տ̃ր:

Եւ ՚ի կատարման քահանային ասէ.

Փառք պատիւ և երկրպագութի̃ւն ՚ի բարձունս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սբ̃յ այժմ և միշտ և.

Երգ:

Եդին զիս ՚ի գբի ներքնումն, ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու:

որհ. Օրթի:

Ընթերցուած ըստ ղուկասու. (Ժբ. 32:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ.

Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի̃ւ: Վաճառեցէ՛ք զինչս ձեր, և տուք ողորմութի̃ւ. և արարէ՛ք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս. ուր ոչ գող մերձենայ, և ոչ ցեց ապականէ. զի ուր գանձ ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին: Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս. և ճրագունք լուցեալք. և դուք նմանօղք մարդկան, որ ակն ունիցին տ̃ն իւրեանց, թէ ե՛րբ դառնայցէ ՚ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա: Երանի՛ իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տ̃րն գտցէ արթունս: Ամէն ասեմ ձեզ. զի գօտի ընդ մէջ ածցէ, և բազմեցուսցէ զնոսա, և անցեալ պաշտիցէ զնոսա: Եւ եթէ յերկրորդ կա՛մ

յերրորդ պահու եկեսցէ, և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ։ Բայց զայն գիտասջիք՝ եթէ գիտէր տանուտէրն, յորում պահու գող գայ, հսկէր և չտայր թողուլ ական հատանել ՚ի տան իւրում։ Եւ դուք եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ որդի մարդոյ։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր։

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտ̃ր աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա՛։

Վասն ՚ի վերուստ պահպանութեան առ ՚ի տ̃նէ անձանց մերոց, և հաճոյական աղօթս առաքելոյ զտ̃ր։

Վասն ընդունելոյ տ̃ն ա̃յ զհոգի հանգուցելոյս մերոյ ՚ի հանգիստն արքայութեան զտ̃ր։

Վասն թողլոյ սմա զյանցանս իւր զկամայ և զակամայ զտ̃ր։

Վասն արժանի լինելոյ սմա խաղաղութ̃ և մեծաւ յուսով սպասել տեառնագալուստ փողոյն զտ̃ր։

Վասն քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զահաւոր զձայնն, եթէ արիք ահա գայ ք̃ս, զտ̃ր։

Վասն համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանապական և զանստուեր լոյսն զտ̃ր։

Վասն աչալրջութ̃, և առանց ամօթոյ կալ սմա առաջի ատենին ք̃սի զտ̃ր։

Վասն տալոյ սմա տեղի հայրական խնամոցն՝ յաջագահ դասուն զտ̃ր։

Վասն լսելոյ սմա զերանաւէտ զձայնն, որ ասէ՝ Եկա՛յք օրհնեալք հօր իմոյ ՚ի տեղի հանգստեան, զտ̃ր։

Վասն պարգևելոյ սմա զերկնային պսակն կե-
նաց և անմահութե̃ն զՏ̃ր:

Վասն հրեշտակի խաղաղութե̃ն աւանդելոյ զհոգի
սորա 'ի հանգիստ արդարոց զՏ̃ր:

Վասն առաքման շնորհաց մեծի և ամենազօր
աջոյն Ք̃ի 'ի հողանիւթեայ յարկ տապա-
նի սորա զՏ̃ր:

Վասն կնքելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խա-
չին իւրով մինչև 'ի գալուստն իւր̃ոյ զՏ̃ր:

Վասն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն ս̃բյ 'ի սիրտս
լսողաց՝ հաւատացելոց անուան իւրոյ, զՏ̃ր:

Վասն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք 'ի
ձեռն ողորմութեան իւրոյ զՏ̃ր:

Վասն պահելոյ զմնացորդս սորա յամենայն
հնարից սատանայի զՏ̃ր:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ
և ուղիղ հաւատով 'ի Ք̃ս ննջեցին, զՏ̃ր: Յիշ:
Եւ ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:
Գ. Տ̃ր ողորմեա՛:

Եւ քահանայն ասէ զաղօթս վասն կնքելոյ զգերեզմանն:
Զոր ասացեալ է տ̃ն Բարսղի հայրապետին Կեսարու-
կապադովկացւոց:

Գոհանամք զքեն Հայր տ̃ն մերոյ յ̃սի ք̃սի,
որ յայց ելեր մարդասիրութ̃բ քոյով, փրկեցեր
'ի մեքենայից սատանայի զմերժեալ և զհեռա-
ցեալ ազգ մարդկան, զոր նախանձեցաւ և ե-
հան զմեզ պատրանօք 'ի յաւերժական կենացն,
արտասահմանելով 'ի կորուստ և յապականու-
թի: Այլ դու, բարերար և մարդասէր տ̃ծ,
ոչ թողեր զնորա դառնութ̃ի թիւնիցն 'ի մեզ
յարակայ: Վ̃ն որոյ մահ կոչեցեր, և հեղեր 'ի
վերայ արարածոց, զի մի անմահ մնասցէ չա-

քունն պատահեալ, այլ բառնալով զմեզ 'ի կենացս յայսցանէ, և հատանելով 'ի մեղաց, եղև փրկութեան բարերարիդ պատուհասդ: Իսկ 'ի վախճան աւուրց առաքեցեր զմիածին որդիդ քո սիրելի 'ի կերպարանս մահու մեղաց, և դատապարտեաց զմեղս մարմնով իւրով, և կամաւոր խաչելութեամբ իւրով խորտակեաց զզօրութիւն թշնամւոյն. եղև առաջին պտուղ ննջեցելոց, աստուածահրաշ յարութեամբ իւրով հրաւիրեաց զմեզ յիւր անմահութիւն. յոր հաւատացեալ ծառայս քո այս անուն քահանայ մկրտեցաւ 'ի մահ Քրիստոսի քո: Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ հայր սուրբ, միջնորդութեամբ մարմնոյ և արեան Քրիստոսի քոյ, հայեաց 'ի խոստովանողս մեր անուան քո. Թող սմա զամենայն զպարտիս իւր զկամայ և զակամայ, զոր վիրաւորեաց անմարմին թշնամին պատրանօք խաբմամբ: Զի դու միայն սուրբ և բարերար Տէր ես, որ յանգոյութենէ 'ի գոյութիւն ածեր զամենայն: Եւ այժմ ըզվէրս սորա բժշկեա, և խաղաղութեամբ անցո ընդ խաւարային իշխանութիւն, զի մի զիւրեանց չարութիւնս 'ի ծառայս քո գտցեն. այլ ջնջեա Տէր զձեռագիր նորա ներգործութեանցն, զոր 'ի սմա սերմանեցին. և տուր սմա ճանապարհ բացի: Բացակայ եղիցի 'ի սմանէ բոցեղէն սուրն որ պահէր զճանապարհ ծառոյն կենաց, պատկառելով 'ի փրկական նշանէ խաչին՝ որ զպտուղն կենաց մեզ ընծայեցոյց, առհաւատչեայ յաւիտենական կենացն և առաջնորդ. յոր ապաւինեալ ծառայս քո այս անուն քահանայ սովաւ հասցէ 'ի հանգիստ, ուր սուրբք ամենայն հաւաքեալ սպասեն մեծի հարսանեացդ յերևել մեծին Աստուծոյ և փրկչին 'ի ձայն փողոյ մեծի, յորժամ սարսեն տարրեղէն արարածք, գալարին երկինք, նսեմանան լուսաւորք, թօթափին

աստեղք, ցոլանան գետք հրեղէնք, երևելին բա-
նակք անմահից, յանկարծել դատաւորիդ՝ սա-
սանի երկիր, և բանին կնքեալ գերեզմանք. շէ-
նին հողացեալ մարմինք, և հոգիքն սլացեալ իբ-
րև զարծուիս՝ անդր հասեալ, և զգենուն զա-
նապական մարմին. 'ի վայրկեան ժամանակի ժա-
մանեսցեն յիւրաքանչիւր տեղիս: Աղաչեմք ըզ-
քեզ տ͞ր, ժամանեսցի զծառայս քո յանսպառ ու-
րախութիւն: Եւ զմեզ զամենեսեան զհաւատա-
ցեալքս 'ի քեզ օրհնեա, զի արժանաւորք եղի-
ցուք փառաւորել զհայր և զորդի և զս͞բ հոգին
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ամ͞ցն: Ա͞ռ երկր:

Օրհնեալ ես տ͞ր ա͞ծ մեր, որ նեղելոց ես անդորրութ͞ի, ընդունող ես հոգւոց հանգուցելոց. ընկալ զհոգի ծառայիս քո այս անուն 'ի բարի. և փարատեա զսուգ և զտրտմութ͞ի 'ի սիրելեաց իւր, որք հետևեցան յուղարկել զսա զերկայնաձիգ ճանապարհն. և մորմոքին 'ի վերայ անդառնալի ուղեգնացութ͞ե սորա, և յաւէտ անջատելոյ 'ի սմանէ առ ժամանակ մի, մինչև յուղի անկեալ իւրեանց յայսմ բազմաժողով ծովածուփ կենցաղոյս. և զչափաւոր զարտասուս սոցա ընկալ 'ի հաճոյս քեզ, և մի 'ի զայրացումն: Եւ մխիթարեալ սփոփեա զլքեալ սիրտս սոցա, գալստեամբ քոյոյ շնորհիդ. և զօրացուսցես զտարակուսեալ հոգիս սոցա առաքմամբ ս͞բյ հոգւոյդ: Եւ կնքեալ պահեսցես զգերեզմանս փակեալ յանուն քո, նշանաւ ամենայաղթ խաչիւդ քո, մինչև յօր վերջնում կրկնակի գալստեան քո: Օ 'ի քո ամենակարող զօրութ͞եդ եղեմնապատ և ձիւնաթաղեալ պահին ամ͞ն արմատք. և սերմանիք թաղեալք յերկիր մեռանին, մինչև 'ի ժամանակս որոտընդ-

ըստ գարնանայնն յարութեն զուարճացեալ պայծառանման. զոր կարգեցեր մեզ 'ի սպաս պէտոյից մերոց. իսկ զբանաւոր կենդանիքս ըստ պատկերի քում գոյացուցեր: Ան որոյ խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ մեզ լինել նմանակից, հացդ անմահութե, որ ոչ մնացեր 'ի քոյում մշտնջենաւոր անմահութեան, այլ հաստ կենդանութե՝ զմահ յանձն առեր, զի բաղում արասցես արդիւնս: Իջեր 'ի գերեզման, և լուծեր զերկունս մահու զդժոխս աւարեցեր: Յերկնաւորաց օրհնիս, յերկրաւորաց երկրրպագիս, և 'ի սանդարամետաց. լի են ամ փառօք քո: Պահեա ամենազօր տր՝ զհոգի սորա առ ամ սբց և սիրողաց անուանդ քում սրբոյ: Եւ զգերեզմանս ծառայիս քո կնքեալ պահեացես, որ փակես զխորս և կնքես ամենազօր աջովդ քո: Երկինք և երկնից երկինք և երկիր հաստատեալ կան բանիւ քո. այսպէս անշարժ եղիցի կնիք տրութե քո 'ի վերայ բնակութե սորա և պահարանի ծառայիս քո. և մի իշխեսցէ մերձենալ 'ի սա պիղծ և անմաքուր դևն, ոչ 'ի մարմին և յոգիս հեթանոսաց, որք ոչ ունին զծնունդ սբ աւազանին և զկնիք ահաւոր 'ի վերայ գերեզմանացն: Այլ ծառայս քո այս, որ կոչեցեալ հրաւիրեցաւ 'ի քոց հրաւիրողաց, և հաւատացեալ 'ի քեզ 'ի կենդանութե իւրում, թաղեցաւ ընդ քեզ մկրտութբ 'ի մահ, և սերմանեալ պահեցաւ, 'ի քէն կոչեցեալ՝ յերկիր դարձաւ. լուր աղաչանաց մերոց մարդասէր տր, և թող սմա զամենայն զմեղս իւր, զոր մեղաւ. և քաւիչ լեր ամ սխալանաց նորա, եթէ կամայ և եթէ ակամայ, եթէ բանիւ և եթէ գործով, եթէ մտածութեամբ և եթէ խորհրդով: Զամ կատակ չարին պատառեա. զձեռագիր մե-

ղացն ընծայեալ տէր, և զախտ հնութենն լուեալ. զի անպատկառ լիցի 'ի մեծի աւուրն որոտընդոստ համօրէն 'ի վերջին պահպանացելոցն՝ ընդ առաջ վերանալ քեզ, նորափետուր արփիափայլ հրաշիւք զարդարեալ 'ի զարդ անկողոպտելի, յորժամ գաս ա՟ծդ 'ի մէջ ա՟ծացելոցն բաժանել և որոշել զպատիւ զանազանեալ սիրողաց քոց: Նոզմեզ զամենեսեան զհաւատացեալքս 'ի քեզ արժանի արա զայս ահաւոր և զսոսկալի օրս հանապազ տպաւորել առաջի աչաց մերոց: Յա՟մ ըզգալի և 'ի պատրողական կենցաղավարութեանս պատսպարեալ զմիտս և զզգայարանս մեր: Պատկերացո տէր զանհրաժեշտ գալուստ քո առաջի աչաց մերոց. դի՛ր տէր քաղցրութիւն քո քաւարան գործելոց մեղաց մերոց. 'ի հանդերձեալ գեհենէն փրկեալ զմեզ, և ժամանեցո զմեզ զամենեսեան արժանապէս հանդիպել քում գալստեանդ, ամենագութ տէր: Նորոգեալ զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ անեղծ փառաց քոց, ք՟ս ա՟ծ մեր. ընդ որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ ս՟բյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Եւ ապա տէրունագրէն և ճաշէն զերեկոյեանն աւետարանաւն և սուրբ խաչիւն, այսպէս:

Սարկաւագն քարոզէ:

Եւ ես խաղաղութեան զ՟տր աղաչեցուք, ընկալ, կեցո և ողորմեա: Օրհնեա տէր:

Քհ. Օրհնութիւն և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Եւ խաչագրէ քահանայն զգերեզմանն ասելով:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերքս ծառայիս ա̃յ նշանաւ ս̃ր խաչիւս, և բանիւ ս̃ր աւետարանաւս, յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս̃բյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զտ̃ր աղաչեսցուք:

քհն. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շիրիմս և ոսկերքս ծառայիս ա̃յ նշանաւ ս̃ր խաչիւս, և բանիւ ս̃ր աւետարանաւս, յանուն Հօր:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զտ̃ր աղաչեսցուք:

քհն. Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի դամբարանս և ոսկերքս ծառայիս ա̃յ նշանաւ ս̃ր խաչիւս, և բանիւ ս̃ր աւետարանաւս, յանուն Հօր և:

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեան զտ̃ր աղաչեսցուք:

քհն. Անշարժ եղիցի կնիք տէրունեան ՚ի վերայ գերեզմանի ծառայիս ա̃յ այս անուն. քահանայիս մինչև ՚ի գալուստն ք̃սի, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ՚ի փառս. ամէն:

Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս̃բյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասեն շարական:

Փառաց ի փառս բարձրանան աջակողմեանքըն վերանան. յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման. ննջեցելոցս մեր լըսեցո զաստուածային բարբառըս

քո. դասաւորեա ընդ վերնոցն երգել ընդ փառս ընդ զուարթնոցն։

Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք ի քէն տր բարեգութ. ընդ ննջեցելոյս հաւատով ընկալ զմեղ նորին յուսով. յերուսաղէմ քաղաք վերին յորում արդարքն ժողովին. փառս երգել միշտ ընդ նոսին երրորդութեանդ երրեակ անձին։

Նրգ։

Ահեղ խորհրդոյ քահանայութեան բարձր կատարած կայր ի բեմին առաջի տր սեղանոյն. հուր շիջանի խաւար մերժի տրտմեալ հոգիքն ուրախանան. զի թողութիւն մեղաց լինի. ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոցն։

Մաղթանք։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Զհանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Ժ. Տր ողորմեա։

Աղօթք։

ԽՀ. Տէր Աստուած որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ մխիթարեն զսգաւորսն եւ զվշտագնեալսն, եւ դառնան տուն Տն. եւ օրհնեն ժողովուրդն, եւ արձակեն 'ի տունս իւրեանց։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Իսկ յերկրորդում աւուր այգուցն՝ երգեա՛ ՚ի գե-
րեզմանն. եւ յերգելն ասէն զ՚Մեծացու։ Գտես յէջ 121։
Նա յաւարտէն ասէ.

Օրհնութիւն յովնանու մարգարէին ։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. լուաւ ինձ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում։

Լուր Տէր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ՚ի խորս ծովու. եւ շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։

Ամենայն զբօսանք քո եւ ալիք քո անցին ՚ի վերայ իմ. եւ ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։

Շարական. Բ Ձ ։

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տըւողն կենդանութեան. եւ լըւաւ ձայնի աղօթից իմոց. եւ եհան ըզկեանս իմ յապականութենէ։

Սաղմոս ։

Արդ իցէ թէ յաւելից հայել ՚ի տաճար սուրբ քո. զի հեղձան զինեւ ջուրք մինչեւ յանձն իմ. եւ անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի

ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ոնց աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութենէ կեանք իմ։

Առ քեզ Տ՟ր ա՟ծ իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զ.քեզ Տ՟ր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ 'ի տաճար ս՟բ քո։

Շարական։

Յորժամ ընկլայ ես ի խորս անդընդոց. ըմբռնեցայ ի ժանիս վիշապին. և քո փըրկեաց զիս փրկիչն աշխարհի. և եհան։

Սաղմոս։

Զի ոչ պահէին զունայնութի՟ և զստութի՟, յողորմութենէ իւրեանց մերժեցան։

Այլ ես 'ի ձայն օրհնութե՟ խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս Տ՟ն, և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութե՟։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Շարական։

Միայն օրհնեալ սըրբուհէդ ի կամնայս. ըղնաւ կորան և տապաստ արարչին. բարեխօսեա առ տէր վասն անձանց մերոց. զի փըրկեսցէ ըզմեզ ի սպառնալեաց գեհենոյն։

Ապա ասէն սաղմոս ի՟թ. ողբաձայն։

էջ. Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութի՟։

ժխ. Բարձր առնեմ զքեզ Տ՟ր, զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։

Տ՟ր ա՟ծ իմ կարդացի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս. տ՟ր հաներ 'ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ, որ իջանեն 'ի գուբ:

Սաղմոս ասացէք տ՟ն ս՟բք ն՟ր. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա:

Սրտմտութիւն է 'ի բարկութեան նորա. և կեանք են 'ի կամաց նորա:

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն:

Ես ասացի 'ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան:

Տ՟ր 'ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ զօրութիւն. դարձուցեր զերեսս քո յինէն, և ես եղէ խռովեալ:

Առ քեզ տ՟ր կարդացի, և առ ա՟ծ իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն:

Մի՞ թէ հող խոստովան առնիցի առ քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտութիւն քո:

Լուաւ ինձ տ՟ր և ողորմեցաւ, և տ՟ր եղև իմ օգնական:

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ յինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութիւն:

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, և այլ մի ևս զղջացայց. տ՟ր ա՟ծ իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ:
(Կզ. 18:)

Այսպէս ասէ տ՟ր. գամ ժողովել զամենայն ազգս և զլեզուս. և եկեսցեն և տեսցեն զփառս իմ. և թողից 'ի վերայ ն՟ց նշան. և առաքեցից 'ի նոցանէ փրկեալս յազգս, 'ի Թարսիս, և 'ի

փաւղ, և 'ի լուղ, և 'ի մոսոզ, և 'ի Թոբէլ, և յեղլադա, և 'ի կղզիս հեռաւորս. որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ, և ոչ ևս տեսեալ զփառս իմ. և պատմեսցեն զփառս իմ, և զանուն իմ 'ի մէջ ազգաց. և ածցեն զեղբարս իւրեանց յա̃մ ազգաց՝ պատարագ տ̃ն, հեծեալս կառօք, համդերձ պալարակապ երիվարօք հովանոցօք 'ի ս̃բ քաղաքն երուսաղէմ, ասէ տ̃ր: Որպէս մատուցին ինձ որդիքն իսրայելի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք 'ի տան տ̃ն, և 'ի նոցանէ առից ինձ 'ի քահանայս և 'ի ղևտացիս, ասէ տ̃ր: Զոր օրինակ երկինք նոր և երկիր նոր, զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ, ասէ տ̃ր, նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր: Եւ եղիցի ամիս յամսոյ, և շաբաթ 'ի շաբաթէ եկեսցէ ա̃մ մարմին երկիր պագանել առաջի իմ յերուսաղէմ, ասէ տէր ա̃ծ: Եւ ելցեն և տեսցեն զոսկերս մարդկան առ իս յանցուցելոց. զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի, և հուր նոցա ոչ շիջցի: Եւ եղիցին 'ի տեսիլ ա̃մ մսեղեաց:

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս: (Գ. 1:)

Զայս ձեզ սիրելիք երկրորդ թուղթ գրեմ, որովք զարթուցից 'ի յիշատակ զհաստատուն միտս ձեր. յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամսն 'ի ս̃բց մարգարէից և յառաքելոցն ձերոց, զպատուէրս տ̃ն և փրկչին: Բայց զայս նախ գիտասջիք. զի յաւուրս յետինս եկեսցեն արհամարհօղք, այպանօղք, որ ըստ իւրեանց ցանկուե̃ց գնայցեն: Եւ ասիցեն. ո՞ւր են աւետիք գալստեան նորա. զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին, ա̃մ ինչ նոյնպէս կայ մնայ 'ի սկզբանէ

արարածոց ։ Եւ զայն մոռացեալ լիցի նոցա , որ
զայս կամին , եթէ երկինք եղեն 'ի սկզբանէ , և
երկիր 'ի ջրոց , և ջուրք հաստատեալ կան բանիւն
ա՟յ ։ Վ՟ն որոց երբեմն աշխարհ ջրհեղեղաւ ա-
պականեալ կորեաւ ։ Եւ այժմ երկինք և եր-
կիր նովին բանիւ գանձեալ են , հրոյ պահեալք
յօրն դատաստանի , և կորստեան ամբարիշտ
մարդկան ։ Եւ այս ևս մի լիցի 'ի ձէնջ ծած-
կեալ , սիրելիք , զի մի օր տ՟ն իբրև զհազար
ամ է . և հազար ամ իբրև զմի օր ։ Ոչ յամե-
ցուցէ տ՟ր զաւետիսն , որպէս ոմանք յամր հա-
մարին . այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ ։ Քան-
զի ոչ կամի եթէ ոք կորիցէ . այլ զամենեցուն
հասանել յապաշխարութ՟ի ։ Այլ եկեսցէ օր տ՟ն
իբրև զգող . յորում երկինք տագնապաւ անց-
ցեն , և բնութ՟իք հրով կիզեալ լուծցին ։ և երկիր ,
և որ միանգամ 'ի նմա գործք գտանիցին ։ Եւ 'ի
լուծանել այսպէս այսր ա՟մի , որպիսի՞ ինչ պարտ
իցէ ձեզ գտանել . այլ ո՟ք և ա՟ծապաշտ կարգաւ
ակն ունել , և փութալ հասանել գալստեան
աւուրն տ՟ն , յորում երկինք հրայրեացք լու-
ծանիցին , և բնութ՟իք հրդեհեալ հալիցին ։
Նորոյ երկնից և նորոյ երկրի ըստ աւետեացն
հայեցեալ սպասեմք , յորս արդարութ՟ին բնա-
կէ ։ Վ՟ն որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպասեալ փոյթ
յանձին ունիջիք անբիծք և անարատք գտանել
նմա 'ի խաղաղութ՟ի . և զտ՟ն երկայնմտութ՟ի
փրկութ՟ի համարիջիք ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Տ՟ր լուր աղօթից իմոց , և աղաղակ իմ առ
քեզ եկեսցէ . մի դարձուցաներ զերեսս քո
յինէն ։

Արհ . Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (ԺԲ. 24:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եմն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ: Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. և զի՞նչ ասացից, եթէ Հայր ապրեցո՛ զիս 'ի ժամանակէ աստի յայսմանէ. այլ վս̃ այնորիկ եկի 'ի ժամս յայս: Հայր, փառաւորեա՛ զանուն քո: Եկն բարբառ յերկնից. և փառաւոր արարի, և դարձեալ փառաւոր արարից: Եւ ժողովուրդն, որ կայր և լսէր, ասէին որոտումն լինել. կէսքն ասէին, հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա: Պատասխանի ետ յս̃ և ասէ. ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր: Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս. և ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս: Զայս ասէր, նշանակեալ թէ որո՛վ մահու մեռանելոց իցէ: Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն, մեք լուաք յօրինացն՝ թէ քս̃ն յաւիտեան կայ. և դու զիա՞րդ ասես, թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն որդին մարդոյ: Ասէ ցնոսա յս̃. փոքր միւս ևս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է, գնացէք մինչ դեռ ըն-

լոյսն ունիք, զի մի՛ խաւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ 'ի խաւարի, ոչ գիտէ յո՛ երթայ: Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք, հաւատացէ՛ք 'ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Վ̃ն խնդրելոյ 'ի տ̃նէ զթողութ̃ի մեղաց սորա և մեր զ̃տր աղա:

Վ̃ն զի զթուլթ̃ս այց արասցէ յոր երևման զ̃տր աղա:

Վ̃ն արժանի լինելոյ սմա երկնից արքայութ̃ե և շնորհաց զ̃տր աղա:

Վ̃ն առաքելոյ հոգւոյն սմա 'ի վերայ սգաւորացս զ̃տր աղա:

Վ̃ն ժողովրդեանս, որք եկին զհետ քահանայիս զ̃տր աղ:

Վ̃ն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք̃ննջեցին, զ̃տր: Յիշեա:

Նու ևս միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛յ:

Գ. Տ̃ր ողորմեա՛:

Աղօթք:

Քհ. Տէր ա̃ծ յաւիտենական անսկիզբն և անպատճառ յ̃ոմի, կատարեալ զօրութ̃ի, ինքնագոյ բնութ̃ի, համագերձ միածնիւդ քո և կենդանարար հոգւովդ սրբով. միաբանութ̃ զօրութ̃ քո առեալ հող յերկրէ՝ արարեր մարդ, և բնակեցուցեր զնա 'ի բարեվայելուչ և 'ի սաղարթազուարձ դրախտին փափկութե̃, ուր ոչ գոյր պէտք դեղոց. զի ոչ գոյին խակ ախտք հիւանդութեց և մահու. քանզի մերժեալ էին ցաւք

և տրտմութիւնք և հեծութիւնք, վասն զի ամենակե-
ցոյց աջ քո հանապազ 'ի վերայ նորա հայէին: Առ որս ճոխացեալ ադամայ՝ մոռացաւ զպա-
տուիրանադրութ՟ի քո, զոր եդիր նմա. և հա-
ւանեալ կնոջն դաւաճանութ՟ե օձին 'ի բանսար-
կուին հնարից, որ խորամանկութ՟բն իւրով 'ի
պատճառս ա՟ծանալոյ, ընկեց զնա 'ի փառաց
գեղեցկութ՟ե նորա: Իսկ դու տ՟ր ա՟ծ մեր բա-
րեգութ և ողորմած, հանեալ եդիր զնա ար-
տաքոյ դրախտին փափկութ՟ե՝ յերկիր ուստի ա-
ռաւ: Եւ իբրև այնպէս տիրեալ բռնութ՟ե չարին
'ի բոլոր ազինս, որով ամենեքին ծառայեցին
մահու, գթացեալ հայրախնամ ողորմութ՟բ քով,
ընդ հարսն հաճեցար, և կոչեցեր զքեզ ա՟ծ
աբրահամու, սահակայ և յակովբայ, ա՟ծ մե-
ռելոց և կենդանեաց. վասն զի ամենեքին քեզ
կենդանիք են: Քանզի տեսեալ անբաւ մարդա-
սիրութ՟ե քո զաշխարհս ա՟մ կործանեալ 'ի պատ-
րող թշնամւոյն, առաքեցեր զմիածին որդիդ
քո մարմնանալ 'ի մերմէ բնութ՟էս: Առեալ զ-
կերպարանս ծառայի 'ի տ՟ր և յանշաղախ կու-
սէն մարիամայ, և կրեալ 'ի մարմնի իւրում
զա՟մ պարտիս մեր, զոր պարտէաք վասն յան-
ցանաց նախահօրն, եւ բևեռեցաւ կամօք իւ-
րովք 'ի վերայ խաչափայտին. ընդ որում ես-
պան զթշնամութ՟ի մեր, և եբարձ զխայթոց մե-
ղաց. իջանելով 'ի գերեզման, աւերեաց զկար-
ծեալ բռնութ՟ի մահու՝ հզօր զօրութ՟բ իւրով:
Յարուցեալ յերրորդ աւուր, նստաւ ընդ աջ-
մէ քումմէ. և մեզ խոստացաւ յոյս յարութ՟ե՝
հաւատացելոց յամենա՟սբ երրորդութ՟իդ, 'ի
միասնգամ գալստեանն իւրում փառօք հօր
և ա՟մ հրեշտակօք սրբովք յաւուրն յետնում:
Եւ արդ տ՟ր ա՟ծ ամենակալ, գթա 'ի ծառայս

քո, որ եթող զանցաւոր զկեանս իւր՝ ըստ հրամանի քում, և դարձաւ անդրէն 'ի հող, ուստի առեղծաւ: Իսկ ժողովեալ ծառայքս քո 'ի տեղի հանգստեան սորա, աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն. առաքեա զհոգիդ քո ս՟բ 'ի վշտագնեալս սրտիւք, և բժշկեա զվէրս հոգւոց և մարմ՟նոց. զի դու ես տ՟ր ա՟ծ մեր, որ հարկանես և բժշկես. և ոչ ոք է, որ հանէ զմեզ 'ի ձեռաց քոց: Այց ելեա տ՟ր, և բարերարեա 'ի վերայ մեր, ծագելով առ մեզ առաւօտուս զողորմութ՟ի. դադարեցուցեալ զսուգ լալոյ երեկորին՝ առ 'ի ցնծութ՟ի առաւօտուն մեծի, յորժամ կոչես զընտրեալս քո 'ի մահուանէ 'ի կեանսդ յաւիտենից: Ընկալ տ՟ր և դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո այս անուն քահանայիս ընդ ընտրեալս քո, բարեխօսութ՟բ ս՟բ ա՟ծածնին, զի դու ես կեանք և յարութ՟ի ննջեցելոց: Եւ քեզ ընդ միածնի որդւոյ քո և կենդանարար ս՟բ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ՟ի ա՟մյն: Ա՟ծ երկր:

Գոհանամք զքէն տ՟ր ա՟ծ մեր, որ վ՟ն ճշմարտութե քո լուծեր 'ի հող զմահկանացու բնութիւս մեր, զպատրեալս 'ի բանսարկու թշնամւոյն. որում և ասացեր իսկ ա՟ծային բանիւդ քո՝ եթէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս. ըստ որում խոնարհեցաք, և յերկիր կցեցան մէջք մեր: Այլ զի միւսանգամ կամեցար նորոգել և կեցուցանել զմեզ, դու ինքնին առաքեցար 'ի հայրական ծոցոյ, և տպաւորեցեր յանձին քում զմահ. իջեր 'ի գերեզման, և ընդ մեռեալս համարեցար, զի զմեզ նմանակիցս արասցես թաղման քո, և հաղորդս ա՟ծութե քո: 'Ի փող յետին յայնմ գիշերի, յորժամ դաս

պսակել զաշխատեալս քո, և հատուցանել արդար դատաստան, յայնմ աւուր գթա՛ տէր՝ ի հոգի հանգուցելոյս մերոյ այս անուն քահանայի. և հանգո՛ հոգւով և մարմնով ընդ սբս քո յարքայութեն քում: Եւ զմեզ արժանի արա գոհութե փառաւորել զքեզ ընդ հօր և սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասեն շարական:

Աստուած անեղ անժամանակ՝ հայր անըսկիզբն և անքանակ. որդւոյ պատճառ ծնընդեամբ անճառ՝ հոգւոյ բղխումն անքննաբար: աղաչեմք ըզքեզ գթած՝ երկայնամիտ և ողորմած, ողորմեա քո՝ ստեղծուածոյս ի քեզ յուսով ննջեցելոյս:

Բանդ որ լինիս հօր միածին՝ և կերպարան սկզբնատիպին. որով երկինք գոյացան՝ աշխարհս լրիւ հաստատեցան. հայցեմք ի քէն տէր և փրկիչ՝ ամենողորմ և կեցուցիչ. ողոր:

Եւ րէ:

Արարիչ և մարդասէր անոխակալ և բարեգութ, որ գալոց ես ի սոյն վերջին տէր դատաւոր արդարութեան. ընդ սրբոց առաքելոց տէր պսակեա զմեր ննջեցեալսն. ողորմած տէր ողորմեա հոգւոյս մեր ննջեցելոյն:

Սաղմոս։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քն՟ ած՟, արա հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Զի հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քն՟, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութն իւրոյ. ամենակալ տր՟ ած՟ մեր կեցո և ողորմեա։

Դ. Տր՟ ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Քն՟ որդի այ՟ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա արժանի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես տր՟ և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տր՟։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս այ՟, նշանաւ տր՟ խաչիւս և բանիւ տր՟ աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅՑՈՒՑՆ

Յերրորդում աւուր առաւօտուն երթան 'ի գերեզմանն . և յերթալն ասեն զՄ՚ղբեթսն ։ Պտէր յէջ 121 ։ Եւ առ գերեզմանաւն այս կանոն կատարի ։

Սաղմոս ՃԺԸ . ողբաձայն ։

Կց. Եղիցին ականջք քո 'ի լսել զձայն աղօթից իմոց ։

Քն. Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում ։
Եղիցին ականջք քո 'ի լսել զձայն աղօթից իմոց ։
Թէ զանօրէնութիւնս իմ քննես Տէր, Տէր ո՛ կարէ կալ առաջի քո , զի 'ի քէն է քաւութի ։
Վասն անուան քո համբերի Տէր . համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ 'ի Տէր ։
'Ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ, 'ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ 'ի Տէր ։
'Ի Տնէ է ողորմութիւն բազում, և 'ի Նմանէ է փրկութի . և Նա փրկեաց զԻսրայէլ յամ նեղութեց նորա ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։ (կԵ . 16 ։)

Այսպէս ասէ Տէր . մոռասցին զնեղութիս առաջինս և ոչ ևս անկցի 'ի սիրտս նոցա ։ Զի եղիցին երկինք նոր և երկիր նոր , և ոչ ևս յի-

շեսցեն զառաջինսն, և ոչ ևս անկցի 'ի սիրտս նոցա . այլ օրհնութիւն և ցնծութիւն գտցեն 'ի նմա, զոր ես հաստատեցից ։ Օի 'ի տեառնէ եղիցի դարձ . և եկեսցեն 'ի սիոն ցնծութեամբ և ուրախութեամբ յաւիտենից . զի 'ի վերայ գլխոց նոցա օրհնութիւն, և ուրախութիւն հասցէ նոցա . մերժեսցին ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք ։

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկէնայց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս ։ (Գ. 10 ։)

Այլ եկեսցէ օր տեառն իբրև գող . յորում երկինք տագնապաւ անցցեն, և բնութիւնք հրով կիզեալ լուծցին, և երկիր, և որ միանգամ 'ի նմա գործք գտանիցին ։ Եւ 'ի լուծանել այսպէս այսր ամենայնի, որպիսի՛ ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել . այլ սուրբ և աստուածապաշտ կարգաւ՝ ակն ունել, և փութալ հասանել գալստեան աւուրն տեառն, յորում երկինք հրայրեացք լուծանիցին, և բնութիւնք հրդեհեալ հալեցին ։ Նորոյ երկնից և նորոյ երկրի ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասեմք, յորս արդարութիւն բնակէ ։ Վասն որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք՝ անբիծք և անարատք գտանել նմա 'ի խաղաղութեան . և զտեառն երկայնմտութիւն՝ փրկութիւն համարեսջիք ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Ձայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի . ձայնիւ իմով զտէր աղաչեցի ։

Տն. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (ԺԷ. 17:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ.

Հայր, սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտութի̃ է: Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ: Եւ 'ի վերայ նոցա ես սբ̃ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութբ̃: Այլ ոչ վասն նց̃ միայն աղաչեմ, այլ և վասն ամ̃ հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս: Զի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու Հայր յիս և ես 'ի քեզ. զի և նոքա 'ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ, եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ես զփառսն՝ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. զի իցեն մի, որպէս և մեք մի եմք: Ես 'ի նոսա, և դու յիս. զի եղիցին կատարեալք 'ի մի. և գիտասցէ աշխարհ, եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնս̃, որպէս դու զիս սիրեցեր: Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմ ես, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի:

Փառք քեզ Տր̃ Ած̃ մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Սն կոչման ամ̃ն 'ի ձեռն հրեշտակին, որ պահանջեաց զհոգի հանգուցելոյս, զՏր̃: Տր̃:
Սն 'ի հարկանել փողոյն ընդ առաջ ելանելոյ սմա ամ̃ն փառաց, և խառնելոյ 'ի դաս արդարոց, զՏր̃:

Վասն որոյ և մեք խնդրեսցուք 'ի Տեառնէ՝ մտանել սմա յերկնային առագաստն լուսոյ երկնաւոր փեսային, զՏէր։

Վասն զի անյիշաչար մարդասիրութեամբ իւրով զանց արասցէ զմեղօք սորա, չմտանել 'ի գեհեն հրոյն, զՏէր։

Վասն զի պարգևեսցէ կալ սմա յաջմէ յաւուրն դատաստանի, զՏէր։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր։ Յիշ։

Եւ ևս միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Ամենակալ Տէր, որ իշխանդ ես կենաց և մահու, մարդասիրապէս խոնարհեցար 'ի մահկանացու բնութիւն մեր, մինչև 'ի գերեզման իջանելով, զփորձ առեալ անապական մարմնովդ զմերոյ բնութեան առանց մեղաց։ Ընկալ զխոստովանող մարմինս որոշեալ 'ի հող ըստ դարձի մահկանացուաց, որ 'ի քէն ընկալաւ զդատավճիռ՝ յարդար քոյ պատուիրանացդ. ողորմութիւն շնորհեա ծառայիս քո յարդար քո դատաստանիդ, բարւոք պատասխանատրութեամբ կալ առաջի ահաւոր բեմիդ, և ընդունել զողորմութիւն 'ի քէն՝ ընդ սուրբս քո փառաւորելով զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։ Աստուծոյ երկիր։

Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ ողորմած Տէր. գթա 'ի հոգի ննջեցելոյս այս անուն քահանայիս, որ 'ի ձեռն կոչման քո՝ փոխեցաւ յանցաւոր աշխարհէս, հաւատացեալ 'ի Ճշմարիտդ Տէր. և ջնջեա զձեռագիր անօրէնութեան սորա, զոր

յանցեալ լիցի առաջի քո, և գրեա զանուն սո-
րա 'ի դպրութն կենաց. զի դու ես կեանք և յա-
րութն մեռելոց։ Եւ զհաւատացեալ ժողովուրդս
ընդ հովանեաւ թագին քո պահեա քն ած մեր.
և քեզ հանցուք զօրհնութն և զփառս ընդ հօր
և հոգւոյդ սբյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն։

Եւ ասեն շարական։

Գերագոյն շնորհաց բաշխող՝ երկնաւորաց և երկրայնոց. կեանք և կենաց տուող հոգի՝ հօր և որդւոյ արարչակից. խնդրեմք ի քէն աղբիւր՝ բարեաց արբուցանողդ ծարաւեաց. ողորմեա քո՝ ստեղծուածոյս յուսով ի քեզ ննջեցելոյս։

Դաւանեմք ընդ սրովբէից՝ զկենդանարարդ համայնից. երեքսրբեան մի տէրութիւն հայր և որդի և սբ հոգի. յոր հանգուցեալս մկրտեալ՝ և հաւատով խոստովանեալ. ողորմեա։

Եւ ռգ։

Յորժամ գրեալ կնքըն կատարին որ զայնմ աւուր մեզ պատմեցին. մարգարէն ց բանքըն յորդին առաքելոցըն վարձա- րին՝ ողորմած տէր ողորմեա հոգւոյ մեր ննջեցելոյն։

Մաղթանք:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս Աձ, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զնա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տր Աձ մեր կեցո և ողորմեա:

Ժ. Տր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Քս որդի Այ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս: Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես Տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս Այ, նշանաւ սբ խաչիս և բանիւ սբ աւետարանաւս յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սբյ. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Չորրորդ աւուր առաւօտուն երգեն 'ի գերեզմանն աւերըղղ Մեռելոցն : Գուեա յեղ 121 : Եւ 'ի վերայ գերեզմանին այս կանոն կատարի :

Սաղմոս լԹ . ողբաջայն :

կց . Եհան զիս 'ի գբոյ տառապանաց, 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ :

ձեւ . Համբերելով համբերի տն , և նայեցաւ առ իս, և լուաւ աղօթից իմոց :
Եհան զիս 'ի գբոյ տառապանաց , 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ :
Հաստատեաց 'ի վերայ վիմի զոտս իմ , և ուղղեաց զգնացս իմ :
Արկ 'ի բերան իմ զօրհնութի նոր , զօրհնութի տն այ մերոյ :
Տեսցեն բազումք և երկիցեն , և յուսասցին 'ի տր . Երանեալ է այր , որոյ անուն տն յոյս է նորա :
Ոչ հայեցաւ նա 'ի նանրութի , և ոչ 'ի մոլութի սուտս :
Բազում արարեր դու տր ած իմ զքանչելիս խորհրդոց քոց . ոչ ոք է որ նման է քեզ :
Պատմեցի և խօսեցայ , և բազում եղեն քան զթիւ . ընդ զոհս և ընդ պատարագս ոչ հաճեցար , լսելիս հաստատեցեր ինձ . զողջակէզս և զվասն մեղացն ոչ խնդրեցեր :

Յայնժամ ասացի, թէ ահաւասիկ գամ ես. 'ի գլուխս գրոց գրեալ է վասն իմ։

Առնել զկամս քո՝ ա͞ծ իմ՝ կամեցայ, և զօրէնս քո 'ի մէջ որովայնի իմոյ։

Աւետարանեցի զարդարութ͞իս քո յեկեղեցիս մեծս. ահա զշրթունս իմ ոչ արգելից 'ի քէն։

Տէր՝ դու գիտացեր, զի զարդարութ͞ի քո ոչ ծածկեցի 'ի սրտի իմում, զճշմարտութիւն քո և զփրկութ͞ի քո։

Ասացի և ոչ թաքուցի զողորմութ͞իս քո և զճշմարտութիւնս քո 'ի ժողովրդենէ մեծէ։

Դու տ͞ր, մի հեռի առներ զգթութիս քո յինէն. զի ողորմութ͞ի քո և ճշմարտութ͞ի քո յա͞մ ժամ ընկալցին զիս։

Շուրջ եղեն զինև չարք, որոց ոչ էր նոցա թիւ. հասին ինձ անօրէնութ͞իք իմ, և ես ոչ կարացի տեսանել։

Բազում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ. և սիրտ իմ եթող զիս։

Կամեա՛ց տ͞ր փրկել զիս, և տէր յօգնել ինձ նայեա՛ց։

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին, ոյք խնդրէին զանձն իմ բառնալ զնա. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որ խորհէին ինձ չար։

Կրեսցեն զամօթ առ ժամայն վաղվաղակի՝ որ ասէին ինձ վաշ վաշ։

Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան՝ որ խնդրեն զքեզ տ͞ր։

Ասասցեն յա͞մ ժամ, մեծ է ա͞ծ, ոյք սիրեն զփրկութ͞իս քո։

Ես աղքատ և տնանկ եմ, ա͞ծ խորհեա՛ւ զիս. օգնական և պաշտպան իմ ես դու, ա͞ծ իմ մի յամենար։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(ծա̃. 9։)

Զարթիր զարթիր Երուսաղէմ, և զգեցիր զզօրութի̃ բազկի քո. զարթիր իբրև յաւուրսն 'ի սկզբանէ, իբրև յազգացն յաւիտենից։ Ո՞չ դու այն ես որ տաշեցեր զլայնութի̃ն, վանեցեր զվիշապն. ո՞չ դու այն ես որ աւերեցեր զծովն, զբազմութի̃ ջուրցն անդնդոց. որ արարեր զխորս ծովուն ճանապարհ անցից փրկելոցն և ապրելոց։ Զի 'ի տ̃նէ եղիցի դարձ, և եկեսցեն 'ի սիովն ցնծութ̃բ և ուրախութ̃բ յաւիտենից. զի 'ի վերայ գլխոց նոցա օրհնութի̃. և ուրախութի̃ հասցէ նոցա. մերժեցան ցաւք և տրտմութի̃ք, և հեծութի̃ք։ Ես եմ, ես եմ նոյն, որ մխիթարեցի զքեզ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ժե. 34։)

Սթափեցարո՛ւք արդարութ̃բ, և մի՛ մեղանչէք. զի զգիտութի̃ ա̃յ ոչ ունին ոմանք. առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ։ Այլ ասիցէ ոք. զիա՞րդ յառնեն մեռեալք, կամ որո՞վ մարմնով գայցեն։ Անմիտ, դու զոր սերմանեսն՝ ոչ զնոյն մարմինն զոր ծնանելոցն իցէ սերմանես, այլ հատ մերկ եթէ ցորենոյ իցէ, և եթէ այլոց սերմանեաց. և Ա̃ծ տայ նմա մարմին, որպէս և կամի. և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմինն։ Ոչ ամ̃ մարմին նոյն մարմին է. այլ՝ այլ մարմին է մարդկան, և այլ մարմին անասնոց. այլ մարմին թռչնոց, և այլ մարմին ձկանց։ Եւ մարմինք երկնաւորք՝ և մարմինք երկրաւորք. այլ՝ այլ փառք

երկնաւորաց, և այլ փառք երկրաւորաց. այլ փառք արեգական, և այլ փառք լուսնի, և այլ փառք աստեղաց. և աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք: Նոյնպէս և յարութիւն մեռելոց, սերմանի ապականութեամբ, և յառնէ առանց ապականութեան. սերմանի անարգութեամբ, և յառնէ փառօք. սերմանի տկարութեամբ, և յառնէ զօրութեամբ. սերմանի մարմին շնչաւոր, և յառնէ մարմին հոգևոր:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Երանի ում թողութիւն եղև մեղաց, և ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա:

Որէ. Ալէլուիա օրհնի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ը. 31:)

Տէրն մեր յիսուս քրիստոս

Ասէր առ հրեայսն հաւատացեալս. եթէ դուք կայցէք ՚ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք. և ծանիջիք զճշմարտութիւն, և ճշմարտութիւն ազատեսցէ զձեզ: Պատասխանի ետուն նմա, և ասեն. զաւակ աբրահամու եմք, և ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք. զիա՞րդ ասես՝ թէ ազատք լինիջիք: Պատասխանի ետ նոցա յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ամենայն որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց. և ծառայն ոչ յաւիտեան կայ ՚ի տան, իսկ որդին յաւիտեան կայ: Իսկ արդ եթէ որդին զձեզ ազատեսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք:

Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Սարկաւագն ձայնէ ։

Վն առաջնորդելոյ սմա յերկրէ յերկինս հրեշտակին խաղաղութեան զՏր աղա ։
Վն ընդունելոյ զհոգի սորա 'ի խորանս արդարոց 'ի տեղի հանգստեան զՏր ։
Վն արժանի լինելոյ սմա 'ի միւսանգամ գալըստեանն ընդ առաջ ելանել երկնաւոր փեսային քսի զՏր ։
Վն դասելոյ սմա յաջակողման դասուն, և լսելոյ զերանաւէտ բարբառն՝ եթէ եկա՛յք օրհնեալք հօր իմոյ 'ի տեղի հանգստեան, զՏր ։
Վն պարգևելոյ սմա մասն և բաժին և հանգիստ 'ի կեանսն յաւիտենից զՏր ։
Վն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զՏր ։ Յիշ ։
Եւ ևս միաբան ։ Զանձինս մեր ։ Ողորմեա՛յ ։
Գ. Տր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Ձն. Տր մեր և փրկիչ յս քս, կերպարան և կնիք հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադամայ՝ անկելոյն 'ի փառակենցաղ դրախտէն, կամաւ հօր և սբ հոգւոյն խոնարհեցար յերկնից, և իջեր յերկիր, և առեր մարմին 'ի սբյ կուսէն. և խաչիւ և պատուական արեամբ քո՝ զհնացեալքս վերստին նորոգեցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ առանց ապականութեան, 'ի միւսանգամ գալստեան քո 'ի յարուե մարմնոց երևեսցի ։ Զի դու Տր՝ վասն մերոյ փրկութեան իջեր 'ի գերեզման, աւերեցեր զդժոխս, ողորմելով որ 'ի նմա կապելոցն. լու-

ծեր զերկուսն մահու յաղթութ՟բ քո՝ և յարութ՟բ։ Դու նոյն ինքն Տ՟ր, գթա՛ 'ի մեռուցեալ ծա֊ռայս քո յայս անուն քահանայ, սպասաւոր և վերակացու և տեսուչ ժողովրդեան քո, որ այժմ ննջեցեալս է․ բարեխօսութ՟բ սուրբ Ա՟ծածնիդ, և ա՟մ ս՟ց քոց, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ․ ներեա՛, քաւեա՛ և թո՛ղ սմա զյանցանս իւր, և հանգո՛ յանմահական 'ի կեանսդ։ Օրհ֊նեա՛ ✠ Տ՟ր և զհողանիւթեայ յարկ տապանի սորա, և կնքեա անարատ աջովդ և պատուա֊կան խաչիւդ․ և զննջեցորդս սորա սփոփեա՛ և մխիթարեա՛․ և արժանի արա՛ փառաւորել ըղ֊Հայր և զՈրդի և զս՟բ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Խաղաղութի՟ ա՟մ՟ցն։ Ա՟յ երկրպ։

Որ արարիչդ ես ա՟մ արարածոց, և ստեղ֊ծիչ ազգի մարդկան․ որ 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քո ազատեցեր զմեզ 'ի ծառայութ՟է մեղաց։ Եւ այժմ հրաժարեալ ծառայս քո այս անուն քա֊հանայ, սպասաւոր ս՟ր եկեղեցւոյ քո։ Առաջ֊նորդեա՛ սմա 'ի ձեռն հրեշտակի խաղաղութ՟ե յօթեվանս արդարոց, և դասաւորեա՛ յաջա֊կողմանն ընդ սիրելիս անուանդ քում սրբոց․ վասն զի դու ես Տ՟ր Ա՟ծ մեր, դատաւոր կեն֊դանեաց և մեռելոց։ Եւ մեք արժանի եղիցուք փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զս՟բ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Եւ – ասեն շարական։

Ժողովեա՛լքս ի հրաժարումն ծառայի քո յաշխարհէ՝․ հայցեմք ի քէն աղօթաւորելով՝ և պաղատիմք զայս ասելով․ Ճանապարհ ընդ

քեզ՝ Է՛լից՝ հանգուցելոյս լեր ուղեկից․ ի յօ-
թեւանս Հօր՝ քո լուսոյ՝ ըզննջեցեալըս մե՛ր
հանգո։

Ի՞ փրկութեան մերոյ՝ սկըզբան՝ մըկըրտե-
ցար ի յորդանան․ զոր շնորհեցեր նոր աւա-
զան՝ ի մաքրութիւն մեղաց մարդկան․ հայց-
մամբ կըրկին կարապետին՝ մեծին ի ծնուն-
դըս մըկըրտչին՝ ի յօթ։

Նրգ։

Ի վերին երուսաղէմ ի ընակարա-
նըս հրեշտակաց․ ուր Ենովք և Հե-
ղիաս կան ծերացեալք աղաւնակերպ ի
դրախտին եդեմական՝ պայծառացեալ
արժանապէս ողորմած տէր ողորմեա
հոգւոցըն մեր ննջեցելոցն։

Մաղթանք։

Քհ․ Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա՛
հանգիստ և ողորմութիւն․ և մեզ մեղաւորացս
շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ․ Մն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք
զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարոցն դասես-
ցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ․
ամենակալ տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա։

Ժ․ Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Տէր որդի Այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛, քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես Տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Այ, նշանաւ Տն խաչիւս, և բանիւ Տն աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ. ամէն։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՑԳՈՒՑՆ

Ի հինգերորդ աւուր առաւօտուն գան 'ի գերեզմանն աւետարանն Ղուկասու : Գտցես յէջ 121 : Նոյն առ գերեզմանին այս կանոն կատարի :

Սաղմոս ԻԸ. ողբաձայն :

հյ . Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք . առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն :

ձե . Բարձր առնեմ զքեզ Տէր, զի ընկալար զիս, և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս:
Տէր Աստուած իմ կարդացի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս . Տէր հաներ 'ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ, որ իջանեն 'ի գուբ :
Սաղմոս ասացէք Տեառն սուրբք նորա . խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա :
Սրտմտութիւն է 'ի բարկութեան նորա . և կեանք են 'ի կամաց նորա :
Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք . առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն :
Ես ասացի 'ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան :
Տէր 'ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ զօրութիւն . դարձուցեր զերեսս քո յինէն, և ես եղէ խռովեալ :
Առ քեզ Տէր կարդացի, և առ Աստուած իմ աղաղակեցի . զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն :

Մի՛ թէ հող խոստովան առնիցի՞ առ քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտութի՟ս քո ։

Լուաւ ինձ Տ՟ր և ողորմեցաւ, և Տ՟ր եղև իմ օգնական ։

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութի՟, զերծ յինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութի՟ ։

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, և այլ մի՛ ևս զղջացայց ․ Տ՟ր Ա՟ծ իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ ։

Ընթերցուած յերեմիայ մարգարէէ ։
(Կ ․ 19 ։)

Այսպէս ասէ Տ՟ր ․ ոչ ևս եղիցի քեզ արեգակն 'ի լոյս տուընջեան, և ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ զլոյս 'ի գիշերի ։ Այլ եղիցի քեզ Տ՟ր լոյս յաւիտենական, և փառք քո Ա՟ծ ․ ոչ մտցէ քեզ արեգակն, և լուսին 'ի քէն ոչ պակասեսցէ ․ զի եղիցի քեզ Տ՟ր լոյս յաւիտենական ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի հռոմայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։ (Ը ․ 10 ։)

Իսկ եթէ Ք՟ս 'ի ձեզ է, ապա մարմին մեռեալ է վասն մեղաց, և հոգին կենդանի է վ՟ն արդարութե՟ ։ Եթէ հոգի այնորիկ՝ որ յարոյց զՅ՟ս 'ի մեռելոց՝ բնակեալ է 'ի ձեզ, ապա և որ յարոյց զՔ՟ս 'ի մեռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մարմինս ձեր, բնակեալ հոգւովն իւրով 'ի ձեզ ։ Այսուհետև, եղբարք, պարտապան եմք ոչ մարմնոյ ըստ մարմնոյ կեալ ․ զի թէ ըստ մարմնոյ կեցցէք, մեռանելոց էք ․ իսկ եթէ հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք, կեցջիք ։ Զի որ հոգւովն Ա՟յ վարին, նոքա են որդիք Ա՟յ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա ․

'Ի խորոց կարդացի առ քեզ տ՟ր, տ՟ր լուր ձայնի իմում։

Որէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (իա. 34.)

Տէրն մեր Յս՟ Քս՟ ասէ.

Զգո՛յշ լերուք անձանց. գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ՟բ և արբեցութ՟բ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն։ Զի իբրև որոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ա՟մ երեսս երկրի։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև. յա՟մ ժամ աղօ՛թս արարէք. զի արժանի լինիցիք զերծանել յայնմ ա՟մէ՝ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն որ կոչէր ձիթենեաց. և ա՟մ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն, լսել 'ի նմանէ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Սարկաւագն քարոզէ։

Եւ ևս խաղաղութ՟ն զտ՟ր աղաչեսցուք։

Տ՟ր ողորմեա։

Վ՟ն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց 'ի քս՟ զտ՟ր։

Վ՟ն որք լքին զապականացու կենցաղս, և հեռացան 'ի վիճակն երկնաւոր առ քս՟ արքայն երկնից զտ՟ր։

Վ՟ն քաւութ՟ն մեղաց և թողութ՟ն յանցանաց նոցա և մեր ամենեցուն զտ՟ր։

Վ՟ն առաջնորդելոյ սմա յանստուեր յօթե-
ւանսն, զոր պատրաստեաց 'ի տան Հօր իւրոյ
միածին որդին զՏ՟ր:
Վ՟ն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և վե-
րանալոյ ընդ առաջ փրկչին զՏ՟ր:
Վ՟ն արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան
դասուն զՏ՟ր:
Ողորմութե՟ն Ա՟յ և զարքայութե՟ն երկնից, և
զթողութի մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգու-
ցելոյս և մեր ամենեցուն զՏ՟ր:
Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Ճշմարիտ
և ուղիղ հաւատով 'ի Ք՟ս ննջեցին, զՏ՟ր: Յիշ:
Եւ ես միաբան: Զանձինս մեր: Ողորմեա՛ց:
Գ. Տ՟ր ողորմեա՛:

Մաղթ.:

*Հ. Գոհանամք զքէն Ճշմարիտդ Ա՟ծ, որ
ծանուցար ազգի մարդկան, գթալով 'ի ստեղ-
ծուածս անարատ ձեռաց քոց: Մաքեցեր զոր-
դիդ քո սիրելի, որ եկն և էջ 'ի գերեզման.
Զդրունս դժոխոց խորտակեաց կենսաբեր յա-
րութե՟ն իւրով, և քաղցր ձայնիւ կոչեաց առ
ինքն ասելով եկա՛յք առ իս ա՟մ աշխատեալք
և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ: Հան-
գո՛ Տ՟ր Ա՟ծ զննջեցեալս զայս 'ի ձեռն միածնի
քո, զհաւատացեալս 'ի քեզ, զոր գնեաց պա-
տուական արեամբն իւրով. և արժանաւորեա՛
յաւուր միւսանգամ գալստեանն լսել զձայն
երկնաւոր կոչմանն, որ ասէ. եկա՛յք օրհնեալք
Հօր իմոյ, ժառանգեցէ՛ք զպատրաստեալ ձեզ
զարքայութիւն: Եւ զմեզ զժողովուրդս քո, որք
եկեալ եմք աղաչել զքեզ, պահեա՛ ամենազօր
աջովդ քո՝ մինչև յօր կոչման քո: Զքեզ

փառաւորեսցուք զՃշմարիտդ ա̃ծ, հանդերձ որդւով և ամենասուրբ հոգւովդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի̃ ամե̃ն: Ա̃յ երկիր:

Յիշեա՛ տէ̃ր զհոգի քահանայիս այսորիկ առաջի տ̃ր փառաց քոց. և եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա՝ բանիւ կամ գործով կամ մտածութ̃ք, շնորհեա՛ յանցանաց սորա զթողութի̃, որ ոչ յումեքէ արգելուս զգթութի̃ քո. ընկա՛լ զհոգի սորա ընդ մ̃ս քո: Եւ զմեզ արժանի̃ արա փառաւորել զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասեն շարական:

Լուսաւո̃ր ձայնիւ յե̃րկնից՝ զքեզ դաւա̃նեաց հայր էակից. աղաւնակերպ հոգի̃ն իջեալ՝ առ համա̃գոյ իւր հանգուցեա՛լ. ըզմըկըրտեալս նորին՝ հո̃գւով յորդէգրութիւն հօր հաւատով. Ի յօթեւանս հօր՝ քո̃ լուսոյ ըզննջեցեալըս՝ մե̃ր հանգո̃:

Խաւար մեղա̃ց հալածե̃ցաւ՝ լոյս գիտու-թեա̃ն քո ծագեցաւ. խայթուած օձին ըն-ժըշկեցաւ՝ հիւա̃նդութի̃ մեր ո̃ղջացաւ. կե̃ն-դանարարըդ մեռե̃լոց՝ և լուսատու խաւարե-լոց՝. Ի յօթեւանս:

Երգ:

Թագաւո̃ր փառա̃ց քրիստո̃ս. որ ժամանեա̃լ գաս ի յերկնի̃ց. Ի վերա̃յ թեւո̃ց հողմո̃ց քո հայրենի̃ կերպարա̃նօք. Եւ առ

նես հրափոր ընծութեամբ մը ըղձըլմնութիւն որդւոց մարդկան. Ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցը մեր ննջեցելոցն ։

Սաղմոս ։

ՁՀ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց ։

Քարոզ ։

Սրկ. Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զՓրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարոցն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա ։

Գ. Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

ՁՀ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս ։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա արժանի ողորմութեան քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն ։ Զի դու ես Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ խաչիւս և բանիւ սուրբ աւետարանաւս յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն ։

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Վեցերորդ աւուր առաւօտուն երգեան 'ի գերեզմանն [illegible] : Դիտեա յէջ 121 : Եւ ապա այս կարգ կատարի :

Սաղմոս ՃԺԴ. ողբաձայն :

Կց. Դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տէր կոչեաց զքեզ:

Յխ. Սիրեցի, զի լուիցէ Տէր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :

Պատեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս :

Զնեղութիւն և զանձկութիւն գտի, և զանուն Տեառն կարդացի :

Ո՛ Տէր փրկեա զանձն իմ. ողորմած և արդար է Տէր Աստուած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տէր :

Ես խոնարհ եղէ, և Տէր կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, զի Տէր կոչեաց զքեզ:

Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթակղութենէ. հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկրին կենդանեաց:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ :
(ԻԵ. 9:)

Եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր՝ յոր յուսացեալ էաք, և ապրե-

ցուսցէ զմեզ. զի նա է տ̃ր, և սպասէաք նմա: Եւ ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք 'ի փրկութե̃ մերում. և տացէ մեզ հանգիստ ա̃ծ 'ի լերինս յայսմիկ, և լիցի կոխան մովաբացին. զոր օրինակ կոխիցէ ոք զկալ կամնասայլիւք, և համդուցանիցէ զձեռս իւր, նոյնպէս և նա չուառեցոյց զնոսա 'ի կորուսանել. և խոնարհեցուսցէ զբարձրութի̃ նորա, յոր արկանէր զձեռս իւր. և զբարձրութի̃ ապաստանի պարսպաց քոց խոնարհեցուսցէ, և իջցեն մինչև 'ի յատակս: Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկրին հրէաստանի, թէ ահաւասիկ քաղաք զօրացեալ, և փրկութի̃ մեր. կանգնեսցէ պարիսպ և պատուարս: Բացէ՛ք զդրունս ձեր, և մտցէ ժողովուրդ որ պահէ զարդարութի̃, և պահէ զճշմարտութի̃. վերակացու ճշմարտութե̃, և պահէ զխաղաղութի̃. զի 'ի քեզ յուսով յուսացաք տ̃ր:

Յակոբու առաքելոյն 'ի կաթողիկեայց թղթոյն է ընթերցուած: (Ե. Է:)

Երկայնամիտ լերուք, եղբարք իմ, մինչև 'ի գալուստն տ̃ն. ահա մշակ երկայնամտեալ սպասէ պատուական պտղոյն երկրի, մինչև տացէ զկանուխ և զանագանն: Երկայնամտեսջի՛ք և դուք, և հաստատեսջի՛ք զսիրտս ձեր, զի գալուստ տ̃ն մերձեալ է: Մի՛ տրտմեցուցանէք զմիմեանս, եղբարք, զի մի՛ դատիցիք. ահաւասիկ դատաւորն առ դուրս կայ: Օրինակ առէ՛ք, եղբարք, չարչարանաց և երկայնմտութե̃ զմարգարէսն, որ խօսեցան յանուն տ̃ն: Ահաւասիկ երանեմք համբերողաց. զհամբերութի̃ յոբայ լուարուք,

և զկատարումն տ՟ն տեսնէք, զի բազմագութ է տ՟ր և ողորմած:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Բարձր առնեմ զքեզ տ՟ր, զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս:

Օրհ. Ալէլուիա օրհնի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (իդ. 30:)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ 'ի վերայ ամպոց երկնից զօրութ՟ և փառօք բազմօք: Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հողմոց, 'ի ծագաց երկնից մինչև 'ի ծագս նոցա: 'Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին, և տերեւն ցուցիցի, գիտէք՝ թէ մերձ է ամառն. նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա՟մ, գիտասջիք՝ թէ մերձ է 'ի դուրս: Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ա՟մ եղիցի: Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն: Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ. ոչ հրեշտակք երկնից, և ոչ որդի, բայց միայն հայր:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Սարկաւագն քարոզէ:

Եւ ևս խաղաղութ՟ զտ՟ր աղաչեսցուք:

Տէր ողորմեա՛:

Վասն խոստովանողական հոգւոյս, որ հրաժարեցաւ 'ի մէնջ, զտ՟ր աղաչեսցուք:

Վասն քաւութեան և թողութեան մեղաց սորա և մեր ամենեցուն զտ̃ր աղ.

Վասն առաջնորդելոյ սմա հրեշտակին խաղաղութեան յօթեվանս սրբոցն զտ̃ր աղ.

Վասն պարգևելոյ սմա մասն և բաժին ընդ ժառանգաւորս արքայութեան երկնից զտ̃ր աղ.

Վասն ընդունելոյ զպաղատանս միաբան ժողովելոցս զտ̃ր աղ.

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով 'ի ք̃ս ննջեցին, զտ̃ր. Յիշ. Եւ ևս միաբան. Զանձինս մեր. Ողորմեա՛ց.
Գ. Տ̃ր ողորմեա՛.

Աղօթք.

Քհ. Արարչագործ ա̃ծ, որ մարդասիրութ̃դ քո խոնարհեցար յերկնից, զկերպարանս ծառայի առեր, եղեր մարդ անճառելի խոնարհութ̃բ. վասն մերոյ փրկութ̃ն չարչարեցար, եդար 'ի գերեզմանի, զմահ ճաշակեցեր. յարուցեալ երեքօրեայ՝ ազատեցեր զազգս մարդկան 'ի մահուանէ. Որ և զծառայս քո ընտրեցեր 'ի քահանայութ̃ի, խրատել 'ի հրահանգս ա̃ծպաշտութ̃ն զփրկեալ քո ժողովուրդս. որ առ զկարգս հրեշտակաց, և ծառայեաց եկեղեցւոյ քում սր̃յ՝ հանապազ զփառաբանութ̃ի մատուցանել ամենասուրբ երրորդութեանդ. և այժմ ըստ անսուտ բանի քո դարձաւ 'ի հող, ուստի առեղծաւ. Եւ արդ, տ̃ր բարերար, ընկա՛լ զաղաչանս մեր ամենեցուն 'ի հաճոյս քո, և խառնեա՛ զհոգի սորա 'ի գունդս ա̃մ սր̃ց քոց. Մի՛ ամաչեսցէ սա 'ի հրապարակախօս ատենի քո. զի դու միայն ես առանց մեղաց, և քաւիչ մեղուցելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութ̃ի և

պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութ՟ ամենց: Ո՛ձ՟ երկր:

Որ յամենայնիդ ես բարերար և բազումողորմ ած, գթա՛ 'ի ծառայս քոյ այս՝ որ փոխեցաւ յաշխարհէս, բարեխօսութ՟ սբ ածածնին և ամ սբց քոց, որք զանձինս իւրեանց քեզ պատարագեցին: Ընկա՛լ և դասաւորեա՛ զհոգի սորա յերկնային խորանսդ ընդ անմարմնոց բազմութեանդ. զի և մեք միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Նա տաէն շարական:

Ճանապարհ մոլորելոց՝ և ճառագայթ խաւարելոց. հրաւիրեցեր զորդիս լուսոյ ի յերկնային հարսանիս քո՝. ընդ զուարճալից անդ ժողովոց՝ արժանացո ըզսա դասուց՝. լ՛ լապտերօք մեծ յուադաստ՝ ընդ՝ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Սիրով ընութեամբ զոր ըղձացար՝ ի փայտ խաչին՝ բեւեռեցար՝. լուծանելով զմեզ ի մեղաց՝ ի նախահօրըն կապանաց՝. լոյծ և՛ ըզսա ի յանցանաց՝ վասըն քո սուրբ չարչարանաց՝. լ՛:

Նրգ:

Ի՛ դնել բեմին բազմին փեսային՝ և առագաստըն զարդարի. գերբինելեան փողըն գոչէ սուրբք ամենայն անդ հաւաքին. արդարոց դասքըն բերկրին. իսկ

մեղսաւէրքըն թա՜խանձին. ողորմա՜ծ տէր
ո՜ղորմեա հոգւոց ըմեր ն՛ննջե՜ցելոցն:

Մաղթանք:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս Ած, արա հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութի յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ Տր Ած մեր կեցո և ողորմեա:

Դ. Տր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Քս որդի Այ անոխակալ և բարեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս: Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա արժանի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես Տր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերքս ծառայիս Այ, նշանաւ Սբ խաչիւս, և բանիւ Սբ աւետարանաւս, յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն Սբյ. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Յեօթներորդ աւուր աստուածածին գան 'ի գերեզմանն աւելորդ զՄ.ճէեծէն։ Գտիր յէջ 121։ Եւ առ գերեզմանէն այս կանոն կարդարէ։

Սաղմոս ձխբ. ողբաչայն։

կց. Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ։

Ժէ. Տ՟ր լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խնդրուածաց իմոց ճշմարտութեամբ քով։
Լուր ինձ արդարութեամբ քով, և մի մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ա՟մ կենդանի։
Հալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի խաւարի ո՟պ մեռեալ յաւիտենից։
Ձանձրացաւ յիս հոգի իմ. և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։
Յիշեցի զաւուրս զառաջինս, խորհեցայ յա՟մ գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։
Անձն իմ ո՟պ երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղվաղակի լուր ինձ Տ՟ր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ։
Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանիցիմ այնոցիկ, որք իջանեն 'ի գուբ։

Լսելի՛ արա ինձ առաւօտու զողորմութիւն քո, զի ես 'ի քեզ տ͞ր յուսացայ:
Ցո՛յց ինձ ճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ տ͞ր համբարձի զաչս իմ:
Փրկեա՛ զիս 'ի թշնամեաց իմոց, տ͞ր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի:
Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես ա͞ծ իմ:
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ:
Վասն անուան քո տ͞ր կեցուսցես զիս. արդարութ͞բ քով հանցես 'ի նեղութ͞է զանձն իմ:
Ողորմութ͞բ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, եւ կորուսցես զա͞մ նեղիչս անձին իմոյ. զի ես ծառայ քո եմ:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ: (կ. 20:)

Այսպէս ասէ տ͞ր. եւ կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ, եւ ժողովուրդ քո ամենեքին արդար. եւ յաւիտեանս ժառանգեսցեն զերկիր, պահել զնորատունկ գործոց իւրեանց 'ի փառս. սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի, եւ կրտսերն յազգ մեծ. զի ես տ͞ր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա: Հոգի տ͞ն 'ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ օծ իսկ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս. բժշկել զբեկեալս սրտիւք. քարոզել գերեաց զթողութի͞, եւ կուրաց տեսանել. կոչել ամ͞ տ͞ն ընդունելի, եւ օր հատուցման ա͞յ մերոյ. մխիթարել զա͞մ սգաւորս. տալ սգաւորաց սիօնի փառս: փոխանակ մոխրոյն օծումն ուրախութ͞ե, եւ սգաւորացն հանդերձ փառաց փոխանակ ոգւոյն մհատութ͞ե: Եւ կոչեսցին նոքա ազգք արդարութ͞ե, տունկ տ͞ն 'ի փառս:

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս : (ա՟ . 3 :)

Սիրելիք, որպէս ա՟մ ինչ մեզ իւրոյ ա՟ծեղէն զօրութե՟ն առ 'ի կեանս և յա՟ծպաշտութիւն շնորհեալ, 'ի ձեռն գիտութե՟ն այնորիկ՝ որ կոչեաց զմեզ յիւր փառս և վայելչութի՟ : Որով մեծամեծքն և պատուական աւետիք պարգեւեալ են մեզ . զի նոքիմբք ա՟ծեղէն բնութե՟ն լինիցիմք հաղորդակիցք, փախուցեալք 'ի ցանկութե՟ց աշխարհիս և յապականութե՟ց : Իւ սմին այսմիկ զա՟մ փոյթ 'ի մէջ առեալ ձերովք հաւատովքն մատակարարեսջիք զառաքինութի՟, և առաքինութեամբն զգիտութի՟, և գիտութե՟ն զժուժկալութի՟, և ժուժկալութե՟ն զհամբերութի՟, և համբերութե՟ն զա՟ծպաշտութի՟, և ա՟ծպաշտութե՟ն զեղբայրսիրութի՟, և եղբայրսիրութե՟ն զսէր : Զայսոսիկ ձեր յանձին կալեալ, և 'ի սոյն յաճախեալ, ոչ դատարկս և անպտուղս զձեզ հաստատիցեն 'ի տ՟ն մերոյ յի՟ի ք՟ի գիտութի՟ն :

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ . մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն :

որչ . Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ յովհաննու . (ա՟ . 35 :)

Առ տերամբ մերով յի՟ւ ք՟իւ .

Ի վաղիւ անդր կայր յովհաննէս, և յաշակերտաց անտի նորա երկու . և նայեցեալ ընդ յի՟ս, զի զգնայր, ասէ . ահաւասիկ ք՟ռ գառն

ա՟յ ։ Լուան ՚ի նմանէ երկու աշակերտքն, զի խօսէր ․ և գնացին զհետ յի՟ի ։ Իբրև դարձաւ յի՟ս և ետես զնոսա, զի երթային զհետ նորա, ասէ ցնոսա ․ զի՞նչ խնդրէք ։ Նոքա ասեն ցնա ․ ռաբբի, որ թարգմանեալ կոչի վարդապետ, ո՞ւր ես օթեվանք քո ։ Ասէ ցնոսա ․ եկա՛յք և տեսէք ․ եկին և տեսին, ուր էին օթեվանք նորա ․ և առ նմա ագան այն օր, զի ժամ էր իբրև տասներորդ ։ Էր անդրէաս եղբայր սիմոնի պետրոսի մի յերկուց անտի, որ լուանն ՚ի յովհաննէ, և գնացին զկնի նորա ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Քարոզ ։

սրկ ․ Խնդրեսցուք հաւատով ՚ի հօրէ վասն քաւութե՟ մեղաց և թողութեան յանցանաց, փրկելոյ զմեզ ՚ի վշտաց և ՚ի նեղութե՟ց, իջանելոյ ՚ի վերայ մեր ողորմութե՟ և գթութե՟ տ՟ն ա՟յ ամենակալին ․ կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

քհ ․ Փառաւորեմք զքեզ ք՟ս թագաւոր փառաց, յոյս և ակնկալութի՟ ա՟մ արարածոց ․ ՚ի քեզ յուսով յուսացաք, որ փոխանակ ապականացու կենցաղոյս՝ զանապական և զանվախճան կեանս շնորհեցեր, և փոխանակ մնոտի և տխրական կենացս՝ պարգևեցեր մեզ զվերին երուսաղէմ ։ Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ տ՟ր, թո՛ղ զմեղս և քաւեա՛ զանօրէնութի՟ս սորա, և արժանաւորեա՛ զսա հանգչել յանտրտում ուրախութի՟ն ․ և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

Խաղաղութիւն ամ̃ցն ։ Ա․Ձ երկր։

Տ̃ր Ա̃ծ թագաւոր յաւիտենից, ընկալ զաղաչանս մեր, և գթա՛ 'ի վերայ հոգւոյ ննջեցելոյս այսորիկ, և հանգո՛ 'ի դասս անդրանկաց գրելոց յերկինս' 'ի լուսեղէն առագաստին։ Զի դու ես կարող յամ̃ի․ և քեզ վայելէ փառք իշխանութ̃ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Նա— առէն շարական․

Յետ կամաւոր մահու խաչի' եդար ի նոր գերեզմանի'․ Երեքօրեայ թաղմամբ յերկրի․ նոր ընտեղծեր զմեզ կենդանի'․ զի ջեալս ընդ քեզ ի հող մահու' վերակոչեա ձայնիւ' փողոյ․ լի լապտերօք մոյծ յառագաստ' ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն։

Լըստեալ կանանց իւղաբերից' և ողբոյն արտասուալից'․ Բեր ըզմեռեալ անյուսալից' ըզկենդանիդ' յաւիտենից․ վասըն նոցին որ արտասուաց' մաքրեա ըզսա ի յանցանաց․ լի։

Նրգ․

Յորժամ հընչեան փողոյն լինի և ղետական գերըն յայտնի․ Ճառագայթ սըրբոյ խաչին յարուելոց փառօք ծագի․ Հրեշտակաց գունդք ծառայելին հրեշտակապետք պարունակին․ ողորմած տէր ողորմեա հոգւոցս մեր ննջեցելոցն։

Մաղթանք։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք՟ս ա՟ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Վ՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր ք՟ս, զի զնա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Գ. Տ՟ր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Քրիստոս որդի ա՟յ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ս՟բս քո յաջակողմեան դասուն։ Զի դու ես տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանս և ոսկերք ծառայիս ա՟յ, նշանաւ ս՟բ խաչիւս և բանիւ ս՟բ աւետարանաւս յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ. ամէն։

Իսկ եթէ կամիս հնգետասանիս կամ քառասունսն կամ տարելից կատարել, զա 'ի կարգաց եօթնօրէիցս առ՛։

ՇԱՐԱԿԱՆՔ

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐԵԼՈՑ ԶՆՆՋԵՑԵԱԼՍ

ԱՌ Ի ԹԱՂՈՒՄՆ

Զարհուրեալ դողացաւ ամենամեղ անձն իմ. յահեղ քոյ դատաստանացդ յանմեռելի տանջանացն։ Քանզի կամաւ մերձեցայ ի մեղս մահածս. ուր կայ և հնայ ինձ անմեռելի պատուհասն։ Որդ-անկեաւ աղաչեմ փրկիչ և բարերար. խնայեա յիս ի մեղուցեալս. և ողորմեա ինձ բազմամեղիս։

Ամենակալդ քաւեա զմեղս իմ. զի աստուած ես ապաշխարողաց։ Եւ զհոգեւորդ մի հաներ յինէն. զի աստուած ես ապաշ։ Եւ փրկեա զիս յահաւոր գեհենին հրոյն. զի։

Յոյս իմ ի մանկութենէ իմմէ. մի թողուր զիս տէր աստուած իմ։ Յոյս իմ ի ժամանակի ծերութեան իմոյ. մի թողուր։ Յոյս իմ ի միւսանգամ գալստեանն քո. մի անտես առներ զիս տէր աստուած իմ։

ԿԱՆՈՆ

ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Յորժամ կամիցին գերեզման օրհնել, կամ ննջեցելոց գերեզման առնել, առեալ քահանայն խաչ և աւետարան, և սարկաւագն բուրվառ, գնան 'ի տեղին. և ասեն շարականս ըստ ձայնի աւուրն կարգին ։

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԸՍՏ ՈՒԹ ՁԱՅՆԻՑ ԻՒՐԵԱՆՑ ՔԱՂՈՒԱԾՈՎ.

ՇԱՐԱԿԱՆՔ · ԱՁ ։

Քեզ վայելէ՝ աստուած օրհնութիւն. որ յարութեամբ քո ձայնիւ յաւիտենից ննջեցելոց. թագաւոր և իշխան վեր օրհնեմք զքեզ ։ Ի միւսանգամ գալստեանդ քո Քրիստոս փառաց թագաւոր. ի ձայն փողոյ նորոգեն հողեղէն ննջեցելոցն. և յառնեն ի մեռելոց անապականն մարմնով ։ Սմա որոյ է մեք զքեզ աղաչեմք հայր երկնաւոր. դասաւորեա զննջեցեալսն մեր ի վերինն քո երուսաղէմ. ի ժողովս անդրանկաց գրելոց ի յերկինս ։

Զայնարկեալ կենարարին աստուածային բարբառովն. ասէ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ. ժառանգեցէք պատրաստեալ ձեզ ըզ-

կեանսն՝ ի հանդերձեալ երկրին։ Ընդառաջ եղանել քեզ հաւատով ի յօդս վերինս. աստուածազգեաց լուսով պայծառացեալ ի դասս անմարմնոցն՝ եւ լսել զձայն երանաւէտ կոչմանն։ Ընդ այնմ՝ քումդ կոչոյ, ընդ իմաստուն սուրբ՝ կուսանսն. եւ լուսեղէն առագաստին պայծառացեալ ի դասս անմարմնոցն՝ եւ ժողովս անդրանկաց գրելոց յերկինս։

Զհոգիս ծառայից քոց Քրիստոս՝ ընկալ ի դասս անդրանկաց գրելոց՝ եւ յերկինս։ Ընկալ վասն սոցա զզանաւոր պատարագս ի մէնջ. եւ շնորհեա նոցա զթողութիւն գտանել յաւուրն յետնում։

Պհ. Հայր բազումողորմ. խոստովանիմ առ քեզ որպէս զանառակ որդին. Թող ինձ՝ զմեղս իմ եւ ողորմեա։ Տէր որ գթացար ի կինն քանանացի. գթա եւ յիս ի մեղաւորս եւ ողորմ։ Տէր որ դարձուցեր զմաքսաւորն ի գիտութիւն ճշմարտութեան. դարձո եւ զիս զմոլորեալս եւ ողորմ։

Պհ. Ի ներողութեան խնամօք օգնեա ինձ Տէր. որպէս երբեմն յովնանու եւ ողորմեաց։ Ի յանցանաց իմոց մաքրեա զիս Տէր. որպէս երբեմն զմաքսաւորն եւ։ Ի նենգաւոր շրթանց փրկեա զիս Տէր՝ եւ յարենէ ապրեցո եւ ողորմ։

Տրպ. Ողորմեա լցս ի յիշատակ՝ սրբոց քոց Քրիս

տոս · ա՛ղաչեմք ըզքեզ սո՛ցա բա՛րեխօսութ
ողո՛րմեա ։ Երկըրպագեմք առաջի՛ բեմի քո
քրիստոս · ը՛նկալ քո գըթութեա՛մբըդ զա-
ղաչա՛նս մեր · սո՛ցա բա ։ Որս հոգւո՛վ և
մա՛րմնով որպէս զանմա՛րմինն · անարատ ի
գա՛լըստ քո պահե՛սցես մարդասէր փրկիչ · սո՛։
նէն· Ողորմեա ինձ աստուած ։ Որ զառա-
ջի՛նն ոչ պահելո՛վ ըզպատուի՛րանըն մեռաք ·
Շնո՛րհեցեր քե՛ւ օրինակ մե՛ զպատուի՛րան կե-
նա՛ց · զի՛ պահելո՛վ կենդանանա՛սցո՛ւք · ողո ։ Որ
ի խո՛րհրո՛ւրդ քո կամաւո՛ր մահուա՛ն եկեղեցի՛
քո քրիստոս մե՛ռանելով օրինաց մեղա՛ց · զի՛
յարուցեա՛լ ընդ քե՛ զնորոգեսցի՛ փա՛ռս · ող։
ղո· Այսօր գոլով ի բե՛թանիա՛ քո ամենազօր
հրամա՛նաւըդ · ձա՛յնեցեր ղազարու և դո՛ղա-
ցա՛ւ մա՛հ · դը՛ժոխք պարտեցա՛ւ ապականու-
թիւն լո՛ւծա՛ւ · կենդանարա՛ր քրիստոս՝ կեցո՛
ըզմե՛զ ։ Այսօր գոլով ի բե՛թանիա՛ զքո՛ զաշ-
խարհակեցո՛յց սուրբ զյարութի՛ւնդ · յառա-
ջագո՛յն ծանուցեր անապականաբար կոչմամբ
զչո՛րեքօրեա՛յն ի թաղմանէ · կեն ։ Այսօր գո-
լով ի բե՛թանիա · եբրայեցւո՛ց մանկո՛ւնքն ըս-
քանչա՛ցեա՛լ ասէին · զմա՛րխամու և զե՛ղա՛յրն
ի թաղմանէ՝ յա՛րո՛ւցեալ որդւո՛յն մարխամու ·
կենդանի ։
յար· Անճառելի հօր էակից ի խաչ ելեր կամաւ

հօր ողորմեա ։ Անմահութեանց տուօղ քրիս-տոս ի գերեզման եղեր որպէս մարդ ող ։ Եւ յերրորդ աւուր յարեար յոյս յարութեան ցուցար մեզ ողր ։

հգ. Որ յամենայնի ես աստուած ծնութիւն. եւ ի ձայն հնչման ի ջեր յերկնից սուրբ հոգի. ողորմեա մեզ ։ Որ զամենայն լնուս զօրու-թեամբ քո. եւ ի դասս առաքելոցն իջեր բը-նակեալ սուրբ հոգի. ողր ։ Որ անբաժանելի ես յաս-տուածուէ եւ ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ հանգեար յառաքեալսն սուրբ հոգի. ողր ։

Տ. Յարուցելոյն ի մեռելոց բնակարան մայր եւ կոյս որ ընդունեցեալդ յադամայ կենագործէ անապական. զքեզ մեծացուցանեմք որ օրհ-նեալդ ես ի կանայս ։ Արարողին երկնի եւ եր-կրի եղեր տաճար եւ առագաստ. որ ընդունե-ցեալդն մեր հրեղէն նորոգէ. զքեզ մեծ ։ Կերակրողին տիեզերաց արբուցեր ըզքո ըզ-կաթն. որ ընդունեցեալդն մեր վերըստին նորոգէ. զքեզ ։

Խէ. Սուրբ խաչն օգնական հաւատացելոց. կանգնեցաւ ի յերկրի յաղթող թշնամեաց. Եկայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք ։ Արա-րիչն աստուած բարձրացաւ ի խաչին եւ զմե-ռեալս մեղօք փայտին ճաշակմամբ. ի սմա նորոգեալ կենդանացոյց ։

Փառք Հօր և Որդւոյ։

Ի միւսանգամ գալըստեան Աստուածորդւոյն. սուրբ խաչն երևի և լուսաւորէ. զի նա է յոյս հաւատացելոց։

Այժմ և միշտ։

Հաշտեա ի ձեռըն սուրբ մարմնոյ և արեան քո Տէր. և պարգևեա նոցա դասել յաջակողմեանսն քո։

Ասի յետ վճարման շարականին սա

Սաղմոս Զ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։
Ողորմեա ինձ Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։
Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ. և դու Տէր մինչև յերբ։
Դարձ Տէր, և փրկեա զանձն իմ. կեցո զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում։
Զի ոչ ոք է, որ ՚ի մահու յիշէ զքեզ, կամ ՚ի դժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ։
Վաստակեցայ ես ՚ի հեծութեան իմում. լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ, և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի։
Խռովեցաւ ՚ի սրտմտութենէ ակն իմ, և մաշեցայ ես ՚ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց։
՚Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան, ոյք գործէք զանօրէնութիւն։

Լուաւ տ՟ր ձայնի լալոյ իմոյ. լուաւ տ՟ր աղօթից իմոց. եւ տ՟ր զխնդրուածս իմ ընկալաւ։ Ամաչեսցեն եւ խռովեսցին յոյժ ա՟մ թշնամիք իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն յոյժ, վաղվաղակի եւ խռովեսցին։

ւրէ· Ալէլուիա օրհնի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ե. 19։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս

Պատասխանի ետ, եւ ասէ ցնոսա. Ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ եւ ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զհայրն՝ զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն եւ որդին նմին նման գործէ։ Զի հայր սիրէ զորդի, եւ զա՟մ ինչ ցուցանէ նմա զոր ինքն առնէ. եւ մեծամեծս եւս քան զնոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք։ Զի որպէս հայր յարուցանէ զմեռեալս եւ կենդանի առնէ, նոյնպէս եւ որդի զորս կամի՝ կենդանի առնէ։ Եւ ոչ եթէ հայր դատէ զոք. այլ զա՟մ դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի, որպէս պատուեն զհայր։ Որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ պատուէ զհայր զառաքիչն նորա։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

[illegible]

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԶ. 25։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս եմ։ Իսկ մխիթարիչն հոգին ս՟բ, զոր առաքեսցէ

Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զա̃մ, և յիշեցուսցէ զա̃մ, զոր ինչ ասացի ձեզ։ Խաղաղութի̃ թողում ձեզ. զխաղաղութի̃ զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր և մի զանգիտեսցեն։ Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր, թէ ես առ Հայր երթամ. զի Հայր իմ մեծ է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչչև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք։ Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ։ Այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. ո՛ն արիք գնասցուք աստի։

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր։

Եւ ապա ասէ շարական Ուահ գործեալ երկնաւորաց։ Եւ ապա ասէ Դ երգ յՄ̃արիչ և մարդասիրէն. ձայն յԵս ասացին։ Պօէտ յաստուածէնայր յետ հանգստեան շարականաց ունի չայնէցն։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Ք̃ս ա̃ծ, արա։
Ժղ. Ա̃ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
Քհ. Ք̃ն որդի ա̃յ անոխակալ և բարեգութ։
Օրհնեալ տ̃ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ձեռօք քո արարեր և ըստեղծեր զիս ի հողոյ. ի յօրհնել ըզքեզ մատուցած յաւիտեան: Իսկ պատրանօք բանսարկուին խափանեցայ յանձնառու լուսոյն. և դարձայ անդրէն ի հող յորմէ ստեղծայ: Մխիթարիչ սուրբ հոգի՝ լուսաւորեա զմեր ննջեցեալսն և հանգո զհոգիս նոցա՝ ընդ սուրբս քո:

Հայր անոխակալ և բարեգութ. մաղթելով հայցեմք ի քէն վասն մեր ննջեցելոցն. արժանաւորել հանգստեան օթեվանին սրբոցն: Անձառ ծնունդ հօր որդի. որ մահկանացուացս կեանք ես՝ զհոգիս ննջեցելոց մեր ընկալ. և արժանաւորեա. հանգ: Նո-
նորոգօղ սուրբ հոգի յորժամ նորոգես զապականեալսն՝ յայնժամ շնորհեա և մեր ննջեցելոցն արժանաւորել:

Յորժամ յերկնից գոչէ փողն ազդեցութիւն ամենեքեան յամենայն տեղերաց՝ ի դատաստան ահաւոր. յայնժամ ամէնուր ահեղին՝ յիշեա տէր և զմեր՝ ննջեցեալսն. և հանգո ընդ սուրբս քո: Յորժամ ճառագայթք աստուածութեանդ փայլեն ի յարևելից. և դըպրութիւնք հրաշալեացն բանին յայնժամ առաջի ահեղին՝ յիշեա:

Քհ. Ծո՛վ կենցաղոյս հանապազ զիս ալէկոծէ։ Մըրըրկեալ ալիք թըշնամին ինձ յարուցանէ։ Նաւապետ բարի լեր անձին իմոյ ապաւէն։

Քհ. Աղաչեմ զքեզ Տէր պարգևեա ինձ ապաշխարութեամբ լուանալ զմեղս իմ և ողորմեա։ Զարտասուս իմ և զհառաչանս սրտի իմոյ՝ մարդասիրութեամբդ քո՝ ընկալ Տէր և՝ ողորմեա։ Մերձեցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր բարերարութեամբդ քո՝ խնայեա յիս և ողորմեա։

Ժող. Խնդրեմք ի քէն բարերար. ողորմեա անձանց մերոց։ Ամենայն սրբոց քոց՝ մարտիրոսաց՝. Տէր ընկալ զաղաչանս մեր։ Որ գթածդ ես յամենայնի. Տէր կեցո զանձինս մեր։ Սուրբ ես Տէր զօրութեանց բնակեալդ ի լոյս յանմատոյց՝. Ընդունելութեամբ սրբոց քոց լուր Տէր՝ և ողորմեա։

Սրկ. Աղաչեցի ընդ առաւօտն Տէր Աստուած. և լուր ձայնի խնդրուածոց իմոց. զի նուաղեցան աչք իմ ի տեսանելոյ. և յինէն փարատեցոյց զցաւս անձին իմոյ։ Ո թագաւոր երկնից Քրիստոս բարերար ներեցէք. որ ի յանձն էառ զմահ խաչի և խափանեաց զմահու թագաւորութիւնն. և յին։ Փութացիր յօգնութիւն սուրբ աստուածածին.

և աղաչեա՛ զմու ի քէն ըզմարմնացեալ բանն աստուած. զի յահաւոր և ի միւսանգամ գալստեանն իւրոյ. պարգևեսցէ մեզ ըն-կեալ նորին յաւիտենից։

ղա. Այսօր կանգնեցաւ աւազան մկրտութե ի թողութիւն մեղաց մերոց։ Այսօր տէրն մեր լուանայր զոտս աշակերտացն և պատուէ-րէր զնոյս ասելով։ Որ ոմն ի ձէնջ եղբարք մանկտոց է զիս ի մաց և որոշի՝ յաշակեր-տացդ։ Զայն լուեալ պետրոսի՝ անկանէր առ յովհաննէս հարցանել թէ՞ ո՞վ իցէ։ Բանըն զոր ասաց յա՛. տըրտմեցոյց զմիւր զաշակերտսն և՝ խռովեցան ամենեքեան։

յաբ. Սուրբ աստուած որ վասըն մեր ըզմահ ճաշակեցեր. և յերրորդ աւուր յարեար ողոր-մեա։ Սուրբ աստուած որ ըզդժոխս աւերե-ցեր. և զգերեալըսն փըրկեցեր ի նմանէ ողոր։ Սուրբ աստուած որ ի յերկինս համ-բարձար ընդ անձն հօր նստար ի բարձունս ողորմեա։

հոգ. Ճառագայթ ի հօրէ բանդ աստուած ի փրկութիւն ազգի մարդկան. օրհնեմք ըզ-քեզ սուրբ աստուած։ Ի գերեզմանի իջեր թագաւոր անմահ. և ի հօրէ ոչ մեկնեցար. օրհնեմք ըզ։ Ի յերրորդ աւուր յարեար ա-ստուածապէս և ի յերկինս համբարձար.

փառք յարութեան քո տէր. օրհնեմք։

Տ. Ուրախ լեր աստուածածին տաճար անխախտելի. ընդ քեզ մեծացուցանեմք։ Ցնծացիր անարատաբար. և զաստուած վայելչապէս ծնար. ուրախ։ Նորգէ մարգարէն սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ և դուռն երկնային. ուրախ։

Խչ. Սեղան քո տէր զօրութեանց հաւատով կանգնեցաւ ի խորանի քում. եկայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք։ Սէմ պատուական ի խորանի քում հիմնեցաւ այսօր. եկայք։

Փառք հօր։

Ի սմա մատուցաւ ճշմարիտ պատարագ և զենումն անապական. եկայք ժող։

Այժմ և միշտ։

Զարհուրեալ դողան արարածք ի ձայնէ սրովբէական փողոյն. յորժամ հարկանէ հրեշտակապետն. և կոչէ ի դատաստան զազգս որդւոց մարդկան. յայնժամ առ ահեղին յիշեա տէր ձր և ըզմեր ընդ ննջեցեալսն. և հանգո ընդ սուրբս քո։

Սաղմոս ի՟թ :

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Բարձր առնեմ զքեզ Տ՟ր, զի ընկալար զիս, և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս :

Տ՟ր ա՟ծ իմ կարդացի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս. Տ՟ր հաներ 'ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ, որ իջանեն 'ի գուբ :

Սաղմոս ասացէք Տ՟ն ո՟ղք ն՟ր. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա :

Սրտմտութիւն է 'ի բարկութեան նորա. և կեանք են 'ի կամաց նորա :

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն :

Ես ասացի 'ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան :

Տ՟ր 'ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ զօրութիւն. դարձուցեր զերեսս քո յինէն, և ես եղէ խռովեալ :

Առ քեզ Տ՟ր կարդացի, և առ ա՟ծ իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն :

Միթէ հող խոստովան առնիցի՞ առ քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտութիւն քո :

Լուաւ ինձ Տ՟ր և ողորմեցաւ, և Տ՟ր եղև իմ օգնական :

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ յինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութիւն :

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, և այլ մի՛ ևս զղջացայց. Տ՟ր ա՟ծ իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ :

Օրհ. Ալէլուիա օրթի.

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ժա. 33.)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Ոչ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքստեան և ոչ ընդ գրուանաւ, այլ 'ի վերայ աշտանակի, զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն։ Ճրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակնն առատ է, ամ մարմինն լուսաւոր եղիցի. և երբ ակն չար է, և մարմինն խաւարին եղիցի։ Արդ ըզգոյշ լեր, գուցէ լոյսդ՝ որ 'ի քեզ է, խաւար իցէ։ Արդ եթէ մարմինդ քո ամ լուսաւոր է և չգուցէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ամ. որպէս յորժամ ճրագն նշուլիւք լուսաւորեսցէ զքեզ։ Եւ մինչ դեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն փարիսեցի, զի ճաշ կերիցէ առ նմա. և նա մտեալ բազմեցաւ։ Իբրև ետես փարիսեցին զարմացաւ, զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշ։ Ասէ ցնա Տր. այժմ դուք փարիսեցիք զարտաքինն բաժակին և զսկաւառակին սրբէք, և ներքինն ձեր լի է յափշտակութբ և չարութբ։ Անմիտք, ո՞չ ապաքէն որ զարտաքինն արար, և զներքինն նոյն արար։ Բայց աղէ՝ զարժանն իսկ տուք ողորմութի, և ահա ամ 'ոբ է ձեր։

Փառք քեզ Տր ած մեր։

Եթէ կամիս զայս կարդա.

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ժբ. 32.)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի։ Վաճառեցէ՛ք

զինչս ձեր, և տո՛ւք ողորմութի̃, և արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ՝ գանձ անպակաս յերկինս, ուր ոչ գող մերձենայ և ոչ ցեց ապականէ. զի ուր գանձ ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին: Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք, և դուք նմանօղք մարդկան, որ ակն ունիցին տ̃ն իւրեանց, թէ երբ դառնայցէ 'ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա: Երանի՛ իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տ̃րն գտցէ արթունս: Ամէն ասեմ ձեզ. զի գօտի ընդ մէջ ածցէ, և բազմեցուսցէ զնոսա, և անցեալ պաշտիցէ զնոսա: Եւ եթէ յերկրորդ կա̃մ յերրորդ պահու եկեսցէ, և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ: Բայց զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն, յորում պահու գող գայ, հսկէր և չտայր թոյլ՝ ական հատանել 'ի տան իւրում: Եւ դուք եղերո՛ւք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ որդի մարդոյ:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Եւ ապա ասէ շարական Ճանապարհ մոլորելոց. և Ճառագայթ: Եւ զասն Գ երգ յԱրարիչ և մարդասիրէն. նաև յԵս ասացին: Պնէր յառաջինհայտ յետ համբարձեան շարականաց սուր ձայնեցն:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք̃ս ա̃ծ, արա

Սրկ. Ըն̃ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ:

Քհ. Ո̃ն որդի ա̃յ անոխակալ և բարեգութ.

Օրհնեալ տ̃ր: Հայր մեր, որ յերկինս.

Հրեշտակային ձայնիւ օրհնեսցուք զամենասուրբ զԵրրորդութիւնն. փառաւորելով զՀայր. որ վերակոչեաց զամենեսեան ի մահուանէ յանմահութիւն։ Երգեցէք նոր երգ նոր եկեղեցիք սրբեցելոց. քրիստոսի երկրպագելով. որ վերակոչեաց։ Սրբասաց ձայնիւն օրհնեսցուք. հոգեւորական հրճուանօք գովեսցուք. սուրբ զՀոգին փառաւորելով. որ վերահանգոյց զամենեսեան։

Ի ձայն փողոյ գալստեան քո տէր ամենայն հոգիք զարթիցեն կալ ի դատաստանի քում քրիստոս աստուած մեր։ Յորժամ հնչէ բարբառն ահագին. և հարկանի փող յարութեան մերոյ. և մեք գոչելով ասեմք փառք գալստեան քո տէր։ Յորժամ առնես զհատուցումն տէր՝ և սուրբք քո պարծեսցին ի քեզ. և մեզ շնորհեսցես փրկիչ կալ ի յաջմէ քումմէ։

Թագաւոր անմահ. արարիչ յաւիտենից. մարդասիրութեամբ քո խոնարհեալ յանձինս մեր. ստեղծիչ կենդանեաց՝ և հանգուցիչ ննջեցելոց։ Ի խաչին բեւեռեցար. զմահու լուծեր զիշխանութիւն. յաւիտենից ըղձըն-

ջնջեալըն վերածեր՝ յանմահ ի կեանս. ստ։
պհ. Պարծառ զգաստումըն քո՝ ի մեզ յանդադա-
կել հողեղինացս. բազմագութ տէր խնայեա
և մի կորուսաներ։ Կանգնեա զանկեալս ի
գերեզմանէ զվերացուցեալս ի թըշնամւոյն. որ
ըմբժնեալ ես հեռացուցանող ըմբժողեալ զիմ զհի-
ւանդութիւնս։ Ի յանցանաց իմոց թախ-
ծեալ անձն իմ գոչեմ որպէս ըզմաքսաւորն.
մաքրեա քաւեա զիս ըզմեղաւորս։
պհ. Ողորմեամ եմ քո գըթութիւնքըդ՝ բազմա-
մեղ անձին իմոյ. ողորմեա մաքրեալ քա-
ւիչ իմ։ Օ՛ քեզ անյիշաչար տէր՝ մեղայ
չարին խաբմամբ. ողորմեա։ Ի քո միւսան-
գամ գալըստեանըն յորժամ գաս դատել
զերկիր. ող։
Տրփ. Հեղմամբ արեան՝ սըրբոց վըկայիցն հաշ-
տեաց ընդ մեզ Քրիստոս. և փըրկեա յամե-
նայն փորձութենէ։ Որք նահատակեցան վա-
սըն քո՝ ի մահ. վերացուցեալք յաղթեցին
թըշնամւոյն. սոցին աղաչանօք հաշ։ Որք
միացան ի սէր ահաւոր քո տէրութեանդ. և մա-
տուցին զանձինս իւրեանց պատարագ քեզ և
զենումն. սոցին։
Նրշ. Որ ըզխորհուրդ քո գալըստեանդ յառա-
ջագոյն գուշակեցեր. մարգարէիւքն իւրայ-
լի՝ զօրս ընտրեցեր յետ մովսեսի. որք խօսե-

ցան հոգւով սրբով բազմապատիկ օրինակօք. Տուր մեզ փրկիչ ողորմութիւն և ընդ մեղաց ըզթողութիւն: Ի մերձենալ ամաց վերջին զոր տեսանողքն ծանուցին. ընդհասանել մեր փրկողիդ առ ի վախճան ժամանակին. Երեւեցար ի մէջ մարդկան զգեցեալ ըզկերպ ծառայական. Տուր: Ի վեցերորդ աւուր զադամ ստեղծեր ի տիպ քո տէրական. որ ոչ պահեալ ըզպատուիրանըն մերկացաւ ըզպատմուճանն. Իսկ նոր ադամդ ի վեց դարուն այց արարեր կորուսելոյն. Տուր մեզ փրկ: Տաճար լուսոյ անըստուերին և առագաստ անձառ բանին. որ ըզնախնոյ մօրն Եւայի բարձեր զանէծսն տրտմալի. Հայցեա որդւոյ քո միածնի հօր հաշտութեանըն միջնորդի. բառնալ ի մէնջ ըզխռովութիւն և տալ զոգւոց խաղաղութիւն:

ՂՂ. Յաստուածային ձայնէ՝ դողմանըն սարսեցին դողալով կարապետքն դըժոխոց. և մեռեալքն ելին արտաքս անապականք: Կացեալ ի դուրս այրին և ձայնէր անդ արարողն բարբառոյն ի գերեզմանն. զազդարէ ելք արտաքս անապականք: Ելեալ ի գերեզմանէն երկզապին նոր պատանօքըն մեռեալքն. հրամայեաց լուծանել ի կենացըն յաւիտենից:

Յոր. Իջեր յերկնից որդի Աստուծոյ ազատեցեր

զարարածս. անկանիմ առաջի քո ողորմեա՛ ինձ Աստուած. Ի խաչին բևեռեցար աստուած և ըզմարդն ի կապանաց մահու արձակեցեր. և զիս մի անտես առներ որ մեղօքս եմ մեռեալ: Ծագումն հօր յանմատոյց լուսոյն որ իջեր ի գերեզմանն. կենդանացուցեր զարարածս քո. և զիս մի անտես առներ քանզի քեզ միայնոյ մեղայ:

Կոփ. Նոյն և նման հօր և որդւոյ հոգիդ անեղ և համագոյ. բղխումն հօր անքննաբար առօղ յորդւոյ անճառաբար. Ի վերնատունն այսօր իջեր զհոգիդ շնորհաց քոց արբուցեր. արբո և մեզ ողորմութեամբ ի բաժակէդ իմաստութեան: Կից ստեղծօղ արարածոց որ շրջէիր ի վերայ ջրոց. նոյն և ի ջրոյն աւազանին ի շնորհել մեզ քում էակցին, գրգռես սիրով աղաչանակերպ զմարդիկ ծնանիս աստուածակերպս. արբո: Բարւն վերնոցն իմանալեաց և ըստորին այսըր զգալեաց. որ մարգարէս տաս ի հովուաց և առաքեալս ի ձկնորսաց. աւետաւոր ըզմաքսաւորս քարոզ բանի քում զհալածողս. արբո:

Տ. Սուրբ և աստուածածին մարիամ ցանկալի կուսից և պարծանք ազգի մարդկան. միշտ և աղախին մեծացուցանեմք: Անկէզ մորենի՞ և տաճար ընդհանուր լուսոյն. անարատ

և անխախտելի կուսութեան. մայր: Խորհուրդ կենաց և մայր կենդանութեան. և առագաստ հրափայլ ծագմամբ. մայր:

Եւ. Այսօր խնդրի պատուական փայտ խաչին աւանդեալն ի գողգոթայ ի ձեռն աստուա ծանէր դշխոյին. Եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք աստուածային նշանին: Այսօր ընծայէ գողգոթայ ըզծածկեալն ի յերկրի՝. վերաբերեալ անուշահոտ խնկովք ի ձեռն երանելոյն յուդայի. Ե:

Փառք հօր:

Այսօր ի ձեռն փրկական սուրբ խաչին կենագործի պատանին մեռեալ. և ողբայ սատանայ ըզկործանումն իւր. և մեք քրիստո-նի՝ հաւատացեալք. երկիր:

Այժմ և միշտ:

Արժանաւորաց քոց աղօթիւք յիշեա ըզմեր ըզննջեցեալսն. յորժամ գայցես անճառ-փառօք՝ հատուցանել մարդկան ըստ գործս. և զմեր ննջեցելոցն շնորհեա դասել ընդ սուրբս քո:

Սաղմոս ԾԴ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Ած յանուան քում կեցո զիս, և 'ի զօրութեն քում իրաւ արա ինձ:
Ած լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ.

Օտարք յարեան 'ի վերայ իմ, և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ ա̃ծ առաջի իւրեանց։

Ահա ա̃ծ օգնական իմ․ և տ̃ր ընդունօղ հոգւոյ իմոյ։

Դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտութ̃ քով սատակեա՛ զն̃ս։

Կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ, և խոստովան եղէց անուան քում, տ̃ր, զի բարի է։

Յա̃մ նեղութե̃ իմմէ փրկեցեր զիս, և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ։

որէ․ Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի․ (Դ․ 26։)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս

Եւ ասէր․ այսպէս է արքայութի̃ն ա̃յ՝ ո̃պ զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, և ննջիցէ և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ։ Եւ սերմանիքն բուսանիցեն և աճիցեն։ Եւ նա ոչ գիտէ, թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղն․ նախ ընդխոտն, և ապա զհասկն, ապա զցորեանն ատոք 'ի հասկին։ Եւ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքի մանգաղ․ զի հասեալ են հունձք։ Եւ ասէր․ ո̂ւմ նմանեցուսցուք զարքայութի̃ն ա̃յ, կամ որո̂վ առակաւ առակեսցուք զնա։ Ո̃պ հատն մանանխոյ, որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զա̃մ սերմանիս, որք են յերկրի։ Եւ յորժամ սերմանիցի՝ բուսանի, և լինի մեծ քան զա̃մ բանջար․ և արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց երկնից բնակել։ Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա

զդամն, որպէս կարող լինելին լսել. և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա. բայց առանձինն աշակերտաց իւրոց մեկնէր զամ:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Նոյն ձայն շարական հարցում.

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ժգ. 32:)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս, և ոչ որդի, բայց հայր միայն: Զգոյշ եղերուք, սկեցէք և կացէք յաղօթս, զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ: Որպէս այր մի գնացեալ՝ի տար աշխարհ թողուցու զտուն իւր, և տացէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայցէ՝ զի արթուն լինիցի: Արդ արթուն կացէք. զի ոչ գիտէք, երբ տր տանն գայցէ. յերեկորեայ, եթէ՝ի մէջ գիշերի, եթէ՝ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս: Գուցէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ՝ի քուն: Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ. արթուն կացէք:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Նոյն ձայն շարական Յորդորեալքս ՝ի հրաժարումն: Նոյն ձայն դ եղբ. Մարդասէր և մարդասիրէն. հաւ. Նոյն աստուածն: Զկնի յառաջնեկեան յետ հանգուցեալ շարականաց ասէ քահանայն:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա:
Սրկ. Վն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ:
Քհ. Քս որդի այ անոխակալ և բարեգութ:
Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Քեզ վայելէ աստուած օրհնութիւն. որ յանմատոյց՝ յաթոռ անմահից փառաբանիս ի բարձունս՝. զննջեցեալսն յանուն քո ըն-կալ յերկնային քո սուրբ յառագաստ. որ մի-այնդ ես մարդասէր ։ Որ ունիս իշխանու-թիւն մահու եւ կենաց. յիշեա զհոգիս ննջեցելոց մերոց. եւ հանգո ընդ սուրբս քո ի խորան քում սիրողաց. որ ։ Որ յաւիտենա-նի ես օրհնեալ Հայր՝. արժանի արա ըղձա-ւալս քո վերստին նորոգման՝. ի լուսեղ ըղ-ձային աստուածային փողոյն. ընդ առաջ եղա-նել քոց փառացդ. որ մի ։

Աղբիւր խաղաղութեան. որ քաղցրու-թեամբ խնամես զքո զարարածս. յիշեա տէր զհոգիս ննջեցելոցն ընդ սուրբս քո. եւ դասաւորեա ի յաւուրն այցելութեան ։ Որ կոչեցեր ի դրանց մահու ըզխրախճանն քո զշաղարոս. եւ ծանուցեր զաստուածութիւնդ ընդ հանուր տիեզերաց. լուսաւորեա տէր զհոգիս ։ Ի տաճարի քում սրբութեան մա-տուցանեմք քեզ պաղատանս արտասուալից՝. պայծառացո տէր զհոգիս նոցին ։

Ի գիշերաց կանխեալ սաղմոսիւք եւ արտա-սուօք՝ հայցեմք ի քէն քրիստոս յիշեա

զնորոգեցեալսն ի սուրբ անունդ քո․ և հան-
գո զհոգիս նոցա ընդ սուրբս քո։ Որ յան-
մարմնոց վերօրհնիս․ առ քեզ կարդամք և
պաղատիմք Քրիստոս, յիշեա։

պհ․ Յամենայն ժամ աղաչանք իմ այս է Տեառն
ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս Տէր։ Յանցա-
նաց իմոց զարհուրի սիրտ իմ․ աղաչեմ
ընդ քեզ թող ինձ Տէր։ Արտասուաց իմոց մի
լռեր Տէր․ զի պանդուխտ եմ ես յան-
ցաւոր երկրի։

պհ․ Ողորմեա ինձ աստուած իմ ողորմեա ինձ․
զի անպատասխանի եմ յամենայնի թող ինձ
Տէր։ Ճանապարհք քո ուղիղ են ես միայն
մոլորեցայ դարձո զիս․ և ողորմեա ինձ աս-
տուած։ Դատաստանք քո արդար են ես
միայն եմ մեղուցեալ քաւեա զիս․ և ողորմ։

Տրպ․ Եկեալ եմք ի տեղի վկայիցն․ և աղաչեմք
ընդ քեզ աստուած ողորմեա։ Զաղաչանս
մեր մի անտես առներ․ բարեխօսութեամբ սրբոց
քոց և ողորմեա։ Փրկեա զմեզ յարենէ․ և
ի նեղչաց մերոց․ բարեխօս։

Հրհ․ Որ պատուիրան ճշմարտութեան՝ աւան-
դեցեր եկեղեցւոյ քո Քրիստոս․ անսահման
ժամանակաւ և աղօթել միշտ առ աստուած
հոգւով և մտօք։ Որ ըզգաստն քո օրինաց
հաստատեցեր գործով մեզ օրինակ․ հանե-

ով ըղձիչերն ի գլուխ յաղօթմն աստուծոյ. բնութեամբ մերով տնօրէնաբար ծնեալ կրկնի ծառայն ամենայնի: Վասն որոյ և մեք պաղատեսցուք առ քեզ քրիստոս. շնորհեա մեզ յամենայն ժամ լինել քեզ յանդիմանողն. մաքուր աղօթիւք ընդ անմարմնոցն որ յերկինս: Աղաչանօք աստուածածնին անապական քում ծնողին. զննջեցեալ աչս սրտից մերոց. բացցես ողորմութեամբ հայել ի լոյս քո քրիստոս:

ՂՂ. Իմաստունքն կուսանքըն պատրաստեալ լուցեալ լապտերաց. ելին ընդ առաջ երկնաւոր փեսային վառեալ լապտերօք: Իսկ յիմարաց կուսիցն ունայնացեալք ի յիւղոյն. անպատրաստ գտան դարձեալ փեսային՝ շիջեալ լապտերօք: Վասն որոյ և մեք պատրաստեսցուք իւղ հոգւոյն. զի մտցուք ի յառագաստ անմահ փեսային վառեալ լապ:

ՅՐ. Ողորմեա ինձ աստուած իմ ողորմեա: Որ ի յերկնից իջեր բանն աստուած և վասն մեր մարմնացար ի սրբոյ կուսէն. ողոր: Որ ի խաչին տարածեցեր զանարատ բազուկս քո. և վասն մեր հեղեր զարիւն քո սուրբ. ողորմեա ինձ աստուած: Որ ի գերեզմանի եդար անապական և յարուցեալ նորոգեցեր

զաշխարհս. ողորմեա։ Որ ի յերկինս համբարձար ամենակարօղ և ընդ աջմէ Հօր նստար յաթոռ փառաց. ողորմեա ինձ։

Հոգ. Այսօր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորացս նորոգման. քանզի նորոգօղն էից Հոգին էջ ի սուրբ վերնատանն. որով նորոգեցան դասք առաքելոցն։ Այսօր հողանիւթեայ բնութիւնս ցնծայ ընդ Հօր հաշտութեանն. քանզի որ երբեմն զՀոգին ի մարդկանէ մարմին եղելոց. դարձեալ վերստին ընդ նոյն պարգևէ։ Այսօր մանկունք եկեղեցւոյ տօնեն ցնծութեամբ զգալուստ սուրբ Հոգւոյն. որով զարդարեցան ի զգեստս լուսափայլս և գերապայծառս. երգեն ընդ սրովբէից զերեքսրբեանն։

Տ։ Աղբեւր աստուածածին որ վերօրհնեալ ես ի զօրաց հրեշտակաց. աղաչեա մարդկան կենդանեաց մեծացուցանեմք։ Աղբեւր բանին հրեղէն աստուածութեանն. յիմանալի զօրացն երանեալ. աղաչ։ Աղբեւր մայր Էմմանուէլի մարգարէին յառաջ գուշակեալ. աղաչ։

Խչ. Ո՛ վերնոյ վիմին հաստատոյ շինեցեր Քրիստոս զեկեղեցի. ըզսա պահեա ի խաղաղութեան։ Որ շնորհեցեր ողորմութիւն ի բնակարանս հրեշտակաց և մարդկան քաւարան. տուր սմա զանշարժ քո զխաղաղութիւն։

Փառք հօր :

Ի տաճարի փառաց սրբութեան քո քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զպատուական քո զողորմութիւն :

Այժմ և միշտ :

Որ մարմնացար վասն մեր. աղաչանօք աստուածածնին. քրիստոս յիշեա զննջեցեալսն ի սուրբ անուանդ քո. և հանգո զհոգիս նոցա ընդ սուրբս քո :

Սաղմոս ԿԶ :

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Աստուած ողորմեա մեզ, և օրհնեա զմեզ. երևեցո զերեսս քո 'ի մեզ, և ողորմեա մեզ :
Ծանուցանել յերկրի զճանապարհս քո, յազգինս ամենայն զփրկութիւն քո :
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Աստուած. խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամենայն :
Ուրախ եղիցին և ցնծասցեն ազգք, զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղութիւն, և ազգաց երկրի դու առաջնորդես :
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Աստուած. գոհասցին զքեզ ժողովուրդք ամենայն :
Երկիր ետ զպտուղ իւր. և օրհնեաց զմեզ Աստուած Աստուած մեր :
Աստուած մեր օրհնեսցէ զմեզ. և 'ի նմանէ երկիցեն ամենայն ծագք երկրի :
որէ. Ալէլուիա օրհնի :

Աւետարան ըստ Մատթէոսի · (ժա̅ · 25 :)

Տէրն մեր յս̅ քս̅

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ · գոհանամ զքէն հայր, տէր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց : Այո՛ հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո · ա̅մ ինչ տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ · և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ հայր · և ոչ զհայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի · և ում որդին կամիցի յայտնել : Եկա՛յք առ իս ա̅մ վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ : Առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ, և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց · զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի :

Փառք քեզ տէր ա̅ծ մեր :

Ասէ քահանայ զայս քարոզս ·

Աւետարան ըստ Մատթէոսի · (ի̅դ · 27 :)

Տէրն մեր յս̅ քս̅ ասէ ·

Զի որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից և երևի մինչև յարևմուտս, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ : Զի ուր գէշն իցէ, անդ ժողովեսցին արծուիք : Վաղվաղակի յետ նեղութ̅ աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկնից, և զօրութիւնք երկնից շարժեսցին : Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս · և յայնժամ կոծեսցին ա̅մ ազգք երկրի, և

տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ 'ի վերայ ամպոց
երկնից՝ զօրու՟թ եւ փառօք բազմօք ։ Եւ առա-
քեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, եւ ժո-
ղովեսցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հողմոց, 'ի
ծագաց երկնից մինչեւ 'ի ծագս նորա ։ 'Ի թզենւ-
ւոյ անտի ուսարուք զառակն, զի յորժամ նո-
րա ոստքն կակղասցին, եւ տերեւն ցցուիցի, գի-
տէք թէ մերձ է ամառն ։ Նոյնպէս եւ դուք
յորժամ տեսանիցէք զայս ա՟մ, գիտասջիք թէ
մերձ է 'ի դուրս ։ Ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ
անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ա՟մ եղիցի. եր-
կինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ մի անցցեն ։
Բայց վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու՝ ոչ ոք
գիտէ, ոչ հրեշտակք երկնից, եւ ոչ որդի. բայց
միայն հայր ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Եւ ապա ասէ շարական Ա՟ծ անեղ անժամանակ։ Եւ զտունն Գ երգ զԱրարիչ եւ մարդասիրէն. կամ զԱյս ասացիէն ։ Պինք յառաջնկայր ջեր հանգստեան շարականաց ոււԲ ձայնեցն ։

ՔՀ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք՟ս ա՟ծ, արա՛ ։
ԴՊՐ. Ս՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
ՔՀ. Ք՟ս որդի ա՟յ անոխակալ եւ բարեգութ.
Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր որ յերկինս ։

Ի ձայն մեծի զուարթնոյն. և ի հնչմանէ հրաշալի փողոյն՝ ուր հողացեալ մարմինք մարդկան նորոգին. յայնժամ աւուր ահեղին՝ յիշեա Տէր մեր և զմեր ննջեցեալսն. և հանգո ընդ սուրբս քո։ Յորժամ նշան տէրունեան ճառագայթիւք փայլէ՝ և թագաւորն թագաւորաց փառօք տեսանի յայնժամ աւուր։ Յորժամ ատեան դատաստանի դնի՝ և գործութիւնք հրաշիցեն բանին. յայնժամ աւուր։

Որ երկայնամիտ ես Տէր. քաղցր և անոխակալ. հանգո զհոգի քո ծառայից. զի մի դարձցի տնանկ ամաչեցեալ՝ յաւուրն ահեղ՝ ատենին։ Զյիշատակ հրաժարեցելոցն ի հանգիստ քեզ ընկալցիս. և զուխտս մեր ընկալ՝ որպէս զաբէլին՝ զնոյին և զաբրահամուն. զի մի։ Ի խորան քում սրբոց հանգուցես ըզծառայս քո. և զհոգիս նոցա դասեսցես ընդ սուրբս քո. զի։

Որ խոնարհեցար՝ յերկնից բանն Աստուած և առեր մարմին ի սրբոյ կուսէն. յիշեա ըզմեր ննջեցեալսն ըզմեր յորժամ գայցես անճառ փառօք. զի դու ես Տէր ամենայն երկրի. Որ ունիս իշխանութիւն մա-

հոգւոյ և կենաց՝ և խաչելովդ քո լուծեր զեր-
կուանելոյս մահու․ յիշեա ըզննջեցեալս։

Պհ․ Օ Երծո զիս յորոգայթէ որսողին՝ և յա-
մենայն վտանգից ամպրոպացն․ և ողորմեա։
Յաներևոյթ թշնամւոյն և ի գաղտնի նե-
տից բանսարկուին պահեա․ և ող։ Փրկեա
զիս ի յանցանաց մեղաց իմոց․ և նորո-
գեա զիս հոգւով գթութեան․ և ող։

Պհ․ Ովմեղաց իմոց զիս անկոծէ․ որ ես նա-
ւապետ բարի․ ընդ որ հեա ինձ նաւահանգիստ
հայր ամենակալ։ Խորք պատրանաց զիս կո-
րուսանեն՝ այլ դու նաւապետ բարի․ ընդ որ հեա։
Որ միայն իշխանդ ես թողուլ ըզմեղս․ և
ես աղաչեմ ըզքեզ տէր թող ինձ ըզմեղս իմ
հայր։

Տրպ․ Որք ի մարմնի զանմարմնականացն բե-
րելով ամրութիւն հաւատոյ՝ պատերազմեցան
ընդդէմ թշնամւոյն քո ճշմարիտ վկայքն․
բարեխօսութեամբ սոցա քրիստոս ողորմեա
մեզ։ Որք ըզպատուհասս բռնաւորաց մա-
հուամբ սրոյ և հրոյ համբերութեամբ յանձն
առին․ յաղթեցին առաքինաբար քո ճշ-
մարիտք։ Որք ի զօրաց երկրաւորաց զինա-
ւորեալ քեզ երկնաւոր թագաւորին․ դասա-
կարգեցան ընդ հրեշտակս ի յերկինս քո
ճշմարիտք։

Նըէ. Որ արարեր զօրութեամբ զիմանալեացն աշխարհ վերին. եւ ի նմա հաստատեցեր տըն-տէս ըզգեստըս հրեղինացն. օրհնեմք զան-հասանելի զօրութիւնդ։ Որ տիրապէս մե-ծատունդ ստեղծեր երկրորդ աշխարհ զգալի. եւ ի դրախտն որ յադենի տընտես եդեալ զմարդն առաջին. օր։ Որ շինեցեր բարձրա-գոյն զեկեղեցի քո խորհրդեամբ, եւ ի սմա կարգեալ տընտես զքահանայս բանին ճըշմար-տութեան. օրհնեմք։ Անստանելոյն տա-ղաւար բարձօղ նիցըս բարձօղին. որ ծընար զաստուած մարմնով զանմարմնաբար ծընուն-դըն հօր. բարեխօսեա վասըն մեր աստուածա-ծին մարիամ։

Ղղ. Ահաւոր ես թագաւոր քրովբէական ձայ-նիւ օրհնեալ. ի յերկինս ի յերկրի եւ յամե-նայն ժամանակի։ Ահաւոր ես թագաւոր որ նորոգես զքո զարարածս. հաստատեա ի հա-ւատս ի գիտութիւն ճըշմարտութեան։ Լու-սաւորեա ըզմեզ քրիստոս ի միւսանգամ քո գալըստեանն. յորժամ ծագես ի յերկնից եւ նորոգես զքո զարարածս։

Յար. Էակից հօր կամաւորութեամբ եկիր ի չարչարանս. զչարչարանս յանձն առեր խաչին համբերելով իջեր ի գերեզման։ Իւ-ղաբերիցն եկեալ ի գերեզման փըրկիչդ.

ը զիւղս անոյշըս բերին. ի խնկել զանա-
պականն մարմինդ: Աւետիս լուեալ ի հրեշ-
տակէն որ ասէր. տէրն յարեաւ ի մեռե-
լոց ձեզ կեանըս պարգեւեաց:

Հոգ. Արեգակն արդարութեան քրիստոս ծա-
գեալ յաշխարհս հալածեաց զխաւարն ան-
գիտութեան. եւ յետ մահու եւ յարութեան
համբարձաւ առ հայր յորմէ ծագեաց. որ
երկրպագի յերկնաւորաց եւ յերկրաւորաց ընդ
հօր եւ սուրբ հոգւոյն. վասն որոյ եւ մեք
երկիր պագանեմք հօր հոգւով եւ ճշմար-
տութեամբ: Որ փոխանակ ծոցածին բանին
որ էր յերկինս. առաքեցաւ աւետիքըն հօր ի
բարձանց՝ հոգին ճշմարտութեան. մխի-
թարեալ զորս յադամայ տըրտմեցելոց եւ հրա-
զինեալ զընտրեալ դասս առաքելոցն. վասն ո:
Այսօր տըրտմականն եւ գիշերային լուծան
երկունք ծննդեան նախամօրն. քանզի զծըր-
նեալըն մարմնով ի մահ եւ յապականութի.
վերըստին ծնանի հոգին յորդին լուսոյ հօրն
երկնաւորի. վասն:

Տ. Աստուածածին երկնային դուռն. աստուա-
ծային ձայնիւն աւետարանէր հրեշտակն. ու-
րախ լեր բերկրեալ տէր ընդ քեզ: Ի քե-
րովբէս բազմեալ ընդ հօր անապականաբար
բնակել հանգեցաւ ի քում յորովայնի. ուր.

Որ բոցեղէն սրովբէիւք շրջափակեալ պա-
հիւր. այսօր ի մէջ մարդկան ի գիրկս հողե-
ղինս յայտնեալ. ուր։

Խն. Ուրախ լեր դու եկեղեցի. քանզի քրիստոս արքայն երկնից այսօր՝ պսակեաց ըզքեզ խաչիւն իւրով. և զարդարեաց զամուրըս քո սքանչելի փառօք իւրովք։ Խնդա յոյժ դուստր սիոնի. քանզի երկիրս երկնիք եղեն այսօր վերըստին քո՛ նորոգմամբ. և թագաւորն երկնաւոր հաճեցաւ բնակել ի քեզ։

Փառք հօր և որդւոյ։

Ընդ դասս երկնաւոր զօրացըն վերառեալ տօնեմք քեզ այսօր զանդադար փառաւորութիւն. ուրախ լեր հարսն անարատ անքըննելին քո խորհրդով։

Այժմ և միշտ։

Ի նըստեալ քո յատենի դատաւոր ահեղ. աղաչանօք սուրբ աստուածածնին՝ յիշեա ըզննջեցեալսըն մեր. յորժամ գայցես անձամբ փառօք. քանզի դու ես փառաւորեալ յաւիտեանս ամէն։

Սաղմոս ՁԴ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Հաճեցար տէր ընդ երկիր քո, և դարձուցեր զգերութիւն յակոբայ։

Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քո, և ծածկեցեր զամենայն մեղս նոցա։

Լռեցուցեր զա̃մ սրտմտութիւնս քո. դարձար ՚ի բարկութէ̃ սրտմտութե̃ քո։

Դարձ առ մեզ ա̃ծ փրկիչ մեր, և դարձո́ զսրտմտութիւնս քո ՚ի մէնջ։

Մի՛ յաւիտեան բարկանար մեզ տ̃ր, և մի՛ ձգեր զբարկութի̃ քո յազգէ մինչև յազգ։

Ա̃ծ դու դարձեալ կեցուսցես զմեզ. և ժողովուրդ քո ուրախ եղիցի ՚ի քեզ։

Ցո՛յց մեզ տ̃ր զողորմութիւն քո. և զփրկութիւն քո տո՛ւր մեզ։

Լուայց զինչ խօսի տ̃ր ա̃ծ մեր. խօսեսցի զխաղաղութի̃ ժողովրդեան իւրոյ առ ս̃րբս իւր, և առ այնոսիկ, որք դա՛րձեալ են առ նա սրտիւք։

Սակայն մերձ է առ երկիւղածս իւր փրկութի̃ նորա, բնակել փառաց նորա յերկրի մերում։

Ողորմութի̃ և ճշմարտութի̃ պատահեսցին. արդարութի̃ և խաղաղութի̃ համբուրեսցին։

Ճշմարտութի̃ յերկրէ բուսաւ. արդարութի̃ յերկնից երևեցաւ։

Տ̃ր տացէ զքաղցրութի̃, և երկիր մեր տացէ զպտուղ իւր. արդարութի̃ առաջի նորա գնասցէ. դիցէ ՚ի ճանապարհի զգնացս իւր։
որէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յոհաննու. (ժբ̃. 24։)

Տէրն մեր յ̃ս ք̃ս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ՚ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եմ

եմ, անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի ։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Եռէ ձայնս շարս ձայնդ.

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Ե. 24։)

Տէրն մեր յ՟ս ք՟ս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, եւ հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. եւ ՚ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ, եւ արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն ա՟յ, եւ որք լսիցենն՝ կեցցեն ։ Զի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ետ եւ որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում ։ Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան առնել. եւ զի որդի մարդոյ է, ընդ այն զի՞ զարմանայք ։ Զի եկեսցէ ժամանակ, յորում ամենեքին՝ որ ՚ի գերեզմանս կայցեն, լուիցեն ձայնի նորա, եւ եկեսցեն արտաքս. որոց բարիս գործեալ իցէ՝ ՚ի յարութիւն կենաց, եւ որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարութիւն դատաստանաց ։ Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել եւ ոչ ինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ. եւ դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

Եւ ապա ասի շարականս Աստուած գործեալ երկնաւորաց. Եւ փոխն Գ Երգ ։ Արարիչ եւ մարդա-

սկրէն. եւ յԱյս ասասցէն: Պռեմ յառաջնեայ յետ հանգստեան շարականաց ոռն ձայնեցն:

Փխ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա:
որհ. Սն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչէ:
Փխ. Որն որդի Այ անոխակալ եւ բարեգութ:
Օրհնեալ Տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ. ԳԿ:

Լոյս ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա. որ փառօք Հօր համբերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր. արժանաւորեա եւ զմեր զննջեցեալսն անճառ խոստմանց քոց ընդ որս քո Հօր եւ Հոգւոյ համագոյակից. ի տեղերական աջէդ առնելսն. արժանաւորեա եւ զմեր զննջն: Երկնի եւ երկրի արդար դատաւոր. յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւրաքանչիւրոց. արժանաւորեա եւ զմեր զննջեցեալսն:

Որ արարիչդ ես հրեշտակաց եւ հոգեղինաց. եւ մշտնջենաւոր փառաւորեալս ի բանակս պաշտօնէից ի քէն հայցեմք մեք թողութիւն շնորհեա ննջեցելոց մերոց: Որ ի յերկրի երեւեցար եւ ընդ մարդկան բնակեցար. եւ անմահութիւն պարգեւեցեր մեզ մահկանացուս. ի քէն: Յորժամ նստիս յաթոռ փառաց դատողական իշխանութե. եւ փառա-

ւորես առ ի քէն փառօք ըզդինս արեան քո տէր. ի քէն:

Որ անբաւ քո մարդասիրութեամբդ գըթացար յազգըս մարդկան. ծընար ի կուսէն. ըզծըննեալըս որ աւազանաւն ըզնընջեցեալըսն մեր ընդ սուրբըս քո հանգո թագաւոր յաւիտենից: Որ ի վերայ խաչին զենար որպէս գառն՝ և զմարմին և զարիւնըդ քո բաշխեցեր ի փըրկութիւն աշխարհի. զհաղորդեալըս մարմնոյ քո և արեան. ըզ:

պհ. Քրիստոս աստուած աստուծոց. ողորմեա: Շնորհնութեամբ ի մէջ երկնեաց զիս մայր իմ. աղաչեմ փըրկիչ ողորմեա: Սիրաւորեալ մեղօք անկանիմ առ քեզ փըրկիչ. մի անտես առներ. ողորմ:

պհ. Մաքսաւորն հառաչանօք ի տաճարին էառ ըզքաւութիւն. նոյնպէս ձայնիմ և ես գոչեմ. ողորմեա ինձ աստուած: Աւազակն աղաղակէր ի խաչին՝ յիշեա զիս տէր. նոյնպէս: Անառակ որդին աղերսանօք աղաչէր ըզքեզ. հայր մեղայ յերկինս և առաջի քո. նոյնպէս:

Տրփ. Նայեա ի մեզ և ողորմեա մեզ Քրիստոս. որ ունիս բազում գթութիւն: Որ հայրդ ես որբոց. և դատաւոր այրեաց Քրիստոս. որ ունիս: Որ պըսակիչդ ես սըրբոց. լուր և մեզ աղօթիւք սոցա Քրիստոս. որ ունիս:

ճիէ · Օրհնեմք զքեզ անսկիզբըն հայր որ-
դւոյդ միածնի · զոր առաքեցեր ի դարձումն
մոլորելոց ոչխարին · դարձո եւ զմեզ ի մե-
ղաց որդւոյ քո չարչարանօք : Գովեմք զը-
քեզ բան եւ լոյս որ զանճառական քո պատկեր ·
լուսով ճրագի քո գտեալ վերականգնեցեր ·
կանգնեա եւ զանկեալսն մեզ քոյին սուրբ
չարչարանօք : Բարեբանեմք զփառակիցդ
հօր զհոգիդ ճշմարիտ · որ նորոգեցեր զը-
հնացեալս մեղօք հնոյն ադամայ · նորո-
գեա եւ զմեզ ի մեղաց նորոգութեամբ քո
շնորհաց : Սուրբ խաչիւ բարձրելոյն հովա-
նացելոյ զօրութեամբ · եւ ընկալան սուրբ
հոգւոյն որով ծնար զմանկունս աստուած · բա-
րեխօսեա վասն մեր աստուածածին մա-
րիամ :

ճիը · Շնորհեա մեզ տէր ընդ աղքատաց օրի-
նակին զանզարու ժուժկալութիւն · զի կամա-
ւոր աղքատութեամբ արքայութեան երկնից
ընդ նոցին կցորդք արժանի · լուր մեզ եւ ողոր-
մեա քրիստոս աստուած : Որ փոխանակ հա-
ցին կարօտութեան զհացն անմահութեան
նոցա շնորհեցեր · եւ ընդ մեծատանն անողոր-
մութեան ի գոգն աբրահամու ըզնա ընկալար ·
լուր : Լուսաւորեա զաչքս սրտից տանն
մեզ ողորմութեամբ ի քէն տէր զողորմութիւն ·

զի մի ընդ մեծատանըն հայցեսցուք ի բոց հնո-
ցին ծարաւի մատին ջուր ի զովացումն. Լուր
մեզ և ողորմեա։

Յոր. Որ տրտմամբ հաղորդ քո չարչարանօք խա-
չին. ազատեցեր ըզմարդն ի տրտմագնեաց
փայտէն և ի մեղսաձայն պտղոյն. քրիս-
տոս մատնուած և մեզ ողորմեա։ Որ մա-
հուամբ քո կենդանի և մեռելութեամբդ
յերկրի. նորոգեցեր դարձեալ զաշխարհս և
զհողացեալ բնութիւնս. քրիստոս։ Որ երեք-
օրեայ յարութեամբ քո և համբարձմամբդ
յերկինըս. վերածեր ըզմարդն առ կենաց
փայտն և յանմահական ճաշակն. քրիստոս։

Հոգ. Այսօր ցընծան դասք առաքելոցըն գա-
լըստեամբ հոգւոյն սբյ. զոր մխիթարեաց
փոխանակ բանին մարմնացելոյ եղեալ ընդ նո-
սա. փառըս տացուք նըմա սըրբասաց ձայնիւ։
Այսօր բըղխեաց ջուր կենդանի յերուսաղէմ
յորմէ լըցան գետք աստուածայինք. և ըն-
թացեալ արբուցին տիեզերաց զքառավըտակ
աղբերըն եդեմայ. փառըս։ Այսօր ցօղով ի-
մանալեաւ յամպոյ հոգւոյն զուարթացան
բոյսք եկեղեցւոյ. պարարտացան դաշտք ար-
դարութեամբ և գեղեցկացան անապատք մա-
քուր կուսութեամբ. փառըս։

Տ. Այր և կին աղախին քրիստոսի. որ բա-

ընխօսող ես մի՛շտ աշխարհի՝ . քեզ է՛ ըմնեն ա-
մենայն ազինք : Մաքուր աղաւնի՛ . և հարսն
երկնից՝ Մարիամ . տաճար և աթոռ աստու-
ծոյ բանին . քեզ : Որ և հօձեցան ի մանա-
կանց ընդ հողեղէնս . և քեզ մերձեցաք ի փայ-
տին կենաց . քեզ :

Ժէ. Յաղթող և զօր օրհնութիւն միշտ ի բար-
ձունս երգեսցուք . թագաւորին քրիստոսի
հաւատացեալ ժողովուրդք : Որ եկն ի լուսա-
ւորել զընտրեալ ոք զեկեղեցի . և պարգևաց
կեանս խաչիւն . նորա ընդփառս երգեսցուք :

Փառք հօր և որդւոյ :

Այսօր և մեք տօնեսցուք զնաւակատիս
սուրբ խաչին . և փրկչին մատուսցուք
փառս և պատիւ յաւիտեան :

Այժմ և միշտ :

Որ ըստ նմանութեան մահու քո տնօ-
րէնական խորհրդոց . և երկնից արքայութեան
ժառանգորդ լինել խոստացար . զհաւատա-
ցեալս գալստեան քո տէր . ընդունել-
ցեալսն ը մեր ընդ սուրբս քո հանգո
թագաւոր յաւիտենից :

Սաղմոս ձա :

Ալէլուիա, ալէլուիա .

Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ
եկեսցէ . մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն :

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո · յորում աւուր կարդամ առ քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ :

Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք իմ որպէս խաւիւ չորացան :

Հարաւ որպէս խոտ և ցամաքեաց սիրտ իմ · մոռացայ ուտել զհաց իմ 'ի ձայնէ հեծութեան իմոյ :

Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմին իմ, նմանեցի ես հաւալուսն անապատի :

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի, տքնեցայ և եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն 'ի տանիս :

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ, և գովիչք իմ ինև երդնուին :

Զմոխիր որպէս զհաց կերայ, և զըմպելին իմ արտասուօք խառնեցի :

Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան քո, զի դու բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս :

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին, և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ :

Դու Տէր յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո յազգէ մինչև յազգ :

Դու յարուցեալ գթասցիս 'ի վերայ սիոնի · ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ :

Փրհ · Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ ղուկասու · (Ժ · 21 :)

Տէրն մեր յս քս

Ի նմին ժամու ցնծացաւ հոգւովն սրբով, և ասէ · գոհանամ զքէն հայր, Տէր երկնից և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր զայս տղայոց : Այո՛ հայր,

զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո ։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ. և ոչ ոք գիտէ թէ ո՛վ է որդի, եթէ ոչ Հայր. և ո՛ է Հայր, եթէ ոչ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել ։ Եւ դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ. երանի՜ աչաց, որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ ։ Ասեմ ձեզ, զի բազում մարգարէք և թագաւորք ցանկացան տեսանել զոր դուքդ տեսանէք, և ոչ տեսին. և լսել զոր լսէքդ, և ոչ լուան ։

Փառք քեզ Տ͞ր Ա͞ծ մեր ։

Եւ ԻԷ կանոն ըստ այս կարգաւ.

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (խ͞ա. 34 ։)

Տէրն մեր Յ͞Ս Ք͞Ս ասէ.

Զգո՛յշ լերուք անձանց. գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութ͞բ և արբեցութ͞բ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ա͞մ երեսս երկրի ։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև. յա͞մ ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ա͞մէ՝ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսուցանէր. և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն, որ կոչի Ձիթենեաց ։ Եւ ա͞մ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարն, լսել 'ի նմանէ ։

Փառք քեզ Տ͞ր Ա͞ծ մեր ։

Եւ ապա ասէ շարական Ճանապարհ մոլորելոց ։ Եւ տան Գ երգ, Արարիչ և մարդասիրէն.

ճամ յՍիս ասասցին : Պահք յառաջիկայք յետ հանգըս-տեան շարականաց ասեն ճաշուն :

Կց. Հոգւոյ հանգուցելոյս, Քս ած, արա՛ :
Որհ. Մն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ :
Կց. Վն որդի այ անոխակալ և բարեգութ :
Օրհնեալ ես : Հայր մեր, որ յերկինս :

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ. ԴՁ :

Քանզի զքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից թագաւոր փառաց, ամենակալ ամենակարող. թող զմեղս մեր ննջեցելոցն. և հանգո ի խորանի քում ի յարքայական ի հանգըստեան : Որ ի նախնումն ըզմարգարէն Մովսէս լուսաւորեցեր աստուածային փառօք՝ տեսլեամբ աստուածութեանդ քոյ. լուսաւորեա և ըզմեր ըզննջեցեալսն. և հանգո ի խորանի : Բարեխօսութեամբ սուրբ աստուածածնի ծընողի և մօր քոյ յիշեա զգնեալս արեան քոյ տէր. և դասաւորեա յերանաւէտ յանթառամ և յանտըրտում ի կեանս. ի յարքայական ի հանգըստեան :

Փառըք քեզ հայր. որ կենարարդ ես մարմնոց և գոյացուցիչ հոգւոց. ընկալ զօրհնաբանող հոգիս յանմահական քո հանգիստ : Մարդասիրի՛ հօր որդի. որ պատկերակից ե-

զեր հողեղինացս և խաչեցար. ընկալ զօրհ:
Մենազօր սուրբ հոգի. որ անդորրիչ ես նե-
ղելոց՝ և մխիթարիչ հոգւոց՝. ընկալ զօրհ:

Ի հանգիստ տուր քո տէր, ուր ամենայն սուր-
բերք քո հանգչին՝. հանգո զհոգիս ծառայից
քոց. ընդ սուրբս քո մարդասէր: Դու Աստո-
ւած որ իջեր ի դժոխս՝. զերկունս մահու-
լուծեր. ըզկապեալսն արձակեցեր. և զհո-
գիս ծառայից քոց հանգո ընդ:

պհ. Համբառնամ առ քեզ տէր զանձն իմ
նայեաց յիս գթութեամբդ քո և ողորմեա:
Դու ես յոյս և ապաւէն իմ. զերծո զիս յո-
րոգայթէ մեղաց. և ող: Ապրեցուցիչ իմ և
փրկիչ իմ. ապրեցո զիս յորոգայթէ մեղաց:
պհ. Բազմութեամբ յանցանօք ծանրաբեռ-
նեալ է անձն իմ. միայնոյ քեզ մարդասիրի ա-
ղաչեմ ողորմեա ինձ Աստուած: Բղխմամբ
արտասուաց և հառաչանօք սրտի իմոյ. ան-
դադար հայցեմ բազմամեղութեամբ՝ քաւեա
զիս Աստուած: Բազմագութ մարդասէր շնոր-
հեա զթողութիւն իմոյ յանցանաց. զի առ
քեզ միայն պաղատիմ. քաւ:

Տրպ. Որք ըզբաժակ մահու ընդ քեզ արբին՝ և
մկրտութեամբ արեան ընդ քեզ մկրտե-
ցան. սուրբք աղաչեմք ողորմեա: Որք և ընդ-
խաչս իւրեանց բարձին ըզլծնի քո. և անմեկ-

նեղն սիրով ընդ քեզ խաչակցեցան · տաղօք ։
Որք եսկայպէս շինջուցին ըզստորանկեալ փայլակն · և հրեշտակացեալք ի դաս նորոն վերակարգեցան · տաղօք ։

ՂԷ · Որ գործնոս սրբութեան պահոցն ամս ի դրախտին աւանդեցեր · զոր ոչ պահելով նախաստեղծքն · ճաշակմամբ պտղոյն ճաշակեցին ըզդառնութիւն մեղաց և մահու · վասն որոյ շնորհեա մեզ տէր ճաշակել ըզքաղցրութիւն քոց պատուիրանաց ։ Որ զանազան վիրօք մեղաց հարաք յոգիս ի թշնամւոյն և ի բազմապատիկ հիւանդութիւնս · կարօտացաք մարդասիրին բանականաց ըզգայարանս մեր · վասն որոյ բըժըշկեա ըզմեզ քրիստոս որպէս մարդասէր ։ Որ եկիր ի փրկութիւն մարդկան ծնընդեամբ կուսին մարիամու · և կենդանանար քո յարութեամբդ · հրաւիրեցեր ըզմահացեալքս ի յարութիւն անմահութեան · վասն որոյ աղաչանօք մեր քո կեցո զմեզ փրկիչ ։

ՂԸ · Որ ի չորեքկերպեան կենդանեաց փառաբանիս ի բարձունս · այսօր մարդասիրապէս փրկիչ ի բեթանիա երթալ յանձն առեր · անդ էր կենաց մեր և յոյս ողորմեա մեզ ։ Որ յարտասուս մարիամանց գթացեալ արտասուեցեր և ասացեր ցնոսա · ուր եդիք ե-

յարուցից ըզսիրելին իմ զղազար. ամէն ։
Աստուածային արարչագործ ձայնիւդ քո
քրիստոս՝ ի թաղմանէ կոչեցեր զղազարոս.
ցուցար կենդանեաց և մեռելոց աստուած.
ամէնր կենաց ։

յոր. Ի խաչ ելեր բանդ աստուած մարմ-
նացեալդ ի կուսէն կամաւ հօր և հոգւոյն.
ի փրկութիւն ազգի մարդկան ։ Ի գե-
րեզմանի եդար անապական զի զմեռելու-
թիւնս մեր բարձեր. ըզգերեալսն փրկե-
ցեր ի ձեռաց մահու ։ Եւ յերրորդ աւուր
յարեար աստուածապէս ի յերկինս համ-
բարձար ընդ աջմէ հօր նստար. փառաւո-
րեալդ ի հրեշտակաց և երկրպագեալդ ի սե-
րովբէից ։

հոգ. Անմահարար բաժակ հեղեալ յերկ-
նից սուրբ հոգի. զոր արբին ի վերնատու-
նըն դասք սուրբ առաքելոցն. օրհնեալ ես
սուրբ հոգիդ ճշմարիտ ։ Առատապէս ծա-
ւալեալ ի մեզ հուրըն կենդանի. քանզի ար-
բեալ առաքելոցն և արբուցին տի եղերաց.
օրհնեալ ես ։ Այսօր մեծապէս ցնծան եկե-
ղեցիք հեթանոսաց. ընդունելովք ուրախու-
թեամբ ի քէն կենդանարար բաժակ. օրհ ։
Տ. Զքեզ օրհնութեամբ մեծացուցանեմք ։
Որ ըզբանն աստուած յարգանդի կրեցեր

սրբուհի անարատ. եւ անճառապէս ծնմամբ
ըղձերանգործն երկնից. ըղ: Որ էից լուսոյն
արժանի եղեր բառնալոյ ի քո գիրկս. եւ արե-
գականն արդարութեան եղեր արեւելք. ըղ:
Իւ. Զօրութիւն սուրբ խաչի քո Քրիստոս՝
որ կանգնեցեր ի փրկութիւն աշխարհի. սա
պահեսցէ զմեզ յամենայն փորձութենէ:
Վասնզի ի սմա բարձրացար աստուած եւ ի
սմա հեղեր զպատուական արիւնդ. սա:

Փառք հօր եւ որդւոյ:

Եւ ըզքո միւսանգամ ըզգալուստդ նշա-
նաւ խաչի քո ցուցեր աշխարհի. սա:

Այժմ եւ միշտ:

Ընդ հոգւոցն՝ արդարոց կատարելոց, եւ
զհոգիս ծառայից քոց՝ հանգո ընդ սուրբըս
քո մարդասէր:

Սաղմոս ՃԺԸ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր,
ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս:
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր, եւ բանիւ
քով փրկեա զիս:
Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւն քո, յոր-
ժամ ուսուցես ինձ զարդարութիւն քո:
Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամենայն պատուի-
րանք քո արդարութիւն են:

Եղիցի ձեռն քո 'ի կեցուցանել զիս. զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Ցանկացայ փրկութե՟ քում տ՟ր. և օրէնք քո խոկումն իմ են։

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ. և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Մոլորեցայ ես որպ՟ ոչխար կորուսեալ. խնդրեա՛ զծառայս քո. զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ։

որէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Դ. 21։)

Տէրն մեր յս՟ քս՟ ասէ.

Միթէ գա՞յ ճրագ զի ընդ գրուանաւ դնիցի կամ ընդ մահճօք. ո՞չ ապաքէն 'ի վերայ աշտանակի դնիցի։ Զի չէ ինչ 'ի ծածուկ, որ թէ ոչ յայտնեսցի. և ոչ եղև ինչ գաղտնի, եթէ ոչ 'ի յայտ գայցէ։ Եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ Եւ ասէ ցն՟ա. տեսէք՝ զինչ լսէքդ, և յաւելցի ձեզ՝ որոց լսէքդ. որով չափով չափէք, նովին չափեսցի ձեզ։ Որ ոք ունիցի, տացի նմա. և որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Եթէ կամիս զայս կարդա՛.

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ԺԴ. 24։)

Տէրն մեր յս՟ քս՟ ասէ.

Այլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութե՟ն այնորիկ, արեգակն խաւարեսցի, և լուսինն ոչ

տայցէ զլոյս իւր: Եւ աստեղք յերկնից թօթափեսցին, և զօրութիւնք յերկինս շարժեսցին: Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք, զօրութ̃ և փառօք բազմօք: Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցէ զընտրեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի մինչև 'ի ծագս երկնից: Բայց դուք 'ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն. յորժամ տակաւ ոստքն նորա կակղանայցեն, և տերև արձակիցի 'ի նմա, գիտէք թէ մերձ է ամառն: Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա̃մ եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս: Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ա̃մ եղիցի: Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցանիցեն:

Փառք քեզ տ̃ր ա̃ծ մեր:

Եւ ապա ասէ շարական Ժողովեալքս 'ի հրաժարումն: Եւ տօնին Դ երգ յԱրարիչ և մարդասիրէն. ձայն յԵս ասացին: Դնել յառաջիկայդ յետ հանգստեան շարականաց ութն ձայնիցն:

Ժհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, ք̃ս ա̃ծ, արա:
Որէ. Ա̃ս հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ:
Ժհ. Ք̃ս որդի ա̃յ անոխակալ և բարեգութ:
Օրհնեալ տ̃ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Հայր անսկիզբն բարեխնամ մարդասէր. որ ստեղծիչդ ես հոգւոյ և մարմնոյ. յիշեա զննջեցեալսն մեր. և հանգո ընդ սուրբս քո։ Որդի միածին. որ գթածդ ես առ ամենեսեան. և խաչիւ և արեամբ գնեցեր զքո ժողովուրդս. յիշեա զգինս արեան քո տէր. և հանգո ընդ սուրբս քո։ Հոգիդ ճշմարիտ. որ աղբերդ ես անսպառելի. և լցուցիչ ամենայն բարութեց. յիշեա զննջեցեալսն։

Խնդրեմք ի քէն թագաւոր փառաց փառաւորեալդ ի զուարթնոց. զննջեցեալսն մեր ընկալ մարդասէր տէր. և հանգո ընդ սուրբս քո։ Յորժամ գաս փառօք հօր դատել զերկիր արդարութեան արեգակն. ըղ. Ի նստել քո յատենի դատաւոր ահեղ քս փրկիչ մեր և յոյս. ըղ։

Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալ ի հրեղէն կառս. յիշեա զհոգիս ննջեցելոց մերոց. և հանգո ընդ սուրբս քո։ Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան. և ներող յանցանաց մերոց. յիշեա զհո։

ղէ. Քրիստոս աստուած յոյս ապաշխարողաց. շնորհեա զթողութիւն բազում յանցանաց ի-

մոց։ Առ քեզ զբազմագութ ապաւինեալ կար-
դամք մի մերժեր զմեզ յողորմութենէ քում-
մէ։ Որպէս զաւազակն աղաղակեմ առ քեզ.
յիշեա և զիս տէր ի քում արքայութեանդ։
Քհ. Զմեզ ի մեղս խոստովանեալս ընդունիմ առ քեզ
Քրիստոս. որ միայնդ ես բազմագութ թողու-
թեամբ՝ ողորմեա ինձ աստուած։ Դու
տէր որ ճշմարտութեանց ես սիրող. և քըն-
նես ըզծածուկս գաղտնեաց սրտից խնյ.
ող։ Տուր ինձ ցընծութիւն փրկութեան.
և հոգւով տէրութեամբդ քո հաստատեա
զիս. և ող։

Տրպ. Ողորմութեան քո զդուռն բաց մեզ
տէր. և արժանի արա զմեզ լսել զձայն յար-
կաց քոց ընդ սուրբս քո։ Ի պատրաստեալ
քո օթևանսն սրբոց քոց. ընկալ և ըզմեզ
փրկեալս յորդեգրութիւն ի դրախտութեան կե-
նաց։ Ի նըստել քո յատենի դատաստանի ահեղ՝
խնայեա յարարածըս քո. բարեխօսութեամբ
և աղօթիւք սուրբ ծնընդականացն։

Հրզ. Միանամբ երրորդութեանդ երկրպագէին
զօրք երկնայինք. և ստէ զծունկս անմարտ
ձեռացդ. փառաւորեցին զտէրութիւնդ քո
համապատք։ Միածնաւոր խաչի քո տէր՝ երկըր-
պագեսցուք. որով բարձեր ըզշարտանիք մա-

հու քո արարածոց. փառաւորէ: Ամենօրհ-նեալ աստուածամայր մարիամ. քերովբէական աթոռ արարչին՝ մերոյ ողորմութեան. զոր երանեն ամենայն ազինք հանապազ:

ղղ. Յիսուս միածին անմահութեանց պար-գևատուն երևեցաւ ի մեզ. խափանեաց զզօրութիւն մահու: Ողբովք մեծ արտա-սուաց մարիամու և՝ մարթայի անկեալ առ ոտսն տեառն. խնդրէին զնորոգումն եղբօրն: Բանիւ բանն աստուած կենդանագոր-ծեաց ընդ զղազարոս ի թաղմանէ. և ե-կեալ արտաքս անապական:

յոր. Յարեար երևեցար առաքելոցն. և մեզ փըր-կիչ ողորմեա: Քեզ քրիստոսի թագաւորի դ-անմահի. երկիր պագանեմք և զյարութիւն քո փառաւորեմք: Փառք փրկողիդ և միածնիդ անմահի. փրկեա զժողովուրդս քո զոր ստացար պատուական արեամբդ քով սրբով:

հոգ. Ի հարաշարժ աղբերէն անհատահոսող վտակ. կենդանարար սուրբ հոգի օրհնեալ ես լոյս ճշմարիտ: Այսօր ի սուրբ վերնա-տունն եկեալ աստուած ճշմարիտ. հրաշա-գործեաց զառաքեալսն ի լոյս փառաց քոց հո-գի: Զըրձուածական խնդութեամբ աշխ-

կերտացըն լցեալ. փառաւորեցիր երգելին օրհ-
նեալ ես լոյս գերազանց։

Տ. Աստուածածին մայր և կոյս. ծագող ա-
րեգական արդարութեան որ լուսաւորեաց
զմեզ. հոգևոր երգով գովեմք բարեբանեմք և
փառաւորեմք զմիածին քո զորդին։ Լու-
ծ զօրէնս բնութեան մարդկան. հրաշա-
փառ քո ծննդ. և զեղութիւն բնութեանն
անբողջ պահեալ. և կուսութեանդ քո ոչ
խախտեցան կնիք. հոգևոր։ Զքեզ մորենի
անկէզ լեառն վիմածին դուռն փակեալ և
ամպեր կնքեալ. նախատեսացն գուշակեալ
մայր և կոյս. հոգևոր։

Խն. Խաչի քո Քրիստոս երկրպագեն արարածք
ամենայն որ է փրկութիւն մեզ կանգնեցաւ.
սա եղիցի մեզ պահապան յաղթող. պարգե-
ւեսցէ զմեզ ի պատրանաց բանսարկուին։
Ի սմա բարձրացար բարձրողդ անիծից. որ փա-
ռաւորեալդ ես ընդ հօր. ժողովեալ ընդհե-
ռացեալսն կենսաբեր փայտիւ. այս։

Փառք հօր և որդւոյ։

Սուրբ լուսաւորեցան արարածք ամենայն.
սա պատուեալն արդարեալքն ի մերձաւոր բան-
տին որ ազատեաց զմեզ ի պատրանաց բանս։

Այժմ և միշտ։

Որ միշտանգամ գալոց ես հայրենի փառօք

նորոգեա՛լ զնախամստեա՛լ զծէն ծննունդ . յի՛շեա՛ զհոգի՛ս ննջեցելո՛ց մե՛րոց . եւ՛ հանգո՛ ընդ սուրբըս քո :

Սաղմոս ճիթ :

Ալէլուիա, ալէլուիա .

Ի խորոց կարդացի առ քեզ տր, տր լուր ձայնի իմում :
Եղիցին ականջք քո 'ի լսել զձայն աղօթից իմոց :
Թէ զանօրէնութիս իմ քննես, տր տր, իսկ ո կարէ կալ առաջի քո, զի 'ի քէն է քաւութի :
Վն անուան քո համբերի տր . համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ 'ի տր :
'Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, 'ի պահէ առաւօտու յուսացաւ իսրայէլ 'ի տր :
'Ի տնէ է ողորմութի բազում, եւ 'ի նմանէ է փրկութի . եւ նա փրկեաց զիսրայէլ յամ նեղութեց նորա :
օրհ . Ալէլուիա օրթի :

Աւետարան ըստ Մատթէոսի . (ժզ . 36 :)

Տեառն մերոյ յսի քսի

Յայնժամ թողեալ զժողովուրդսն եկն 'ի տուն : Մատեան առ նա աշակերտքն նորա, եւ ասեն . մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագարակին : Նա պատասխանի ետ, եւ ասէ ցնոսա . որ սերմանէ զսերմն բարի, է որդի մարդոյ . եւ

ազգարակն աշխարհս է. սերմն բարի նոքա են, որ որդիքն արքայութե՛ են. իսկ որոմն՝ որդւք չարին են ։ Եւ թշնամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է. և հունձքն՝ կատարած աշխարհիս է, և հնձօղքն՝ հրեշտակք են ։ Որպ ժողովի որոմնն, և 'ի հուր այրի, այնպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս ։ Առաքեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցեն յարքայութե՛ նորա զա՛մ գայթակղութիս, և զայնոսիկ ոյք գործեն զանօրէնութիւն ։ Եւ արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։

Փառք քեզ տ՛ր ա՛ծ մեր ։

ԵւԹէ ձայնս, շարս ձայրդա.

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԳ. 43 ։)

Տէրն մեր յի՛ ք՛ս ասէ.

Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զարեգակն յարքայութե՛ երկնից. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Դարձեալ նման է արքայութի՛ երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ մարդոյ թագոյց. և 'ի խնդութէ՛ անտի՝ երթայ վաճառէ զա՛մ ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն ։ Դարձեալ նման է արքայու՛ի երկնից առն վաճառականի, որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս ։ Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զա՛մ ինչ զոր ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ։ Դարձեալ նման է արքայութի՛ երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով և յա՛մ ազգաց ժողովելոյ ։ Զոր՝ իբրև լցաւ, հանեալ 'ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս, և

զխոստմանն 'ի բաց ընկեցին ։ Որպէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս . ելցեն հրեշտակք , և մեկնեսցեն զչարս 'ի միջոյ արդարոց , և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հրոյն . անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։ Ասէ ցնոսա Յս . իմացարուք զայս ամ ։ Ասեն ցնա . այո՛ Տր ։ Եւ նա ասէ ցնոսա . վասն այսորիկ ամ դպիր աշակերտեալ արքայութե երկնից , նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ 'ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին ։

Փառք քեզ Տր ած մեր ։

Եւ ապա ասէ շարական Ծ̃ անեղ անժամանակ։ Եւ տաղն Դ երգ յԱրարիչ և մարդասիրէն . կամ յԵս ասացին ։ Պնէփ յառաջնէկայդ ։

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս , քս ած , արա ։
Ժղ. Ա̃ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
Քհ. Ո̃ն որդի այ անոխակալ և բարեգութ ։
Օրհնեալ Տր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԵՍԻ

ԱՍԱՑԵԱԼ

ՎԱՍՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ

Բկ· Գկ

Աստուած անեղ, անժամանակ՝ Հայր անըս-
կիզբն և անքանակ. որդւոյ պատճառ ծնըն-
դեամբ անճառ՝ հոգւոյ բըղխմամբ անքննա-
բար, աղաչեմք ըզքեզ գըթած՝ երկայնամիտ
և ողորմած, ողորմեա քո՝ ստեղծուածոյս ի քեզ
յուսով ննջեցելոյս ։ Բանդ որ ի ծոց հօր
միածին՝ և կերպարան սկըզբնատըպին. որով
երկինքս գոյացան՝ աշխարհս լըրիւ հաստատե-
ցան՝. հայցեմք ի քէն տէր և փրկիչ՝ ամենո-
ղորմ և կեցուցիչ. ողոր ։ Գերագոյն շնորհաց՝
բաշխող՝ երկնաւորաց և երկրայնոց. կեանք և
կենաց տուող հոգի՝ հօր և որդւոյ արարչա-
կից՝. խնդրեմք ի քէն աղբեր՝ բարեաց ար-
բուցանողդ ծարաւեաց՝. ողոր ։ Պատուանեմք
ընդ սրովբէից՝ զկենդանարարդ համայնից՝.
երեքսրբեան մի տէրութիւն հայր և որդի և
սբ. հոգի. յոր հանգուցեալքս մըկըրտեալ և
հաւատով խոստովանեալ. ողորմեա ։ Նրրա-
կին թիւ կատարեալ՝ յերկրէ՝ անձինքս բաժա-
նեալ. աստուածութեամբ միաւորեալ՝ միով

բնութեամբ հաւասարեալ. յորմէ կապեալք և արձակիմք՝ և վերստին անլոյծ կապիմք. Ողորմեա: Օ էակիցդ Հօր՝ զորդի փառաւորեմք անլռելի. որ իջեր յարգանդ կուսին՝ զադամային առեր մարմին՝ աղաչանօք աստուածածնին՝ անապական քում ծնողին. Ող: Երևեցար մարմնով յերկրի. որ էր հօրէ անմեկնելի. ընդ հողեղէնս՝ բնակեցար՝ ի հրեղինաց երկրպագեալդ. պաղատանօք երկնաւորաց՝ փառաբանիչ քոց հրեշտակաց. Ողորմեա: Ըստ օրինացն մովսէսի ընծայեցար ի տաճարին. զի զբնութիւնս մարդկային՝ ընծայեսցես հօր քո յերկինս. խնդրուածովք սուրբ ծերունոյն՝ քև ի կապից արձակելոյն. Ողորմեա: Թագաւորդ հրեղինաց որ ընդ մարդկան հողեղինաց. շրջեցար տնօրինաբար կրեցեր զկիրս մարդկաբար. որ վասն մեր զայս ամենայն ի յանձն առեր խոնարհութբ. Ողոր:

ԲՁ. ԴՁ

Ժողովեալքս ի հրաժարումն ծառայի քո յաշխարհէ. հայցեմք ի քէն արտասուելով և պաղատիմք զայս ասելով. Ճանապարհ ընդ քեզ ելից՝ հանգուցելոյս լեր ուղեկից. ի յօթևանս հօր՝ քո լուսոյ՝ ընդ ննջեցեալս մեր

հանգո՜։ Ի փրկութեան մերոյ՝ սկզբան՝ մր-
կրտեցար ի յորդանան. զոր շնորհեցեր նոր
աւազան՝ ի մաքրութի մեղաց մարդկան. հայց-
մամբ կրկին կարապետին՝ մեծին եւ ծնուն-
դըս մկրտչին. Ե յօթ։ Լուսաւոր ձայնիւ
յերկնից՝ զքեզ դաւանեաց հայր էակից. ա-
ղաւնակերպ հոգին իջեալ՝ առ համագոյ իւր
հանգուցեալ. Ըզմկրտեալս նովին՝ հոգւով
յորդեգրութի հօր հաւատով. Ե յօթ։ Սա-
ւառ մեղաց հալածեցաւ՝ լոյս գիտութեան քե
ծագեցաւ. խայթուածք օձին բժշկեցաւ՝ հի-
ւանդութիւն մեր ողջացաւ. Կենդանարարըդ
մեռելոց՝ և լուսատու խաւարելոց. Ե յօթ։
Յոգունս անուն առ ի հօրէ՝ որ ընտրեցեր ի
յաշխարհէ՝ լուսաւորիչ տեղերաց՝ ըզդաս
ընտրեալ աշակերտացն. աղաչանօք առաքելոց
փոխ յարութեան մեր եղելոց. Ե յօթնեկանս։
Կեանք ի կենաց լոյս ի լուսոյ. որ ըստեղ-
ծեր զմեզ ի հողոյ. նորոգեցեր դարձեալ կըր-
կին ծնընդեամբ՝ սըրբոյ աւազանին. զոր կե-
ցուցեր շնորհիւ՝ քոյին ի մահուանէն այն ա-
ռաջին. Ե յօթ։ Հոգւով լըցեր զմարդն առա-
ջին. զոր կորուսեալ խաբմամբ չարին. Ըզնոյն
հոգի՝ բաշխեալ քոյին հեղեր յոգիս մեր վերըս-
տին. նովին հոգւով սուրբ և բարի առաջնոր-
դեա հոգւոյ սորին. Ե յօթ։ Զանձնեցեր առ

զՂազարոս՝ որով ետուր մեռելոց յոյս․ կենդանութեամբ չորեքօրեայն կենդանացման որք յադամայ՝․ կենաց ձայնիւ վերջին փողոյ՝ կոչեա ըզսա յայսըմ հողոյ․ Եւ յօթ։ Պօղեալ սարսեաց պահակ մահու՝ ի կենարար ձայնին քո-րոյ՝․ արագապէս զոյգ ընդ բանին՝ ետ ըզմեռեալն ըստ հրամանին․ Եւ շխանք օգնյս այս ամբարշտացեն զհոգի սորա մի արգելցեն․ Եւ յօթ։

ԱԿ․ ԳԿ

Ճանապարհ մոլորելոց՝ և ճառագայթ խաւարելոց․ հրաւիրեցեր զորդիս լուսոյ ի յերկնային հարսանիս քո․ ընդ զուարճալից անդ ժողովոց՝ արժանացո ըզսա դասուց․ Եւ լապտերօք մեծ յուսագաստ՝ ընդ՝ իմաստուն սուրբ կուսանացն։ Մերով բնութեամբ զոր ըզգեցար՝ ի փայտ խաչին՝ բևեռեցար․ լուծանելով զմեզ ի մեղաց՝ ի նախահօրըն կապանաց․ լոյծ և ըզսա ի յանցմանաց՝ վասըն քո որ չարչարանաց․ Եւ։ Յետ կամաւոր մահու խաչին՝ եդար ի նոր գերեզմանի․ երեքօրեայ թաղմամբ յերկրի․ նոր ըստեղծեր զմեզ կենդանի․ զի ջնջեալս ընդ քեզ ի հող մահու՝ վերակոչեա ձայնիւ փողոյ․ Եւ լապտ։ Լըսեալ կանանցն իւղաբերից՝ և ողբային արտասուալից․ Եւ

ըզմեռեալ անյուսալից՝ ըզկենդանիդ՝ յաւիտենից․ վասն նոցին որ արտասուաց՝ մաքրեա ըզսա ի յանցանաց․ ել լապ։ Շարժեալ հիմանցն դժոխոց՝ ի տեսանել ըզքեզ ներքնոց․ հաներ զհոգիսն՝ որ էին բանտին՝ կապեալ զիշխանըն մահածին․ ընդ հանգուցեալ հոգիս՝ սրբոց՝ հանգո զհոգի ննջեցելոյս՝․ ել լապ։ Ուրախութեամբ զօրք երկնային՝ յերկնից՝ յերկիր իջանէին՝․ յորժամ յարեար ի մեռելոց՝ լոյս ծագեցար արարածոց՝․ սուրբ յարութեամբ քո կենարար՝ յարո ըզսա ի կեանս անմահ․ ել։ Ահանդուրժեալ պահապանացն՝ ի յերկնուղէ երկնաւորաց․ որք աւետիս տային կանանց՝ թէ մահ լուծաւ մահկանացուաց․ սա որ մահու քո տընկակից՝ լիցի կենացդ հաղորդակից՝․ ել լապ։ Պարակցեալ անմարմնականքն՝ առ կենսատու սուրբ գերեզմանն տան աւետիս ազգի մարդկան՝ վասն կենացն յաւէժական․ դասաւորեալ պարուց՝ նոցին ըզնընջեցեալս յօրըն վերջին՝․ ել լապ։ Զահաւորեալ նշան խաչին՝ յարևելից փայլեալ ծագի՝․ հաւատացեալքն ի՝ քեզ բերկրին՝ և ուրացողքըն կործեցին․ զերկրպագուս սըրբոյ՝ խաչին՝ պայծառացո լուսով նորին՝․ ել լապ։

ԱՁ ․ ԳՁ

Սահ գործեալ երկնաւորաց գան առաջի քո նախընթացն ․ զընտրեալսն քո ժողովելով քեզ ընդ առաջ բերեն ամպով ․ ընդ ամպանեացն օդապարեց՝ խառնեալ ընդ սուրբ երամից՝ ․ դասաւորեա ընդ վերնոցն երգել ընփառս ընդ զուարթնոցն ։ Սարսափին տարերք երկրի՝ յորժամ փառօք գաս հայրենի ․ արեգական լոյս խաւարի՝ լուսինն աստեղքն նուաղին՝ ․ ընդ յաւուրն աներեկի՝ լուսաւորեա լուսով քոյին՝ ․ դասաւոր ։ Վերնական զօրացն պետ՝ փողէ բարբառ աւետաբեր՝ ․ արիք մեռեալք որք յադամայ՝ քանզի ահա եկն փեսայ՝ ․ ընդ հարսնացեալ մաքուր հոգւոց կարգեա՝ ընդ ի թիւ սրբոց՝ ․ դասաւորեա ։ Տիրական յաթոռ նստիս՝ յարարածոց երկրպագելի ․ արդարութեամբ զաշխարհ դատիս ․ վարձս ըստ գործոց հատուցանես ․ յայնժամ շնորհեա ողորմութեամբ ննջեցելոյս մեր թողութիւն՝ ․ դաս ։ Բամեալ մարդկան ազգ ժողովին՝ որք յադամայ ծնեալք լինին ․ և հրեղինաց դասք երկնային համանգամայն վայրաբերին՝ ․ ի յայնմ ահեղ հրապարակին՝ յիշեա ըզսա յօրն ահագին՝ ․ դա ։ Ցուցանին զաղտնիք՝ մարդկան իւրաքանչիւր որ գործեցան ․ բարեաց գործոցն սրբակին՝ չարեացն

ի հուրն անշէջ մատնին․ յայնժամ յիշեա զսո-րա՝ բարին գործըք մեղացըն ջնջեսցին․ դաս ։ Լուսին պըսակք զանազանեալ և պատմու-ճանք լուսափայլեալ․ սուրբ վըկայիցն ի գըլուխ եղեալ և արդարոցըն զարդարեալ․ հաղորդս արա՞ հայցմամբ նոցին ընդսա լուսոյ փառաց նո-ցին․ դաս ։ Փառաց ի փառս բարձրանան ա-ջակողմեանքըն վերանան․ յորժամ լսեն զերա-նական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման․ ննջե-ցելոյս մեր լըսեցո զաստուածային բարբա-ռըս քո․ դաս ։ Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք՝ ի քէն տէր բարեգութ․ ընդ ննջե-ցեալըս՝ հաւատով ընկալ ըզմեզ նոցին յու-սովն․ յերուսաղէմ քաղաք՝ վերին յորում ար-դարքըն ժողովին․ փառս երգել միշտ՝ ընդ նո-սին երրորդութեանդ երրեակ անձին ։

ԵՐԳ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ · ԴՁ

Արարիչ և մարդասէր անոխակալ և բարեգութ․ որ գալոցդ ի սուրբ վերինց տէր դատաւոր արդարութեան․ ընդ սրբոց ա-ռաքելոց տէր պըսակեա զմեր ննջե-ցեալըս․ ողորմեա տէր ողորմեա հոգւոց ը-մեր ննջեցելոց ։ Յորժամ գրեալքըն կատարին որ զայնմ աւուր մեծ պա-տա-

մեզին · մարգարէից բանքն յարգելին
առաքելոցն վերաճարին · Օղոր ։ Ի վերին
Երուսաղէմ ի բնակարանս հրեշտա-
կաց · ուր Ենոք և Հեղիաս կան ծե-
րացեալք անդ անմահակերպ ի դրախտին ե-
դեմական՝ պայծառացեալ արժանա-
պէս · Օղ ։ Ի գալստեան փառաց Քրիստոսի ·
որ ժամանեալ գայ յերկնից · ի վերայ
թևոց հողմոց քո հայրենի կերպարա-
նօք · և առնես հրաշափառ ընծայութեամբ մեզ՝ ըղ-
ձնութիւն որդւոց մարդկան · Օղորմ ։ Ի
գնել բեմին բազմին փեսային՝ և առագա-
տուն զարդարի · զարթուցեալն փողն գո-
չէ՝ սուրբք ամենայն անդ հաւաքին · որ-
դւոց դասքն երկրին · իսկ մեղա-
ւորքն թախանձին · Օղոր ։ Յորժամ հըն-
չեսցէ փողոյն լինի և զարթուցեալ գերեզմանն
յայտնի · Ճոխագոյն ըստ սրբոյ խաչին
յարուցել փառօք ծագի · հրեշտակաց
գունդք ծառային հրեշտակապետք պա-
րոնակին · Օղորմ ։ Ահեղ խորհուրդ քա-
հանայից ընդդիմարան ծ կայր ի բեմին
առաջի որ սեղանոյն · հուր շիջանի խա-
ւար մերժի տէրունեալ հոգին քնոտ ուրա խա-
նաց · զի թողութիւն մեղաց լինի · Օղ ։
Ամենայն աստուածախօս և ահարկու

ըղէ ւտացին. մարգարէքն խորայելի
և քահանայք հին օրինին. յառաջագոյն
մեզ ծանուցին ըզգալուստ սուրբ միած-
նիդ. ի փրկութիւն մեզ յայտնեցին
յանապատի կերպ կրէին. օղոր։ Տէրունա-
հաղորդ չարչարանօք ի յանձն առեր ըզ-
մահ խաչին. և փայտին բարձող եղեր
վասն ազատմանյ նախաստեղծին. օղորմ։
Օրհուրեցան զօրք երկնայինք յոր-
ժամ տեսին զտէրդ ի խաչին արեգակն
լոյս քօղ արկեալ. և լոյս լուսնին նը-
ւաղեցաւ յահեղ փառաց աստուածոր-
դւոյն խաւար եղև ընդ տիեզերս. օղոր։
Ուրախացան ազգք մարդկան յորժամ
լուան զքո յարութիւնդ. նորափետուր
զարդարեցան ի յարութեան սուրբ միած-
նիդ. օղ։ Ողջանօք սուրբ խաչին և
անպարտ բարէ խօսին. և սուրբ աս-
տուածածնին և յովաննու կարապե-
տին. և սուրբ ստեփանոսին և առա-
ջին մարտիրոսին. և սուրբ լուսաւոր-
չին հայաստանեայց հայրապետին. և
սուրբ ց առաքելոց. և համօրէն մար-
տիրոսաց. օղոր։

Նա մնացին ի վերանալ յինէն ամուրց

իմոց. յորժամ երթայցեմ ես այսօր. յառա-
ջին օթեւանին զոր ոչ գիտեմ. օգնեա
և ինձ Քրիստոս այսօր յառաջին ճանապար-
հին (1). և ի միւսանգամ գալըստեանդ քո՝
օգնեա ինձ: Ի՛նչ է հաս օր վախճա-
նի իմոյ՝ լալումն տրտմութիւն և աշխարութիւն.
սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, և ոսկերք իմ
ցամաքեցան. օգնեա: Ի մահին ձս
իմ զարթուցին զիս՝ պահանջողք հոգւոյ
իմոյ. տանել զիս ճանապարհ հեռաւոր
զոր ոչ գիտէի. օգն: Աղաչեցայ. և ոչ ոք էր
որ օգնէր ինձ. ապաւինեցայ յաստուած
փրկութեան իմոյ՝ ցնծացաւ հոգի իմ
յարքայութեան քում. օգ: Գրեցայ ես
ի գիր կենդանութեան. և մեկնեցայ յեր-
թալ առ արարիչն երկնի և երկրի. օգն:
Յանստուեր և յանեղ լուսոյն՝ հեռա-
ցայ. խաւարմամբ խաւարային՝ ճաշակե-
ցի ըզմահաբեր պտուղն. հողանա-
պատկեր բարերարր ստեղծողին. օգն: Յան-
ջատման հոգւոյս՝ ի մարմնոյս՝ ի քակ-
տել գեղեցիկ շինուածոյս՝ զարհուրիմ
ի սպառնալեաց թագաւորին. թէ պահան-
ջէ յինէն զտաղանդ պատուիրանին. օգն:

1 այսինքն յառանձնական դատաստանի կամ ի քաւարանին:

Կուսածին մարդացեալ աստուած իմ յի-սուս. յանուն աւուր ահեղ ատենին զգինս արեան քո մի դատապարտեր. ողմ: Սոսկալի է օր վախճանի. և ահեղ է օր քոյ դատաստանին. յանուն աւուր ահեղ ատենին զգինս արեան քոյ մի անտես առ-ներ. զի պատկեր եմ բարերար ստեղծո-ղիդ. ողմ: Օ ահաւոր դատաստան դա-տաւորին տեառն և զարհուրեցայ. զի ան-պատրաստ եգիտ զիս ի հրամանաց քոց թագաւոր յաւիտենից. ողմ: Աստուածա-ծին անարատ մայր տեառն և կոյս սուրբ բարեխօսեա առ որդի քո միածին. զի փրկեսցէ զմեզ ի սպառնալեաց գեհե-նոյն. և պարգևեսցէ մեզ զերկնից ար-քայութիւնն. և հանգուսցէ զհոգիս մեր ննջեցելոցն. ողմ:

Մաղթանք:

Քհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քս ած, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրկ. Սո հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Գ. Տր ողորմեա:

Աղօթք:

ԺՆ. Տ՟ր որդի Ա՟յ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ 'ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն: Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՟ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՟, քաւութե՟ և թողութե՟ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ս՟րբս քո յաջակողմեան դասուն: Զի դու ես Տ՟ր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Տ՟ր Ա՟ծ մեր, ողորմեա՛ համօրէն հաւատացեալ ննջեցելոց հոգւոցն:

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ ՎԵՑ ՅԱՒՈՒՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Սաղմոս քահանայն զխաչն և զաւետարանն, և գնայ 'ի տունս քրիստոնէից. և ասեն շարական. Դ Կ ։

Խորհուրդ մեծ և սքանչելի որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ. հովիւքն երգեն ընդ հրեշտակս տան աւետիս աշխարհի ։ Ծնաւ նոր արքայ ի Բեթղեհէմ քաղաքի. որդիք մարդկան օրհնեցէք, զի վասն մեր մարմնացաւ ։ Անբաւելին երկնի և երկրի ի խանձարուրս պատեցաւ. ոչ մեկնելով ի հօրէ ի սուրբ յայրին բազմեցաւ ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն Ղևեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր ։

Որէ. Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Գ. 13.)

Տէրն մեր Յս Քս

Յայնժամ գայ 'ի Գալիլեէ 'ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ ։ Եւ Յովհան-

նէս արգելու զնա և ասէ . ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտել, և դու առ իս գաս ։ Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնա . Թո՛յլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ արդարութի ։ Եւ ապա թոյլ ետ նմա ։ Եւ իբրև մկրտեցաւ յս, ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի . և ահա բացան նմա երկինք , և ետես զհոգին այ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի և գայր 'ի վերայ նորա ։ Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր . դա է որդի իմ սիրելի , ընդ որ հաճեցայ ։

Փառք քեզ տր այ մեր ։

Որհ . Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր զի սովաւ ։

Քհ . Պահպանեա՛, քս այ մեր, զմնակարանս և զմնակիցս սորա ընդ հովանեաւ՛ք և պատ ։

Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ

Շարական . ԴԿ

Այսօր բանն ի հօրէ անմեկնելի և անճառելի խորհրդով . ի ձեուրն կուսական ի բովայնի անօրինաբար յերկրի երևեալ ։ Մանուկ անժամանակ ի հօրէ անսերմն ի կուսէ . ի գիրկըս մօր գըգուեցաւ այսօր արարիչն երկնի և երկրի ։ Որ մաքրեացն ըզյորդանան և լուաց ըզմեղս աշխարհի . զոր օրհնեսցուք անդադար արարածք ամենայն զէակիցըն հօր և հոգւոյն ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏէր:

Որէ. Ալէլուիա օրհնի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Բ. 1:)

Տեառն մերոյ Յսի Քսի

Ի ծնանելն 'ի բեթղեհէմ հրէաստանի յաւուրս հերովդի արքայի, ահա մոգք յարեւելից եկին յերուսաղէմ, եւ ասեն. ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն հրէից. զի տեսաք զաստղն նորա յարեւելս, եւ եկաք երկիր պագանել նմա: Եւ իբրեւ լուաւ արքայ հերովդէս՝ խռովեցաւ, եւ ամ երուսաղէմ ընդ նմա: Եւ ժողովեալ զամ զքահանայապետս եւ զդպիրս ժողովրդեանն՝ հարցանէր 'ի նոցանէ, թէ ո՞ւր ծնանիցի Քսն: Եւ նոքա ասեն ցնա. 'ի բեթղեհէմ հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ է 'ի ձեռն մարգարէին. Եւ դու բեթղեհէմ երկիր յուդայ, ոչ ինչ կրտսեր ես յիշխանս յուդայ. 'ի քէն ելցէ ինձ իշխան, որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զիսրայէլ: Յայնժամ հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն, եւ ստուգեաց 'ի նոցանէ զժամանակ աստեղն երեւելոյ: Եւ արձակեալ զնոսա 'ի բեթղեհէմ, ասէ. գնացէք ստուգեցէք վասն մանկանն. եւ յորժամ գտանիցէք՝ ազդ արասջիք ինձ, զի եւ ես եկեալ երկիր պագից նմա: Եւ նոքա իբրեւ լուան 'ի թագաւորէն՝ գնացին. եւ ահա աստղն զոր տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց նոցա, մինչեւ եկեալ եկաց 'ի վերայ ուր էր մանուկն: Իբրեւ տեսին զաստղն՝ խնդացին

յոյժ ուրախութ՟ մեծ։ Եւ եկեալ մտին 'ի տուն,
տեսին զմանուկն հանդերձ մարեմաւ մարբն իւ-
րով, և անկեալ երկիր պագանէին նմա. և բա-
ցեալ զգանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա պատա-
րագս՝ ոսկի և կնդրուկ և զմուռս։ Եւ հրաման
առեալ 'ի տեսլեան՝ չդառնալ անդրէն առ հե-
րովդէս, ընդ այլ ճանապարհ գնացին յաշ-
խարհն իւրեանց։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր։

Որհ. Մե՟ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սալաւ։
Քհ. Պահպանեա՛, քս՟ ա՟ծ մեր, զբնակարանս
և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատ։
Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ
ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. Գ.Կ

Անկից հօր և հոգւոյն՝ անըսկզբն որդի
անմանյր յառաջնութեան անդրանիկ. և ընդ հօր
յաւիտենան։ Ի ծոցոյ հօր առաքեալ. և դեռ
ի մըսուր յանքանից բանդ աստուած յայտ-
նեալ։ Որի սոսո ծընեալ ի քաղաքի դաւթի
քարոզեն հովիւքն ընդ հրեշտակս. և մոգք
հանդերձ աստեղն։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտ՟ր, տուն ահա-
րոնի օրհնեցէք զտ՟ր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք
զտ՟ր, երկիւղածք տ՟ն օրհնեցէք զտ՟ր։

Որհ. Ալէլուիա օրհնի։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (ա̅. 18։)

Տեառն մերոյ յ̅ի ք̅ի ծնունդն էր այսպէս։

Խօսեալ զմայր նորա մարիամ յովսեփու, մինչ չեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ ՚ի հոգւոյն սրբոյ։ Եւ յովսէփ այր նորա քանզի արդար էր, եւ ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա։ Եւ մինչ դեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ տ̅ն ՚ի տեսլեան երեւեցաւ նմա եւ ասէ. յովսէփ, որդի դաւթի, մի՛ երկնչիր առնուլ առ քեզ զմարիամ կին քո. քանզի որ ՚ի նմայն ծնեալ է, ՚ի հոգւոյն ս̅բյ է. ծնցի որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա յ̅ս. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի մեղաց իւրեանց։ Այլ այս ա̅մ եղեւ, զի լցցի որ ասացաւն ՚ի տ̅նէ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի. ահա կոյսն յղասցի եւ ծնցի որդի, եւ կոչեսցեն զանուն նորա էմմանուէլ, որ թարգմանի՝ ընդ մեզ ա̅ծ։ Եւ զարթուցեալ յովսէփ ՚ի քնոյ անտի՝ արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն տ̅ն, եւ առ յինքն զկինն իւր. եւ ոչ գիտէր զնա, մինչեւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ կոչեաց զանուն նորա յ̅ս։

Փառք քեզ տ̅ր ա̅ծ մեր։

սրկ. Ս̅բ խաչիւս աղաչեսցուք զտ̅ր, զի սովաւ։

քհ. Պահպանեա՛, ք̅ս ա̅ծ մեր, զմնակարանս եւ զմնակիցս սորա ընդ հովանեաւ ս̅բ եւ պատ։

Օրհնեալ տ̅ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ
ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԳՁ

Այսօր Գաբրիէլ ցընծութեամբ երգեաց սըրբոյ կուսին աւետիս բերկրեաց ասելով. որ ծընաւ ըզփրկիչ անձանց մերոց։ Անբաւելին երկնի և երկրի ի կուսական արգանդէ մեզ կեանք յայտնեցաւ. աստուած այյելու մարդկան։ Յանաղընթաց փայլումն լուսատեսիլ աստեղն. մոգուցն հետևելով նըշանին ի ծընունդ աստուածորդւոյն։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏր. տուն Ղևեայ օրհնեցէք զՏր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏր։

Որէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Ա. 1։)

Սկիզբն աւետարանի Յսի Քսի որդւոյ Այ։

Որպէս և գրեալ է 'ի մարգարէս. Ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո։ Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ Տն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա։ Եւ եղև զի յովհաննէս մկրտէր յանապատի, և քարոզէր մկրտութիւն ապաշխարութե 'ի թողութիւն մեղաց։ Եւ երթայր առ նա ամ աշ-

խարհն հրէաստանի և երուսաղէմացիք ամենեքին, և մկրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց ։ Եւ էր յովհաննէս զգեցեալ ստև ուղտու, և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր նորա մարախ և մեղր վայրենի ։ Քարոզէր և ասէր. գայ զօրագոյն քան զիս զկնի իմ, որում չեմ բաւական խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց նորա ։ Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւովն սրբով ։

Փառք քեզ տէր աստուած մեր ։

Որհ. Մեք խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ ։

Ժղ. Պահպանեա՛, քս աստուած մեր, զմնակարանս և զմնակիչս սորա ընդ հովանեաւ քո և պատ ։

Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ
ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԳՁ

Այսօր որ յաթոռ փառաց ընդ հօր ծնեալնի ի սըրբոյ կուսէն. մարմնացեալ բանն ծնանելով ընտրեաց զերս յորդեգրութեան շնորհս ։ Այսօր անպարագրելի բանըն հօր բազմի ի մըսուր յանբանից բուըրեց տէրն. և ի վերայ քերովբէիցըն հանգչի ։ Որ նոյն ինքն է ճառագայթ փառացըն հօր. և յովհաննու հայցէր մկրտել ի յորդանանու յորձանսն. անքննելական կամաւն ընդտրեաց զերս հրաւիրելով ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏ՟ր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏ՟ր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏ՟ր, երկիւղածք Տ՟ն օրհնեցէք զՏ՟ր։

որհ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ ղուկասու. (Բ. 1։)

Վասն ծննդեան Տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի։

Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել հրաման յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ ամենայն տիեզերս. այս առաջին աշխարհագիր եղեւ 'ի դատաւորութեան ասորւոց կիւրենեայ։ Եւ երթային ամ՟քն մտանել յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր քաղաքի։ Ել եւ յովսէփ 'ի գալիլեէ, 'ի քաղաքէ նազարեթէ 'ի հրէաստան 'ի քաղաք դաւթի՝ որ կոչի բեթղեհէմ, վասն լինելոյ նորա 'ի տանէ եւ յազգէ դաւթի, մտանել յաշխարհագիր մարեմաւ հանդերձ զոր խօսեալ էր նմա, եւ էր յղի։ Եւ եղեւ 'ի հասանելն նոցա անդր՝ լցան աւուրք ծնանելոյ նորա. եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ պատեաց 'ի խանձարուրս, եւ եդ զնա 'ի մսուր, զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջեւանին։

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր։

որհ. Մե՟ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ՟ր, զի սովաւ՝

Ժհ. Պահպանեա՛, ք՟ս Ա՟ծ մեր, զմանակարանս եւ զմանակիկս սորա ընդ հովանեաւ Տ՟ր եւ պատ՝

Օրհնեալ Տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ

Շարական · ԳՁ

Անըսկըզբնական տեսիլ փառաց քոց տըւող · որ ի մեզ հրաշագործեցաւ երեւելովան ճառաբար ծընընդ · այսօր ցընծութիւն յայտնեցաւ տիեզերաց : Անմարմնական հոգեղինացն երգակցելով բոցեղէն փայլմամբ Թափանցելիկ հրածին ամպոյն սիւն գործեալ յայրին · այսօր դասակից եղեն հովիւքն հանդիսի վերնոցն : Ընդհանուր ծաւալեցաւ ծագումն լուսոյ · մոգուցն հետեւելով աստեղըն գուշակեալ զծնունդ յայրին · անդ մատուցանէին զընծայս աստուածային ծնընդեանն :

Ալէլուիա, ալէլուիա ·

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏր , տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏր · տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՏր , երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏր :

Երգ · Ալէլուիա օրհնի :

Աւետարան ըստ Ղուկասու · (Բ · 41 :)

Տեառն մերոյ Յի Քի

Եւ երթային ծնօղքն ամի ամի յԵրուսաղէմ՚ի տօն զատկին : Եւ իբրեւ եղեն նորա ամք երկոտասան , յելանելն նոցա յԵրուսաղէմ ըստ

սովորութ՟ե տօնին և կատարել զաւուրսն և դառ-
նալ անդրէն, մնաց յս՟ մանուկն յերուսաղէմ.
և ոչ գիտացին ծնօղքն նորա. կարծէին զնմա-
նէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ: Եկին իբրև աւուր
միոյ ճանապարհ, և խնդրէին զնա ընդ դրա-
ցիս և ընդ ծանօթս: Եւ իբրև ոչ գտին, դար-
ձան անդրէն յերուսաղէմ խնդրել զնա: Եւ
եղև յետ երից աւուրց գտին զնա 'ի տաճարին՝
զի նստէր ընդ վարդապետսն, լսէր 'ի նոցանէ
և հարցանէր զնոսա: Զարմանային ա՟մքն՝ որ
լսէինն 'ի նմանէ՝ ընդ իմաստութ՟ն և ընդ պա-
տասխանիս նորա: Եւ իբրև տեսին զնա՝ սքան-
չացան. և ասէ ցնա մայրն իւր. որդեա՛կ, զի՞նչ
գործ գործեցեր դու ընդ մեզ. ահաւասիկ
հայր քո և ես տառապէաք խնդրէաք զքեզ:
Եւ ասէ ցնոսա. զի՞ խնդրէիք զիս. ո՞չ գիտէիք,
եթէ 'ի տան հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել: Եւ
նոքա ոչ իմացան զբանն՝ զոր խօսեցաւ ընդ նո-
սա: Եւ էջ ընդ նոսա, և գնաց 'ի Նազարեթ. և
էր նց՟ հնազանդ: Եւ մայրն նորա պահէր զա՟մ
զբանսն 'ի սրտի իւրում: Եւ յս՟ զարգանայր
իմաստութ՟ և հասակաւ, և շնորհօք այ՟ և 'ի
մարդկանէ:

Փառք քեզ տր՟ ած՟ մեր:

Որհ. Սբ՟ խաչիւս աղաչեսցուք զտր՟, զի սովաւ:
Քհ. Պահպանեա՛, քս՟ ած՟ մեր, զմնակարանս
և զմնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սբ՟ և պատ:
Օրհնեալ տր՟: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ
ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ։

Շարական. ԲԶ

Սուրբ և Ածածին մարիամ ցանկալի կուսից և պարծանք ազգի մարդկան. մայր և աղախին մեծացուցանեմք ։ Անկէզ մորենի՛ և տաճար ընդհանուր լուսոյն. անարատ և անխառն խառնելի կուսութիւն. մայր և ։ Խորհուրդ կենաց և մայր կենդանութեան և առագաստ հրափայլ ճառագման. մայր ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏր. տուն ղևեայ օրհնեցէք զՏր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏր ։

Երգ. Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ ղուկասու. (Բ. 21 ։)

Վասն անօրէնութե Տն մերոյ յոլի քոլի ։

Եւ երբև լցան աւուրք ութ թլփատել զնա, և կոչեցաւ անուն նորա յիսուս, որ կոչեցեալն էր ՚ի հրեշտակէն՝ մինչ չև յղացեալ էր զնա յորովայնի ։

Փառք քեզ Տր Ած մեր ։

Երգ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ ։

Քհ. Պահպանեա՛, Քս Ած մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ Սբ և պատ ։

Օրհնեալ Տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՈՒԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. Դ.Ձ

Լոյս ի լուսոյ ի Հօրէ առաքեցար և մարմնացար ի սուրբ կուսէն. զի վերստին նորոգեսցես զապականեալն ադամ: Դու աստուած ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար. և փրկեցեր զտխեղերս յանիծիցն ադամայ: Իջեալ ի յերկնից վկայեալ Հօր քո ձայն ասէ դա է իմ որդի. և սուրբ Հոգին զքեզ յայտնեաց աղաւնակերպ երևմամբ:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտէր. տուն ղևեայ օրհնեցէք զտէր, երկիւղածք տեառն օրհնեցէք զտէր:

Երգ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ա. 1:)

Ի հօրէն լուսոյ

Ի սկզբանէ էր բանն, և բանն էր առ Աստուած, և Աստուած էր բանն: Նա էր 'ի սկզբանէ առ Աստուած. ամենայն ինչ նովաւ եղև, և առանց նորա եղև և ոչ ինչ որ ինչ եղևն: Նովաւ կեանք էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան. և լոյսն 'ի խաւարի անդ լուսաւորէ, և խաւար նմա ոչ եղև հասու: Եղև այր մի առաքեալ յԱստուծոյ, անուն նմա յովհաննէս. սա եկն 'ի վկայութիւն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն,

զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ ։ Ոչ էր նա լոյսն , այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն . էր լոյսն ճշմարիտ՝ որ լուսաւոր առնէ զա՟մ մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ ։ Յաշխարհի էր , եւ աշխարհ նովաւ եղեւ , եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ . յիւրսն եկն , եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան ։ Իսկ որք ընկալանն զնա՝ ետ նոցա իշխանութի՟ որդիս ա՟յ լինել , որոց հաւատասցեն յանուն նորա . որք ոչ յարենէ , եւ ոչ 'ի կամաց մարմնոյ , եւ ոչ 'ի կամաց առն , այլ յա՟յ ծնան ։ Եւ բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց 'ի մեզ , եւ տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրեւ զմիածնի առ 'ի հօրէ , լի շնորհօք եւ ճշմարտու՟թ ։ Յովհաննէս վկայէ վասն նորա , աղաղակեաց եւ ասէ . սա է՝ զորմէ ասէի . որ զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի իմ եղեւ , զի նախ քան զիս էր ։ Զի 'ի լրմանէ անտի նորա մեք ամենեքին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց ։ Զի օրէնքն 'ի ձեռն մովսիսի տուան , շնորհքն եւ ճշմարտութի՟ն 'ի ձեռն յ՟ի ք՟ի եղեն ։

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ։

ժղվ . Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր , զի սովաւ ։

քհ . Պահպանեա՛ , ք՟ս ա՟ծ մեր , զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս՟բ եւ պատ ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ Ի ԶԱՏԿԻ

Ագանի քահանայն շապիկ և շուրջառն, և գնայ 'ի դուռն եկեղեցւոյ. և ասեն շարական. ԱՁ:

Այսօր յարեաւ ի մեռելոց՝ փեսայն անմահ և երկնաւոր. քեզ աւետիք խնդութեան հարսն ի յերկրէ եկեղեցի. օրհնեա՛ ի ձայն ցնծութեան զաստուածդ քո սիովն: Այսօր անճառ լոյսն ի լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունս քո լուսաւորեալ երուսաղէմ. քանզի՝ յարեաւ լոյս քո քրիստոս. օրհնեա՛: Այսօր խաւարն անգիտութեան՝ հալածեցաւ երրեակ լուսովն. և քեզ ծագեաց լոյս գիտութեան. յարուցեալն ի մեռելոց քրիստոս. օրհնեա՛:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտր. տուն ղևեայ օրհնեցէք զտր, երկիւղածք տն օրհնեցէք զտր:

որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յովհաննու. (Ի. 19:)

Յետ յարութեան տն մերոյ յսի քսի.

Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթւոջ աւուրն. և դրռք փակելովք ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին հրէից, եկն յս և եկաց 'ի միջի նց, և ասէ ցնս, ողջոյն ընդ ձեզ: Իբրև զայս ասաց՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զկողս իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին զտր: Ասէ ցնս դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ. որպ առաքեաց զիս հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ: Եւ զայս իբրև ասաց, փչեաց 'ի նս, և ասէ. առէք հոգի սբ. եթէ ումեք թողուցուք զմեղս, թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք, կալեալ լիցի: Իսկ Թովմաս մի յերկոտասանիցն անուանեալն երկուորեակ ոչ էր ընդ նոսա յորժամ եկն յս: Ասէին ցնա այլ աշակերտքն՝ եթէ տեսաք զտր: Եւ նա ասէ ցնս. եթէ ոչ տեսից 'ի ձեռս նորա զնշան բևեռացն, և արկից զմատունս իմ 'ի տեղիս բևեռացն, և մխեցից ըղձեռս իմ 'ի կողս նորա, ոչ հաւատամ:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ:

Քհ. Պահպանեա՛, քս ած մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սբ և պատ:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. Ակ

Առաքեցար ի հօրէ բանդ աստուած ի փրկութիւն ազգի մարդկան. օրհնեմք ըզ-քեզ սուրբ աստուած ։ Ի գերեզմանն իջեր թագաւոր անմահ. և ի հօրէ ոչ մեկնեցար. օրհնեմք ըզ ։ Ի յերրորդ աւուր յարեար աս-տուածապէս և ի յերկինս համբարձար. փառք յարութեան քո տէր. օրհնեմք ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զտէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զտէր. տուն Ղևեայ օրհնեցէք զտէր, երկիւղածք տն օրհնեցէք զտէր ։

Որէ. Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (Իդ. 36 ։)

Յետ յարութեան տն մերոյ յսի քսի.

Մինչ դեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ յս եկաց 'ի մէջ նոցա, և ասէ ցնոսա. խաղաղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ, մի երկնչիք ։ Նոքա զահի հարեալ երկնչէին, և համարէին ոգի ինչ տեսանել ։ Նա ասէ ցնսա. զի՞ խռովեալ էք, և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն 'ի սիրտս ձեր ։ Տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և տեսէք. զի ոգի մարմին և ոսկերս ոչ ունի, որպէս զիս տե-

սանէք զի ունիմ. և զայս ասացեալ, եցոյց նո-ցա զձեռսն և զոտս:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Սրբով խաչիւս ապաշխարեցուք զՏէր, զի սուրբ է:

Ժղ. Պահպանեա, Քրիստոս Աստուած մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սրբ և պատ:

Օրհնեալ Տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ
ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԲՁ

Ի գերեզման քո՝ կանխեցին կանայք զիւղս և զխունկս բերին. ի պահապանէն թաղման քո. զի զմեղօք ըզհողացեալս վերածեր ի կեանս: Փոխանակ իւղոյն զհաւատս անբիծս. և զաղաչանս մեր ընդ անուշահոտեան կանանցն ընկալ. որք զողջոյն կենաց լուան Եւայի ունկամբն: Ի տուն աւետիս առաքելոցն յարեաւ յարուցիչն մեր աւերեաց ըզդժոխս. և զթշնամին կապեաց ի յանլոյծ կապանս:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր. տուն Ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ԺԶ. 9:)

Տէրն մեր յս քս

Յարուցեալ յառաւօտուն առաջին միաշաբաթուն, երեւեցաւ Մարիամու Մագդաղենացւոյն, յորմէ հանեալ էր զեօթն դեւն: Եւ նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ սգային եւ լային: Նոքա իբրեւ լուան թէ կենդանի է, եւ երեւեցաւ նմա, ոչ հաւատային: Յետոյ երեւեցաւ այլով կերպարանաւ որք երթային յանդաստան. նոքա չոգան պատմեցին այլոց. եւ ոչ նոցա հաւատացին: Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն, երեւեցաւ նոցա, եւ թշնամանեաց զանհաւատութիւն նոցա եւ զխստասրտութիւն, զի որ երեւեցաւ նոցա յարուցեալ՝ ի մեռելոց, եւ նոքա ոչ հաւատացին: Եւ ասէ ցնոսա. երթա՛յք յաշխարհ ամ. եւ քարոզեցէ՛ք զաւետարանն ամ արարածոց: Որ հաւատայ, եւ մկրտեսցի, կեցցէ. եւ որ ոչն հաւատայ, դատապարտեսցի: Նշանք այսոքիկ՝ որ հաւատանն, երթիցեն զհետ այնոցիկ. յանուն իմ դեւս հանիցեն. լեզուս խօսեսցին. եւ եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն, նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ: Ի վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն, եւ բժշկեսցեն: Եւ ինքն տր յս յետ խօսելոյն ընդ նոսա, համբարձաւ յերկինս, եւ նստաւ ընդ աջմէ հօր: Եւ նոքա ելեալ քարոզէին ընդ ամ երկիր տն գործակցութբ եւ զբանն հաստատէին ամ նշանօք, որ երթային զհետ նոցա:

Փառք քեզ տր ած մեր:

արհ. Մե խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ:

ժհ. Պահպանեա՛, քս ած մեր, զմնակարանս եւ զմնակիցս սորա ընդ հովանեաւ ոք եւ պատ:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. ԲԿ

Քո՛ յարութեանդ փառք վայելէ՛ եր-կնաւոր տէր։ Օրհնեալ է քո յարու-թիւնդ աստուածային որ ըզմահ մահու ծանու-ցեր քոյին կամաւոր մահուամբն. քո՛։ Գո-չումն ահեղ հրեշտակին ի վիմին որ քարոզէր առ սուրբ կանայսն յարեալ տէրն ի մեռելոց. քո՛ յարութեանդ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏր, տուն Ահա-րոնի օրհնեցէք զՏր. տուն Ղեւեայ օրհնեցէք զՏր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՏր։

Որէ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Իէ. 57։)

Վն թաղման Տն մերոյ Յի Քի.

Իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի մեծատուն յարիմաթեայ, որում անուն էր Յովսէփ, որ եւ աշակերտեցաւ իսկ Յիսուսի։ Սա մատուցեալ առ Պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն Յի. յայն-ժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։ Եւ առեալ զմարմինն Յովսէփ պատեաց ՚ըք կը-տաւովք, եւ եդ ՚ի նոր գերեզմանի՝ զոր փո-րեաց ՚ի վիմի, եւ թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ, գնաց։ Անդ

էր մարիամ մագդաղենացի, և միւս մարիամն․ նստէին հանդէպ գերեզմանին ։

Փառք քեզ տէր ած մեր ։

Որհ․ Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ ։

Ձն․ Պահպանեա, քս ած մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սբ և պատ ։

Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական․ ԳՁ

Իւղաբերք և սուրբ կանայքն ողբալով փութապէս եկին ի գերեզմանն քո տէր․ ի խնկել զանապական մարմինդ ։ Բարբառ աւետաւոր հրեշտակին՝ որ գոչէր առ երջանիկ կանայսն․ զի խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս․ քանզի յարեաւ տէր և աներևոյթ ընդ դժոխս ։ Պատմեալ երանելի կանանցն՝ ըզ յարութիւն տն աշակերտացն ուրախացեալք ընթանային պետրոս և յոհաննէս ի կենսատու գերեզմանն ։

Ալէլուիա, ալէլուիա․

Տուն իսրայելի օրհնեցէք զտէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտէր․ տուն ղևեայ օրհնեցէք զտէր, երկիւղածք տն օրհնեցէք զտէր ։

Որհ․ Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Ի. 1։)

Վասն յարութեան տն մերոյ յսի քսի.

Եւ ՚ի միաշաբաթօջն մարիամ մագդաղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն ՚ի գերեզմանն անդր. և տեսանէ զվէմն բարձեալ ՚ի դրաց գերեզմանին։ Ապա ընթանայ և գայ առ սիմովն պետրոս, և առ միւս աշակերտն զոր սիրէրն յս, և ասէ ցնոսա. բարձին զտր ՚ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ ուր եդին զնա։ Ել պետրոս և միւս աշակերտն, և գային ՚ի գերեզմանն. ընթանային երկոքեանն ՚ի միասին, և միւս աշակերտն յառաջեաց՝ ընթացաւ վաղագոյն քան զպետրոս, և եկն նախ ՚ի գերեզմանն։ Եւ խոնարհեալ տեսանէ, զի կային անդ կտաւքն. բայց ՚ի ներքս ոչ եմուտ։ Եկն և սիմովն պետրոս, որ գայրն զկնի նորա, և եմուտ ՚ի գերեզմանն, և տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ. և վարշամակն որ էր ՚ի գլուխ նորա, ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր. այլ ուրոյն ծալեալ ՚ի մի կողմն։ Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յառաջագոյն ՚ի գերեզմանն, ետես և հաւատաց. զի չև ևս գիտէին զգիրս, թէ պարտ է նմա ՚ի մեռելոց յառնել։ Չոգան դարձեալ առ միմեանս աշակերտքն։ Բայց մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին և լայր. և մինչդեռ լայր, խոնարհեցաւ ՚ի գերեզմանն. և տեսանէ երկուս հրեշտակս ՚ի սպիտակս, զի նստէին մի ՚ի սնարից և մի յանոտից, ուր կայր մարմինն յսի։ Եւ նոքա ասեն ցնա, կին դու՝ զի՞ լաս. ասէ ցնոսա. զի բարձին զտրն իմ ՚ի գերեզմանէ աստի, և ոչ գիտեմ

ուր եդին զնա ։ Զայս իբրեւ ասաց, դարձաւ 'ի թիկունս կոյս, եւ տեսանէ զՅս զի կայր, եւ ոչ գիտէր թէ Յս իցէ ։ Ասէ ցնա Յս. կին դու՝ զի՞ լաս, զո՞ խնդրես ։ Նա այսպէս թուեցաւ թէ պարտիզպանն իցէ, ասէ ցնա. տէր, եթէ դու բարձեր զնա, ասա՛ ինձ ո՛ւր եդիր զնա, զի ես առից զնա ։ Ասէ ցնա Յս, մարիամ. եւ նա դարձաւ, եւ ասէ ցնա եբրայեցերէն, ռաբբունի, որ թարգմանի վարդապետ ։ Ասէ ցնա Յս. մի՛ մերձենար յիս, զի չեւ եւս ելեալ եմ առ հայրն իմ. այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, եւ ասա՛ ցնոսա. ելանեմ ես առ հայրն իմ եւ առ հայր ձեր, եւ ածն իմ եւ ած ձեր ։ Գայ մարիամ մագդաղենացի եւ պատմէ աշակերտացն, եթէ ետես նա զտր, եւ զայս ինչ ասաց ցնա ։

Փառք քեզ տր ած մեր ։

Փխ. Մի՛ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ ։

Քհ. Պահպանեա՛, քս ած մեր, զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սբ. եւ պատ.

Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական. գկ

Յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն ։ Ընդ յառնել փրկչին մերոյ երկիր շարժեցաւ. վէմք պատառեցան ։ Զօրութեան լոյսն ի վերայ վիմին զարհուրեցոյց ըզպահապանսն առ դրանն գերեզմանին ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտ̃ր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտ̃ր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զտ̃ր, երկիւղածք տ̃ն օրհնեցէք զտ̃ր։

Օրհ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (իդ. 1։)

Վասն յարութեան տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի.

Բայց 'ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ առաւօտն եկին 'ի գերեզմանն. բերին զխունկսն՝ զոր պատրաստեցին, և այլ կանայք ընդ նոսա։ Եւ գտին զվէմն թաւալեցուցեալ 'ի գերեզմանէ անտի. և մտեալ 'ի ներքս, ոչ գտին զմարմինն տ̃ն յ̃ի։ Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ. և ահա արք երկու հասին առ նոսա 'ի հանդերձս լուսաւորս։ Եւ իբրև զահի հարան, և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս։ Չէ աստ, այլ յարեաւ. յիշեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ, մինչ էրն 'ի գալիլիա, և ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնիլ 'ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և 'ի խաչ ելանել, և յերրորդ աւուր յառնել։ Եւ յիշեցին զբանսն նորա. և դարձան պատմեցին զայս ա̃մ մետասանիցն և այլոցն ամենեցուն։ Եւ էին մարիամ մագդաղենացի, և յովհաննա, և մարիամ յակոբայ, և այլք ընդ նոսա, որ պատմեցին զայս առաքելոցն։ Եւ երևեցան առաջի նոցա շաղփաղփութիւն բանքն նոցա, և չհաւատային նոցա։ Բայց պետրոս յարուցեալ ընթացաւ 'ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ

զկտաւսն լոկ՝ զի կային․ և գնաց, ընդ միտս զար-
մացեալ էր զինչ եղև ։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր ։

Սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ ։

Քհ. Պահպանեա՛, Քրիստոս Աստուած մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ քով և պատ ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական․ ԴԶ

Փառաբանեմք զհօր որդի՝ որ վասն մեր խաչեցար․ զդժոխս աւերեալ յարեար յաւուր երրորդի․ փառք յարութեան քո տէր ։ Հրեշտակապետին իջուածն․ որ զպահապանսն երկեւղիւ զարհուրեցոյց առ դրանն գերեզմանին․ փառք ։ Եւ զքանչելին սուրբ կանանցն աւետարանէր ասելով․ յարեաւ քրիստոս յարուցիչն մեռելոց․ փառք ։

Ալէլուիա, ալէլուիա ․

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՏէր․ տուն ղևեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր ։

Սրկ. Ալէլուիա օրհնի ։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ԺԶ. 1:)

Սամն յարութեն տն մերոյ յսի քսի.

Եւ իբրեւ էանց շաբաթն, մարիամ մագդաղենացի եւ մարիամ յակոբայ եւ սողովմէ չոգան պատրաստեցին խունկս, զի՛ եկեսցեն օծցեն զնա: Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ արեւագալն, եւ ասէին ցմիմեանս. ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն 'ի դրաց գերեզմանին: Եւ հայեցեալ տեսին, զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն 'ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ: Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գերեզմանն, տեսին երիտասարդ մի, զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, եւ զարհուրեցան: Եւ նա ասէ ցնոսա. մի՛ երկնչիք, զյս խնդրէք զնազովրեցի զխաչելեալն. յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւասիկ տեղին՝ ուր եդին զնա: Այլ երթա՛յք ասացէ՛ք ցաշակերտս նորա եւ ցպետրոս՝ թէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ 'ի գալիլիա. անդ տեսանիցէք զնա, որպէս ասացն ձեզ: Եւ իբրեւ լուան, ելին եւ փախեան 'ի գերեզմանէն. քանզի զահի հարեալ էին. եւ ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին:

Փառք քեզ տր ած մեր:

“Րէ. Այս խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ:

*Հ. Պահպանեա՛, քս ած մեր, զմնակարանս եւ զմնակիցս սորա ընդ հովանեաւ խչ եւ պատ:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շարական . ԴԿ

Յորժամ եկին՝ ի գերեզմանն՝ իւղաբերք կանայքն . և բերին ըղխունկս ի խնկել զանապական մարմինն ։ Յայնժամ հրեշտակն աւետարանէր յարութեան քրիստոսի . պատմեցէք աշակերտացն ըզյարութիւնն տեառն ։ Իսկ նոցա զարհուրեալ վասն ահագին տեսլեանն . պատմէին աշակերտացն զահագին տեսիլն ։

Ալէլուիա , ալէլուիա .

Տուն խորայելի օրհնեցէք զտր , տուն ահարոնի օրհնեցէք զտր . տուն ղևեայ օրհնեցէք զտր , երկիւղածք տն օրհնեցէք զտր ։

Որհ . Ալէլուիա օրթի ։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի . (իը . 16 ։)

Յետ յարութեան տն մերոյ յսի քսի ։

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի գալիլիա 'ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նոցա յս . Եւ իբրև տեսին զնա , երկիր պագին նմա , և ոմանք յերկուացան ։ Եւ մատուցեալ յս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ . տուաւ ինձ ամ իշխանութի յերկինս և յերկրի . որպէս առաքեաց զիս հայր , և ես առաքեմ զձեզ ։ Գնացէք այսուհետև , աշակերտեցէք զամ հեթանոսս . մկրտեցէք զնս

յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն ս՟բյ. ուսուցէ՛ք նոցա պահել զա՟մ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զա՟մ աւուրս մինչեւ 'ի կատարած աշխարհի :

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր :

Քարոզ :

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՟ իւրոյ : Ամենակալ տէր ա՟ծ մեր, ցո՛ և ողորմեա՛ :

Աղօթք :

Քհ. Պահպանեա՛, ք՟ս ա՟ծ մեր, զբնակարանս և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութե՟. փրկեա՛ յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամեաց : Արժանաւորեա՛ գոհութե՟ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ ս՟բյ, Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Օրհնեալ տ՟ր : Հայր մեր, որ յերկինս :

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՂՕՐՀՆԵԼՈՅ

Բերեն յեկեղեցին զխաղն, և ըստանան նախ Հրաշ. և ասեն

Սաղմոս Կ՟:

Լուր Ա՟ծ աղօթից իմոց. և նայեա՛ Տ՟ր յաղօթս իմ:

՚Ի ծագաց երկրէ կարդացի առ քեզ, մինչ ՚ի վաստակել սրտի իմոյ:

՚Ի վիմէ բարձր արարեր զիս. առաջնորդեցեր ինձ, և իմ եղեր յոյս. և աշտարակ հզօր եղեր ինձ յերեսաց թշնամւոյն:

Բնակեցայց ՚ի յարկս քո յաւիտեան. և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թեւոց քոց:

Դու Ա՟ծ լուար աղօթից իմոց. ետուր ժառանգութի՟, որք երկնչին յանուանէ քումմէ:

Աւուրս յաւուրս յաւելեր թագաւորի ամաց նորա, աւուրս ազգաց մինչև յազգս նորա:

Կայ և մնայ յաւիտեան առաջի Ա՟յ ողորմութի՟ և ճշմարտութի՟, որք խնդրեսցեն ՚ի նմանէ:

Այսպէս սաղմոս ասացից քեզ յաւիտեանս յաւիտենից. և տաց քեզ զաղօթս իմ օր ըստ օրէ:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Սրկ. Դու ես խաղաղութի՟ զՏ՟ր աղաչեսցուք. ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛:

Քհ. Օրհնութի՟ և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա շարական գինուող. և ասեն
Սաղմոս կդ:

Լուր Ա՟ծ աղօթից իմոց յաղաչել իմոյ առ քեզ. յերկիւղէ թշնամւոյն փրկեա զանձն իմ:
Ծածկեցես զիս ՚ի ժողովոց չարաց. ՚ի բազմութենէ՝ որք գործեն զանօրէնութիւն:
Որք սրեցին որպէս սուսեր զլեզուս իւրեանց. լարեցին զաղեղունս իւրեանց յիրս դառնութեան:
Ձգել ՚ի գաղտնիս այնոցիկ՝ որք ուղիղ են սրտիւք. յանկարծակի ձգեսցեն ՚ի նոսա, և մի երկիցեն:
Որք զօրացուցին յանձինս իւրեանց զբանս չարութեան. խորհեցան թագուցանել իմն որոգայթ. և ասացին՝ ոչ տեսանէ զայս ո՞ր:
Քննեցին զանօրէնութիւն, պատրաստեցան ՚ի քննել զքննութիւն:
Մատիցէ այր ՚ի խորութ՟ սրտի իւրոյ, և բարձր եղիցի Ա՟ծ:
Նետք տղայոց եղեն վէրք նոցա. տկարացան ՚ի նոսա լեզուք իւրեանց, և խռովեցին ամենեքեան՝ որք հայէին ընդ նոսա:
Երկեաւ ա՟մ մարդ. և պատմեցին զգործս Ա՟յ, և զարարածս նորա ՚ի միտ առին:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Եւ ընչեն մի կցաուղէ, և ապա սարկաւագն քարոզէ.

Խնդրեսցուք հաւատով և միաբանութ՟բ ՚ի Տ՟նէ, զի զողորմութ՟ե զշնորհս իւր արասցէ ՚ի վերայ մեր. տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Գ. Տ՟ր ողորմեա:

+հ. Օրհնութի և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Սաղմ ասէն սաղմոս ղէ:

Օրհնեցէք զտ՟ր յօրհնութի նոր. զի սքանչելիս արար:
Փրկեաց զնա աջ իւր, և բազուկ սուրբ իւր:
Ցոյց տ՟ր զփրկութիւն իւր առաջի ազգաց, յայտնեաց զարդարութիւն իւր:
Յիշեաց ողորմութ՟բ իւրով զյակոբ, ճշմարտութ՟բ իւրով զտունն իսրայէլի. և տեսին ա՟մ ծագք երկրի զփրկութիւն ա՟յ մերոյ:
Աղաղակեցէք առ տ՟ր ա՟մ երկիր. օրհնեցէք ցնծացէք և սաղմոս ասացէք:
Սաղմոս ասացէք ա՟յ մերում օրհնու՟բ, օրհնու՟բ և 'ի ձայն սաղմոսաց:
'Ի ձայն օրհնութե կուածոյ փողոյ, օրհնութ՟բ ցնծու՟բ և 'ի ձայն եղջեր փողոյ. և աղաղակեցէք առաջի թագաւորին տ՟ն:
Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք և ա՟մ բնակիչք նորա. և գետք ծափս հարցեն 'ի միասին ձեռամբ:
Լերինք ցնծասցեն առաջի տ՟ն, զի գայ և հասեալ է տ՟ր 'ի դատել զերկիր:
Դատի զաշխարհս արդարու՟բ, և զժողովուրդ՟ իւր ուղղու՟բ:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ընթերցուած յառակաց: (Գ. 13:)

Երանեալ է այր՝ որ եգիտ զիմաստութի, և մահկանացու՝ որ ետես զհանճար: Զի լաւ է զվաճառն զայն գտանել, քան զգանձս ոսկւոյ և արծաթոյ: Պատուականագոյն է նա քան

ղականս պատուականս. և ոչ ինչ է չար՝ որ հակառակ կայցէ նմա: Յայտնի է ամենեցուն՝ որ մերձին 'ի նա. և ամ ինչ՝ որ պատուական է, չարժէ զնա: Զի երկայն աւուրք և ամք կենաց յաջմէ իւրմէ, և յահեկէ իւրմէ փառք և մեծութի: 'Ի բերանոյ բղխէ արդարութի, զօրէնս և զողորմութի 'ի լեզուի իւրում կրէ: Ճանապարհք նորա Ճանապարհք բարեաց, և ամ շաւիղք նորա խաղաղութք: Փայտ կենաց է ամենեցուն՝ որ պատսպարին 'ի նա, և որ յենուն 'ի նա իբրև 'ի տր հաստատութք:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ: (կբ. 10:)

Այսպէս ասէ տր. երթայք մտէք ընդ դրունս իմ, կազմեցէք զՃանապարհս, հորդեցէք զշաւիղս, գործեցէք Ճանապարհ ժողովրդեան իմոյ, և զքարինս 'ի Ճանապարհէ անտի 'ի բաց ընկեցէք. առէք նշան 'ի հեթանոսս: Զի աւասիկ տր լսելի արար մինչև 'ի ծագս երկրի: Ասացէք դստեր սիոնի. ահաւասիկ փրկիչ քո հասեալ գայ, և ունի զվարձս իւր ընդ իւր, և գործք իւր առաջի երեսաց իւրոց: Եւ կոչեսցէ զնա ժողովուրդ սբ փրկեալ 'ի տնէ, և դու կոչեսցիս խնդրեալ քաղաք, և ոչ լքեալ:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (ա. 18:)

Զի Ճառ խաչին՝ կորուսելոցն յիմարութի է, այլ փրկելոցս մեզ զօրութի այ: Զի գրեալ է. կորուսից զիմաստութի իմաստնոց, և զխորհուրդս խորհրդականաց արհամարհեցից: Ուր իմաստուն, ուր դպիր, ուր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ոչ ապաքէն յիմարեցոյց ած զիմաստութի

աշխարհիս: Քանզի իմաստութ՟ն այ՟ ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաստութ՟ն զա՟ծ. հաճեցաւ ա՟ծ յիմարութ՟ քարոզութ՟ն ապրեցուցանել զհաւատացեալս: Իսկ որովհետեւ հրեայք նշան հայցեն, և հեթանոսք զիմաստութի խնդրեն, մեք քարոզեսցուք զխաչելեալն ք՟ս հրէից գայթակղութի, և հեթանոսաց յիմարութի: Բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն հրէից և հեթանոսաց զք՟ս այ՟ զօրութի և այ՟ իմաստութի:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ետուր երկիւղածաց քոց նշան, զի ապրեսցեն յերեսաց աղեղան:

որհ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ յոհաննու. (ժթ. 16:)

Ս՟ն խաչելոյն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի:

Յայնժամ ետ պիղատոս զյ՟ս 'ի ձեռս նոցա, զի 'ի խաչ ելանիցէ: Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. և բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր 'ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաթան, և կոչէր եբրայեցերէն՝ գողգոթա, ուր և 'ի խաչն իսկ հանին զնա. և ընդ նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի, և 'ի մէջի զյ՟ս: Գրեաց և տախտակ մի պիղատոս, և եդ 'ի վերայ խաչին. և էր գրեալ. յ՟ս նազովրեցի թագաւոր հրէից: Զայն տախտակ ընթերցան բազումք 'ի հրէից, զի մօտ էր 'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յ՟ս. և էր գրեալ եբրայեցերէն, դաղմատերէն և յունարէն: Ասեն ցպիղատոս քահանայապետքն հրէից. մի գրեր, թագաւոր հրէից. այլ թէ նա ասաց թագաւոր եմ հրէից: Պա-խանի ետ պիղատոս. զոր ինչ գրեցի, գրեցի:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ :

Եւ ևս խաղաղութեան զտր աղաչեսցուք :
Տր ողորմեա՛ :
Վն բարերարելոյ տն այ 'ի վերայ ժողովրդեան
իւրոյ , և լսել զաղաչանս մեր , զտր աղաչես :
Վն շնորհելոյ զմեծ և զառատ զողորմութիւն իւր
'ի հաւատացեալս անուան իւրոյ զտր :
Վն տալոյ մեզ զերկնային զխաղաղութիւն , զոր
արար խաչիւն իւրով սրբով , զտր :
Վն պահելոյ զմեզ ընդ յաղթող սորին զօրու-
թեամբ զտր :
Վն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն 'ի տպաւորութիւն
խաչիս զտր :
Վն հեղլոյ զարիւնն իւր խորհրդով 'ի վերայ
նորակերտ փայտիս զտր :
Վն յուսով ճշմարտութեան պարծել մեզ սովաւ 'ի
վերջին աւուրն զտր :
Վն վերստին փրկութեան և օրհնութեան ամենայաղթ
խաչիւս զտր :
Վասն հոգւոցն հանգուցելոց , որք ճշմարիտ
և ուղիղ հաւատով 'ի քս ննջեցին, զտր : Յիշ :
Եւ ևս միաբան : Զանձինս մեր : Ողորմեայ :
Գ . Տր ողորմեա :

Աղօթք :

Քհ . Տէր ած անսկիզբն , որ ես միշտ յէութեն
ած զօրութեց և արարիչ բոլորից , էութեն կատա-
րեալ ինքնութք , մեծ և անքննին անհաս . որ ոչ
երկինք բաւեն մեծութեն քում , և ոչ երկիր
բովանդակէ անբաւ արարչական զօրութեդ , և
քե ըռուս զամ ծագս երկրի , և բովանդակեալ

պահես 'ի զօրութի անհաս փառաց քոց սքանչելագործ զօրութ քոյով, և առաջնորդական ինքն իշխան հրամանաւ՝ ամ արարածոց շնորհս բարեաց պարգևես ըստ յօրինեալ իւրաքանչիւր սահմանադրութեց, երրորդութին որ, կատարեալ ամենակալ զօրութ. որ նստիս 'ի վերայ քերովբէից, փառաւորեալ յանմարմնական զօրութեց, 'ի սրովբէական դասուց, յիշխանութեց և 'ի պետութեց, որք երեքսրբեան փառատրութ վայելչացեալ խնկապէս արարչական տէրութեդ, որով լի են երկինք և երկիր փառօք քով։ Որ 'ի սկըզբանցն իսկ բարերարութ քոյով՝ ձեռամբ միածնի որդւոյ քո ստեղծեր զմարդն 'ի պատկեր քոյ բարերարութեդ, 'ի մեծ հրաշագործութի խորհըրդոց սահմանելով զնա, և եդիր 'ի դրախտին փափկութե պայծառ փառօք։ Իսկ նորա ցանկասիրութ անհասիցն անգիտացեալ՝ խաբեցաւ 'ի պատրողէն, յանցաւորութ պատուիրանին կործանեալ 'ի դառն Ճաշակմանէ փայտին գիտութե, և փոխանակ ածատեսակ պատուիրանին զկեանս անիծաբերս և զմահ ժառանգեաց։ Ապա գթացեալ հայրախնամ ողորմութ քո առաքեցեր 'ի ծոցոյ քումմէ զմիածին որդի քո զտր մեր յս քս, զփրկիչն և ստեղծող, և նորոգիչ հնացելոյն վերստին՝ ածային կենագործութ. որով պայծառացոյց ինքեամբ տնօրինելով զմերս ամ, ընծայելով զնոյն շնորհս 'ի փառս հայրենի կամաց քոց. խաչեալ 'ի վերայ փայտին կենաց, և խաչակցեալ զհնութիւս մեր 'ի հերքումն ամենաչար պատրողին, պարգևելով մեզ զնոյն խաչ՝ շնորհս ածապարգև, փայտ կենաց և փայտ յուսոյ և գլուխ առ քեզ տր ած, դաւազան զօրութե և զէն ամրութե, հաւատք խաչակցութե, և ելք բարձրութե փառօք առ քեզ

տր ած մեր. որպէս յայնժամ տարածմամբ ածային արարչագործ բազկաց միածնի քո 'ի վերայ սորա՝ ժողովել զցրուեալսն 'ի հաճութի քեզ, խափանեալ 'ի մէնջ զմահ և զապականութի այսու ածական նշանաւս, զոր ետուր փրկութի երկիւղածաց քոց յերեսաց աղեղան. յորոց ամենասուրբ երրորդութիդ երկրպագեալ բարեպաշտի՝ խորհրդով կենսաբեր խաչիդ, որ է նոյն ինքն ածատեսութի հզօր, և զօրութի ածային աւետարանեալ 'ի փրկութի աշխարհի, նշան զօրավիգ ամենայաղթ խաչին, որով կոխեցան խայթոցք մահու մեղաց, և կենդանաբուղխ արեամբ իւրով որ հեղաւ 'ի վերայ սորա, բժշկեցան որ 'ի մեզ արածք կամակոր Թշնամւոյն: Զի դու ես ած բարեխնամող հայրական բարեգթութեամբ քոյով, և տր 'ի վերայ ամ արարածոց քոց, որ արարեր խաղաղութի յերկինս և յերկրի պատուական խաչիւ և արեամբ միածնի քո: Աան որոյ քեզ հօր փառք վայելէ, և միածնի որդւոյդ, և կենդանարար և ազատիչ սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ամցն: Տ՟ երկր:

Որ եսդ յէութե յիսկութե ընդ հօր և ամենասուրբ հոգւոյդ, էակից և արարչակից որդիդ միածին փրկիչ և տր մեր յս քս, հօր սահման և բան, առաքեցար լոյս 'ի լուսոյ և կեանք 'ի կենաց, ած յոյ, փրկիչ աշխարհի, լինելով բանդ ած 'ի մեր նմանութիս, առեր զկերպարանս մարդկային բնութեանս 'ի սբ կուսէն, և ետուր զանձն քո փրկանս աշխարհի: Ինքնիշխան կամօք եկիր 'ի խաչ, և յաղթական փառօք կոխեցեր զբռնութի մահու. հեղլով զարիւնդ քո 'ի վերայ խաչափայտին՝ բարձեր զանիծիցն դատապարտութիւն. և զգեստաւորեալ ածային՝

Ճշմարիտ և անապական հաւատով զմերկութ՟ի Ճաշակաց նախահօրն, ետուր նշան յաղթութ՟ե զյառաջընտրեալ պատուական խաչ քո տ՟ր։ Ա՟յ յայնժամ տարածմամբ ա՟ծային արարչագործ ձեռաց քոց 'ի վերայ սորին նշանի, և հեղմամբ արեանդ քո՝ եդիր զսա սահման ա՟ծային իշխանութ՟ե քո և փառաւորութ՟ի մեծ երկնաւորաց և երկրաւորացս, դի՛ր տ՟ր և այժմ զա՟ծական ձեռն քո 'ի վերայ սորին՝ քեզ ընծայեալ նշանիս, և խոնարհեալ օրհնեա՛ զսա տ՟րունական օրհնութ՟դ՝ որ ոչ անցանէ, հեղլով զնոյն խորհուրդ շնորհաց 'ի վերայ սորա, տալ զսա մեզ իբրև վերստին փրկանս, և պահապան յա՟մ վտանգաւոր նեղութ՟եց, և զէն ա՟ծային զինուորութ՟ես մերոյ, և պարիսպ ամրութ՟ե զնոյն ա՟ծագորավիգն նշան՝ զծածկեալ խորհուրդ փառաց քոց, զոր առեալ ընդ քեզ ունիս 'ի գալուստ և 'ի պատիւ ամենա՟տր երկրորդութ՟եդ։ Քանզի սովաւ օրհնաբանեալ խոստովանի տ՟ր և կենսաբեր անուն քո ընդ տիեզերս ա՟մ։ Եւ 'ի ձեռն սորին նշանի խաչիս օրհնեսցեն զքեզ ա՟մ ծագք երկրի, ք՟ս թագաւոր փառաց. որ եղեր ցնծութ՟ի երկրպագուացս պատուական խաչի քո, որով արարեր զփրկութ՟ի 'ի մէջ երկրի։ Սա մխիթարեսցէ զմեզ 'ի խոնարհութ՟ե մերում, յոր յուսացուցեր զմեզ։ Սա եղիցի մեզ Ճանապարհ կենաց և Ճրագ լուսոյ՝ ուղղելով զշաւիղս մեր 'ի հաՃոյս քեզ. գաւազան զօրութ՟ե 'ի սիոնէ՝ տիրելով 'ի վերայ թշնամեաց, ջաղխելով զգլուխ թունաւոր վիշապին։ Սա է աթոռ փառաց, և նոյն գաւազան ուղղութ՟ե արքայութ՟ե քո, որով 'ի կեանս վերածեր զմեզ։ Տ՟ր ա՟ծ փրկիչ մեր, դու արարեր զմեծութ՟իս զայս՝ ա՟մ հաւատացելոց քոց, տալ մեզ զփառս մեծութ՟ե ա՟ծային խորհրդոյս

այսօրիկ. զի դու ես Տ՟ր ՚ի վերայ ամ՟ երկրի, որ փրկելոց քոց՝ առաջնորդես նշանաւ խաչիւ քո, որով արարեր քեզ մեծութի՟ և անուն սքանչելի: Պատմեսցեն երկինք զարդարութի՟ քո, և երկիրս խոստովանութ՟ զփառս քո. զի ցուցեր ամ՟ ծագաց երկրի և ժողովրդեան քո զփառս քո և զմեծութի՟: Օրհնեսցեն զքեզ ք՟ս գոհութ՟ ամ՟ ազինք, որ զօրացուցեր ամենօրհնեալ ա՟ծ ընկալ ս՟բ նշանիս շնորհօք յերկիւղածս քո զողորմութի՟ և զճշմար-տութի՟ քո՝ սորին յաղթական զօրութ՟, որով ըն-կլաւ մահու յաղթութի՟, և փշրեցան խայթոցք դժոխոց: Զսա ետուր երկիւղածաց քոց նշան յաղթութե՟ և պարտութի՟ դիւացն գնդի, և պը-սակ պարծանաց կաթողիկէ եկեղեցւոյ, և ա-մօթ երեսաց թշնամւոյն: Զսա ետուր մեզ պարծանս և լոյս ամ՟ հաւատացելոց, որով տօ-նեն զմեծ զփրկութի՟ իւրեանց կանխաւ մինչև յանկիւնս սորին օրհնեալ նշանի և կենսաբեր խաչի: Սա է կամք հօր և հաճութի՟ փառաց, և եւք բարձրութ՟ ընդ առաջ ՚ի հանդիպումն քեզ սորին նշանաւ խաչիւ պայծառացեալ լուսով ք՟ս ա՟ծ, որ նախ յերկինս երկնից ընդ արե-ւելս ՚ի փառս հայրենիս, լինել մեզ առաջի քո զուարթատեսակ երեսօք, որք ազատեցաք յու-նայնութեց ապականութե՟ յազատութի՟ փառաց փրկաւէտ գալստեամբ քոյով: Կեցո Տ՟ր զժո-ղովուրդ քո, և օրհնեա զժառանգութի՟ քո, հո-վուեա ա՟ծային նշանաւս քո յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան: Զի դու ես ա՟ծ, որ արարեր խա-ղաղութի՟ յերկինս և յերկրի նշանաւ խաչիւ, և քեզ ընդ հօր և ս՟բ հոգւոյն վայելէ փառք իշ-խանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դարձեալ քարոզէ սարկաւագն ։

Խնդրեսցուք հաւատով և միաբանութ՟բ 'ի տ՟նէ, զի զողորմութ՟ն զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր տ՟րն ամենակալ, կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք ։

ժհ. Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ ամենակալ արարիչ ա՟մ արարածոց երևելեաց և աներևութից։ Դու տ՟ր կանխագէտ, ճշմարտութեամբ քոյով 'ի սկզբանց իսկ տպաւորեցեր զհրաշագործութ՟ի փայտին կենաց՝ յօրինակ առ յապայ եղելոցս, և 'ի Ջուրցն հեղեղէ ապրեցուցեր ըզսիրելին քո զնոյ բազմահոյլ կենդանեօքն, ապաւինութ՟բ սորին հիւթոյ նաւապետեալ մարդասիրապէս, որ և համդերձեալ իսկ բերէր յինքեան զճշմարտութ՟ի յաւիտենից այսորիկ։ Քանզի խաչդ անուն յառաջն գոյր դատապարտութ՟ե գործարան, իսկ այժմ գործի կենաց. յորում տարածեալ զանարատ բազուկս իւր կենդանարարս միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ տ՟ն մերոյ և փրկչի յ՟խի ք՟սի, հրաւիրելով ըզմեզ 'ի մշտնջենաւոր բարութիւն ։ Եւ այժմ տէր ա՟ծ մեր ողորմած, հայեա՛ց 'ի ծառայս քո և 'ի գործս ձեռաց քոց. ձգեա՛ զաներևոյթ աջ քո, և օրհնեա՛ զխաչս զայս 'ի պահպանութ՟ի և 'ի փրկութ՟ի երկրպագուացս. ծածկեա՛ զմեզ ընդ հովանեաւ սորին յաղթող զօրութ՟բ, և ապրեցո՛ զմեզ յա՟մ փորձութ՟է աներևոյթ թըշնամեոյն. զի յա՟մի գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսուրբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Խաղաղութ̃ն ամ̃ցն ։ Ա̃ծ երկր ։

Փրկեցեր զմեզ տ̃ր ա̃ծ մեր ճշմարտութեամբ քով, և շնորհեցեր երկիւղածաց քոց նշան անպարտելի, զի ապրեսցուք յերեսաց աղեղան, և յորոգայթայից թշնամւոյն ։ Վասն զի սա է փայտ կենաց ա̃մ հաւատացելոց քոց, և աշտարակ հզօր յերեսաց թշնամւոյն, որ և սեղան վերընկալ տէրունեաց մարմնոյն՝ ճշմարիտ պատարագին, որ մատեաւ 'ի հոտ անուշից քեզ տ̃յ հօր բարերարի և մարդասիրի ։ Եւ այժմ աղաչեմ բազմագութ ողորմած ա̃ծ, առաքեա՛ զշնորհս ամենասուրբ հոգւոյդ, և օրհնեա՛ ըզխաչս զայս յաւիտենական օրհնութեամբդ, որ ոչ անցանէ ։ Պայծառացո՛ և փառաւորեա՛ զզօրութի̃ն սորա 'ի հերքումն հակառակորդ թշնամւոյն և 'ի պարծանս հաւատացելոցս 'ի ք̃ս, 'ի պահպանութի̃ն մեզ, և 'ի փրկութի̃ն ա̃մ քրիստոնէից. զի յա̃մի անդադար գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ապա առեալ քահանայն զսուրբ միւռոնն օծանէ 'ի չորսն, նշոյ առընթեր խաչին և ասէ զաղօթս զայս ։

Որ տարածեցեր զաշխարհաստեղծ և զանարատ բազուկս քո 'ի վերայ փրկաւէտ խաչին, և հեղեր սուրբ զարիւն քո՝ կեցուցանել զվտարանդեալքս 'ի ծառայութենէ մահու մեղաց, դու նոյն լինքն տէր ա̃ծ մեր յ̃ս ք̃ս, առաքեա՛ զշնորհս ամենազօր և բարձրացեալ բազկի քո յիւղս յայս, զոր առեալ մեր 'ի շնորհատու պարգևաց ամենազօր ս̃ր հոգւոյդ առատապէս բաշխմամբ. զի հեղլով մեր զսա 'ի վերայ խաչիս այսորիկ յանուն ս̃ր երրորդութեանդ՝ առցէ

զզօրութիւն ամենայաղթ ս՟ր խաչի քո 'ի պահպանութիւն անձանց մերոց և 'ի պատճառս երկրպագութեան մեզ և զուգական երրորդութեանդ հօր և որդւոյ և ս՟ր հոգւոյն այժմ և միշտ և յաւ:

Եւ ապա դեսպանագիրք սուրբ խաչին նախ ասեն խաչէն, ապա ասեն զԿենդանին և զՕրհնեալ զերկրորդն և զԵրրորդն. և 'ի դեսպանագրէն ասասցէ.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի խաչս այս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Եւ ժողովուրդն ասեն. Ամէն:

Եւ ապա քահանայն ասէ զաղօթս զայս:

Տէր ա՟ծ զօրութեանց ք՟ո փրկիչ մեր, դի՛ր զաբարչական ձեռն քո՝ զոր տարածեցեր 'ի վերայ սրբին նշանի խաչիս, և օրհնեա՛ ✠ զխաչս զայս 'ի պահպանութիւն ա՟մ հաւատացելոց քոց:

Եւ եդեալ զձեռն 'ի վերայ, ասէ.

Դի՛ր տ՟ր զամենազօր ձեռն քո 'ի վերայ նշանի խաչիս, և օրհնեա. և տո՛ւր յաղթանակ փըրկեալ ժողովրդեան քո, պարծելոյս 'ի կենսաբեր անուն քո այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Դարձեալ ասէ.

Զգեա՛ տ՟ր զկենդանարար և զբարձրացեալ աջ քո՝ զոր սփռեցեր 'ի վերայ սրբին զօրացեալ նշանիս, և արարեր զանքնին մեծութիւնս, և օրհնեա՛ ✠ զխաչս զայս, և տուր պահապան խոստովանողացս ամենասուրբ երրորդութեանդ, և վահան ամրութեան՝ շիջուցանել զա՟մ նետս մուխս

ընդդիմամարտ թշնամւոյն. զի քո է տ՟րութ՟ի եւ զօրութ՟ի եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

Սաղս աւէն սաղմոս Ղ՟Զ։

կդ. Պատմեցեն երկինք զարդարութ՟ի նորա. տեսին ա՟մ ժողովուրդք զփառս նորա։

ժե. Տէր թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր. ուրախ եղիցին կղզիք բազումք։
Ամպ եւ մէգ շուրջ է զնովաւ. յիրաւունս եւ յարդարութ՟ի ուղղեալ է աթոռ նորա։
Հուր առաջի նորա գնասցէ, այրեսցէ շուրջ զթշնամիս նորա։
Երեւեցան փայլատակմունք նորա տիեզերաց. ետես, եւ սասանեցաւ երկիր։
Լերինք որպէս մոմ հալեցին յերեսաց տ՟ն, յերեսաց տ՟ն ա՟մ երկիր։
Պատմեցեն երկինք զարդարու՟թ նորա. տեսին ամենայն ժողովուրդք զփառս նորա։
Ամաչեսցեն ամենեքեան՝ որ երկիր պագանեն կռոց, եւ որք պարծին 'ի դրօշեալս իւրեանց։
Երկիր պագցեն նմա ա՟մ հրեշտակք նորա, զի լուաւ եւ ուրախ եղեւ սիօն. եւ ցնծասցեն դստերք յուդայ վասն իրաւանց քոց տ՟ր։
Զի դու բարձրեալ ես 'ի վերայ ամենայն երկրի. յոյժ բարձրացար 'ի վերայ ա՟մ կռոց։
Որք սիրէք զտ՟ր՝ ատեցէք զչարու՟թ. պահէ տ՟ր զանձինս սրբոց իւրոց, 'ի ձեռաց մեղաւորի փրկեսցէ զնոսա։
Լոյս ծագեաց արդարոց. ուղղոց սրտից եւ ուրախութիւն։
Ուրախ եղերուք արդարք 'ի տ՟ր. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

ընթերցուած ՚ի ծննդոց ։ (իը . 10 ։)

Ել եւ յակոբ ՚ի ջրհորոյ անտի երդմանն, և գնաց ՚ի խառան . և հասեալ ՚ի տեղի մի, և ննջեաց անդ . քանզի արեւն ՚ի մուտս էր ։ Եւ էառ ՚ի քարանց տեղւոյն, և եդ ընդ սնարս իւր, և ննջեաց ՚ի տեղւոջն յայնմ ։ Եւ ետես տեսիլ, և ահա սանդուղք հաստատեալ յերկրի, որոյ գլուխ հասանէր մինչև յերկինս . և հրեշտակք ա̃յ ելանէին և իջանէին ընդ նա, և տէր հաստատեալ կայր ՚ի նմա ։ Եւ ասէ, ես եմ տ̃ր ա̃ծ աբրահամու հօր քո, և ա̃ծ սահակայ . մի՛ երկնչիր, զի զերկիրդ՝ յորում դուդ ննջեցեր, քեզ տաց զդա և զաւակի քում . և եղիցի զաւակ քո իբրև զաւազ երկրի, և ընդարձակեսցի ՚ի ծովակողմն և ընդ արևելս, և ընդ հիւսիսի և ընդ հարաւ ։ Եւ օրհնեսցին ՚ի քեզ ա̃մ ազգք երկրի, և ՚ի զաւակի քում . և ես ահաւասիկ ընդ քեզ եմ, պահել զքեզ յա̃մ ճանապարհս քո, յոր և գնասցես . և դարձուցից զքեզ յերկիրս յայս . զի ոչ թողից զքեզ մինչև արարից զա̃մ զոր խօսեցայ ընդ քեզ ։ Եւ զարթեաւ յակոբ ՚ի քնոյ անտի իւրմէ, և ասէ . տ̃ր է ՚ի տեղւոջս յայսմիկ, և ես ոչ գիտէի . զահի հարաւ և ասէ, ահեղ իմն է տեղիս այս . և ոչ է սա, եթէ ոչ տուն ա̃յ . և այս է դուռն երկնից ։ Եւ յարեաւ յակոբ ընդառաւօտն . և էառ զվէմն զոր եդ ընդ սնարս իւր, և կանգնեաց զնա արձան . և արկ իւղ ՚ի գլուխ նորա, և կոչեաց յակոբ զանուն տեղւոյն այնորիկ, տուն ա̃յ ։

ընթերցուած յԵլից: (ԼԷ. 17:)

Եւ արար Բեսելիէլ զաշտանակն լուսոյ ձոյլ ոսկի զբունն և զստեղունս յերկոցունց կողմանց նորա: Եւ 'ի ստեղանցն շառաւիղք ընտրեալք առ միմեանս. երեք 'ի միոջէն, և երեք 'ի միւսմէն, հաւասարք միմեանց. և զլուսակալս նոցա՝ որ են 'ի ծայրսն, ընկուզազարդս, անդստին ընտրեալս. և զբազմակալսն 'ի նոսա, զի եդիցեն ճրագարանքն 'ի վերայ նոցա. և զբազմակալն զեօթներորդ՝ որ 'ի գլուխ լուսակալին, որ 'ի վերայ բուն խուկ գլխոյն, 'ի վերուստ ձոյլ համակ ոսկի: Եւ զեօթն ճրագարանսն որ 'ի վերայ նորա՝ ոսկիս. և զունելիս նորա ոսկիս. և զյարդարիչս նորա ոսկիս, յոսկւոյ սրբոյ՝ ճախարակեայ գործեաց զաշտանակն, զբունն և զստեղունս նորա, և զսկահաձևսն և զգնդակսն, և զշուշանսն անդստին 'ի նմանէ. վեց ստեղունք արձակեալք 'ի կողմանց նորա. երեք ստեղունք արձակեալք 'ի միոջէ կողմանէ աշտանակին՝ և երեք ստեղունք յերկրորդ կողմանէ աշտանակին. և երեք սկահաձևք ընկուզազարդք յօրինեալք 'ի միում ևս ստեղան. և գնդակ և շուշան: Նոյնպէս վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց յաշտանակէ անտի, և 'ի բուն աշտանակին, չորք սկահաձևք ընկուզազարդք յօրինեալք, և գնդակք նորին և շուշանք: Եւ գնդակ մի ընդ երկու ստեղամբքն անդստին 'ի նմին վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց 'ի նմանէ. գնդակք նոցա, և ստեղունք իւրեանց անդստին 'ի նմին բոլանդակ ճախարակեայ 'ի միոջէ, յոսկւոյ սրբոյ: Եւ արար զճրագարանս նր̄ եօթն, և զունելիս և զյարդարիչս նորա յոսկւոյ սրբոյ.

'ի տաղանդէ միոյ ոսկւոյ սրբոյ արար զնա, և զա̃մ զկահ նորա ։

Ընթերցուած յերրորդ թագաւորութէ ։ (Է̃. 20 ։)

Եւ արար սեղան եղևնափայտեայ . և դրուագեաց սողոմոն զտունն 'ի ներքուստ ոսկւով զտով, և հաստատեաց ոսկի բևեռօք հանդէպ դաբիրայն . և պատեաց զնա ոսկւով, և զա̃մ տունն օծ ոսկւով մինչև 'ի սպառ ա̃մ տանն ։ Եւ զա̃մ ներքին կողման դաբիրայն արար թիթղունս ոսկիս ։ Եւ արար 'ի ներքս 'ի դաբիրն երկուս քերովբէս 'ի փայտից նոճից, 'ի տասն կանգնոյ մեծութիւն միոյն կշռով . և 'ի հինգ կանգնոյ թև մի նր̃, և 'ի հինգ կանգնոյ թևն երկրորդ . տասն կանգուն թևէ 'ի թև թևոց նորա ։ Նոյնպս և երկրորդի քերովբէին միով չափով, մի բովանդակութիւն քերովբէիցն . և բարձրութիւն միոյ քերովբէի 'ի տասն կանգնոյ, նոյնպէս և երկրորդի քերովբէին ։ Եւ եդ զերկոսին քերոբէսն 'ի մէջ տանն ներքնոյ, և տարածեաց զթևս նոցա . և հասանէր թև միոյն յորմն, և հասանէր թև քերոբէին երկրորդի յորմն երկրորդ . և թևք նոցա 'ի մէջ տանն հասանէին թևէ 'ի թև ։ Եւ պատեաց զքերովբէսն ոսկւով, և զա̃մ որմն տանն շուրջանակի քանդակեալ գրեաց գրչաւ քերովբս և արմաւենիս և դրօշուածս հայելիս 'ի ներքսագոյնն, և յարտաքինն . և զյատակ տանն դրուագեաց ոսկւով զներքնոյն և զարտաքնոյն ։ Եւ դրաց դաբիրայն արար դուրս 'ի փայտից գիհոյ . և սեամս հնգեկինս, և երկուս դուրս 'ի փայտից մայրից . և քանդակս 'ի նոցանէ մածուցեալս քերոբս և արմաւենիս, և թիթղունս թռու-

ցեալս. և պատեաց ոսկւով. և իջանէր 'ի վե-
րայ քրովբէիցն և արմաւենեացն ոսկին: Նմա-
պէս արար դրաց տաճարին սեամս 'ի փայտից
դխոց` չորեքկլինս. և երկոցունց դրանց փայտս
մայրս երկեացիկս. մի մի դուռն, և ծխնիք նո-
ցա երկեացիկք: Եւ դուռն երկրորդ շրջա-
նակաւ, դրօշեալ 'ի նմա քերովբս և արմաւե-
նիս, և Թուուցեալ Թիթղունս. և պատեալ
ոսկւով իջելով 'ի վերայ յօրինուածոյն:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց Թղթոյն է ընթերցուածս:
(Զ. 14:)

Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն 'ի
խաչն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի. որով ինձ աշխարհ 'ի
խաչ ելեալ է, և ես աշխարհի: Զի 'ի ք՟ս յ՟ս
ոչ Թլփատութ՟ի ինչ է, և ոչ անԹլփատութ՟ի,
այլ նոր արարած: Եւ որ միանգամ այսմ կա-
նոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն 'ի վերայ
նոցա և ողորմութիւն, և 'ի վերայ իսրայէլին
ա՟յ: Այսուհետև աշխատ ոք զիս մի արասցէ.
զի ես զչարչարանսն ք՟ի 'ի մարմնի իմում կրեմ:
Շնորհք տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի ընդ հոգւոյդ ձե-
րում, եղբարք, ամէն:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և ե-
տուր ուրախութ՟ի սրտից մերոց:

Երգ. Ալէլուիա օրհնի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (իդ. 30:)

Տէրն մեր յս՟ քս՟ ասէ.

Եւ ապա երեւեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս. և յայնժամ կոծեսցին ա՟մ ազգք երկրի. և տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ՚ի վերայ ամպոց երկնից զօրութ՟ և փառօք բազմօք: Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց երկնից մինչև ՚ի ծագս նոցա: ՚Ի թզենւոյ անտի ուսարո՛ւք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին, և տերևն ցցուսցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն: Այնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ա՟մ, գիտասջիք թէ մերձ է ՚ի դուրս: Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ա՟մ եղիցի: Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի անցցեն:

Փառք քեզ տ՟ր ա՟ծ մեր:

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն:

Եւ ես խաղաղութ՟ զտ՟ր աղաչեսցուք:

Գոհացարուք զամենակեցոյց զալստենէ որդւոյն ա՟յ. որ կամօք իւրովք յանձն էառ զչարչարանս խաչի. և փրկեաց զտիեզերս ՚ի մահուանէ հեղմամբ արեամբ իւրով. ամենակալ տէր ա՟ծ մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի: Կեցո՛ տ՟ր:

Ողորմեա՛ց մեզ տ՟ր ա՟ծ մեր ըստ մեծի ողորմութ՟ քում, ասասցուք ամենեքեան միաբ՟:

ժէ՟. Տ՟ր ողորմեա՛:

Մղօթ.:

Քհ. Տէր մծ զօրութեանց, և արարիչ ամ լինելութեց, որ զվիրաւորեալ և զապականեալ զմարդն 'ի թունաւոր գազանէն՝ ոչ անտես արարեր, այլ առ անբաւ գթոյ արարչական սիրոյ քո, առաքեցեր զէակից բանդ զմիածին որդի քո, 'ի նորոգումն նախաստեղծին ադամայ: Որ եկեալ էառ զկերպարանս նորա 'ի մաքրական արգանդէ սբ կուսին, և բևեռեալ 'ի փրկաւէտ փայտին, սպան զթշնամութի յանձին իւրում, և շնորհեաց ամ հաւատացելոց իւրոց կրել 'ի յինքեանս զնշան սբ խաչին, ըստ ասացելոյ հոգեպատմին, եթէ ետուր երկիւղածաց քոց նշան՝ զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան: Որ ինքն իսկ արտայայտեաց յաւետարեր քարոզութեանն, հետևեցելոցն զկնի իւր աստուածադրոշմ նշանաւս, եթէ առցէ ըզխաչ իւր, և եկեսցէ զկնի իմ: Նաև ետ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիճս, և զամենայն զօրութի թշնամւոյն: Նաև արդ տր բարերար մծ ամենակալ, լուր աղաչանաց ծառայից քոց, և արա առ մեզ նշան բարի. առաքեա 'ի սա զյաղթական զօրութի սուրբ խաչին 'ի տպաւորութի նորաձևութես այսորիկ, զի հանգիցէ 'ի սմա նորին իշխանական զօրութին 'ի պահպանութի յուսացելոց քոց: Շնորհօք և ողորմութբ միածնի քո տն մերոյ և փրկչին յսի քի. ընդ որում քեզ հօր ամենակալի, հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ հոգւովդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութեան ժամուն : Ա՛ձ երկր :

Աղաչեմք զքեզ միածին որդի աստուծոյ, 'ի գթութիւն հօր, և 'ի գթութիւն հոգւոյդ սրբոյ, արա արժանի զնշան սուրբ խաչիս օրհնութեան քո, և սրբեա ամենազօր աջովդ քո. զի եղիցի սա բերդ ամուր, և աշտարակ հզօր. զի հովանացեալք ընդ յաղթող զօրութեամբ ամրակուռ զինուս այսուիկ, աներկիւղ կացցուք 'ի կեանս յայսմիկ և սորին զօրութեամբ ամպաչուեալք վերասցուք ընդ առաջ քո յօդս, յարատեւելով յանզրաւական ուրախութիւնն ընդ ամ սբս քո, և գոհանալով փառաւորեսցուք առաջի սորա՝ զամենասուրբ զերրորդութիւնդ՝ զհայր և զորդի և զսբ հոգիդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Եւ ասա Երկրպագութեան ծառայութեանն . և համբուրեն կարգաւ ըստ պատուոյ և ըստ աստիճանեան : Եւ միաբանութեամբ պաշտեն զնուագս զայս . ԲԿ :

Խաչի քո քրիստոս երկիր պագանեմք և ըզթաղումն քո մեծացուցանեմք . և զյարութիւնդ քո փառաւորեմք . եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք քրիստոսի աստուծոյ մերոյ . վասըն զի եկն ի ձեռըն խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգեւս աշխարհի :

Փառք սուրբ խաչին ալէլուիա . սուրբ սիովնի ալէլուիա . սուրբ յարութեանըն ալէլուիա :

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց . և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց : Ի սըր

ղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնոսա։

Փառք սուրբ խաչին. ամէն։

Փառք եւ երկրպագութիւն Հօր եւ Որդւոյ եւ սրբոյ Հոգւոյն. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Փառք սուրբ խաչին. ամէն։

Սուրբ աստուած սուրբ եւ հզօր, սուրբ եւ անմահ, ողորմեա մեզ։

Զայս սաղմոսել ի ձայն պաշտօնէին մինչեւ ամենեքեան համբուրեն, եւ ապա դարձցէ սարկաւագն.

Սուրբ խաչիւ աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց. եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Գ. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Գոհանամք զքէն եւ փառաւորեմք զքեզ Քրիստոս փրկիչ մեր, որ զերկնաւոր եւ զաստուածային շնորհս եւ զողորմութիւն քո պարգեւեցեր հաւատացեալ ժողովրդեան քում՝ այսու աստուածական նշանաւս, յոր ելեր եւ պարգեւեցեր զփրկութիւն աշխարհի։ Եւ ետուր զսա մեզ սուսեր հոգեւորական ՚ի սպանումն մեղաց եւ ՚ի մահ ընդդիմամարտին, եւ հաղորդս արարեր զմեզ զօրութեան սորին նշանի շնորհիւ քո, օրհնել սովաւ եւ դրոշմել զամենայն ինչ որ մեր է՝ յանուն քո, որով պայծառացեալ նշանեսցաւ առ մեզ լոյս

փառաց քոց • որով յիշեսցեն և դարձցին առ քեզ ամ ծագք երկրի ։ Օրհնեալ քս փրկիչ մեր, յոյս և ապաւէն, զօրութի և օգնական 'ի նեղութեան՝ որք պաշարեալ պահեն զմեզ ստուերք մահու ։ Տէր զօրութեց ընդ մեզ ած, որ 'ի հովանի թևոց ածայնն նշանի քո յուսացուցեր զմեզ, և ծագեցեր 'ի մեզ զհոգևոր գիտութի շնորհիս այսորիկ, և ետուր զսա պսակ բարձրութե եկեղեցւոյ քում սրբոյ, և աղբիւր բարեաց՝ մնուցանել և աճեցուցանել զմանկունս ուխտի սրբութե քո, զորս հաղորդս արարեր ուրախութե մարմնոյ և արեան քո ։ Պատարագեալ 'ի վերայ խաչին, արարեր խաղաղութիւն յերկինս և յերկրի • ընդ որս և զմեզ արժանացուսցես կենսաբեր շնորհի խաչիդ քո 'ի յաւիտենական կեանս ընդ ամ սբս քո, որք խաչակիր պարծանօք կնքեցին զճանապարհս իւրեանց 'ի քեզ, քս ած մեր, ընդ որում հօր և հոգւոյդ սբյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Խաղաղութի ամցն ։ Ամ երկրպ ։

Տէր ած արարիչ ամենայն արարածոց, դու ես ած յերկինս 'ի վեր և յերկիր 'ի խոնարհ ։ Զքեզ խոստովանիմք, զքեզ փառաւորեմք, քեզ երկիր պագանեմք և աղաչեմք • պարգևեա զշնորհս հոգւոյդ սբյ 'ի նշանս՝ զոր կանգնեցաք յանուն քո ։ Տուր զսա պահապան հոգւոց և մարմնոց մերոց ։ Ամենայն որ հաւատասցէ 'ի խաչելեալ որդի քո՝ և երկիր պագցէ նշանիս այսմիկ յանուն քո, և խնդրեսցէ զիրաւունս և զարդարութի, դու լուիցես և ողորմեսցիս և շնորհեսցես զհայցուածս նոցա ։ Եւ որք տեսցեն զսա 'ի հեռաստանէ, և կնքեսցեն զինքեանս նշանաւ խաչի քո, օգնեսցես նոցա յա

մենայն նեղութիւնս նոցա։ Եւ եթէ թշնամիք յարձակեսցին 'ի վերայ ուրուք, և եթէ ոք նեղեսցի յայսոց պղծոց և ապաւինեսցին 'ի սա, դու տ̃ր լուիցես և օգնեսցես և փրկեսցես զնոսա։ Եւ որք ունիցին ցաւս պէսպէս ախտից, և կայցեն յաղօթս առաջի խաչիս այսորիկ, դու լուիցես և բժշկեսցես զցաւս նոցա։ Եւ յորժամ մահ ածիցես 'ի վերայ մարդկան, և գայցեն և աղաչեսցեն զքեզ առաջի նշանիս այսորիկ, դու լուիցես և ներեսցես և կեցուսցես զնոսա։ Պատկառեսցէ 'ի սմանէ սատակիչն, որպէս 'ի նշանէն՝ որ 'ի տեսլեանն եզեկիելի, և որպէս յօծեալ դրացն որ յեգիպտոս։ Եւ եթէ շարժեսցին ամպք բարկուե̃ կարկտի, կամ հողմք խորշակի, կամ եղեամն սառնամանածին բարկութե̃, և ժանգ և մարախ և թրթուր, և ա̃մ հրաման ցասման, և գայցեն և աղաչեսցեն զքեզ առաջի խաչի քո, և դու լուիցես, և քաւեսցես և անցուսցես զցասումն պատուհասի քո։ Եւ զխաշնամահ և զա̃մ ախտս անասնոց բժշկեսցես, և զա̃մ պատահարս հրոյ և ջրոյ. և տացես մեզ զնշան խաչիս յաղթանակ և պահապան։ Յիշեսցես և զարարող սորա, և ողորմեսցիս նմա։ Մի՛ յանարժանուե̃ս իմ հայելով արգելցես զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ 'ի նշանէս յայսմանէ. այլ գթա՛ 'ի ժողովուրդս քո, և օրհնեա՛ զժառանգուե̃ս քո. ընկա՛լ զաղօթս և զաղաչանս մեր, առա՛ արժանի փառաւորել ըզհայր և զորդի և զս̃բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ̃ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՍԿԻՀ ԵՒ ՄԱՂՁՄԱՑ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Բերեն յեկեղեցին զսկիհն և զմաղզմայն. և լուա-նան ջրով, և տան գինւով յեկեղեցւոյն, և ընծեն ոէ ընծայօք. և ասեն ճաշնու

Սաղմոս ԻԲ:

Կց. Բաժակ քո ոչ անապակ արբեցոյց զիս:

Քեր. Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պա-
կասեսցէ:
Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. և
առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:
Դարձոյց զանձն իմ առ իս. և առաջնորդեաց
ինձ 'ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան
իւրոյ:
Թէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու,
ոչ երկեայց 'ի չարէ, զի դու Տր ընդ իս ես:
Յուպ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցեն
զիս:
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ան
յանդիման նեղչաց իմոց:
Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս
անապակ արբեցոյց զիս:
Ողորմութի քո Տր զհետ իմ եկեսցէ զամ ա-
ւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ 'ի տան Տն
ընդ երկայն աւուրս:

Եւ ապա սարկաւագն քարոզէ ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք ։
Ընկալքս ամենեքեան միաբանութեամբ հաւատով և յուսով խնդրեսցուք ՚ի Տեառնէ, զի սրբեսցէ և օրհնեսցէ զկահ սպասու, զոր հանդերձեալ եմք մերձեցուցանել ՚ի սրբութիւնս և ՚ի գործարան մարմնոյ և արեան Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։
Գ. Տէր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ ետուր մեզ զնիւթս զայս՝ առնել անօթս ըստ հանճարոյ առ ՚ի քէն տուելոյ իմաստութեան ։ Արդ ընկալ զսա ՚ի ձեռաց մերոց և օրհնեա՛, զի արժանի լիցի հպիլ ՚ի սրբութիւն քո. որով ցնծասցեն մատուցողք սորա, այն ունելով բարեացդ հատուցման ։ Եւ զմեզ արժանի արա պաշտել ըզքեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց, Քրիստոս Աստուած մեր. ընդ որում Հօր և Սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Ապա օծանէն սուրբ միւռոնաւն խաչանման, ասելով.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի սկիհս այս (կամ մաղզմայս) նշանաւ սուրբ խաչիւս և սուրբ մեռոնաւս յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն ։
Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ ։
Քհ. Պահպանեա՛ զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հով ։
Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։
Եւ այն օր շնորհաւորդն ՚ի նա հաղորդեսցեն ։

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆ ՍՊԱՍ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Օ վարագոյր և զսբ սեղանոյ ծածկոց, և զայլ սրբութեան զգեստս, զսաղաւարտ, զշապիկ, զգօտի, զբազպան, զուրար, զվակաս, զշուրջառ, զգոգնոց, և այլն։

Տանին զպատարագն յեկեղեցին առաջի եպիսկոպոսին, ՚ի մէջ ունելով սարկաւագունսն, և ասեն

Սաղմոս ԺԷ։

Սիրեցից զքեզ Տէր զօրութիւն իմ. Տէր հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ և փրկիչ իմ։

Աստուած օգնական իմ, և ես յուսամ ՚ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ, ընդունելի իմ է։

Օրհնելով կարդացից առ Տէր, և ՚ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց։

Շուրջ եղեն զինև երկունք մահու. և ուղխք անօրէնութեան խռովեցուցին զիս։

Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զիս. և ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու։

՚Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի, և առ Աստուած իմ աղաղակեցի։

Լուաւ ինձ ՚ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց. և աղաղակ իմ առաջի նորա մտցէ յականջս նորա։

Խռովեցաւ և դողաց երկիր, և հիմունք լերանց սասանեցան և խռովեցան. զի բարկացաւ ՚ի վերայ նոցա Աստուած։

Ել ծուխ ՚ի բարկութենէ նորա. եւ հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ, եւ փայլատակունք հատան ՚ի նմանէ։

Խոնարհեցոյց զերկինս եւ էջ. եւ մէգ ՚ի ներքոյ ոտից նորա։

Ել ՚ի քրովբէս եւ թռեաւ. սլացաւ նա ՚ի թեւս հողմոց։

Եդ զխաւար ՚ի ծածկոյթ իւր, եւ շուրջ զնովաւ էն յարկք իւր. եւ խաւարային ջուրք մինչեւ յամպս օդոց։

՚Ի փայլատակել նորա առաջի նոցա, ամպք անցուցին զկարկուտ եւ զկայծակունս հուր։

Որոտաց տ̃ր յերկնից, եւ Բարձրեալն ետ զձայն իւր ՚ի կարկուտ եւ ՚ի կայծակունս հուր։

Առաքեաց զնետս իւր, եւ ցրուեաց զնոսա. յաճախեաց զփայլատակունս իւր, եւ խռովեցոյց զնոսա։

Երեւեցան աղբերք ջուրց, եւ յայտնեցան հիմունք աշխարհի։

՚Ի սաստէ քումմէ տ̃ր, եւ ՚ի շնչել հողմոյ բարկութեան քո։

Առաքեաց ՚ի բարձանց, եւ ընկալաւ զիս. ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց։

Փրկեսցէ զիս տ̃ր ՚ի թշնամեաց իմոց հզօրաց եւ յատելեաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս։

Կանխեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց. եղեւ տ̃ր հզօրիչ իմ, եւ եհան զիս յանդորր. եւ փրկեաց զիս տ̃ր, զի կամեցաւ զիս։

Հատուսցէ ինձ տ̃ր ըստ արդարութեան իմում. ըստ ամբծութեան իմում հատուսցէ ինձ։

Զի պահեցի զճանապարհս տ̃ն, եւ ոչ ամպարշտեցայ յա̃յ իմմէ։

Զի ամենայն իրաւունք նորա առաջի իմ են. եւ զարդարութիւն իւր ոչ ՚ի բաց արար յինէն։

Եղէց և ես ամբիծ ընդ նմա. և զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ ։

Հատուսցէ ինձ տր̃ ըստ արդարութե̃ իմում, ըստ սրբութե̃ ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց իւրոց ։

Ընդ սրբոյն սր̃բ եղիցես, ընդ առն ամբծի՝ ամբիծ եղիցես. ընդ ընտրելումն ընտրեալ եղիցես, և զթիւրսն կործանեսցես ։

Դու զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես. և և զաչս ամբարտաւանից դու խոնարհեցուցանես ։

Դու լուսաւոր առնես զճրագ իմ. տր̃ ած̃ իմ, լո՛յս արա ինձ 'ի խաւարի ։

Զի և փրկեցայց 'ի փորձուէ̃. աստուծով իմով անցից ընդ պարիսպս ։

Ած̃ իմ, անբիծ են ճանապարհք նորա. և բանք տն̃ ընտրեալ են, և ապաւէն ամենեցուն՝ որք յուսան 'ի նա ։

Վասն զի ո՞վ է ած̃ բաց 'ի տն̃է. կամ ո՞վ է ած̃ բաց յա̃յ մերմէ ։

Ած̃, որ զգեցուցեր ինձ զօրութի̃, և եդիր յամբծութե̃ զճանապարհս իմ ։

Հաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուի. և 'ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս ։

Ուսուցեր զձեռս իմ 'ի պատերազմ. և արարեր զբազուկ իմ որպէս զաղեղն հաստ. և ետուր ինձ զպաշտպանութի̃ փրկութե̃ քոյ ։

Աջ քո ընկալաւ զիս, և խրատ քո կանգնեաց զիս իսպառ. և խրատ քո ուսուսցէ զիս ։

Ընդարձակեցեր զգնացս իմ 'ի ստորև իմմէ. և ոչ տկարացան շաւիղք իմ ։

Հալածեցից զթշնամիս իմ, և հասից նոցա. և ոչ դարձայց 'ի նոցանէ՝ մինչև սպառեցից զնոսա ։

Նեղեցին զնոսա, եւ այլ մի կարասցեն կալ. եւ անկցին 'ի ներքոյ ոտից իմոց։

Զգեցուցեր ինձ զօրուի̃ 'ի պատերազմի. զյարուցեալսն 'ի վերայ իմ՝ ներքոյ իմ արարեր։

Զթշնամիս իմ հալածականս արարեր. եւ զատելիս իմ սատակեցեր։

Աղաղակեցին, եւ ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա. կարդացին առ տ̃ր, եւ ոչ լուաւ նոցա։

Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. եւ որպէս կաւ զռեհաց կոխեցից զնոսա։

Փրկեսցէ զիս տ̃ր 'ի հակառակուե̃ ժողովրդոց. եւ կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց։

Ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի, ծառայեաց ինձ. եւ 'ի լուր ականջաց լուաւ ինձ։

Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան, եւ կաղացան 'ի շաւղաց իւրեանց։

Կենդանի է տ̃ր, եւ օրհնեալ է ա̃ծ. եւ բարձր եղիցի ա̃ծ փրկուե̃ իմոյ։

Ա̃ծ է որ խնդրէ զվրէժ իմ, եւ հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինեւ։

Փրկիչ իմ 'ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց. յայնցանէ որ յարուցեալ են 'ի վերայ իմ՝ բարձր արարեր զիս. եւ յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս։

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ 'ի հեթանոսս. եւ անուան քում սաղմոս ասացից։

Մեծ արարեր զփրկուի̃ թագաւորի նորա. առնել ողորմուի̃ ընդ օծելոյ նորա ընդ դաւթի, եւ ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչեւ յազգ։

Դարձեալ աւուրն սաղմոս ՃԳ ։

Օրհնեա՛ անձն իմ զՏր · Տր Ածիմ մեծ ե-
ղեր յոյժ ։
Խոստովանութիւն և մեծվայելչութիւն զգե-
ցար · արկար զլոյս որպէս զօթոց, ձգեցեր
զերկինս որպէս խորան · և յարկար 'ի վերայ
ջուրց զվերնայարկս նորա ։
Որ դնէ յամպս զգնացս իւր · և շրջի նա 'ի վե-
րայ թևոց հողմոց ։
Որ արար զհրեշտակս իւր հոգիս, և զպաշտօ-
նեայս իւր 'ի հուր կիզելոյ ։
Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաստատու-
թեան իւրոյ, զի մի՛ սասանեսցի յաւիտեան ։
Խորք որպէս զգեստ վերարկու է նորա · 'ի վե-
րայ լերանց կացցեն ջուրք ։
'Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, և 'ի ձայնէ որո-
տալոյ քումմէ սարսիցեն ։
Ելանեն լեռնանան, և իջանեն դաշտանան, 'ի
տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա ։
Սահման եդիր՝ և ոչ անցանեն, և ոչ ևս դառ-
նան 'ի ծածկել զերկիր ։
Առաքեցեր զաղբիւրս ընդ ծործորս · 'ի մէջ լե-
րանց գնասցեն ջուրք ։
Արբուցանել զամ գազանս վայրի · յագեսցին
ցիռք 'ի ծարաւս իւրեանց ։
Ընդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն · և 'ի միջոյ
վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց ։
Արբուցանէ զլերինս 'ի շտեմարանաց իւրոց ·
'ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր ։
Բուսուցեր զխոտ 'ի լերինս, զդալարի 'ի ծա-
ռայութի մարդկան ։
Հաներ զհաց յերկրէ · գինի ուրախ առնէ, իւղ
զուարթ, և հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ ։

Յագեսցին ծառքն տն, և մայրքն լիբանանու՝ զորս դու տնկեցեր ։

Անդ թռչունք երկնից ձագս հանցեն . և բոյն արագլի ապաւէն է նոցա ։

Լերինք բարձունք են եղջերուաց, և վէմք ապաւէնք նապաստակաց ։

Արարեր զլուսին վասն ժամանակի . արեգական ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ ։

Արարեր զխաւար, և եղև գիշեր . 'ի նմա գնան ամ գազանք անտառի ։

Կորիւնք առիւծուց մռնչեն և յափշտակեն, և խնդրեն յայ զկերակուրս իւրեանց ։

'Ի ծագել արեւու ժողովին, և 'ի մորիս իւրեանց դադարեն ։

Ելանէ մարդ 'ի գործս իւր, և 'ի վաստակս ձեռաց իւրոց մինչև յերեկոյ ։

Որպէս զի մեծ են գործք քո տր . զամ իմաստութբ արարեր . և լցաւ երկիր ստեղծուածովք քովք ։

Այս ծով մեծ և անդորր . 'ի սմա են սողունք՝ որ ոչ գոյ թիւ, գազանք մեծամեծք և մանունք . 'ի սմա և նաւք գնան, վիշապն զոր ստեղծեր խաղալ նմա ։

Ամենեքեան քեզ սպասեն . և դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու ։

Տաս դու նոցա, և կերակրին . բանաս զձեռն քո, կերակրես զամենեսեան կամօք քովք ։

Դարձուցանես զերեսս քո 'ի նոցանէ՝ և խռովին . հանես զոգի 'ի նոցանէ, պակասեն և 'ի հող դառնան ։

Առաքես զոգի քո, և ստանաս զնոսա . և նորոգես զերեսս երկրի ։

Եղիցին փառք տն յաւիտեան . տր ուրախ եղիցի յարարածս իւր ։

Ահա հայի յերկիր, եւ տայ դողալ սմա. մերձի 'ի լերինս, եւ ծխեսցին։
Օրհնեցից զՏէր 'ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից Աստուծոյ իմոյ մինչեւ եմ ես։
Քաղցր եղիցի նմա օրհնութիւն իմ. եւ ես ուրախ եղէց 'ի Տէր։
Պակասեսցեն մեղաւորք յերկրէ, եւ անօրէնք մի եւս գտցի 'ի նմա. օրհնեա՛ անձն իմ զՏէր։

Աղա ասէն եւ այլ սաղմոս ՃԼԱ։

Յիշեա՛ Տէր զԴաւիթ, եւ զամենայն հեզութիւն նորա։
Որպէս երդուաւ Տեառն, եւ ուխտս եդ Աստուծոյ Յակոբայ։
Թէ ոչ մտից 'ի յարկս տան իմոյ, թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։
Թէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ արտեւանաց իմոց, կամ հանգիստ իրանաց իմոց, մինչեւ գտից զտեղի յարկի Տեառն Աստուծոյ Յակոբայ։
Ահա լուաք զնմանէ յեփրաթայ. եւ գտաք ընդ նա 'ի դաշտս մայրեաց։
Մտցուք 'ի յարկս նորա. երկիր պագցուք 'ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա։
Արի՛ Տէր 'ի հանգիստ քո, դու եւ տապանակ կտակի սրբութեան քո։
Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. եւ սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։
Վասն Դաւթի ծառայի քո, մի դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։
Երդուաւ Տէր Դաւթի ճշմարտութիւն, եւ ոչ ստեաց նմա. 'ի պտղոյ որովայնէ քումմէ նստուցից յաթոռ քո։
Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ եւ զվկայութիւնս իմ, զոր ուսուցից նոցա։

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո։
Հաճեցաւ տ̅ր ընդ Սիովն, և ընտրեաց բնակել 'ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից. 'ի սմա բնակեցայց, զի հաճեցայ ընդ սա։
Զորս նորա օրհնելով օրհնեցից. և զաղքատս նորա լցուցից հացիւ։
Երիցանց նորա զգեցուցից զփրկութ̅. և սուրբք նորա ցնծալով ցնծասցեն։
Անդ ծագեցից զեղջիւր 'ի Դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ։
Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ 'ի վերայ նորա ծաղկեսցէ սրբութիւն իմ։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն։

Եւ ևս խաղաղութեան զտ̅ր աղաչեսցուք։

Աղաչեսցուք զմարդասէրն ա̅ծ, զի ընկալցի զսպասս զայս 'ի հաճոյս կամաց իւրոց և 'ի գովեստ անուան իւրոյ, և կեցուսցէ զմեզ շնորհիւ ողորմութ̅ իւրով. ամենակալ տ̅ր ա̅ծ մեր կեցո́ և ողորմեա́։

Կեցո́ տ̅ր։

Ողորմեա́ց մեզ տ̅ր ա̅ծ մեր, ըստ մեծի ողորմութ̅ քում. ասասցուք ամենեքեան միաբանութ̅։

Գ. Տ̅ր ողորմեա́։

Աղօթ̅ք։

Ժհ. Տէր ա̅ծ բարձրեալ, որ զգեցուցեր զեկեղեցի քո լուսով փառաց քոց, և եղեր մեզ զգեստ անապականութ̅, ընկա́լ առ 'ի մէնջ ըզհանդերձս զայս, որպէս և յայնժամ զխորա-

նին վկայուէ, և որպէս զմանկանցն 'ի պատիւ քեզ տարածելոյ ։ Օրհնեա՛ ✠ և սրբեա՛ զսա , որպէս ընկալար և օրհնեցեր և սրբեցեր զկտաւն յովսեփայ , 'ի զգեստ ա͞ծային մարմնոյ քոյ մատուցեալ . զի և սա արժանի եղիցի սպասու եկեղեցւոյ քում սբյ ։ Ո͞պ զի բերկրեսցին մատուցօղք սորա , զփոխարէն հաստուցմանն յուսով ընդունել 'ի քէն աստ , և 'ի հանդերձեալն զողորմուէ քո մեծ ։ Եւ զմեզ արժանի արասցես գոհութբ փառաւորել զհայր և զորդի և զհոգիդ սբ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Քարոզ ։

սրկ . Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր , զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց , և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմուէ իւրոյ ։ Ամենակալ տէր ա͞ծ մեր , կեցո և ողորմեա ։

Աղօթք ։

քհ . Պահպանեա՛, զմեզ քո ա͞ծ մեր , ընդ հովանեաւ սբ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան . փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն ։ Արժանաւորեա՛ գոհութբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սբ հոգւոյդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱ՟ՆՈՆ

ԶՆՇԽԱՐՍ ՍՐԲՈՑ Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ՓՈԽԵԼՈՑ

Տանին զսուրբ նշխարսն ՚ի տեղի արժանի դնելոյ, և ասեն

Սաղմոս ՃԼ՟Ա։

Յիշեա՛ Տ՟ր զդաւիթ, և զամենայն հեզութի՟ն ն՟ր։

Որպէս երդուաւ Տ՟ն, և ուխտս եդ Ա՟յ յակովբայ։

Թէ ոչ մտից ՚ի յարկս տան իմոյ, թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։

Թէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ արտևանաց իմոց, կ՟մ հանգիստ իրանաց իմոց, մինչև գտից զտեղի յարկի Տ՟ն Ա՟յ յակովբայ։

Ահա լուաք զնմանէ յեփրաթայ. և գտաք զնա ՚ի դաշտս մայրեաց։

Մտցուք ՚ի յարկս նորա. երկիր պագցուք ՚ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա։

Արի՛ Տ՟ր ՚ի հանգիստ քո՝ դու և տապանակ կտակի սրբութ՟ե քո։

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութ՟ի. և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Վ՟ն դաւթի սիրելւոյ քո, մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։

Երդուաւ Տ՟ր դաւթի ճշմարտութ՟ե, և ոչ ստեաց նմա. ՚ի պտղոյ որովայնէ քումմէ նստուցից յաթոռ քո։

Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ և զվկայութ՟ս իմ, զոր ուսուցից նոցա։

Որդիք նոցա նոցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո։
Հաճեցաւ Տէր ընդ Սիոն, և ընտրեաց բնակել ՚ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից. ՚ի սմա բնակեցայց, զի հաճեցայ ընդ սա։
Զորս նորա օրհնելով օրհնեցից. և զաղքատս նորա լցուցից հացիւ։
Երիցանց նորա զգեցուցից զփրկութիւն. և սուրբք նորա ցնծալով ցնծասցեն։
Անդ ծագեցից զեղջիւր ՚ի Դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ։
Զթշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ ՚ի վերայ նորա ծաղկեսցէ սրբութիւն իմ։

Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Ապա ասեն սաղմոս ՃԺԵ։

Կց. Պատուական է առաջի Տն մահ սրբց իւրոց. ո՛ Տր, ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոյ քո։

Ճխ. Հաւատացի զոր և խօսեցայ. և ես խոնարհ եղէ յոյժ։
Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում, թէ ամ մարդ սուտ է։
Զինչ տաց տրիտուր Տն ընդ ամենայնի՝ զոր և ետ ինձ։
Բաժակ փրկութեն ընկալայց, և զանուն Տն կարդացից։
Զաղօթս իմ Տն տաց առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա։
Պատուական է առաջի Տն մահ սրբոց իւրոց.

ո՛ տ՟ր, ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոյ քո ։

Հատեր զկապանս իմ. քեզ մատուցից պատարագ օրհնութեան, և զանուն տ՟ն կարդացից։

Զուխտս իմ տ՟ն տաց առաջի ա՟մ ժողովրդեան նորա 'ի գաւիթս տան տ՟ն, և 'ի մէջ քո երուսաղէմ։

Ալէլուիա, ալէլուիա ։

Ընթերցուած յերրորդ Թագաւորուէ։ (է. 3 ։)

Եւ եղին տ՟ն ծերք իսրայէլի. և բարձին քահանայքն զտապանակն, և հանին զտապանակն տ՟ն և զխորանն վկայութեան և զա՟մ սպասն սրբութեան՝ որ 'ի խորանին վկայութե՟. և հանին զայն քահանայքն և ղևտացիք ։ Եւ արքայ սողոմոն և ա՟մ ժողովուրդն իսրայէլի գումարեալք առ նա՝ համդերձ նովաւ առաջի տապանակին, զենուին արջառս և ոչխարս անհամարս և անթիւս 'ի բազմութենէ ։ Եւ տարան 'ի ներքս քահանայքն զտապանակն ուխտին տ՟ն 'ի տեղի իւր՝ 'ի դաբիր տանն սրբուե՟ սրբութե՟ցն, ընդ թևովք քրովբէիցն. զի քրոբէքն թռուցեալ թևովք 'ի վերայ տեղւոյ տապանակին. և ծածկեցին քրոբէքն զտապանակն և զսրբութի՟նս նորա 'ի վերուստ ։ Եւ կային 'ի վերայ սրբեցելոցն . և հայէին գլուխք սրբեցելոցն 'ի սրբուե՟ց անտի հանդէպ դաբիրայն, և արտաքս ոչ երևէին . և եղեն անդ մինչև ցայսօր ։

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս: (Դ. 6:)

Զի ած որ ասաց 'ի խաւարէ լոյս ծագել, որ և ծագեաց իսկ 'ի սիրտս մեր, 'ի լուսաւորութի գիտութեան փառացն այ 'ի դէմս յսի քսի: Այսուհետև ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս, զի առաւելութի զօրութեն իցէ այ և ոչ 'ի մէնջ. յամենայնի նեղեալք, այլ ոչ նուաղեալք. կարօտեալք, այլ ոչ տարակուսեալք. հալածեալք, այլ ոչ լքեալք. չարչարեալք, այլ ոչ սատակեալք: Յամ ժամ զմահն յսի 'ի մարմինս մեր կրեսցուք, զի և կեանքն յսի 'ի մարմինս մեր յայտնեսցին: Քանզի միշտ մեք, որ կենդանիքս եմք, 'ի մահ մատնիմք վասն յսի. զի և կեանքն յսի յայտնի լիցին 'ի մահկանացու մարմինս մեր: Այսուհետև մահ 'ի մեզ զօրանայ, և կեանք 'ի ձեզ: Արդ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոյ, որպէս և գրեալ է. հաւատացի, վասն որոյ և խօսեցայ. և մեք հաւատամք, վասն որոյ և խօսիմք իսկ: Զ այս գիտեմք, եթէ որ յարոյցն զյն, և զմեզ ընդ յսի յարուսցէ և յանդիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տր ով կացցէ 'ի խորանի քում, կամ ով բնակեսցէ 'ի լերանն սրբ քո:

սղմ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Ժ. 40:)

Տէրն մեր յս քս ասէ.

Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ: Որ ընդունի

զմարգարէ յանուն մարգարէի, զվարձս մարգարէի առցէ։ Եւ որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ, զվարձս արդարոյ առցէ։ Եւ որ արբուսցէ միում 'ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կորուսցէ զվարձս իւր։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Քարոզ։

Սրկ. Սբ ճգնաւորօքն աղաչեսցուք զՏէր, որք զչարսն պարտեցին, նեղութեանցն համբերեցին, լուսեղէն և երկնային անթառամ պսակացն արժանի եղեն. աղօթիւք նոցա և բարեխօսութեամբն մեզ ողորմեսցի. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Տէր Աստուած մեր, որ փառաւորեցեր զսուրբ վկայսն քո, որք վասն անուանդ քո ճգնեալ նահատակեցան, և պարգևեցեր սերմանել ընդ ամենայն երկիր զնշխարս նոցա 'ի սրբարանս քո. և ընդ պտուղ բժշկութեան ծաղկեցո վասն նոցա, ամենայն բարեաց վաստակակից գոլոյ աղօթիւք նոցա, որոց հաճեցար հանգիստ նշխարաց 'ի մեր տունս յայսմիկ պարգևել, հատուցումն շնորհեալ մեզ ընդ այնոսիկ՝ որք ճգնեցան վասն անուանդ քում սրբոյ։ Սքանչելագործեա 'ի ձեռն նոցա առ 'ի մեզ զբժշկութիւն և զփրկութիւն հոգւոց. վասն զի քո է զօրութիւն և տէրութիւն, և քեզ վայելէ փառք այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՅՈՐԺԱՄ ՆՈՐ ԴՈՒՌՆ ԴՆԵՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Հաստատեն զդուռնն 'ի տեղւոջ իւրում. և ասեն

Սաղմոս ՃԺԷ:

ի. Այս դուռն Տն̃ է, և արդարք մտանեն ընդ սա:

ժթ. Խոստովան եղերուք Տն̃, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:
Ասասցէ տուն Իսրայէլի, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութի̃ նորա:
Ասասցէ տուն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութի̃ նորա:
Ասասցեն երկիւղածք Տն̃, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութի̃ նորա:
'Ի նեղութե̃ կարդացի առ Տր̃, և լուաւ ինձ յանդորր:
Տր̃ է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ:
Տր̃ է իմ օգնական, և ես տեսից 'ի թշնամիս իմ:
Բարի է յուսալ 'ի Տր̃, քան յուսալ 'ի մարդիկ. բարի է յուսալ 'ի Տր̃, քան յուսալ յիշխանս:
Ամենայն ազինք շրջեցան զինև, և անուամբ Տն̃ յաղթեցի նոցա:
Շրջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս 'ի միասին. և անուամբ Տն̃ վանեցի զնոսա:
Շուրջ եղեն զինև որպէս մեղուք, վառեցան

բորբոքեցան որպէս փուշք 'ի հուր. և ան֊
ուամբ տ̃ն մերժեցի զնոսա։
'Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ 'ի գլո֊
րել. և տ̃ր ընկալաւ զիս։
Օ օրութի̃ իմ և օգնութի̃ իմ տ̃ր, և եղև ինձ
'ի փրկութի̃։
Ձայն ցնծութե̃ փրկութե̃ 'ի յարկս արդարոց։
Աջ տ̃ն արար զօրութի̃. աջ տ̃ն բարձր արար
զիս, և աջ տ̃ն արար զօրութի̃։
Ոչ մեռայց, այլ կեցից և պատմեցից զգործս
տեառն։
Խրատելով խրատեաց զիս տ̃ր, և 'ի մահ ոչ
մատնեաց։
Բացէք ինձ զդրունս արդարութե̃, զի մտից
ընդ այն՝ և խոստովան եղէց տ̃ն։
Այս դուռն տ̃ն է, և արդարք մտանեն ընդ սա։
Խոստովան եղէց քեզ տ̃ր, զի լուար ինձ և ե֊
ղեր ինձ 'ի փրկութի̃։
Վէմն՝ զոր անարգեցին շինօղքն, նա եղև գլուխ
անկեան։
'Ի տ̃նէ եղև այս, և է սքանչելի առաջի աչաց
մերոց։
Այս օր է՝ զոր արար տ̃ր. եկա՛յք ցնծասցուք
և ուրախ եղիցուք 'ի սմա։
Ո՛ տ̃ր փրկեա՛, ո՛ տ̃ր առաջնորդեա՛. օրհնեալ
որ գալոցդ ես յանուն տ̃ն, և օրհնեցաք ըզ֊
քեզ 'ի տանէ տ̃ն։
Տ̃ր ա̃ծ մեր երևեցաւ մեզ. արարէք տօնս ու֊
րախութեան կանխաւ, մինչև յանկիւնս սե֊
ղանոյ։
Ա̃ծ իմ ես դու, խոստովան եղէց քեզ. ա̃ծ իմ
ես դու, և բարձր արարից զքեզ։
Խոստովան եղէց քեզ տ̃ր՝ զի լուար ինձ, և ե֊
ղեր ինձ 'ի փրկութի̃։

Խոստովան եղերուք տն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութի նորա ։

Քարոզ ։

սրկ. Առաքելական եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զտր, զի նա փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեամբ իւրով. ամենակալ տր ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Ժղ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Տր ած արարիչ և զարդարիչ քո արարածոց բանիւ քոյով, որ ՚ի սկզբանցն իսկ ստեղծուածոց քոց յօրինեցեր զամ արարածս բանիւ քոյով, և ՚ի ժամանակեան աւուրս հաներ զժողովուրդն քո ՚ի քորեբական լեառնն սեամբ հրոյ և լուսաւոր ամպով։ Եւ ՚ի ձեռն մովսէսի հրամայեցեր գործել զխորանն վրան ժամուն, որով բնակէր ած ՚ի մէջ մարդկան, ոսկւով պատուականաւ և արծաթով սրբութ, և պղնձագործ հնչողութ, և յանփուտ փայտից բերելով ընծայ սրբութ քում խորանին և տապանակին, դնելով զգրանդիս տան քո և ըղդուռն մտանելոյ քո, ած իսրայէլի, զոր ետես հրաշատես մարգարէն եզեկիէլ ՚ի տեսողութե իւրում. որով զմուտ և զելս ՚ի տր ած իսրայէլի նկատեաց, զոր բերէ օրինակ ՚ի սբ կոյսն մարիամ։ Եւ այժմ, տր ած մեր, օրհնեա զմուտ և զելս մեր ընդ դուռն սրբութ քում։ Օրհնեա ✠ զփայտս զայս օրհնութ՝ որ ոչ անցանէ. զի որ մտցէ և ելցէ ընդ դուռնս ընդ այս ՚ի տուն աղօթից և խնդրուածոց մերոց, գտցէ հանգիստ և թողութի մեղաց։ Եւ գոհութ փառաւորես-

ցուք զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Եւ ապա տեառնագրէ մեռոնովն զդրանդսն և զսեամսն և զբարաւորսն խաչաձեւ, ասելով.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի դուռնս այս նշանաւ ս՟բ խաչիւս և ս՟բ մեռոնաւս յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն ս՟բյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն ։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տ՟նէ , զի զողորմութ՟ն զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր , տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Գ . Տ՟ր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ . Ընկալ տ՟ր զաղաչանս մեր բարեխօսութ՟բ ս՟բ ա՟ծածնին , անարատ ծնողի միածնի որդւոյ քո . և աղաչանօք ա՟մ ս՟բց քոց , լուր մեզ տ՟ր և ողորմեա , ներեա քաւեա և թող զմեղս մեր , արժանաւորեա գոհութ՟բ փառաւորել զքեզ ընդ որդւոյ և ընդ ս՟բյ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՆԿԱՐԵԱԼ ՊԱՏԿԵՐ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Մեծն նախ շարական . ԳՁ :

Զորս ըստ պատկերի քում ստեղծեր . նորոգելով քեզ տաճար ցուցեր . զնորոգեալս ի մէնջ ըզպատճառս ա ա ա : ա ա ա : ա ա ա : ոս ընկալ քեզ ի բնակութիւն : Որ շնորհես մեզ կենաց տուող զկենդանագիր քո ծառայական կերպի . բերելով ըզսուրբս ըզպերճ րօ ա ա ա : ա ա ա : ա ա ա : դդ ի փառս սուրբ երրորդութեանդ : Կեցո զորդի ծառայի քո զոր ի հաւատոյ գահերէն վերապատուեցեր . ուրեղին ըզպերճմըն հաւատո ա ա ա : ա ա ա : ա ա ա : յ հիմամբն սուրբ եկեղեցւոյ : Որ ըզպերջինս զայս հրաշազարդեցեր . քեզ չափ բնակութեն հեմ մինա փայլեցեր . զպանծալի եւ ըզփայլեալ ըզփառս տանս ա ա ա : ա ա ա : ա ա ա : յս վերջինոյս քան զառաջինս :

Ն— ապա ասեն սաղմոս ՂԲ :

Տէր Թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ : Հաստատեաց զաշխարհս՝ զի մի սասանեսցի . պատրաստ է աթոռ քո, ՚ի սկզբանէ յաւիտենից դու ես :

Ամբարձան դրունք քո, և ամբարձին դրունք ըղձայնս խուրեանց յարկցեն դրունք 'ի գնացս խուրեանց։

'Ի ձայնէ ջուրց բազմաց սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու։

Սքանչելի ես դու Տէր 'ի բարձունս. վկայութեց քոց մեք յոյժ հաւատացաք։

Տան քում վայելէ սրբութիւն Տէր ընդ երկայն աւուրս։

Աղօթք.

ժէ. Տէր ած զօրութեանց, և արարիչ ամ արարածոց, որ արարեր զզօրս հրեշտակաց քեզ փառաբանիչս, և զդասս սերովբէիցն՝ որ կան անդադար ձայնիւ զերեքսրբեանն ասելով՝ սբ սբ, Տէր զօրութեանց, լի են երկինք և երկիր փառօք քով. և արարեր զմարդն և եդեր զնա 'ի դրախտին փափկութեան և 'ի լուսեղէն փառսն, և նա խաբմամբ չարին արտաքս ընկեցաւ։ Դարձեալ Տէր ած մեր, ոչ անտես արարեր. այլ գըթացեալ յազգս մարդկան՝ առեր առ քեզ, և ընտրեցեր. զհինգերորդն զենովք յանմահութիւն փոխեցեր, և զնոյ 'ի ջրհեղեղէն տապանաւն ապրեցուցեր։ Եւ 'ի չորրորդումն դարուն զաբրահամ սիրեցեր, և 'ի զաւակէ նորին զազգս մարդկան օրհնել խոստացար. և ընդ մովսէսի խօսեցար, և գրաւորական օրէնքն նմա պարգեւեցեր. և մարգարէիւք խօսեցար առ ազգս մարդկան, և ծանուցեր զքեզ Տէր և արարիչ ամենայն արարածոց, երկնաւորաց և երկրաւորաց։ Եւ առաքեցեր զծոցածին որդիդ քո՝ գալ ծնանիլ 'ի սրբոյ կուսէն մարիամայ, որ եղև ճշմարիտ մարդ և ած կատարեալ, անշփոթ

միաւորութ՟․ և քարոզեաց տիեզերաց, և ուսոյց
մեզ զքեզ Հայր կարդալով․ և բարձրացեալ 'ի
վերայ խաչին՝ եհեղ ս՟բ զարիւն իւր 'ի վերայ
գլխոյն Նախնոյն մերոյ ադամայ, և փրկեաց զա-
րարածս 'ի ծառայութ՟է մեղաց և մահու․ և
եդաւ 'ի գերեզմանի, և յարեաւ յաւուր եր-
րորդի, և համբարձաւ փառօք յերկինս․ և ա-
ռաքեաց զառաքեալսն ընդ ամ՟ տիեզերս, քա-
րոզել և աւետարանել զքեզ տ՟ր և ա՟ծ․ և 'ի
Նոցանէ ուսեալք եղեն անթիւ դասք հայրա-
պետաց և մարտիրոսաց, և ս՟բ կուսանաց, և ս՟բ
ճգնաւորաց․ որք վասն անուան քո տ՟ր տանջե-
ցան, և պսակեցան 'ի քէն տ՟ր ։ Եւ մեք քո մե-
ղուցեալ ծառայքս՝ վասն քո փառաց և պա-
տուոյդ արարաք զտիպ և զօրինակ պատկերի
զսրբոց հրեշտակաց և հրեշտակապետաց, և
զսրբոց մարդկային սեռիցն, որք զքեզ արժանա-
ւորեցան, և ընկալան 'ի քէն զհոգիդ ս՟բ ։ Եւ
այժմ մեք ժողովեալքս 'ի տաճար ս՟բ քո՝ աղա-
չեմք զքեզ Հայր երկնաւոր․ առաքեա՛ զշնորհս
հոգւոյդ սրբոյ որպէս 'ի վերնատունն, և օրհ-
նեա՛ ✠ զպատկերս զայս, զոր արարաք յանուն
այս անուն սրբոյ քո (կամ սրբոց քոց) Յիշեա՛
տ՟ր և զարարող սորա (կամ սոցա), և պար-
գևեա՛ մասն և բաժին յարքայութ՟եդ երկնից։
Օրհնեա՛ տէր և զքո առաջի կացեալ ժողո-
վուրդս․ և մեք փառս մատուցուք հօր և որ-
դւոյ և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւ ։

Խաղաղութի ամ՟ցն ։ Տ՟ն երկր ։

Ս՟բ ես տ՟ր և 'ի սուրբս բնակեալ․ սրբեա՛ ըզ
պատկերս վկայի քո (կմ՟ վկայից քոց) զայս, զոր
այժմ մեք կենդանագրութ՟ արարաք 'ի յիշատակ
նորին (կամ նոցին) և 'ի պայծառութ՟ ս՟բ եկե-
ղեցւոյ քում, 'ի պատիւ և յերկրպագութ՟ ս՟բ եր-

բորդուէդ։ Դու տ՟ր սրբեա և օրհնեա ✠ զկեր-պագրութիս զայս 'ի պատիւ փառաց քոց։ Շնոր-հեա և զվարձս բարիս այնոցիկ՝ որք վաստակե-ցին 'ի սմա, և տուր նոցա զբարի պարգևաց քոց զհատուցումն. պարգևեա մեզ ամ՟ցն ըղ-թողութի՟ն մեղաց, և ընդունելութի՟ն հոգւոյդ ս՟րբ։ Զի քեզ ընծայի ա՟մ արարածոց պատիւ և իշխանութի՟ն և փառք, որում արժանաւորա-պէս վայելէ գոհութի՟ն և օրհնութի՟ն և երկրպա-գութի՟ն ամենա՟րբ երրորդութեանդ հօր և որդ-ւոյ և հոգւոյդ ս՟րբ այժմ և միշտ և յաւիտ։

Եւ ապա օծանէ զէ մեռոնաւն զճակատ պատկերին և զերկոսին թիկնաւն և զաջն, առնելով երիցս անգամ.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի պատկերս այս նշանաւ ս՟բ խաչիւս և ս՟բ մեռոնաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ։ Զի լինիցի արդարահաս օգնական և փրկիչ ապաւինելոց. Ճանապարհորդաց պահապան, ալեկոծելոց օգ-նական, հիւանդաց բժշկարան, մեղաւորաց քաւարան, և որք 'ի տարակուսի կան՝ աներ-կիւղ պահեսցէ. անուամբ հօր և որդւոյ և հոգ։

Օրհնեսցի ✠ ա՟ծային օրհնութ՟բ պատկերս այս, և տացի համարձակութի՟ն սմա՝ բժշկել զհիւանդս, հալածել զդևս, մարդկան բարե-խօս, շինութի՟ն տանց, առողջութի՟ն հոգւոյ և մարմնոյ, անուամբ հօր և որդւոյ և հոգ։

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի պատկերս այս զօրութ՟բ ս՟բ հոգւոյն՝ յաջ և յահեակ։ Ա՟ծ աջս այս տացէ զօրութի՟ն ազգիս մերոյ. ա-ղատեսցէ զգերեալս, և հանցէ զբանտարկեալս, և խորտակեսցէ զանհաւատս. պահպանեսցէ զհաւատացեալս ամենասուրբ երրորդութեան հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ։

Նա որ առեալ քահանայն բուրվառ, խնկարկէ առաջի պատկերին. նոյնպէս և այլ քահանայքն երկրպագելով համբուրեն կարգաւ զօծեալ պատկերն. և երգեն շարական ըստ պատշաճի նկարագրութեանն: Իսկ եթէ խաչի պատկեր լինի, զինչ և ծաղկազարդն երկիր պագանեն, ասեն շարական. Բ Կ :

Խաչի քո քրիստոս երկիրպագանեմք և ըզթաղումն քո մեծացուցանեմք. և որ զյարութիւնդ քո փառաւորեմք. եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք քրիստոսի աստուածոյ մերոյ. վասն զի եկն ի ձեռն խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգևս աշխարհի :

Փառք սուրբ խաչին ալէլուիա. սուրբ սեղանի ալէլուիա. սուրբ յարութեանըն ալէլուիա :

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց: Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր ըզնոսա :

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ :

Փառք և երկրպագութիւն հօր և որդւոյ և սրբոյ հոգւոյն. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ :

Սուրբ աստուած սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ :

Խաչին կենարարին որ եղև ըմերոց փրկութեան. ողորմեա ամենեքեան ըզքեզ բարեբանեմք։ Որ ի հօրէ ըլուսոյ լոյս ճառագայթեցեր ի յերկրի. և գաւազան զօրութեան հաւատացելոց. ողորմեա։ Որ լուսափայլ ծագմամբ հրաշափառապէս ըմեզդ ցուցար. ի յօգնութիւն ընդդէմ թշնամւոյն. ողորմեա։

Տղն. Սրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի ողորմեսցի։
*Հն. Պահպանեա զժողովուրդս քո, քրիստոս աստուած։
Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Իսկ եթէ Աստուածածնի պատկեր լինի, ասեն շարական. ԲՁ։

Ըզքեզ կոյս և մայր և բնակարան Աստուածային ներմարդութեան. գոհաբանեմք և վերօրհնեմք զեղեալ փրկող կենդանութեան ազգի մարդկան. վասն որոյ ըզքեզ Աստուածածին և կոյս բարեբանեմք ըզմայր և զաղախին փրկչին մերոյ։ Ծնունդըն հօր և հինաւուրց անժամանակին յաւիտենից. ժամանակաւ յորովայնի քում բնակեցաւ և ի հօրէ ոչ մեկնեցաւ. վասն որոյ։ Ծնեալն ի քէն ի խաչ ելեալ և ի յաթոռ փառաց ընդ հօր. անմարդեալ ի մարդկանէ փառաւորութեամբ էութեամբ երկրպագեալ. վասն։ Ըզքեզ ոչ միայն որդիք մարդկան այլ և վերին զօրութիւնք. դասք անմարմնոց

հոգեղինաց հրեղինաց զուարթնոց և հրեշտա-կաց. գոհաբանեն և վերօրհնեն և փառաւո-րեն ըզմայր և զաղախին փրկ։

Ընկանիմք առաջի քո աստուածածին. և աղաչեմք զանարատ ըզկոյսդ։ Բարեխօսեա վասն անձանց մերոց. և աղաչեա զմիածին որդին։ Փրկել ըզմեզ ի փորձութենէ. և յամենայն վտանգից մերոց։

Սրկ. Զսբ զԱծածինն և զամ սբս բարեխօս։
Ժղ. Ընկալ Տր զաղաչանս մեր բարեխօսութբ։
Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ն — Բէ ևէջ պատկեր լինի, ասեն շարական. ԳՁ։

Երկրպագեմք առաջի տնօրինականն նըշխարաց. ծնընդեան որդւոյն քո և պատուական վըկայիցն. որ է պարծանք աշխարհի և բարեխօս վասն մեր։ Ի ծնընդութիւնս սորա առ քեզ ունիմք բարեխօս. և աղաչեմք սովաւ հրաշագործեալ յերկրի ըզբժշկութիւն հիւանդաց. որ է պար։ Ընծայութեամբ տօնեսցուք ըզյիշատակս սորա. հաւատացեալ ժողովուրդք ի փառս ամենազօր Երրորդութեանն. որ է պարծանք աշխարհի և բար։

Քարոզ։

Սբ Ծննդաւորօքն աղաչեսցուք զՏր, որք զչարն պարտեցին, նեղուեցին, համբերեցին, լուսեղէն

և երկնային անթառամ պսակացն արժանի եղեն, աղօթիւք նոցա և բարեխօսութ՟ն մեզ ողորմեսցի. ամենակալ տ՟ր ա՟ծ մեր, կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Որ ընտրեցեր և ընկալար զերանելի վկայսն քո այս անուն, ք՟ս ա՟ծ մեր. և հաղորդս արարեր զնոսա կամաւոր չարչարանաց քոց։ Ընդ բարեխօս առ քեզ ունիմք, որ աստ և ընդ ա՟մ տօնեզերս մ՟ք լիցեն. որպէս զի աղօթիւք նոցա և բարեխօսութ՟ք խաղաղացուսցես զկենցաղավարութ՟ս մեր, փրկելով զմեզ յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց։ Շնորհեա մեզ տ՟ր ըստ օրինակի նոցա կեալ, և զվախճանն մեր կնքեա ուղղափառ խոստովանութ՟ք 'ի յոյս կենացն յաւիտենից։ Զի և մեք արժանի եղիցուք մտանել յերկնային խորանն լուսոյ, և ժառանգել զպատրաստեալն 'ի սկզբանէ աշխարհի մ՟ց քոց զարքայութ՟դ։ Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ժամ զայս աղօթս ասա։

Պսակիչ մ՟ց ք՟ս, որ պսակես զսուրբս քո, և առնես զկամս երկիւղածաց քոց, և նայիս սիրով և քաղցրութ՟ք յարարածս քո։ Լուր մեզ յերկնից 'ի սրբութէ քումմէ բարեխօսութ՟ք ս՟բ ա՟ծածնին, և աղաչանօք ա՟մ սրբոց քոց, և որոց այսօր է յիշատակ։ Լուր մեզ տէր և ողորմեա, ներեա, քաւեա և թող զմեղս մեր։ Արժանաւորեա գոհութ՟ք փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ ս՟բ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Կ Ա Ն Ո Ն

ԺԱՄԱՀԱՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ուէն սաղմոս ղէ։

Օրհնեցէք զՏ՟ր յօրհնութ՟ի նոր, զի սքանչելիս արար։

Փրկեաց զնա աջ իւր, և բազուկ սուրբ իւր։

Ցոյց Տ՟ր զփրկութիւն իւր առաջի ազգաց, յայտնեաց զարդարութիւն իւր։

Յիշեաց ողորմութ՟ իւրով զյակոբ, ճշմարտութ՟ իւրով զտունն իսրայէլի. և տեսին ամ՟ ծագք երկրի զփրկութիւն Այ՟ մերոյ։

Աղաղակեցէք առ Տ՟ր ամ՟ երկիր. օրհնեցէք ցնծացէք և սաղմոս ասացէք։

Սաղմոս ասացէք Այ՟ մերում օրհնութ՟, օրհնութ՟ և 'ի ձայն սաղմոսաց։

'Ի ձայն օրհնութ՟ե կռածոյ փողոյ, օրհնութ՟ ցնծութ՟ և 'ի ձայն եղջեր փողոյ. և աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տ՟ն։

Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք և ամ՟ բնակիչք նորա. և գետք ծափս հարցեն 'ի միասին ձեռամբ։

Լերինք ցնծասցեն առաջի Տ՟ն, զի գայ և հասեալ է Տ՟ր 'ի դատել զերկիր։

Դատի զաշխարհս արդարութ՟, և զժողովուրդս իւր ուղղութ՟։

Նա սարկաւագն քարոզէ ։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տ՟նէ, զի զողորմութիւն զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր. տ՟րն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի։

Գ. Տ՟ր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Տ՟ր ա՟ծ զօրութեանց եւ արարիչ ա՟մ արարածոց, զքեզ օրհնեն ա՟մ եղականք, եւ զքեզ գովեն ա՟մ փայտք պտղաբերք եւ ա՟մ մայրք ։ Դու վասն անբաւ մարդասիրութեան քո հաճեցար բնակել 'ի մէջ հարցն մերոց, լսել աղօթից նոցա. սրբեցեր զա՟մ կահ խորանին 'ի ձեռն Մովսէսի սրսկմամբ արեամբ ։ Եւ այժմ, տ՟ր ա՟ծ մեր, առաքեա զշնորհս հոգւոյդ ս՟բյ 'ի նիւթ պղնձոյս (կամ 'ի նիւթ երկաթոյս կամ 'ի փայտս) յայս, զի եւ սա մերձեսցի 'ի սպաս պաշտաման եկեղեցւոյ քում սրբոյ ։ Տուր տէր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք լսիցեն զհնչումն սորա՝ զղջասցին 'ի սիրտս իւրեանց 'ի վերայ չարեացն գործելոց, եւ դարձցին 'ի խորհրդոց եւ յա՟մ անօրէն բանից, եւ խնդրեսցեն ներումն եւ թողութիւն մեղաց. եւ դու բարերարութեամբ քով լուիցես եւ ողորմեսցիս նոցա ։ Տուր տ՟ր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք իցեն 'ի հիւանդութիւնս ախտից, եւ լսիցեն զհնչումն սորա, եւ յիշեսցեն զքեզ եւ զահեղ անուն քո, եւ խնդրեսցեն 'ի քէն զողորմութիւն. դու լուիցես ն՟ց, եւ թեթեւացուսցես եւ փարատեսցես զա՟մ ցաւս 'ի նոցանէ ։ Տուր տ՟ր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որ իցեն 'ի վիշտս եւ

'ի պէսպէս նեղութիս, և լսիցեն զհնչումն սորա, և յիշեսցեն զեկեղեցի քո սբ և զերկրպագութի քո զահաւոր, և խնդրեսցեն 'ի քէն զօգնականութի, դու լուիցես նոցա, և փարատեսցես ըզնեղութիս և զտրտմութիս նոցա: Տուր տր շնորհս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի յորժամ գումարեսցին ամպք ցասման կարկտի, և լուիցեն մարդիկ զհնչումն սորա, և յիշեսցեն զահեղ անուն քո՝ յորմէ սարսեն ամ արարածք, և խընդրեսցեն 'ի քէն զներումն յանցանաց իւրեանց և զպահպանութի անդաստանաց և ամ պտղոց, և դու լուիցես և ողորմեսցիս նոցա՝ փոխանակ հրամանի բարկութե քո. քանզի սովոր ես 'ի ձեռն փոքունց սպասուց առնել սքանչելիս մեծամեծս, որպէս կործանեցեր զպարիսպն երիքովի 'ի ձեռն հնչման փողոյն եղջերեայ: Նաև այժմ շնորհեա՛ 'ի ձեռն հնչմանս այսորիկ կործանել 'ի մէնջ ամ ամրութեց թշնամւոյն. զի արժանի լիցուք օրհնել զքեզ զամենակալդ ած այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ քահանայն խաչանագրէ ձեռամբն զժամահարն, ասելով.

Օրհնեսցի ✠ օծցի և սրբեսցի ժամահարս այս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ:

Քհ. Պահպանեա՛ զմեզ, քս ած մեր, ընդ հովանեաւ սբ և պատուական խաչիւդ քով:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԿԵՐՏ ԳՐՈՑ

Տանին զգիրսն յեկեղեցին, և հանեն 'ի բեմէն, ունելով սարկաւագունքն 'ի վերայ բազկացն. և ասեն

Սաղմոս հէ։

Նայեցարուք ժողովուրդք յօրէնս իմ. խոնարհեցուցէք զունկն ձեր 'ի բանս բերանոյ իմոյ։

Բացից առակաւ զբերան իմ, խօսեցայց զառակս 'ի սկզբանէ։

Որպէս լուաք և ծանեաք զայս, և հարքն մեր պատմեցին մեզ։

Ոչ ինչ ծածկեցաւ յորդւոց նոցա յազգ յայլ, պատմել զօրհնութիս տն՟, զզօրութի՟ և զսքանչելիս իւր՝ զոր արար։

Հաստատեաց զվկայութի՟ իւր առ Յակոբ, և օրէնս եդ 'ի վերայ Իսրայէլի։

Որ ինչ միանգամ պատուիրեաց հարցն մերոց, ցուցանել զայս որդւոց իւրեանց. զի ծանիցեն յազգ յայլ։

Որդիք որ ծնանիցին՝ յարիցեն և պատմեսցեն զայս որդւոց իւրեանց. զի դիցեն առ ած՟ զյոյս իւրեանց, և մի մոռասցին զգործս այ՟։

Զպատուիրանս նորա խնդրելով խնդրեսցեն. և մի եղիցին որպէս և հարք իւրեանց։

Ազգ չար և դառնացօղ. ազգ որ ոչ ուղղեաց զսիրտ իւր, և ոչ հաստատեաց առ ած՟ զհոգի իւր։

Որդիք եփրեմի լւաձիգք և պնդաձիգք, յաւուր պատերազմի կապարձս դարձուցին ։

Ոչ կացին նոքա յուխտի ա͞ծ, և ըստ իրաւանց նորա ոչ կամեցան գնալ ։

Մոռացան զերախտիս նորա, և զսքանչելիսն՝ զոր եցոյց նոցա ։

Առաջի հարց նոցա զոր արար զսքանչելիս իւր, յերկրին եգիպտացւոց և ՚ի դաշտին տայանու ։

Հերձ զծովն, և անցոյց զնոսա. կացոյց զջուրսն որպէս ՚ի տիկս ։

Առաջնորդեաց նոցա ամպով ՚ի տուէ, և զա͞մ գիշեր ՚ի լոյս հրոյ ։

Հերձ զվէմս յանապատի, և ետ ըմպել նոցա որպէս ՚ի խորոյ մեծէ ։

Հան զջուրսն ՚ի վիմէն, և հոսեաց որպէս ըղ-գետս զջուրսն ։

Սակայն յաւելին ՚ի մեղանչել. և ևս բարկա-ցուցին զբարձրեալն յանջրդի ։

Փորձեցին զա͞ծ ՚ի սիրտս իւրեանց, ՚ի խնդրել զկերակուր անձանց իւրեանց ։

Տրտնջեցին զա͞յ, և ասացին. մի՛ թէ կարօղ իցէ ա͞ծ պատրաստել սեղան յանապատի ։

Քանզի հարկանէր զվէմն, և հոսէին ջուրք. և վտակք խաղային ՚ի նմանէ ։

Աղէ՝ հա՞ց ևս կարասցէ տալ նա մեզ, կամ պատ-րաստեսցէ՞ սեղան ժողովրդեան իւրոյ ։

Վասն այսորիկ լուաւ զայս տ͞ր, և յապաղեաց. հուր բորբոքեցաւ ՚ի յակոբ, և բարկութ͞ի ել ՚ի վերայ իսրայէլի ։

Զի ոչ հաւատացին յա͞ծ, և ոչ յուսացան ՚ի փրկութ͞ի նորա ։

Հրաման ետ ամպոց ՚ի վերուստ, և զդրունս երկնից եբաց. և տեղեաց ՚ի նոսա մաննայ ՚ի կերակուր ։

Օ հաց երկնից ետ նոցա, զհաց հրեշտակաց կերան մարդիկ. և իջոյց 'ի նոսա կերակուր 'ի լիութ՟ի:

Հան զհողմ հարաւոյ, և ած զօրութ՟բ իւրով զհիւսիսի:

Տեղեաց 'ի նոսա միս որպէս զհող. որպէս զաւազ ծովու զթռչունս թեւաւորս:

Արկ 'ի մէջ բանակի նոցա, և շուրջ զվրանօք նոցա:

Կերան և յագեցան յոյժ. զցանկութիւն նոցա ետ նոցա. և ոչ ինչ կարօտ եղեն 'ի ցանկու՟է իւրեանց:

Մինչդեռ կերակուրք 'ի բերանս իւրեանց էին, բարկութիւն յ՟այ ել 'ի վերայ նոցա:

Սպան զբազումս 'ի նոցանէ. և զընտիր ընտիրս յիսրայելէ սատակեաց:

Յայսմ ա՟մի մեղան և ևս. ոչ հաւատացին զքանչելեաց նորա:

Պակասեցան յունայնութ՟ե աւուրք նոցա. և ամք նոցա փութապէս անցին:

Յորժամ սպանանէր զնոսա, խնդրէին զնա. դառնային և առաւօտ առնէին առ ա՟ծ:

Յիշեցին՝ զի ա՟ծ օգնական էր նոցա. ա՟ծ բարձրեալ փրկիչ էր նոցա:

Սիրեցին զնա բերանօք իւրեանց, և լեզուօք իւրեանց ստեցին նմա. և սիրտք նոցա ոչ էին ուղիղ ընդ նմա, և ոչ հաւատացին ուխտի նորա:

Այլ նա ինքն գթած էր. քաւէր զմեղս նոցա, և ոչ ապականէր:

Յաճախէր դարձուցանել զբարկութիւն իւր. և ոչ բորբոքեաց զամենայն սրտմտութ՟ի իւր:

Յիշեաց՝ թէ մարմին են նոքա. հոգի որ ելանէ՝ այլ ոչ ևս դառնայ:

Քանի՛ցս անգամ դառնացուցին զնա յանա-
պատի, և բարկացուցին զբարձրեալն յան-
ջրդի։
Դարձան՝ և փորձեցին զա՟ծ, և զս՟բն իսրայէլի
զայրացուցին։
Ոչ յիշեցին զձեռն նորա յաւուր յորում փր-
կեաց զնոսա 'ի ձեռաց նեղչաց նոցա։
Որպէս արար զնշանս և զարուեստս իւր յերկ-
րին եգիպտացւոց, և 'ի դաշտին տայանու։
Դարձոյց յարիւն զգետս նոցա. և զանձրևս
նոցա, զի մի՛ արբցեն։
Առաքեաց 'ի նոսա շանաճանճ և եկեր զնոսա.
և գորտն ապականեաց զնոսա։
Ետ ժանկոյ զպտուղ նոցա, և զվաստակս նոցա
մարախոյ։
Հար կարկտիւ զայգիս նոցա, և զթզենիս նոցա
եղեմամբ։
Մատնեաց 'ի կարկուտ զանասունս նոցա. և
զստացուածս նոցա հրով դատեցաւ։
Առաքեաց 'ի նոսա զսրտմտուե՟ բարկուե՟ իւրոյ,
զսրտմտութ՟ի բարկութ՟ի և զնեղութ՟ի։
Առաքեաց 'ի նոսա տանջանս 'ի ձեռն հրեշտա-
կի չարի. դիմեցոյց 'ի նոսա զսրտմտուե՟ բար-
կուե՟ իւրոյ։
Ոչ անխնայեաց 'ի մահուանէ զանձինս նոցա. և
զանասունս նոցա 'ի մահ մատնեաց։
Եհար զա՟մ անդրանիկս եգիպտացւոց, զսկիզբն
ա՟մ վաստակոց նոցա 'ի յարկս քամայ։
Հորդան ետ որպէս խաշին ժողովրդեան իւրոյ.
և եհան զնոսա որպէս հօտ յանապատ։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Եւ սարկաւագն ձայնէ ·

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տ՟նէ, զի զողորմութե՟ զշնորհս իւր արասցէ 'ի վե-րայ մեր · տ՟րն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Դ · Տ՟ր ողորմեա ։

Աղօթք ։

ճհ · Օրհնեալ ես տ՟ր ա՟ծ մեր, որ ետուր մեզ զպատուիրանս քո 'ի լուսաւորութի՟ անձանց մերոց · ընկալ և այժմ զնոր գիրս զայս 'ի ձե-ռաց մերոց, օրհնեա ✠ և սրբեա զսա · զի որք ընթեռնուցուն և լսեն, բանայցեն սիրտք նոցա՝ իմանալ և առնել զհրամանս քո · գրել 'ի սիրտս իւրեանց, լինել քեզ ժողովուրդ սեպհական, և դու եղիցիս մեզ ա՟ծ ։ Զի քո է ա՟ծութի՟, և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։

Խաղաղութի՟ ամ՟ն ։ Ա՟յ երկիր ։

Ընկալ տ՟ր զաղաչանս մեր և զժողովրդեան քում՝ որ կան առաջի քո, լսել ձայնի պաղա-տանաց սոցա և մեր ։ Ողորմեա, և օրհնեա ✠ զգիրս զայս, և զգրող սորա · և գրեա զանուն նորա 'ի դպրութե՟ կենաց ։ Զի սովաւ լուսաւո-րեն եկեղեցիք քո 'ի տօնս տէրունականս, և 'ի յիշատակս հանգուցելոց սր՟ց մարտիրոսաց, և ամ՟ ննջեցելոց ։ Ընդ նոսին պայծառացո տ՟ր զհոգի սորա · և եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա փո-քու կամ մեծաւ, արասցես թողութի՟ բարեխօ-սութ՟ սր՟ ա՟ծածնին և ամ՟ սր՟ց քոց ։ Զի դու զատուցեր զսա առաւել շնորհիւ որպէս զընտե-լեալն, տալով զհոգիդ քո 'ի նմա ։ Զի և մեր

հոգևոր և ՚որ ողջունիւ ընկալեալ զսա որպէս զգիրն գրեալ ՚ի տախտակմն քարեղէնս, և քեզ համացուք զօրհնութի ամենակեցոյց իշխանութեդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քարոզ:

արհ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ: Ամենակալ տէր ած մեր, կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

ժն. Պահպանեա զմեզ, քս ած մեր, ընդ հովանեաւ ՚որ և պատուական խաչիւդ քում ՚ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց: Արժանաւորեա գոհութբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ՚որ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԽՈՒՆԿ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Բերեն զխունկն յեկեղեցին, և ասեն

Սաղմոս ճխ։

Տ՟ր կարդացի առ քեզ, և լո՛ւր ինձ. նայեա՛ ՚ի ձայն աղօթից իմոց՝ ՚ի կարդալ իմում առ քեզ։

Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ որպէս խունկ առաջի քո Տ՟ր. համբարձումն ձեռաց իմոց՝ պատարագ երեկոյի։

Դի՛ր Տ՟ր պահապան բերանոյ իմոյ, և դուռն ամուր շրթանց իմոց. զի մի՛ խոտորեսցի սիրտ իմ բանիւ չարութ՟ե։

Պատճառել զպատճառս մեղաց ընդ մարդս, որ գործեն զանօրէնութ՟ի. և ոչ եղէց կցորդ ընտրելեաց նոցա։

Խրատեսցէ զիս արդարն ողորմութ՟բ, և յանդիման արասցէ. իւղ մեղաւորի մի՛ օծցէ զգլուխ իմ, և աղօթք իմ ՚ի կամս նոցա։

Արդելան մերձ առ վիմին դատաւորք նոցա. լուիցեն բանից իմոց, և քաղցրասցին։

Որպէս թանձրութ՟ի հողոյ, զի սփռեալ է ՚ի վերայ երկրի, ցրուեսցին ոսկերք նոցա մերձ ՚ի դժոխս։

Առ քեզ Տ՟ր Տ՟ր՝ են աչք իմ. ՚ի քեզ յուսացայ, մի՛ հաներ զհոգի յինէն։

Պահեա՛ զիս յորոգայթէ՝ որ թագուցաւ ինձ, ՚ի գայթագղութ՟ե գործողին զանօրէնութ՟ի։

Անկցին ՚ի ցանցս նոցա մեղաւորք, միայն եմ ես՝ մինչև անցից։

Քարոզ ։

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութ՟ե՟ ՚ի տ՟է, զի զողորմութ՟ն զշնորհս իւր արասցէ ՚ի վերայ մեր. տ՟րն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Ժ. Տ՟ր ողորմեա ։

Եւ քահանայն ՚ի վեր ունելով զխունկն, ասէ զաղօթս ։

Ամենակալ տ՟ր, որ ընկալար զխունկն ՚ի ձեռացն Ահարոնի և որդւոց նորա, և ոչ հաճեցար ընդ հուրն օտար և ընդ խունկս օտարոտիս. վասն որոյ և մեք դողամք և սարսեմք, զի մի և մեք զնոյն կրեսցեմք ։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տ՟ր, ընկա՟լ զխունկս զայս ՚ի ձեռաց մերոց՝ որպէս ընկալար ՚ի ձեռացն Ահարոնի և զաքարիայ, զի ոչ եմք դիմադարձ սքանչելեաց քոց. որպէս զի փախիցէ ՚ի մէնջ ահաւորութ՟ն խաւարասէր աներևոյթ թշնամւոյն ։ Եւ պարգևեա մեզ զշնորհս հոգւոյդ ս՟բ՟յ, առնուլ ՚ի միտ զահ ա՟ծութ՟ե՟ն քո. շնորհօք և մարդասիրութ՟բ տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, որում վայելէ փառք իշխանութ՟ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սրկ. Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ ։

Ժղ. Պահպանեա զմեզ, ք՟ս ա՟ծ մեր, ընդ հովանեաւ ս՟բ և պատ ։

Օրհնեալ տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ԽԱՉԱԼՈՒԱՑ ԱՌՆԵԼՈՅ

Ի բժշկութիւն ամ՟ բնութեանց, տնկոց՝ բուսոց և պտղոց՝ հօտից խաշանց և անասնոց և ամ՟ ցեղ ցաւոց և վտանգաւոր նեղութեանց :

Ասեն սաղմոս Դ :

Կց. Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախու՟ն սրտից մերոց :

Տն. Ի կարդալ իմում լուար ինձ Ա՟ծ ըստ ար-
դարութե՟ն. 'ի նեղութե՟ն ինձ անդորր արա-
րեր. ողորմեա՛ ինձ և լո՛ւր աղօթից իմոց :
Որդիք մարդկան, մինչև յե՞րբ էք խստասիրտք.
ընդէ՞ր սիրէք զնանրու՟ն, և խնդրէք զստու՟ն :
Ծաներո՛ւք զի սքանչելիս արար Տ՟ր սրբոյ իւ-
րում. և Տ՟ր լուիցէ ինձ 'ի կարդալ իմում
առ նա :
Բարկանայք, և մի՛ մեղանչէք. զոր ինչ ասէք 'ի
սիրտս ձեր, յանկողինս ձեր զղջացարո՛ւք :
Մատուցէք պատարագս արդարութե՟ն. և յու-
սացարո՛ւք 'ի Տ՟ր :
Բազումք ասեն, թէ ո՛ ցուցցէ մեզ զբարու՟ի
Տ՟ն. Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և
ետուր ուրախութ՟ի սրտից մերոց :
'Ի պտղոյ ցորենոյ, գինւոյ, ձիթոյ իւրեանց լցու-
ցեր զմա՟ :
Խաղաղութ՟ե յայսմ և 'ի սոյն ննջեսցուք և զար-
թիցուք. զի դու Տ՟ր միայն առանձին յուսով
քո բնակեցուցեր զմեզ :

Ալէլուիա, ալէլուիա :

ընթերցուած 'ի չորրորդ Թագաւորութենէ:
(Բ. 19:)

Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէէ. ահաւասիկ բնակութ՟ի քաղաքիս բարի է, որպէս և տէրդ իսկ տեսանէ, և ջուրքս չար, և երկիրս անզաւակ: Եւ ասէ Եղիսէէ. առէ՛ք առ իս կուժ մի նոր, և դի՛ք այդր: Եւ բերին առ նա: Եւ ել Եղիսէէ յականս ջուրցն, և արկ անդր աղ, և ասէ. Այսպէս ասէ տէր, բժշկեմ զջուրսդ զայդոսիկ, և մի՛ ևս լիցի այտի մահ և անզաւակութ՟ի: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր, ըստ բանին Եղիսէի՝ զոր խօսեցաւ:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս: (Զ. 14:)

Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն 'ի խաչն տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի, որով ինձ աշխարհ 'ի խաչ ելեալ է, և ես աշխարհի: Զի ոչ թլփատութիւն ինչ է և ոչ անթլփատութիւն, այլ նոր արարածս. և որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութ՟ի 'ի վերայ նոցա և ողորմութ՟ի, և 'ի վերայ իսրայէլին ա՟յ: Այսուհետև աշխատ ոք զիս մի՛ արասցէ. զի ես զչարչարանս ք՟ի 'ի մարմնի իմում կրեմ: Շնորհք տ՟ն մերոյ յ՟ի ք՟ի ընդ հոգւոյդ ձերում եղբարք. ամէն:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա՟ծ ողորմեա՛ մեզ և օրհնեա՛ զմեզ, երևեցո՛ զերեսս քո 'ի մեզ և ողորմեա՛ մեզ:

արէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (Է. 37։)

Տէրն մեր յս քս

Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր աղաղակէր և ասէր. Եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս և արբցէ։ Որ հաւատայ յիս, որպէս և ասեն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոյ կենդանութե։ Զայս ասէր վասն հոգւոյն, զոր ընդունելոց էին որ հաւատային ՚ի նա։

Փառք քեզ տր ած մեր։

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն։

Աղաչեսցուք զմարդասէրն ած, որ եւ յոյս և ապաւէն ծառայից իւրոց զյաղթող՝ զխաչն իւր, որ է զէն անպարտելի ընդդէմ ներգործութեանց սատանայի. զի յամ ինչ՝ յոր և մերձեսցի, փրկեսցէ. և սրբեսցէ զջուրս զայս և զամ արարածս. և բժշկութի և ողորմութի շնորհեսցէ սովաւ։ Ամենակալ տր ած մեր, կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ը. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Տէր ած, արարիչ ամ արարածոց, որ զամ յանգոյութէ ՚ի գոյութի ածեալ յօրինեցեր, որ ՚ի սկզբանցն լինելութե արարածոց՝ մշտնջենաւոր բանիւդ քո բաժանեալ զջրամած կամարն մասամբք գերագունից և ստորնայնոց, և զմնացուածս փոքր ՚ի շատէ զետե-

ղեալ 'ի ժողովս իւրեանց . յոր բղխեալ ազգք ազգք զեռնոց 'ի հրամանէ քումմէ առ 'ի վայելչումն մարդոյ : Եւ քան զամ արարածս պատուեցեր զմարդն . ընդ որ չարացեալ չարն առ 'ի յորսալ յապականութի և 'ի կորուստ՝ զոր 'ի քումմէ իմաստութէդ բարի յօրինուածով զարդարեալ էր : Զոր միւսանգամ նորոգեցեր զհնացեալ պատկերս քո՝ իջմամբդ կամօք հօր և հաճութբ սբ հոգւոյն յանսկզբնական փառաց քոց, և զգեցեալ մարմին հողեղէն ըստ մերում բնութեան, եկիր 'ի լուացումն՝ ամենասուրբդ 'ի մեղաց, և մաքուր և սրբիչ զջուրս կացուցեր : Եւ 'ի ձեռն մարգարէին Եղիսէի օրհնեցեր ըզջուրսն չարաշունչս և մահականս . և մեծին Մովսէսիւ բարժանեալ դաւազանաւ՝ յօրինակ խաչին՝ զյաղթող ջուրսն, և զթշնամին 'ի խորսն ընկղմեցեր : Նատուր քաղցրութի ջուրցն մեռայ դառնաբուղխ, և լցուցեր զպապաքումն ժողովոյն : Եւ այժմ, տր բարերար, առաքեա զնոյն հոգի շնորհաց 'ի ջուրս յայս, և օրհնեա զսա անարատ աջովդ քո և զօրութբ կենդանարար խաչիդ 'ի ձեռն քահանայիս և խնդրուածօք ժողովրդեանս . և տուր սմա շնորհս և զօրութի, զի ամ որ արբցէ 'ի սմանէ՝ եղիցի 'ի բժշկութի հոգւոյ և մարմնոյ, և առողջութի ախտաժետաց : Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս, և սրբեա սբ խաչիւս, զի հօտք և խաշինք որք մերձեսցին և արբցեն 'ի սմանէ, եղիցի յանցաւութիւն և 'ի ծննդականութի . ուստի և նուէրս անուշութե քեզ ընծայս մատուցանեմք : Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս սբ խաչիւս, զի յանդս՝ ուր ցօղեսցի՝ տացէ առհմականս շահեկանս, որ է նաշիհ սրբութե պատարագի քում տէրութեդ : Օրհնեա ✠ տէր, զջուրս զայս սբ խաչիւս, զի յամ

յորս ցօղեսցի 'ի բոյսս կամ 'ի տունկս՝ առաւել ևս պտղաբերութիւն աճեսցեն 'ի շահաւորութիւն որդւոց մարդկան, և ամենքն՝ յորոց 'ի սպաս պաշտաման քում զքոյդ քեզ մատուցանեմք, ամենայաղթ և ամենազօր Թագաւոր, որ միշտ յամ արարածոց օրհնիս՝ ամենամբք երրորդութիւն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս, ամէն։

Եւ ապա զխաչն անցուցեալ ընդ Ջուրն երիցս, ասելով.

Օրհնեսցի ✠ և սրբեսցի Ջուրս այս յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Քարոզ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն։ Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԱՌՆԵԼՈՅ

ԿԱՄ

ՅԻՇԱՏԱԿ ՄԵՌԵԼՈՑ Ի ԿԵՐԱԿՈՒՐ ԱՂՔԱՏԱՑ

Ասեն սաղմոս լա։

Երանի՛, ում թողութիւն եղեւ մեղաց. եւ ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա։

Երանի՛ առն՝ որում ոչ համարեսցի Տէր զմեղս նորա. եւ ոչ գոյ նենգութիւն ՚ի բերան նորա։

Լռեցի ես, եւ մաշեցան ամենայն ոսկերք իմ՝ առ աղաղակել իմն առ Տէր զօրհանապազ ՚ի տուէ եւ գիշերի։

Ծանրացաւ ձեռն քո ՚ի վերայ իմ. դարձայ ՚ի թշուառութիւն, զի հարան յիս փուշք։

Զմեղս իմ ցուցից քեզ, եւ զանօրէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից ՚ի քէն։

Ասացի՝ թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ. եւ դու թողցես զամենայն ամբարշտութիւնս մեղաց իմոց։

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ամենայն սուրբք ՚ի ժամ ընդունելի։

Բայց միայն ՚ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցի։

Դու ես ապաւէն իմ ՚ի նեղութենէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինեւ։

Ցնծութիւն իմ, փրկեա՛ զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս։

Իմաստուն արարից զքեզ, եւ խելամուտ ՚ի ճանապարհ՝ յոր եւ գնասցես. եւ հաստատեցից ՚ի վերայ քո զաչս իմ։

Մի՛ լինիք որպէս զձին և զջորին. զի ոչ գոյ 'ի նոսա իմաստութիւն. 'ի սանձս և 'ի դանդանաւանդս ձմլեսցես զկզակս նոցա, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին:

Բազում տանջանք են մեղաւորաց. բայց որք յուսան 'ի Տր՝ ողորմութիւն Տն շուրջ եղիցի զնոքօք:

Ուրա՛խ եղերուք և ցնծացէ՛ք արդարք, 'ի Տր պարծեցարո՛ւք ամենեքեան՝ որք ուղիղ էք սրտիւք:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութն զՏր աղաչեսցուք:

Քհն. Օրհնութին և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգ.:

Նղա առէն զօրհնութին Եզեկիայի:

Ես ասացի 'ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես 'ի դրունս դժոխոց:

Թողի զամ յետին իմ, և ասացի թէ այլ ոչ ևս տեսից զփրկութին Տն յերկիր կենդանեաց. և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք համդերձ:

Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև թողի լքի զամ զկեանս իմ:

Եւ գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս զայն՝ որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ 'ի հատանել:

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որպէս 'ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտէ մինչ 'ի գիշեր մատնեցայ:

Որպէս ծիծառն այնպէս ձայնեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ 'ի տեսանելոյ:

Հայեցայ 'ի բարձունս առ ՏրԱծ իմ. որ փրկ-

կեաց զիս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ :

Տէր վասն այսորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթուցեր զանձն իմ. դարձուցեր զոգի իմ, մխիթարեցայ և կեցի :

Ահա 'ի խաղաղութ՟ի դարձաւ դառնութ՟ի իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զա՟մ զկեանս իմ :

Զի ոչ թէ որ 'ի դժոխս են խոստովան առնին առ քեզ. և ոչ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ յուսասցին 'ի ճշմարտութ՟ս քո ամենեքեան՝ որ իջանեն 'ի դժոխս :

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տ՟ր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութ՟ս քո, տ՟ր փրկութ՟ե իմոյ :

Եւ ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութ՟ի նոր զա՟մ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ տ՟յ :

Փառք հօր : Այժմ և միշտ :

սրկ. Եւ ևս խաղաղութ՟ե զտ՟ր աղաչեսցուք :

Քահանայն խոնարհի արհանէ, և ասէ.

Օրհնութ՟ի և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

Եւ ասէն շարականն հանգստեան.

Որ երկայնամիտ ոդ ես տէր. քաղցր և անոխակալ. հանգո զհոգի քո ծառայից. զի մի դարձցի տնանկ ամաչեցեալ՝ յաւուրն ահեղ՝ ատենին : Զյիշատակ հրաժարելոցն ի հաճոյս քեզ ընկալցիս. և զուխտս մեր ընկալ՝ որպէս զաբէլին՝ զնոյի՟ն և զաբրահա-

մեծն. զի մի՛։ Ի՛ խորան քում սրբոյ հանգուցես ըզ՚ծառայս քո. և՛ զհոգիս նոցա դասեսցես ընդ սուրբս քո. զի մի՛ դարձցին։

Սարկաւագն քարոզէ ։

Վասն ՚ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք ։ Տէր ողորմեա։

Վասն լսելի լինելոյ առ Աստուած ձայնի աղաչանաց մերոց զՏէր ։

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ՚ի վերայ մեղաց մերոց զՏէր ։

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զՏէր ։

Վասն զի մի ընդ խոտանս դատնիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան զՏէր ։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր։ Յէշ։ Նաև ս. միաբան։ Զանձինս մեր։ Ողորմեա։

Աղօթք ։

քհ. Ծնկեալ եմք առաջի քո բարերար և բազումողորմ Աստուած, և աղաչեմք ամենայն սրտիւք մերովք, և խնդրեմք զգթութիւն ՚ի քէն. որպէս խոստացար ծառայից քոց և ասացեր, զամենայն զոր ինչ խնդրիցէք հաւատով յանուն որդւոյ ՚ի հօրէ՝ տացի ձեզ, շնորհեա և այժմ հաւատացելոցս ՚ի քեզ, և կատարեա ՚ի բարի զխնդրուածս մեր. զի ՚ի քեզ եմք ապաւինեալ։ Նաև քո առատ ողորմութեամբդ մխիթարեա զմեզ ՚ի կեանս յայսմիկ. և առաջնորդեաւ հասո յանձառ երկնից արքայութեանդ, ՚ի փառաբանութիւն և ՚ի պատիւ ամենասուրբ երրորդութեանդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Նոյն ասա աւէն սաղմոս ծգ :

կց . Ահա ա̃ծ օգնական իմ, և տ̃ր ընդունելի հոգւոյ իմոյ :

Ջխ . Ա̃ծ յանուան քում կեցո զիս, և 'ի զօրութ̃ քում իրաւ արա ինձ :
Ա̃ծ լո՛ւր աղօթից իմոց . ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ :
Օտարք յարեան 'ի վերայ իմ . և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ ա̃ծ առաջի իւրեանց :
Ահա ա̃ծ օգնական իմ, և տ̃ր ընդունելի հոգւոյ իմոյ :
'Ի դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտութ̃բ քով սատակեա զնոսա :
Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ . խոստովան եղէց անուան քում տ̃ր, զի բարի է :
Յա̃մ նեղութ̃ իմմէ փրկեցեր զիս . և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ :
Ալէլուիա, ալէլուիա :

Ընթերցուած յառակաց : (գ̃ . 9 :)

Պատուեա զտ̃ր 'ի քոց արդար վաստակոց, և հա՛ն նմա պտուղ 'ի քոց արդարութ̃ արմտեաց : Զի լցցին շտեմարանք քո լիութ̃բ ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առաւել եւս բղխեսցեն : Որդեակ, մի՛ լքանիր 'ի խրատու տ̃ն . և մի՛ լուծանիցիս, յանդիմանեալ 'ի նմանէ : Զի զոր սիրէ տ̃ր, խրատէ . տանջէ զա̃մ որդի, զոր ընդունի :

Ընթերցուած 'ի գործոց առաքելոց:
(իգ. 14:)

Այնպէս պաշտեմ զհայրենի ա̃ծն, հաւատացեալ ա̃մի՝ որ ինչ յօրէնսն և 'ի մարգարէս գրեալ է: Ունիմ յոյս առ ա̃ծ. որում և դոքա իսկ ակն ունին, թէ յարութիւն լինելոց է արդարոց և մեղաւորաց. յորում և ես իսկ ճգնիմ անխիղճ միտս ունել առ ա̃ծ և առ մարդիկ յա̃մ ժամ: 'Ի բազում ամաց ողորմութիւնս եկի առնել յազգ իմ. և ետու պատարագս, որովք գտին զիս սրբեալ 'ի տաճարին:

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (դ. 6:)

Սիրելիք, 'ի սոյն իսկ և մեռելոց խոստացեալ է, զի դատեսցին ըստ մարդկան մարմնով, և կենդանի լինիցին ըստ ա̃յ հոգւով: Ամենեցուն վախճան մերձեալ է. զգաստացարո՛ւք այսուհետև, և լերո՛ւք զուարթունք յաղօթս:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.
Ա̃ծ ողորմեա՛ մեզ, և օրհնեա՛ զմեզ. երևեցո՛ զերեսս քո 'ի մեզ, և ողորմեա՛ մեզ:
որէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Ղուկասու. (ժթ. 1:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃

Մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. և ահա այր մի անուն կոչեցեալ Զակքէոս, և նա էր մաքսապետ, և ինքն մեծատուն. և խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՛վ իցէ յս̃, և ոչ կարէր 'ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ: Նա ընթացեալ յա-

ռաջս՝ ել 'ի ժանտաթզենին, զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն խաղ անցանելոց էր: Եւ իբրեւ եկն 'ի տեղին, հայեցաւ 'ի վեր յս՝ եւ ասէ ցնա. զակքէ փութով էջ այտի, զի այսօր 'ի տան քում արժան է ինձ ագանել. փութացաւ եւ էջ, եւ ընկալաւ զնա ուրախութբ: Եւ իբրեւ տեսին ամենեքին, տրտնջէին եւ ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել: Եւ եկաց զակքէոս, եւ ասէ ցտր. տր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. եւ եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին: Եւ ասէ ցնա յս. այսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ, քանզի եւ սա որդի աբրահամու էր: Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Եւ այլ աւուրն շարական:

Ոահ գործեալ երկնաւորաց զան անմահի քո նախընծայից. զընտրեալս քո ժողովելով քեզ ընդ անմահ բերեն ամպով. ընդ անդաւնեացն օդանպարից՝ խառնեալ ընդ սուրբ երամից. դասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել ընփառս ընդ զուարթնոցն: Արսափին տարերք երկրի՝ յորժամ փառօք գաս հայրենի. արեգական լոյս խաւարի՝ լուսինն աստեղքն նուաղին. ընդ յաւուրն անմերձելի՝ լուսաւորեա լուսով քոյին. դասաւոր: Ահեղական գորացըն պետ՝ փողէ բարբառ աւետաբեր. արկք մեռեալք որք յանգստեայ՝ քանզի ահա եկն

փեսայ՝․ ընդ հարսնացեալ մաքուր հոգւոց՝ կարգեա ըզսա ի թիւ սրբոց՝․ դասաւորեա։ Տէրական յաթոռ նըստիս՝ յարարածոց երկրպագիս՝․ արդարութեամբ զաշխարհ դատիս․ վարձս ըստ գործոց հատուցանես՝․ յայնժամ շնորհեա ողորմութեամբ ննջեցելոյս մեր թողութիւն՝․ դաս։ Քամեալ մարդկան ազգ ժողովին՝ որք յադամայ ծնեալք լինին․ Եւ հրեղինաց դասք երկնային համանգամայն վայրաբերին՝․ Ի յայնմ ահեղ հրապարակին՝ յիշեա ըզսա յօրն ահագին՝․ դա։ Ցուցանին գաղտնիք՝ մարդկան իւրաքանչիւր որ գործեցան․ բարեաց գործօղքն պսակին՝ չարեացն ի հուրն անշէջ մատնին՝․ յայնժամ յիշեա զսառա՝ բարին գործովք մեղացն ջնջեսցին՝․ դաս։ Լուսին պսակք զանազանեալ և պատմուճանք լուսափայլեալ՝․ սուրբ վկայիցն ի գլուխ եդեալ և արդարոցն զարդարեալ՝․ հաղորդս արա հայցմամբ նոցին ըզսա լուսոյ փառաց նոցին՝․ դաս։ Փառաց ՚ի փառս բարձրանան աջակողմեանքն վերանան՝․ յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման՝․ ննջեցելոյս մեր լսեցո զաստուածային բարբառոյս քո․ դաս։ Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք՝ ի քէն տէր բարեգութ՝․ ընդ ննջեցեալս՝ հաւատով ընկալ ըզմեզ նովին յու-

սով . յԵրուսաղէմ քաղաք՝ վերին յորում ար-
դարքըն ժողովին՝ . փառս երգել միշտ՝ ընդ նո-
սին երրորդութեանդ երրեակ անձին ։

Տրգ ։

Որ բարի է և մարդասէր անոխակալ և
բարեգութ , որ գովիս ի սրովբէից տէր
դատաւոր արդարութեան . ընդ սրբոց ա-
ռաքելոց տէր պսակեա զմեր ննջե-
ցեալսն . ողորմեա տէր ողորմեա հոգւոց ը
մեր ննջեցելոցն ։

Քհն . Հոգւոյ հանգուցելոյս , քո տէր , արա ։
Ժող . Ս՟ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
Քհն . Ք՟ս որդի ա՟յ անոխակալ և բարեգութ ։
Օրհնեալ տէր ․ Հայր մեր , որ յերկինս ։

Կ Ա՛ Ն Ո՛ Ն

ԳԱՌՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ ՏԱՂԱՒԱՐԱՑ

ԶԱՏԿԻՆ

Սաղմոս կե։

կդ. Ողջակէզս ուղղալիցս մատուցից քեզ խոյովք և խնկովք, և քեզ մատուցից զուարակս և նոխազս։

ժե. Աղաղակեցէք առ ա՛ծ ա՛մ երկիր. սաղմոս ասացէք անուան նորա, և տուք զփառս օրհնութեան նորա։
Ասացէք ա՛յ, որպէս զի ահեղ են գործք քո. 'ի բազում զօրութեան քում ստեցին քեզ թշնամիք քո։
Ամենայն երկիր երկրպագեսցեն քեզ. սաղմոս ասասցեն քեզ, և սաղմոս ասասցեն անուան քում։
Եկայք և տեսէք զգործս ա՛յ. որպէս զի ահեղ են խորհրդովք՝ քան զամենայն որդւոց մարդկան։
Ո դարձոյց զծովն 'ի ցամաք. և ընդ գետս անցցեն յոտանաւոր։
Անդ ուրախ եղիցուք մեք 'ի նա, որ տիրէն զօրութեամբ իւրով յաւիտենից։
Աչք նորա 'ի հեթանոսս հային. ոյք դառնացուցին զնա՝ մի բարձրասցին յանձինս իւրեանց։
Օրհնեցէք հեթանոսք զա՛ծ մեր. լսելի արարէք զձայն օրհնութեան նորա։

Այն որ եդ զանձն իմ ՚ի կեանս, և ոչ ետ դո-
ղութ՟ի ոտից իմոց ։

Փորձեցեր զմեզ ա՟ծ և քննեցեր, որպէս և քննի
արծաթ ։

Իջուցեր զմեզ յորոգայթ, եդիր նեղութիւն ՚ի
թիկունս մեր. և անցուցեր զմարդիկ ՚ի վե-
րայ գլխոց մերոց ։

Անցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր, և հաներ
զմեզ ՚ի հանգիստ ։

Մտից ՚ի տուն քո պատարագօք. տաց քեզ
զուխտ իմ, զոր խոստացան քեզ շրթունք իմ,
զոր բերան իմ խօսեցաւ ՚ի նեղութ՟ե ։

Զողջակէզս ուղղալիցս մատուցից քեզ խոյօք
և խնկօք. և քեզ մատուցից զուարակս և նո-
խազս ։

Եկայք լուարո՛ւք ինձ, և պատմեցից ձեզ, ամե-
նեքեան՝ որք երկնչիք յա՟յ, զոր ինչ արար ան-
ձին իմոյ ։

Առ նա բերանով իմով կարդացի. և բարձր ա-
րարից զնա լեզուաւ իմով ։

Զմեղս թէ տեսանէի ՚ի սրտի իմում, մի՛ թէ
լուէ՞ր ինձ տ՟ր ։

Վասն այսորիկ լուաւ ա՟ծ, և նայեցաւ ՚ի ձայն
խնդրուածաց իմոց ։

Օրհնեալ է ա՟ծ՝ որ ոչ ՚ի բացեայ արար զա-
ղօթս իմ, և ոչ զողորմութ՟ի իւր յինէն ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Աղօթք ։

+Հ. Տէր մեր, որ ՚ի պասեքս օրհնեալ յա-
գեցաք երկնային կերակրով երկնային սեղա-
նոյս, ընծայեմք քեզ զմիս գառանցս, և աղա-
չեմք զի օրհնեսցես ✠ զսա ՚ի պարարումն և ՚ի վայ-

ելոյ մարմնոյ բանիւ բերանոյ մեր, որով կոչեմք զքո սուրբ անունդ, և դրոշմեմք զնշան ս̃բ խաչիս. և որք ընդունիմք զսա 'ի քո շնորհացդ, յայնմ ժամ կալցուք զքեզ կերակուր հոգւոց յանձինս մեր, շնորհօք տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի, ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ ս̃բ վայելէ փառք իշխանութ̃ի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քարոզ:

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտ̃ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութ̃ե իւրոյ. ամենակալ տէր ա̃ծ մեր, կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Պահպանեա զմեզ, ք̃ս ա̃ծ մեր, ընդ հովանեաւ ս̃բ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց: Արժանաւորեա գոհութ̃բ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ս̃բ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տ̃ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՀԱՒ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Մեծն սաղմոս կէ :

կց. Թևք աղաւնւոյ արծաթապատ, և թիկունամէջք նորա 'ի դոյն ոսկւոյ :

փխ. Յարիցէ ա՛ծ, և ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա. փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա :

Որպէս պակասէ ծուխ, պակասեսցին. որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս կորիցեն մեղաւորք յերեսաց ա՛յ :

Արդարք ուրախ եղիցին և ցնծասցեն առաջի նորա, և զուարճասցին յուրախութե՛ իւրեանց :

Օրհնեցէք զա՛ծ, և սաղմոս ասացէք անուան նորա. ճանապարհ արարէք այնմիկ՝ որ նստի ընդ արևմուտս, և տ՛ր է անուն նորա :

Ցնծասցեն առաջի նորա, և խռովեսցին յերեսաց նորա :

Որ հայրն է որբոց և դատաւոր այրեաց, ա՛ծ 'ի տեղւոջ սրբութե՛ իւրում :

Ա՛ծ բնակեցուցանէ զմիակրօնս 'ի տան, և հանէ զկապեալս քաջութբ՛ իւրով. սոյնպէս և զդառնացօղս՝ որ բնակեալ են 'ի գերեզմանս :

Ա՛ծ, ընդ ելանել քեզ առաջի ժողովրդեան քո, ընդ անցանել քեզ ընդ անապատ, երկիր շարժեցաւ :

Քանզի և երկինք ցօղեցին յերեսաց ա՛յ 'ի սինէ՝ առաջի ա՛յ իսրայէլի :

Անձրև կամաց պատրաստեցեր ա͞ծ ժառանգու-
թեան քում. Թէպէտ հիւանդացաւ, սակայն
դու հաստատեցեր զնա, և գազանք քո բնա-
կեսցեն 'ի նմա։

Պատրաստ արարեր քաղցրութ͞բ քո աղքատի
ա͞ծ. տ͞ր տացէ զբան, որք աւետարանեն զօ-
րութ͞բ բազմաւ։

Թագաւոր զօրութ͞ց սիրելւոյ, զգեղեցկութ͞ի
տան քո բաժանել յաւարի. Թէպէտ և
ննջեսջիք 'ի մէջ վիճակաց։

Թևք աղաւնւոյ արծաթապատ, և թիկնա-
մէջք նորա 'ի գոյն ոսկւոյ։

Ի գումարել երկնաւորին զթագաւորս 'ի վե-
րայ նորա, ձիւնասցին 'ի սաղմոն։

Լեառն ա͞յ լեառն պարարտ, լեառն մածեալ,
և լեառն պարարտ. և զի՞նչ կարծէք լերինք
հպարտացեալք։

Լեառն, ընդ որ հաճեցաւ ա͞ծ բնակել 'ի նմա.
քանզի և տ͞ր իսկ բնակեսցէ 'ի նմա 'ի սպառ։

Կառք ա͞յ բիւրապատիկք. հազարք ուղղիչք, և
տ͞ր 'ի նոսա 'ի սինէ սրբութ͞է իւրմէ։

Ել 'ի բարձունս, և գերեաց զգերութ͞ի. առ ա-
ւար, բաշխեաց պարգևս և ետ որդւոց մարդ-
կան. քանզի թերահաւատից ևս բնակեալ
եղիցի 'ի նմա։

Տէր ա͞ծ օրհնեալ, օրհնեալ տ͞ր զօրհանապազ.
առաջնորդեսցէ մեզ ա͞ծ փրկիչ մեր։

Ա͞ծ մեր ա͞ծ կենարար, և 'ի տեառնէ են ելք
մահու։

Բայց սակայն ա͞ծ փշրեսցէ զգլուխ թշնամեաց
մերոց. և զհերն կարձնոյլին, որ գնան յա-
նօրէնութ͞ե իւրեանց։

Ասաց տ͞ր. 'ի խորոց անդնդոց դարձուցից, և 'ի
միջոյ ժանեաց զայն 'ի դուրս կորզեցից։

Որպէս թագցի ոտն քո յարեան, և լեզուք շանց
 քոց յարենէ թշնամեաց քոց։
Երևեցան գնացք քո ա՟ծ, գնացք ա՟յ թագա-
 ւորին մերոյ սրբոյ։
Կանխեցին իշխանք հանել զօրհնութի՟ւ 'ի մէջ
 գուսանաց և գովչաց։
Յեկեղեցիս օրհնեցէք զա՟ծ, և զտ՟ր յաղբե-
 րացն իսրայելի։
Անդ բենիամին 'ի տղայութե՟ զարմանալի, իշ-
 խանք յուդայ առաջնորդք նորա, իշխանք զա-
 բուղոնի, և իշխանք նեփթաղիմայ։
Հրամայեա՛ ա՟ծ զօրութե՟ քով. զօրացո՛ զայս,
 զոր հաստատեցեր 'ի մեզ։
'Ի տաճարէ քումմէ յերուսաղեմէ, քեզ մա-
 տուցեն թագաւորք զպատարագս։
Սաստեա՛ 'ի գազան եղեգան, 'ի ժողովս զուա-
 րակաց և 'ի դասս երինջոց։
Խոտեսցին այնոքիկ՝ որ ընտրեալ են արծաթով.
 ցրուեա՛ զհեթանոսս և ոյք կամին ընդ պա-
 տերազմ։
Եկեսցեն հրեշտակք յեգիպտոսէ. հնդիկք
 յառաջագոյն ձեռնտու լիցին առ ա՟ծ։
Թագաւորութիւնք երկրի օրհնեցէք զա՟ծ, և սաղ-
 մոս ասացէք տ՟ն։
Զանապա՛րհ արարէք այնմիկ, որ նստի յերկինս
 երկնից ընդ յարևելս։
Ահա տացէ զձայն իւր 'ի ձայն զօրութե՟. և տուք
 զփառս տ՟ն։
'Ի վերայ իսրայելի մեծվայելչութի՟ւ նորա. զօ-
 րութի՟ւ նորա մինչև յամպս երկնից։
Սքանչելի է ա՟ծ 'ի վ՟ր սրբոց իւրոց, ա՟ծ իսրայելի։
Նա տացէ զօրութի՟ւ հաստատութի՟ւ ժողովրդեան
 իւրոյ. օրհնեալ է ա՟ծ։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Եւ սարկաւագն ժողովդն ։

Եւ ևս խաղաղութեամբ զՏէր աղաչեսցուք ։
Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, ամե-
նակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի ։
Գ. Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Քհ. Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ ՚ի ձեռն օրինացն հրամայեցեր մատուցանել Աստուածութեան քում հաւս աղաւնիս և տատրակս, որ է օրինակ Ճշմարտութեան ։ Իսկ մեք պատուական արեամբ միածնի քո ազատեցաք ՚ի ձեռն հոգւոյդ սրբոյ. և մեք հաւատացեալքս ՚ի քեզ մատուցանեմք զհաւս զայս ՚ի հաճոյս քեզ ։ Ընկալ և օրհնեա ✠ զսա, և յառողջութիւն պարգևեա. և արա արժանի օրհնել և փառս մատուցանել Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ ։

Քհ. Պահպանեա, զմեզ Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ և պատ ։

Օրհնեալ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԴԻ

Նախ ասեն սաղմոս կզ:

Ա՟ծ ողորմեա մեզ, և օրհնեա զմեզ. երևեցո զերեսս քո 'ի մեզ, և ողորմեա մեզ:

Ճանաչել յերկրի զճանապարհս քո, յազգինս ա՟մ զփրկութիւն քո:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ա՟ծ. խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՟մ:

Ուրախ եղիցին և ցնծասցեն ազինք, զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղութի, և ազգաց երկրի դու առաջնորդես:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ա՟ծ. գոհասցին զքեն ժողովուրդք ա՟մ:

Երկիր ետ զպտուղ իւր. և օրհնեաց զմեզ Ա՟ծ Ա՟ծ մեր:

Ա՟ծ մեր օրհնեսցէ զմեզ. և 'ի նմանէ երկիցեն ա՟մ ծագք երկրի:

Փառք հօր: Այժմ և միշտ:

Քարոզ:

տրէ. Լուիցէ Տ՟ր ձայնի աղաչանաց մերոց, ամենակալ տէր Ա՟ծ մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթ.:

ժհ. Օրհնեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ արարիչ ա՟մ արարածոց, որ արարեր զա՟մ արարածս քո բանիւ

լաւ, և չիք 'ի նոսա խոտան. և ետուր 'ի պէտս պիտոյից որդւոց մարդկան ։ Նորաբեր և զաղս 'ի հաստատութենէ երկրի և 'ի ժողովոց ջուրց ։ Եւ արդ մեք առեալ զպարգեւս քո մեծ, և գոհանամք զանուանէ քումմէ ։ Օրհնեա՛ ✠ տ͞ր ողորմութ͞դ քո զաղս, զի յա͞մ ինչ յոր և խառնեսցի սա, եղիցի մեզ 'ի սրբու͞ի քաւու͞ե և 'ի թողու͞ի մեղաց ։ Զի յա͞մի անդադար գոհու͞ք փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զս͞բ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Քարոզ ։

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտ͞ր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմու͞ե իւրոյ. ամենակալ տէր ա͞ծ մեր, կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Պահպանեա՛ զմեզ, ք͞ս ա͞ծ մեր, ընդ հովանեաւ ս͞բ և պատուական խաչիւդ քով 'ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն ։ Արժանաւորեա՛ գոհութ͞բ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ս͞բ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ տ͞ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՂՈՂՈՅ

Որ կատարի 'ի տօնի փոխման սուրբ Աստուածածնին, յետ արշալուսեան պատարագին։

Երգեն յեկեղեցին, և քահանան ամանով 'ի ձեռս և ասեն շարական. ԱԿ։

Փառք սուրբ խաչին ալէլուիա. սուրբ սիով-նի ալէլուիա. սուրբ յարութեանըն ալէ-լուիա։

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց։ Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր ըզնոսա։

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ։

Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ, և սուրբ Հոգւոյն. այժմ և միշտ և յաւի-տեանս յաւիտենից. ամէն։

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ։

Ընթերցուած յառակաց։ (Գ. 9։)

Պատուեա զՏէր 'ի քոց արդար վաստակոց, և հանեա նմա պտուղ 'ի քոց արդարութեան արդեանց։ Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առաւել ևս բղխեսցեն։

Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ ։
(կե· 8 ։)

Այսպէս ասէ Տէր · երդուայ ՚ի փառս իմ և ՚ի զօրութեան բազկի իմոյ, եթէ ոչ տաց զցորեան քո և զկերակուր ՚ի ձեռս թշնամեաց քոց, և ոչ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո՝ յորում դուն վաստակեցեր · այլ որ ամփոփեցինն՝ կերիցեն զնա, և օրհնեսցեն զՏէր · և որ ժողովեցինն զնա՝ արբցեն ՚ի սրահս սրբութեան իմոյ, ասէ Տէր ։

Պօղոսի առաքելոյ յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս ։
(է · 18 ։)

Եղբարք՝ որք ապաստան եղեաք բուռն հարկանել զհանդերձեալ յուսոյն, զոր իբրև զխարիսխ հաստատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց · որ և մտանիցէ ՚ի ներքին կողմն վարագուրին, ուր կարապետն մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ կարգին Մելքիսեդեկի եղև քահանայապետ յաւիտենից ։ Քանզի այս Մելքիսեդեկ թագաւոր էր Սաղիմայ, քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ · որ ել ընդ առաջ Աբրահամու, յորժամ դարձեալ գայր ՚ի կոտորածէ թագաւորացն, և օրհնեաց զնա · որում և տասանորդս յամենայնէ ետ Աբրահամ ։ Նախ թարգմանի թագաւոր արդարութեան, ապա թագաւոր Սաղիմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան · անհայր անմայր չհամարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն աւուրց, և ոչ կատարած կենաց · նմանեալ Որդւոյն Աստուծոյ, կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւոր ։ Արդ տեսէք որպիսի ոք էր սա, որում և Աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն · և որք յորդւոցն Ղևեայ զքահանայութիւն առնուն, պատուէր ու-

նին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն, այսինքն է զեղբարս իւրեանց, թէ պէտ և ելեալ իցեն յերանացն աբրահամու: Իսկ չհամարեալն յազգս ՚ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զաբրահամ, և զնա՝ որ զաւետիսն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց. զի առանց ա՟մ հակառակուե՟ նուաղն ՚ի լաւէ անտի օրհնեսցի:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա՟ծ ողորմեա՛ մեզ, և օրհնեա՛ զմեզ. երևեցո՛ զերեսս քո ՚ի մեզ, և ողորմեա՛ մեզ:

տուն. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Յովհաննու. (ԺԵ. 1:)

Տէրն մեր Յ՟ս Ք՟ս ասէ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ է. զ՟մ ուռ՝ որ յիս է և ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. և զ՟մ՝ որ բերէ պտուղ, սրբէ զնա: Դուք արդէն իսկ ս՟բ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ: Կացէք յիս, և ես ՚ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ՝ եթէ չիցէ հաստատեալ յորթն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք: Ես եմ որթ, և դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս, և ես ՚ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչ ինչ կարէք առնել: Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, ել նա արտաքս իբրև զուռն, և ցամաքեցաւ. և ժողովեն զնա, և ՚ի հուր արկանեն, և այրի: Եթէ կայցէք յիս, և բանքն իմ ՚ի ձեզ կայցեն, զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջիք, և լինիցի ձեզ: Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, և եղիջիք իմ աշակերտք:

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր:

Ապա սարկաւագն ասէ.

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Գոհացարուք զբարերարէն Աստուծոյ յաղագս պարգեւելոյ մեզ առատապէս զպտղաբերութիւն բուսոց և տնկոց արարածոց իւրոց: Աղաչեսցուք և զնա երախայրեացս առաջի եդեալ ողկուզաց խաղողոյս. որպէս զի օրհնութեամբն, որով օրհնեաց զարարածս իւր, շնորհեսցէ զսա մեզ 'ի կերակուր և յարբուցման ուրախութեան և յառողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ՝ 'ի ձեռն միածնի որդւոյ իւրոյ, և կենդանարար խաչի և թաղման և յարութեան նորա: Բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին, ուստի տուաւ մեզ պտուղ կենաց և անմահութեան Յիսուս Քրիստոս. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Ժբ. Տէր ողորմեա:

Եւ ապա ասէ քահանայն զաղօթս, զոր արարեալ է սրբոյն Ներսէսի հայրապետին վասն օրհնութեան խաղողոյ:

Տէր Աստուած հայր անսկիզբն, անեղ և անմահ բնութիւն, ինքնագոյ և գոյացուցիչ ամենայն եղելոց յանգոյից, որ 'ի յերրորդում աւուր արարչութեան քո հրամայեցեր երկրի բուսուցանել տունկս և բոյս զանազան պտղաբերութեանց, 'ի պէտս զգայականի և բանական կենդանեաց. ընդ որս և զքո անուանեալ դրախտին վայելչութեան ծառս տնկեցեր, 'ի բնակութիւն և 'ի վայելս բանականի բնութեանս. զորս և օրհնեցեր ըստ Աստուածային բանին, եթէ ետես Աստուած՝ զի բարի են յոյժ, և օրհնեաց զնոսա: Իսկ 'ի յանցանելն զպատուիրանաւ քով յաղագս հրաժարեցուցեալ պտղոյն ճաշակման,

զա̃ծային քո օրհնութ̃ին՝ որ 'ի վերայ երկրի և պտղոց նորա՝ յանէծս դարձուցեր, ասելով ցադամ՝ թէ անիծեալ լիցի երկիր 'ի գործս քո ։ Եւ զայս արդարապէս դատեցեալ. զի որպէս յետ գլխոյն մահու՝ անկարելի է անդամոցն 'ի կեանս մնալ, ըստ այսմ անկարելի էր զկնի գլխոյն զգալի արարածոցս մարդոյն մեղօք մեռանելոյ՝ ծառայական բնութ̃ե երկրի 'ի կենդանարար բանի քո օրհնութ̃ե կալ անփոփոխելի ։ Իսկ յորժամ զծածկեալ հայրական սէր քո յայտնեցեր առ ազգս մարդկան՝ առաքելով զորդի քո միածին, զի բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն յեսեայ ըստ մարմնոյ, և ելցէ ծաղիկ վայելուչ և անուշահոտ յանարատ կուսէն մարիամայ, բերցի պըտուղ կենաց և անմահութ̃ե մահկանացու բնութ̃ես՝ որ 'ի վերայ խաչին, օրհնեցեր դարձեալ նովաւ զտիեզերս ա̃մ ըստ անսուտ խոստման քո՝ որ առ հօրն հաւատոյ աբրահամու եղև, թէ 'ի զաւակի քո օրհնեսցին ա̃մ ազգք երկրի ։ Եւ եթէ դատապարտութ̃ի անիծիցն ընդ իշխանին՝ ամենայնի որոց ընդ իշխանութ̃բ նորա էին՝ տիրեաց, քանի՛ ևս առաւել ընդ մարդկային բնութ̃ես օրհնութ̃ե՝ զգայական բնութ̃ք արարածոյ հաղորդք գտանիցին վերստին օրհնութ̃եց ա̃ծայնոց ։ Եւս առաւել քան զա̃մ՝ պտուղ ողկուզոյ խաղողոյ, որոյ արիւն արժանաւոր եղև մեծագունի շնորհաց օրհնութեան՝ նիւթ փրկական արեան միածնի որդւոյ քո լինելով, որով գնեալ ազատեցաք 'ի ծառայութ̃է մեղաց և մահու . զոր 'ի վերնատունն խորհրդոյ առեալ 'ի ձեռս՝ օրհնեաց ասելով, այս է արիւն իմ . ընդ որում և ա̃մ համասեռք նորին նովին պտղովն ընկալան զկատարեալ օրհնութ̃ին ։ Եւ արդ, տ̃ր, նովին օրհնութ̃ին՝ որով զարի եղեալ արարածս առ 'ի

քէն օրհնեցեր յառաջին արարչութեանն և յերկրորդումն, օրհնեա՛ ✠ տէր և այժմ ըզնուիրեալ պտուղս երախայրեաց, և զնորոգ զողկոյզս խաղողոյս ըստ հնոյ քահանայութ̃ե ահարոնի. զի ըստ որում օրինադրեցեր տոհմին իսրայելի 'ի ձեռն մովսիսի՝ ընծայել զառաջին պտուղս ամ̃ պտղաբերաց առաջի քո 'ի խորանն վկայութեան, որպէս զի մասնաւոր ընծայիւքն՝ բոլորն ընկալցի պտուղ զօրհնութի̃ քո, այսպէս և ընդ այսմ նուիրեալ պտղոյ խառնեալ միացո՛ զաստուածային և զհոգևորական քո զօրհնութիւն. զի ընդ նիւթականիս այս ճաշակմանն՝ և շնորհ իմանալի քո օրհնութեան ընդ հոգի ճաշակողացս 'ի սմանէ միասցի յորմէ անմահացեալք ընդ անմահիցն դասուց, միշտ փառաւորեսցուք զքեզ հանդերձ որդւով և ամենասուրբ հոգւովդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:
Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Օրհնեալ ես որդի և բան հօր, ճառագայթ անճառելի լուսոյն, կերպարան և պատկեր սկզբնատպին աներևութին աստուծոյ, գոյակից նմին և արարչակից 'ի գոյացուցանել և 'ի զարդարել զարարածս. որ ասացեր բանիւ, և եղեն. հրամայեցեր, և հաստատեցան. զի իմանալն քո և կամելն՝ գործ է կատարեալ: Որ և զտկարն 'ի տունկս փայտից զորթն՝ զօրաւոր քան զբարձրագոյնսն յաղագս պտղոյն օգտակարութեան յօրինեցեր, այլ և գերագունից օրինակաւ պատուեցեր զնա, զի զքեզ անուա-

նեցեր որթ, և զառ 'ի քեզ կապակցեալսն հա-
ւատով և սիրով՝ ուռ, և զհայր քո՝ տածող և
մշակ . զի զպտղաբերսն յօժարական գործով՝
սրբէ և մաքրէ յականայից կրից չարին ներ-
գործութեանց ըստ յատանողացն օրինի, և
զանպտուղսն 'ի բաց յատանէ 'ի նիւթ յաւի-
տենական հրոյն ։ Ցուցեր զսա մարգարէիւք
լուծիչ տրտմութեան և պատճառ ուրախու-
թեան . զի գինի ուրախ առնէ ասաց հայր քո
ըստ մարմնոյ, և որդի նորա հրամայէ տալ գի-
նի որոց 'ի տրտմութեան ։ Զոր և ետուր 'ի
վերնատունսն զուրախարարն գինի զարիւն քո,
և զիմաստութեան բաժակ հոգւոյն . որով
արբեալ դասք առաքելոցն, մատուակեցին
տրտմեցելոց յոգի որդւոց ադամայ ։ Նշանա-
կեաց զայս խորհուրդ և մելքիսեդեկ՝ հաց և
գինի նահապետին աբրահամու մատուցանե-
լով ։ Զսոյն ծանուցեր և նոյիւ, տրտմեցելումն
յաղագս ապականութեան աշխարհի տալով
զսա 'ի մխիթարութիւն . քանզի տնկեաց այ-
գի առաջին, որպէս ասէ գիր, և արբ 'ի գի-
նւոյն և զմայլեցաւ արդարն ։ Այլ թէպէտ և
առ 'ի քէն պարգևս բարեաց, սակայն յանի-
մաստ վարողաց սովաւ յարբեցութիւն՝ 'ի պատ-
ճառս չարեաց անձանց իւրեանց փոփոխեալ
լինի, որպէս և այլք բազումք 'ի բարիօք ա-
րարածոց ։ Եւ արդ, տէր, զընծայեալ պը-
տուղ ողկուզիս 'ի տաճար փառաց անուան-
քո սրբոյ օրհնեա ✠ որպէս 'ի սկզբանն ըստ
ճռխին օրհնութեան, որ գտեալ եղև 'ի մէջ
ողկուզաց, յոր օրհնութիւն տեառն գոյր 'ի
նմա . և շնորհեա ամենեցուն՝ որոց ճաշակեն
յառ 'ի քէն օրհնեալ պտղոյս աստի՝ զառող-
ջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ ։ Օրհնեա, տէր,

զնուիրատուս նորոգ պտղոյ ընծայիս, և փոխատրեա՛ նոցա ընդ անցաւորիս այսմ պտղոյ զանմահականն կենացն ունել զվայելս: Օրհնեա՛, Տէր, և զտունկս որթոյն, յորոց հատեալ ողկոյզքս օրհնուէ, և ընծայեցան յեկեղեցի քո Տէր. և արա՛ զնոսա լինել քաջաբերս և բազմաբեղունս 'ի պտղաբերութե՟ ըստ բարի և պարարտ երկրին: Անփորձ պահեա՛ Տէր զանդս այգեստանեացն, ուստի եղեն պտուղ ընծայիցս այսոցիկ, յամ՟ պատահարաց՝ որ գան 'ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց, 'ի կարկտէ, յեղեմնարկու սառամանեաց, 'ի խորշակահար հողմոց բռնուէ, 'ի ճճեաց վնասակարաց, և յամ՟ հարուածոց: Որպէս զի վայելեալք 'ի նիւթեղէն արարածոց քոց յայսմ աշխարհի 'ի փառս քո, զոր շնորհեցեր 'ի սնունդս ծառայից քոց, արժանի եղիցուք յայնմ աշխարհի ուտել և ըմպել 'ի բերոյ իմանալի որթոյդ 'ի սեղան արքայութե՟ հօր քո, ըստ անսուտ 'ի քէն խոստմանն, 'ի պատիւ և 'ի փառս հօր քո և հոգւոյդ սբ՟յ. որում փառք և զօրութի՟ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սա յառաջնորդէն՝ երիցս անգամ տեառնագրէ զողկոյզն, և ապա ճաշակեսցէ:

ԿԱՆՈՆ

ԶԱՐՄՏԻՍ ՍԵՐՄԱՆՑ, ԶՇԵՂՋ, ԶԿԱԼ ԵՒ ԶՀՆՁԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Բաժին սաղմոս կԴ ։

կյ . Հովիտք բազում արասցեն ցորեան, աղաղակեսցեն և օրհնեսցեն ։

ձխ . Քեզ վայելէ օրհնութ̃ի ա̃ծ 'ի սիոն . և քեզ տացին աղօթք յերուսաղէմ ։
Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամենայն մարմին եկեսցէ ։
Բանք անօրինաց զօրացան 'ի վերայ մեր . զամբարշտութ̃իս մեր դու քաւեսցես ։
Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար, և բնակեսցեն 'ի գաւիթս քո ։
Լցուք մեք 'ի բարութենէ տան քո . սուրբ է տաճար քո, սքանչելի արդարութ̃բ ։
Լուր մեզ ա̃ծ փրկիչ մեր, յոյս ա̃մ ծագաց երկրի, և որ 'ի ծով հեռի ։
Ո պատրաստէ զլերինս զօրու̃բ իւրով, և զգեցեալ է զօրութ̃ի ։
Ո խռովեցուցանէ զմեծութ̃ի ծովու, և զձայն ալեաց նորա ցածուցանէ ։
Խռովեսցին հեթանոսք, և երկիցեն բնակիչք երկրի 'ի նշանաց քոց ։
Յելս առաւօտու, ընդ երեկոյս զուարճասցին . հայեցար յերկիր՝ արբեցուցեր զնա, և բազում արարեր զմեծութ̃ի նորա ։
Գետն ա̃յ լի եղև ջուրբ . պատրաստ արարեր

զկերակուր նորա, զի այսպէս է պատրաստութիւն։

Զակօս նորա արբեցուցեր, և բազում արարեր զարմտիս նորա։

Ի ցօղել նորա՝ զուարթ եղիցի բոյս նորա. օրհնեսցի պսակ տարւոյ քաղցրութեան քոյ։

Դաշտք քո լցցին պարարտութեամբ. պարարտասցին գեղեցկութիւնք անապատի։

Բլուրք ցնծութիւն զգեցցին, և զգեցցին խոյք մաքեաց։

Հովիտք բազում արասցեն ցորեան, աղաղակեսցեն և օրհնեսցեն։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յառակաց։ (Գ. 9։)

Պատուեա՛ զՏէր ՚ի քոց արդար վաստակոց, և հա՛ն նմա պտուղ ՚ի քոց արդարութեան արմտեաց։ Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առաւել եւս բղխեսցեն։

Ընթերցուած ՚ի յովէլեայ մարգարէէ։ (Բ. 21։)

Քաջալերեա՛ց երկիր, խնդա՛ և ուրա՛խ լեր, զի մեծացոյց Տէր զառնել իւր ընդ քեզ. քաջալերեա՛ց երէ վայրի, զի դալարացան դաշտք անապատի. զի ծառ ետ զպտուղ իւր որթ և թզենի ետուն զզօրութիւս իւրեանց։ Որդիք սիոնի, ցնծացէք և ուրա՛խ լերուք ՚ի Տէր Աստուած ձեր. զի ետ ձեզ կերակուր արդարութեան, և տեղեաց ՚ի ձեզ անձրև կանուխ և անագան իբրև զառաջինն։ Եւ լցցին կալք ձեր ցորենով, և զեղցին հնձանք ձեր գինւով և իւղով. և հա-

տուացէ ձեզ փոխանակ ամացն, զորս եկեր մա-
րախն և ջորեակն և թրթուրն, զօր իմ մեծ՝
զոր առաքեցից 'ի վերայ ձեր. և ուտելով կերի-
ջիք և յագեսջիք. և օրհնեսջիք զանուն տն̃ այ̃
ձերոյ, որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս. և մի ևս
ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է
ընթերցուածս: (Թ. 10:)

Այլ այն՝ որ պարգևէ սերմ սերմանողա-
նաց և հաց 'ի կերակուր, պարգևեսցէ և բազ-
մացուսցէ զսերմանիս ձեր, և աճեցուսցէ զար-
դիւնս արդարութե̃ ձերոյ. յա̃մ մեծացեալք
ա̃մ առատութբ̃, որ յօրինէն մեօք գոհութի̃
այ̃: Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ ոչ միայն առ
'ի լնուլ զպակասութի̃ սրբոցն է, այլ առաւե-
լուլ բազմօք գոհութի̃ այ̃:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.
'Ի կարդալ իմում լուաւ ինձ ա̃ծ ըստ ար-
դարութե̃ իմոյ:
արէ. Ալէլուիա օրթի:

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (Դ. 26:)

Տէրն մեր յս̃ քս̃ ասէ.

Այսպէս է արքայութի̃ այ̃, որպէս զի այր
մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր. և ննջիցէ և
յառնիցէ զցայգ և զցերեկ, և սերմանիքն բու-
սանիցին և աճիցեն. և նա ոչ գիտէ թէ եր-
կիրն ինքնին բերէ զպտուղ, նախ զխոտն, և ա-
պա զհասկն, և ապա զցորեանն ատոք 'ի հաս-
կին: Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվա-

զանկլի առաքելի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք:

Փառք քեզ Տ՟ր Ա՟ծ մեր:

Քարոզ:

սրկ․ Լուիցէ Տ՟ր ձայնի խնդրուածաց մերոց, ընկալցի զաղաչանս մեր ամենեցուն, զՏ՟ր աղաչեսցուք:

Է․ Տէր ողորմեա:

Մաղթ․:

քհ․ Օրհնեալ ես Տ՟ր Ա՟ծ ամենակալ վասն ա՟մ սքանչելի բարերարութեանց քոց, զոր ՚ի սկզբանէ մինչև ցայսօր ցուցեր ազգի մարդկան: Որ արարեր զերկինս և զերկիր, զծով և զցամաք, և զա՟մ որ ՚ի նոսա․ և հրամայեցեր բանիւ քոյով և ասացեր, բուսուսցէ երկիր զսանջար խոտոյ՝ ա՟մ սերմանեօք հանդերձ, և ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ ազգի և ըստ նմանութեան․ և եղև այնպէս: Զոր տեսեալ թէ ահա բարի է, օրհնեցեր ամենասուրբ բերանովդ, աճել և լնուլ զերկիր: Օրհնեա՛ ✠ տէր և այժմ ողորմութեամբ քով մեծաւ զսերմանիս զայս՝ հանդերձ սերմանահանօքս: Օրհնեա՛ և զբեր երկրիս մերոյ, զայգւոյ և զծառոյ, զարտոյ և զմարգաց, որպէս ասացեր հոգւովդ քով ս՟բ ՚ի բերանոյ մարգարէին՝ եթէ երկինք լուիցեն երկրի, և տացէ զլիութիւն ցորենոյ և գինւոյ և ձիթոյ․ և նոքօք լցցի ժողովուրդ իմ: Գիտեմք տէր՝ զի առատ ես ՚ի պարգևս քո, տաս սերմ սերմանողաց, և հաց ՚ի կերակուր մարդկան: Եւ արդ մեք առնումք զպարգևս քո, գոհանամք զանուանէ քումմէ: Օրհնեա՛ տ՟ր զամպս, զի քաղցրութեամբ ցօղեսցեն յանդս մեր: Օրհնեա՛ տէր զերկիր, զի բուսուսցէ

զլոյս շայեկանութե՟ : Օրհնեա՛ տ՟ր զանդս ,
զի մնուցանիցեն զպտուղս առանց տ՟մ վնասու :
Օրհնեա՛ տ՟ր զմշակս , զի առողջութե՟ ժողո֊
վեսցեն զարմտիս : Օրհնեա՛ տ՟ր և զպսակս
տարւոյ քաղցրութե՟ քո , զի խաղաղութե՟ կա֊
տարեսցի տ՟մ լիապէս : Եւ մեք արարածք քո՝
անարատ ձեռաց քոց ստեղծուածք՝ առաւե֊
լեալ մեծապէս պարգևօք բարերարութե՟ քո ,
բարեբանութ՟ և գոհացողական օրհնութեամբ
փառս վերառաքեսցուք հօր և որդւոյ և հո֊
գւոյդ սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս :

Խաղաղութի՟ տմին : Ս՟Ա երկր :

Տէր տ՟ծ ամենակալ , որ վերածես զամպս 'ի
ծագաց երկրէ , և զփայլատակմունս յանձրևս
առնես . հանես զհողմ 'ի գանձուէ քումմէ .
որ կոչես զջուրս ծովու , և հեղուս զնա 'ի վե֊
րայ երեսաց երկրի : Խնդրեմք 'ի քէն տ՟ր , և
աղաչեմք զքեզ և վերադոչեմք , և երկրպագեմք
խոստովանելով զմեղս մեր , և հայցեմք 'ի քէն
զառատ ողորմութի՟դ . բա՛ց զսահմանս երկնից ,
առաքեա՛ զամպս՝ ցօղել անձրև . զուարձացո՛ զա֊
մենայն երկիր : Գթա՛ 'ի ծերս և 'ի մանկունս
և 'ի տղայս 'ի ստնդիայս , 'ի ծառայս և յա֊
ղախնայս , յուստերս և 'ի դստերս , և յա՟մ ա֊
նասունս երկրի , և յա՟մ կենդանիս վայրենիս ,
զորս մեզ 'ի ծառայութիւն ետուր : Բղխեսցէ
երկիր զողորմութի՟ , բուսուսցեն դաշտք զխոտ
անասնոց , հանցէ զհաց 'ի կերակուր : Աղաչեմք
զքեզ տ՟ր զօրութեց , տ՟ծ տ՟ծ , հաց կենաց ,
երկնայի՟ն մանանայ , անծախելի պտուղ . որ ակն֊
արկութ՟ քո լցուցանես զդաշտս երկնաւոր պա֊
րարտութ՟ , հայեա՛ց 'ի վերայ սերմանցս այսոցիկ ,
որ կարողդ ես և առանց սերման շնորհել հասկս .
որ բաւականդ ես և առանց հացի կերակրել

զքաղցեալս․ որ հրամայես երկրի պտղաբերել առ 'ի յայտնութիւն սքանչելեաց քոց․ արա՛ տր̃, 'ի վերայ սերմանցս այսոցիկ սքանչելիս․ օրհնեա՛ զպսակ տարւոյ քաղցրութեամբ քո․ աճեցո՛ զարդիւնս ծառայից քոց։ Զի դու ես աղբիւր անապական, օրհնութիւն անքաւելի, ամպ խաղաղական, ցօղ բժշկութեան․ քանզի աչք ամենեցուն 'ի քեզ հային, և դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու։ Եւ որք կերիցեն, հանցեն զօրհնութիւն և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ․ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ։

Փրկ․ Մե̃ խաչիւս աղաչեսցուք զտր̃, զի սուլաւ։

Քհ․ Պահպանեա՛ զմեզ, քս̃ ած̃ մեր, ընդ հով։

Օրհնեալ տր̃։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ
ՀՆՁԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Սաղմոս, ընթերցուած և աւետարան աշխէրէն կանո-նէն առա։

Եւ ապա քարոզէ սարկաւագն․

Եւ ես խաղաղութեան զտր̃ աղաչեսցուք։

Աղաչեսցուք զմարդասէրն ած̃, զի օրհնեսցէ զսերմանիս և զարդիւնս ծառայից իւրոց․ ամենակալ տր̃ ած̃ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Գ․ Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ․ Օրհնեալ ես մարդասէր ած̃, որ վասն մեր մարդ եղեր, և օրհնեցեր զհացս և զձի-

նխս, զսերմն անդոց և զպտուղ ծառոց։ Օրհ-
նեա՛ ✠ տ՟ր ողորմուե՟ց զպտուղս զայս, և սրբեա՛
սրբութ՟բ, որ յաղագս նախահօրն ճաշակմանն
'ի պտղոյն դառնութե՟ն՝ քաղցրացուցեր մեզ, և
զջուրն կենդանութե՟ն յաւազ նշանակեցեր 'ի
կանա գալիլեացւոց։ Օրհնեալ և սրբեալ ար-
բուցեր քոյոց աշակերտացդ, և քաղցրարբոյց
բաժակաւն փոխեցեր 'ի գինի անոյշ, և սուրբ
արքայութե՟նդ արժանի արարեր։ Որով եղեր
ողկոյզ բարի, և ճմլեցար 'ի վերայ խաչին, և
արբուցեր զհաւատացեալքս ուրախութե՟ բա-
ժակաւն 'ի յորթոյդ քաղցրութե՟։ Օրհնեա՛
տ՟ր ողորմութ՟բ քով զգործող այգւոյս, զպտ-
տուղ անդոց սոցա առատացո՛ ցնծութ՟բ և ու-
րախութ՟բ, զստացուածս սոցա օրհնեա՛. զի որք
առնուցուն 'ի սմանէ, լցցին պարգևօք տ՟ր հո-
գւոյն, և քեզ հանցեն զօրհնութի՟ և զփառս
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
Քրէ. Ս՟բ խաչիւս ապաւինեցուք զտ՟ր, զի սովաւ։
Քն. Պահպանեա՛ զմեզ, ք՟ս ա՟ծ մեր, ընդ հով։
Օրհնեալ տ՟ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ
ՇԵՂՋ ԵՒ ԿԱԼ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Սկսն սաղմոս ՃԳ։

ժգ. Արբուցանէ զլերինս 'ի շտեմարանաց իւ-
րոց, 'ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր։

ժե. Օրհնեա՛ անձն իմ զտէր. տէր ա՟ծ իմ՝
մեծ եղեր յոյժ։

Խոստովանութի՟ւ եւ մեծվայելչութի՟ւ զգեցար. արկար զլոյս որպէս զօթոց, ձգեցեր զերկինս որպէս խորան. եւ յարկար 'ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա :

Որ դնէ յամպս զգնացս իւր, եւ շրջի նա 'ի վերայ թեւոց հողմոց :

Արար զհրեշտակս իւր հոգիս, եւ զպաշտօնեայս իւր 'ի հուր կիզելոյ :

Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաստատութե՟ իւրոյ, զի մի սասանեսցի յաւիտեան :

Խորք որպէս զգեստ վերարկու է նորա. 'ի վերայ լերանց կացցեն ջուրք :

'Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, եւ 'ի ձայնէ որոտալոյ քումմէ սարսիցեն :

Ելանեն լեռնանան՝ եւ իջանեն դաշտանան, 'ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա :

Սահման եդիր՝ եւ ոչ անցանեն, եւ ոչ եւս դառնան 'ի ծածկել զերկիր :

Առաքեցեր զաղբիւրս ընդ ձորձորս. 'ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք :

Արբուցանել զամ գազանս վայրի. յագեսցին ցիռք 'ի ծարաւս իւրեանց :

Ընդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն. եւ 'ի միջոյ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց :

Արբուցանէ զլերինս 'ի շտեմարանաց իւրոց. 'ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր :

Բուսուցեր զխոտ 'ի լերինս, զդալարի 'ի ծառայութի՟ մարդկան :

Հաներ զհաց յերկրէ. գինի ուրախ առնէ՝ խղ զուարթ, եւ հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ :

Յագեսցին ծառքն տ՟ն, եւ մայրքն լիբանանու՝ զորս դու տնկեցեր :

Ընդ թռչունք երկնից ձագս հանցեն. եւ բոյն արագլի ապաւէն է նոցա :

Լերինք բարձունք են եղջերուաց, և վէմք ա-
պաւէնք նապաստակաց։

Արարեր զլուսին վասն ժամանակի. արեգակն
ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ։

Արարեր զխաւար, և եղև գիշեր. 'ի նմա գնան
ա̃մ գազանք անտառի։

Կորիւնք առիւծուց մռնչեն և յափշտակեն.
և խնդրեն յա̃յ զկերակուրս իւրեանց։

'Ի ծագել արեւու ժողովլին, և 'ի մորիս իւ-
րեանց դադարեն։

Ելանէ մարդ 'ի գործս իւր, և 'ի վաստակս
ձեռաց իւրոց մինչև յերեկոյ։

Որպէս զի մեծ են գործք քո տ̃ր. զա̃մ ինչ ի-
մաստութ̃բ արարեր. և լցաւ երկիր ստեղ-
ծուածովք քովք։

Այս ծով մեծ և անդորր. 'ի սմա են սողունք,
որ ոչ գոյ թիւ, գազանք մեծամեծք և մա-
նունք. 'ի սմա և նաւք գնան, վիշապն զոր
ստեղծեր՝ խաղալ նովաւ։

Ամենեքեան քեզ սպասեն. և դու տաս կերա-
կուր նոցա 'ի ժամու։

Տաս դու նոցա, և կերակրին. բանաս զձեռն
քո, կերակրես զամենեսեան կամօք քովք։

Դարձուցանես զերեսս քո 'ի նոցանէ, և խռո-
վին. հանես զոգի 'ի նոցանէ, պակասեն և
'ի հող դառնան։

Առաքես զոգի քո, և ստանաս զնոսա. և նորո-
գես զերեսս երկրի։

Եղիցին փառք տ̃ն յաւիտեան. տ̃ր ուրախ ե-
ղիցի յարարածս իւր։

Որ հայի յերկիր, և տայ դողալ սմա. մերձի 'ի
լերինս, և ծխեսցին։

Օրհնեսցից զտէր 'ի կեանս իմ. սաղմոս ասա-
ցից ա̃յ իմոյ մինչև եմ ես։

Քաղցր եղիցի նմա օրհնութիւն իմ. և ես ուրախ եղէց ՚ի տր̃։

Պակասեսցին մեղաւորք յերկրէ, և ամպարիշտ մի ևս գտցի ՚ի նմա. օրհնեա՛ անձն իմ զտր̃։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Քարոզ։

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութբ̃ ՚ի տն̃է, զի տացէ մեզ կերակուր ուրախութե̃, և լցուսցէ զսիրտս մեր ՚ի լիութե̃է արարածոց իւրոց. ամենակալ տր̃ ած̃ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Աղօթք։

Քհ. Օրհնեալ ես տր̃ ած̃ ամենակալ, արարիչ ամ̃ արարածոց երևելեաց և աներևութից, և բանք քո անսուտ են. որոյ հեծանոցն ՚ի ձեռին՝ սրբէ զկալ, և ժողովէ զցորեանն ՚ի շտեմարանս։ Օրհնեա՛ ✠ տր̃ ողորմութբ̃ քո ըզկալս զայս և զշեղջս, որպէս օրհնեցեր զկալն Ոռնայի. և սրբեա՛ զսա յամ̃ պղծութե̃ց. և մի առներ զսա հաց մեղաց մեզ և անօրէնութե̃, այլ արա՛ զսա մեզ հաց օրհնութե̃ առ ՚ի կերակուր ուրախութե̃. որպէս զի նովաւ առաւելեալ ՚ի փառս քո, գոհացողական ձայնիւ փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսուրբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սրկ. Սբ̃ խաչիւս աղաչեսցուք զտր̃, զի սովաւ։

Քհ. Պահպանեա՛ զժողովուրդս քո, քս̃ ած̃։

Օրհնեալ տր̃։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՎԱՍՆ ԵՐԱՇՏՈՒԹԵԱՆ

Տէր ա՟ծ մեր, որ յաղագս առ քեզ նախանձուն՝ լուար եղիայի մարգարէին, ըստ ժամանակի երկրի անձրեւակուլ անձրեւախափան լինել հրամայեցեր: Իսկ դարձեալ յաղագս նորա խնդրոյ ցօղ պտղաբեր շնորհեցեր: Դու տէր ամենայնի, զքո ինքեան գթութի՟ն բարեխօս ունելով՝ անձրեւ ըստ կամաց քոյ պարգեւեա՛ ժառանգութե՟ քում, եւ զբազմամեղութիւն մեր անտես արա. եւ զանձրեւս քո առաքեա՛՝ որք պէտս ունին եւ խնդրեն: Ուրա՛խ արա զերեսս երկրի յաղագս աղքատաց ժողովրդեան քոյ, եւ յաղագս տղայոց եւ անասնոց, եւ այնոցիկ՝ որք ակն ունին տալ նոցա կերակուր 'ի ժամու. զի դու ես ա՟ծ մեր ա՟ծ, եւ քո է ողորմութի՟ եւ կեցուցանել: Եւ քեզ փառս մատուցանեմք հօր եւ որդւոյ եւ հոգւոյդ սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Մեծախաչիւս աղաչեսցուք զտ՟ր, զի սովաւ:

Քհ. Պահպանեա՛ զմեզ, քո ա՟ծ մեր, ընդ հովանեաւ ս՟բ եւ պատ:

Օրհնեալ տ՟ր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՎԱՍՆ ԽԻՍՏ ԱՄՊՈՅ ԵՒ ԿԱՐԿՏԻ ԵՒ ԱՅԼ ՑԱՍՄԱՆ ԵՒ ՆԵՂՈՒԹԵԱՆ

Ասէն սաղմոս ԺԷ ։

Սիրեցից զքեզ Տէր զօրութիւն իմ. Տէր հաստատութիւն իմ, ապաւէն իմ և փրկիչ իմ։

Ած օգնական իմ, և ես յուսամ 'ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ, ընդունելի իմ է։

Օրհնելով կարդացից առ Տէր, և 'ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց ։

Շուրջ եղեն զինև երկունք մահու. և ուղխք անօրէնութեան խռովեցուցին զիս ։

Ախտք դժոխոց պաշարեցին զիս. և ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու ։

'Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի, և առ Ած իմ աղաղակեցի ։

Լուաւ ինձ 'ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց. և աղաղակ իմ առաջի նորա մտցէ յականջս նորա ։

Խռովեցաւ և դողաց երկիր, և հիմունք լերանց սասանեցան և խռովեցան. զի բարկացաւ 'ի վերայ նոցա Ած ։

Ել ծուխ 'ի բարկութենէ նորա. և հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ, և փայլատակունք հատան 'ի նմանէ ։

Խոնարհեցոյց զերկինս և էջ. և մէգ 'ի ներքոյ ոտից նորա ։

Ել 'ի քրովբէս և թռեաւ. սլացաւ նա 'ի թևս հողմոց ։

Եդ զխաւար 'ի ծածկոյթ իւր, և շուրջ զնովաւ էին յարկք իւր. և խաւարային ջուրք մինչև յամպս օդոց։

Ի փայլատակել նորա առաջի նորա, ամպք անցուցին զկարկուտ և զկայծակունս հուր։

Որոտաց տ՟ր յերկնից, և բարձրեալն ետ զձայն իւր 'ի կարկուտ և 'ի կայծակունս հուր։

Առաքեաց զնետս իւր, և ցրուեաց զնոսա. յաճախեաց զփայլատակունս իւր, և խռովեցոյց զնոսա։

Երևեցան աղբերք ջուրց, և յայտնեցան հիմունք աշխարհի։

Ի սաստէ քումմէ տ՟ր, և 'ի շնչել հողմոյ բարկութե՟ քո։

Առաքեաց 'ի բարձանց, և ընկալաւ զիս. ընկալաւ զիս 'ի ջուրց բազմաց։

Փրկեսցէ զիս տ՟ր 'ի թշնամեաց իմոց հզօրաց և յատելեաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս։

Կանխեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց. եղև տ՟ր հզօրիչ իմ, և եհան զիս յանդորր. և փրկեաց զիս տ՟ր, զի կամեցաւ զիս։

Հատուսցէ ինձ տ՟ր ըստ արդարութե՟ իմում. ըստ ամբծութե՟ իմում հատուսցէ ինձ։

Ես պահեցից զճանապարհս տ՟ն, և ոչ ամպարշտեցայց յ՟այ իմմէ։

Ամենայն իրաւունք նորա առաջի իմ են. և զարդարութի՟ իւր ոչ 'ի բացէ արար յինէն։

Եղէց և ես անբիծ ընդ նմա. և զգուշացայց յանօրէնութէ՟ իմմէ։

Հատուսցէ ինձ տ՟ր ըստ արդարութե՟ իմում, ըստ սրբութե՟ ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց իւրոց։

Ընդ սրբոյն ս՟բ եղիցես, ընդ առն անբծի անբիծ եղիցես, ընդ ընտրելոյն ընտրեալ եղիցես, և զթիւրսն կործանեսցես։

Դու զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես. և
զաչս ամբարտաւանից դու խոնարհեցուցանես։
Դու լուսաւոր առնես զճրագ իմ. Տ՟ր Ա՟ծ իմ,
լոյս արա ինձ 'ի խաւարի։
Քեւ փրկեցայց 'ի փորձութենէ. աստուծով իմով
անցից ընդ պարիսպս։
Ա՟ծ իմ, անբիծ են ճանապարհք նորա. և բանք
Տ՟ն ընտրեալ են, և ապաւէն ամենեցուն՝
որք յուսան 'ի նա։
Վասն զի ով է Ա՟ծ բաց 'ի Տ՟նէ. կամ ով է Ա՟ծ
բաց յԱ՟յ մերմէ։
Ա՟ծ, որ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն. և եդիր յամ-
բծութեան զճանապարհս իմ։
Հաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուի, և
'ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս։
Ուսուցեր զձեռս իմ 'ի պատերազմ. և արա-
րեր զբազուկ իմ որպէս զաղեղն հաստ. և
ետուր ինձ զպաշտպանութիւն փրկութեան քոյ։
Աջ քո ընկալաւ զիս, և խրատ քո կանգնեաց
զիս իսպառ. և խրատ քո ուսուսցէ զիս։
Ընդարձակեցեր զգնացս իմ 'ի ստորև իմմէ. և
ոչ տկարացան շաւիղք իմ։
Հալածեցից զթշնամիս իմ, և հասից նոցա. և
ոչ դարձայց 'ի նոցանէ՝ մինչև սպառեցից զնոսա։
Նեղեցից զնոսա, և այլ մի կարասցեն կալ.
և անկցին 'ի ներքոյ ոտից իմոց։
Ո զգեցուցեր ինձ զօրութիւն 'ի պատերազմի. զյա-
րուցեալսն 'ի վերայ իմ՝ ներքոյ իմ արարեր։
Զթշնամիս իմ հալածականս արարեր. և զա-
տելիս իմ սատակեցեր։
Աղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա.
կարդացին առ Տ՟ր, և ոչ լուաւ նոցա։
Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ.
և որպէս կաւ դռեհաց կոխեցից զնոսա։

Փրկեսցէ զիս տ՟ր 'ի հակառակու՟է ժողովրդոց · և կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց ։

Ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի, ծառայեաց ինձ · և 'ի լուր ականջաց լուաւ ինձ ։

Որդիք օտարաց ստեցին ինձ · որդիք օտարաց մաշեցան, և կաղացան 'ի շաւղաց իւրեանց ։

Կենդանի է տ՟ր, և օրհնեալ է ա՟ծ · և բարձր եղիցի ա՟ծ փրկու՟թե իմոյ ։

Ա՟ծ է որ խնդրէ զվրէժ իմ, և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինև ։

Փրկիչ իմ 'ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց · յայնցանէ որ յարուցեալ էին 'ի վերայ իմ՝ բարձր արարեր զիս · և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս ։

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ 'ի հե-թանոսս · և անուան քում սաղմոս ասացից ։

Մեծ արարեր զփրկու՟թի թագաւորի նորա · առնել ողորմու՟ի ընդ օծելոյ նորա ընդ դաւ-թի, և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչև յազգ ։

Պարջեալ տուէն սաղմոս ծ՟գ ։

Ա՟ծ յանուն քում կեցո՛ զիս, և 'ի զօրու՟թե քում իրաւ արա ինձ ։

Ա՟ծ լո՛ւր աղօթից իմոց · ո՛ւնկն դիր բանից բե-րանոյ իմոյ ։

Օտարք յարեան 'ի վերայ իմ · և հզօրք խնդ-րեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ ա՟ծ առաջի իւրեանց ։

Ա՟հա ա՟ծ օգնական իմ · և տ՟ր ընդունելի հոգ-ւոյ իմոյ ։

Դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ, ճշմար-տու՟թբ քով սատակեա՛ զնոսա ։

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ · խոստովան եղէց անուան քում տ՟ր, զի բարի է ։

Յամ նեղուէ իմմէ փրկեցեր զիս. և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ։

Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Քարոզ։

Որհ. Աղաչեսցուք զմարդասէրն Ած, զի դարձուսցէ զսրտմտուե բարկուե իւրոյ. հայեսցի 'ի պաղատանս ծառայից և աղախնեայց իւրոց. և գթացեալ 'ի մեզ՝ տացէ մեզ զխնդրուածս, և մի 'ի սպառ բարկասցի մեզ վասն մեղաց մերոց. այլ գթացեալ յարարածս իւր, կեցուսցէ զմեզ շնորհօք ողորմութե իւրոյ. ամենակալ Տր Ած մեր կեցո և ողորմեա։

Ճ. Տր ողորմեա։

Աղօթք։

Քհ. Նայեա 'ի մեզ բազումողորմ Ած քաղցր և անոխակալ. որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան, որ խնդրեն արտասուագոչ հառաչմամբ. դարձ առ մեզ Ած փրկիչ մեր, և դարձո զսրտմտուե 'ի ծառայից քոց. մի ըստ մեղաց մերոց առներ մեզ, և մի ըստ անօրէնուե մերում կործաներ զմեզ. զի դու ես բազումողորմ Ած, որ զղջանաս 'ի վերայ չարեաց մարդկան։ Արդ աղաչեմք զքեզ Տր Ած փրկիչ մեր և յոյս և ապաւէն և խնամիչ կենաց մերոց. հայեաց հաշտ ակամբ քո 'ի ծառայս քո, որք խնդրեմք 'ի քէն. արգել զբարկուխս զայս 'ի մէնջ բարեխօսուե Սբ Ածածնիդ և Ամ Սբց քոց. զի և մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զՍբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Որհ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ։

Քհ. Պահպանեա զմեզ, Քս Ած մեր, ընդ հով։

Օրհնեալ Տր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱ՛ՆՈ՛Ն

ՋՐՀՈՐ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Սկսանի ժամանակին շփոշն և շառեփառաշանն և եր-
թայ ՚ի Ջրհորն։ Խնկարկէ շեփերան հորոյն, և ասէն
շարական. Դ.Կ։

Աղբի՛ւր կենա՛ց բաշխող շնորհա՛ց հոգի՛դ
իջեա՛լ ի բարձա՛նց. զա՛նապա՛կա՛ն պարգևս քո՛
բաժանեցե՛ր յառաքելսն։ Որ ի վերա՛յ ջուր-
ցըն գոլով սաւառնեիր զարարածս. իջեալ
ի ջուրս աւազանի՛ն ծնանիս որդի՛ս անմա-
հի՛ց։ Որ զարդարեա՛լ նորոգես միշտ ըզնոր քո՛
զե՛կեղեցի. պէսպէս շնորհա՛ց քոց պարգևօ՛ք
փայլե՛ն մանկո՛ւնքը սորա։

Եւ ապա ասէն սաղմոս ԻԸ։

Կց. Ձայն տն ՚ի վերայ ջուրց, և տծ փառաց
որոտաց. և տր ինքն ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։

Քհ. Մատուցէք տն, որդիք այ, մատուցէք տն
զորդիս խոյոց։

Մատուցէք տն զփառս և զպատիւ. մատուցէք
տն զփառս անուան նորա, և երկիր պագէք
տն ՚ի սրահ սրբութե նորա։

Ձայն տն ՚ի վերայ ջուրց, և տծ փառաց որո-
տաց. և տր ինքն ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։

Ձայն Տեառն զօրութեամբ, եւ ձայն Տեառն մեծվայելչութեամբ:

Ձայն Տեառն փշրէ զմայրս. եւ մանրէ Տէր զմայրսն Լիբանանու:

Մանրեսցէ զնոսա որպէս մատաղատունկն Լիբանանու. որ սիրելին է որպէս զորդիս միեղջերոյ:

Ձայն Տեառն հատանէ զբոց 'ի հրոյ, ձայն Տեառն շարժէ զանապատն, եւ խռովեցուցանէ Տէր զանապատն Կադէս:

Ձայն Տեառն հաստատէ զեղջերուս. եւ յայտնի առնէ զանտառս:

'Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասասցեն զփառս նմա:

Տէր զջրհեղեղս զնստուցանէ եւ ցածուցանէ. թագաւորեսցէ Տէր յաւիտեան:

Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ. եւ օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութեան:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

ընթերցուած 'ի չորրորդ թագաւորութենէ.

(Բ. 19:)

Ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէէ. ահա ւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս եւ տէրդ իսկ տեսանէ. եւ ջուրքս չար, եւ երկիրս անզաւակ: Ասէ Եղիսէէ. առէ՛ք առ իս կուժ մի նոր, եւ դի՛ք այդր: Եւ բերին առ նա. եւ ել Եղիսէէ յակունս ջուրցն, եւ արկ անդր աղ, եւ ասէ. այսպէս ասէ Տէր, բժշկեմ զջուրդ զայդոսիկ, եւ մի՛ եւս լիցի այտի մահ եւ անզաւակութիւն: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչեւ ցայսօր, ըստ բանին Եղիսէի՝ զոր խօսեցաւ:

Պօղոսի առաքելոյն 'ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս: (Ժ. 1:)

Ո՛չ կամիմ եթէ տգէտ իցէք, եղբարք, զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին, և ամենեքին ընդ ծովն անցին, և ամենեքին 'ի Մովսէս մկրտեցան յամպն և 'ի ծովն. և ամենեքին զնոյն հոգևոր կերակուր կերան, և ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին. զի ըմպէին 'ի հոգևոր վիմէն՝ որ երթայր զհետ նոցա. և վէմն էր նոքին քս:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:
Տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութի այ մերոյ:
որէ. Ալէլուիա օրհնի:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի. (Գ. 13:)

Տէրն մեր յս քս

Յայնժամ գայ 'ի Գալիլեէ 'ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ. և Յովհաննէս արգելոյր զնա և ասէ. ինձ պիտոյ է 'ի քէն մկրտել, և դու առ իս գաս: Պատասխանի ետ յս և ասէ ցնա. թո՛յլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ արդարութի. և ապա թոյլ ետ նմա: Եւ իբրև մկրտեցաւ յս, ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա երկինք, և ետես զհոգին այ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի, և գայր 'ի վերայ նորա: Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ:

Փառք քեզ տր ած մեր:

Եւ սարկաւագն քարոզէ.

Եւս եւ խաղաղութ՟ե զՏ՟ր աղաչեսցուք ։

Աղաչեսցուք զբարերարն ա՟ծ, եւ խնդրեսցուք 'ի նմանէ, զի մաքրեսցէ զջուրս զայս յամենայն աղտեղութենէ, եւ տացէ 'ի պէտս ծառայից իւրոց շնորհօք ողորմութ՟ե իւրոյ. ամենակալ Տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ եւ ողորմեա՛ ։

Գ. Տ՟ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Տէր ա՟ծ արարիչ ա՟մ արարածոց, որ զա՟մ յանգոյութ՟է 'ի գոյութ՟ի ածեալ յօրինեցեր. որ 'ի սկզբանցն լինելութեան արարածոց մշտնջենաւոր բանիւդ քո բաժանեալ զջրամած կամարն մասամբք վերադունից եւ ստորնայնոյն, եւ զմնացուածս փոքր 'ի շատէ զետեղեալ 'ի ժողովս իւրեանց. յոր բղխեալ ազգք ազգք զեռնոց 'ի հրամանէ քումմէ առ 'ի վայելումն մարդոյն ։ Եւ քան զա՟մ արարածս պատուեցեր զմարդն. ընդ որ չարացեալ չարն առ 'ի յորսալ յապականութ՟ի եւ 'ի կորուստ՝ զոր 'ի քումմէ իմաստութ՟եդ բարի յօրինուածով զարդարեալ էր ։ Զոր միւսանգամ նորոգեցեր զհնացեալ պատկերս քո՝ իջմամբդ կամօք հօր եւ հաճութ՟ սբ՟ հոգւոյն յանսկզբնական փառաց քոց, եւ զգեցեալ մարմին հողեղէն ըստ մերում բնութ՟են՝ եկիր 'ի լուացումն ամենասուրբդ 'ի մեղաց, եւ մաքուր եւ սրբիչ զջուրս կացուցեր ։ Եւ 'ի ձեռն մարգարէին եղիսէի օրհնեցեր ըզջուրսն չարաշունչս եւ մահաբերս. եւ մեծին մովսէսիւ բաժանեալ գաւազանաւ՝ յօրինակ

խաչին՝ զյաղթող ջուրսն, և զթշնամին ’ի խորսն ընկղմեցեր ։ Ետուր քաղցրուն զջուրսն Մեռայ դառնաբուղխ, և լցուցեր զպապաքումն ժողովոյն ։ Եւ այժմ, տր բարերար, առաքեա զնոյն հոգի զշնորհաց ’ի ջուրս յայս և օրհնեա զսա անարատ աջովդ քո և զօրութբ կենդանարար խաչիդ ’ի ձեռն քահանայիս և խնդրուածօք ժողովրդեանս. և տուր սմա շնորհս և զօրութի, զի ամ որ արբցէ ’ի սմանէ, եղիցի ’ի բժշկութի հոգւոյ և մարմնոյ, և յառողջութի ախտաժետաց ։ Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս, և սրբեա սբ խաչիւս, զի հօտք և խաշինք որք մերձեսցին և արբցեն ’ի սմանէ, եղիցի յանցաւութիւն և ’ի ծննդականութի. ուստի և նուէրս անուշութե քեզ ընծայս մատուցանեմք ։ Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս սբ խաչիւս, զի յանդս՝ ուր ցօղեսցի՝ տացէ տոհմականս շահեկանս, որ է նաշին սրբութե պատարագի քում տէրութեդ ։ Օրհնեա ✠ տէր զջուրս զայս սբ խաչիւս, զի յամ յորս ցօղեսցէ ’ի բոյսս կամ ’ի տունկս, առաւել ևս պտղաբերութբ աճեսցեն ’ի շահաւորութի որդւոց մարդկան, և ամենեցուն՝ յորոց ’ի սպաս պաշտաման քում զքոյդ քեզ մատուցանեմք, ամենայաղթ և ամենազօր թագաւոր, որ միշտ յամ արարածոց օրհնիս՝ ամենասբ երրորդութի այժմ և միշտ և յաւիտեանս. ամէն ։

սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ ։

քհ. Պահպանեա զմեզ, քս ած մեր, ընդ հովանեաւ սբ և պատ ։

Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԱՂՕԹՔ

Ի ՎԵՐԱՅ ԵՐԴՄՆԱՍԽԱԼԱՑ

Գայ երդմնահարն զղջացեալ և խոստովանեալ, և քահանայն ասէ 'ի վերայ նորա զաղօթս զայս ։

Աստուած, որ զմարդոյ բնութիւն փոփոխական և տկար գիտես, և զառ 'ի մտածութենէ մերմէ խորհուրդս ճշմարտապէս ճանաչես՝ զառ 'ի խաբէութենէ մերոց եղեալս. որ անոխակալդ ես, արժանաւորեա՛ թողութեան որք յանդգնեցան յերդմունս շաղախել. քանզի դու միայն գիտես զգաղտնիս սրտից մերոց ։ Խնդրեմք 'ի քէն՝ թողութիւն մեղաց գտանել սոցա և մեզ, քո անճառելի բարերարութեամբդ. քանզի օրհնեալ է անուն քո, և փառաւորեալ թագաւորութիւնդ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒՍԱՆԱՑ ԵՒ ԱՅՐԵԱՑ

ՅՈՐԺԱՄ

ԸՆԾԱՅԵՆ ԶԱՆՁԻՆՍ 'Ի ԿԱՐԳ ԿՐՕՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Բերեն զընծայեալն առաջի, և զզգեստն՝ որ կարգին է, զոր մեղմ զգենու 'ի նոյն կարգն։ Եւ ասէ քահանայն զաղօթս օրհնութեան կուսից և այրեաց։

Աստուած, որոյ հաւատարիմ և արդար են խոստմունք քո, որ զա̃մ ուխտս կատարես. որ զզգեստ փրկութե̃ և պատմուճան ուրախութե̃ զգեցուցեր հաւատացելոց քոց. աղաչեմք զգըթութի̃ քո, զնմանութի̃ խոնարհութե̃ զգեստուս զգեցցի սա 'ի սրտի, և օտարասցի 'ի սիրոյ աշխարհի աղախին քո անդարձ հրաժարմամբ։ Եւ դու օրհնեա ✠ զսա 'ի կարգ կուսութե̃, և հաստատեա յիմանալի հայեցողութիւն. զի առցէ զսա հոգւով, և զգուշութբ̃ կացցէ քո օգնականութեամբ 'ի պատիւ խոստմանց քոց՝ և յայսմ ժամանակի առանց մեղաց. և բարեբանութբ̃ փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զսբ̃ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ։

Եւ ապա օրհնէ զհանդերձն, ասելով զաղօթս։

քհ. *Տէր ա̃ծ տուող բարութե̃, որ առատ յա̃մի հեղուս զօրհնութիւնս, աղաչեմք զքեզ խոնարհեալ օրհնեա ✠ զզգեստս զայս և սրբ-*

բեա՛, զի զգեցեալ աղախինս քո այս անուան երևեսցի սովաւ 'ի կարգ կրօնաւորութեն ընդ այլ կրօնակից կանայս, և խառնեսցի 'ի միաբանութի դասու նոցա ։ Շնորհօք տն մերոյ յսի քսի, ընդ որում քեզ հօր ամենակալի և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

Խաղաղութի ամն ։ Ա.ծ երկր ։

Տէր ած ամենակարող, լո՛ւր աղաչանաց մերոց․ և 'ի զգեստս, զոր խնդրէ աղախին քո ծածկոյթ իւր, հեղումն շնորհի ցօղեսցի առատ քո օրհնութք․ և օրհնեա՛ ✠ զսա որպէս մաքրեցեր զպատմուճանն ահարոնի, յորոյ 'ի գրապանակն իջանէր շնորհք քո 'ի գլխոյն և 'ի մօրուսն ։ Օրհնեա՛ ✠ զսա որպէս օրհնեցեր զպատմուճան սրբոց կրօնաւորաց, որք ըստ կամաց քոց վարեցան յամի, և լիցի սա աղախնոյ քում պատմուճան փրկութե, և նշան կրօնաւորութե ։ Լիցի սա սմա սկիզբն փրկութե, և կնիք ամրութե ընդդէմ նետից թշնամւոյն․ զի տացէ պտուղ վաթսնաւոր և հարիւրաւոր․ և փարթամասցի աստ և 'ի հանդերձելումդ ։ Շնորհօք տն մերոյ յսի քսի․ ընդ որում քեզ հօր ամենակալի, հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սբ հոգւովդ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ ։

Աղօթք՝ որ ասի յօրհնութեն կուսանաց միայն, և ոչ ամուսնացեալ կանանց ։

Տէր ած, հայեա՛ց 'ի սա գթութք, և լի՛ց պարգևօք քո զաղախինս քո․ զի զխոստումն կուսութե, զոր յանձն առնու, յաւիտեան պահեսցէ 'ի փրկութիւն իւր․ շնորհօք տն մերոյ յսի

քի. ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և։

Խաղաղութի ամցն։ Ած երկր։

Տէր քաղցր, որ սիրես զամբիծս, ած որ պահես զմորդիկ նախախնամութբ քո 'ի բանսարկուին մեքենայից. որ բանիւ քո զամ արարեր և նորոգես, առաջնորդեա սմա միշտ մնալ 'ի բարութի և յամբծութիւն վասն յուսոյ հանդերձեալ առագաստին հարսնութե. և զսա՝ որ կապեցաւ 'ի կարգ մեռելութե՝ ածցես 'ի դաս հրեշտակացդ պարուց։ Տր, նայեա 'ի վերայ աղախնոյս քո այս անուն, զի զօրասցի 'ի ձեռն քո պատրաստել ինքեան տեղի հանգստեան. և որպէս տայ զանձն քեզ բարիոք յօժարութբ զգալի մարմնով 'ի հարսնութիւն, գնասցէ 'ի կարգս հաւատոց, և խեթկեսցէ և յաղթահարեսցէ զախտ ինքնահաճութե, և ազատ յօժարութբ կացցէ 'ի սէր կուսութե անշէջ լապտերաւ. դաստիարակեա զմիտս սորա, և տուր իմաստութի, որ ետուր շնորհս ողորմութե քո ամ ազգաց, որք են ընդ երկնաւ, և բազմացուցեր զնոսա իբրև զաստեղս երկնից՝ նորոգպտուղ, որդիք հաւատոյն աբրահամու. որք ոչ են յարենէ, և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ, այլ 'ի հոգւոյդ ծնեալք. նոյնպէս և զայս ետուր յաղբերէ առատութե քո յամ միտս, պահել զինքեանս երկնաւոր առագաստին սուրբ հարսանեացն։ Եւ որք գան յայս պարկեշտուի՝ տաս նոցին զօրհնութի անապական հարսնութե, և սիրով քո փառաւորես։ Նոյնպէս և աղախնս քո այս հեռացաւ 'ի ցանկութեանց աշխարհի. եւ յերկրաւորս առագաստէ, և ուխտէ բարիոք կուսութբ հաճոյ լինել քեզ արարչիդ. արդ պահեա զսա սատ ամբիծ յուխտ իւր. և

ընկալ 'ի պարս դասուց հրեշտակաց 'ի քո ՟սբ առագաստդ, և յօթևանս անանց հարսանեացդ ընդ հարմնացեալ քեզ իմաստուն կուսանացն, որդի միշտ կուսին: Տէր ՟ած, տուր աղախնոյ քո զքո օգնականութիւնդ. և կնքեա զսա շնորհօք օրհնութեան, ✠ լեր սմա հովանի. և պահեա 'ի դարմանական թշնամւոյն, որ փութայ խաւարեցուցանել զծոյլս, և հնարի որոգայթել զկոյսս: Տէր, տուր սմա համձար 'ի սուրբ հոգւոյդ պարգևաց, և խորհուրդ և ՟ածպաշտութի. որպէս զի ազատ կուսութբ եռասցէ 'ի սէր քո, և կացցէ բարիոք վշտակցութեամբ, և անամբարտաւան հոգւով, և սրբութեամբ մարմնոյ և հոգւոյ՝ հոգասցի զհաճոյս կամաց քոց. փափաքեսցի անապական փառացդ, և պաշտեսցէ զքեզ ամբիծ սիրով: Դու ՟որ լցիր սմա փառք և խնդութիւն. և զօրացուցեր զդա 'ի սուրբ, և ուսուսցեր խորհել զերկինս, և փրկեսցես զսա յանիրաւութէ: Տուր սմա համբերութի 'ի չարչարանս. և առատացո զսա յաղքատութի. տուր սմա կերակուր 'ի քաղց, և բժիշկ 'ի հիւանդութիւն. քանզի 'ի քեզ է ՟ամ ցանկութե աւարտումն, և դու քննես ըզսիրտս և զերիկամունս իմաստուն կուսից՝ որք սպասեն երկնային առագաստիդ լուցեալ լապտերօք, և պատրաստ ունին զիւղս՝ գալ ընդառաջ երկնաւոր թագաւորիդ: Նոցին կարգս կացցէ և աղախինս քո, և վառեալ լապտերով փութասցի յերկնային հարսնարանդ՝ հեռացեալ 'ի դասէ յիմարաց. և մնասցէ համարձակութբ ընդ դրունս առագաստին առ թագաւորդ քո, և յանանց խնդութիւնդ կացցէ ընդ գառինդ, փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ՟սբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Պարզեալ օրհնութիւն կուսից և այրեաց:

Տէր սուրբ հայր ամենակարող յաւիտենական ա̃ծ. աղաչեմք զքեզ վասն աղախնոյս քո, որ խոստացաւ կալ 'ի պաշտօն քո անապական մտօք, և մաքուր խորհրդով, խոնարհեա՛ ժողովել զսա 'ի միաբանութե̃ և 'ի կարգ հարիւր քառասուն և չորս հազար կուսանացն՝ որք են 'ի լեառնդ սիոն ընդ գառինդ, յորոց բերանն ոչ գտաւ ստութիւն. նոյնն և սա լիցի կցորդ՝ առաջի միածնի քոյ անբիծ գառինդ, տալ փառս քեզ հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՎԱԽՃԱՆ

ԳԼԽԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

Կանոն Մկրտութեան 1
Կանոն դրոշմ տալոյ 29
Աղօթք պսակ վերացուցանելոյ 'ի Մկրտելոյ . . 37
Կանոն յորժամ [illegible] տղայ ածեն յե-
կեղեցի 39
Աղօթք 'ի հարթեւ տղայի 43
Կանոն նշան օրհնելոյ 46
Կանոն պսակի հանդերձ օրհնելոյ 52
Կանոն խաչքոխ տանելոյ 59
Կանոն [illegible] պսակ տանելոյ 62
Կանոն օրհնութեան բաժակի հարսանեաց . . . 79
Կանոն Թագ վերացուցանելոյ 81
Կանոն երկրորդ պսակի, այսինքն ամուսնութեան
այրեաց 83
Կանոն յորժամ կինն 'ի տղաբերան լինի դժուար . 90
Կանոն խոստովանութեան յապաշխարութեան հոգելոյ . 94
Աղօթք 'ի վերայ հիւանդաց եւ ջերմոտաց . . 96
Աղօթք 'ի վերայ այսահարաց 104
Աւետարանք Բժշկութեան.
Բորոտի 105
Գրօսայելոյ 106
Այսահարի 106
Տեռատեսին 107
Կուրի 108
Լուսնոտի 109
Ջերմոտի 110
Հիւանդ ծառայի 111
Հիւանդ դստեր 112

Ջրգողի 113
Հիւանդ որդւոյ 114
Անդամալուծի 115
Աղօթք մեծին Գրիգորի Նարեկացւոյ վն՛ եծըր-
կոտէ հիւանդաց 116
Կանոն հաղորդ տալոյ հիւանդաց 121
Կարգ օծութեան հիւանդաց 144
Կանոն յորժամ սկսանի հիւանդն աւանդել զհոգին . 151
Աւետարանք խաչելութեան 'ի չորս գլուխ աւե-
տարանէ կարգաւ 158
Կանոն յորժամ հիւանդն աւանդէ զհոգին . . 174
Կանոն համօրէն աշխարհական ննջեցելոց առ
'ի թաղումն 177
Կանոն երկրորդ աւուր այգուոյ աշխարհաթաղին . 236
Կանոն եօթն աւուր աշխարհաթաղին . . . 246
Կանոն հնգետասանեայն և քառասներորդ ա-
ւուրն և տարելցի աշխարհաթաղին . 254
Կանոն զվախճանեալ տղայս առ քհ՛ յուղարկելոյ 262
Կանոն տղայաթաղի այգուոյն 300
Կանոն տղայաթաղի եօթն աւուրն և քառասա-
ներորդին և տարելցին 310
Կանոն յորժամ կրօնաւոր վախճանի այսպէս
յուղարկեն 317
Այգալոց կրօնաւորի հասարակեայն է · գեր յեղ 236
Կանոն յորժամ եպիսկոպոս կամ քահանայ կամ
ուխտի առաջնորդ կատարի մահուամբ,
այսպէս յուղարկեսցեն 'ի քհ՛ . . . 344
Կանոն երկրորդ աւուր այգուոյ քահանայաթաղին . 463
Երրորդ աւուր այգուոյն 474
Չորրորդ աւուր այգուոյն 480
Հինգերորդ աւուր այգուոյն . . . 488
Վեցերորդ աւուր այգուոյն . . . 494
Եօթներորդ աւուր այգուոյն . . . 500

Եթէ կամիս հնգետասանիս կամ քառասունս
կամ տարելից կատարել, զի 'ի կարգաց
եօթնօրէիցս սոյն:
Շարական յուղարկաւորելոյ ննջեցելոյ առ
'ի թաղումն 506
Կանոն գերեզմանի օրհնելոյ.
Շարական հանգստեան ԱՁ . . . 507
Շարական հանգստեան ԱԿ . . . 514
Շարական հանգստեան ԲՁ . . . 521
Շարական հանգստեան ԲԿ . . . 528
Շարական հանգստեան ԳՁ . . . 535
Շարական հանգստեան ԳԿ . . . 542
Շարական հանգստեան ԴՁ . . . 549
Շարական հանգստեան ԴԿ . . . 556
Երգ տեառն Ներսէսի ասացեալ վասն ննջեցելոց . 563
Կանոն տան օրհնելոյ 'ի յունուարի վեց յա-
ւուր յայտնութեան տեառն 575
Երկրորդ աւուրն 576
Երրորդ աւուրն 578
Չորրորդ աւուրն 580
Հինգերորդ աւուրն 581
Վեցերորդ աւուրն 583
Եօթներորդ աւուրն 585
Ութերորդ աւուրն 586
Կանոն տան օրհնելոյ 'ի զատկի 588
Երկրորդ աւուրն 590
Երրորդ աւուրն 591
Չորրորդ աւուրն 593
Հինգերորդ աւուրն 594
Վեցերորդ աւուրն 596
Եօթներորդ աւուրն 598
Ութերորդ աւուրն 600
Կանոն խաչ օրհնելոյ 602
Կանոն ակին և մատանւոյ օրհնելոյ 626

Վասն հանդերձեղէն սպաս օրհնելոյ, զվարա-
գոյր եւ զսուրբ սեղանոյ ծածկոց, եւ
զայլ սրբութեան զգեստս, զսաղաւարտ,
զշապիկ, զգօտի, զբազպան, զուրար,
զվակաս, զշուրջառ, զգոգնոց, եւ այլն. 628
Վասն զնշխարս սրբոց 'ի հանգիստ փոխելոյ . . 637
Վասն օրհնութեան յորժամ նոր տուն դնեն ե-
կեղեցւոյ 642
Վասն նկարեալ պատկեր օրհնելոյ 646
Վասն ժամահար օրհնելոյ 654
Վասն օրհնութեան նորակերտ գրոց . . . 657
Վասն խունկ օրհնելոյ 662
Վասն խաչալուայ առնելոյ 'ի բժշկութիւն ամենայն
բնութեանց, անձոց, բոսոց եւ պղծոց, հա-
ւուց խաշանց եւ անասնոց, եւ ամենայն ցեղ
ցաւոց եւ հիւանդաւոր նեղութեանց . . 665
Վասն հոգեհանգիստ առնելոյ, կամ յիշատակ
մեռելոց 'ի կերակուր աղքատաց . . 670
Վասն գառն օրհնելոյ տաղաւարաց զատկին . 679
Վասն հաւ օրհնելոյ 682
Օրհնութիւն աղի 686
Վասն օրհնութեան խաղողոյ 688
Վասն զարմտիս սերմանց, զշեղջ, զկալ եւ
զհնձան օրհնելոյ 696
Այլ կանոն հնձան օրհնելոյ 701
Այլ կանոն շեղջ եւ կալ օրհնելոյ . . . 702
Աղօթք վասն երաշտութեան 706
Վասն վասն խիստ ամպոյ եւ կարկտի եւ այլ ցաս-
ման եւ նեղութեան 707
Վասն ջրհոր օրհնելոյ 712
Աղօթք 'ի վերայ երդմնասխալաց 717
Օրհնութիւն կուսանաց եւ այրեաց, յորժամ ըն-
ծայեն զանձինս 'ի կարգ կրօնաւորութեան . 718

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Ի ՄԱՇՏՈՑՆ

Ըստ ըղձից մանկանց եկեղեցւոյ, յաւելումք և կարգաւորութիւնս ինչ 'ի մաշտոցէն լատինացւոց 'ի վերջ մատենիս : Զի ոմանք 'ի մերազնեայց վարժեալք 'ի նոյին յարևմուտս, 'ի հայրենիսն ևս 'ի նոյն պաշտօնակատարութիւնս յօժարեն. որոց օրինակաւն և այլք բազումք 'ի նոյն նախանձ բարեպաշտութեան յորդորին : Արդ զի մի՛ սոքա և նոքա կարօտասցին 'ի ձեռն պաշտօնէից այլոց եկեղեցեաց ընդ զխղձս իւրեանց, հարկ համարեցաք զսակաւս 'ի բազմաց՝ յեղեալս յառաջ ժամանակաւ 'ի հայ բարբառ՝ ամփոփել 'ի սմա, և զայլս նորոգ թարգմանութեամբ յաւելուլ. որպէս զի զամենայն ինչ 'ի սմա գտցեն անթերի պաշտօնեայք եկեղեցւոյ, և ջերմեռանդք ըղ-լրումն ըղձիցն. որով և աստուածպաշտութեանն առաւել ևս բարգաւաճէ հանդէս 'ի մանկունս ն̃ր եկեղեցւոյ :

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՋՐՈՑ

Բերեն տաշտ ջրով եւ աղ, եւ այս կանոն կատարի :

Ասեն սաղմոս ձ՟ւգ :

Ձյ․ Օգնութ՟ի է մեզ յանուանէ տ՟ն, որ արար զերկինս և զերկիր :

Քխ․ Եթէ ոչ տ՟ր էր առ մեզ, ասասցէ իսրայէլ, եթէ ոչ տ՟ր էր առ մեզ :
Ընդ յառնել մարդկան ՚ի վերայ մեր, կեն-դանւոյն կամեցան կլանել զմեզ :
՚Ի բարկանալ սրտմտութ՟ նոցա ՚ի վերայ մեր․ ապա և ջուրք ուրեմն ընկղմեցին զմեզ :
Ընդ ուղխս անցին անձինք մեր․ անցին անձինք մեր ընդ ուղխս անդադարս :
Օրհնեալ է տ՟ր, որ ոչ ետ զմեզ յորս ատա-մանց նոցա :
Անձինք մեր ապրեցան որպէս ճնճղուկ յորո-գայթէ որսողաց :
Որոգայթք նոցա փշրեցան, և մեք ապրեցաք :
Օգնութիւն է մեզ յանուանէ տ՟ն, որ արար զերկինս և զերկիր :

Աղօթ․ ՚ի վերայ աղին :

Սրբեցուցանեմ ✠ զքեզ յա՟ծ կենդանի․ որ զքեզ ՚ի ձեռն եղիշէի մարգարէին հրամայ-եաց ՚ի ջուրն արկանել, առ ՚ի բժշկել զանդա-

ւակութիւն ջուրցն· և այժմ եղիցիս 'ի փըր-կութ̃ի ա̃մ հաւատացելոց· և ամենեցուն որոց ընդունին զքեզ՝ յազատութ̃ի հոգւոյ և մարմնոյ։ Եւ փախիցեն 'ի բաց ուր դու ցօղեսցիս՝ ա̃մ ցնորական երևոյթք փորձողին, ոսոխութ̃ք, նեն-գութ̃ք, և չարարուեստ խաբէութ̃ք սատա-նայի· և ա̃մ հոգիք անսուրբք երդմնեցուցեալ լիցին նովաւ, որ գալոցն է դատել զկենդանիս և զմեռեալս, և զաշխարհ ա̃մ հրով։

Աղօթք։

Քհ· Ամենակալ անսկիզբն ա̃ծ, զամենողորմ գթութ̃ի քո խոնարհեալ աղաչեմք, զի զարարածս աղի՝ զոր ետուր 'ի սովորական պէտս պիտոյից մարդկան, հաճեսցիս օրհնել ✠ և սրբել գթու-թեամբ քով։ Որպէս զի եղիցի սա ամենեցուն յառողջութ̃ի հոգւոյ և մարմնոյ· և յա̃մ ինչ՝ յոր մերձեսցի սա կամ ցօղեսցի, մի՛ մնասցէ անդ աղտեղութիւն· և հալածեսցին 'ի սմանէ ա̃մ պատերազմունք հոգւոյն անօրէնութեան· շնորհօք տ̃ն մերոյ, որ գալոցն է դատել զկեն-դանիս և զմեռեալս, և զաշխարհս ա̃մ հրով։

Եւ աղս տարածէ քահանայն 'ի վերայ ջրոյն։

Երդմնեցուցանեմ ✠ զքեզ յանուն ա̃յ հօր ամենակալին, և յանուն յ̃ի ք̃ի որդւոյ նո-րա, և 'ի զօրութ̃ի հոգւոյն ս̃բյ· զի փախիցեն 'ի քէն ա̃մ իշխանութ̃ք թշնամւոյն· և ինքն իսկ սատանայ 'ի բաց հալածեսցի ա̃մ յանցաւոր հրեշտակօքն զօրութեամբ տ̃ն մերոյ յ̃ի ք̃ի, որ գալոց է դատել զկենդանիս և զմեռեալս, և զաշխարհս ա̃մ հրով։

Աղօթք:

Քհ. Տէր Աստուած մեր, որ 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան անճառելի խորհուրդս 'ի ձեռն ջրոյ սահմանեցեր. նայեա՛ գթութեամբ յաղաչանս մեր, և առաքեա՛ զօրհնութիւն քո 'ի ջուրս յայս՝ զոր պատրաստեցեր 'ի բազում մաքրութեանց յեղանակս: Այլ զի սպասաւորելով 'ի քո խորհուրդս, 'ի մերժել զչարս և վերացուցանել զհիւանդութիւնս 'ի ձեռն աստուածայինն քո շնորհացդ, առցէ զօրութիւն կատարման: Եւ որ ինչ վնասք իցեն 'ի տունս հաւատացելոց կամ 'ի տեղիս, և ջուրս այս անդէն ցօղեալ հասցէ, բարձցին և մի՛ մնասցեն անդ. հողմք պատուհասողք, և օդք ապականիչք. այլ արագ հեռասցին անտի ամենայն գաղտ դիմմունք դարանակալութեանց թշնամւոյն: Եւ ամենայն արբանեակք չարութեան, որք նախանձին ընդ առողջութիւն և ընդ խաղաղութիւն հաւատացելոց, 'ի ձեռն ցօղման ջրոյս 'ի բաց հալածեսցին. և 'ի ձեռն կոչման սուրբ անուան քո՝ արժանաւորք եղիցուք փրկութեան, և յամենայն պատերազմաց պատսպարեալ պահեսցուք, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ գալոց է դատել զկենդանիս և զմեռեալս, և զաշխարհս ամենայն հրով:

Ապա խառնէ զաղն 'ի ջուրն, և ասէ.

Խառնումն աղիս ընդ ջրոյս, կատարի յանուն հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ապա ասէ քահանայն:

Օրհնութիւն Տեառն Աստուծոյ ամենակալին հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ՝ իջցէ 'ի վերայ աղիս և ջրոյս, և մնասցէ յաւիտեան. ամէն:

սրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ։
ժղ. Պահպանեա՛ զմեզ, Քս Ած մեր, ընդ հով։
Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՐԳ ՆԵՐՈՂՈՒԹԵԱՆ

ՈՐ ԿԱՏԱՐԻ 'Ի ՀՈԳԵՎԱՐՍ

սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։
ժղ. Օրհնութիւն ✠ եւ փառք Հօր։
Խաղաղութիւն ✠ տանս այսմիկ, եւ ընդ բնակիչս սորա։
սրկ. Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Եւ քահանայն ցանէ զօրհնեալ ջուրն, ասելով.
Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ, եւ սբ եղէց. լուա՛, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Եւ ապա սաղմոս Ծրդ։

նց. Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տն, որ արար զերկինս եւ զերկիր։

Փխ. Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ, ասասցէ Իսրայէլ, եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ։
Ընդ յառնել մարդկան 'ի վերայ մեր, կենդանւոյն կամեցան կլանել զմեզ։
'Ի բարկանալ սրտմտութեան նոցա 'ի վերայ մեր. ապա եւ ջուրք ուրեմն ընկղմեցին զմեզ։
Ընդ ուղխս անցին անձինք մեր. անցին անձինք մեր ընդ ուղխս անդադարս։
Օրհնեալ է Տէր, որ ոչ ետ զմեզ յորս ատամանց նոցա։

Անձինք մեր ապրեցան որպէս ճնճղուկ յորոգայթէ որսողաց ։

Որոգայթք նորա փշրեցան, և մեք ապրեցաք ։

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ տն, որ արար զերկինս և զերկիր ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Քհ. Տր մի յիշեր զմեղս մեր զառաջինս ։

Դպր. Վաղվաղեսցէ առ մեզ ողորմութի քո տր, զի աղքատացաք յոյժ ։

Գ. Տէր ողորմեա ։

Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Քհ. Պահեա զծառայս քո, ած իմ, որ 'ի քեզ յուսացայ ։

Դպր. Տր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ ։

Եւ ապա ասասցէ քահանայն զաղօթս զայս ։

Խաղաղութի ամէն ։ Աջ երկր ։

Հայր գթութեց և ած ամ մխիթարութեց, որ ոչ կամիս զկորուստ հաւատացելոց քոց՝ որք կարդան առ քեզ. հայեաց գթութբ քով և անբաւ մարդասիրութբ 'ի ծառայս (կամ յաղախինս) յայս անուն, որ ուղղափառ հաւատովք և աներկմիտ յուսով հաւատայ 'ի քեզ ։ Այց արա տր ստեղծուածոյս քո, և փրկեա զսա 'ի ձեռն չարչարանաց և մահուան միածնի որդւոյ քո. և շնորհօք ողորմութե քո թող սմա զամ զմեղս՝ զոր մեղաւ. քաղցր եղիցի սմա դատաստան քո. սրբեա զհոգի սորա յամ արատոյ մեղաց արեամբ միածնի որդւոյ քո, արժանի լինել յաւիտենից կենացն՝ շնորհօք տն մերոյ յսի քսի, որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Եւ սարկաւագն կամ մի 'ի դպրաց ասասցէ 'ի դիմաց հիւանդին զԽոստովանիմն ։

Եւ քահանայն ասասցէ .

Ողորմեսցի քեզ մարդասէրն ա՟ծ հզօրն, և թողութիւն շնորհեսցէ ա՟մ յանցանաց քոց՝ անցելոյն և այժմուս, և հանգուսցէ զքեզ 'ի հանդերձեալ կեանսն, ամէն ։

Տ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս որդի ա՟յ կենդանւոյ, որ երանելի առաքելոյն պետրոսի ետ իշխանութիւն կապելոյ և արձակելոյ, ըստ մեծի ողորմութեան իւրում ընկալցի զխոստովանութիւն քո, և զգեցուսցէ քեզ վերստին զպատմուճանն՝ զոր ընկալար մկրտութ՟բ աւազանին ։ Եւ ես իշխանութ՟բ՝ ս՟բյ առաքելական աթոռոյն հրամանաւն, տամ քեզ լիակատար ներումն և թողութիւն ա՟մ մեղաց քոց, յանուն հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն ս՟բյ ամէն ։ Շնորհօքն արեան որդւոյն ա՟յ, զոր եհեղ 'ի խաչին, և ազատեաց զմարդկային բնութիւն 'ի դժոխոց, ազատեսցէ զքեզ 'ի պատժոց մեղաց քոց այժմ և 'ի հանդերձեալ կեանսն . և բացցէ քեզ զդուռն արքայութեան, մտանել 'ի հանդիստն յաւիտենից . ամէն ։

արհ . Ս՟բ խաչիւս աղաչեսցուք զՏ՟ր, զի սովաւ ։
ժղ . Պահպանեա զմեզ, ք՟ս ա՟ծ մեր, ընդ հով ։
Օրհնեալ Տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։
Օրհնեալ ✠ եղիցիս 'ի շնորհաց ս՟բ հոգւոյն, և Տ՟ր եղիցի ընդ քեզ ։

Իսկ եթէ հիւանդն մերձ իցէ 'ի մահ, զայսոսին աղօթսն միայն կատարեա, զՈղորմեսցին, և զՏ՟ր մեր յ՟ս ք՟ս ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՄՈՄԵՂԻՆԱՑ

ՅԱՒՈՒՐ

ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻՆ

սրկ. Եւ ևս խաղաղութեն զտր աղաչեսցուք:
քհ. Օրհնութին ✠ և փառք հօր:

Քարոզ:

սրկ. Լուիցէ տր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալն տր ած մեր կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

քհ. Լոյս ճշմարիտ քո, որ 'ի հօրէ լուսոյ ծագեալ, և լուսաւորեցեր զարարածս քո: Օրհնեա ✠ հոգևոր օրհնութբ զմոմեղէնս զայս. զի նշանակաւ երևելի լուսոյս՝ լուսաւորեալ պայծառասցին միտք մեր շնորհօք հոգւոյդ, և փարատեսցի 'ի սմանէ մէգ աղջամղջին խորհրդոց: Որպէս զի անսայթաքելի շաւղօք կատարեալ զընթացս առաքինութե, ժամանեսցուք 'ի լոյսն անստուեր ընդ ամ սրբս քո, և գոհութբ փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութի ամեն: Ս՟ղ երկր:

Օրհնեալ տր՝ որ բնակեալդ ես 'ի բարձունս, և օրհնեալ են փառք մեծութե քո. որ հաստատեցեր զլուսաւորս 'ի բարձունս. 'ի յերկնից լոյս ծագեցեր ընդ ամ տիեզերս: Արարեր զարեգակն լուսատու տունջեան, զլուսին և զաստեղս լուսատու գիշերոյ, և զլոյս ճրագի: Դու ես լոյս գովելի, որ և առաջին լոյսն. 'ի քէն փախնու խաւարն: Եւ զլոյս քո կենդանի, տր,

ծագեա՛ 'ի սիրտս մեր. և մեք միաբան ասասցուք, օրհնեալ է անուն սբ փառաց քոյ. և քեզ երգեմք զօրհնութի և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սբյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ցանէ զօրհնած ջուրն:

Կրկ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ:
Փխ. Պահպանեա՛ զմեզ, քս՛ Ած մեր, ընդ հով:
Օրհնեալ Տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՄՈԽՐՈՑ

ԱՂՈՒՀԱՑԻՑՆ

Կրկ. Եւ ևս խաղաղութե զՏր աղաչեսցուք:
Փխ. Օրհնութի ✠ և փառք հօր և որդւոյ:

Սաղմոս Ծա:

Կց. Զ մոխիր որպէս զհաց կերայ. և զըմպելի իմ արտասուօք խառնեցի:

Փխ. Տր լուր աղօթից իմոց. աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:
Յաւուրնեղութե իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո. յորում աւուր կարդամ առ քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ:
Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ. և ոսկերք իմ որպէս խուիւ չորացան:
Հարաւ որպէս խոտ, և ցամաքեաց սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ 'ի ձայնէ հեծութե իմոյ:

Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմնին իմ. նմանեցի ես հաւալուսն յանապատի :

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ և եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն 'ի տանիս :

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ, և գովիչք իմ ինև երդնուին :

Զմոխիր որպէս հաց կերայ. և զըմպելի իմ արտասուօք խառնեցի :

Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան քո. զի դու բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս :

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին. և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ :

Դու տր յաւիտեան կաս, և յիշատակ քոյ ազգէ մինչև յազգ :

Դու յարուցեալ գթասցիս 'ի վերայ սիոնի. ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ:

Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նորա, և 'ի հողս նորա գթասցին :

Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ. և ամենայն թագաւորք երկրի 'ի փառաց քոց :

Շինէ տր զսիոն, և երևեսցի փառօք իւրովք 'ի նմա :

Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց, և ոչ արհամարհեաց զխնդրուածս նոցա :

Գրեսցի այս յազգ յայլ. ժողովուրդ զոր ստացեալ է՝ օրհնեսցէ զտր :

Հայեցաւ նա 'ի բարձանց 'ի սրբութենէ իւրմէ. տր յերկնից յերկիր հայեցաւ :

Լսել զհեծութիւն կապելոց, և արձակել զորդիս մահապարտաց :

Պատմել 'ի սիոն զանուն տն, և զօրհնութիւնս նորա յերուսաղէմ :

Ժողովել ժողովրդոց 'ի միասին, և թագաւորաց ծառայել տն :

Պատասխանի ետ նմա 'ի ճանապարհի զօրութե̃ իւրոյ. զնուազութի̃ աւուրց իմոց ասա ինձ, եւ մի՛ հաներ զիս 'ի կէս աւուրց իմոց. զի ազգէ յազգ են ամք քո:

'Ի սկզբանէ տ̃ր զհիմունս երկրի հաստատեցեր. եւ գործք ձեռաց քոց երկինք են:

Նոքա անցանեն, եւ դու կաս եւ մնաս յաւիտեան:

Ամենեքեան որպէս ձորձս մաշեսցին. որպէս վերարկուս փոխեսցես զնոսա, եւ փոխեսցին:

Բայց դու նոյն իսկ ես, եւ ամք քո ոչ անցանեն. որդիք ծառայից քոց բնակեսցեն 'ի նմա, եւ զաւակի նոցա յաւիտեան յաջողեսցի:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Ընթերցուած 'ի յովնանու մարգարէէ: (Գ · 4:)

Եւ սկսաւ յովնան մտանել 'ի քաղաքն իբրեւ աւուր միոջ գնաց ճանապարհի, քարոզեաց եւ ասէ. այլ եւս երեք աւուրք, եւ Նինուէ կործանեսցի: Եւ հաւատացին արք Նինուէացիք յա̃ծ, եւ քարոզեցին պահս, եւ քուրձ զգեցան 'ի մեծամեծաց մինչեւ ցփոքունս իւրեանց: Եւ հաս բանն առ թագաւորն Նինուէացւոց. յարեաւ յաթոռոյ իւրմէ, եւ մերկացաւ զպատմուճան իւր. զգեցաւ քուրձ, եւ նստաւ 'ի վերայ մոխրոյ: Եւ զգեցան քուրձ մարդ եւ անասուն, եւ աղաղակեցին առ տ̃ր սրտի մտօք, եւ դարձան յիւրաքանչիւր 'ի ճանապարհաց իւրեանց եւ յանօրէնութ̃ որ 'ի ձեռս իւրեանց: Եւ ետես ա̃ծ զգործս նոցա, զի դարձան իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց, եւ զղջացաւ ա̃ծ 'ի վերայ չարեացն՝ զոր խօսեցաւ առնել նոցա, եւ ոչ արար:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Անօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, և որպէս բեռն ծանր ծանրացան ՚ի վերայ իմ։
տղէ․ Ալէլուիա օրհն։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի․ (Ժա․ 20։)

Տէրն մեր յս քս

Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաքսն, յորս եղեն բազում զօրութիւնք նորա, և ոչ ապաշխարեցին։ Վայ քեզ Քորազին, վայ քեզ Բեթսայիդա․ զի եթէ ՚ի Տիւրոս և ՚ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ ՚ի ձեզ եղեն, վաղուց եւս արդեօք խորգով և մոխրով ապաշխարեալ էր։ Բայց ասեմ ձեզ դիւրագոյն լիցի երկրին Տիւրոսի և Սիդոնի յաւուրն դատաստանի քան ձեզ։

Փառք քեզ տր ած մեր։

Աղօթ․։

Քհ․ Ամենակալ ած յաւիտենական, քաւեա և թող զմեղս մեր՝ որ կարդամք առ քեզ․ առաքեա զօրհնութի քո ՚ի մոխիրս յայս, և սրբեա զսա, զի լիցի դեղ փրկութեան որ կարդան երկիւղիւ զանուն քո տր, և խոնարհեալ առաջի անոխակալ տէրութեդ՝ ապաշաւեն ՚ի մեղաց։ Շնորհեա, մարդասէր տէր, զի յորոց վերայ ցանեսցի մոխիրս այս՝ ընկալցին զթողութի մեղաց, և առողջութի հոգւոյ և մարմնոյ, շնորհօք տն մերոյ յսի քսի, որում վայելէ փառք իշխ։

Խաղաղութի ամէն։ Աջ երկր։

Տր տր անոխակալ և երկայնամիտ, որ գթացեալ ՚ի նինուէացիսն՝ շնորհեցեր թողութի ՚ի խորգ և ՚ի մոխիր ապաշխարելոցն, շնորհեա և մեզ՝ որ զնոցին ապաշխարութի յանձն առաք, թողութե մեղաց հանդիպել ընդ նոսին՝ ՚ի փառս

ամենամաքուր երրորդութեանդ, որում վայելէ փառք և երկրպագութիւն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ առեալ'ի մոխրոյն ցանէ խաչանիշ'ի գլուխս ապաշխարողացն, ասելով.

Յիշեա՛, ո՛վ մարդ, զի հող էիր, և 'ի հող դառնալոց ես:

որհ. Մեք խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ:
ժհ. Պահպանեա՛ զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հով:
Օրհնեալ Տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ՈՒՌՕՐՀՆԷՔ

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻՆ

Ասէ քահանայն աղօթս զայս 'ի վերայ ոստոյն:

Ընկալ Տէր զհաւատս յուսացելոցս 'ի քեզ, և զաղաչանս պաղատողացս՝ ողորմութեամբ քով. եկեսցէ 'ի վերայ մեր բազմագութ ողորմութիւն քո: Օրհնեսցես ✠ և այս ոստք ձիթենեաց, զի ամենեքեան՝ որք առնուցուն 'ի սմանէ՝ լիցին նոքա 'ի պահպանութիւն հոգւոյ և մարմնոյ, և եղիցի սա ապաւէն փրկութեան մերոյ և 'ի խորհուրդ շնորհաց քոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ:

Խաղաղութիւն ամենեցուն: Առ երկիր:

Տէր Աստուած, որ զցրուեալսն ժողովես, և զժողովեալսն պահես. որ օրհնեցեր զժողովուրդն՝ որ ընդ առաջ եղեն Յիսուսի քո զոստս տանելով, օրհնեա ✠ և զոստս զայսոսիկ՝ զորս ծառայքս քո 'ի պատիւ

անուան քո մեծի հաւատովք ընդունելին. զի յոր ինչ տեղի տարցին ոստքս այս՝ օրհնութի քո եղիցի ՚ի վերայ բնակչաց տեղւոյն այնորիկ, և ած հակառակամարտից փախուցեալ՝ աջ քո պահեսցէ զորս գնեաց յս քս տր մեր, որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քրզ. Սբ խաչիւս աղաչեսցուք զտր, զի սովաւ:
Քհ. Պահպանեա զմեզ, քս ած մեր, ընդ հով:
Օրհնեալ տր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՐԱՆԻ

Քրզ. Եւ ևս խաղաղութե զտր աղաչեսցուք:
Քհ. Օրհնութի ✠ և փառք հօր:

Քարոզ:

Քրզ. Լուիցէ տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, ամենակալն տր ած մեր կեցո և ողորմեա:
Գ. Տր ողորմեա:

Աղօթք:

Քհ. Ամենակալ անսկիզբն ած, հեղ գթութե քով զամենազօր զօրութի հոգւոյդ սրբոյ ՚ի վարդարանս յայս, զի որ առ իւր կամ առ տնին կալցի զսա, փրկեսցի յամ երևելի և յաներևոյթ թշնամեաց, շնորհօք միածնի քո տն մերոյ յսի քսի. որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Նա ցանէ զօրհնեալ ջուրն ։

Սրկ. Զ՟Ածածինն և զ՟ամ ս՟բս բարեխօս ։
Քհ. Ընկալ Տ՟ր զաղաչանս մեր բարեխօսու՟թ ։
Օրհնեալ Տ՟ր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՐԱՆԻ

ՍՐԲՈՑ ԿԱՐԳԻՆ ԴՈՄԻՆԻԿԵԱՆՑ

Սրկ. Եւ ևս խաղաղու՟թ զՏ՟ր աղաչեսցուք ։
Քհ. Օրհնութի՟ն ✠ և փառք ։

Քարոզ ։

Սրկ. Լուիցէ տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տ՟ր ա՟ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։
Գ՟. Տ՟ր ողորմեա՛ ։

Աղօթք ։

Քհ. Ամենակալ ա՟ծ, հայր գթութե՟ց, ա՟ծ մարդասէր. որ առաքեցեր զմիածին որդի՟ քո՝ մարմնանալ 'ի ս՟բ կուսէն աւետեօքն գաբրիէլի, և զմահ խաչի 'ի յանձն առնուլ, և յերիր աւուր յառնել, փրկելով զգերեալքս 'ի բանսարկուէն ։ Աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն. օրհնեա՛ ✠ և սրբեա՛ զվարդարանս զայս, զոր 'ի պատիւ ծնողի միածնի որդւոյ քո ընծայէ եկեղեցի քո ս՟բ ։ Հե՛ղ 'ի սա զշնորհս հոգւոյդ ս՟բոյ. զի որ ունիցին զսա առ իւր կամ առ անձին, և աղօթեսցէ սովաւ ը՟ստ սահմանի ս՟բոյ կարգին, վառեսցի երկնային սիրով, և հաղորդ լիցի ա՟մ շնորհաց և թողութե՟ մեղաց, զոր շնորհէ առա-

քերականս սբ եկեղեցի ։ Նու բարեխօսութեամբ սբ ածածնին ազատեալ յամ երեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեաց, եւ լցեալ գործովք բարութեան, կացցէ համարձակութբ առաջի աթոռոյ շնորհաց միածնի քո. ընդ որում քեզ հօր եւ հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութի եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտ ։

Նա ցանէ զօրհնեալ ջուրն ։

Սրկ. Սբ զածածինն եւ զամ սբս բարեխօս ։
Ժղ. Ընկալ տր զաղաչանս մեր բարեխօսութբ ։
Օրհնեալ տր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԵՐՁԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ

ՍՐԲՈՅ ԿԱՐԳԻՆ ԿԱՐՄԵՂԱԿԱՆԱՑ

Սրկ. Նու եւս խաղաղութե զտր աղաչեսցուք ։
Ժղ. Օրհնութի ✠ եւ փառք ։

Քարոզ ։

Սրկ. Լուիցէ տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալն տր ած մեր կեցո եւ ողորմեա ։
Ժ. Տր ողորմեա ։

Աղօթք ։

Ժղ. Օրհնեալ ես տր ած մեր, որ օրհնես զամ արարածս քո երկնաւոր օրհնութբ, եւ սբ առնես զյուսացեալս 'ի քեզ ։ Աղաչեմք եւ խնդրեմք 'ի քէն, օրհնեա ✠ զհանդերձս զայս. զի որք կրիցեն զսա յանձինս կատարեալ հաւատով եւ ջերմեռանդն սիրով, ընկալցին զքաւութի եւ զթողութի մեղաց, բարեխօսութբ սբ ածած-

նին՝ որ նոյն ինքն զխորհուրդ պաշտամանս այսօրեկ յայտնեաց սքանչելապէս 'ի լեառն կարմեղայ: Եւ այժմ արժանի արա Տէր զծառայս (կամ զաղախին) քո զայս անուն, հաղորդ լինել մեծ քոյ, շնորհօք տեառն մերոյ յիսի քի, որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ցանէ զօրհնեալ ջուրն:

Սրկ. Սէր զմտածմունս և զմիտս մեր բարեխօս:
Ժղ. Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ:
Օրհնեալ Տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԹԻՆ ԵՒ ՄԵՂԵՐ

Օրհնեա ✠ Տէր զըղխեալ կաթնս և զմեղր, և արբո ծառայից քոց, և կերակրեա զսոսա պարարտութեամբ, և մեզ կերակրովս: Որ խոստացար աբրահամու և սահակայ և որդւոց նոցա, թէ եդից զձեզ յերկիր՝ որ բղխէ զկաթն և զմեղր, տուր սոցա զշնորհս Տէր հոգւոյդ՝ 'ի պատկեր մեղերս և կաթինս, քրիստոսի յիսուսի տերամբ մերով. ընդ որում քեզ հօր և սուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՆՐԻ ԵՒ ՁՈՒՈՅ

Ամենակալ Տէր արարիչ և նախախնամող մարդկան, որ ետուր զկերակուրքս 'ի մնունդ

ծառայից քոց, զքեզ խոնարհեալ աղաչեմք, հեղ զառատութի՟ օրհնութե՟ ✠ քո 'ի վերայ սոցա․ զի որք ճաշակեն 'ի սմանէ՝ լցցին երկնային օրհնութե՟բ, շնորհօք տն՟ մերոյ յսի՟ քսի՟, ընդ որում քեզ հօր և սուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԻ

Օրհնեա՛ ✠ տր՟ զհացս, որպէս օրհնեցեր զհինգ և զեօթն նկանակսն․ որպէս զի որք կերիցեն 'ի սմանէ՝ ընկալցին առողջութի՟ հոգւոյ և մարմնոյ, շնորհօք տն՟ մերոյ յսի՟ քսի՟․ ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայելեն փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՊՏՂՈՑ

Օրհնեա՛ ✠ տր՟ զպտուղքս, զի սրբութե՟բ կերակրեսցուք 'ի սոցանէ՝ զորս ետուր մեզ 'ի վայելչութի՟, շնորհօք տն՟ մերոյ յսի՟ քսի՟․ ընդ որում հօր և ս՟բ հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութի՟ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

ՎԵՐՋ

ՑԱՆԿ ԳԼԽՈՑ

Օրհնութիւն Ջրոյ . 3
Կարգ ներողութեան, որ կատարի 'ի հոգեվարս . 6
Օրհնութիւն մոմեղինաց յաւուր Տեառնընդառաջին . 9
Կանոն օրհնութեան մոխրոյ աղուհացիցն . 10
Աւօրհնէք ծաղկազարդին . 14
Օրհնութիւն վարդարանի . 15
Օրհնութիւն վարդարանի, սրբոյ կարգին Դոմինիկեանց . 16
Օրհնութիւն հանդերձի Աստուածածնին, սրբոյ կարգին Կարմեղականաց . 17
Օրհնութիւն կաթին եւ մեղր . 18
Օրհնութիւն պանրի եւ ձուոյ . 18
Օրհնութիւն հացի . 19
Օրհնութիւն նոր պտղոց . 19

5